

1686

С. П. Р.
45444740

$\frac{225}{\alpha - 76}$

1914

2010

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Խառ 28300

Rusi

A. B. S.

47,000

02224

Mon - 9 - 5

ԿՈՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

1914

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԵՈՍԻ

ԳԼՈՒԹ Ա

Գրքը ճննդեան Յիսուսի Բրիտանոսի, Դաւիթի որդւոյն, Աբրահամի որդւոյն:

2 - Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Իսահակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները. 3 - Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէ. Փարէս ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. 4 - Արամ ծնաւ Ամինադարը. Ամինադար ծնաւ Կաստոնը. Կաստոն ծնաւ Սաղմոնը. 5 - Սաղմոն ծնաւ Բոսոր Արաբալէ. Բոսո ծնաւ Ովբէզը Հաութէ. 6 - Ովբէզ ծնաւ Յեսոսէն. Յեսոս ծնաւ Դաւիթ Թագաւորը. Դաւիթ Թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը Աւրիայի կնոջմէն. 7 - Սողոմոն ծնաւ Բորզամբ. Բորզամբ ծնաւ Արիան. 8 - Արիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովտափաոր. Յովտափաոր ծնաւ Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ազիան. 9 - Ազիա ծնաւ Յովամբամբ. Յովամբամբ ծնաւ Աբագը. Աբագ ծնաւ Եղեկիան. 10 - Եղեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէն ծնաւ Ամոնը. 11 - Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքոնիան ու անոր եղբայրները Բարեյոնեան գերութեան տակները. 12 - Բարեյոն գերութեան երթալնէն ետե Յեքոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. 13 - Սաղաթիէլ ծնաւ Զորարաբէլը. Զորարաբէլ ծնաւ Աբիուդը. Աբիուդ ծնաւ Եղիակիմը. 14 - Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը. Ազովր ծնաւ Սաղովկը. Սաղովկ ծնաւ Աբինը. Աբին ծնաւ Եղիուզը. 15 - Եղիուզ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ Մատթանը. 16 - Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ զՅովսէփ, զյոյրն Մարիամայ, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ կ'ըսուի Բրիտանոս: 17 - Արդ բոլոր ազգերը Աբրահամէ մինչև Դաւիթ տասներջորս ազգ, և Դաւիթէ մինչև Բարեյոնեան գերութիւնը տասներջորս ազգ, ու Բարեյոնեան գերութեան մինչև Բրիտանոս տասներջորս ազգ:

18 - Եւ Յիսուսի Բրիտանոսի ծնունդը այս կերպով էր. անոր մայրը Մարիամ

Յովսէփի նշանուած, զեւ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգին յղացած գտնուեցաւ: 19 - Եւ Յովսէփ անոր այլը արդար չուր ըլլալով ու չուզելով որ զանկա խայտառակ ընէ, մտածեց որ ծածկարար արձակէ զանկիւս: 20 - Եւ քանի որ անկա այս բառ կը մտածէր, ահա Տէրօջը Տրեշտակը երազի մէջ երեցաւ անոր ու ըսաւ, Յովսէփ, Դաւիթի որդի, մի վախնար ընդի առնել թաւ Մարիամ կինդ, զան զի անոր ներսիդին ծնածը Սուրբ Հոգին է: 21 - Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը Յիսուս զնեւ, զանդի առնկա իր ժողովուրդը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ: 22 - Եւ այս ամէնը եղաւ, որպէս զի կատարուի Տէրօջէն ըսուածը մարգարէին ձեռքով, որ կ'ըսէ, 23 - Ահա կոյսը պիտի յղանայ ու որդի պիտի ծնանի, և անոր անունը Իմ մանուէլ պիտի կոչեն, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ: 24 - Եւ Յովսէփ թուէն արթննալով ինչպէս Տէրօջը Տրեշտակը իրեն հրամայեց, առաջ ըրաւ ու իր կինը քովն առաւ: 25 - Եւ չէր գիտեր զանկիւս մինչև իր անդամիկ որդին ծնալ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ:

ԳԼ. Բ

Ու երբ Յիսուս ծնաւ Հրեաստանի Բեթլէհէմին մէջ Հերովդէս Թագաւորին օրերը, ահա արեւելքէն մտեր եկան Երուսաղէմ՝ 2 - Աւ ըօին, Ո՛ւր տեղ է ան՝ որ Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ. զան զի մենք արեւելքի մէջ անոր ստորը տեսանք, ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելու: 3 - Աւ երբ Հերովդէս թագաւորը լսեց, խռովեցաւ, և բոլոր Երուսաղէմ իրեն հետ: 4 - Եւ ժողովելով բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին գաղտնիքը, հարցուց անոնց թէ Բրիտանոս ո՞ր պիտի ծնանի: 5 - Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրեաստանի Բեթլէհէմին մէջ. զան զի

*Այ-Ի-Ի, Փրկիչ

2985-88

108 121 - 42

այսպէս գրուած է մարգարեին ձեռքով. 6 - Եւ դուք, ինթիւնէ՛՛հէմ: Յուրայի երկիրը, Յուրայի իշխաններուն մէջ բնաւ պատիկ մը չես. վասն զի քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ որ իմ Խորայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ: 7 - Այն ատեն Հերովդէս ծածկաբար մագերէ կանչեց, ու ստուգեց աննցմէ աստղին երեցած ատենը: 8 - Եւ զաննք ինթիւնէ՛՛հէմ զրիկով ըսաւ, Գացք ստոյգը իմացէք այն մանուկին վրայով, ու երբ գտնէք, ինծի իմացուցէք, որպէս զի ես այ դամ, անոր երկրբազաւթիւն ընեմ: 9 - Աւ երբ աննք թագաւորէն այս Բաւլ լսեցին, զացին. և ահա այն աստղը զոր արեւելքի մէջ տեսեր էին, աննց առջևէն գնաց, մինչև եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ: 10 - Երբ տեսան աստղը, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան: 11 - Եւ ասնք մանկով տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամի հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց գանձերը բանալով ընծաներ տաւին անոր, սակի ու կնիքուկ և զմուսու: 12 - Աւ հրաման աննելով երազի մէջ, որ նորէն Հերովդէսի չդատնան, ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը:

13 - Աւ երբ անկէ գացին աննք, ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երեցաւ Յովսէփի ու ըսաւ, Ելի՛ր, առ մանուկը ու անոր մայրը, ու Եգիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև ես քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ այդ մանուկը կորսնցնելու համար: 14 - Ան այլ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը զիշերով առաւ և գնաց Եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէսի մահը հոն էր: 15 - Որպէս զի կատարուի Տէրոջմէն բուսածը մարգարեին ձեռքով, որ կ'ըսէ, Եգիպտոսէ կանչեցի իմ որդիս: 16 - Այն ատեն երբ տեսաւ Հերովդէս թէ Խարուեցաւ մոգերէն, սաստիկ որդողեցաւ, ու զրիկց ջարդեց ինթիւնէ՛՛հէմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր տղաքը՝ երկու տարեկան և առջև վար, այն ժամանակին համեմատ զոր մոգերէն ստուգեց: 17 - Այն ատեն կատարուեցաւ Երեմիա մարգարեին ձեռքով ըսուածը, որ կ'ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը

լսուեցաւ, որը, լաց ու մեծ կոծ. 18 Ռաբէլ կուրար իր տղաքը համար, չէր ուզէր միթէտրուիլ, վասն չկային:

19 - Աւ երբ Հերովդէս մեռաւ, ահ Տէրոջը հրեշտակը Եգիպտոս երազի մէջ Յովսէփի երեցաւ, 20 - Աւ ըսաւ, Ելի՛ր առ մանուկը ու անոր մայրը, և գն Ռարայէլի երկիրը, քանզի մեռան աննք որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին: 21 - Ան այլ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը առաւ և եկաւ Ռարայէլ երկիրը: 22 - Իսկ երբ լսեց թէ Արքեղայոս թագաւորեց Հրեաստանի վրայ իր Տօրը Հերովդէսի տեղ, վտանգաւ հո երթալու, ու երազի մէջ պատգամ տա նելով Գայիելայի կողմը գնաց: 23 - Եւ եկաւ Նազարեթ բուսած քաղաքը բնակեցաւ, որպէս զի մարգարէներուն խօսքը կատարուի թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի:

ԳԼ. Գ.

Այն օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ու Հրեաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր, 2 - Ան կ'ըսէր, Ապաշտուրեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է: 3 - Վասն զի ապիկա ան է որու համար Եսայի մարգարեին ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ, Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք: 4 - Եւ այս Յովհաննէսը իր հանդերձը ուղտի մազէ, ու իր մէջը կաշիէ գօտի ունէր. և իր կերակուրը մարսիս ու վայրենի մեղք էր: 5 - Այն ատեն Երուսողէմ և բոլոր Հրեաստան ու Յորդանանու բոլոր կողմեր իրեն կ'ելլէին, 6 - Եւ կը մկրտուէին իրմէ Յորդանանու մէջ, ու իրենց մեղքերը կը խոտովանէին: 7 - Աւ երբ տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկիսիներէն շատերը իր մկրտութեանը եկած, ըսաւ աննց, Ի՞ժերու ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի գայու բարկութեանէ փախչիլ: 8 - Ուրեմն ապաշտարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք: 9 - Եւ մի խորհիւր զուք ձեր ներսիդին ըսել, թէ Մենք Ժոզ Տայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարեկան Սքրահամի որդիներ հանել: 10 - Այլ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քով կը

*Գ.Ն. ծաղրուեցաւ

գրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չըրեր, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի: 11 - Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ՝ ապաշտարութեան համար, բայց իմեակեւ եկողը ինձմէ զօրաւոր է, ու ես անոր կօշիկները կըրել տրժանի չեմ: անիկա ձեզ պիտի մկրտէ Հողուով Սքրով ու կրակով: 12 - Որուն հեծանացը իր ձեռքն է, և իր կայր պիտի մտքէ ու իր ցորենը համարը պիտի ժողով, և յարդը պիտի սյրէ չմարող կրակով:

13 - Այն ատեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանանու եկաւ Յովհաննէսի, որպէս զի անկէ մկրտուի: 14 - Եւ Յովհաննէս կ'արգիկէր զանիկա ու կ'ըսէր, Ինձի՛ պիտի է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինձի՛ կուգաս: 15 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թող տար հիմա, վասն զի այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արգարութիւնը կատարենք. ետքը թող առաւ անոր: 16 - Աւ երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն գուրս ելաւ, և ահա երկինքը անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին որ տղանիկ պէս կ'իջնէր, ու կու գար իր վրայ: 17 - Եւ ահա երկինքէն ձայն մը ելաւ՝ որ կ'ըսէր, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ:

ԳԼ. Գ.

Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սաւրէ Հոգիէն, որպէս զի Սասանայէ փորձուի: 2 - Եւ քառասուն ցորեկ ու քառասուն զիշեր ծոմ պահելէն Լաքը անթիւեցաւ: 3 - Եւ փորձողը անոր մօտենալով ըսաւ, Եթէ՛ գուն Սասուծոյ Որդին ես, բոկ որ այս քարերը հաց ըլլան: 4 - Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գրուած է թէ՛ Ոչ միայն հացով կ'ուպրի մարդ, հասցաւ այն ամէն խօսքով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ: 5 - Այն ատեն Սասանայ առաւ տարաւ զանիկա ուրը քաղաքը, և կայնեցուց զանիկա քառաւորն աշտարակին վրայ, 6 - Աւ ըսաւ անոր, Եթէ՛ գուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ առջև վար ձգէ, վասն զի գրուած է թէ՛ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի համար, ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որպէս զի ըլլույ թէ՛ ստորք քարի զարնեա: 7 - Յիսուս ըսաւ

անոր, Դարձեալ գրուած է թէ՛ ՔուՏեր Աստուածդ չփորձու:

8 - Սասանայ նորէն առաւ հանեց զանիկա ինստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ու աննց փառքը: 9 - Աւ ըսաւ անոր, Աստիք ամէնք քեզի կուտամ, եթէ՛ քո ինստ ինձի երկրպագութիւն ընես: 10 - Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, [Ետիս] գնա, Սասանայ, վասն զի գրուած է թէ՛ ՔուՏեր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշտես: 11 - Այն ատեն Սասանայ զանիկա թողուց. և ահա հրեշտակներ եկան ու անոր սպասուորութիւն կ'ընէին:

12 - Եւ երբ լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մանուկեցաւ, էլ լու գնաց Գալիլեա, 13 - Աւ ձգելով Նազարեթը, եկաւ բնակեցաւ Կափառնայոսմ, ծովեզերեայ +առաջ, Զարուզոնի ու Նեփթաղի մի սահմաններուն մէջ: 14 - Որպէս զի կատարուի Եսայի մարգարեին ձեռքով ըսուած խօսքը, 15 - Զարուզոնի երկիրը ու Նեփթաղի երկիրը, ծովը ճամբով Յորդանանու անդի կողմը, Հիթանոսաց Գալիլեան: 16 - Խաւարի մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս ծաղկեցաւ աննց՝ որնք մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին: 17 - Անկէ ետեւ Յիսուս սկսաւ քարոզել ու բռնի, Ապաշտարեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտ է:

18 - Երբ Յիսուս Գալիլեացուց ծովուն քովը կը պարտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ, Պետրոս կոչուած Արմանը և անոր եղբայրը Անդրէասը, որնք ծովը ուսկան կը ձգէին, վասն զի ձկնորս էին: 19 - Եւ ըսաւ աննց, Իմեակեւ կեկէք, ու ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ: 20 - Աննք ալ շուտ մը ուսկանները թողուցին ու անոր ետեւէն գացին: 21 - Եւ անկէ յառաջ ելթալով տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, նուազ մէջ իրենց Տօրը Զեբեդեոսի հետ, երբ իրենց ուսկանները կը կորհալէին. ու կանչեց զաննք: 22 - Աննք ալ շուտ մը նսւք ու հայրերին թողուցին ու անոր ետեւէն գացին: 23 - Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեա պարտեղք քարի զարնեա: 7 - Յիսուս ըսաւ

րաններուն մէջ, և արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւնները ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր: 24 - Եւ անոր համարը բարձր Սուրբա տարածուեցաւ, և բերին անոր բոլոր հիւանդները որոնք կերպ կերպ ցաւերով ու ամանջանքներով կը նեղուէին, և դիւահայերը ու լուսնասները և անգամայնները, ու բժշկէց զանոնք: 25 - Եւ շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն կ'երթային, Գալիլեայէ ու Գեկապոլիսէ և Երուսաղէմէ ու Հրէաստանէ և Յորդանանու անդի կողմէն:

ԳԼ Ե

Եւ տեսնելով ժողովուրդները, լեւաբ ելաւ. ու երբ նստաւ հռն, իր աշակերանները քովը գացին. 2 - Եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր,

3 - Երանի՛ հոգւով աղբատներուն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 4 - Երանի՛ սգաւորներուն, վասն զի անոնք պիտի միեթարուին: 5 - Երանի՛ հեղեղուն, վասն զի անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը: 6 - Երանի՛ անոնց որ անօթի ու ծարաւ են սրգարութեան, վասն զի անոնք պիտի կշտանան: 7 - Երանի՛ ողորմածներուն, վասն զի անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն: 8 - Երանի՛ անոնց որ սրտով մտքուր են, վասն զի անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած: 9 - Երանի՛ խաղաղութիւն ընողներուն, վասն զի անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին: 10 - Երանի՛ անոնց որ հալածուած են սրգարութեան համար, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: 11 - Երանի՛ է՛ ձեզի, երբ կը նստատեսն ձեզ ու կը հալածեն, և սառ տեղը ամէն կերպ գէշ խօսքեր կը խօսին ձեր վրայ ինծի համար: 12 - Տի՛մացէք և ուրախ եղէք, վասն զի ձեր վարձքը շատ է երկինքը: քանզի այս կերպով հայածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները:

13 - Ի՞նչ էք երկրի աղբ. ապա եթէ աղբ իր համը երկրոցնէ, ինք ինչո՞վ պիտի աղուի. անկէ ետեւ բանի մը չգար, միայն թէ՛ դուրս ձգուելու և մարդոց ստրին տակ կոխուելու: 14 - Ի՞նչ էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը որ լեւուս վրայ կ'եցած է, կ'ընար պահ-

ուել: 15 - Ու ճրագը չեն վաւեր և դներ գրուանի տակ, հապա աշտանակի վրայ, և լոյս կուտայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն: 16 - Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջև, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը, ու փառաստանեն ձեր Հայրը որ երկինքն է:

17 - Մի կարծէք թէ ես եկայ որէնք կամ մարգարէները աւերու. չեկայ աւերու, հապա կատարելու: 18 - Քանզի ճշմարտագուս կ'ըսեմ ձեզ, Մինչև երկինք ու երկիր անցնին, որէնքէն յովս մը կամ Նշանագիր մը պիտի չանցնի, մինչև բոլորն ալ կատարուին: 19 - Ուստի ով որ այս ամենափոքր պատուիրանքներէն մէկը աւերէ, ու մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ. բայց ով որ ընէ և սորվեցնէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ: 20 - Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ձեր արգարութիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութեան աւերէ չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը:

21 - Լսե՛ր էք որ բուռեցաւ առաջիններուն, Ապանութիւն մի ընէր. և ով որ սպանութիւն ընէ, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ: 22 - Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբորը պարագ տեղը սրդողի, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ: և ով որ իր եղբորը Յիմար բռնէ, տեսանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ էր եգիպտացի, գեհէնի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ: 23 - Ուրեմն, եթէ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտքդ գայ թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ ըսմ մը ունի, 24 - Հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին առջև, և դնաւ առաջ եղբորդ հետ հաշտուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես: 25 - Քու սուխիդ հետ շատով միարանէ, քանի որ անոր հետ շատուսն մէջ ես. չըլլայ որ քու սուխդ քեզ դատաստան մտնէ, և դատաւորը դահիճին, և բանալը ձգուի: 26 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզ, Պիտի չելլես անկէ՛ մինչև որ վերջնաւարարակիւր չմկճարես:

27 - Լսե՛ր էք որ բուռեցաւ, Ենթութիւն մի ընէր: 28 - Բայց ես ձեզի

*Որան + կ'աւելցնեն, առաջիններուն

կ'ըսեմ, Ով որ կին մարդու կը նայի անոր ցանկանայու համար, ալ անիկա իր սրտին մէջ շնութիւն բրտաւ անոր հետ: 29 - Արդ եթէ քու աջ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զանիկա ու քեզ մէ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի: 30 - Եւ եթէ աջ ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի: 31 - Իւս, բուռեցաւ թէ Ով որ իր կինը կ'արձակէ, թող անոր արձակման թուղթ տայ. 32 - Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ թէ Ով որ իր կինը կ'արձակէ առանց պատուութեան պատճառի, ինք պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն, և ով որ այն արձակուածը առնէ, շնութիւն կը գործէ:

33 - Իարձեալ յսեր էք որ բուռեցաւ առաջիններուն, Սուա երգում մի ըներ, հապա բրած երգումներդ վճարէ Տերաջը: 34 - Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Անեւնին երգում մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ արժանէ, 35 - Եւ ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ թողաւորին քաղաքն է: 36 - Եւ սուք զիտուդ վրայ երգում ընես, վասն զի չես կրնար մէկ մտղ ձերմկցնել կամ սեղնել: 37 - Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այնն՝ այր, ե- ոչը՝ ոչ. ու ասկէ աւելին չարեն յառաջ կուգայ:

38 - Լսե՛ր էք որ բուռեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու ախալի տեղ ախալ: 39 - Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին հալաւակ մի կենաք, հապա եթէ մէկը ապասկ մը գարնէ աջ ձեռքիդ, դարձուր անոր միւսն ալ: 40 - Եւ մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առնել, թող անոր անոր աս վերարկուդ ալ: 41 - Եւ ով որ քեզ պահակ ընէ ու մշոն մը ճամայ քէ, զնա անոր հետ երկու: 42 - Բեզմէ ուղղին տուր, ու երես մի դարձներ անկէ՛ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել:

43 - Լսե՛ր էք որ բուռեցաւ, Քու ընկերք սերես ու թշնամիդ ստուր: 44 - Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Մերեցէք ձեր թշնամիները, օրհնեցէք ձեզ անիծողները, բարի բրէք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք բրէք անոնց համար որ

ձեզ կը չարչրկեն ու կը հայածեն: 45 - Որպէս զի ձեր երկնաւոր Հօրը որդիներն ըլլաք. վասն զի իր արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն և թէ՛ բարիներուն վրայ, և անձրև կը դրկէ թէ՛ արգարներուն և թէ՛ մեղաւորներուն վրայ: 46 - Վասն զի եթէ դուք ձեզ սիրողները սիրէք, ինչ վարձք կ'ունենաք. չէ՛ որ մտքաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: 47 - Եւ եթէ միայն ձեր եղբայրներուն բարեւ տայք, ինչ աւելի կ'ընէք - արէ՛նքէն. չէ՛ որ մտքաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: 48 - Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է:

ԳԼ Զ

Չգայջ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջև չընէք՝ անոնց երեւնայու համար, եթէ ոչ՝ վարձք չէք առնէր ձեր Հօրմէն որ երկինքն է: 2 - Ուստի երբ ողորմութիւն կ'ընես, առջևդ փող մի հնչեցնէր, ինչպէս կեղծասորները ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ'ընեն, որպէս զի մարդոցմէ փառաստանին. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: 3 - Իսկ դուք երբ ողորմութիւն կ'ընես, ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գործիդ: 4 - Որպէս զի քու ողորմութիւնը գաղտուկ ըլլայ, և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հաստուցում պիտի ընէ:

5 - Ու երբ աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման չըլլաւ, որնք կը սիրեն ժողովարաններու մէջ ու հրապարակներուն անիւնները կայնելով աղօթք ընել, որպէս զի մարդոց երեւնան. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: 6 - Իսկ դուք երբ աղօթք կ'ընես, մտիր բուներքին սենեակիդ ու դուռդ գոցէ, և աղօթք բրէ քու Հօրդ որ գաղտուկ տեղ կը գործուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հաստուցում պիտի ընէ: 7 - Ու երբ աղօթք կ'ընէք, հեթմտաններուն պէս շատախօս մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսելուն համար պիտի լուսին: 8 - Ուրեմն տննից չնմանիք, վասն զի ձեր Հայրը ձեզի պէտքերուդ գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չինչորած: 9 - Ուստի աշայէս աղօթք բրէք դուք:

Ով Հայր մեր որ երկինքն էս, բուսանանդ սուրբ ըլլայ. 10 - Բու թագաւորութիւնդ գայ. քու կամբդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը նոյնպէս երկրի վրայ.

11 - Մեր ամէն օրուան հացը այսօր մեզի տուր. 12 - Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մեք այ կր ներենք մեր պարտասպաններուն. 13 - Ու մեզ փորձութեան մի տանիր, հապա չարէն մեզ ազատէ. քանզի քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս Ամէն.

14 - Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն այ ձեզի կր ներէ. 15 - Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն այ ձեզի չներէր ձեր յանցանքները:

16 - Ու երբ ծով կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս արտուներես մի ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'աւրեն որպէս զի մարդոց երեսան թէ ծով կը պահեն. Ճշմարտ կ'ըսեմ ձեզի, Անտր իրենց վարձքը աւած կ'ըլլան: 17 - Բայց դուք երբ ծով կը պահէս, գլուխդ օծէ ու երեսդ լուս, 18 - Որպէս զի մարդոց ծով պահողի պէս չերեւտս, հապա քու Հօրդ՝ որ զաղտուկ տեղ էր քոսի. և քու Հայրը որ գաղտուկը կը տեսնէ, չքեղի հատուցում պիտի ընէ:

19 - Երկրի վրայ ձեզի դանձեր մի գիղէք, ուր ցեղը ու ժանդը կ'ապահանեն, և ուր գողերը պար կը ծակեն ու կը գողնան. 20 - Հապա ձեզի դանձեր գիղէցէք երկինքը, ուր ոչ ցեղը և ոչ ժանդը կ'ապահանէ, ու ոչ գողերը պար կը ծակեն և կը գողնան: 21 - Բանզի ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ այ հոն պիտի ըլլայ: 22 - Մարմինն ճրագը աչքն է. հապա եթէ քու աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսոււոր կ'ըլլայ: 23 - Բայց եթէ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ կ'ըլլայ. ուրեքն եթէ քու մէջդ եղած լոյս խաւար է, ու այն խաւարը օրջափ է:

24 - Մարդ մը չկրնար երկու տերոջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կ'ամ մէկը պիտի առնէ և միւսը սիրէ, կ'ամ մէկը պիտի պիտի յարի և միւսը պիտի տրհամարէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի: 25 - Ուստի կ'ը-

սեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ինչ պիտի ուտէք, կամ ինչ պիտի խմէք. ոչ ուր ձեր մարմիններուն համար թէ ինչ պիտի հագնէք. չէ՛ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հաղաւտան: 26 - Եւ ոչ ցեղ երկինքի թաւառներուն սրտը ոչ կը սերմաննէ և ոչ կը հնձնէ և ոչ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակուրէ զանոնք. չէ՛ որ դուք անոնցմէ աւելի լուս էք: 27 - Հիմա ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կանգուն մի աւելցնել: 28 - Ու հազուատի համար ինչօ՞ւ հոգ կ'ընէք. նոյնիցէք դաշտի շուշաններուն, ինչպէս կ'ամծին. ոչ կաշխատին և ոչ կը մտնեն. 29 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն այ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհաղուեցաւ: 30 - Ուստի եթէ գաշտի խոտը, որ այսօր կայ և վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հաղուեցնէ, հապա սրբափ աւելի ձեզ, թերահաւատներ: 31 - Ուրեքն հոգ մի ընէք բոլորով. Ինչ պիտի ուտէք, կամ Ինչ պիտի խմէք, կամ Ինչ պիտի հագնէք. 32 - (Բանզի այդ բոլոր բաները չեմ անանքերը կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են: 33 - Բայց առաջ խնդրէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր արդարութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն այ ձեզի պիտի արուին: 34 - Ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք, վասն զի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ. հերեք է օրուան իր ներութիւնը:

ԳԼ Է

Սի գատէք, որպէս զի չգատուիք: 2 - Բանզի ինչ գատասանով որ գատէք, անով պիտի գատուիք, և ինչ չափով որ չափէք, անով պիտի չափուի ձեզի: 3 - Եւ ինչօ՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: 4 - Կամ ինչպէս կրնաս բռնի քու եղբորդ թող տուր աչքիդ շիւղը քոսին: և ահա քու աչքիդ մէջ գերան կայ: 5 - Կեղծաւոր, առաջ քու աչքիդ գերանը հանէ, ու ետք պարզ պիտի տեսնես եղբորդ աչքին շիւղը հանուի:

*Ո՞րն է, քեզի յայտնապէս Կիւս, մէկը պիտի մեծարէ

6 - Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր մարգարիտները խողերուն առջև մի ձգէք, որպէս զի սուրբնուն տակ չկրկուտեն զանոնք, ու դառնան ձեզ պատուան:

7 - Եւ ոչ ցեղ երկինքի փնտուեցէք, և պիտի արուի ձեզի. փնտուեցէք, և պիտի գտնէք. Դուք զարկէք, և պիտի բացուի ձեզի: 8 - Վասն զի ամէն ուր կը խնդրէ՛ կ'առնէ, և ուր որ կը փնտուէ՛ կը գտնէ, և ուր որ Դուք Դուք մարդ կայ՝ որմէ կը որդի եթէ՛ հաց ուղէ, միթէ՛ քա՞ր պիտի տայ անոր: 10 - Եւ կամ եթէ ձուկ ուղէ, միթէ՛ օ՞ճ պիտի տայ անոր: 11 - Ուստի եթէ դուք որ չար էք, ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք, սրբափ աւելի ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն:

12 - Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց այնպէս բրէք, քանզի այս է օրէնքը ու մարգարէները:

13 - Ենչ դռնէն ներս մտէք. վասն զի լայն է այն դուռը ու ընդարձակ այն ճանապարհ, որ դէպ կ'ընդունուի կը մտնեն: 14 - Վասն զի նեղ է այն դուռը ու նեղուցը է այն ճանապարհ, որ դէպ կ'ընդունուի կը մտնեն: 15 - Զգոյշ կեցէք սուս մարգարէներէն, որմէ ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն յափշտակող զայլեր են: 16 - Իրենց պտուղէն պիտի ծանննաք զանոնք. միթէ՛ փուշերէն խաղող կը քաղէն, կամ տաւտակէն թուզ: 17 - Այսպէս ամէն բարի ծառ բարի պտուղ կուտայ, և չար ծառ չար պտուղ կուտայ: 18 - Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ:

19 - Ամէն ծառ որ բարի պտուղ չտար, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի: 20 - Ուրեքն իրենց պտուղէն պիտի ծանննաք զանոնք: 21 - Այ թէ ամէն մէկը որ ինծի Տէր, Տէր, կ'ըսէ, պիտի մտնէ երկինքի թաւառութիւնը, հապա անկա՞ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ: 22 - Դատերը այն օրը ինծի պիտի բռնէ, Տէր, Տէր, չէ՛ որ քու անունովդ մարգարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ

դէեր հանցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ ըրինք: 23 - Եւ այն տանն անոնց յայտնապէս պիտի բռնէ թէ երբ քու ձեռք ձեռի ծաննար. մէկը զի գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք:

24 - Արդ ուր որ այս իմ խօսքերս կը լսէ և կը կատարէ զանոնք, զանկա պիտի անանցնէ ինչպիսի մարդու մը՝ որ իր տունը վէճի վրայ չինեց. 25 - Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու չիբաւ, վասն զի վէճի վրայ հատատուած էր: 26 - Եւ ուր որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարէր զանոնք, կը նմանի անխել մարդու մը՝ որ իր տունը աւաղի վրայ չինեց. 27 - Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը:

28 - Ու երբ Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, Ժողովուրդները կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ: 29 - Վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց, ու ոչ թէ դպիրներուն պէս:

ԳԼ Ը

Ու երբ այն լեռնէն վար իջաւ, շատ Ժողովուրդներ գացին անոր ետեւէն: 2 - Եւ ահա բորտս մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, եթէ ուղես, կրնաս զիս մարդել: 3 - Եւ Յիսուսը ձեռքը երկնցնելով գալաւ անոր ու բուս, Կուղես, մարդու. և շուտ մը անոր բորտութիւնը մարդու բորտութիւնը ընծաւ տուր, անոնց վկայութիւն ըլլայու համար:

5 - Ու երբ կափառանայում մտու, հարեալպետ մը եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, 6 - Ու կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անգամայնջ՞ պառկած չարաչար կը տանջուի: 7 - Եւ Յիսուս բուս անոր, Ես կու գամ ու զանկա կը բժշկեմ: 8 - Եւ հարեալպետը պատասխան տալով՝ բուս, Տէր, Ես արժանի չեմ որ դուք իմ յարկիս տակ

*Ո՞րն է, երբ Յիսուս

մտնես. միայն թէ խօսքով զրուցէ, ու իմ ծառայա պիտի բժշկուի: 9 - Վասն զի ես ալ իշխանութեան տակ մտրդ մըն եմ, ու իմ հրահանգն տակ զինուորներն ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին թէ Եկուր, ու կուգայ. և ծառայիս թէ Այս բանը բրէ, ու կ'ընէ: 10 - Յիսուս երբ լսեց, զարմացաւ, և էբ ետեւէն դաջողներուն ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Խրատելի մէջ անգամ ես պիտի հաստաք չգտայ: 11 - Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արեւելքէն ու արեւմուտքէն շատեր պիտի գան, ու երկինքի թագաւորութեանը մէջ պիտի բազմին Աբրահամի ու Իսաակի և Յակոբի հետ: 12 - Իսկ թագաւորութեանը որդիները դուրսի խաւարը պիտի հանուին. հոն պիտի ըլլայ լաւ ու անպահանջ կրճար: 13 - Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ, Գնա, ու ինչպէս դուն հաւատացիր, այդպէս թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն անոր ծառան բժշկուեցաւ:

14 - Եւ Յիսուս Պետրոսի տունը գալով, տեսաւ որ անոր զբանջը ջերմէն բռնուած՝ պառկած էր: 15 - Եւ անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ զանիկա. ան ալ ոտքի վրայ ելաւ և անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր: 16 - Երբ իրեկուն եղաւ, շատ դիւաւահարներ բերին անոր, ու խօսքով հանեց շար ոգիները և բոլոր հիւանդները բժշկեց: 17 - Իրպէս զի Եսայի մտրդարէին ձեռքով բուսած խօսքը կատարուի, Անիկա մեր հիւանդութիւնները վերցուց և ժբ ցաւերը կրեց:

18 - Յիսուս իր բոլորապէր շատ ժողովուրդ տեսնելով, հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան: 19 - Եւ դպիր մը մտնելով ըսաւ անոր, Վարդապետ, ես քու ետեւէդ պիտի գամ ուր որ երթաս: 20 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ազուէսները որքէր ունին, ու երկինքի թագաւորները բայներ, բայց Որդին մտրդոյ Ինչ չունի, ուր իր գլուխը դնէ: 21 - Եւ մէկ ուրիշը, որ անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ անոր, Տէր, ինձի հրաման տուր, որ երթամ առաջ իմ հայր թաղում: 22 - Յիսուս ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս, ու թող տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները:

23 - Ու երբ նաւը մտաւ, իր աշակերտները իր ետեւէն դաջին: 24 - Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, այնպէս որ նաւը այրերէն կը ծածկուէր. իսկ ինք կը քնանար: 25 - Եւ աշակերտները մտն գացին, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Տէր, աղաւտ մեզ, այն կը կորսուի: 26 - Եւ ըսաւ անոնց, Թերահաւատներ, ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք. այն ատեն ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց, և մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 27 - Ու մտրդիկը զարմացան և կ'ըսեին, Ինչպիսի մտրդ է աս որ հովերը ու ծովը ասոր կը հնազանդի:

28 - Ու երբ միւս կողմը Գերգեսացաց երկիրը անցաւ, երկու դիւաւահար պատահեցան իրեն զերեզմաններէն ելած՝ աստիկ կատարած, այնպէս որ հնար չէր մտրդու այն ճամբայէն անցնել: 29 - Եւ ահա տղաքակցին ու ըսին, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ, դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, ատենէն առաջ մեզ ատնջելով համար հոս եկար: 30 - Եւ անոնցմէ հեռու շատ խողերու երամակ մը կար, որոնք կ'արածուէին: 31 - Ու գեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին, Եթէ մեզ կը հանես, հրաման տուր մեզի որ երթանք խողերուն երամակին մէջ մտնելու: 32 - Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք. ու անոնք ելան դաջի խողերուն երամակին մէջ մտնելու, և ահա բոլոր երամակը դահալէթ տեղէն ծովը վազեցին, ու ջուրերուն մէջ մեռան: 33 - Խողարածներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով բոլորը պատմեցին, ու դիւաւահարներն դարձան ըսները: 34 - Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսի դէմը ելաւ, ու երբ անոնք գանիկա, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն երթայ:

ԳԼ Թ

Եւ նաւը մտնելով անդիլի կողմ անցաւ, ու եկաւ իր քաղաքը: 2 - Եւ ահա բերին իրեն անդամալոյց մը, որ մահիճի մէջ պառկած էր. և Յիսուս անոնց հաւատք տեսնելով, ըսաւ անդամալոյցին, Գաջայեքուէ, որդեակ քու մեղքերդ քեզի ներուած են:

*Ունի, Գաղարացաց

3 - Եւ ահա դպիրներէն ոմանք իրենց Գործի մէջ ըսին, Ատիկա հայհոյութիւն կ'ընէ: 4 - Յիսուս ալ անոնց խորհուրդները իմանալով ըսաւ, Ինչո՞ւ սիրտներուդ մէջ չար բաներ կը խորհի: 5 - Բանդի ո՞րը աւելի դիւրին է. Բու մեղքերդ ներուած են ըսելը, թէ Ելիր ու քաղէ՝ բսելը: 6 - Բայց որպէս զի գիտեսք թէ Որդին մտրդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու, (այն ատեն անդամալոյցին ըսաւ,) Ելիր, մահիճդ առ ու տունդ դնա: 7 - Ու անիկա ելաւ իր տունը գնաց: 8 - Ժողովուրդները երբ տեսան, զարմացան, ու փառաւորեցին զԱստուծով, որ մտրդոց այնպիսի իշխանութիւն տուէր էր:

9 - Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով մտրդ մը տեսաւ Մատթէոս անունով, որ մտք ընդունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր. ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց: 10 - Ու եղաւ որ ասունք սեղան նստած ատենը ահա ուրիշ շատ մտրդարներ և մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յիսուսի ու անոր աշակերտներուն հետ: 11 - Եւ փարիսեցիները երբ տեսան, ըսին անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը մտրդարներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ: 12 - Բայց Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ անոնց, Առողջներուն բժշկի պէտք չէ, հասցա հիւանդներուն: 13 - Գացէք սորվեցէք թէ ինչ է այն խոսքը, Ողորմութիւն կ'ուզեմ և ոչ թէ զոհ. վասն զի ես արդարները խնչելու չեկայ, հասցա մեղաւորները ապաշխարութեան:

14 - Այն ատեն Յովհաննէսի աշակերտները անոր եկան ու ըսին, Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները շատ անգամ ծով կը պահենք, և քու աշակերտներդ չեն պահէր: 15 - Ու Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի՞թէ կարելի է որ հարսնիքին տղաքը սուգ պահեն, քանի որ փեսան իրենց հետ է. բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, այն ատեն ծով պիտի պահեն: 16 - Ու մէկը չձգէր նոր լաթիկ կտոր հին հանդերձի վրայ, քանզի այն որ անոր լրութեանը համար բրահած է, կ'առնէ հանդերձէն, ու պատուուածքը ալ աւելի գէշ կ'ըլլայ: 17 - Ոչ ալ նոր զինին հին սրկե-

րու մէջ կը դնեն. եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատուին ու զինին կը թափի, և տիկերը կը կորսուին. հասցա նոր զինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պահուին:

18 - Երբ անիկա անոնց հետ այս բաները կը խօսէր, ահա իշխան մը եկաւ, երկարագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Աղջիկ ալ մինչև հիմա մեռած է, բայց եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի: 19 - Եւ Յիսուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետեւէն գնաց:

20 - Եւ ահա տառուերկու տարուան տեսաւ կին մը մտնեցաւ ետեւէն, անոր հանդերձէն քշանցքին դպաւ: 21 - Բանդի իր Գործի մէջ կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր հանդերձին դպչիմ, պիտի բժշկուիմ: 22 - Բայց Յիսուս երբ տեսնէր զանդերձէն, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ:

23 - Ու երբ Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, ու տեսաւ փողահարները և խոռոված բազմութիւն, 24 - Ըսաւ անոնց, Մէկդի գացէք, վասն զի աղջիկը մեռած չէ, հասցա կը քնանայ. և ծաղր կ'ընէին զանիկա: 25 - Ու երբ բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ, ինք ներս մտաւ, անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը ոտք ելաւ: 26 - Եւ այս լուրը բոլոր երկիրը տարածուեցաւ:

27 - Ու երբ Յիսուս անկէ՛ առաջ անցաւ, երկու կոյր ինկան անոր ետեւէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ողորմէ մեզի, Որդի Իսաի: 28 - Ու երբ տուն եկաւ, կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս անոնց ըսաւ, Կը հաւատասք թէ կրնամ այս բանը յեզբ ընել. բնին անոր, Այս, Տէր: 29 - Այն ատեն անոնց աչքերուն դպաւ ու ըսաւ, Չէր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի: 30 - Ու անոնց աչքերը բացուեցան. և Յիսուս աստիկ պատուէր տուաւ անոնց ու ըսաւ, Զգոյշ կեցէք, մէկը չիմանայ: 31 - Բայց անոնք ելան, այն բոլոր երկիրն մէջ անոր համբաւը տարածեցին:

32 - Եւ երբ անոնք դուրս ելան, ահա համր դիւաւահար մտրդ մը բերին իրեն: 33 - Ու երբ դեր ելաւ, համրը խօսեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան ու կ'ըսէին թէ Խրոյսելի մէջ բնաւ սյապիսի բան մը տեսնուած չէ:

*Ունի, Էրանի

*Ունի, անոր

34 - Բայց փարիսեցիները կ'ըսեն թէ Ատիկա գեւերուն էշխանութիւնը գեւերը կը հանէ:

35 - Եւ Յիսուս կը պարտէր բոլոր քաղաքները ու գեղերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորովեցներ ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, և կը բժշկէր բոլոր ատերը ու բոլոր հիւանդութիւնները ժողովարաններուն մէջ: 36 - Եւ ժողովարանները անանկով, անոնց վրայ խղճաց, վասն զի յոգնած ու ջերուցան եղած էին հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս: 37 - Այն ատեն ըստ իր աշակերտներուն, Հունձքը լաւ է, բայց մշակները քիչ: 38 - Ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին:

ԳԼ Ժ

Եւ իր քով կանչելով իր աստուերկու աշակերտները, անոնց էշխանութիւն ասուս պիղծ ոգիներուն վրայ, որպէս զի զանոնք հանեն, և ամէն ցուէրը ու ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն:

2 - Ու աստուերկու աւարեայներուն անունները ասոնք են. աւաջներ Աիման, Պետրոս ըսուածը և անոր եղբայրը Անդրէաս, 3 - Յակոբոս Չերեզեան և անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպոս և Բարթողոմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մարտաւոր, Յակոբոս Ալփեան և Ղերէս որ թագէտու մականունանցու, 4 - Սիմոն կանանացի և Յուզա Իսկարիօտացի, որ նաև մասնեց զանիկա: 5 - Այս աստուերկուքը Յիսուս զրկեց, և անոնց պատուիրեց՝ բռնելով, Հեթանոսներու ճամբայ մի երթաք ու Սամարացիներու քաղաք մի մտնէք, 6 - Հապա աւելի Խորայէի տանը կորսուած ոչխարներուն գացէք: 7 - Ու երբ կ'երթաք, քարոզեցէք ու բռնք թէ երկինքի թագաւարութիւնը մտաւցած է: 8 - Հիւանդները բժշկեցէք, բորոտները *մաքրեցէք, գեւերը հանեցէք. ձրի աւեր էք, ձրի տուէք: 9 - Մի ստանձք ոսկի, և ոչ արծաթ, և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ, 10 - Ոչ ճամբու համար պարկ, և ոչ կրկին

հանդերձ, ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. վասն զի մշակը իր կերտուրքին արծառն է: 11 - Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք, հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ արժանաւոր, ու հոն կեցէք մինչև ա՛յլ ելլէք: 12 - Ու երբ տունը կը մտնէք, բարև տուէք *անոր: 13 - Եւ եթէ այն տունը արժանաւոր է, ձեր բարեւր անոր վրայ գայ. հապա եթէ արժանաւոր չէ, ձեր բարեւր ձեզի դառնայ: 14 - Եւ ով որ ձեզ չընդունի, ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբ այն տունէն կամ քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր ոտքերուն փոշին թօփ վեցէք: 15 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Սողոմոնացու ու Գոմերացուց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը քան թէ այն քաղաքին:

16 - Ահա եւ ձեզ կը զրկեմ իրեն ոչխարներ գալլելու մէջ. ուստի օձերու պէս խորազէտ եղէք և աղանձիններու պէս միամիտ: 17 - Իսկ մտորացած զգուշացէք. վասն զի ձեզ աստաններու պիտի մտանն, ու իրենց ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն: 18 - Եւ իմ առաւանձ համար կուտակայներու ու թագաւորներու առջև պիտի տարուէք, անոնց և Տեթմաններուն վկայութիւն ըլլալու համար: 19 - Բայց երբ ձեզ մտանն, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, վասն զի ձեզ պիտի տրուի այն ժամուն՝ ինչ որ պիտի խօսիք: 20 - Վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսիդին կը խօսի: 21 - Ու եղբայր եղբայրը մահաւան պիտի մտան, և հայրը՝ որդին: Եւ որդիներ էրեւոյ ծնողքներուն վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք: 22 - Եւ իմ անուանս համար ասնուն տասնի պիտի ըլլաք. բայց ով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա պիտի ապրի: 23 - Ու երբ այս քաղաքին մէջ ձեզ կը հայտնեն, ուրիշ *ուրտ փոխէք. քանզի Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի քաղաքները պիտի չհասցնէք, մինչև Որդին մտորայ գայ: 24 - Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ, և ոչ ծառան իր տէրոյմէն: 25 - Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տէրոջը պէս. թէ

*Ո՞րտ, մաքրեցէք, մեռելները յարուցէք

*Ո՞րտ, անոր՝ ու ըսէք, Բարև այս տանը

ԳԼ ԺԱ

ասնուտերը Բեեղզերուց կուչցին, ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը: 26 - Ուստի մի վախճաք անոնցմէ, վասն զի բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի չչայտնուի, և քաղաքում որ պիտի չզիտացուի: 27 - Ինչ որ ձեզի մուկի մէջ կ'ըսեմ, զա՛յլ լցոյի մէջ խօսեցէք, և ինչ որ ականջնի վար կը լսէք, ասնիքներուն վրայ քարոզեցէք: 28 - Եւ մի վախճաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպաննել. հապա աւելի անիկ վախցէք դուք, որ կրնայ հոգին ու մարմինը գեհնէն մէջ կորսնցնել: 29 - Չէ՞ որ երկու ծրնճը մէկ դանկի կը ծախուին, և անոնցմէ մէկը գետինը չինար առանց ձեր Հօրը: 30 - Բայց ձեր գիտուն բոլոր մտքերն ալ համրուած են: 31 - Ուրեմն մի վախճաք, Լուսն չէ շատ ծնծղուկներէն լաւ էք դուք: 32 - Արդ ով որ մտորաց առջև զիս կը դաւանի, ես ալ զանիկա պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն է: 33 - Եւ ով որ մտորաց առջև զիս կ'ուրանայ, ես ալ զանիկա պիտի ուրանիմ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն է: 34 - Մի կարծէք թէ ես երկեք վրայ խաղաղութիւն ձգելու եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա սուր: 35 - Վասն զի եկայ մտորը իր Յօրմէն գատելու, ու աղջիկը իր մօրմէն, ու հարսը իր կետուրէն: 36 - Եւ մտորուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան: 37 - Ան որ հայրը կամ մայրը ինձմէ աւելի կը սիրէ, ինձի արժանի չէ. և ան որ տղան կամ աղջիկը ինձմէ աւելի կը սիրէ, ինձի արժանի չէ: 38 - Եւ ան որ իր խաչը չաւանդ ու իմ ետեւէս գար, ինձի արժանի չէ: 39 - Ան որ իր անձը կը գտնէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը ինձի համար կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա: 40 - Ան որ ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդունի. և ան որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի: 41 - Ան որ մտորարէ մը կ'ընդունի մտորարէի անունով, մտորարէի վարձք կ'առնէ. և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի անունով, արդարի վարձք կ'առնէ: 42 - Ու ան որ այս պղտրիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը պող ըսւր կը խմցնէ աշակերտի անունով, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, ընտու իր վարձքը պիտի չկորսնցնէ:

Եւ եղաւ որ էրը Յիսուս լնացուց իր աստուերկու աշակերտներուն պատուէր ապրը, գնաց անիկ անոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորովեցնելու:

2 - Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջ էր լսեց Գրիստոսի գործերը, իր աշակերտներէն երկուքը զրկելով: 3 - Ըսաւ անոր, Իսկ ան էս որ գայու էիք, թէ ուրիշի մը սպաննէք: 4 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Գացէք պատմեցէք Յովհաննէսի ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնէք: 5 - Կայրերը կը տեսնեն, կաղերք կը բայլեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլները կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն ու աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի: 6 - Եւ երանի անոր որ իմ վրայովս չգայ թաղիք:

7 - Ու երբ անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն բռն Յովհաննէսի համար, Ինչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. եղէ՞ք մը հովէն շարժուած: 8 - Հապա ինչ տեսնելու ելաք. փափուկ հանդերձներ հագած մտոր մը. ահա փափուկ հանդերձնէր հագնողները թագաւորներուն տուններն են: 9 - Հապա ինչ տեսնելու ելաք. մտորարէ՞ք. այս, կ'ըսեմ ձեզի, մտորարէ՞ մըն ալ աւելի: 10 - Վասն զի աստուերկու որս Գոմերուց գրուած է, Ահա ես իմ գետապան կը զրկեմ. քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ: 11 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Կիներեն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս մկրտչէն մեծը ելած չէ. սակայն երկինքի թագաւորութեանը մէջ ամէնէն պզտիկը անիկ մեծ է: 12 - Ու Յովհաննէս մկրտչէն օրերէն մինչև հիմա երկինքի թագաւորութիւնը ուժով կ'առնուի, և ուժեղները կը յարգուակեն զանիկա: 13 - Վասն զի բոլոր մտորարէները ու օրերէն մինչև Յովհաննէս մտորարէութիւն ըրին: 14 - Եւ եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա է Եղիան՝ որ պիտի գար: 15 - Ան որ լսելու ակնայ ունի, թող լսէ: 16 - Բայց որո՞ւ նմանցնեմ այս ազգը. կը նմանի աղոց, որոնք շուկաները նստելով՝ իրենց ընկերներուն կը կանչեն, 17 - Ու կ'ըսեն, Փող հնէցուցինք ձեզի՝ ու չխաղացիք, որք ըս կարգացինք ձեզի՝ ու կոծ չըրիք ով

18 - Վասն զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը խմէր, ու կ'ըսեն, Ինչ կայ անոր ներքինին: 19 - Որդին մարդոց եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն, Ահա ուսումը և արեւոց մարդ մը, մարտաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ: Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր որդիներէն:

20 - Այն ատեն սկսաւ նախատել այն քաղաքները, որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներէն շատերը, քանզի չապաշտարեցին: 21 - Վա՛յ քեզ, Բոսորդին, վա՛յ քեզ, Բեթսայից, վասն զի եթէ Տիբրոսի ու Միդոնի մէջ եղած բլլային այն հրաշքները որոնք ձեր մէջ եղան, շատնոցով քործով ու միեւրոյ ապաշխարած պիտի բլլային: 22 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ, Տիբրոսի և Միդոնի աւելի զիւրին պիտի բլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ձեզի: 23 - Եւ դուն, Կափառնայում, որ մինչև երկիրը բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի իջնես, վասն զի եթէ Սողոմի մէջ եղած բլլային այն հրաշքները որոնք քեզ մէջ եղան, երբ որ մինչև այսօր դեռ պիտի մնար: 24 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմացոց երկրին աւելի զիւրին պիտի բլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ քեզի:

25 - Եղի ժամանակ պատասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ, Դնորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկնի և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն ու զիտուներէն, ու տղոց յայտնեցիր: 26 - Այս, ով Հայր, վասն զի քու առջև ոչ ոք պիտի հաճելի եղաւ: 27 - Ամէն բան ինձի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու մէկը չճանաչար Որդին, բայց Հայրը, և մէկը չճանաչար Հայրը, բայց Որդին, և ան՝ որու Որդին կ'ուզէ յայտնել: 28 - Եկեք ինձի, բոլոր յոգնած ու բեռնաւորստաններ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ: 29 - Իմ լուծս ձեր վրայ աւելք, և ինձմէ սորվեցէք՝ որ Տեղ եմ ու սրտով խնարհ, և ձեր անձերուն հանգութիւն պիտի գտնեք: 30 - Վասն զի իմ լուծս քաղցր է, և իմ բեռս թեթեւ:

ԳԼ ԺԲ

Այն ատեն Յիսուս շարաթ օրը գնաց արաբերուն մէջէն, և իր աշակերտները անթեցան, ու սկսան քրէնէ հասկեր փրցնել և ուտել: 2 - Փարիսե-

ցիները երբ տեսան, ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժան չէ շարաթ օրը գործել: 3 - Ան ալ անոնց բաւ, Զեք կարգացեր դուք Դաւիթի բրածը, երբ անթեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին: 4 - Ինչ պէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր ըլլաւ: և ոչ անոնց որ իրեն հետ էին, բայց միայն քահանաներուն: 5 - Կամ թէ օրէնքին մէջ չէք կարգացեր, որ քահանաները շարաթ օրերը ստաճարէն մէջ շարաթը կը պղծեն ու անծաղ են: 6 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ այս տեղ տաճարէն մեծ մէկը կայ: 7 - Եւ եթէ զիսանայթ թէ ինչ շէտէ, Ողորմութիւն կ'ուզեմ ու ոչ թէ զո՛ք, այն արեւմտայնները չէիք դատապարտեր: 8 - Քանզի Որդին մարդոց շարաթին աւերն է:

9 - Եւ անկէ երթալով եկաւ անոնց ժողովարանը: 10 - Եւ հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չարցած էր. և հարցուցին անոր, ու բախ թէ Դարաթ օրը բժշկել արժան է, որպէս զի անոր վրայով ամբաստանութիւն ընեն: 11 - Ան ալ բաւ անոնց, Զեզմէ ո՛ր մարդը կայ, որ ոչխար մը ունենայ, և անիկա շարաթ օրը փոսի մէջ կանչի, պիտի չբռնէ՝ ու վեր հանէ ձեռնիկա: 12 - Արդ ո՛րչափ աւելի է մարդը ոչխարէն, ուրեմն շարաթ օրը բարի գործել արժան է: 13 - Այն ատեն՝ բաւ այն մարդուն, Երկնցուր ձեռքը՝ ան ալ երկնցուց, ու ողջացաւ միւսին պէս: 14 - Իսկ փարիսեցիները դուրս ելլելով անոր վրայ խորհուրդ կ'ընէին թէ ինչ պէս զանիկա կորսնցնեն:

15 - Եւ Յիսուս երբ դիտցաւ, զատուեցաւ անկէ. և շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն գացին, ու ամէնը բժշկեց: 16 - Եւ սաստիկ պատուերեց անոնց որ զինք բարբա՛ն - չյայտնեն: 17 - Որպէս զի կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով բաւած խօսքը, 18 - Ահա իմ ծառաւ, զոր ընարեցի, և իմ սիրելիս, որու հաւնեցաւ իմ անձս. իմ Հօրիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու հեթանոսներուն իրաւունքը պիտի պատմէ: 19 - Ոչ պիտի վիճի, և ոչ պիտի աղաղակէ, և ոչ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ: 20 - Զախճախուած

*Որտե՛ս, շարաթին ալ

եղէզը պիտի չփշրէ, ու պլլաւած պատուրդը պիտի չմարէ, մինչև որ դատաստանը յաղթութեան հանէ: 21 - Եւ հեթանոսները անոր անուանը պիտի յուսան:

22 - Այն ատեն կըր ու համը դիւախար մը բերին իրեն, և զանիկա բժշկեց, այնպէս որ համըր ու կըրըր խօսեցաւ ու տեսաւ: 23 - Եւ բոլոր ժողովուրդները զարմացան ու կ'ըսէին, Արդեօք ասիկա է Դաւիթի որդին: 24 - Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին ըսին, Ասիկա որտէ՛ս է հասնող դեւերը, բայց ինչպէս ինչո՞ղ չհասնող դեւերն ալ: 25 - Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանալով՝ բաւ անոնց, Ամէն թաղաւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած կ'ուտեն: և ամէն քաղաք կամ տուն իրեն դէմ բաժնուած՝ չկըրնար կենալ: 26 - Եւ եթէ Սասանայ Սասանայ կը հանէ, իրեն դէմ բաժնուեցաւ. ուստի ինչպէս պիտի կենայ անոր թաղաւորութիւնը: 27 - Եւ եթէ ես ինչեղիցուողով դեւերը կը հանեմ, ձեր օրդիները ինչո՞ղ կը հանեն. ուրեմն անոնք պիտի բլլան ձեր դատաստանները: 28 - Բայց եթէ ես Աստուծոյ Հոգիովը կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է: 29 - Կամ ինչպէս կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել, և անոր կարասիները յափշտակել եթէ տուջ այն զօրաւոր մարդը չկապէ, ու ետքը անոր տունը կողոպտէ: 30 - Ան որ ինձի հետ չէ, ինձի հակառակ է, և ան որ ինձի հետ չժողովէր, ցիր ու ցան կ'ընէ: 31 - Անոր համար ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն մեղք ու հանցութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սուրբ Հոգւոյն դէմ եղած հայտնութիւնը պիտի չներուի մարդոց: 32 - Եւ ով որ Որդւոյ մարդոց դէմ բան կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր, բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ, պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ, և ոչ գալուստի արեւի մէջ: 33 - Կամ ծառք բարի ըրէք, ու անոր պտուղը բարի, կամ ծառք չար ըրէք, ու անոր պտուղը չար. վասն զի ծառք պտուղէն կը ծանցուի: 34 - Ի՞ծերու ծնունդներ, ինչպէս կրնաք բարի խօսիլ, որ չար էք. և ան զի որտե՛ս աւելցուեցէն բերանը կը խօսի: 35 - Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարի բաներ կը հանէ, և չար մարդը

էր որտէ՛ս չար գանձէն չար բաներ կը հանէ: 36 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ զոր մարդիկ կը խօսին, դատաստանին օրը հաշու պիտի տան: 37 - Վասն զի քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, և քու խօսքերէդ պիտի դատապարտուես:

38 - Այն ատեն զպիղծներէն ու փարիսեցիներէն անոնք պատասխան տուին իրեն ու ըսին, Վարդապետ, կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել: 39 - Անիկա պատասխան տուաւ ու անոնց բաւ, Զար և Հնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և որտէ՛ս նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը: 40 - Քանզի ինչպէս Յովնան երեք օր ու երեք զիշեր կէտ ձուկին փորկի մէջ էր, այնպէս Որդին մարդոց պիտի բլլայ երկրի սրտին մէջ երեք օր ու երեք զիշեր: 41 - Ինչու՞նէ մարդիկ դատաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլեն ու պիտի դատապարտեն ասիկա, վասն զի Յովնանի քորոզութիւնովը զեզլի եկան. և ասա Յովնանէ թե՛ մէկը կայ հոս: 42 - Հարաւի թաղաւորութիւնը կ'ըսէ ու պիտի դատապարտէ ասիկա, վասն զի ինք երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ասա Սողոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս:

43 - Ու երբ պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անճաք տեղեր կը պարտի, հանգստութիւն կը փնտռէ ու չգտնէր: 44 - Այն ատեն կ'ըսէ, Դաւանամ նորէն իմտուաւ, ուրկէ ելայ, և կու գայ զանիկա կը գտնէ պարսպ, մարտուած ու յարգարուած: 45 - Այն ատեն կ'երթայ և իրեն հետ կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին, և այն մարդուն վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ. այսպէս պիտի բլլայ այս չար ազգին ալ:

46 - Ու քանի որ ինք ժողովուրդին կը խօսէր, ասա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, և կ'ուզէին իրեն հետ խօսիլ: 47 - Ու մէկը իրեն բաւ, Սհա բու մայրք ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, և կ'ուզէին զեզլի հետ խօսիլ: 48 - Ան ալ իրեն քաղին պատասխան տուաւ ու բաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ են իմ եղբայրներս: 49 - Եւ իր ձեռքը գէպի իր աշակերտները երկնցնելով բաւ, Ահա իմ մայրս և իմ եղբայրներս: 50 - Վասն զի ով

որ իմ երկնաւոր Հօրս կատարէ, անկեղծ է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ. ԺԳ

Այն օրը Յիսուս տունէն ելլելով ծովուն եզերքը նստաւ: 2 - Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողովուցեան, այնպէս որ ինք նստը մտաւ ու նստաւ, և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը կայներ էր: 3 - Աւ շատ բաներ խօսեցաւ անոնց առականքով, և բաւ:

4 - Ահա սերմցանողը էլաւ որ սերմ ցանէ. ու երբ կը ցանէր, մէկ բանկները ճամբուն քով ինկան, և թռչունները եկան ու կերան զանոնք: 5 - Եւ ուրիշները ապստամբուտ տեղերու վրայ մեկան, ուր շատ հող չկար, և շուտ մը բուսան՝ հողին խորունկութիւն չունենալուն համար: 6 - Սակայն արեւուն ծագած ատենը այրեցան, ու արմատ չունենայնուն համար չորացան: 7 - Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը էլան ու խեղդեցին զանոնք: 8 - Եւ ուրիշները ինկան աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կուտային՝ ո՛րը հէտն ունէր հարուր, ո՛րը վաթսուս, և ո՛րը երեսուն: 9 - Ան որ լսելու ականջ ունի թող լսէ:

10 - Աւ աշակերտները մօտենալով՝ բռին իրեն, ինչպէս համար առականքով կը խօսիս անոնց: 11 - Ան ալ պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Անոր համար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկինքի թագաւորութեան խորհուրդները, և անոնց արուած չէ: 12 - Վասն զի ով որ ունի, անոր պիտի տրուի ու պիտի աւելնայ. և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի աւանդուի: 13 - Անոր համար առականքով կը խօսիս անոնց, որ կը տեսնեն ու չեն տեսներ, և կը լսեն ու չեն լսեր ու միտք չեն առներ: 14 - Եւ անոնց վրայ կը կատարուի Եսայիի մարգարէութիւնը որ կ'ըսէ, Լսելով պիտի լսէք, ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք, ու պիտի չտեսնէք: 15 - Վասն զի այս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին զոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ բնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և արտով իմանան ու դարձի գան, և ես զանոնք բժշկեմ: 16 - Բայց երանի է ձեր աչքերուն որոնք կը տես-

նեն, ու ձեր ականջներուն որոնք կը լսեն: 17 - Բանգի ճշմարտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնել՝ ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել ու չլսեցին:

18 - Հիմա դուք սերմ ցանողին առականք լսեցէք: 19 - Այն ամէնը որ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու միտք չառներ, չարը կաւ դայ ու անոր արտին մէջ ցանուածը կը յափշտակէ. սահկա այն է որ ճամբուն քով ցանուեցաւ: 20 - Եւ ապստամբուտ տեղերու վրայ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զանկա: 21 - Բայց իր մէջ արմատ չունենալով, քիչ ժամանակ կը տեւէ. ու երբ նեղութիւններ հարածանք ըլլայ խօսքը, շուտ մը կը դադարի: 22 - Եւ փուշերուն մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս զրոյցները և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ: 23 - Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք կ'առնէ, և պտուղ կուտայ, ո՛րը հարուր, ո՛րը վաթսուս, ու ո՛րը երեսուն:

24 - Ուրիշ առականք մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու բաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մարդու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ ցանեց: 25 - Ու երբ մարդիկ կը քննախոյն, իր թշնամին եկաւ ու ցորենին մէջ որով ցանեց և գնաց: 26 - Աւ երբ խոտը բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետեւ որոմն ալ երեւեցաւ: 27 - Աւտի տանուտերոց ծառաները մօտեցան ու իրեն բռին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտի մէջ բարի սերմ ցանեցիր. ուրոմն որով ուրիշ ունի: 28 - Եւ անկեղծ բաւ անոնց, թշնամի մարդ մը բրած և ատիկա. ծառաները իրեն բռին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ երթանք զանկա մէկդի քողերք: 29 - Ան ալ բաւ, Այ, չըլլայ թէ որովք քաղած ատեննիդ ցորենն ալ անոր հետ փոցնէք: 30 - Թող առէք որ երկուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև հունձքի ատենը. և հունձքի ատենը հնձողներուն պիտի բռնի, Առաջ որովք քողեցէք, և զանկա խորձ խորձ կապեցէք այբելու համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք:

31 - Ուրիշ առականք մըն ալ յառաջ

բերաւ անոնց ու բաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանեկի հասակն է, զոր մարդ մը առաւ, իր արտին մէջ ցանեց: 32 - Որ ամէն սերմերէն պղտուկ է, ու երբ աճի, ամէն խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, այնպէս որ Երկինքի թագաւորները կուգան և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին:

33 - Ուրիշ առականք մըն ալ զրուցեց անոնց - Ըստ, Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման է, զոր կին մը առաւ, երբ գրեւ պիւրի մէջ պահեց, զինչև ամէնն ալ խմորեցաւ:

34 - Յիսուս այս ամէն բաները առականքով խօսեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առականք բան մը չէր խօսեր անոնց: 35 - Որպէս զի կատարուի մարգարէին ձեռքով բուսած խօսքը, Առականքով պիտի բանամ իմ բերանս, աշխարհի սիղբէն ի վեր ծածկուած բաները յառաջ պիտի բերեմ:

36 - Այն ատեն Յիսուս ժողովուրդները թողուց, տունը եկաւ, և իր աշակերտները մօտեցան իրեն ու բռին, Արտին որովք բուսան ու առականք մեկէ մեկի:

37 - Ան ալ պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Բարի սերմը ցանողը Ուրիշ մարդիկ է: 38 - Եւ արքայ աշխարհի մարդիկ են, որ թագաւորութեանը որդիներն են, բայց որովք չարին որդիներն են: 39 - Եւ թշնամին որ զանկա ցանեց, Սատանան է, և հունձքը աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են: 40 - Արդ ինչպէս՝ որ որովք կը ժողվուի ու կրակի մէջ կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ այնպէս պիտի ըլլայ: 41 - Որդին մարդիկ իր հրեշտակները պիտի զրկէ, ու պիտի ժողվին անոր թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւնները, և զանոնք որ անօրէնութիւն կը գործեն, 42 - Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք. հան պիտի ըլլայ լալ ու ակուններ կը ձուտը: 43 - Այն ատեն արեւի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը թագաւորութեանը մէջ: Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ:

44 - Գարձալ երկինքի թագաւորութիւնը արտի մէջ պահուած զանձի նման է, զոր մարդ մը գանձով կը ծածկէ, և ուրախութիւնէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը կը ծախէ, ու այն արքայ կը գնէ:

45 - Գարձալ երկինքի թագաւորութիւնը վաճառական մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ մարգարիանք կը փնտռէ: 46 - Եւ պատուական մարգարիս մը գանձելով, գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանկա կ'ընց:

47 - Գարձալ երկինքի թագաւորութիւնը ծովը ձգուած ուսկանի մը նման է, որ ամէն տեսակէն կը ժողվէ: 48 - Զոր երբ լեցուեցաւ, ցամաքը հանեցին, ու նստան՝ աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և ոնշաջը դուրս ձգեցին: 49 - Այսպէս պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը. հրեշտակները պիտի ելլեն, ու արգարներուն մէջէն չարերը պիտի գտան, 50 - Եւ պիտի ձգեն զանոնք կրակի հնոցին մէջ, հան պիտի ըլլայ լալ ու ակուններ կը ձուտը:

51 - Ըստ անոնց Յիսուս, Համալսէք այս ամէն բաները. բռն անոր, Այո, Տէր: 52 - Եւ անկեղծ բաւ անոնց, Անոր համար ամէն դպիր որ երկինքի թագաւորութեան աշակերտեալ է, նման է տանուտէր մարդու մը որ իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ:

53 - Աւ երբ կատարեց Յիսուս այս առականքը, անկէ մեկնեցաւ: 54 - Եւ եկաւ իր գաւառը, ու անոնց կը արժեցներ իրենց ժողովուրդներն մէջ. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ըսէին, Ասիկա ուրիշ ունի այս իմաստութիւնը և հրաշքերը: 55 - Ասիկա հրեշտակներն չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չ'է՞ կուզուի, ու ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս և Յովնէս ու Սիմոն և Յուզա: 56 - Աւ ասոր քոյրերը ամէնը մեր քով չէ՞ն. ալ ինք ուրիշ ունի այս ամէն բաները: 57 - Եւ անոր վրայով կը դայ այն իր գաւառին ու իր տանը մէջ: 58 - Եւ հոն շատ հրաշքերը չըբաւ անոնց անհաստատութեանը համար:

ԳԼ. ԺԵ

Այն ժամանակ Հերովդէս չորսդարեայ Յիսուսի համբաւը լսեց: 2 - Ու իր ծառաներուն բաւ, Անկեղծ Յովհաննէս մկրտիչն է. անկեղծ մեռելիներէն յարութիւն առած է, և անոր համար հրաշքեր կ'ըլլան անով:

3 - Բանկի Հերովդէս Յովհաննէսը բռնեց, զանկա կապեր ու բանար դրեք

էր, եր եղբոր Փրիսպարոս կնոջ, Հերովդ-
 քիայի, համար: 4 - Վասն զի Յովհան-
 նէս անոր կ'ըսէր, Բեդի օրինաւոր չէ
 զանիկա կն ունենայ: 5 - Ուստի կ'ու-
 ղէր զանիկա սպանելը, բայց ժողովուր-
 դէն կը վախնար, վասն զի իբրև մար-
 գարէ կ'ընդունէին զանիկայ: 6 - Ու
 երբ Հերովդէսի ծննդեան օրը եղաւ,
 Հերովդէսի աղջկը խաղաց հանդէսի
 արահի մէջ, ու Հերովդէսի հասնելի ե-
 դաւ: 7 - Ուստի երգումով խոտացաւ
 որ տայ անոր ի'նչ որ ուզելու ըլլայ:
 8 - Եւ անիկա առաջ իր մօրմէն խրատ-
 ուելով ըսաւ, Տուր ինծի հոս Յովհան-
 նէս մկրտչին զըսելք սիւտատեղի մը վրայ:
 9 - Եւ թագաւորը արտանցաւ. բայց
 երգումներուն համար ու իրեն հետ
 նաողներուն համար հրաման ըրաւ որ
 արուի: 10 - Եւ Ֆարք զրկելով Յով-
 հաննէսը բանտին մէջ գլխատեց: 11 -
 Եւ անոր գրուելք սիւտատեղով բերուե-
 ցաւ ու արուեցաւ աղջկան, ան ալ իր
 մօրը տարաւ: 12 - Եւ անոր աշակերտ-
 ները եկան ու մարմնը վերցնելով թու-
 ղեցին, և զացին Յիսուսի պատմեցին:
 13 - Ու երբ լսեց Յիսուս, անկէ նա-
 ըով անապատ տեղ մը գնաց առանձին.
 երբ լսեցին ժողովուրդները, ոտքով ա-
 նոր ետեւէն գացին իրէն, բաղաբներէն:
 14 - Ու *երբ դուրս ելաւ, շատ ժո-
 ղովուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ,
 ու անոնց հիւանդները բժշկեց:
 15 - Եւ իրիկուան ատեն իր աշա-
 կերտները իրեն եկան ու ըսին, Հոս
 անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը
 ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները,
 որպէս զի գեղերը երթան ու իրենց կե-
 րակուր գնեն: 16 - Եւ Յիսուս անոնց
 ըսաւ, Հարկ չէ որ ատոնք երթան,
 դուք առէք ատոնց որ ուսանին: 17 -
 Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս ուրիշ բան չ
 չունինք, բայց միայն հինգ նիւանակ ու
 երկու ձուկ: 18 - Ու ըսաւ անոնց, Հոս
 ինծի բերէք զանոնք: 19 - Եւ հրաման
 ըրաւ որ ժողովուրդները խոտին վրայ
 նստին. և հինգ նիւանակը ու երկու
 ձուկը առաւ, ու դէպ ի երկինք նայի-
 ւով օրհնեց, ու կարելով նիւանակները
 աշակերտներուն տուաւ, և աշակերտ-
 ները ժողովուրդին: 20 - Եւ ամէնը
 կերան ու կշտացան. և տասուերկու
 կողով լեցուն աւելցած կտորուանք.

*Ուրիշ, երբ Յիսուս

ները վերցուցին: 21 - Եւ անոնք որ
 կերան, հինգ հազարի չափ այր մարդիկ
 էին, կհնեւէն և տղաքներէն զատ:
 22 - *Եւ շուտ մը աշակերտները ար-
 տորցուց որ նաւը մտնեն, և իրմէ ա-
 ռաջ անդին կողմը տնցնին, մինչև որ
 ինք ժողովուրդները արձակէ: 23 - Եւ
 ժողովուրդները արձակէն ետքը, ինք
 լեռը ելաւ առանձին սղօթք բնկու.
 ու երբ իրիկու եղաւ, հոն մինակ էր:
 24 - Իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջ
 տեղը այլեւուրեւ թափու մէջ էր, վասն
 զի հովը դեմ էր: 25 - Ու զիշերուան
 չորրորդ պահուն Յիսուս դէպ ի անոնք
 գնաց, ծովուն վրայ քայլելով: 26 - Եւ
 աշակերտները երբ զանիկա տեսան որ
 ծովուն վրայ կը քայլէր, խուսկեցան, և
 ըսին թէ աչքի երևոյթ ըստ մըն է. ու
 վախերնէն կանչուըւտեցին: 27 - Եւ
 շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց ու
 ըսաւ, Բաջ եղէք, ես եմ, մի վախնաք:
 28 - Պետրոս պատասխան տուաւ անոր
 ու ըսաւ, Տէր, եթէ դուն ես, հրաման
 ըրէ ինծի որ քեզի գամ ջուրերուն
 վրայէն: 29 - Ան ալ ըսաւ, Եկուր.
 Պետրոս ալ նուէն իջաւ, ջուրերուն
 վրայէն քայլք օրպէս զի Յիսուսի քով
 երթայ: 30 - Բայց հովը անստիկ տես-
 նելով վախցաւ, ու երբ սկսաւ ընկզմիլ,
 աղաղակեց ու ըսաւ, Տէր, ազատէ զիս:
 31 - Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը
 երկնցուց, ըսնեց զանիկա ու անոր
 ըսաւ, Թերահաւատ, ինչո՞ւ երկմտե-
 ցար: 32 - Ու երբ նաւը ելան, հովը
 դադարեցաւ: 33 - Եւ անոնք որ նա-
 ըուն մէջ էին, եկան երկրպագութիւն
 ըրին անոր ու ըսին, Կրտսերն Արդի
 Աստուծոյ ես դուն:
 34 - Ու անդի կողմը անցնելով,
 Գեննեպոսթի երկիրը հասան: 35 -
 Ու երբ այն տեղի մարդիկ ճանչցան
 զանիկայ, Ֆարք զրկեցին բոլոր շքակալ
 տեղերը, ու բոլոր հիւանդները անոր
 բերին: 36 - Եւ կ'աղաչէին անոր, որ
 միայն իր հանդերձին թղանցնէր զպղին.
 և անոնք որ գպան, բժշկուեցան:

ԳԼ ԺԵ

Այն ատեն Յիսուսի եկան գալի-
 ները ու փաբիսեցնելը, որոնք Երու-
 սաղէմէ էին, ու ըսին, 2 - Ինչո՞ւ քու

*Ուրիշ, Եւ Յիսուս

աշակերտներդ ձերերուն աւանդու-
 թիւնը զանց կ'ընեն, վասն զի ձեռքեր-
 նին չեն լուար, երբ հաց կ'ուտեն:
 3 - Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսա-
 ւանց, Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ
 պատուիրակը զանց կ'ընէք ձեր աւան-
 դութեան պատճառաւ: 4 - Բանցի
 Աստուած պատուիրակը ըսելով, Գու-
 հարդք ու մայրք պատուէ: 5 - Եւ,
 Ով որ էր հայրը կամ մայրը անիծէ, մա-
 հավ թող մեռնի: 6 - Բայց դուք կ'ը-
 սէք, Ով որ էր հօրը կամ մօրը բռն թէ
 Այն բանը զոր ինծմէ պիտի շահիս,
 Աստուծոյ արարչութեան պատճա-
 կամ իմ մայրը զպատուէ, ապա է. և
 ոչպէս ձեր աւանդութեան պատճա-
 ըաւ Աստուծոյ պատուիրակը խա-
 փանծ էք: 7 - Կեղծաւորներ, աղէկ
 մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ ի-
 սայի ու ըսաւ, 8 - Այս ժողովուրդը
 Գոյն շրթանքներով զիս կը պատուէ,
 բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած
 է ինծմէ: 9 - Ան պարզապէս զիս կը
 պաշտեն մարդոց պատուիրակը բաները
 էէք: 10 - Եւ ժողովուրդները իրեն կան-
 չելով ըսաւ անոնց, Լսեցէք ու միտք
 առէք: 11 - Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը
 մտնէ կ'զգո՞՞ծ մարդը, հապա ինչ որ
 բերնէն կ'ելլէ անիկա կը պղծէ մարդը:
 12 - Այն ատեն իր աշակերտները
 եկան՝ ըսին իրեն, Գիտես որ փաբիսե-
 ցիները զայլթակեցան երբ լսեցին այն
 կողքը: 13 - Ան ալ պատասխան տա-
 ւով ըսաւ, Ամէն տունը զոր իմ երկ-
 նաւոր Հայրս չէ անկեր, պիտի խլուի:
 14 - Թող առէք զանոնք. էէք: Կյոյր
 են, կյոյրերու առաջնորդ. իսկ եթէ
 կյոյր կյոյրին առաջնորդէ, երկուքն
 ալ փոքր պիտի իշխան: 15 - Եւ Պե-
 տրոս պատասխան տալով անոր ըսաւ,
 Մեկնէ մեզի այս առակը: 16 - Ըսաւ
 Յիսուս, Ի՞նչ ալ տակուան անիտ
 էք: 17 - Ու չէք հասկնար թէ ամէն
 ինչ որ բերանը կը մտնէ՞ փոքր կ'եր-
 թայ ու արտաքնոյրը կը ձգուի: 18 -
 Բայց բերնէն ելած բաները որտէն
 յառաջ կու գան, և անոնք կը պղծեն
 մարդը: 19 - Վասն զի արտէն կ'ելլեն
 չար խորհուրդներ, սպանութիւններ,
 շնութիւններ, պրանկութիւններ, գո-
 ղութիւններ, սուս վկայութիւններ,
 հայհոյութիւններ: 20 - Անոնք են որ
 կը պղծեն մարդը, բայց անկողայ ձեռ-
 քով հոյ ուտելը չպղծը մարդը:
 21 - Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տի-
 բուրի ու Սիդոնի կողմերը գնաց: 22 -
 Եւ ահա Գաւանացի կին մը այն սոս-
 մաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու
 կ'ըսէր, Աղբրմէ ինծի, Տէր, որք ի՞նչ
 թի. աղբիկս դեւէն ստատիկ կը չար-
 չարուի: 23 - Եւ ինք բնաւ պատաս-
 խան մը չտուաւ անոր. ու իր աշա-
 կերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին իրեն
 ու կ'ըսէին, Արձակէ ատիկա, վասն
 զի մեր ետեւէն կ'աղաղակէ: 24 - Եւ
 ինք պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ես
 ուրիշ չէ չըրկուեցայ, բայց միայն իս-
 րայելի ատնը կորուած ոչխարներուն:
 25 - Եւ անիկա եկաւ երկրպագու-
 թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր,
 օգնէ ինծի: 26 - Ան ալ պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ, Աղէկ չէ տղոց հացը
 առնել ու շուններուն ձգելը: 27 - Եւ
 անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, վասն զի
 շուններն ալ իրենց տեղով սեղանէն
 ինձած փշաքերներէն կը կերակուին:
 28 - Այն ատեն Յիսուս պատասխան
 տուաւ անոր ու ըսաւ, Ով կին, բու-
 հաւատարմ մեծ է, քու ուզածիդ պէս
 ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն անոր աղ-
 ջիկը բժշկուեցաւ:
 29 - Ու Յիսուս անկէ գնաց, Գա-
 լիլէտի ծովեզերքը եկաւ, և լեռը ել-
 լելով հոն նստաւ: 30 - Եւ շատ ժո-
 ղովուրդներ իրեն եկան, որոնք իրենց
 հետ ունէին կաղեր, կյոյրեր, համբեր,
 հաշմանդաններ և ուրիշ շատեր. ու
 ձգեցին զանոնք Յիսուսի ոտքը. և
 բժշկեց զանոնք: 31 - Այնպէս որ ժո-
 ղովուրդները զարմացան, տեսնելով
 որ համբերը կը խօսէին, հաշմանդան-
 ները կը բժշկուէին, կաղերը կը քա-
 լէին և կյոյրերը կը տեսնէին, ու Իս-
 րայելի Աստուածը կը փառաւորէին:
 32 - Եւ Յիսուս իր աշակերտները
 քովը կանչելով ըսաւ, Կը խղճամ այդ
 ժողովուրդին վրայ, վասն զի հիմա
 երեք օր է որ իմ քովն են, և բան մը
 չունին ուտելու. ու զանոնք անօթի
 արձակել չեմ ուզեր, ըլլայ որ ճամ-
 արն մարին 33 - Իսկ աշակերտները

Մինք անապատի մէջ ուր-
 յայտարարեց թագութիւնը կշտացնենք:

*Ուրիշ, բերնովը ինծի կը ծածկուինք: Եւ շրթանքներովը

2985-88

34 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Գտնի՞ նկանակ ունիք. ուստիք ալ ըրին, Եօթը, ու բանի մը մանր ձուկեր: 35 - Եւ Տրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գեանին վրայ նստին: 36 - Ու եօթը նկանակը և ձուկերը առաւ, գոհացաւ և կարեց ու սուսաւ աշակերաններուն, աշակերաններն ալ ժողովուրդին: 37 - Կերան ամենը և կշտացան, ու եօթը գամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտորուանքները վերցնուցին: 38 - Եւ անոնք որ կերան՝ չորս հողաբ այր մտրդիկ էին, կրներէն և տղորքներէն գտաւ: 39 - Ու երբ ժողովուրդը տրձակեց, նսար մտաւ ու Մագդալայի սահմանները եկաւ:

ԳԼ ԺԶ

Եւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը եկան, փորձելով՝ իրձ կ'ուզէին որ երկինքէն նշան մը ցուցնէ իրենց: 2 - Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Երբ երկուն կ'ըլլայ, կ'ըսէ թէ Պարզ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք կարմրած է: 3 - Եւ առաւանց՝ Այսօր միտիկ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք միգապարս ու կարմրած է: Կեղծաւորներ, երկինքի երեսքննյ գիտէք, բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք կրնար գէտնալ: 4 - Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտորուի անոր, բայց Յովնան մարգարէին նշանը. և թողուց զանոնք ու գնաց:

5 - Ու երբ իր աշակերտները անդիկ կողմը անցան, հաց առնելու մտնցեր էին: 6 - Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Ես յեղէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց խմորէն: 7 - Անոնք իրենց մէջ կր խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չըբերէք զիչ զիչ: 8 - Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը գիտնալով՝ ըսաւ անոնց, Չեք մէջ ինչո՞ւ կր խորհիք, թե ըսահաւատներ, թէ հաց չաւելք: 9 - Ըստկարին չէ՞ք հասկնար և չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ հողաբին, ու բանի՞ կողով վերցուցէք: 10 - Ո՞չ ալ եօթը նկանակը՝ չորս հողաբին, ու բանի՞ գամբիւղ վերցուցէք: 11 - Ինչպէս չէք հասկնար թէ ես հացի համար չբահ ձեզի՞ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն զգոյշ կենայ: 12 - Այն ստան հասկցան որ հացի խմորէն զգու-

շանալ չբաւ, հապա փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց վարդապետութենէն:

13 - Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիային կողմերը երթալով՝ իր աշակերաններուն հարցուց ու ըսաւ, Մտրդիկ մի կ'ըսեն թէ եմ ես Որդի մտրդոյ: 14 - Ու անոնք ըբին, Ոմանք է՞ք: 15 - Եւ Յովհաննէս մկրտիչն ես, ուրիշները՝ Եղիշն, ուրիշներն ալ՝ Երեմիայ կամ մտրգարներէն մէկը: 15 - Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ: 16 - Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գու՞ն ես Քրիստոս, կենդանի Աստուծոյ Որդին: 17 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Երանի՞ քեզ Սիմոն, Յովնանի որդի. վասն զի մտրմինը և արիւնք քեզի չչոյանց արիւնք, հապա իմ Հայրս՝ որ երկինքն է: 18 - Եւ ես քեզի կ'ըսեմ որ Գու՞ն Պետրոս ես, ու այս վէսին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցին, և դիտարիս դուները զանիկա պիտի չչոյթեն: 19 - Ու երկինքի թագաւորութեան բռնայները քեզի պիտի տամ: և ինչ որ երկի վրայ կ'ապեւ, երկինքի մէջ կ'ապուած պիտի ըլլայ: 20 - Այն ատեն աշակերաններուն պատուիրեց, որ մտրդու չըսեն թէ ինք Քրիստոսն է:

21 - Անկէ ետեւ սկսաւ Յիսուս իր աշակերաններուն ցուցնել թէ պետք է որ ինք Երուսաղէմ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ ձերբերէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն, և սպաննուի, ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ: 22 - Եւ Պետրոս մէկդի առաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ըսել, Գա՛ւ լեզիքդ, Տէր, այդ բանք քեզի չըլլայ: 23 - Եւ ինք դառնալով Պետրոսի ըսաւ, Ետի գնա, Ստամայ, ինձի գոյթմտկորութիւն ես դուն. վասն զի Աստուծոյ բռնները չեւ մտածեր, հապա մտրդոց բաները:

24 - Այն ատեն Յիսուս իր աշակերաններուն ըսաւ, Եթէ մէկը իմ տուեւ գայ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրանայ և իր խաչը վերցնէ ու իմ ետեւէս գայ: 25 - Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ

*Այսինքն, Վէմ
†Ոմանք, Յիսուս Քրիստոսն

զանիկա. և ով որ ինձի համար իր անձը կր կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա: 26 - Գանդի ինչ կը շահի մտրդ մը՝ եթէ բայթ աշխարհք վտատի և իր անձը կորսնցնէ, կամ իր անձին համար ինչ ազապէք պիտի ապ մտրդ: 27 - Վասն զի Որդին մտրդոյ իր Հօրք փառքով պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և այն ատեն ամէն մէկուն իր գործերուն համեմատ հատուցում պիտի ընէ: 28 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան որոնք մահուան համբ պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Որդին մտրդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած:

ԳԼ ԺԷ

Եւ վեց օրէն ետեւ Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր էղբայրը Յովհաննէսը, ու զանոնք քարձր լեռ մը հանց առանձին: 2 - Եւ անոնց առջև պլակիքսկացաւ, ու իր երեսք փայլեցաւ արեգակի պէս, ու իր հանդերձները ձերմկցան լցոյի պէս: 3 - Եւ ահա երեցան անոնց Մովսէսն ու Եղիա ու իրեն հետ իր խօսէին: 4 - Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ Յիսուսի, Տէր, աղէկ է որ հոս էնանք. եթէ կ'ուզես, երեք խրճիթ շինեք հոս. մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի: 5 - Եւ քանի որ անիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը իւր ըսելով, Աստիկա է իմ սիրելի Որդիս, որս հաւանք եմ, ասոր մտիկ ըրէք: 6 - Աշակերանները երբ լսեցին, երեսուն վրայ ինկան ու խիտ վախցան: 7 - Եւ Յիսուս ժօտեանալով դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախնաք: 8 - Աչքերնի վերցնեցին ու մէկը չտեսան, բայց միայն Յիսուսը:

9 - Ու երբ այն լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս պատուիրեց անոնց ու ըսաւ, Այդ տեսիլքը մտրդու մի գրուցէք, մինչև Որդին մտրդոյ մեռելներէն յարութիւն առնէ: 10 - Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին ու ըբին, Արեւմ ինչո՞ւ համար դպիրները կ'ըսեն թէ Պետք է որ առաջ Եղիա գայ: 11 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Յիսուսի առաջ Եղիա կու գայ և ամէն բան կարգի կը դնէ:

12 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Եղիա արդէն եկած է, և զանիկա չճանչցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ Որդին մտրդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի: 13 - Այն ատեն հասկցան աշակերտները որ Յովհաննէս մկրտիչն համար ըսաւ անոնց:

14 - Ու երբ ժողովուրդին քով եկան, մտրդ մը մտտեցաւ անոր, և ծուռկի վրայ գալով՝ կ'ըսեր, Տէր, իմ որդւոյս սղորմէ, որ կը լուսնոտի և սարաչար կը տանջուի, քանզի շատ տնգամ կրակի մէջ կ'իյնայ, ու շատ անգամ ջուրի մէջ: 15 - Եւ զանիկա քու աշակերաններուդ ըբի, ու չկրցան զանիկա բժշկել: 16 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խտտորեալ ազգ, մինչև երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև երբ ձեզի պիտի համբերեմ. զանիկա հոս ինձի բերէք: 17 - Եւ Յիսուս աստեց անոր, ու զեք անկէ ելաւ, և բժշկուեցաւ աղան նոյն ժամէն: 18 - Այն ատեն աշակերանները առանձին Յիսուսի քով երթալով ըբին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք զանիկա հանել: 19 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Չեք թերահաւատութեանը համար. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Եթէ մտնանիսի հատի չափ հաւատք ունենաք, այս լեռանք պիտի ըսէք, Ասկէ անդին փոխադրուէ, և պիտի փոխադրուի. ու բան մը անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի: 20 - Սակայն այս տեսակը ուրիշ բանով չեղլեր, բայց միայն ազօթքով և ծոմնազհուսութեամբ:

21 - Ու երբ անոնք Գալիլէայի մէջ կը պտրտէին, Յիսուս ըսաւ անոնց, Որդին մտրդոյ պիտի մտանուի մտրդոց ձեռքը, 22 - Եւ զանիկա պիտի մեացնեն, ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիտ տրամեցան:

23 - Երբ անոնք Կափառնայում եկան, երկգրամեան քահանայները Պետրոսի եկան ու ըբին, Եւ մտրդապետը երկգրամեանք չո՞ հատուցաներ. և անիկա ըսաւ, Այո, և քահանայնէ: 24 - Ու երբ տուճը մտաւ, առաջ Յիսուս խօսեցաւ անոր ս ըսաւ, Քեզի ինչպէս կ'երևնայ, Սիմոն. երկրի թագաւորները որմ՞ կ'առանն հարկը կամ տուրքը. իրենց սրգիներէն թէ օտարներէն: 25 - Պետրոս անոր ըսաւ թէ Օտարներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիները ազատ են: 26 - Բայց

չըլայ որ զանոնք գայթակղեցնենք, գնա ծովը և կարթ ձգէ, ու առաջին ձուկը որ կ'ելլէ՝ առ, և անոր բերանը բանալով աստի մը պիտի գտնես. զանիկա առ, անոնց սուր ինծի և քեզի համար:

ԳԼ ԺԸ

Մոյն ժամանակ աշակերտները Յիսուսի թով եկան ու բռին, Ո՛վ է մեծ երկինքի թագաւորութեանը մէջ: 2 - Եւ Յիսուս տղայ մը կանչեց իրեն, զանիկա անոնց մէջտեղը կայնեցուց: 3 - Աւ բառ, ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ դարձի չգաք և տղաց պէս չըլաք, երկինքի թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք: 4 - Առտի ով որ իր անձը այս աղան պէս խնայող չեցնէ, անիկա է մեծ երկինքի թագաւորութեանը մէջ: 5 - Եւ ով որ սյապիտի տղայ մը կ'ընդունի իմ անունովս, զիս կ'ընդունի: 6 - Եւ ով որ գայթակղեցնէ կայ պատիկներէն մէկը որոնք ինծի կը հաւատան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կ'առնուի, ու ծովուն սնորհաբեր մէջ ընկողմի: 7 - Վայ սպառհի՛ր գայթակղութիւնները պատճառու. վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները գան, բայց վայ սյն մարդուն՝ որուն ձեռքով գայթակղութիւնը կու գայ: 8 - Արդ եթէ քու ձեռքը կամ ոտքը քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կող կամ պտկատուար մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ երկու ոտք ունենալ ու յաւիտեանական կրակին մէջ ձգուիլ: 9 - Եւ եթէ աչքք քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ զանիկա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենայ ու կրակին գիշեանը ձգուիլ: 10 - Զգոյշ կեցեք որ չամառաք այս պղտիկներէն մէկը. քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի որ երկինքի մէջ անոնց հրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ՝ Հօրս երեսը՝ որ երկինքն է: 11 - Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ կորուսածը փրկելու: 12 - Ի՞նչ պէս կ'երևնայ ձեզի. եթէ մարդ մը հասնուի ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը մարդի, իննասերինը ուրիշ չ'ընեները

*Ո՛րսն, չը՝ ձգեր, ու լեւները

չը՝ ձգեր, ու՝ երթար մտրածը փըն ուեր: 13 - Եւ եթէ գտնելու ըլլա զանիկա, ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ, քան թէ իննասերիննը որոնք մտրած չ'են: 14 - Այսպէս ձեր երկնաւոր Հայրը չ'հաճեր որ այս պղտիկներէն մէկը կորուսի:

15 - Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա յանդիմանէ զանիկա երբ դուն և ան մինակ է.ք. եթէ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար քու եղբայրդ: 16 - Հապա եթէ մտիկ չ'ընէ քեզի, քեզի հետ ուրիշ մը կամ երկուք այ առ, որպէս զի երկու կամ երեք վկաներու բերնէ ամէն բան հաստատուի: 17 - Եւ եթէ անոնց ալ մտիկ չ'ընէ, եկեղեցիին բռէ. իսկ եթէ եկեղեցիին ալ մտիկ չ'ընէ, հետանալիս ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի: 18 - Ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, երկրի վրայ ինչ որ կ'ապէք, երկինքի մէջ կ'ապուած պիտի ըլլայ. ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք, երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ: 19 - Գարձեալ կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ ձեզմէ երկու հոգի երկրի վրայ մարտնչին, ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ՝ Հօրմէս որ երկինքն է: 20 - Քանզի ուր երկու կամ երեք հոգի ժողովուած ըլլան իմ անունովս, հոն կ'ամ ես անոնց մէջ:

21 - Այն ատեն Պետրոս մտնեցաւ անոր ու բառ, Տէր, քանի՞ անգամ եթէ եղբայրս ինծի դէմ մեղանչէ, ներեմ անոր. մինչև եթէ թը անգամ: 22 - Յիսուս անոր բառ, Քեզի չեմ բեր թէ մինչև եթէ թը անգամ, հապա մինչև եթէ անոնք անգամ եթէ թը: 23 - Ատր համար երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուղեց: 24 - Ու երբ սկսաւ անել, սասար հապար տաղանդի պարտական մը բերուեցաւ իրեն: 25 - Բայց անիկա վճարելու կարողութիւն չունենալով, իր տէրը հրաման բրուս որ անիկա և անոր կինը ու որդիները և անոր բոլոր ունեցածը ծախուին, ու պարտք վճարուի: 26 - Իսկ ծառան անոր առջև իյնալով երկրպագութիւն կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէն քեզի կը վճարեմ: 27 - Եւ այն ծառային տէրը վրան խղճալով արձակեց

զանիկա, ու պարտքը շնորհեց անոր: 28 - Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը գտաւ որ իրեն հարեալ գահեկան պարտք ունէր, ու զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ ինծի ունեցած պարտքդ: 29 - Առտի անոր ծառայակիցը անոր ոտքը ինկաւ, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Համբերէ ինծի ու՝ քեզի կը վրձարեմ: 30 - Եւ ինք չէր ուզեր, հասպա զնաց՝ բանալոր դրաւ զանիկա, մինչև որ պարտքը վճարէ: 31 - Երբ իր ծառայակիցները տեսն իրած բռնեցը, խիտ տրտմեցան, ու եկան իրենց տէրոջը հասկցուցին բոլոր եղածը: 32 - Այն ատեն անոր տէրը կանչեց զանիկա ու բառ անոր, Չար ծառայ, այն բոլոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինծի աղաչելուդ համար: 33 - Ուրիշ անոր տէրը քեզի ալ քու ծառայակիցիդ ողորմիլ, ինչպէս ես քեզի ողորմեցայ: 34 - Եւ անոր տէրը բարեխնալով գահեկանըն ժամանեց զանիկա, մինչև որ բոլոր պարտքը վճարէ: 35 - Այսպէս իմ երկնաւոր Հայրը պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեր սիրտներն չ'էք ներք ամէն մէկդ իր եղբորը իրենց յանցանքները:

ԳԼ ԺԹ

Աւ եղաւ որ երբ Յիսուս այս խոսքերը լսեցուց, Գալիլեայէ ելաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները Յորդանանու անդին կողմը: 2 - Եւ անոր ետեւէն շատ ժողովուորներ գացին, ու հոն բժշկեց զանոնք: 3 - Եւ փառիքեցիները անոր մտնելով զանիկա կը փորձէին, ու կ'ըսէին թէ Արժան է որ մարդ մը իր կինը արձակէ ամէն պատճառի համար: 4 - Անիկա ալ պատասխան տուաւ ու անոնց բառ, Չէք կարգաք թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց զանոնք՝ ու բառ, 5 - Ատր համար մարդ էք հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի ըլլան: 6 - Առտի ալ երկուք չ'են, հապա մէկ մարմին. ուրիշ զայն որ Աստուած միաւորեց՝ մարդ թող չ'ըլլա: 7 - Ըսին իրեն, Հապա Մովսէս

ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և արձակել: 8 - Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սիրտներն կարծաթեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կիններինդ արձակել, բայց սկիզբէն սյնպէս չեղաւ: 9 - Մովսէս ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ առանց պառնկութեան պատճառի իր կինը արձակէ և ուրիշ մը առնէ, շուտիւն կ'ընէ. և ով որ արձակուածը առնէ, շուտիւն կ'ընէ: 10 - Իր աշակերտները բռն իրեն, եթէ այդպիսի բան կայ երկան ու կնոջ մէջտեղ, չամուսնանալը աղէկ է: 11 - Եւ ինք անոնց բառ, Ամէնը բաւական չ'են այդ բանին, հապա անոնք ներքինները որոնք երէց մօրը որովայնէն սյնպէս ծնան, և կան ներքիններ որոնք մարդոցմէ ներքին եղան, և կան ներքիններ որոնք իրազինքին ներքին բրին երկինքի թագաւորութեանը համար. ով որ կրնայ տանել թող տանի:

13 - Այն ատեն մանր տղաք բերուեցան իրեն, որպէս զի անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: 14 - Բայց Յիսուս բառ, Թող տուէք այդ մանր տղան, և մի արգիլէք ատենք ինծի գալէն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը այդպիսիներուն:

15 - Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելու ետև զնոց անկէ: 16 - Եւ ահա մէկը մտնեալով ըս ու անոր, Բարի վարդապետ, ինչ բարի բոք գործեմ որպէս զի յախտնական կեանքը ընդունիմ: 17 - Եւ անիկա բառ անոր, Ինչո՞ւ գիտ բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, ու է Աստուած. հապա եթէ կ'ուզես կեանքը մտնել, պատուիրաքները պահէ: 18 - Ըսաւ անոր, Որսն. և Յիսուս բառ, Ատենք. Ազանութիւն մի բներ, Դնութիւն մի բներ, Գողութիւն մի բներ, Սուս վկայութիւն մի բներ, 19-Քու հայրը ու մայրը պատուէ, և Քու ընկերք քու անձիդ պէս սիրես: 20 - Պատասխան բառ անոր, Ատենք ալ ինչ բանով պակաս եմ: 21 - Ըսաւ անոր Յիսուս, եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ, գնա ունեցածդ ծախէ և սուր աղքատներուն, ու երկինքը զանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ

*Ո՛րսն, ամէնը քեզի

եռեւէս 22 - Երբ պատանին այս խօսքը լսեց՝ արտանձ գնաց, վասն զի շատ առաջուածք ունէր:

23 - Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, ձըմարբիս կ'ըսեմ՝ ձեզի որ հաւուսար դժուարաւ պիտի մտնէ երկինքի թագաւորութիւնը: 24 - Գարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Գիւրջին է որ ուղարար ստեղծեալ ճակէն անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ: 25 - Աշակերտները երբ լսեցին, շատ զարմացան ու բռին, Աւրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ: 26 - Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է:

27 - Այն ատեն Պետրոս պատասխան ատաւաւ ու ըսաւ անոր, Ահա մեզի ամէն բան թողուցնիք եւ քու ետեւէդ եկանք. ուստի մեզի ինչ պիտի ըլլայ: 28 - Ըսաւ անոնց Յիսուս, ձըմարբիս կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ դուք որ իմ ետեւէս եկաք, շինուանալով զայլուստիք երբ Արդին մարդոց իր փառաց ամօտք նստի, դուք ալ տասուերկու ամօտներու վրայ պիտի նստիք: Իսրայէլի տասուերկու ցեղերը գտատելու: 29 - Եւ ով որ թողուց տուներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, ում արտեր իմ անուանս համար, որիւրապատիկ պիտի առնէ, եւ յատենական կեանք պիտի ժառանգէ:

30 - Բայց շատ առաջինք պիտի ըլլան յետին, եւ յետինք՝ առաջին:

ԳԼ Ի

Քանզի երկինքի թագաւորութիւնը տանուաւոր մարդու մը նման է, որ առաւուսանց կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանուորներ ըռնելու: 2 - Եւ բանուորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի խօսք կապեց, ու զանոնք զրկեց իր այգիին: 3 - Եւ ժամը երեքին ատենները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, ուրոնք շուկային մէջ պարսպ կայներ էին: 4 - Աւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչքա՞նչ ալ գացէք ի՞նչ այգիս, եւ ինչ որ արժան է՝ կու տամ ձեզի: 5 - Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժամը վեցին եւ ժամը իննին

ատենները ելաւ՝ այնպէս ըրաւ: 6 - Եւ ժամը տասնութ կին ատենները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որոնք պարսպ կայներ էին, ու անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ հոս բոյր օրը պարսպ կայներ էք: 7 - Ըսին իրեն, Անոր համար որ մէկը մեզ վարձքով չըռնեց. ըսաւ անոնց, Ի՞նչքա՞նչ ալ այգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք: 8 - Եւ երբ երկուսն եղաւ, այգիին տերը իր անտեսին ըսաւ, Բանուորները կանչէ, եւ անոնց վարձքը տուր՝ վերջիններէն սկսելով մինչեւ առաջինները: 9 - Աւ երբ եկան անոնք որ ժամը տասնութ կին բացէր էին, մէկ մէկ դահեկան առին: 10 - Եւ առաջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու անոնք ալ առին մէկ մէկ դահեկան: 11 - Երբ առին տանուաւորը գէմ արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին թէ 12 - Այդ վերջինները մէկ ժամ գործեցին, եւ զանոնք հաւասար ըրիբ մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու աւարութիւնը քաշեցնիք: 13 - Անիկա պատասխան ատաւաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր, ես քեզ չեմ զրկեր. չէ՞ որ դուն ինծի հետ մէկ դահեկանի խօսք կապեցիր: 14 - Աւ քուեդ ու գնա. կ'ուզեմ որ այս վերջինին քեզի բացի պէտք տամ: 15 - Միթէ ես իշխանութիւն չունիմ իմ բաներու վրայ՝ ինչ որ ուզեմ ընելու. կամ թէ քու աչքդ չ'որ է՝ որ ես բարերար եմ: 16 - Այսպէս յետինները առաջին պիտի ըլլան, եւ առաջինները յետին. վասն զի կանչուածները շատ են, բայց ընտրուածները քիչ:

17 - Աւ երբ Յիսուս Երուսաղէմ կ'իլէր, ճամբան տասուերկու աշակերտները իրեն հետ տաւա առանձին, ու ըսաւ անոնց, 18 - Ահա Երուսաղէմ կ'երկնք, եւ Արդին մարդոց պիտի մատուտի քահանայապետներուն ու գպիրներուն, եւ զանիկա մահուան պիտի դատապարտեն: 19 - Եւ զանիկա հեթանոսներուն պիտի մտանեն՝ ճաղը ընելու ու ծեծելու. եւ խաչը հանելու. ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ:

20 - Այն ատեն Չերեղէտի որդիներուն մայրը իր որդիներուն հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր ու բան մը կը խնդրէր անիկէ: 21 - Ան ալ ըսաւ անոր, Ի՞նչ կ'ուզես: Ըսաւ

անոր, Ըսէ որ այս իմ երկու որդիներս մէկը ալ կողմի՞ր՝ եւ միւսը ձախ կողմի՞ն անիք. քու թագաւորութեանդ մէջ: 22 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք. կրնա՞ք իմել այն գաւաթը զոր ես պիտի խմեմ, կամ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ զոր ես պիտի մկրտուիմ: Ըսին իրեն, Կրնանք: 23 - Եւ ըսաւ անոնց, Իմ գաւաթս պիտի խմէք, եւ այն մկրտութիւնով զոր ես մկրտուելու եմ, պիտի մկրտուիք. բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլ իմն չէ տայր, հապա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս: 24 - Աւ երբ գոտար ու իւրիշները լսեցին, այն երկու եղբայրներուն նեղուցան: 25 - Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Գիտե՞ք որ սպգեկուն իշխանները կը տիրեն անոնց, եւ մեծամեծները կ'իշխեն անոնց. 26 - Բայց ձեր մէջ այնպէս պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլայ կ'ուզէ, թող անիկա ձեր սպասուորը ըլլայ: 27 - Աւ ձեզմէ ով որ առաջին ըլլայ կ'ուզէ, թող անիկա ձեր ծառայուն ըլլայ: 28 - Ինչպէս Արդին մարդոց չեկաւ սպասուորութիւն ընդունելու, հետա սպասուորութիւն ընելու. եւ իր կեանքը շատերու համար փրկանք տալու:

29 - Աւ երբ անոնք Երեքովէ ելան, մեծ բազմութիւն անոր ետեւէն գնաց: 30 - Եւ ահա ճամբան քով երկու հոյր նստած էին. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, աղաղակեցին ու ըսին, Բարձր մեզի, Տէր, Արդի Գաւթի: 31 - Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք որ լռեն, բայց անոնք ալ ուրիշ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Աղբորմէ մեզի, Տէր, Արդի Գաւթի: 32 - Եւ Յիսուս կոնք առնելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: 33 - Ըսին անոր, Տէր, որ աչքերնիս բացուին: 34 - Եւ Յիսուս խղձով անոնց աչքերուն դաւաւ, եւ լուստ մը անոնց աչքերը բացուեցան, ու անոր ետեւէն գացին:

ԳԼ ԻԱ

Աւ երբ Երուսաղէմի մտեցան ու եկան Բեթփագէ դէպ ի Զիթենեաց լեռ, այն ատեն Յիսուս էր աշակերտներէն երկուքը զրկեց: 2 - Եւ ըսաւ

անոնց, Գացէք այդ ձեր զիմացի գէղը, եւ շուտ մը պիտի գտնէք կապուած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձակեցէք զնոնք՝ ու ինձի բերէք: 3 - Եւ եթէ մէկը ձեզի բան մը ըսէ, բաց թէ Տէրոջը պէտք էն. եւ շուտ մը զանոնք պիտի զրկէ: 4 - Այս ամէն բաները եղան, որպէս զի կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ. 5 - Ըսէք Աիծի աղջկան, Ահա քու թագաւորդ քեզի կու գայ, հեղ, ու իշու վրայ հեծած եւ իշու ձագի, աւանակի, վրայ: 6 - Եւ աշակերտները գացին, եւ ինչպէս Յիսուս իրենց պատուերէր էր՝ ըրին. 7 - Աւ բերին էշը ու աւանակը, եւ անոնց վրայ իրենց հանդերձները զրկին, ու նստան անոնց վրայ: 8 - Եւ ժողովուրդէն շատեր իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, եւ ուրիշներ ճառերէն ծիւղեր կը կարէին ու ճամբուն վրայ կը տարածէին: 9 - Եւ ժողովուրդները, որոնք առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ավանան Արդին Գաւթի, որ Տէրոջը մտնուած կու գայ. Ավանան ա բարձուն:

10 - Աւ երբ անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր քաղաքը շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է սա: 11 - Եւ ժողովուրդները ըսին, Ասիկա Յիսուս մարգարէն է Գալիլէայի Նազարէթէն:

12 - Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, եւ ստակ փոխողներու սեղանները ու աղանձի ծախողներուն ամօտները կործանեց: 13 - Եւ ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի. բայց դուք տաճար կառուցուեցաւ այր ըրիք:

14 - Եւ տաճարին մէջ կայրեր ու կայրեր կան իրեն, եւ թշկեց զանոնք: 15 - Եւ քահանայապետները ու գպիրները տեսան անոր ըրած Տրաչքերը, եւ աղաղակեցին անոնց, Տէր, որ աչքերնիս բացուին: 16 - Աւ ըսին անոր, Կր լսե՞ս ինչ կ'ըսեն ասոնք. եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Այո. բնաւ չէք կարգաւոր, թէ Մանիան ու կաթնիկը աղայոց բերնէն զովութիւն կու տարեցիր:

*Ո՛րնո՞ւ, նստեցուցին

*Ո՛րնո՞ւ, պարանր
†Յո՛ւն. վերադարձն ծննդեան մէջ

17 - Եւ թողուց զաննիք՝ քաղաքէն դուրս Բեթանիա կլաւ, ու զիշերէ հոն կեցաւ:

18 - Եւ առաւանց երբ քաղաքը կը դառնար, ածօթեցաւ: 19 - Ու ճամբունէ վրայ թղենի մը տեսնելով քովը դնաց, և անոր վրայ տերեւներէն զատ բան մը չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ասկէ ետեւ քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան. և խկոյն թղենին տնայցաւ: 20 - Եւ աշակերտները երբ տեսան, զարմացան ու ըսին թէ Ինչպէս թղենին շուտ մը չորցցաւ: 21 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Եթէ հաւատք ունենաք ու չերկմոխք, ոչ թէ միայն այդ թղենին եղածը պիտի ընէք, հապա նաև եթէ այս լեռանը բռնէք, Ելէր, ու ծովը ինկրէր, պիտի ըլլայ: 22 - Եւ առէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը խընդրէք, պիտի առնէք:

23 - Ու երբ անիկա տաճարը եկաւ, քահանայապետները և ժողովուրդին ձեռերը անոր մօտեցան երբ իր սրբկեցներ, ու ըսին, Ինչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը: 24 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, զոր եթէ ինձի բռնէք, ես ալ ձեզի պիտի բռնեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները: 25 - Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրիշ էր, երկինքէն թէ մարդոցմէ. և անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, 26 - Եթէ բռնէք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի բռնէ թէ Լապա ինչո՞ւ հաւատացէր անոր. իսկ եթէ բռնէք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախճանէք, վասն զի բոլորն ալ Յովհաննէսը իրեն մարգարէ կ'ընդունին: 27 - Եւ պատասխան տալով Յիսուսին ըսին, Չենք գիտեր. և ինք ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:

28 - Բայց ինչպէս կ'երևնայ ձեզի. մարդ մը երկու որդի ունէր, ու գնաց առաջինին ըսաւ, Որդեակ, գնա այսօր այդ գիւղի մէջ գործէ: 29 - Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Չեմ ուզեր երբեք: Բայց ետքը զոչացաւ ու գնաց: 30 - Միւսին ալ գնաց և այնպէս ըսաւ. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կ'երթամ, տէր. և չգնաց: 31 - Հէ՛մ այս երկուքէն ո՞րը ի՞նչ հօրը կամքը

կատարեց. ըսին անոր, Առաջինը. Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ մաքաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը: 32 - Վասն զի Յովհաննէս արդարութեան ճամբը բացեց եկաւ ձեզի, և դուք անոր չհաւատացէք. բայց մաքաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք ու ետքը չզոյզուցիք անոր հաւատարմը:

33 - Ուրիշ առակ մըն - Լ լսեցէք. Տանուտէր մարդ մը կար՝ որ այդի մը անկեց ու ցանդով պոտեց զանիկա, և անոր մէջ հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց, և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր մը գնաց: 34 - Երբ պտուղի ժամանակը մտաեցաւ, իր ծառաները մշակներուն զրկեց, որպէս զի անոր պտուղները առնեն: 35 - Եւ մշակները անոր ծառաները բռնեցին, մէկը ծեծեցին, միւսը սպաննեցին, մէկ ուրիշը բարկոծեցին: 36 - Նորէն ուրիշ ծառաները զրկեց առաջիններէն շատ, և անոնց ալ այնպէս բրին: 37 - Վերջը իր որդին զրկեց անոնց բոլորով, Թէրեւ՝ անշնան իմ որդիէս: 38 - Բայց մշակները երբ տեսան որդին, իրարու ըսին, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զանիկա սպաննէք ու անոր ժառանգութեանը տիրենք: 39 - Եւ առին զանիկա, այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին: 40 - Ուստի երբ այդիին տերը գայ, ինչ պիտի ընէ այն մշակներուն: 41 - Ըսին իրեն, Այն չարերը չարաչար պիտի կորսնցնեն. և այգիին պիտի յանձնեն ուրիշ մշակներ, որոնք պտուղները իրենց ժամանակին պիտի տան իրեն: 42 - Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ինչա՞ք կարգացրէ զիրքին մէջ, Այն բարձր չիտոյնները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ. ասիկա Տերոյմէն եղաւ և զարմանայի է մեր աչքերուն: 43 - Ասոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի, ու այն պիտի ազգի մը պիտի արու՛ի՝ որ անոր պտուղները բերէ: 44 - Եւ ով որ այս քարին վրայ կնայ, պիտի կորստի, և որո՞ւ վրայ որ կնայ, պիտի փորէ զանիկա:

45 - Ու երբ քահանայապետները և փարիսեցիները անոր առակները լսեցին, խմայան որ իրենց համար կ'ըսէր:

46 - Եւ կը փնտռէին Բէ Ինչպէս բռնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախցան, վասն զի մարգարէի պէս կ'ընդունէին զանիկա:

ԳԼ. ԻԲ

Քարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս և առակներով ըսաւ անոնց, 2 - Երկինքի թագաւորութիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր սրբույն համար հարսնէք ըրաւ: 3 - Եւ իր ծառաները զրկեց, որպէս զի կանչէն հարսնէքի հրաւիրուածները, և անոնք չուզեցին գայ: 4 - Նորէն ուրիշ ծառաներ զրկեց ու ըսաւ, Ըսէք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշը պատրաստեցի, զուարկներու ու գէր կենդանիներու մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ է. հարսնէք եկէք: 5 - Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր արտը ու միւսը իր առուտուրին: 6 - Եւ ուրիշները անոր ծառաները բռնեցին, նախանցին ու սպաննեցին: 7 - Թագաւորն ալ երբ ընց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը զրկեց ու այն սպաննողները ստակեցուց, ու անոնք քաղաքը պրեց: 8 - Այն ատեն իր ծառաներուն ըսաւ, Հարսնէք պատրաստ է, բայց հրաւիրուածները արժանի չէին: 9 - Ուստի գացեք ճամբու գլուխները, և ո՞վ որ գանելու ըլլաք, հարսնէքի հրաւիրեցէք: 10 - Եւ այն ծառաները ելան ճամբաներու վրայ, ու ո՞վ որ գտան, թէ՛ չար և թէ՛ բարի, առնեն ալ ժողովեցին, ու հարսնէքը հարսնորներով լեցուեցաւ: 11 - Եւ թագաւորը երբ մտաւ հարսնորները տեսնելու, հոն մարդ մը տեսաւ որ հարսնէքի հանդերձ հագած չէր: 12 - Եւ ըսաւ անոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար հոս մտար առանց հարսնէքի հանդերձ ունենալու. և անիկա պատասխանեցաւ: 13 - Այն ատեն թագաւորը սպառնալով ըսաւ, Կապեցէք ստոր սաքիքը ու ձեռքերը, և տաէք ու հանեցէք զանիկա դուրս խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լայ ու սղուաներ կը ծածկուին: 14 - Վասն զի կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ: 15 - Այն ատեն փարիսեցիները գալին խորհուրդ բրին, թէ ինչպէս անոր որդայթ մը գնեն խօշորով: 16 - Եւ

իրենց աշակերտները Հերովդեսեաններուն հետ մէկտեղ զրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ, զիտենք որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես, ու մարդու համար հոգի չէ, քանզի մարդոց երեսօպաշտութիւն չես ընէր: 17 - Ուստի մեզի բռնէ, քեզի ինչպէս կ'երևնայ, Կայսրին սուրբ տալ տրժամն է՝ թէ՛ սոյ: 18 - Յիսուս գիտնալով անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք, կեղծաւորներ, 19 - Յուցուցէք ինձի սուրբին դրամբ. և անոնք գահեկան մը բերին իրեն: 20 - Ու ըսաւ անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու գիրը: 21 - Ըսին անոր, Կայսրին. այն ստեղծ ըսաւ անոնց, Ուստուծոյ քա՛նք: 22 - Երբ լսեցին՝ զարմացան, և թողուցին զանիկա ու գացին:

23 - Նոյն օրը անոր քով եկան սուղակեցիները, որոնք կ'ըսէին թէ յաւուրութիւն չկայ, և անոր հարցուցին: 24 - Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, Եթէ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը առնէ անոր կնիք, և իր եղբորը գաւակ հանէ: 25 - Արդ եօթը եղբայրներ կային մեր մէջ. և առաջինը կին տուաւ՝ ու մեռաւ, և զաւակ չունենալուն համար իր կնիք ձգեց իր եղբորը: 26 - Նոյնպէս ալ երկրորդը ու երրորդը՝ մինչև եօթներորդը: 27 - Ամենէն ետքը կին ալ մեռաւ: 28 - Ուրեմն յարութեան ատեն այն եօթնէն որո՞ւն կնիք պիտի ըլլայ. վասն զի ամէն ալ զանիկա ինչ ունեցան: 29 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Կու՛ք մոյսրած էք, որ ո՛չ գիրքերը գիտէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը: 30 - Քանզի յաւուրութեան ատեն ոչ կին կ'առնեն և ոչ երկան կը արուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակներուն պէս են: 31 - Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելուն համար չէ՞ք կորուցցրէք Աստուծոյ ձեզի ըսած խօսքը: 32 - Ես եմ Աբրահամի Աստուածը, և Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը. Աստուած մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն: 33 - Ու ժողովուրդները լսելով կը զարմանային անոր վագապետութեանը վրայ:

34 - Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անկեալ պատանձեցուց սաղոսկեցիները, մէկտեղ ժողովուեցան: 35 - Եւ անոնցմէ մէկը, օրինակաւ մը, Հարցուց, զանկեալ փորձելով, ու բաւաւ, 36 - Վարդապետ, որ պատուիրանքը մեծ է օրէնքին մէջ: 37 - Եւ Յիսուս բաւաւ անոր, Գու Տէր Ատուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ: 38 - Այս է առաջին ու մեծ պատուիրանքը: 39 - Աւ երկրորդը ասոր նման, Գու ընկերդ սիրես քու անձնիդ պէս: 40 - Այս երկու պատուիրանքն կախուած են բոլոր օրէնքը և մարդարէները:

41 - Աւ երբ փարիսեցիները ժողովուեցան, Յիսուս հարցուց անոնց ու բաւաւ, 42 - Քրիստոսի վրայով ի՞նչ կարծիք ունիք. անկեալ որո՞ւն որդին է: 43 - Ըսին իրեն, Գու ի՞նչ: Բաւաւ անոնց Յիսուս, Հապա ի՞նչպէս Գու ի՞նչ Հոգիով զանկեալ Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ: 44 - Տէրը իմ Տէրոջս բաւաւ, Կտակ իմ՝ աջ կողմս, մինչև քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: 45 - Առբնեմ ի՞նչ Գու ի՞նչ զանկեալ Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անկեալ անոր որդին կ'ըլլայ: 46 - Եւ մէկը չէր կրնար անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն խօս մէկը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնել:

Գ.Լ. ԻԳ

Այն ատեն Յիսուս խօսեցու ժողովուրդներուն և իր աշակերտներուն ու բաւաւ: 2 - Մովսէսի արժանքը դպիրները և փարիսեցիները նստած են: 3 - Առբնեմ ինչ որ ձեզի կ'ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու բրէք, բայց անոնց գործերուն պէս մի բնէք, վասն զի կ'ըսեն ու չեն իրեն: 4 - Գանդի ծանր և առանձնու գծուար բեռներ կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և իրենց մտառով չեն ուզեր զանոնք շարժել: 5 - Եւ իրենց ամէն գործերը մարդոց երեւոյաւ համար կ'ընեն. կը լայնցնեն իրենց դրապանակները ու կ'երկնցնեն իրենց հանգերձներուն քառանցքները: 6 - Ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողովարաններուն մէջ առաջին ամբիսները, ու շուկաներուն մէջ բարեները: 7 - Եւ մարդոցմէ Ռարբի, Ռարբի

կոչուել: 8 - Բայց դուք Ռարբի մի կոչուեք, վասն զի ձեր Աստուցը մէկ է, այսինքն Քրիստոս. և դուք ամէնդ երկայր էք: 9 - Աւ երկրի վրայ մ'ապրէ՛ք: 10 - Եւ չայրը մէկ է, որ երկինքն է: 11 - Եւ դուք ուսուցիչներ մի կոչուեք, վասն զի ձեր Աստուցը մէկ է, այսինքն Քրիստոս: 12 - Եւ ձեր մէջէն մեծը ձեր սպասուորը պիտի ըլլայ: 13 - Բայց վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առջև կը բռնէք: 14 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ որբերուն տուններ կ'ուսուցէք, ու մարդոց երեւոյս համար աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունէք: 15 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցամաք կը պարտիք մէկը նորահաւատ ընելու, ու երբ ըլլայ զանկեալ ձեզմէ երկու անգամ աւելի գէշներ որդի կ'ընէք: 16 - Վայ ձեզի, կայր առաջնորդներ, որ կ'ըսէք թէ Ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ տաճարին մէջի տակին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ: 17 - Ով յիմարներ ու կայրեր, որք մեծ է, ոսկին թէ տաճարը որ կը սրբացնէ սակին: 18 - Եւ թէ Ով որ սեղանին վրայ երդում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի պատարագին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ: 19 - Յիմարներ ու կայրեր, որք մեծ է, պատարագը թէ սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը: 20 - Առտի ով որ սեղանին վրայ երդում ընէ, երգում կ'ընէ անոր վրայ և անոր վրայի ամէն բաններուն վրայ: 21 - Եւ ով որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բնակողին վրայ: 22 - Եւ ով որ երկինքի վրայ երդում ընէ, երգում կ'ընէ Ատուածոյ արժանիքի վրայ և անոր վրայ նստողին վրայ: 23 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ անանուխին ու սամթին և չամառնի սասանորդը կը վճարէք, ու կը

ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բաները, դատաստան և սղոթութիւն ու հասարակ. տանք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգէք: 24 - Կայր առաջնորդներ, որ մեղքուր կը բռնէք և ուղարկէք կը կլլէք: 25 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ դաւաժին ու սնակին դուրսի կողմը կը մտրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և անիրաւութեամբ լեցուն են: 26 - Կայր փարիսեցի, առաջ գաւաթին ու սնակին ներսի կողմը մտրէ, որպէս զի անոնց դուրսի կողմն ալ մտրուր ըլլայ: 27 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ կը նմանիք ծեփած գերեզմաններու, որոնք գուրտն գեղեցիկ կ'երևան, և ներսէն մեռելներու սոսկորներով և ամէն ի՞նչ պղծութիւնով լեցուն են: 28 - Կայր զուգուր դուրսի մարդոց արդար կ'երևանք, ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք: 29 - Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ մարգարէներուն տապաններ կը շինէք, և արդարներուն գերեզմանները կը դարձրէք: 30 - Աւ կ'ըսէք, ի՞նչ մեր հարցերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարգարէներուն արեւոյ մասնակից չէինք ըլլար: 31 - Առբնեմ դուք ձեր վերջի վկայէք թէ անոնց զուակներն էք որ մարգարէները կը սպաննէին: 32 - Առաջ դուք ալ ձեր հայրերուն չափը լեցուցէք: 33 - Ո՞րք, ի՞նչ բաւ ծնունդներ, ի՞նչպէս պիտի փախչէք գէշներն զատապարտութենէն: 34 - Անոր համար ահա ես կը զրկեմ ձեզ մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ, և անոնցմէ զի առաջինը պիտի սպաննէք ու խաչը հանէք, և մէկ քանակները ձեր ժողովարաններուն մէջ պիտի ծեփէք: 35 - Որպէս զի երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը ձեր վրայ գայ, արդար Արեւի արիւնէն մինչև Բարսաբայի որպէս Զաքարիայի արիւնը, զոր տաճարին ու սեղանին մէջտեղ սպաննեցիք: 36 - Չմարտա կ'ըսեմ ձեզի, Այս ամէն բաները պիտի դաւաժայ անոնց վրայ: 37 - Ով կրտսեպեմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու

ձեզի զրկուածները կը քարկոծէիր, քանի անգամ քու տղաքներդ ժողովել ուզեցի, ինչպէս հաւք իր ձագերը թմերուն տակ կը ժողովէ, և դուք չուզեցիք: 38 - Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ: 39 - Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ այն ամէն ետե պիտի չտաննէք զիս, մինչև բռնէք, Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ:

Գ.Լ. ԻԳ

Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու աշակերտները անոր վրայ գաղտնի տաճարին չէնքերը իրեն ցուցնելու: 2 - Եւ Յիսուս անոնց բաւաւ, Զէք տեսներ այդ ամէն բաները: Չմարտա կ'ըսեմ ձեզի, Պիտի չմնայ հաւք քար վրայ որ չքակուի: 3 - Աւ երբ անկեալ Ձի՞նէնց լեռք նստեր էր, աշակերտներ իրեն եկան առանձին ու բռնի, Ըսէ մեզի, երբ պիտի ըլլան այդ բաները. և քու գալուատիդ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ: 4 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բաւաւ անոնց, Զգայ՛ ի՞նչ կեցէք, չըլլայ որ մէկ ձեզ խարէ: 5 - Վասն զի շատերը պիտի գան իմ անունովս ու բռնի թէ Ես եմ Քրիստոս, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն: 6 - Եւ պիտի լսէք պատուազաններ ու պատերազաններ լուրեր զգայ՛ ի՞նչ կեցէք որ չխաղկէք. վասն զի այն ամէն բաները պէտք է որ ըլլան, բայց դուք վերջը չէ: 7 - Վասն զի սող ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ ամբիս ու մտատարութիւն և երկարաւորութիւններ պիտի ըլլան: 8 - Բայց ատնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են: 9 - Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մտանն և ձեզ պիտի սպաննեն, ու իմ անուան համար ամէն սողերուն տակ պիտի ըլլայ: 10 - Եւ այն ատեն շատեր պիտի գայնակեցնեն, ու մէկմէկ պիտի մտանն և մէկմէկ պիտի տանն: 11 - Եւ շատ տուտ մարգարէներ պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մոլորեցնեն: 12 - Եւ անօրէնութեան շատանուն համար շատերուն սերը պիտի պաղի: 13 - Բայց ով որ մինչև վերջը համբերէ, անկեալ պիտի ապրի: 14 - Եւ արքայութեան այս աւետարանը

*Ռանտ, անբարեխառնութեամբ

բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի բարոզուի բոլոր ազգերուն վկայութիւնն ըլլալու, և անկէ ետե վերջը պիտի գայ:

15 - Ուստի երբ տեսնէք աւերման քին պղծութիւնը որ Գանդիկ մարդարէին ձեռքով բուսած է, թէ սուրբ տեղը կը կենայ. (սլ որ կարդայ, թող հասկնայ): 16 - Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին: 17 - Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր տունէն բան մը առնելու: 18 - Եւ ան որ արտին մէջ է, թող ետ չգառնայ իր հանդերձները առնելու: 19 - Բայց վա՛յ այն օրերը յոյ եղողներուն ու ծիծ առողներուն: 20 - Եւ այդքէ բրէք որ ձեր փախելը ձմեռը ըլլայ, ոչ ալ շաբաթօրը: 21 - Բանդի այն ատեն այնպիսի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որու նմանը աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 22 - Եւ եթէ այն օրերը չքիչնային, ընտւ մտորմին մը պիտի չապրէր: Բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը պիտի քիչնան: 23 - Այն ատեն եթէ մէկը ձեզի բռն թէ Ահա հոս է Քրիստոսը կամ Հոն, մի հաւատար: 24 - Վասն զի սուտ Քրիստոսներ և սուտ մարդարէներ պիտի ելլեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որ եթէ կարելի է՝ ընտրեալներն ալ մոլորեցնեն: 25 - Ահա ձեզի առաջաւորն է բռն: 26 - Ուստի եթէ ձեզի բռն թէ Ահա անապատին մէջ է, մի ելլէք: Եւ թէ՛ Ահա ներքին սենեակներուն մէջ է, մի հաւատար: 27 - Վասն զի ինչպէս փայլակը արեւելքէն կ'ելլէ ու մինչև արեւմուտք կ'երևնայ, այնպէս պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդը գալուստը: 28 - Քանզի ուր մեռած մայրին կայ, հոն պիտի ժողովուրն արծիւները:

29 - Եւ շուտ մը այն նեղութեան օրերէն ետե արեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի իջնան, ու երկինքի զօրութիւնները պիտի շարժին: 30 - Եւ այն ատեն Որդւոյ մարդը նշանը պիտի երևանայ երկինքի մէջ, ու այն ատեն երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն, ու պիտի տեսնեն Որդին մարդը երկինքի ամպերուն վրայ կեան զօրութիւնով ու մեծ փառքով: 31 - Եւ անիկա իր հրէշտակները պիտի զրկէ մեծաձայն

փողով, ու պիտի ժողովն իր ընտրեալները շորս հոգեբէն, երկինքի մէջ ծայրէն մինչև միւս ծայրը:

32 - Թողնի՛ն առակ մը սորվեցէք, որ երբ անոր ոտերը կը կապուողան ու տերները կը ցցուին, դիտէք թէ ամառը մտն է: 33 - Նոյնպէս դուք երբ այս ամէն բաները տեսնէք, դիտեցէք որ մտն է դռներուն քով: 34 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս ազգը պիտի չանցնի մինչև այս ամէն բաները ըլլան: 35 - Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս ընտւ պիտի չանցնին:

36 - Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար մտ'ըդ չգիտեր, ոչ ալ երկինքի *հրէշտակները, հապա միայն իմ Հոյրս: 37 - Բայց ինչպէս Նոյի օրերը եղաւ, Որդւոյ մարդը գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ: 38 - Քանզի ինչպէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ, կ'ուտէին, կը խմէին, կին կ'առնէին ու երկան կու տային, մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, 39 - Եւ չգիտցան՝ մինչև ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնքը վերցուց, Որդւոյ մարդը գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ: 40 - Այն ատեն էթէ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձուրի: 41 - Եւ էթէ երկու կին մէկ աղօթքի մէջ աղալու վրայ գտնուին, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձուրի:

42 - Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ ո՞ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ: 43 - Բայց զայս դիտեցէք, որ եթէ տանուտէրը զիանար թէ գէշ բան ո՞ր պահուն գտը կու գայ, արթուն կը կենար և թող չէր տար որ իր տունը ծակեն: 44 - Անոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդը կու գայ այնպիսի ժամու մէջ որ դուք չէք կարծեր: 45 - Ուստի ո՞վ է այն հաւատարիմ ու իմաստուն ծառան՝ զոր իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ, որպէս զի աստեանին անոնց կերակուր տայ: 46 - Երանի՛ք է այն ծառային, զոր իր տէրը եկած ատեն այնպէս ըրած պիտի գտնէ: 47 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա: 48 - Հապա

*Ո՞րքա՞ն, հրէշտակները, և ոչ Որդին

եթէ այն տար ծառան իր սրտին մէջ լաւ, իմ տերս իր գալը կ'ուշացնէ: 49 - Եւ սկիտ իր ծառայակիցները ծեծել, ու գինովներուն հետ ուտել ու խմել, 50 - Այն ծառային տէրը պիտի գայ յնշտէ՛ որ մը որ չ'ապասեր, և յնշտէ՛ ժամ մը որ չգիտեր: 51 - Եւ զանիկա մէջտեղէն պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ պիտի գնէ. հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակուսներ կը ձտել:

ԳԼ ԻԵ

Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապտերները առնելով փեռան դիմաւորելու ելան: 2 - Ասոնցմէ հինգը իմաստուն էին, և հինգը յիմար: 3 - Իմարները առին իրենց լապտերները, ու իրենց հետ իւր չառին: 4 - Բայց իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ ամեններով իւր ու առին: 5 - Եւ երբ փեռան ուշացաւ, ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան: 6 - Եւ կեպիւններն ձայն մը եղաւ, Ահա փեռան կու գայ. զանիկա դիմաւորելու ելէք: 7 - Այն ատեն բոլոր կոյսերը ելան ու իրենց լապտերները շտակեցին: 8 - Եւ յիմարները բոլոր իմաստուններուն, Տուէք մեզի ձեր իւղէն, վասն զի մեր լապտերները մարելու վրայ են: 9 - Պատասխան տուին իմաստունները ու բոլոր, Չլլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւականանայ, այլ յաւէտ ծախողներուն գացեք և զնեցէք ձեզի համար: 10 - Երբ անոնք գացին գնելու, փեռան եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր հետ հարստերը մտան, և դուռը գոցուեցաւ: 11 - Ետքը միւս կոյսերը եկան ու բոլոր, Տէր, Տէր, բաց մեզի: 12 - Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու բոսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ իսկ ձեզ չեմ ծաննար: 13 - Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի ո՛չ օրը գիտէք և ո՛չ *ժամը:

14 - Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը կանչեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց յանձնեց: 15 - Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէկուն՝ երկուք, և մէկուն՝ մէկ, ամէն մէկուն իր կարողութեանը չափ, ու անիկապէս ծամուց ելաւ: 16 - Եւ ան օր հինգ տաղանդը առած էր,

զնաց անոնցմով գարծ տեսաւ, և ուրիշ հինգ տաղանդ չափեցաւ: 17 - Եւ անտեսաւ ան որ երկուքը առած էր, ուրիշ երկուք ալ չափեցաւ: 18 - Իսկ ան օր մէկը առած էր, զնաց գետինը փորցր, ու իր տէրը ստաղը պահեց, և յետ ժամանակէ ետե այն ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ ուզեց: 20 - Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու բոսաւ, Տէր, հինգ տաղանդ յանձնեցիք ինծի, ահա ուրիշ հինգ տաղանդ ալ անոնց վրայ չափեցայ: 21 - Բոսա անոր իր տէրը, Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ, դուք որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քիչ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ: մոտիք բու տէրոջ ու բարեութեանը մէջ: 22 - Երկու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու բոսաւ, Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիք ինծի, ահա ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ չափեցայ: 23 - Բոսա անոր իր տէրը, Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ, դուք որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քիչ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ: մոտիք բու տէրոջ ու բարեութեանը մէջ: 24 - Մէկ տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու բոսաւ, Տէր, գիտէի որ դուք խիտ մարդ մի՛ն ես, չսերմանած տեղէդ կը ժողկու: 25 - Ուստի վախճալով՝ դացիք բու տաղանդդ գեանին սակ պահեցի. ապա՛ ահա բու կը քեզի: 26 - Պատասխան տուաւ անոր տէրը ու բոսա անոր, Չար և ծոյլ ծառայ, գիտէի որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ՝ ու չցանած տեղէս կը ժողկու: 27 - Ուրեմն պէտք էր քեզի որ իմ ստակ սեղանաւորներուն տուցի, որպէս զի եկած ատենս չափով առնէի իմս: 28 - Արդ ասէք ասակ տաղանդը, ու տասր տաղանդ ունեցողին տուէք: 29 - Վասն զի ամէն ունեցողին պիտի տրուի, ու պիտի աւելնայ, և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի: 30 - Եւ այդ անպիտան ծառան գուրտի խաւարը հանեցէք. հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակուսներ կը ձտել: 31 - Ու երբ Որդին մարդը իր փառքով գայ, և բոլոր քուրը հրէշտակ-

*Ո՞րքա՞ն, ժամը, որուն մէջ Որդին մարդը կու գայ: †Ո՞րքա՞ն և ոչ ոնք:

ները իրեն հետ, այն ատեն իր փառաց
աթոռը պիտի նստի: 32 - Եւ անոր
տաջն պիտի ժողովուրն բոլոր ազգերը,
ու զանոնք իրարմէ պիտի դատէ, ինչ-
պէս հոյիւ մը ոչխարները այծերէն կը
զատէ: 33 - Եւ ոչխարները իր աջ կողմը
պիտի կայնցնեն, ու այծերը ձախ կողմը:

34 - Այն ատեն Թադաւորը իր աջ
կողմը եղողներուն պիտի բռնէ, Եկէք,
իմ Հօրս օրհնածները, աշխարհի սկիզ-
բէն ձեզի համար պատրաստուած Թա-
դաւորութիւնը ժառանգեցէք: 35 -
Վասն զի անօթեցայ, և ինծի ուտիլք
տուիք: Ծարաւեցայ, ու ինծի խմցու-
ցիք: օտարական էի, և զիս ներս
տաիք: 36 - Մերկ էի, և զիս հագուե-
ցուցիք: Տիւտնդ էի, ու ինծի տես ե-
կաք: Բանտի մէջ էի, և ինծի եկաք:
37 - Այն ատեն արջարները անոր պա-
տասխան պիտի տան ու բռնեն, Տէր,
ե՛րբ քեզ անօթեցած տեսանք ու կե-
րակիրեցինք, կամ ծարաւած՝ ու խմցու-
ցինք: 38 - Ե՛րբ քեզ օտարական տե-
սանք, և ներս առինք, կամ մերկ՝ ու
հագուեցուցինք: 39 - Ե՛րբ քեզ հի-
ւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք, ու
քեզի եկանք: 40 - Եւ Թադաւորը պա-
տասխան տալով պիտի բռնէ անոնց,
ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Որովհետեւ այս
իմ եղբայրներուս ամէնէն պղտիկներէն
մէկուն ըրէք, ինծի ըրէք:

41 - Այն ատեն ձախ կողմը եղող-
ներուն ալ պիտի բռնէ, Մէկզի գացէք
ինծմէ, անիծեալներ, յախտնակաւ
կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է
Սատանայի ու իր հրեշտակներուն:
42 - Վասն զի անօթեցայ, և ինծի ու-
տիլք չտուիք: Ծարաւեցայ, ու ինծի
չխմցուցիք: 43 - Օտարական էի, և զիս
ներս չառիք: մերկ էի, և զիս հագուե-
ցուցիք: Տիւտնդ ու բանտի մէջ էի, և
ինծի տես չեկաք: 44 - Այն ատեն
անոնք ալ պատասխան պիտի տան ու
բռնեն, Տէր, ե՛րբ տեսանք քեզ անօթե-
ցած, կամ ծարաւած, կամ օտարական,
կամ մերկ, կամ հիւանդ, կամ բանտի
մէջ, ու քեզի սպասարութիւն չըրինք:
45 - Այն ատեն պատասխան
պիտի տայ անոնց ու բռնէ, ձշմարիտ
կ'ըսեմ՝ ձեզի, Որովհետեւ անոնց ամէնէն
պղտիկներէն մէկուն չըրէք, ինծի ալ
չըրէք:

*Ուստի, տան անոր

46 - Եւ ատնք պիտի երթան յաւի-
տնակաւ տանջանքը, իսկ արգարները՝
յախտնակաւ կեանքը:

ԳԼ ԻԶ

Ու երբ Յիսուս լնացուց այս բոլոր
խոսքերը, բաւ էր աշակերտներուն,
2 - Գիտէք որ երկու օրէն ետե զատիկ
կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը մատնուի
խաչը ելլելու:

3 - Այն ատեն քահանայագետները
ու դպիրները և ժողովուրդին ծերերը
ժողովուրդեցան քահանայագետին օրաՏը,
որուն անունը կոչուիսա էր: 4 - Ու
խորհուրդ ըրին որ նենգութեամբ
բռնեն Յիսուսը ու մեռցնեն: 5 - Բայց
կ'ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը, որպէս զի
ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ:
6 - Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր,
բորտա Սիմոն առնէր, 7 - կին մը ե-
կաւ անոր՝ որ ունէր ծանրազին իւղի
շէշ մը, և Թափեց անոր գիրուն վրայ
բեր անիկա սեղան նստած էր: 8 - Եւ
անոր աշակերտները տեսնելով՝ դժուա-
րեցան ու բռնին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
ըլլայ: 9 - Բայցիկ այդ իւղը կընար
սուղ դնով ծախուիլ, ու աղքատնե-
րուն տրուել: 10 - Եւ Յիսուս իմա-
նալով՝ բաւ անոնց, Ինչո՞ւ տնհան-
գիտա կ'ընէք կինը: քանոյի առիկա
բարի գործ մը գործեց ինծի: 11 -
Վասն զի աղքատները ամէն ատեն
ձեզի հետ ունէք, բայց զիս ամէն ա-
տեն չունէք: 12 - Վասն զի առիկա
որ այդ իւղը իմ մարմինիս վրայ Թա-
փեց, իմ Թաղուսիս համար բրաւ:
13 - Ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Բոլոր
աշխարհի մէջ ուր որ այս աւետարանը
քարոզուի, տարր բրածն ալ պիտի
խօսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար:
14 - Այն ատեն աստուերկուքէն
մէկը, որ Յուդա Իսկարիովտացի
կ'ըսուէր, գնաց քահանայագետնե-
րուն ու բռաւ, 15 - Ինչ կ'ըսէք ինծի
տալ, ու ես ձեզի մատնեմ՝ զանիկա:
և անոնք երեսուն իւր արծաթ՝ խոս-
տացան անոր: 16 - Եւ անկէ ետե
պատեհութիւն մը կը փնտռէր, որպէս
զի զանիկա մատնեմ անոնց:

17 - Եւ բաղարջակերոց տաւջին
օրը աշակերտները Յիսուսի եկան ու

*կամ, կըռեցին

անոր ըրին, Ո՞ւր կ'ուզես որ քեզի
պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու հա-
մար: 18 - Եւ անիկա բաւ, Գացէք
քաղաքը այս ինչ մարդուն ու բռնէք
անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամա-
նակ մտա՛ւ: աշակերտներուս հետ
մէկտեղ քու քովդ պիտի ընեմ զա-
տիկը: 19 - Աշակերտներն ալ ըրին
ինչպէս Յիսուս իրենց հրաման բրաւ,
ու պատրաստեցին զատիկը:

20 - Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասու-
երկուքին հետ սեղան նստաւ: 21 - Եւ
քանի որ կ'ուտէին, բաւ, ձշմարիտ
կ'ըսեմ՝ ձեզի որ ձեզմէ մէկը
զիս պիտի մատնէ: 22 - Ու շատ
արամեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը
սկսաւ բռնի անոր, Տէր, միթէ ե՛ս եմ:
23 - Անիկա պատասխան տուաւ ու
բաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը
պնակը խօթեց, նոյնը պիտի մատնէ
զիս: 24 - Յիսուս Որդին մարդոյ կ'եր-
թայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար:
Բայց վաչ այն մարդուն, որուն ձեռ-
քով Որդին մարդոյ կը մատնուի: ու-
ղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլլար:
25 - Պատասխան տուաւ Յուդա որ
յանիկա պիտի մատնէր՝ ու բաւ,
Վարդապետ, միթէ ե՛ս եմ: բաւ ա-
նոր, Ի՞նչ ըրի:

26 - Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին,
Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց ու կտրեց,
և տուաւ աշակերտներուն ու բաւ,
Առէք, կերէք, այս է իմ մարմինս:
27 - Եւ դաւաթը առաւ, զօհացաւ,
ու տուաւ անոնց և բաւ, Ամէնդ ալ
խմեցէք սակէ: 28 - Վասն զի առիկա
է իմ արիւնն նոր ուխտի, որ շատերու
համար կը թափուի մեղքերու թողու-
թեան համար: 29 - Բայց կ'ըսեմ՝ ձե-
զի, Ասկէ ետե որթին բերքէն բնաւ
պիտի չխամ մինչև այն օրը՝ երբ ձեզի
հետ զանիկա նոր խմեմ իմ Հօրս Թա-
դաւորութեանը մէջ:

30 - Եւ օրհնութիւն մը երգելէ
ետե Ձիթենեաց լեռը ելան: 31 - Այն
ատեն Յիսուս բաւ անոնց, Իուք ա-
մէնդ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի
չայլածակիք: վասն զի գրուած է թէ
Հովիւը պիտի գարնեմ, ու հօտին ոչ-
խարները պիտի ցրուին: 32 - Բայց
յարութիւն առնելէն ետե ձեզմէ ա-
ռաջ Իսկարիա պիտի երթամ: 33 -
Պատասխան տուաւ Պետրոս ու բաւ
անոր, Թէպէտ ամէն ալ քու վրայովդ

չայլածակիցն, բայց ես բնաւ պիտի
չգայլածակիցմ: 34 - Բաւ անոր Յի-
սուս, ձշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Այս
գիշեր գեա հաւը չխօսեմ՝ երեք ան-
գամ զիս պիտի սրբանայ: 35 - Բաւ
անոր Պետրոս, Թէեւ քեզի հետ մեռնե-
լու ալ ըլլամ, բնաւ քեզ պիտի չու-
րանամ: այսպէս կ'ըսէին նաև ամէն
աշակերտները:

36 - Այն ատեն Յիսուս անոնց հետ
սեղ մը եկաւ որուն անունը Գեթե-
մանի էր, ու բաւ աշակերտներուն,
Հոս նստեցէք մինչև որ ես երթամ հան-
աղօթք ընեմ: 37 - Եւ իրեն հետ առ-
նելով Պետրոսը ու Ջերեզէտի երկու
երկրները, սկսաւ արամիլ ու վշտա-
նալ: 38 - Այն ատեն բաւ անոնց,
իմ անձն մեռնելու չափ արուամ է
հոս կեցէք և ինծի հետ արթուն մնա-
ցէք: 39 - Ու քիչ մը առաջ երթալով
իր երեսն վրայ ինկաւ և աղօթք բրաւ՝
բռելով, Ով Հայր իմ, եթէ կարելի է,
թող այս գաւաթը ինծմէ անցնի:
Բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հա-
պա ինչպէս գու՛ն է՝ ոչ ոք: 40 - Եւ ե-
կաւ աշակերտներուն ու զանոնք քնա-
ցած գտաւ, և բաւ Պետրոսի, Այ՞ր
պէս մէկ ժամ ալ չկրցար ինծի հետ
արթուն կենալ: 41 - Արթուն կեցէք
և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձու-
թեան մէջ չմտնէք: հոյից յօժար է,
բայց մարմինը տկար: 42 - Իսրաէլաւ
երկրորդ անգամ գնաց աղօթք բրաւ՝
բռելով, Ով Հայր իմ, եթէ անկարելի
է որ այս գաւաթը ինծմէ անցնի ա-
ռանց անկէ խմելուս, թող քու կամեց
ըլլայ: 43 - Եւ եկաւ զանոնք նորէն
քնացած գտաւ, վասն զի աշքերնին
ծանրացած էր: 44 - Եւ թողուց զա-
նոնք, ու նորէն գնաց երրորդ անգամ
աղօթք բրաւ՝ նոյն խօսքը բռելով:
45 - Այն ատեն եկաւ իր աշակերտ-
ներուն ու բաւ անոնց, Ասկէ ետե
քնացէք ու հանգչեցէք: ահա ժամը
հասաւ, և Որդին մարդոյ մեղաւորնե-
րուն ձեռքը կը մատնուի: 46 - Ելէք
սակէ երթանք, ահա մօտեցաւ անիկա
որ զիս պիտի մատնէ:
47 - Եւ գեա անիկա զայս որ կը
խօսէր, ահա Յուդա, տասուերկուքէն
մէկը, եկաւ, և իրեն հետ շատ բազ-
մալութիւն սուրբերով ու ըրիւրով, քա-
հանայագետներէն և ժողովուրդին
ծերերէն: 48 - Եւ զանիկա մատնողը

անոնց նշան մը տուեր էր՝ բռնելով, Այլ որ ես համբուրեմ, ան է, բռնեցէք զանիկա: 49 - Եւ շուտ մը Յիսուսի մտանալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարդապետ, ու համբուրեց զանիկա: 50 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ընկեր, ինչո՞ւ համար եկար դուն. այն ատեն մտանցան, ձեռք զարկին Յիսուսի, ու բռնեցին զանիկա: 51 - Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներէն մէկը ձեռքը երկնցուց և իր սուրբ հանելով՝ զարկաւ քաջանայագետին ծառային, և անոր ախանջը մէկդի հանեց: 52 - Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Սուրբ, իր տեղը դարձուր, վասն զի ամէն սուր աննողները սրով պիտի կորսուին: 53 - Կը կարծես թէ չե՞մ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել, և ինձի հասցնէ տառուերկաւ: Գունդէն աւելի հրեշտակներ: 54 - Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին զիրքերը, թէ պէտք է այլպէս ըլլալ:

55 - Այն ատեն Յիսուս ըսաւ այն բարձունքները, Իբր թէ աւաղակի՞մ վրայ ելաք սուրբերով ու բիրերով զիս բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցնէի, և զիս չբռնեցիք: 56 - Բայց այս ամէն բաները եղան, որպէս զի կատարուին մարգարէներուն զիրքերը: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զանիկա ու փախան:

57 - Եւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին, Ասիլափա քաջանայագետին տարին, ուր դպիրները ու ծերերը ժողովուրդը էին: 58 - Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն դնաց մինչև քաջանայագետին գաւիթը, ու ներս մտաւ ապաստարներուն հետ նստաւ որպէս զի վերջը տեսնէ: 59 - Իսկ քաջանայագետները ու ծերերը և բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը կը փնտռէին, որպէս զի գանիկա մտեցնեն: 60 - Ու չգտան. թէ և շատ սուտ վկաներ ալ եկան, բայց չգտան. ետքը երկու սուտ վկայ եւ կան, 61 - Ու ըսին թէ Ասիկա ըսաւ, Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և զանիկա երեք օրուս մէջ շինել: 62 - Եւ քաջանայագետը սոք ելլելով՝ ըսաւ անոր, Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ:

*Յուս. Լեդենէն

63 - Եւ Յիսուս ըսաւ կը կենար. Պատասխան տուաւ քաջանայագետը ու ըսաւ անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երգմնենեմ որ մեզի բռն, թէ դուն էս Գրիստոս Որդին Աստուծոյ: 64 - Ըսաւ անոր Յիսուս, Ի՞նչն ըրիք. բայց կ'ըսեմ ձեզի, Ասիկ ետե պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Չօրուժեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամպերուն վրայ եկած: 65 - Այն ատեն քաջանայագետը իր հանդերձները պատռեց ու ըսաւ, Հայհուութիւն ըրաւ. ալ ի՞նչ պէտք էն մեզի վկաներ. ահա հիմա լսեցիք ստոր հայհուութիւնը: 66 - Զեզի ի՞նչպէս կ'երեւցայ. անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մահապարտ է: 67 - Այն ատեն անոր երեսը թուրքին, ու բռնեցով ձեծեցին զանիկան անոր ալ ապաստակ զարկելով՝ բռին, 68 - Մարգարէացիք մեզի, դուն Գրիստոս, ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ:

69 - Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր, և աղաչելի մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Ի՞նչն ալ Գալիլեացի Յիսուսի հետ էիր: 70 - Բայց անիկա ամենուն առջև ուրացաւ ու ըսաւ, Զեմ՝ զիտեր դուն ի՞նչ կը խօսիս: 71 - Ու երբ դուրս ելաւ, ուրիշ զառի՛մ մը զանիկա տեսաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ Յիսուս Նազովրեցիի հետ էր: 72 - Եւ Պետրոս նորէն երգում ընելով՝ սուրացաւ, թէ Ես այն մարդը չեմ՝ ձանձնար:

73 - Ու քեզ մը ատենէն ետե հոն եղողները եկան և բռին Պետրոսի, Արդարեւ դուն ալ աննոցմէ ես, վասն զի քու զրուցումքդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ: 74 - Այն ատեն սկսաւ անի՛ծել ու երգում ընել՝ ԸԵԼՎԻ ԹԷ ԵՍ այն մարդը չեմ՝ ձանձնար: Ե Իսկոյն Յիսուսը խօսեցաւ: 75 - Եւ Պետրոս մտքը բերաւ Յիսուսի խօսքը զոր իրեն ըսեր էր թէ Ի՛նչ հաւր չխօսած՝ երեք անգամ պիտի ուրաննաս զիս. ու դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ:

ԳԼ ԻԷ

Երբ սուտու եղաւ, բոլոր քաջանայագետները ու ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ ըրին որ գանիկա մտեցնեն: 2 - Եւ կապելով զանիկա տարին, ու Պետրոսի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին:

3 - Այն ատեն Յուզա, որ զանիկա մտանեց, տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ, զեղջի եկաւ, ու երեսուն արծաթը ետ դարձուց քաջանայագետներուն և ծերերուն, 4 - Ու ըսաւ, Մեղայ, որ անեղ արին մտանցիք. և անոնք ըսին, Մեզի ի՞նչ, դուն նայէ: 5 - Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս եկաւ, և գնաց ինքզինք թեղդեց: 6 - Քաջանայագետներն ալ արծաթը առնելով ըսին, Արժան չէ ափիկա՝ կորսանին մէջ՝ դնել, վասն զի արեան զին է: 7 - Ուստի խորհուրդ ըրին, և անով բրուտին արքը ծախու առին՝ օտարներու զերգումնառուն ըլլալու համար: 8 - Այս պատճառով այն արքը Արեան արտ բուռեցաւ մինչև այսօր: 9 - Այն ատեն կատարուեցաւ յերթիս մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ առին երեսուն արծաթը, զին կտրուածին զինը, զոր Իսրայէլի օրգաններէն մէկն էին կարեցին, 10 - Ու ասին զանիկա բրուտին արտին, ինչպէս ինձի հիման ըրաւ Տէրը:

11 - Եւ Յիսուս կուսակալին առջև կայնեցաւ. և կուսակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրեկեց թագաւորը գո՞ւն ես: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ի՞նչն կ'ըսես: 12 - Ու քաջանայագետներէն և ծերերէն ամբաստանուած ատենը ընաւ պատասխան մը չտուաւ: 13 - Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր, Զե՞ս լսեր թէ ո՞ր չափ քեզի դէմ կը վկայեն ասոնք: 14 - Եւ անոր բան մը պատասխան չտուաւ, մինչև շատ զորմացաւ կուսակալը:

15 - Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ատենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ ուզէին: 16 - Այն ատեն Բարբարոս անունով երևելի բանասրկեալ մը ունէին: 17 - Երբ ժողովուրդն ըսաւ անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ: Բարբարոսը թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի: 18 - Քանզի զիտեր թէ նախնանի համար մտանցին զանիկա:

19 - Ու երբ անիկա տեսանը նստեր էր, անոր կինը Քեյ զրկեց անոր ու ըսաւ, Ի՞նչն այն արդարին հետ բան մը չուեննաս, վասն զի այսօր երազիս մէջ շատ զիպուածներ անցան զիսէս անոր համար:

20 - Բայց քաջանայագետները և ծերերը ժողովուրդը համոզեցին որ Բարբարոսն ինչդրին ու Յիսուսը կորսնցնեն: 21 - Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ անոնց, Այս երկուքէն մըր կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. և տնայք ըսին, Բարբարոս: 22 - Ըսաւ անոնց Պիղատոս, Հայտ ի՞նչ բնեմ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ'ըսուի: 23 - Ամէնն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի. և կուսակալը ըսաւ, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ. և անոնք էս սուսաւ կ'ողջարկեին ու կ'ըսին, Թող խաչուի: 24 - Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չըլլար, հապա ալ աւելի խաղովութիւն կ'ըլլայ, ջուր տուաւ, ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջև ու ըսաւ, Ես այդ արդարին արեւուն անպարտեմ. դուք մտածեցէք: 25 - Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով ըսաւ, Աստը արեւը մեր վրայ ու մեր օրդներուն վրայ ըլլայ: 26 - Այն ատեն Բարբարոսն արձակեց անոնց, և Յիսուսը ձեծեցով անոնց ձեռքը տուաւ որպէս զի խաչուի:

28 - Այն ատեն կուսակալին զինուորները պալատին ներքո տուն Յիսուսը, ու բոլոր զինասարձերուն գունդը անոր վրայ ժողովեցին: 28 - Եւ զանիկա մերկացնելով կարծիր վերարկու մը հագցուցին անոր: 29 - Աւ փուշերէ պակ մը հիւսեցով՝ անոր գլուխը դրին, ու եղէք մը անոր աջ ձեռքը. և անոր առջև ծուռնի վրայ գալով ծաղը կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսին, Ողջոյն քեզ, Էրեկց թագաւոր: 30 - Եւ թքեցով անոր վրայ՝ եղէք կ'առնէին ու անոր գլուխը կը ձեծէին: 31 - Ու երբ ծաղը բրին զանիկա, վերարկուն վրայէն հանեցին ու իր հանդերձները հագցուցին անոր և տարին զանիկա խաչը հանելու:

32 - Եւ դուրս ելլելով Կիւրենացի մարդ մը գտան Սիմոն անունով, զանիկա պահակ բռնեցին որպէս զի անոր խաչը վերցնէ: 33 - Ու եկան Գողգոթա ըսուած տեղը, որ է գանկի տեղ: 34 - Եւ լեղիով խառնուած քրտախ սուսին անոր որպէս զի խմէ. ու երբ համը առաւ, խմել չէր ուզեր: 35 - Եւ զանիկա խաչը հանելով, անոր հանդերձները վիճակով բաժնեցին: Ընդհանուր զի մարգարէն ըսուածը կատարուի, Իմ հանդերձներս իրենց մէջ

*Սյուրբ, սուրբին գանձանակը իմանալու երեմիս

բաժնեցին, և իմ պատմութեանս փրայ վիճակ ձգեցին: 36 - Ու նստեր զանկիս կը պահէին: 37 - Եւ անոր գրչխառն վրայ իր յանցանքը գրուած գրին, թէ Աստուծոյ է Յիսուս, Հրեից թագաւորը: 38 - Այն ատեն անոր ճեղք երկու սառակի խաչուեցան, մէկը անոր աջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն:

39 - Եւ անոնք որ կ'անցնէին կը հայհոյէին անոր, գլուխին կը շարժէին, 40 - Ու կ'ըսէին, Ի՞նչն որ տաճարը կը քակէիր և երեք օրուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ ազատէ. եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ինչի որ այդ խաչէն: 41 - Նոյնպէս ալ քահանայականները զպիղիբերուն ու ձերբերուն ճեղք ծաղր ընելով կ'ըսէին, 42 - Ուրիշները ազատեց, ինքզինք չիրեստ ազատէ. եթէ Խորալէի թագաւոր է, թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հուստանը: 43 - Ատուծոյ յուսացիր է, հիմա թող փրկէ ատիկա՝ եթէ կ'ուզէ ատիկա վասն զի բաւ, թէ ես Որդի Աստուծոյ եմ: 44 - Իրեն ճեղք խաչուած սառակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զանկիս:

45 - Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը բոլոր երկրին վրայ խուստ եղաւ: 46 - Եւ ժամը իննին ատենները Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու բաւ, Եյի, Եյի, լսմա սաբաբթանի. որ բոլի է՝ Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր: 47 - Անոնցմէ տմանք, որ հոն կայներ էին, երբ լսեցին կ'ըսէին, Ատիկա Եղիան կը կանչէ: 48 - Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց սպուռոյ մը առաւ՝ քացախով լեցուց, ու եղէգի մը անցրելով տուաւ անոր օրդէս զի խմէ: 49 - Ու միւսները կ'ըսէին, Թող տուր, տեսներ թէ Եղիան կու գայ ատիկա աղատելու:

50 - Եւ Արտուս զարձեայ մեծ ձայնով աղաղակեց, ու հոգին աւանդեց:

51 - Եւ ահա տաճարին վարագոյլը վերէն վար երկու քի ձեղքուեցաւ, ու երկիր շարժեցաւ, և քարերը պատուեցան: 52 - Եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մարմիններ յարուցեցին առին, 53 - Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետեւ, մասն սուրբ քաղաքը ու շատերու երեցան:

54 - Բայց հարիւրապետը և անոր

ճեղք Յիսուսը պահողները, երբ տեսան երկրաշարժը ու եղած բաները, շատ վախեցան ու ըսին, Արդարև ասիկա Որդի Աստուծոյ էր:

55 - Եւ հոն շատ կիներ կային որոնք հեռուէն կը նայէին, որոնք Գալիլէայէ Յիսուսի ետեւէն եկան իրեն ծառայող թիւն ընելու: 56 - Որոնք մէջ էր Մարիամ Մագդաղենացի և Յակոբոսի ու Յովսէփ մայրը Մարիամ և Ջերեզեսի որդիներուն մայրը:

57 - Ու երբ իրկուսն եղաւ, Արեւմտեայէ հարուստ մարդ մը եկաւ, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր: 58 - Ասիկա Պիղատոսի քով կ'ըմբարով Յիսուսի մարմինը խնդրեց. այն ատեն Պիղատոս հրաման քրաւ որ մարմինը տրուի: 59 - Եւ Յովսէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատեց, 60 - Ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ զոր քարէ փորած էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորելով զնաց: 61 - Եւ հոն էր Մարիամ Մագդաղենացի և միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացնաւոր: 62 - Եւ հետեւեալ օրը, որ ուրբաթ էն ետեւ էր, քահանայականները ու փարիսեցիները ժողովուեցան Պիղատոսի քով, 63 - Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մայրեցեցիք իր կենդանութեան ատեն կ'ըսէր թէ Երեք օրէն ետեւ յարութիւն կ'առնեմ: 64 - Ուստի հրաման քրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով զան զանկիս գողնան, և ժողովուրդին ըսեն թէ Մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետքի մոլորութիւնը առաջինէն գէշ ըլլայ: 65 - Պիղատոս անոնց բաւ, Դուք ունիք պահապան զինուորներ, գացէք, զգուշութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք: 66 - Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ դնելով:

62 - Եւ հետեւեալ օրը, որ ուրբաթ էն ետեւ էր, քահանայականները ու փարիսեցիները ժողովուեցան Պիղատոսի քով, 63 - Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մայրեցեցիք իր կենդանութեան ատեն կ'ըսէր թէ Երեք օրէն ետեւ յարութիւն կ'առնեմ: 64 - Ուստի հրաման քրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով զան զանկիս գողնան, և ժողովուրդին ըսեն թէ Մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետքի մոլորութիւնը առաջինէն գէշ ըլլայ: 65 - Պիղատոս անոնց բաւ, Դուք ունիք պահապան զինուորներ, գացէք, զգուշութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք: 66 - Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ դնելով:

ԳԼ. ԻԸ

Եւ շարժ գիշերը երբ մէկշաբթին կը լուսնար, եկաւ Մարիամ Մագդաղենացի ու միւս Մարիամը գերեզմանը տեսներու: 2 - Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, վասն զի Տէրաջը հրեշտակը երկիրէն իջնելով, զնաց դռնէն

մէկդի գլորեց քարը, ու անոր վրայ նստաւ: 3 - Եւ անոր տեղը փայլակի պէս էր, ու անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ձերմուկ: 4 - Եւ անոր վախէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս եղան: 5 - Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու բաւ կիներուն, Դուք մի վախեալ, բանդի գիտեմ որ կը փնտռէք Յիսուսը, որ խաչուեցաւ: 6 - Անկիս հոս չէ, վասն զի յարութիւն առաւ, ինչպէս բաւ. եկէք տեսէք այն տեղը, որ Տէրը պատկած էր: 7 - Եւ շուտ մը գացէք անոր աշակերտներուն քուէք թէ Անկիս մեռելներէն յարութիւն առաւ, և տհաճ ձեզմէ առաջ Գալիլեայ կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զանկիս: 8 - Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով, և կը վազէին աշակերտներուն գտածելու:

9 - Ու երբ կ'երթային անոր աշակերտներուն պատմել, ահա Յիսուս անոնց գէմը եկաւ ու բաւ, Ողջոյն ձեզ: Եւ անոնք մտնեցան յովանոր սուրբըր ըսեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր: 10 - Այն ատեն Յիսուս բաւ անոնց, Մի վախեալ, գացէք իմ երաջաններու քուէք որ Գալիլեայ երթան, ու հոն զիս պիտի տեսնեն:

11 - Երբ անոնք կ'երթային, ահա

պահապան զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայականներուն պատմեցին բոլոր եղած բաները, 12 - Եւ անոնք ձերբերուն ճեղք մեկտեղ ժողովուեցան որ խորհարար ընելով, շատ ստակ տուին զինուորներուն, 13 - Ու ըսին, Ըսէք թէ Անոր աշակերտները գիշերով եկան զանկիս գողցան, երբ մեզ կը բնանային: 14 - Եւ եթէ այդ բանը կուսակալին ակոնջը հասնի, մենք զանկիս կը հաճեցնենք, և ձեզ պահապան կ'ընենք: 15 - Անոնք ալ ստակը առին, ու սրբաձնուս պէս ըրին. և այս ձայնը Հրեաներուն մէջ տարածուեցաւ մինչև այսօր:

16 - Իսկ տասնութիւն աշակերտները գացին Գալիլեայ, այն լեռը ուր Յիսուս իրենց որոշըր էր: 17 - Ու երբ զանկիս տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, բայց ոմանք տարակուսեցան: 18 - Եւ Յիսուս մտնեցաւ յովանոր սուրբըր ու բաւ, Ամէն իշխանութիւն ինձի սրբուեցաւ երկիրի ու երկրի մէջ: 19 - Ուրեմ գացէք բոլոր աղգեք աշակերտեցէք, միլիոնեք զանոնց յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ: 20 - Սրբեցեցէք անոնց որ այն ատեն բաները պահէին ինչ որ ես ձեզ պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշխարհիս վերջը: Ամէն:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼ. ՈՒԽ Ա

Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Բրիտոսի աւետարանին սկիզբը: 2 - Ինչպէս մարգարէներուն մէջ գրուած է. Ահա ես իմ զեապանս կը բրկեմ՝ քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ: 3 - Անտապտի մէջ կ'անցան ձայնը, Տէրաջը ճամբանս պատրաստեցէք, անոր շաւիղները փակեցէք: 4 - Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր:

գեր մեղքերու թողութեան համար: 5 - Եւ բոլոր Հրեաստանի երկիրը ու երուսաղեմացիք կ'երթային անոր, ու ամէնը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերին խոստովանելով: 6 - Եւ Յովհաննէս հազար էր ուղտի մազ, և իր մէջքը կաշիէ գօտի. ու իր կերակուրը մարտիս ու վայրենի մեղք էր: 7 - Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր, Իմ ետեւէս ինձ մէ զորակոր կու գայ, որ ես արժանի չեմ՝ ծառայելու ձեզ: անհոգ.

և անոր կոշիկներուն կապերը արձա-
կելու: 8 - Եւ ձեզ ջրով մկրտեցի,
բայց անիկա ձեզ Սուրբ Հոգիով պի-
տի մկրտել:

9 - Աւ եղաւ որ այն օրերը Յիսուս
Գալիլեայի Նազարեթէն եկաւ, ու
Յովհաննէսէս մկրտուեցաւ Յորդանա-
նու մէջ: 10 - Եւ շուտ մը ջուրէն ել-
լելուն պէս երկինքը բացուած տեսաւ,
և Հոգին աղաւնիի պէս՝ որ իր վրայ
կ'իջնէր: 11 - Եւ ձայն մը եկաւ եր-
կինքէն, «բ' է՛ւր, Իոան ես իմ սիրելի
Որդի, որու հաւանք եմ»:

12 - Եւ շուտ մը Հոգին անապատը
հասնելու գտնեցաւ: 13 - Աւ քառասուն
օր հոն էր անապատին մէջ՝ Սասանայի
փորձուած, և զապաւններու հետ էր,
ու հրեշտակները իրեն սպասաւորու-
թիւն կ'ընէին:

14 - Եւ Յովհաննէսի մտանուելէն
ետեւ Յիսուս Գալիլեա եկաւ, Աստու-
ծոյ արքայութեան աւետարանը կը
քարոզէր: 15 - Աւ կ'ըսէր, թէ ժամա-
նակը լրացած է, և Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը մտեցած է. ապաշ-
խարհեցէք ու աւետարանին հաւատա-
ցէք:

16 - Երբ Գալիլեացոց ծովուն քո-
վերը կը պտտէր, տեսաւ Սիմոն ու
Սիմոնի եղբայրը Անդրէասը, ծովը
ուսկան ձգած, վասն զի ձկնորս էին:

17 - Եւ Յիսուս ըստ անոնց, իմ ետե-
ւէս եկէք, ու ես ձեզ ընծա՞մ որ մարդու
օրսորդ ըլլաք: 18 - Սիմոն ալ շուտ
մը իրենց ուսկանները թողոյցին ու
անոր ետեւէն գացին: 19 - Եւ անկէ
քիչ մը առաջ երթալով տեսաւ Զե-
եբեդեան Յակոբսը ու անոր եղբայրը
Յովհաննէսը, որ անոնք ալ նաւին մէջ
ուսկանները կը կարկտէին: 20 - Եւ
շուտ մը զանոնք կանչեց, անոնք ալ
իրենց չայր Զերեդէոսը վարձկաննե-
րուն հետ նաւին մէջ ձգելով՝ անոր
ետեւէն գացին:

21 - Աւ մտած Կափառնայում. և
խկոյն չարաթի օրը ժողովարանը մրտ-
նելով՝ կը սորվեցներ: 22 - Եւ կը գար-
մանային անոր վարդապետութեանը
վրայ, վասն զի իշխանութիւն ունեցողի
մը պէս կը սորվեցներ անոնց, ու ոչ
թէ Գալիլեաներու պէս: 23 - Եւ անոնց
ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ
պիղծ ոգի ունէր իր ներսիցին, ու ա-
զաղակեց՝ ըսելով, 24 - Թող տուր,

դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յի-
սուս Նազովրեցի. ժիթէ մեզ կոր-
սընցնելու եկար. դիտեմքե՞զ՝ ո՞վ ես.
Աստուծոյ Սուրբը: 25 - Եւ Յիսուս
սասանց անոր՝ ըսելով, Պապանձէ ու
եւ ատկէ: 26 - Եւ պիղծ ոգին սաս-
տիկ ցնցեց զանիկա, ու մեծ ձայնով մը
աղաղակեց ու անկէ ելաւ: 27 - Եւ
ամէնը զարմացան, սոնպկա որ իրարու
հարցաւորած կ'ընէին ու կ'ըսէին, Այս
ի՞նչ է. ի՞նչ նոր վարդապետութիւն է
այս, որ իշխանութիւնով պիղծ ոգինե-
րուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն կը հնա-
զանդին: 28 - Եւ շուտ մը իր համբաւը
Գալիլեացոց ամէն կողմերը ելաւ:

29 - Եւ շուտ մը ժողովարանէն ել-
լելով՝ Սիմոն ու Անդրէասի տունը
մտան Յակոբոսի և Յովհաննէսի հետ:
30 - Աւ Սիմոնի զգաւնը ջերմէ բըռ-
նուած՝ պրտկած էր, և շուտ մը անոր
համար ըսին իրեն: 31 - Աւ Յիսուս մո-
տեցաւ, անոր ձեռքէն բռնեց, վեր-
ցուց զանիկա. և խկոյն ջերմը թող
տուաւ զանիկա, ու անոնց սպասաւո-
րութիւն կ'ընէր:

32 - Աւ երբ իրիկուն եղաւ, արե-
գակին մտած ատենը բոլոր հիւանդ-
ները և դիւահարները իրեն կը բերէին:
33 - Աւ բոլոր քաղաքը դուռը ժող-
վուրէր էր: 34 - Եւ շուտ հիւանդներ
կերպ կերպ ցաւերէ՝ բժշկեց ու շատ
դեւեր հասնեց. ու դեւերուն խօսիլ չէր
տար, վասն զի զինք կը ճանչնային:

35 - Եւ առաւօտուն շատ կանուխ
ելլելով դեռ չըլուցած՝ ելաւ ու գնաց
անապատ տեղ մը, և հոն աղօթք կ'ը-
նէր: 36 - Աւ Սիմոն և իրեն հետ եղող-
ները գացին անոր ետեւէն: 37 - Աւ
երբ դառն զանիկա, ըսին անոր թէ
Ամէնը քեզ կը փնտռեն: 38 - Եւ
ըստ անոնց, ի՛նչ էր թմար մերձակայ
զի զաղաղակները, որպէս զի հոն ալ
քարոզեմ, քանզի այս բանին համար
կ'էր եմ: 39 - Եւ անոնց ժողովարան-
ներուն մէջ կը քարոզէր բոլոր Գա-
լիլեայի մէջ, ու դեւեր կը հանէր:

40 - Բորոտ մը եկաւ անոր, կ'աղա-
չէր, ծունկ կը գնէր ու կ'ըսէր անոր,
Եթէ ուզես, կրնաս զիս մաքրել: 41 -
Եւ Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը երկնցուց,
դպաս անոր ու ըստ անոր, Կ'ուզեմ,
մաքրուէ: 42 - Աւ երբ զայս ըստ ա-
նոր, շուտ մը բորոտութիւնը անկէ
գնաց, ու մաքրուեցաւ: 43 - Եւ ասա-

տիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ մը
դուրս գատեց զանիկա, ու ըստ անոր,
44 - Զգալը կեցող, մարգո՞ւս բուն մը
չըսես, հապա գնա քեզ քահանային
ցուցուր, և տուր քու մաքրուելու գ-
նի՞նք, զոր Մովսէս պատուեցեր անոնց
վկայութիւն ըլլալու համար: 45 -
Բայց անիկա ելլելով՝ սկսաւ շատ հրա-
տարակել ու բանը տարածել, այնպէս
որ ա՛լ ինք չէր կրնար յայտնի կերպով
քաղաք մը մտնել. հապա դուրսը ա-
նապատ տեղեր էր, և ամէն կողմերէն
իրեն կու գային:

ԳԼ Բ

Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ
քանի մը օրէն ետեւ. 2 - Աւ լուսեցաւ
որ անիկա տան մէջ է, և շուտով շատ
մարդիկ ժողովուցան, այնպէս որ ա՛լ
տեղ չկար, ոչ ալ դրանք քովերը. ու
կը խօսէր անոնց Արարչո՞ւն խօսքը: 3 -
Եւ կու գային իրեն շուր մարդով վեր-
ցուած անգամալոյծ մը կը բերէին:
4 - Աւ երբ բազմութիւնէն չէին կրնար
անոր մօտենալ, քակեցին դուռը յարկը
ուր Յիսուս էր, ու ծակ էր րանալով
վար իջեցուցին մահի՞ծը, որուն վրայ
պառկած էր անդամալոյծը: 5 - Եւ
Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝
ըստ անդամալոյծին, Որդեակ, քու
մեղքերդ քեզի ներուած են: 6 - Աւ
զպիրներէն մէկ քանիները կային որ
հոն նստեր էին, և իրենց սիրտերուն
մէջ կը խորհէին՝ Եւ ի՞նչու՞
համար անիկա այսպիսի հայհոյու-
թիւններ կը խօսի. ո՞վ կրնայ մեղքերու
թողութիւն տալ, բայց միայն Աստու-
ուած: 8 - Եւ Յիսուս իսկոյն իմանա-
լով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնք այն-
պէս կը խորհին իրենց մէջ, ըստ ա-
նոնց, Այդ ի՞նչ կը խորհէք սիրտեր-
նուդ մէջ: 9 - Ո՞րք աւելի դիւրին է,
անդամալոյծին ըսել՝ Կու մեղքերդ
ներուած են, թէ բո՞ւլ Ելիը, մահի՞ծդ
առ ու քալէ: 10 - Բայց որպէս զի
գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխանու-
թիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թա-
ղութիւն տալու, (ըստ անդամալոյ-
ծին,) 11 - Քեզի կ'ըսեմ, ելիը, մահի՞ծդ
առ ու տունդ գնա: 12 - Ան ալ շուտ
մը ելաւ, և էր մահի՞ծը առնելով՝ ա-
մէնուն առջև դուրս եկաւ, այնպէս որ
ամէնը ապշած մնացին, և փառք

տուին Աստուծոյ, ու ըսին թէ Այս-
պիսի բան մը ամենեւին տեսած չենք:
13 - Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու
բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գային, և
կը սորվեցներ անոնց: 14 - Աւ երբ
կ'անցնէր, տեսաւ Դևի Ափեռոսանը,
որ մաքր ընդունելու տեղը նստեր էր,
ու ըստ անոր, Եկուր իմ ետեւէս. ան
ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց: 15 -
Աւ եղաւ որ երբ սեղան նստած էր ա-
նոր տանը մէջ, շատ մաքրաւորներ
ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին
Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտներուն
հետ. քանզի շատուոր էին, ու անոր
ետեւէն կ'երթային: 16 - Եւ զպիրնե-
րը ու փարիսեցիները երբ տեսան թէ
անիկա մաքրաւորներուն ու մեղաւոր-
ներուն հետ կ'ուսէ, ըսին անոր աշա-
կերտներուն, Ինչո՞ւ համար մաքրա-
ւորներուն ու մեղաւորներուն հետ
կ'ուսէ ու կը խմէ: 17 - Եւ Յիսուս
երբ լսեց ըստ անոնց, Աստղջներուն
բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդնե-
րուն. ես արդարները կանչելու չեկայ,
հապա մեղաւորները:

18 - Եւ Յովհաննէսի ու փարիսեցի-
ներուն աշակերտները ծոմ կը պահէ-
ին. և եկան ու ըսին անոր, Ինչո՞ւ Յով-
հաննէսի ու փարիսեցիներուն աշա-
կերտները ծոմ կը պահեն, ու քու ա-
շակերտներդ ծոմ չեն պահեր: 19 -
Եւ Յիսուս ըստ անոնց, Մի՞թէ կա-
րելի՞ է որ հարսնիքին տղաքը, քանի որ
փեսան իրենց հետ է, ծոմ պահեն. որ-
չափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետ
ունի, կարելի չէ ծոմ պահել: 20 -
Բայց օրեր պիտի գան ու երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի, ապա այն օրը ծոմ
պիտի պահեն: 21 - Մէկը կարկտան
չձգէր նոր լաթի կտոր մը հին հան-
դերձի վրայ. եթէ ոչ՝ այն նորը որ ա-
նոր լրութեանը համար դուրս էր, հի-
նէն կ'առնէ ու պատուածքը ա՛լ
ուսկից գէշ կ'ըլլայ, 22 - Այլ մէկը նոր
գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ. եթէ ոչ՝
նոր գինին տիկերը կը պտտուէ, ու գինին
կը թափի և տիկերը կը կորսուի. հապա
նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է:

23 - Աւ եղաւ որ պատմ օրը ինք
արտերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր ա-
շակերտները երբ կ'երթային, սկսան
շարժել հասկեր փրցնել: 24 - Աւ փա-

*Ո՞րք ու ի՞նչ, ապաշխարութեան

ընեցինքը բոն երևն, Նայե շարաթ
 որը ինչ կ'ընեն, որ արժան չէ: 25 -
 Ինք ալ անոնց բուռ, Բնա չէք կար-
 գացեր դուք Իսաիթի բրածը երբ
 պետք ունեցաւ, և անօթեցաւ ինք ու
 անոնք որ իրեն հետ էին: 26 - Ինչպէս
 մտաւ Աստուծոյ տունը Արիաթար
 քահանայապետին օրով, և առաջա-
 ւորութեան հացեր կերաւ, ու առաւ
 անոնց ալ որ իրեն հետ էին, զոր զի-
 օրինաւոր չէ ուսել, բայց միայն քա-
 ճանանբուն: 27 - Եւ բոսւ անոնց,
 Նաբաթը մարդուն համար եղաւ, ու
 ոչ թէ մարդը շարաթին համար: 28 -
 Աւրեմն Արդի մարդոյ շարաթին ալ
 տէրն է:

ԳԼ. Գ

Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ, ու
 հոն մարդ մը կար որուն ձեռքը չոր-
 ցած էր: 2 - Եւ իրեն կը սպասէին թէ
 արդեօք շարաթ որը զանկա պիտի
 բժշկէ, որպէս զի իր վրայով ամբաս-
 տանութիւն ընեն: 3 - Եւ ինք ձեռ-
 քը չորցած մարդուն բուռ, Եիբ մէջ-
 տեղը խնդէ: 4 - Աւ բոսւ անոնց, Նա-
 բաթ որը բարեբ ընել արժան է: Թէ
 շարիք ընել, հոգի մը տարեցնել թէ
 մեռցնել: Բայց անոնք լուս կեցան:
 5 - Եւ Յիսուս բարութեամբ շարաթ-
 նակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սիր-
 տերուն կուրսութեանը համար տրտ-
 մած, բուս այն մարդուն, Ձեռքը
 երկնցուց. ան ալ երկնցուց, և անոր
 ձեռքը ողջացաւ: 6 - Աւ փորձե-
 ցինքը Հերոփոստաններուն հետ մկ-
 տեղ շուտ մը դուրս ելելով, անոր
 դէմ խորհուրդ կ'ընէին թէ ինչպէս
 կորսնցնեն զանկան:
 7 - Բայց Յիսուս իր աշակերտներով
 ձայնեցրէր զնայ. և շատ բազմութիւն
 անոր ետեւէն գացին Գալիլեայէ ու
 Հոբաասանէ: 8 - Եւ երուսաղէմէ ու
 Երուսաղէմէ և Յորդանանու անդիկ կող-
 մէն. ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիւրի
 շրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
 թիւն, երբ յայտնին ինչ որ կ'ընէր, ի-
 րեն եկան: 9 - Եւ իր աշակերտներուն
 բոսւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ
 իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմու-
 թեանը պատճառաւ, որպէս զի զինք

չնեղէն: 10 - Գոնց շատերը բժշկեց,
 այնպէս որ ցաւ ունեցողները վրան կը
 դիզուէին որպէս զի իրեն զայլն: 11 -
 Եւ պիղծ ոգիները երբ զինք կը տես-
 նէին, կ'իջնային իր առջև, կը կանչ-
 ւրտաւէին ու կ'ընէին, 12 - Գոն Ես
 Աստուծոյ Արդի: և ինք աստիկ կը
 յանդիմանէր զանոնք, որ զինք չյայտ-
 նեն:
 13 - Եւ լեւր ելլելով իր ուզած-
 ները իրեն կանչեց, ու գացին անոր
 քով: 14 - Եւ աստուերիու հոգի ո-
 րոշեց, որպէս զի իրեն հետ ըլլան, և
 որպէս զի զանոնք զրկէ քարայրէ:
 15 - Աւ Եշխանութիւն ունենալ ցա-
 ւերը բժշկելու և զեւրը հանելու:
 16 - Եւ Սիմոնի անունը Պետրոս դրաւ:
 17 - Եւ Ձերեղեան Յակոբոսի ու Յա-
 կոբոսի եղբոր Յովհաննէսի՝ անոնց ա-
 նունները Բաներեգէս դրաւ, որ բուլ է
 Արդիք որոտան: 18 - Եւ Անդրէասը,
 ու Փիլիպպոսը, և Բարթողոմէոսը, ու
 Մատթէոսը, և Թովմար, ու Ալփի-
 ստեան Յակոբոսը, և Մարգէոսը, ու Սի-
 մոն Կոնանացին, 19 - Եւ Յուդա Իս-
 կարիովացին, որ նաև մտանց զա-
 նիկա:
 20 - Տուն մը եկան, և նորէն ժող-
 վուրդը ժողովուցաւ, այնպէս որ հաց
 ուտելու ալ թափափ չկարգան գրեւ:
 21 - Աւ երբ իրենները լսեցին, ելան որ
 զինք բռնեն, քանզի կ'ընէին թէ Եիսու-
 սած է: 22 - Եւ այն զպիղծները որոնք
 երուսաղէմէ իջեր էին, կ'ընէին թէ
 Ասոր ներսիցին Բեղզերուղ կայ, և
 զեւրուն իշխանովը զեւր կը հանէ:
 23 - Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝ ա-
 ռակներով կ'ընէր անոնց, Ինչպէս
 կրնայ Սատանայ Սատանայ հանել:
 24 - Աւ եթէ թագաւորութիւն մը ի-
 րեն դէմ բաժնուի, այն թագաւորու-
 թիւնը չկրնար կենալ: 25 - Եւ եթէ
 տուն մը իրեն դէմ բաժնուի, այն
 տունը չկրնար կենալ: 26 - Աւ եթէ
 Սատանայ իրեն դէմ ելաւ ու բաժ-
 նուած է, անկա չկրնար կենալ, հա-
 պա անոր վերջը հասած է: 27 - Մէկը
 չկրնար զօրաւոր մարդու մը տունը
 մտնելով՝ անոր կարասիները յափշտա-
 կել, եթէ առաջ այն զօրաւոր մարդը
 չկապէ, ու ետք անոր տունը կողպ-
 տէ: 28 - Ճշմարտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ
 Ամէն մեղքերը պիտի ներուին մարդոց
 որդիներուն, և հայհոյութիւնները

որչափ որ հայհոյին: 29 - Բայց ով որ
 Հոգւոյն Սրբոյ դէմ հայհոյէ, յաւիտ-
 ան թողութիւն պիտի չունենայ,
 հոգա յաւիտենական դատաստանի
 պարտաւոր պիտի ըլլայ: 30 - Վասն
 զի կ'ընէին թէ Պիղծ ոգի կայ անոր
 ներսիցին:
 31 - Եւ քը անոր մայրը ու եղբայր-
 ները եկան, ու դուրսը կայնելով՝ չ-
 գրկեցին ու կը կանչէին զանկան: 32 -
 Եւ ժողովուրդը անոր բոլորակը նրա-
 տեղ էր, ու իրեն բոն թէ Ահա քու
 մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը խնդ-
 ւն և քեզ կ'ուրին: 33 - Եւ անկա
 պատասխան տուաւ անոնց ու բուս,
 Ո՞վ է իմ մայր կամ եղբայրներս:
 34 - Աւ իր բոլորակը նստողներուն
 նայելով՝ բուս, Ահա իմ մայրս ու իմ
 եղբայրներս: 35 - Վասն զի ով որ Աս-
 տուծոյ կամքը կը կատարէ, անկա է
 իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ. Գ

Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովե-
 զերքին վրայ, և շատ ժողովուրդ անոր
 քով ժողովուցաւ, այնպէս որ ինք նա-
 ւը մտաւ ու նստաւ ծովուն վրայ, և
 բոլոր ժողովուրդը ցամաքը ծովուն ե-
 ղերքն էր: 2 - Եւ անոնց շատ բաներ
 կը սորվեցնէր առակներով, ու կ'ը-
 սէր անոնց իր վարդապետութեանը
 մէջ, 3 - Լսեցէք. ասք սերմ զանազը
 կ'ըսէ որպէս զի սերմ զանէ: 4 - Աւ երբ
 կը ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քով
 ինկաւ, և թուշուները եկան ու կե-
 բան զանկան: 5 - Եւ ուրիշը ինկաւ
 տապաւածուտ տեղի վրայ, ու ք շատ
 հող չկար, և շուտ մը բուսաւ: հողին
 խորանկութիւն չունենալուն համար:
 6 - Սակայն արևուն ծաղկած ասերը
 պրիցաւ, ու արմատ չունենալուն հա-
 մար չորցաւ: 7 - Եւ ուրիշը ինկաւ
 փուշերու մէջ, և փուշերը եկան ու
 խեղդեցին զանկան, ու պտուղ
 չտուաւ: 8 - Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ
 հողի մէջ, ու պտուղ կուտար, որ ե-
 լաւ ու մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն
 տեղ երեսուն, ու մէկուն տեղ վաթ-
 տուն, և մէկուն տեղ հարիւր: 9 - Աւ
 կ'ընէր, Ան որ լսելու ականջ ունի,
 թող լսէ:

10 - Աւ երբ առանձին էր, իր քով
 եղողները աստուերով քին հետ մէկ-
 տեղ հացուցին իրեն այն առակը:
 11 - Եւ բուս անոնց, Ձեզի տրուած է
 զիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան
 խորհուրդը, բայց անոնց որ դուրսէն
 են, ամէն բան առակներով կ'ըլլայ:
 12 - Որպէս զի տեսնելով տեսնեն ու
 չտեսնեն, և լսելով լսեն ու չիմանան,
 որպէս զի չըլլայ թէ դարձի գան, և ի-
 րենց մեղքերուն թողութիւն ըլլայ:
 13 - Աւ բուս անոնց, Այս առակը չէք
 զիտեր. ուրեմն Ինչպէս պիտի զիտեք
 ամէն առակները: 14 - Սերմ ցանողը
 խօսքը կը ցանէ: 15 - Եւ ճամբուն
 քովիները անոնք են, որոնց մէջ խօս-
 քը կը ցանուի, ու երբ կը լսեն, շուտ
 մը Սատանայ կու գայ և անոնց սիր-
 տերուն մէջ ցանուած խօսքը կը հանէ:
 16 - Կայնպէս ալ ապաւածուտ տեղե-
 ՛քու վրայ ցանուածները անոնք են, որ
 կը կը լսեն խօսքը, շուտ մը ուրախու-
 թեամբ կ'ընդունին զանկան: 17 - Եւ
 իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ
 ժամանակ կը տեսն, ետք երբ ներս-
 թիւն կամ հարձակուի ըլլայ խօսքին
 համար, շուտ մը կը զայլթաղկի:
 18 - Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները
 անոնք են, որ երբ խօսքը կը լսեն, 19 -
 Աշխարհիս զբողոքները ու հարբա-
 տութեան խաբէութիւնները, և ուրիշ
 բաներուն ցանկութիւնները մէջ մնա-
 նելով, խօսքը կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ
 անպտուղ: 20 - Եւ աղէկ հողի մէջ
 ցանուածները անոնք են, որ խօսքը կը
 լսեն և կ'ընդունին, ու պտուղ կուտան
 մէկուն տեղ երեսուն, և մէկուն տեղ
 վաթսուն, ու մէկուն տեղ հարիւր:
 21 - Եւ բուս անոնց, Միթէ ծրա-
 գը գրուանին կամ Վիլիճին տուի
 գրուելու համար կու գայ, չէ՞ որ աշ-
 տանակին վրայ գրուելու համար:
 22 - Վասն զի ծածուկ բան մը չկայ,
 որ պիտի չյայտնուի: և զաղտուկ բան
 մը չէ եղաւ, որ երևան պիտի չըլլէ:
 23 - Եթէ մէկը լսելու ականջ ունի,
 թող լսէ:
 24 - Եւ բուս անոնց, Նայեցէք ինչ
 կը լսէք. Ինչ չափով որ դուք կը չա-
 փէք, Ինչ չափով պիտի չափուի ձեզի.
 և ձեզի, որ կը լսէք, պիտի աւելնայ:
 25 - Վասն զի ով որ ունի, անոր պի-
 տի տրուին. և ով որ չունի, ունեցածն
 ալ անկէ պիտի առնուի:

*Ո՞րն է, որ չստացաւ միւսին պէս

*Ո՞րն է, երկինքի թուշուները

ԳԼ Ե

26 - Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը այսպէս է, որպէս թէ մտադ մը հողին մէջ սերմ՝ ձգէ, 27 - Ու քանայի և արթննայ զիշեր ու ցորեկ, և սերմը բունն ու մեծնայ, և ինք չգիտեր թէ ինչպէս: 28 - Քանզի հողը ինքրիմէ պտուղ կու տայ. տուտջ խոտը, ետքը հասկը, անկէ ետև լեցան ցորենը հասկին մէջ, 29 - Ու երբ պտուղը հասուննայ, շուտ մը մանգաղը կը զրկէ, վասն զի հունձիք ստենը հասած է:

30 - Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինչ լամի նմանցները, կամ ինչ առակով զանկիա բարդատենք: 31 - Մանանխի հատին նման է, որ հողին մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պոտիկն է: 32 - Ու երբ ցանուի, կը բունի և ամեն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ծիւղեր կ'արձակէ, այնպէս որ երկիրքի թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակ ընակերու:

33 - Եւ այսպէս շատ առակներով կը խօսէր անոնց հետ խօսքը, որչափ որ կրնային մտիկ ընել: 34 - Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց, բայց առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը:

35 - Եւ նոյն օրը երբ իրկուան կ'ըլլար, բուս անոնց, ինչէր շուտ անդիկի կողմը անցնին: 36 - Անոնք այ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինք ինչպէս էր նաւուն մէջ. և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ: 37 - Ու հոգի մեծ փոթորիկ մը եղաւ. և ալիքները նաւուն վրայ կու գային, այնպէս որ զրեթէ կը լեցուէր: 38 - Ու ինք նաւուն ետևի կողմը բարձի վրայ կը քնանար. արթնցուցին զանկիա և կ'ըսէին անոր, Վարդապետ, հողդ չէ՞ որ կը կորսուի: 39 - Ու ելլելով՝ ստատեց հոյն, և ծովուն բուս, Բագարէ, լուս կեցիր. ու հոյն դադարեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն եղաւ: 40 - Ու բուս անոնց, ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք, ինչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունէք: 41 - Եւ անոնք խիստ վախցան, ու կ'ըսէին իրարու, Արդեօք ո՞վ է սպիկա, որ հովը ու ծովը ստոր կը հնազանդին:

Եւ եկան ծովուն տնդիկի կողմը՝ Գաղաղալացոց երկիրը: 2 - Ու երբ ինք նաւէն ելաւ, գերեզմաններէն էլ շատ մտադ մը պատահեցաւ իրեն, որ պիղծ սզի ուներ. 3 - Որուն ընակած անդէն ալ գերեզմաններուն մէջ էր, ու շրջ թոյլով ալ մէկը չէր կրնար զանկիա կապել: 4 - Որով հետև շատ անգամ՝ սանակապերով և շղթաներով կապուեր էր, բայց անկիա շղթաները կտրեր ու սանակապերը կտորտեր էր, և մէկը չէր կրնար զանկիա նուաճել: 5 - Եւ միշտ զիշեր ու ցորեկ գերեզմաններուն մէջ ու յեաներուն մէջ՝ կը կանչուրուէր, ու իր մարմնը քարերով կը ծեղքուէր: 6 - Երբ հետուանց Յիսուսը տեսաւ, վաղեց ու երկրպագութիւն ըրաւ անոր: 7 - Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց ու բուս, Գուն ինձի հետ ինչ բան ունի, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, քեզ Աստուծով կ'երդմնցնեմ, զիս մի տանջեր: 8 - (Քանզի կ'ըսէր անոր, Պիղծ սզի, եկի այդ մտադէն): 9 - Եւ անոր հարցուց թէ Անուոյ ինչ է. ու բուս անոր, Իմ անունա լէգէնն է, վասն զի մենք շատուք ենք: 10 - Եւ շատ չէ՛ աղաչէին անոր՝ որ զիրենք այն երկրէն զուր չզրկէ: 11 - Եւ հոն լեռանը մօտ խողբուս մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածուէին: 12 - Ու բոլոր զեւերը աղաչեցին անոր ու բոլին, Մեզ խողբուս զրկէ, որպէս զի անոնց մէջ մտնենք: 13 - Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց. ու երբ պիղծ սզիները ելան, խողբուս մէջ մտան, և երամակը զատկալէս տեղէն ծովը վաղեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծովուն մէջ խեղդուեցան: 14 - Եւ խողբարածները փոխուեց, ու պատմեցին քաղաքը ու աղաղակները. և Բարդի ելան տեսնելու թէ ինչ բան է որ եղաւ: 15 - Ու եկան Յիսուսի, և տեսան զիւսհարը, որ լէգէնն ուներ, որ հագուած ու խելքը վրան եկած նստեր էր, ու վախցան: 16 - Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց թէ ինչ եղաւ զիւսհարին, նաև խո-

*ՈՒՆԻՎ, Գերեզմանացոց
†ՈՒՆԻՎ, յեաներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ
‡ԿՈՍ, կ'աղաչէր

զերուն վրայով: 17 - Եւ սկսան աղաչել անոր, որպէս զի իրենց սահմաններէն երթայ: 18 - Ու երբ անկիա նաւը մտաւ, զիւսհարը կ'աղաչէր անոր թող անու հետ ըլլայ: 19 - Եւ Յիսուս ժող շուտաւ անոր, հապա բուս անոր, Գնա բուս տունդ բուս բնասանքիդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ, և սղարեցաւ քեզի: 20 - Ան ալ զնայ, և սկսաւ Ինկապոլիսի մէջ քարոզել ինչ՝ որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ամէնը կը զարմանային: 21 - Ու երբ Յիսուս նաւով նորէն Ժուձ անդիկ կողմը անցաւ, շատ բազմութիւն ժողովուցաւ անոր քով, և ինք ծովեզերքն էր: 22 - Եւ ահա ժողովորդապետներէն մէկը կու գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ տեսաւ զանկիա, անոր սաքը ինկաւ: 23 - Եւ շատ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր թէ Իմ աղջիկս մեռաւ երբ մօտ է, գաս՝ աւնոր վրայ ձեռք դնես, որպէս զի անոր, ու պիտի սպրի: 24 - Եւ զնայ անոր հետ, ու շատ բազմութիւն իր ետևէն կ'երթային ու կը նեղէին զինք: 25 - Եւ կ'ըսէր մը, որ տասուերկու տարի արեւն տեսաւտեսութեան մէջ էր, 26 - Ու շատ նեղութիւն կրած էր շատ բժիշկներ, և իր բոլոր ունեցածը վասնիկն էր, ու օգուտ մը չէր գտեր, հապա ևս առաւել զայլապէս էր, 27 - Երբ Յիսուսի վրայով լսեց, ետևէն եկաւ բազմութեանը մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ: 28 - Քանզի կ'ըսէր, ինչէ միայն անոր հանդերձներուն դպչեմ, պիտի բժշկուիմ: 29 - Եւ շուտ մը իր արեւնին սաքը ցամքեցաւ, ու իր մարմնին մէջ իմացաւ թէ սանջանքէն բժշկուեցաւ: 30 - Եւ Յիսուս շուտ մը զիւսնայով իր անձին մէջ այն գորութիւնը որ իրմէ ելաւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ ու բուս, Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուն: 31 - Եւ իր աշակերտները բոլին իրեն, կը տեսնես որ բազմութիւնը քեզ կը նեղէ, ու կ'ըսես թէ Ո՞վ ինձի զըպաւ: 32 - Եւ իր բոլորտեքը կը նայէր որպէս զի այս բանը ընտր տեսնէ: 33 - Ու կ'ըսէր վախցաւ ու դողաւ, վասն զի զիտեր թէ իրեն ինչ եղաւ, և եկաւ՝ անոր սուջև ինկաւ, ու բոլոր Բարդի շիտկէ շիտակ գրուցեց անոր: 34 - Եւ Յիսուս բուս անոր, Աղջիկ, բուս հաւատքդ քեզ բժշկեց:

զն խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիւ բուս ամբողջութեամբ:

35 - Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովորդապետին տունէն մտնէր և կան ու բոլին թէ Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնեցնես: 36 - Իսկ Յիսուս բուսաւ խօսքը յամեն պէս ժողովորդապետին բուս, Մի վախեար, միայն թէ հաւատա: 37 - Եւ մէկը թող շուտաւ իրեն հետ երթալ, բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակոբոսի եղբայրը Յովհաննէսը: 38 - Ու ժողովորդապետին տունը գալով՝ տեսաւ աղմուկ և ստտիկ լացողներ ու աղաղակներ: 39 - Եւ ներս մտնելով՝ բուս անոնց, ինչո՞ւ խաղաղ էք ու կու լաք. մանուկը մեռաւ չէ, հապա կը քնանայ: 40 - Եւ ծաղր կ'ընէին զանկիա. բայց ինք ամէնը գուրս հանելով՝ իրեն հետ առաւ մանուկին հայրը ու մայրը, և զանեք որ իրեն հետ էին, ու մտաւ հոն ուր մանուկը պառկած էր: 41 - Եւ մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ բուս անոր, Տալիթա, կուսի. որ կը թարգմանուի, Աղջիկ, (քեզի կ'ըսեմ): Եկի: 42 - Եւ իսկոյն աղջիկը սաք ելաւ ու կը քալէր, վասն զի տասուերկու տարեկան էր. ու մեծ աղաղութեամբ աղչեցան: 43 - Եւ տասուերկու պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մարդ չգիտնայ այս բանը, ու բուս որ անոր ուտելիք տան:

ԳԼ Զ

Եւ անկէ ելլելով եկաւ իր երկիրը, ու անոր աշակերտները իր ետևէն գացին: 2 - Եւ երբ շարժեթ օրը հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել. ու շատերը լսելով կը զարմանային ու կ'ըսէին, Ասիկա ուրի՞շ ունի այս անգիրը, և այս ինչ իմաստութիւն է ստոր արուած, որ այսպիսի հրաշքներ կ'ըլլան ստոր ձեռքով: 3 - Ասիկա հիւսը չէ՞, Մարիամի որդին, և Յակոբոսի ու Յովսէփի և Յուդայի ու Սիմոնի եղբայրը. ու ստոր քրոյրը հոս մեր քով չե՞ն. և անոր վրայով կը գոյթակողդէին: 4 - Բայց Յիսուս բուս անոնց, Մարգարէ մը անպատիւ չէ՛ բայց միայն իր երկրին մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը մէջ: 5 - Ու չէր կրնար հոն մէկ հրաշք ալ ընել, միայն թէ

քանի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց շահաւորս: 6 - Եւ անոնց անհասարակներ վրայ կը զարմանար. ու շքեղակայ գեղերը պարտելով կը սորվեցնէր:

7 - Եւ իրեն կանչեց տասուերկու քրոջ, ու սկսաւ երկու երկու զրկել զանոնք, ու անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծողիներուն վրայ: 8 - Եւ պատուիրեց անոնց որ ծամբու համար բան մը չառնեն, բայց միայն գաւազան մը. ոչ պարկ, ոչ ճաց, ոչ ստակ գոտիներուն մէջ: 9 - Հապա հողաթփօսի հազնին. և կրկին հանդերձ մի հաքիթք՝ շահաւորս: 10 - Ու բաւ անոնց, Որ ստուն որ մտնէք, հոն կեցէք մինչև անկէ ելլէք:

11 - Եւ անոնք որ ձեռք չեն ընդունիր ու ձեզի մտիկ չեն ընէր, երբ անկէ կ'ելլէք, ստքերնուդ տակի փոշին թփօղկեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: *Ճշմտիքս կ'ըսեմ ձեզի, Սողոմոնացոց ու Գոմորացոց աւելի զիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ այն քաղաքին:

12 - Եւ անոնք ելլելով կը քարոզէին որ Բարթէլ ապաշխարեն: 13 - Եւ շատ դէեր կը հանէին, ու շատ հիւանդներ իւզով կ'օժէին ու կը բժշկէին զանոնք:

14 - Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց, (քանզի անոր անունը յայտնի եղաւ) ու կ'ըսէր թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր է, ու անոր համար Տրաքսեր կ'ըսէին անոնք:

15 - Ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ մըն է, կամ մարգարէներէն մէկուն պէս: 16 - Բայց երբ Հերովդէս լսեց, բաւ: Ասիկա Յովհաննէսն է, որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն յարութիւն առեր է:

17 - Քանզի Հերովդէս ինք Բարթէլից, Յովհաննէս ըստնեց, ու կապեց բանալը քրոջ իր եղբորը Փիլիպպոսի կնոջ, Հերովդիայի, համար, քանզի իրեն կին առեր էր զանիկա: 18 - Վասն զի Յովհաննէս Հերովդէսի կ'ըսէր, Քեզի օրինաւոր չէ քու եղբորդ կինը ունենալ: 19 - Եւ Հերովդէս օրէնքներ անոր դէմ, ու կ'ուզէր զանիկա մեռցնել ու չէր կրնար: 20 - Վասն զի Հերովդէս կը վախճար Յովհաննէսէ,

զիտնալով թէ անկիւ արգար և սուրբ մարդ մըն է, և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ լսելով շատ բաներ կ'ընէր, և քաղցրութեամբ անոր մտիկ կ'ընէր: 21 - Ու երբ զիպուկ օր մը եղաւ, որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հարազատներուն ու Գաղիլայի երեւելիներուն, 22 - Եւ Հերովդիայի աղջիկը հանդէսէ բարձր մանկով խաղաց, ու հաճելի եղաւ Հերովդէսի և իրեն հետ նստողներուն, թագաւորը բաւ աղջկան, խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի տամ՝ քեզի: 23 - Եւ անոր երգումը բաւ՝ ԸՆԵՆՆԱՆ, ինչ որ դուք ինձմէ խնդրես, պիտի տամ՝ քեզի, մինչև թագաւորութեանս կէտը: 24 - Եւ անկիւ դուրս ելլելով իր մօրը բաւ, ինչ ուզեմ. ան ալ բաւ, Յովհաննէս մկրտիչն գլուխը: 25 - Եւ շատ մը արտօրայով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ բաշխել կ'ուզեմ որ շուտով սկսեցի մը վրայ Յովհաննէս մկրտիչն զլուխը տաս ինձի: 26 - Եւ թագաւորը խիտ արտակեցաւ, բայց երգումներուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար չուզեց որ անոր Ինքեքէ մերժէ: 27 - Եւ թագաւորը խիղճն զահիճ զրկեց, ու հրաման բրաւ անոր դրուխը բերել. ան ալ գնաց բանտին մէջ գլխատեց զանիկա, 28 - Եւ սկսեց զիջելով մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկան. և աղջիկը զանիկա իր մօրը տուաւ: 29 - Եւ անոր անուկերտները լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին ու գերեզմանի մէջ դրին:

30 - Եւ առաքելները Յիսուսի քով ժողովուեցան, ու պատմեցին անոր ամէն ինչ որ ըրին և ինչ որ սորվեցուցին: 31 - Եւ անիկա բաւ անոնց, եկէք զուգ առանձին անապատ տեղ մը, և քեզ մը հանգչեցէք. քանզի շատերը կային որ կու գային ու կ'երթային. և հոն ուտելու ալ ժամանակ չէին ունենար: 32 - Եւ նաւով անապատ տեղ մը գացին առանձին: 33 - Ու Ժողովուեցան տեսան զանոնք որ կ'երթային, և շատերը զանիկա ծանցան, ու ոտքով ըսլոր քարակներէն հոն կը վազէին, և անոնցմէ առաջ հասնելով անոր քով ժողովուեցան: 34 - Ու Յիսուս երբ

*Որքան շահաւորս:

չուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով խզճաց անոնց վրայ, վասն զի հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին, և սկսաւ շատ բաներ սորվեցնել անոնց:

35 - Ու երբ ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Հոն անապատ տեղ մըն է, ու ժամանակը ուշացած է: 36 - Արձակէ Ժողովուրդը որպէս զի երթան բուրբախի ագարակները ու գեղերը ու իրենց հաց գնեն, վասն զի ուտելու բան մը չունին: 37 - Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Ինչքա՞նք տուեց անոնց որ ուտեն: Եւ ըսին իրեն, Երթանք երկու հարիւր զահիկանի հաց գնե՞լք և տանք անոնց որ ուտեն: 38 - Բաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ունիք, գացէք նայեցէք. ու երբ զիտցան ըսին, Հինգ, ու երկու ձուկ: 39 - Եւ հրաման բրաւ անոնց՝ որ ամէնը կանանց խոտին վրայ գուռը գուռը նստեցնեն: 40 - Եւ դաս դաս նստան, հարիւրական ու յիսուական: 41 - Եւ հինգ նկանակ ու երկու ձուկը առաւ ու դէպ ի երկինք նայելով՝ օրհնեց, և մանրեց նկանակները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որպէս զի անոնց առջև դնէ: 42 - Եւ ամէնը կերան ու կշտացան: 43 - Եւ տասուերկու կողով լեցուն՝ կտորուանները վերցուցին, և ձուկերէն ալ: 44 - Եւ այն հացերէն ուտողները հինգ հարիւր չափ այր մարդիկ էին:

45 - Եւ շատ մը իր աշակերտները արտօրացոց որ նաւը մտնեն, և Էփօ առաջ միւս կողմը ինթապիդա անցնին, մինչև ինք ժողովուրդը արձակէ: 46 - Եւ անոնցմէ զատուելով ինք ելաւ աղօթք ընելու: 47 - Ու երբ իրկուս եղաւ, նաւը ծովուն մէջուղէն էր, ու ինք մինակ ցամաքն էր: 48 - Եւ տեսաւ զանոնք որ կը տագնապէին հալէլ իրենց դէմ էր. և զիջեցաւ չորրորդ պահուն տոտները ծովուն վրայ քաշելով կու գայ անոնց, ու կ'ուզէր անոնցմէ անցնել: 49 - Անոնք երբ տեսան որ ծովուն վրայ կը քայլէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ բան մըն է, ու կանչուրուտեցին: 50 - Քանզի ամէն ալ զանիկա տեսան ու խառ-

վեցան. և ինք շատ մը խօսեցաւ անոնց հետ ու բաւ անոնց, Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախճաք: 51 - Եւ նաւը ելաւ անոնց քով, ու հովը դադարեցաւ. և անոնք մտքերուն մէջ չափէ դուրս ապշած էին ու կը քարամանային: 52 - Վասն զի հացին վրայ ելաւ հրաշք չիմացան, քանզի սիրտերն թմարած էր:

53 - Ու միւս կողմ անցնելով՝ Գլենեսարէթի երկիրը հասան ու նաւը տեղաւորեցին: 54 - Ու երբ նաւէն ելան, այդ Էփօ խիղճն ծանցան զանիկա: 55 - Եւ աղջին անդին վազելով բոլոր շքեղակայ տեղերը, սկսան մահիճներով հիւանդները բերել ու որ կը լսէին թէ հոն է: 56 - Եւ ուր որ կը մտնէր, գեղերը կամ քաղաքները կամ ագարակները, հրապարակներուն մէջ կը գնէին հիւանդները, ու կ'ողաչէին իրեն որ գտնէ իր հանգերէն քրտնցքէն դաշին. և որոնք որ գպան, բժշկուեցան:

ԳԼ Ե

Եւ իր քով ժողովուեցան փարիսեցիները ու դպիրներէն ոմոնք՝ որ Երուսաղէմէ եկած էին: 2 - Ու երբ տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմոնք պիղծ, սյոնիքն անյուսայ, ձեռքերով հաց կ'ուտէին, մեղադրեցին: 3 - Վասն զի փարիսեցիները ու բոլոր Հրեաները մինչև աղէկ մը ձեռքերն չլուան հոն չեն ուտեր, քանզի ձեռքերուն աւանդութիւնը կը բռնեն: 4 - Եւ շուկայէն ելաւ Գլենեսարէթի չլուացոյցին՝ չեն ուտեր. և Եւրիշ շատ բաներ կան զորոնք ընդունած են ու կը բռնեն, սյոնիքն գաւաթներու և փարջերու ու պղնձե ամաններու և անկողիներու լուացմանը: 5 - Այն ատեն փարիսեցիները ու դպիրները հարցուցին անոր, թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ձեռքերուն աւանդութիւնը պէս չեն երթար, հապա անլուսայ ձեռքերով հաց կ'ուտեն: 6 - Ան ալ պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Աղէկ մարգարէութիւն բրաւ Եսայի ձեզի կեղծաւորներու համար, ինչպէս գրուած է, Այս ժողովուրդը Գլենեսարէթի անցնելով զիտ կը պատուէ, բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինձմէ: 7 - Ու պարսպ

տեղ զիս կը պաշտեն, մարդոց պատուերիս զաները էբբև վարդապետութիւն որովցնելով: 8 - Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թողելով մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք, էնդէ՛ք փարչերու և զաւանթներու լուացմունքներ, և ասոնց նման շատ ուրիշ անքեր կ'ընէք: 9 - Ու ըստ անոնց, Ազգի կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը, որպէս զի ձեր աւանդութիւնը պահէք: 10 - Քանզի Մովսէս ըստ, Քու Տայրդ ու մայրդ պատուէ. և, Ով որ էր Տայրը կամ մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի: 11 - Բայց դուք կ'ըսէք, եթէ մէկը իր Տոր կամ մորը բռնէ, Այն բանը զոր ինծիմ պիտի շահն, Աստուծոյ պատուէ և, (որ բռնէ և ընծայ,) արդ ԲՆԱՆՆԻՆ: 12 - Եւ ա՛լ թող չէք տար անոր բան մը ընել իր Տոր կամ իր մոր: 13 - Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր աւանդութիւնովը զոր կ'աւանդէք. և ասոր նման շատ ուրիշ բանքեր կ'ընէք:

14 - Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով ըստ անոնց, Լսեցէք ինծի ամենք ու հասկցէք: 15 - Բան մը չկայ որ դուքն մարդուն ներք մտնէ, ու կարող բոլոր զանիկա պղծել, հասցա այն բաները որ անկէ կ'ելլեն, անքեր են որ մարդը կը պղծեն: 16 - Ով որ լսելու ականջ ունի թող լսէ: 17 - Ու երբ այն բազմութիւնն զարթարու առաւ, իր աշակերտները հարցուցին իրեն այն առակին համար: 18 - Ու ըստ անոնց, Ինչ որ այդպէս անմիտ էր, չէք հասկնար թէ ամեն ինչ որ դուքն մարդուն ներսիդի կը մտնէ, չկրնար զանիկա պղծել: 19 - Վասն զի ոչ թէ անոր արտին մէջ կը մտնէ, հասցա փորը, և արտաքնոցը կ'ելլէ, ու բոլոր կերածները կը մարդէ: 20 - Եւ կ'ըսէր թէ ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկա կը պղծէ մարդը: 21 - Վասն զի ներսէն, մարդոց արտէն, կ'ելլեն չոր խորհուրդներ, շութիւններ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, 22 - Գողութիւններ, ազատութիւններ, չարութիւններ, նենգութիւն, զիճութիւն, չոր աչք, հայցոյցութիւն, ամբարտաւանութիւն, անպատուութիւն: 23 - Այս բոլոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն մարդը:

24 - Եւ անկէ ելլելով Տերութիւն ու Սիրանի սահմանները գնաց, և տուն մը մտնելով չէր ուզեր որ մէկուն լսուածայ պատուիրանքը թողնուի: 25 - Քանզի կին մը, որուն աղջիկը պիղծ ոգի ունէր էր Իբրտի, լսեց անոր վրայով, ու եկաւ, անոր ոտքը ինկաւ: 26 - Եւ այն կինը *Տէթանոս էր, աղբով փռնիկ Ատրի, և կ'աղաչէր անոր որ դէպ իր աղջիկէն հանէ: 27 - Եւ Յիսուս ըստ անոր, Թող տուր որ առաջ տղաքը կշտանան, քանզի աղէկ չէ տղոց հացը առնել ու շուններուն ձգել: 28 - Անիկա պատասխան առաւ ու ըստ անոր, Այո, Տեր, վասն զի շուներն այ սեղանին տակ տղոցը փշտանքներէն կը կերակրուին: 29 - Եւ ըստ անոր, Այդ խօսքիդ համար գնա, քու աղջիկէդ դէպ կ'աւ: 30 - Եւ Ինչ իր տունը երթալով չէ տղոց հացը կ'աւ: 31 - Եւ նորէն Տերութիւն ու Սիրանի սահմաններէն ելլելով, եկաւ Գալիլէայի ծովեզերքը, Գեղապոլիս սահմաններուն մէջէն: 32 - Եւ մէկը բերին անոր առջև, խուլ ու զժուարախոս, ու կ'աղաչէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ: 33 - Եւ ժողովուրդէն մէկը ի առնելով զանիկա, իր մատերը անոր ականջներուն մէջ խոթեց ու թքու, և անոր լեզուին դպաւ, 34 - Ու երկինք նայելով հռուսացեց ու ըստ անոր, Եփփաթա, (որ բռնէ և Բացուէ) 35 - Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուեցան, ու անոր լեզուին կայքը բախուեցաւ, և շտակ կը խօսէր: 36 - Ու պատուիրեց անոնց որ մարդո՛ւ չընեն. և որչափ ինք կը պատուիրէր անոնց, անոնք ա՛լ աւելի կը բարոյէին: 37 - Ու չափե դուրս կը գար մամուլին և կ'ըսէին, Առնէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկա, որ խուլներուն լսել կու տայ և համբերուն խօսի:

ԳԼ Ը

Այն օրերը ժողովուրդը խիստ շատ բլլալով, և ուսելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր աշակերտները ու ըստ անոնց, 2 - կը խոչնակ ալդ ժողովուրդին վրայ, վասն

*Յու. Յոյն

զի հիմա երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը չունին ուսելու: 3 - Եւ եթէ ասոնք անօթի զրկեմ իրենց առնէրը, ճամբոս մէջ պիտի մարին, վասն զի ասոնցմէ ոմմար Տեառ տեղէ կ'աւան: 4 - Եւ իր աշակերտները պատասխան առին իրեն, Այո անապատին մէջ ուրի՛շ կ'ընենք: 5 - Եւ հարցուց անոնք, Քանի՛ նկանակ ունիք, ու անոնք բռնեցին, եթէ 6 - Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գեանին վրայ նստին, ու առաւ եթէ նկանակը, գոհացաւ և կարեց ու տուաւ աշակերտներուն, որպէս զի ժողովուրդին առջև գնէն, և գրին: 7 - Ու քանի մը մտնը ձուկեր ունէին, և օրհնեց ու բնոց որ զանոնք ալ գնէն անոնք առջև: 8 - Եւ կերան ու կշտացան, ու աւելցած կտորուանքները վերցուցին եթէ զամբիւղ: 9 - Եւ աստղները չորս հազարի չափ էին, ու արձակեց զանոնք: 10 - Եւ շուտ մը նաւը մտնելով աշակերտներուն հետ եկաւ Գաղմանութայի կղզիները: 11 - Եւ փարիսեցիները ելլելով սկսան անոր հետ վիճարանութիւն ընել, և զանիկա փորձելով իրմ նրան մը կ'ուզէին երկինքէն: 12 - Եւ անիկա իր հոգիին մէջ հառաչելով ըստ, Ինչ է որ այս աղբը նշան կ'ուզէ. ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս աղբին նշան պիտի չարուի: 13 - Ու զանոնք թող տալով նորէն նաւը մտաւ, ու կնաց ծովուն միտ կողմը:

14 - Եւ հաց առնելու մտքեր էին, ու նաւուն մէջ իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունէին: 15 - Եւ կը պատուիրէր անոնց որ կ'ըսէր, Նայեցէք և զգուշացէք փարիսեցիներուն խմորէն ու Հերովդէսի խմորէն: 16 - Եւ իրարու հետ կը խոսէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չունենալուս համար է: 17 - Իսկ Յիսուս անոնց իրարմէ զիտաւով ըստ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհէր թէ հաց չունիք. տակաւին չէ՞ք հասկնար որ իմաստը դեռ սիրտերնիդ թմրած է: 18 - Աչքեր ունիք ու չէք տեսներ, և ականջներ ունիք ու չէք լսեր, և չէք յիշեր: 19 - Երբ հինգ նկանակ հինգ հազարի կարեցի, քանի՛ կողով լեզուն կտորուանք վերցուցէր բռն անոր, Տասուերկու: 20 - Ու երբ եթէ նկանակ չորս հազարին Իբրտի, քանի՛ զամբիւղ լեցուն կտոր-

ուանք վերցուցիք. անոնք ալ բռնեցին, եթէ 21 - Ու ըստ անոնց, Հարցուցէ՛ք չէք հասկնար:

22 - Եւ ինթսայիտ եկաւ, ու անոր առջև կոյր մը բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպի անոր: 23 - Եւ անիկա կոյրին ձեռքէն բռնելով գեղէն դուրս հանեց, ու անոր աչքերուն թըքելով զանոնք 24 - Եւ հարցուց անոր, Եւ Տորքեր անոր թէ բան մը կը տեսնե՞ք: 24 - Ան ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ՝ ծառերու պէս որ կը ստորանան: 25 - Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նայիլ տուաւ. և ողջացաւ ու ամեն բան համարձակ կը տեսներ: 26 - Երբ զանիկա իր տունը զրկելով ըստ, Գեղը մի մտնէր ու գեղին մէջ մարդո՛ւ մի բեր:

27 - Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ Փիլիպոսի և Կեսարիայի գեղերը եկաւ, ու ճամբուն մէջ կը հարցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց, Ինչի՛ համար ո՞վ կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ: 28 - Եւ անոնք պատասխան առին -- Ըսէ՛ք, Ո՛րք: Եւ ինչ համար մարդիկ թէ եմ: 29 - Եւ ինք ըստ անոնց, Հապա գուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէր թէ եմ. պատասխան առաւ Պետրոս ու ըստ անոր, Իսկ ու Քրիստոս: 30 - Եւ աստիկ պատուիրեց անոնց որ իրեն համար մարդո՛ւ չըրցեցին:

31 - Ու սկսաւ որովցնել անոնց, թէ Պետր է որ Որդին մարդոց շատ շարտանքներ կրէ, ու երեցնելն և քահանայապետներէն ու գլխիներէն մերժուի, ու սպանուի, և երեք օրէն ետև յարութիւն առնէ: 32 - Եւ այս խօսքը յայտնի խոսեցաւ. և Պետրոս մէկը ի առաւ զանիկա, ու սկսաւ յանգիմանել զանիկա: 33 - Եւ ինք դարձաւ ու իր աշակերտներուն նայելով զանգիմանեց Պետրոսը ու ըստ, Եսո՞ք յանգիմանեց, վասն զի դուն Աստուծոյ բունըր չես մտածեր, հապա մարդոց բունըր:

34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով ըստ անոնց, Ով որ կ'ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր անքը ուրանայ, և իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետևէս գայ: 35 - Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անքը

ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ով որ ինձի ու աւետարանին համար իր անձը կորսնցնէ, պիտի ապրեցնէ զանիկա 36 - Գանդի ինչ օգուտ է մարդուն որ բարոյ աշխարհը վատակի, և իր անձը կորսնցնէ. 37 - Կամ իր անձին համար ինչ ազատէք պիտի սոյ մարդ 38 - Վասն զի ով որ զիս ու իմ խօսքերս դռնէլը ամօթ սեպէ այս շնացող ու մեղաւոր աղբին մէջ, Որդին մարդայ ալ զանիկա դռնէլը ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ գոյ իր Հօրը փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ 39 - Եւ բաւ անոնց, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոք մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւնով եկած:

ԳԼ Թ

Եւ վեց օրէն ետե Յիսուս իրեն հետ առաւ Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէսը, ու զանոք բարձր լեռ մը հաննց առանձին, և անոնց առջև սյալակերպեցաւ: 2 - Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խիտ ճերմակ, այնպէս որ երկրն զբայ թափին մը չկրնար այնպէս ճերմակեցնել: 3 - Ու Եղիս Մովսէսի հետ երեցաւ անոնց, և Յիսուսի հետ կը խօսէին: 4 - Եւ Պետրոս պատասխան տուաւ ու բաւ Յիսուսի, Ռարբի, աղէկ է որ հոս կենանք. ու երեք խրճիթ շինենք, մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիսի: 5 - Վասն զի չէր գիտեր թէ ինչ խօսի, քանզի զարհուրեւ էին: 6 - Եւ ամից մը հովանի եղաւ անոնց զբայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, ատոր մտիկ ըրէք: 7 - Եւ յանկարծ երբ ասոցին անդին նայեցան, ալ ուրիշ մէկը չտեսան, հապա միայն Յիսուսը իրենց հետ: 8 - Ու երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մարդուն չպատմեն, բայց միայն Որդւոյն մարդայ մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետե: 9 - Եւ անոնք այն խօսքը պահեցին. ու իրենց մէջ հարցուփորձ կ'ընէին թէ մեռելներէն յարութիւն առնելը ինչ է: 10 - Եւ իրեն հարցուցին ու բարն, Այն ինչ է որ զպիտիները կ'ընեն թէ Պետր է որ ա-

ռաջ Եղիս գոյ: 11 - Անիկա պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Յիրաւի սռաջ Եղիս կու գոյ, և ամէն բան կարգի կ'ընէ. և թէ ինչպէս զբուսած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ շատ չարչարանքներ պիտի կրէ ու անարգութի: 12 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Եղիս եկաւ ալ, և ինչ որ սեղեցին՝ ըրին ամոր, ինչպէս զբուսած է անոր համար: 13 - Ու աշակերտներուն քով զալով տեսաւ շատ ժողովուրդ անոնց բոլորիքը, և գպիւնները որ վիճարանութիւն կ'ընէին անոնց հետ: 14 - Եւ շուտ մը բարձր ժողովուրդը երբ տեսան զանիկա, խիտ զարմացան, ու առաջ վազելով բարե կու տային անոր: 15 - Եւ հարցուց գպիւններուն թէ ինչ վիճարանութիւն կ'ընէք անոնց հետ: 16 - Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան ապով՝ բաւ, Վարդապետ, իմ որդիս քեզի բերի, որ համր ոգի ունի: 17 - Եւ ուր որ անոր հասնի, զանիկա գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր ախաւները կը կրճտէ ու կը ցածի: և բաւ աշակերտներուց ըսի որ զանիկա հաննէ ու չկրցան: 18 - Պատասխան տուաւ անոնց ու բաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև երբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև երբ ձեզի պիտի համբերեմ: Ինձի բերեք զանիկա: 19 - Եւ զանիկա բերին իրեն. երբ ոչ ոք տեսաւ զանիկա, շուտ մը շուր որդին ցնցեց զանիկա, ու գետինը ինկած կը թաւալէր ու կը փրփրէր: 20 - Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու բաւ, Որչափ ատեն է որ այդ բանը ատոր եղաւ. ու անիկա բաւ, Տղայութեան ի վեր: 21 - Եւ շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկա՝ որպէս զի կորսնցնէ. բայց եթէ կարողութիւն մը ունի, օգնէ մեզի, խղճալով մեր զբայ: 22 - Եւ Յիսուս բաւ անոր՝ Եթէ կարող ես հաւատալու, ամէն բան կարելի է անոր որ կը հաւատայ: 23 - Եւ տղուն հայրը շուտ մը աղաղակեց ու արցունքով բաւ, կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ՝ անհաւատութեանս: 24 - Յիսուս երբ ատես որ ժողովուրդը վրան կը զիպիսի, սաստեց պիղծ ոգիին ու բաւ անոր, Համբ ու խուլ ոգի, կը հրամայեմ՝ քեզի, ելիր ատիկէ, ու մէյնի ալ չմտնես ատոր ներքը: 25 - Եւ կանչուաւ անոր՝

սաստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ. և ոչ ոք մտաւր պէս եղաւ, այնպէս որ շատերը ըլին թէ Մեհաւ: 26 - Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով վերցուց զանիկա. ան ալ կայնեցաւ: 27 - Ու երբ ինք տուն մտաւ, որ աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ Եւ ինչ, Մենք ինչու չկրցանք հանել զանիկա: 28 - Եւ բաւ անոնց, Այդ տեսակին կարելի չէ՝ բարձր բանով մը ելլել, բայց միայն տղոթքով ու ծոծուպահովութեամբ: 29 - Եւ անկէ ելլելով Գաղիլէոյի մէջէն կ'անցնէին, ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ: 30 - Վասն զի կը տրվեցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց թէ Որդին մարդոյ պիտի մտանայ մարդոց մեքը, և զանիկա պիտի սպաննեն. ու երբ սպաննուի՝ երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ: 31 - Եւ անոնք չէին հասկնար այն խօսքը, ու կը վախնային իրեն հարցնելու: 32 - Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբ տուն մտաւ՝ հարցուց անոնց, Ինչ վիճարանութիւն կ'ընէիք ձոմբան իրարու հետ: 33 - Եւ անոնք լուս կրցան, վասն զի ձոմբուն մէջ իրարու հետ վիճարանութիւն կ'ընէին թէ ո՞վ մեծ է: 34 - Ու երբ նստաւ, կանչեց ատուներէս. քո ու բաւ անոնց, Եթէ մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ, տնկուան յետինը պիտի ըլլայ և ամենուն սպասուորը: 35 - Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջ, և իր զիրկը առնելով զանիկա՝ բաւ անոնց, 36 - Ով որ այսպիսի տղոցմէն մէկը ընդունի իմ անունովս, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս ընդունի, ոչ թէ զիս կ'ընդունի, հապա զիս զրկողը: 37 - Պատասխան տուաւ անոր Յովհաննէս ու բաւ, Վարդապետ, մէկը տեսաւ որ բաւ անունովդ դեւեր կը հանէր, ու մեր ետեէն չպտորտիր, և զանիկա արգիլեցինք՝ մեր ետեէն չպտորտելու համար: 38 - Եւ Յիսուս բաւ, Մի արգիլէք զանիկա, վասն զի մէկը չկայ որ իմ անունովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտ մը զիս հայհոյել: 39 - Գանդի ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր կողմէն է: 40 - Վասն զի ով որ ձեզի գուտած մըջուր խմցնէ իմ անունովս՝ թէ դուք Քրիս-

տոսն էք, ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Անիկա իր վարձը պիտի չկորսնցնէ: 41 - Եւ ով որ գոյթակողեցնէ այս պղտիկներէն մէկը որ ինձի կը հաւատաւ, աւելի պղտի կը անոր՝ որ աղացքի բար մը իր վիղէն կախուէր, ու ծովը ձգուէր: 42 - Եւ եթէ բաւ ձեռքքեկը կը գոյթակողեցնէ, կտրէ զանիկա. աղէկ է քեզի կրակաւոր մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք նայ ու գետնանը երթալ չմարելու կրակին մէջ, 43 - Ու անոնց որդը չմեռնէր ու կրակը չմարիր: 44 - Եւ եթէ բաւ սարքքեկը կը գոյթակողեցնէ, կտրէ զանիկա. աղէկ է քեզի կապ մտնել կեանքը, քան թէ երկու սարք ունենալ ու գետնանը ձգուել չմարելու կրակին մէջ, 45 - Ու քանոնց որդը չմեռնէր ու կրակը չմարիր: 46 - Եւ եթէ բաւ աչքքեկը կը գոյթակողեցնէ, հստեց զանիկա. աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին գետնանը ձգուել: 47 - Ու քանոնց որդը չմեռնէր ու կրակը չմարիր: 48 - Վասն զի ամէն մարդ կրակով պիտի աղուի, և ամէն աղէկ է, բայց եթէ արը անհամար, ինչով պիտի համարցնէք. ձեր անձին մէջ աղ ունեցեք, և իրարու հետ խաղաղութիւն ըրէք:

ԳԼ Ժ

Եւ անկէ ելլելով Հրեաստանի սահմանները եկաւ Յորդանանու անդի կողմէն, ու նորէն ժողովուրդները անոր քով իր ժողովուրդէն. և ինչպէս սովորութիւն ունէր, դարձեալ կը տրվեցնէր անոնց: 2 - Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկա փորձելով կը հարցնէին անոր թէ Արժան է որ այրը երկին արձակէ: 3 - Եւ անիկա պատասխան տուաւ ու անոնց բաւ, Մովսէս ձեզի ինչ պատուիրեց: 4 - Եւ անոնք բարն, Մովսէս հրաման տուաւ արձակման զիր գրել ու արձակել: 5 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց բաւ, Ձեր սրտին կարծութեանը համար քեզ ձեզի այդ պատուէրը: 6 - Բայց ստեղծարարութեան սկիզբէն Աստուած զանոնք սրտու և էգ բաւ, ու

*Ո՞րք, ձեզի հակառակ չէ, ձեր իմանք, այս անունով

7 - Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, 8 - Առ երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան. ուստի ա՛լ երկու չեն, հապա մէկ մարմին. 9 - Արեւմտ զայն որ Աստուած միաւորեց, մարդ թող չգառէ: 10 - Եւ տունը իր աշակերտները նորէն նոյն բանը հարցունցին իրեն: 11 - Առ բաւ անոնց, Ով որ իր կնոջ արձակէ և ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ շնութիւն և ուրիշ: 12 - Առ կին մը եթէ իր երկիկէն զատուի և ուրիշ երկուն մը ըլլայ, շնութիւն կ'ընէ: 13 - Եւ ճանր տղաք բերին իրեն, որպէս զի անոնց գոչել, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողները: 14 - Յիսուս երբ տեսաւ, սրդողելով անոնց բաւ, թող տուէք այդ մանր աղօցք որ ինծի գան, և մի տրգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդպիսիներուն է: 15 - Ճշմարտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պղտիկ տղա մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ: 16 - Եւ զանոնք զերկը ատաւ, անոնց վրայ ձեռք դրաւ ու օրհնեց զանոնք: 17 - Առ երբ անիկա դուրս ելաւ ճամբուն մէջ, ա՛յ մարդ մը վազեց, ու անոր առջև ձուկ գնելով կը հարցնէր անոր ա՛յ կ'ընէր, Բարի վարդապետ, Ի՞նչ ընեմ որ յաւիտեանական կեանքը ժառանգեմ: 18 - Եւ Յիսուս բաւ անոր, Ի՞նչո՞ւ դիտ բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, որ է Աստուած: 19 - Պատուիրանքները զիտու. Ծնութիւն մի ընէր, Սպանութիւն մի ընէր, Գողութիւն մի ընէր, Առաւ փայլութիւն մի ընէր, Զրկանք մի ընէր, Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ: 20 - Անիկա պատասխան տուաւ ու բաւ անոր, Վարդապետ, ատոնք ամենք մանկութիւնէս ի վեր պահէր եմ: 21 - Եւ Յիսուս անոր նայելով փրկեց զանիկա, ու բաւ անոր, Ա՛յէկ բան պակաս է քեզի. զնա ունեցածդ ծաղիկ է տաւր աղբաւորներէն, ու երկնքը զանձ պիտի ունենաս, և խաչը ի՞նչոցաւ որ եկուր իմ ետեւս: 22 - Եւ անիկա այս խօսքին համար խոժոռելով՝ արամած գնաց, վասն զի շատ սաստցուածք ունէր: 23 - Եւ Յիսուս եր բոլորտեքը նայելով՝ բաւ իր աշակերտներուն, Արչափ դժուար է անոնց

որ հարստութիւն ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: 24 - Եւ աշակերտները զարմացեցէին անոր խօսքերուն վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց բաւ, Արդեա՛նկեր, ս'ըջափ դժուար է իրենց հարստութիւնն յուսացողներուն Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: 25 - Ի՛նչքան է որ ուղար տակզին ծակէն անցնի, քան թէ հարուար Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ: 26 - Եւ անոնք ինտ շատ կը զարմանային ու կ'ըսէին իրարու, Ա՛յ ո՞վ կ'ընայ փրկուիլ: 27 - Եւ Յիսուս անոնց նայելով՝ բաւ, Ատիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ. քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է: 28 - Պետրոս սկսաւ ըսել անոր, Ա՛յս մենք ամէն բան թողունք և քու ետեւեդ եկանք: 29 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ բաւ, Ճշմարտ կ'ըսեմ ձեզի, Մէկը չկայ որ թողուց ատն, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ օրդիններ, կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին համար, 30 - Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս ատենս տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր, ու մայրեր, և օրդիններ, ու արտեր հալածանքներու հետ, և զայսու աշխարհին մէջ յաւիտեանական կեանքը: 31 - Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ՝ առաջին: 32 - Եւ անոնք գէպ ի Երուսաղէմ կ'ելլէին ու՝ ճամբուն մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու անոնք կը զարմանային. Եւ ետեւէն երթալով՝ կը պահէնային: Եւ նորէն քովը անոնցով տասուերկուքը, սկսաւ ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատահէին. 33 - Առ շատ, Ա՛յս Երուսաղէմ կ'ելլէք, և Արդին մարդոյ պիտի մտանուէր քահանայապետներուն ու դպիրներուն, և զանիկա մահուան պիտի դատապարտեն, ու զանիկա Տէր թանտններուն պիտի մահանեն. 34 - Եւ զանիկա ծաղ պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վրայ պիտի թքեն, ու զանիկա մեռցնեն, ու երրորդ օրը յաբուցուին պիտի առնէ: 35 - Եւ անոր քով գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս, Զերեզեոսի օրդինները, ու ըսին, Վարդապետ, կ'ուզէք որ

էլ զէ ինչ որ խնդրենք՝ մեզի ընեա: 36 - Ան ալ բաւ անոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: 37 - Առ անոնք խօսի իրեն, Ենոր՛հէ մեզի որ նստիք մեզով մէկը ա՛յ կողմէ և միւսը ձախ կողմէ քու փառքիդ մէջ: 38 - Եւ Յիսուս բաւ անոնց, Զէք դիտեր ի՞նչ կը խնդրէք. կ'ընաք խմել այն գաւառից զոր ես կը խմեմ, և այն մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ զոր ես կը մկրտուիմ: 39 - Եւ անոնք ըսին իրեն, Կ'ընաք, ու Յիսուս բաւ անոնց, Այն գաւառից զոր ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնովը զոր ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտուիք: 40 - Բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլ իմ չէ տալը, հապա որոնց որ պատրաստուած է: 41 - Առ երբ ա՛յ տասը ուղերէնէրը լսեցին, սկսան Յակոբոսի ու Յովհաննէսի նեղանալ: 42 - Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք, ու բաւ անոնց, Գիտէք որ ազգերուն իշխան սեպուածները կը տիրեն անոնց, և անոնց մեծամեծները կ'իշխեն անոնք: 43 - Բայց ձեզ մէջ այնպէս պիտի ըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ: 44 - Առ ձեզմէ ով որ առաջինն ըլլալ կ'ուզէ, անիկա ամենաձեռնաւոր ըլլայ: 45 - Քանզի Արդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, և իր կեանքը շատերու համար փրկանք մը տալու:

ուսու բաւ անոր, Գնա. քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և շուտ մը անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսի ետեւէն կ'երթար:

ԳԼ ԺԱ

Առ երբ Երուսաղէմի մօտեցաւ, Բեթփազէ ու Բեթանիա գէպ ի Զիթենաց լեռը, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը զրկեց, 2 - Եւ բաւ անոնց, Գացէք այդ ձեք դիմացի գետի գունեք կապուած աւանակ մը, ու բուն վրայ մարդ մը նստած չէ՝ արձակեցէք զանիկա ու բերէք: 3 - Եւ եթէ մէկը ըսէ ձեզի թէ Այդ ի՞նչ կ'ընէք, բաւ թէ Տէրոջը պէտք է. և շուտ մը հոս պիտի զրկէ զանիկա: 4 - Գացին և գտան աւանակը դուրսը քաղցին մէջ՝ դրանք քով կապուած, ու արձակեցին զանիկա: 5 - Եւ հոն կայ նոյններէն ոմանք ըսին անոնց, Ի՞նչ կ'ընէք որ կ'արձակեցէք այդ աւանակը: 6 - Եւ անոնք ըսին անոնց ինչպէս Յիսուս պատուիրեր էր, ու իրենց թող տուին: 7 - Եւ աւանակը Յիսուսի բերին, ու անոր վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ: 8 - Եւ շատերը իրենց հանդերձները ձաւրուն վրայ փռեցին, և ուրիշները ծաւալեցին ձիերի կը կարէին ու ճամբուն վրայ կը տարածէին: 9 - Եւ առջևէն ու ետեւէն գացողները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովանո՛ւր. Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անուշովը կու գայ: 10 - Օրհնեալ է անը Դաւիթի Տօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ. Ովանո՛ւր ի բարձունս:

46 - Առ եկան Երեքով. ու երբ Երեքով կ'ելլէր աշակերտներովը և շատ բարձրութիւնովը, Տիմոթեոսի օրդին կը բարտիմէս ճամբուն քով նստեր էր մուրալու: 47 - Առ երբ լսեց թէ Յիսուս Լազարիցին է, սկսաւ աղաղակել ու ըսել, Յիսուս, օրդի Դաւիթի, ողորմէ ինծի: 48 - Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկա որպէս զի լսէ, բայց իրեկա ա՛լ ետեւի կ'աղաղակէր, Արդի Դաւիթի, ողորմէ ինծի: 49 - Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ բաւ որ զանիկա կանչէ. կանչեցին կոյրը ու ըսին անոր, Ի՞նչ եղիւր, ելիր, ինչ կը կանչէ: 50 - Եւ անիկա ըր ինչ հանդերձը ձեզմով, ելաւ ու եկաւ Յիսուսի: 51 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր բաւ, Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ: կոյրը բաւ անոր, Ռարբունի, որ աչքերս բացուին: 52 - Եւ Յի-

11 - Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու առճարը, և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց. և արգէն ժամանակը իրկեցաւ ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասուերկուքին հետ մէկտեղ: 12 - Առ հետեւեալ օրը երբ Բեթանիայէ կ'ելլէին, անօթեցաւ: 13 - Եւ հետեւանց տերևալից թփին մը տեսնելով՝ եկաւ որ թերեւս անոր վրայ բան մը գտնէ. ու երբ անոր քով գնաց, տերևներէն զատ բան մը չգտաւ, վասն զի գետ թուղի առան չէր: 14 - Դեւ

*Ո՛րհնէ, Տէրոջը անուշովը կու գայ +Ո՛րհնէ, Եւ Յիսուս

պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Աստի ետև մէկ կը բերվի պատու չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսեցին:

15 - Ու եկան Երուսաղէմ: և Յիսուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել զանոնք որ տաճարին մէջ կը ծախելէն ու կը գնէին, և ստակ փոխանելուն սեղանները ու աղանի ծախողներուն աթոռները կործանեց: 16 - Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն աման մը անցնէ: 17 - Եւ կը սորվեցնէր ու կ'ըսէր անոնց, Գրուած չէ՞ որ իմ տուն աղօթքի տուն պիտի կոչուի ըլլալ այգերուն. բայց դուք ատիկա աւաղաններու այր բերք: 18 - Եւ զպիղծները ու քահանայապետները պաշտօնակիր կը փնտրուէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. վասն զի բոլոր ժողովուրդը կարմոցներ էր անոր վարդապետութեանը վրայ: 19 - Ու երբ երկուսն էլ զուլ քաղաքէն դուրս եկաւ:

20 - Եւ առաւուսանց երբ Կ'անցնէին, թղթներն տեսան արմատէն չորացած: 21 - Ու Պետրոսի միտքը եկաւ ու ըսաւ անոր, Ռարբի, ա՜հա թղթներն զոր անիծեցիր՝ չորցիր է: 22 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, Աստուծոյ հաւատք ունեցէք: 23 - Քանզի ճշմարտա կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ով որ այս լեռանը բռնէ, Եիբ ու ծովը ինկիր, և իր օրտին մէջ չերմկտի, հապա հաւաստայ թէ ինչ որ բռն կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ բռնէ: 24 - Ասոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ինչ բան որ աղօթքով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առնէք, և պիտի ըլլայ ձեզի: 25 - Ու երբ աղօթքի կը կայնէք, ներքեք եթէ մէկուն գէմ բան մը ունիք, որպէս զի ձեր Հոյնն այլ որ երկինքէ է, ներքէ ձեզի ձեր յանցանքները: 26 - Իսկ եթէ դուք չէք ներեր, ձեր Հոյնն այլ որ երկինքէ է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները:

27 - Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան. ու երբ տաճարին մէջ կը պարտէր, քահանայապետները և դպիւրները ու ծերերը անոր եկան, 28 - Ու բոյն անոր, Ինչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ով տուաւ քեզի այդ իշխանութիւնը, որ այդ բաները ընես: 29 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես այլ ձեզի բան մը հարցնեմ,

ու էիք ինձի պատասխան տաք, ես այլ ձեզի պիտի բռնմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները: 30 - Յովհաննէս մկրտութիւնը երկինքէն էր թէ մտրոգոցմէ. պատասխան տուէք ինձի: 31 - Եւ անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ ըսնիր՝ Երկինքէն, պիտի բռնէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացէք անոր: 32 - Իսկ եթէ ըսնէք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնային, վասն զի ամենը զիտէին Յովհաննէսը թէ ճշմարտապետ մտրոգոցէ էր: 33 - Եւ պատասխան տալով բոյն Յիսուսի, Ձեր գիտէք, և Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես այլ ձեզի չեմ բռնէ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:

ԳԼ ԺԲ

Եւ սկսաւ ստաւներով խօսիլ անոնց հետ -- Ը՛հէ, Մարդ մը այդի տնկեց, ու անոր բոցրօտքը ցանկ քաշեց, և ստորահաստ փորեց, ու աշտարակ շինեց, և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր մը գնաց: 2 - Եւ տունին ծառայ մը զրկեց մշակներուն, որպէս զի մշակներն այգիին պատուէն տանէ: 3 - Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զանիկա ու պարագ ճամբեցին: 4 - Նորէն ուրիշ ծառայ մըն այլ զրկեց անոնց, և զանիկա քարկոծելով գլուխը վիրտորեցին ու անարգուած ճամբեցին: 5 - Եւ դարձեալ ուրիշ մը զրկեց, ու զանիկա սպաննեցին. և շատ ուրիշներ ալ զանիկա սպաննեցին, որոնց մէկ քանիները ծեծեցին ու մէկ քանիները սպաննեցին: 6 - Ուստի սիրելի որդի մըն այլ ունենայով, վերջապէս զանիկա այլ զրկեց անոնց բռնելով, Թերեւս ամենամեծ որդիէն: 7 - Բայց այն մշակները բոյն իրարու, Ասիկա է ժառանգը. Եկէք զանիկա սպաննեք, ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ: 8 - Եւ բռնեցին զանիկա ու սպաննեցին, և այդին դուրս հանեցին: 9 - Ուստի այդին տէրը ինչ պիտի բռնէ. պիտի գոյլ ու կորսնցնէ մշակները, և այդին ուրիշներու պիտի տայ: 10 - Եւ այս զերը չէ՞ք կարդացիր, թէ Այն քարը զոր շինողները

*Յուս. ունեին

անարգեցին, անիկա անկուսնին գլուխը եղաւ: 11 - Ասիկա Տէրոջմէն եղաւ, և զարմանայի է մեր աչքերուն: 12 - Եւ կը փնտրէին թէ ինչպէս բռնեն զանիկա, բայց ժողովուրդէն վախցան, քանզի իմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ, և ձգեցին զանիկա ու գացին:

13 - Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեաններէն քանի մը հոգի զրկեցին անոր, որպէս զի խօսքով բռնեն զանիկա: 14 - Եւ անոնք եկան ու բռնին անոր, Վարդապետ, գիտէք որ ճշմարտա էս, և մեկուն համար հոգոյ չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ընէր, հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես: Կայսրին առքը տալ արժան է թէ ոչ, տանք թէ չտանք: 15 - Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք. բերէք ինձի դահեկան մը որ տեսնուի: 16 - Եւ անոնք բերին. ու ըսաւ անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու գիրը. և անոնք բոյն անոր, Կայսրին: 17 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, Զայն որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք, և զայն որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք: 18 - Եւ անոր քով եկան սաղաւեցիները որոնք կ'ընէին յարութիւն չկող, և անոր հարցուցին՝ բտելով, 19 - Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի, ու կինը ձգէ և զուսկ չձգէ, անոր եղբայրը առնէ անոր կինը, և իր եղբոր զաւակ հանէ: 20 - Արդ եթէր եղբայրը կոչին, և առաջինը կին առաւ ու մեռաւ և զուսկ չձգեց: 21 - Ու երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան այլ զուսկ չձգեց. նոյնպէս այլ երրորդը: 22 - Ու եթէն այլ զանիկա առին և զուսկ չձգեցին. ամենէն ետք կինն այլ մեռաւ: 23 - Ուրեմն յարութեան ատեն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որո՞ւն կ'ընէ պիտի ըլլայ. վասն զի եթէն այլ զուսկ կ'ընէ կինն ունեցան: 24 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Աստուծոյ համար չէ՞ որ մարմած էք, որ ոչ զիբները գիտէք ոչ Աստուծոյ զորութիւնը: 25 - Բանցի երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կին կ'առ-

նեն և ոչ երկան կը տրուին, հապա երկինքէ հրեշտակներուն պէս են: 26 - Բայց մեռելներուն համար թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիրքէն մէջ չէ՞ք կարդացեր մտերեւին վրայ, ինչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ՝ բտելով, Ես եմ Արքայամի Աստուածը, և Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը: 27 - Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խեղատ լորած էք:

28 - Եւ զպիղծներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբ վիճարանութիւն կ'ընէին, ու երբ տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր -- Ը՛հէ, Որո՞ն է բոլոր պատուիրաններուն առաջինը: 29 - Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրաններուն առաջինը -- Ը՛հէ, Լսէ, ով Խորայէլ, մեր Տէր Աստուածը մէկ Տէր է: 30 - Եւ քու Տէր Աստուածը ճիշդ սիրես. քու բոլոր սրտէք, և քու բոլոր մտնէք, ու քու բոլոր մտքէք, և քու բոլոր զորութենէք. ատիկա և առաջին պատուիրանն է: 31 - Ու երկրորդը ասոր նման, Գու ընկերդ սիրես. քու անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ ուրիշ պատուիրանք չկայ: 32 - Եւ զպիղծ ըսաւ անոր, Աղէկ, վարդապետ, շատակ խօսեցար թէ Աստուած մէկ է, և անկէ զատ ուրիշ մը չկայ: 33 - Եւ բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զորութենէ զանիկա սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը ամեն սոցակէզներէ ու զոհեք աւելի է: 34 - Եւ Յիսուս տեսնելով որ անիկա խելացութիւնով պատասխան տրուաւ, ըսաւ անոր, Աստուծոյ թագաւորութիւնէն հետո՞ւ չե՞ս. և ա՛լ ուրիշ մէկ չէր համարձակեր անոր բռնէ հարցնելու:

35 - Եւ Յիսուս երբ տաճարին մէջ կը սորվեցնէր, պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Դպիւրները ինչպէս կ'ընեն թէ Գրիստոս Գաւթի որդին է: 36 - Եւ ինք Գաւթի Մուրը Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրօջն ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմ, մինչև քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: 37 - Ուրեմն Գաւթի ինք որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ: Եւ ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին անոնց:

*Յուս. ունեին

38 - Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր անոնց, Չգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փասաւոր ճանաչեթ՝ անորով պարտիլ, և շուկաներուն մէջ բարեւներ իջ քոթէն, 39 - Աւ ժողովարաններուն մէջ առաջին տխուրեցրը, և ընթրիքներու մէջ առաջին սարսփոցները: 40 - Որոնք օրբեւորներուն տունները կ'ուտեն, ու հոգոյք երևնայու ճամար աղօթքը կ'երկնցնեն. առնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին:

41 - Եւ Յիսուս զանձանակին զիմաց նստած՝ կը նայէր թէ ի՛նչպէս ժողովուրդը զանձանակին մէջ ստակ կը ձգէ. և շատ Տարուածներ շատ բան ձգեցին: 42 - Աղքատ օրբեւորի մըն այլ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց, որ նոցարակիտ մը կ'ընէ: 43 - Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով՝ բաւաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Այս աղքատ օրբեւորին զանձանակը առաջ ձգողներուն ամենէն աւելի ձգեց: 44 - Վասն զի ամէն իրեցի աւելցածէն ձգեցին, բայց առիկա իր չբաւորութենէն ունեցածին բոլորը ձգեց, իր բոլոր ապրուստը:

ԳԼ ԺԳ

Աւ երբ տաճարէն դուրս կ'ելլէր, իր աշակերտներէն մէկը բաւաւ իրեն, Վարդապետ, նայէ ի՛նչպէս բարեբէն, և ի՛նչ կերպ շէնքեր: 2 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ բաւաւ անոր, կը տեսնէ այդ մեծ շէնքերը. բար մը քարի վրայ պիտի շինայ որ չբարկուի: 3 - Աւ երբ անիկա Չիժենեաց լեւու տաճարին զիմաց նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս ու Յովհաննէս ու Անդրեաս հարցուցին իրեն առանձին, 4 - Ըսէ մեզի, երբ պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՛նչ նշան պիտի ըլլայ այդ ամեն բաներուն կատարուելու տանը: 5 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ ըսել, Չգուշ կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ: 6 - Վասն զի շատերը պիտի զան իմ անունովս ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիստոս, և շատերը պիտի մտորեցնեն: 7 - Բայց երբ լսեք պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռովիք, վասն զի պէտք է ըլլելու: 8 - Բայց զիս վերջը չէ: 8 - Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւ-

ւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան. սովոր ու խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան. տանք ցաւերուն սկիզբներն են: 9 - Չգուշացէք ձեր անձերուն. քանզի ձեզ տեսններու պիտի մատենեն, և ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անունս համար կուսակալներու ու թագաւորներու առջեւ պիտի կենտրոն անոնց վկայութիւն ըլլալու ճամար: 10 - Եւ առաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: 11 - Բայց երբ ձեզ մատենելու տանին, առաջուրէն հոգ մի ընէք և մի մտածեք թէ ի՛նչ պիտի խօսիք, հասաւ այն ժամանակն որ ձեզի տրուէ՝ դանիկա խօսեցէք. վասն զի ոչ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հասաւ Հոգին Սուրբ:

12 - Աւ երայր եղբայր մահուան պիտի մտանէ, և հոյրը՝ որդին, և որդիներ էրէնց ծնողներուն վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք: 13 - Եւ իմ անունս ճամար ամենուն տանի պիտի ըլլայ: 14 - Աւ երբ տեսնեք աւերմուելքն պղծութիւնը՝ որ Գանդի մարգարէին ձեռքով բաւած է, թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ, (ով որ կարգայ՝ թող հասկնայ,) այն տանն Հրեաստանի մէջ եղողները լեւները թող փախչին: 15 - Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող առն շինէ, ու չմտնէ իր ստանէն բան մը առնելու: 16 - Եւ ան որ արտին մէջ է՝ թող ետ չգառնայ իր հանգերծը տունէր: 17 - Բայց ի՛նչ այն օրերը յիի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն: 18 - Եւ աղօթք բրէք որ ձեր փախչիլը ձևուր չըլլայ: 19 - Քանզի այն օրերը այնպիսի պղծութիւն պիտի ըլլայ, որուն նմանը Առաւօժայ ստեղծած արարածներուն սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ: 20 - Եւ եթէ՝ Տէրը այն օրերը չկարծեցներ, բնաւ մտրմին մը պիտի չապրէր: 21 - Եւ այն տանն եթէ մէկը ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը կամ Ահա հոն, մի հոտաւոր: 22 - Վասն զի սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշաններ եւ ճշմարտութիւն պիտի ցուցնեն, որպէս զի եթէ կարելի էր, ընտրեալներն ալ մտորե-

ցընեն: 23 - Իսկ դուք զգուշ կեցէք, ահա առաջուրէն ըսի ձեզի ամենք:

24 - Բայց այն օրերը այն նեղութենէն ետեւ արեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, 25 - Եւ աստղերը երկիւքէն պիտի թափուին, ու երկինքին մէջի գորութիւնները պիտի շարժին: 26 - Եւ այն տանն պիտի տեսնեն Արդին մարդայ՝ ամպերու մէջ եկած մեծ գորութիւնով ու փառքով: 27 - Եւ այն տանն իր հրեշտակները պիտի զրկէ, ու իր ընտրեալները պիտի ժողովէ չորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչեւ երկինքի ծայրը: 28 - Թղեմիսն առաջ մը տրվեցէք. երբ անոր տակը կը կախուցանուի ու տերեւները կը ցցուին, գիտեք թէ ամառը մտաւ է: 29 - Եղիպէս ալ դուք երբ այս բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ մտաւ դուներուն քով: 30 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչեւ որ այս ամեն բաները ըլլան: 31 - Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին: 32 - Իսկ այն օրուան ու ժամանակը ճամար մէկը չգիտեր, ոչ երկինքի մէջ եղող հրեշտակներ և ոչ Արդին, հասաւ միայն Հայրը: 33 - Չգուշ կեցէք, արթուն մնացէք և աղօթք բրէք, վասն զի չէք գիտեր տանը ե՛րբ է: 34 - Ինչպէս օրտեր երկիր գացող մարդ մը իր տունը կը թողուի, և իր ծառաներուն իշխանութիւն կու տայ, և ամեն մէկուն իր գործը, ու դուռապանին կ'ապարտէ որ արթուն կենայ: 35 - Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ ե՛րբ կու գայ տանուտէրը, երկիւքէն թէ կեդիկներին թէ հաւաքասիւնն և թէ՛ սուտուանց: 36 - Չըլլայ որ յանկարծակի գայ ու ձեզ քունի մէջ զանէ: 37 - Եւ ինչ որ կ'ըսեմ՝ ձեզի՝ ամենուն կ'ըսեմ, Արթուն կեցէք:

ԳԼ ԺԴ

Եւ երկու օրէն ետեւ գատիկ ու բաշարջակներ էր. և քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս նեղութեամբ ըսնեն զանիկա ու սուտներն: 2 - Բայց կ'ըսէին թէ՛ Ոչ տեսնի տաներ, որպէս զի ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ: 3 - Աւ երբ ինք Բեթանիա էր բարտ-

Ամենի տունը սեղան նստած, կին մը եկաւ որ շիշ մը պատուական սուշ նարգարի իւղ ունէր, և կտրեց այն շիշը ու անոր զլխուն վրայ թափեց: 4 - Եւ կոյիկն ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ ճամար եղաւ այդ իւղին կորուստը: 5 - Բանդի այդ [իւղը] երէք Տարիւր դասկեանն աւելի կընար ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ. և ստաիկ կը յանդիմանէին զանիկա: 6 - Բայց Յիսուս բաւաւ, Թող տուէք ատոր, ինչո՞ւ անհասկիտ կ'ընէք ասիկա. բարի գործ մը գործեց ինձի: 7 - Վասն զի աղքատները ամեն տանն ձեզի ճետ ունէր, ու երբ ուզէք, կընտրեանոց բարեբ ընել, բայց զիս ամեն տանն չունէք: 8 - Ատիկա ինչ որ ունէր՝ բրաւ. առաջուրէն իմ մարմինս օծեց իմ թաղուսիս ճամար: 9 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ Բոլոր աշխարհի մէջ, ուր որ այս աւետարանը քարոզուի, ատոր ըրածն ալ պիտի տեսնուի իրեն յիշատակ ըլլալու ճամար: 10 - Եւ Յուզա Իսկարիտիացի, տասու երկուքէն մէկը, զնաց քահանայապետներուն, որ քանիկա մտանէ անոնց: 11 - Անոնք ալ լսելով ուրախացան, ու իրեն ստակ տալ խոստացան, և կը փնտռէր թէ ի՛նչպէս պատեցնուի մը մտանէ զանիկա:

12 - Եւ բաղարջակեաց սուղին օրը, երբ զատիկը մը մտրթէին, անոր աշակերտները ըսին իրեն, Ո՞ր կ'ուզես երթանք պատրաստներ որպէս զի զատիկը մտնուի: 13 - Եւ իր աշակերտներէն երկուքը զրկեց ու բաւաւ անոնց, Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի՝ որ ունի զուրկ ըստ ստփոր մը իր տանի, գացէք անոր ետեւէն: 14 - Եւ ուր որ մտնէ, տանը տերոջը ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ, Ո՞ր է օթեանը, ուր աշակերտներու ճետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ: 15 - Ան ալ ձեզի յարգարուած « պատրաստ մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ. հոն պատրաստեցէք մեզի: 16 - Եւ իր աշակերտները գացին ու քաղաքը մտան, և ինչպէս իրենց բաւաւ « յեղե՞ գտան, և զատիկը պատրաստեցին: 17 - Աւ երբ իրիկուն եղաւ, տասու երկուքին ճետ մէկտեղ եկաւ: 18 - Աւ երբ սեղան նստան և կ'ուտէին, բաւաւ Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ հիմա ինձի ճետ

4 - ուտէ, զիս պիտի մատնէ: 19 - Եւ անոնք սկսան արտալի, ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր, Միթէ է՞ս եմ: Եւ ուրբէջ մը՝ Միթէ է՞ս եմ: 20 - Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Այդ ատուակերպքն մէկը՝ որ ինձի Տեա էր յետը պնակը խոթեց: 21 - Յիրաւի Արդին մարդոյ կ'երթայ, ինչպէս զրուած է իրեն Տամար: Բայց վայր այն մարդուն, որուն ձեռքով Արդին մարդոյ կը մատնուի. աղէկ էր այն մարդուն որ ձեռք չըլար:

22 - Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս Տաց առաւ, օրհնեց ու կարեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ, *Առէք, այս է իմ մարմինս: 23 - Եւ գաւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց, և ամէնն ալ խմեցին անկէ: 24 - Ու ըսաւ անոնց, Ասիկա է իմ արեան նոր սեւտի, որ շատերու համար կը թափուի: 25 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չիսեմ մինչև այն օրը երբ զանիկա նոր խմեմ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ:

26 - Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետեւ Ձիթենեաց լեռը կ'ընան: 27 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամէնք ալ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք. վասն զի գրուած է թէ Հայկեր պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի ցրուին: 28 - Բայց յարութիւն տանելէս ետեւ ձեզմ առաջ Գալիլեայ պիտի երթամ: 29 - Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր, Թէ պէտ ամէնն ալ գայթակղին, բայց ոչ թէ ես: 30 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ճըշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ դուն ալ այս գիշեր դեռ հաւը երկու անգամ չիտան երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս: 31 - Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէ եւ քեզի Տեա մեռնիլ պէտք ըլլայ ինձի, բնաւ չեմ պիտի չուրանամ. նոյնպէս կ'ըսէին ամէնն ալ:

32 - Եկան այն տեղը որուն անունը Գեթեմանի էր, ու ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս նստեցէք, մինչև որ ես աղօթք ընեմ: 33 - Եւ իրեն Տեա տանելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, սկսաւ խօսիլ և վշտանալ: 34 - Այն ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձն մեռնելու չափ սրտում է. հոս կեցէք և արթուն մնացէք: 35 - Ու քիչ մը առաջ երթալով էր երեսն

չէր զետիմը ինկաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կարելի է, այն ժամը իրձէ անցնի: 36 - Եւ ըսաւ, Աբրա Նայր, ամէն բան քեզի հնարաւոր է, այս գաւաթը ինձմ: անցորդ: Բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ: հապա ինչպէս դուն կ'ուզէ: 37 - Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած գտաւ. և ըսաւ Պետրոսի, Սիմոն, կը քնանաս. չկրցար ժամ մը արթուն կենայ: 38 - Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմնաք: հոգին յօժար է, բայց մարմինը ակար: 39 - Եւ նորէն զնաց աղօթք ըրաւ. նոյն խօսքը ըսելով: 40 - Եւ գարձաւ ու զանոնք նորէն քնացած գտաւ, վասն զի աչքերնին ծանրացած էր, և չէին գիտեր թէ ինչ պատահան տան անոր: 41 - Երբորդ անգամ ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետեւ քնացէք ու հանդէպէք. բաւական է, ժամը հասաւ. ահա Արդին մարդոյ մեղաօրոններուն ձեռքը կը մատնուի: 42 - Ելէք երթանք, ահա մտեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ:

43 - Եւ դեռ անիկա լսաւ որ կը խօսէր, իսկոյն Յուզոս, տասուերկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն Տեա քահանայապետներուն և դպիրներուն ու ձերերուն կողմէն շատ բազմութիւն տուրերով ու ըրերով: 44 - Եւ զանիկա մատնողը անոնց նշան մը առել էր՝ ըսելով, Ով որ ես համբուրեմ ան է, բռնեցէք զանիկա և զգուշութեամբ տարէք: 45 - Ու անիկա գտալով շատ մը մտեցաւ անոր և ըսաւ, Պարբի, Պարբի, ու համբուրեց զանիկա: 46 - Եւ անոնք ձեռք զարկին անոր ու բռնեցին զանիկա: 47 - Եւ քովը կայ նոզներէն մէկը սուր քաշեց ու զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու անոր ականջը մէկգի յտնեց: 48 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, Իր թէ աւագակը վրայ էլաք սուրբով ու ըրերով զիս բռնելու: 49 - Ամէն օր ձեր քով էի ու աստուարին մէջ կը սորվեցնէի, և զիս չբռնեցիք. բայց որպէս զի պիտեք կատարուին: 50 - Այն ատեն բոլոր աշակերտները թողուցին զանիկա ու փախան: 51 - Եւ երեսուսորդ մը անոր ետեւէն կ'երթար՝ մերկ յարկէն վրայ կուսաւ մը առած, ու երեսուսորդները զանիկա բռնեցին: 52 - Ան ալ կուսաւ թողուց ու մերկ փախաւ տնօնցմ:

53 - Եւ տարին Յիսուս քահանայապետին, ու անոր քով ժողովուեցան բոլոր քահանայապետները և ձերերը ու դպիրները: 54 - Եւ Պետրոս Տեառանց անոր ետեւէն գնաց մինչև ներք, քահանայապետին գաւիթը, և սպասաւորներուն Տեա նստաւ, ու կրակին քով կը տայնար: 55 - Իսկ քահանայապետները և բոլոր ժողովըը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փրնան. և չէին գտնուր: 56 - Վասն զի շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ, ու վկայութիւնները ետրոս համայն չէին: 57 - Եւ անոնք ելան սուտ վկայութիւն կ'ըսէին անոր դէմ՝ ու կ'ըսէին թէ, 58 - Մենք լսեցինք տակէ որ կ'ըսէր, Ես այդ ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի շինեմ՝ առանց ձեռագործի: 59 - Բայց այնպէս ալ իրենց վկայութիւնը համարուի չէր: 60 - Եւ քահանայապետը մէջտեղը սուր կ'ըլլելով՝ հարցուց Յիսուսի ու ըսաւ, Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը վկայես տանք քեզի դէմ: 61 - Բայց անիկա լուս կը կենար և պատասխան մը չէր տար. քահանայապետը նորէն կը հարցնէր անոր ու կ'ըսէր, Ի՞նչ ես Գրիտոսը, օրհնեալ Աբրահայ Արդին: 62 - Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես եմ. ու պիտի տեսնէք Արդին մարդոյ Չորութեան աջ կողմը նստած, ու երկինքի ամբերովը եկամ: 63 - Եւ քահանայապետը իր հանդերձները պատուեց, ու ըսաւ, Այ ի՞նչ պէտք են մեզի վկայներ: 64 - Ապա հայտնութիւնը լսեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւայ, և ամէնը դատաստանեցին զանիկա թէ մտհայտն է:

65 - Եւ անոնք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել և բռունցով ծեծել ու ըսել, Մարգարեացիք. ու սպասաւորները տպուակ կը զարնէին անոր: 66 - Եւ Պետրոս վարը գաւիթին էր, ու քահանայապետին ազակներէն մէկը եկաւ, 67 - Ու տեսնելով Պետրոսը որ կը տայնար, նայեցաւ անոր և ըսաւ, Գու՛ն ալ Յիսուս նոյնպիսի էին Տեա էր: 68 - Բայց անիկա ուրացաւ ու ըսաւ, Ձեմ գիտեր և չեմ հասկնար թէ դուք ի՞նչ կը խօսիս. ու երբ դուք ելաւ գաւիթին դուրս տուրէ, հաւը խօսեցաւ: 69 - Եւ աղափար

նորէն տեսաւ զանիկա, ու սկսաւ բռնաբար կայնողներուն ըսել թէ Աստուծոյն է: 70 - Եւ անիկա նորէն ուրացաւ: Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝ նորէն բոլորակը կայնողները բռն Պետրոսի, Արդարեւ դուք անոնցմէ ես, վասն զի Գալիլեացի ես, և քու զրուցուածքդ ալ նման է առաջ: 71 - Բայց անիկա սկսաւ անիծել ու երգում ընել ըսելով թէ Ես այն մարդը չեմ ճանչնար, որու համար դուք կ'ըսէք: 72 - Եւ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ. ու Պետրոս միտքը բերաւ այն խօսքը զոր Յիսուս իրեն բեր էր թէ Գեռ հաւը երկու անգամ չիտան զուք երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս. ու սկսաւ լալ:

ԳԼ ԺԵ

Եւ առտուանց շուտ մը քահանայապետները ձերերուն ու դպիրներուն Տեա և բոլոր ժողովքն ալ խորհուրդ ըրին, Յիսուսը կապեցին ու տարին մատնեցին Պիղատոսի 2 - Եւ Պիղատոսը հարցուց անոր ու ըսաւ, Ի՞նչ ես Հրէից թագաւորը. անիկա ալ պատասխան տալով ըսաւ անոր, Գու՛ն կ'ըսեմ: 3 - Եւ քահանայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայով: 4 - Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսելով, Պատասխան մը չե՞ս տար. նայէ որ չափ քեզի դէմ կը վկայես: 5 - Եւ Յիսուս տակաւին պատասխան մը չտուաւ, մինչև որ Պիղատոս Քարմայնցաւ:

6 - Բայց սովին տակը կապուած մը կ'արձակէր անոնց, ո՛րը որ իրենք ուզէին: 7 - Եւ Քէր կար Բարաբոս անունով իր ընկեր խռովարարներուն Տեա կապուած. որսը խռովութեան տակեր մարտապայանութիւն ըրեր էին: 8 - Եւ ժողովուրդը ազադակելով սկսաւ խնդրել որ ընէ ինչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: 9 - Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ, կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի: 10 - Քանզի գիտէր որ քահանայապետները նախանձի համար մատնուելին զանիկա: 11 - Բայց քահանայապետները ժողովուրդը զրգուեցին որ ինքնին յաւեա Բարաբոս իրենց արձակել: 12 - Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Հա-

*Ուրիշ, Առէք, կերէք

պա Հրէից թագաւոր բաճնիդ Բնչ կ'ուզէք որ ընծի 13 - Եւ աննք նորէն կ'աղաղակէին, Խաչը Հանե առիկա: 14 - Պիղատոս բաւ աննց, Բայց Բնչ շար գործ բրած է առիկա. Եւ աննք ա'լ աւելի կ'աղաղակէին -- Էւէի, Խաչը Հանե առիկա: 15 - Եւ Պիղատոս փորձուորդ գոհ ընել ուզելով Բարբաբան արձակեց աննց, ու Յիսուսը ձեծելով ձեռք տուաւ որպէս զի խաչուի:

16 - Եւ զինուորները ներս տարին զանիկա գաւիթը, այսինքն պալատը, Եւ բոլոր գաւնդը մեկտեղ կանչեցին:

17 - Ու Հագցուցին անոր ծիրանիներ, Եւ փշղէն պակ Տիւսելով անոր գլուխը գրին: 18 - Ու սկսան բարև տալ անոր -- Էւէ, Ողջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր: 19 - Եւ անոր զուգը եղէ գով կը ձեծէին ու կը թքէին անոր, Եւ ծռակի վրայ գալով երկրագլուխ թիւն կ'ընէին անոր: 20 - Ու երբ ծաղր բրին զանիկա, ծիրանիները վրայէն Հանեցին Եւ իր Հանդերձները Հագցուցին անոր, ու դուրս Հանեցին զանիկա՝ որպէս զի խաչը Հանեն:

21 - Եւ Սիմոն Կիրենացի, Աղբըսանդրոսի և Սիմոն Յայրը, որ անկէ կ'անցներ արտէն եկած, պահակ բրանեցին որպէս զի անոր խաչը վերցնէ:

22 - Ու տարին զանիկա Գողգոթա -- Ի տեղը, (որ կը թարգմանուի Գանկի տեղ): 23 - Եւ անոր զմուռով խառնուած զինի տուին որ խմէ, բայց ինք չառաւ: 24 - Ու խաչը Հանեցին զանիկա, Եւ անոր Հանդերձները բաժնեցին աննց վրայ կիճակ ձգելով թէ ո՛վ ի՛նչ պիտի առնէ: 25 - Ժամը երեքն էր ու խաչը Հանեցին զանիկա: 26 - Եւ անոր յանցանքի դիրը գրուած էր Բէ Հրէից թագաւորն է: 27 - Ու անոր հետ երկու աւազակ խաչը Հանեցին. մէկը անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն: 28 - Եւ կատարուեցաւ այն գիրը որ կ'ըսէ թէ Անորէն ներու հետ սեպուեցան: 29 - Եւ աննք որ կ'անցնէին, կը հայհոյէին անոր, զլուխին կը շարժէին ու կ'ըսէին, Աւա՛յ, որ տաճարը կը քակէիր, Եւ երեք օրուան մէջ կը շինէիր: 30 - Ինքզինքդ ազատե ու իջիր այդ խաչէն: 31 - Նոյնպէս ալ քահանայապետները գպիւրներուն հետ իրենց մէջ ծաղր ընելով կ'ըսէին, Ուրիշները ազատեց,

Ինքզինք չկրնար ազատել: 32 - Այդ Գրիստոսը, Խորոյէի թագաւորը, թող հիմա խաչէն վար իջնէ, որպէս զի տեսները ու հաւատանք. Եւ իրեն հետ խաչը կ'ըլղները կը նոխտակէին զանիկա:

33 - Ու վեցերորդ ժամը Հասածին պէս բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ. մինչև իններորդ ժամը: 34 - Եւ իններորդ ժամուսն Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու բաւ, Էլօի, Էլօի, լս՛մա սարաքժանի. որ կը թարգմանուի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ գիտ թողուցիր: 35 - Եւ քովը կոչուողներէն ոմանք երբ լսեցին կ'ըսէին թէ Եղիսայ կը կանչէ: 36 - Ու մէկը վազեց պարունգ մը քացուցով լեցուց, ու եղեգի մը անցնելով տուաւ անոր որպէս զի խմէ, Եւ բաւ, Թող տուր, տեսները թէ Եղիսայ կու գո՞յ առիկա վար իջեցնելու:

37 - Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը Հանեց ու հոգի տուաւ: 38 - Ու առճարին վարադրը երկուքի պատուեցաւ վերէն վար: 39 - Եւ Տարիւրապետը որ անոր դիմաց կեցեր էր, տեսնելով որ այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ, բաւ. Արդարև Որդի Աստուծոյ էր այս մարդը: 40 - Կինեք ալ կային, որոնք հեռուանց կը նայէին, որոնց մէջ էր Մարիամ Մագդաղենացի, Եւ պղտիկ Յակոբոսի ու Յովնէի մայրը Մարիամ, Եւ Սողոմէ: 41 - Որոնք երբ Յիսուս Գողգոթա էր, իր Եանէն կ'երթային, Եւ իրեն սպասաւարտութիւն կ'ընէին. Եւ ուրիշ շատ կիներ այ՛ որոնք իրեն հետ Կրուսողէ՛մ էլըր էին:

42 - Ու երբ իրկուսն եղաւ, այն օրը ուրբաթ, այսինքն շարաթին առջի օրը, ըլլալով, 43 - Յովնէի Արիմաթացի, երևելի խորհրդական մը, որինք ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր, եկաւ ու համարձակութիւն ընելով Պիղատոսի քով մտաւ, Եւ Յիսուսի մարմինը խնդրեց: 44 - Ու Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած ըլլայ. Եւ հարիւրապետը իրեն կանչելով հարցուց անոր թէ Նա՞տ առնէ է որ մեռաւ: 45 - Ու երբ Դո՛ւջը իմացաւ հարիւրապետէն, մարմինը Յովնէիին Հնորհեց: 46 - Եւ Յու՛ւէի կաւազնեց, ու զանիկա վար իջեցնելով կտաւովը փաթթեց, ու դրաւ գերեզմանի մը մէջ որ քարէ փորուած էր. Եւ

քար մը գլորեց գերեզմանին դուռը: 47 - Իսկ Մարիամ Մագդաղենացի ու Յովնէի Դո՛ւջը Մարիամ տեսան այն տեղը ուր դրուեցաւ:

ԳԼ ԺԶ

Ու երբ շարաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացի Եւ Յակոբոսի Դո՛ւջը Մարիամ Եւ Սողոմէ խաւկեր ծախու առին, որպէս զի գան օծեն զանիկա: 2 - Եւ մեկշարժի առտուանց շատ կանուխ, երբ արևը կը ծագեր, եկան գերեզմանը, 3 - Ու իրարու կ'ըսէին, Խաչը ո՞վ պիտի գլորէ մեզի գերեզմանին դռնէն, 4 - (Ու նայեցան տեսան որ քարը գլորուած էր.) վասն զի շատ մեծ էր: 5 - Եւ ներս գերեզմանը մտնելով երկատարք մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ծերմակ պատմուծան հագած, ու զարհուրեցան: 6 - Եւ անիկա բաւ աննց, Մի զարհուրեք. Յիսուս նագովեցին կը փնտռէր, որ նաչուեցաւ. անիկա յարութիւն աւաւ. հաս չէ. ա՛հա այն տեղը ուր գրին զանիկա: 7 - Բայց գացէք, ըսէ անոր աշակերտներուն Եւ Պետրոսի, թէ -- Գ՛ Եւ ձեզմէ առաջ Գողգոթա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զանիկա՝ ինչպէս ձեզի բաւ: 8 - Եւ աննք դողով ու սպաւնութեամբ բռնուած՝ Ելան ու փախան գերեզմանէն, Եւ մարդո՛ւ բան չըրին, բանգի կը վախնային:

9 - Յիսուս մեկշարժի առտուանց յարութիւն առած՝ առաջ Մարիամ Մագդաղենացի երևցաւ, որմէ եօթը ԳԼ Հաներ էր: 10 - Անիկա գնաց ա-

ննց պատմեց՝ որոնք անոր հետ էին, երբ սուգ կ'ընէին ու կու լային: 11 - Իսկ աննք երբ լսեցին թէ կենդանի է Եւ թէ իրեն երևցաւ, չհաւատացին:

12 - Եւ որք ուրիշ կերպարանքով երևցաւ աննցմէ երկուքին՝ որոնք քալելով արար կ'երթային: 13 - Եւ աննք գացին ուրիշներուն պատմեցին, ու աննց ալ չհաւատացին:

14 - Վերջը տասնութիւն երևցաւ, երբ սեղան նստած էին, ու երեսնէն զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը Եւ սիրտերուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ ինք երևցաւ մեռելներէն յարութիւն առած՝ իրենք չհաւատացին:

15 - Եւ բաւ աննց, Գացէք բոլոր աշխարհ, ու աւետարանը քարոզեցէք բոլոր ստեղծուածներուն: 16 - Ան որ հաւատայ ու մկրտուի՝ պիտի փրկուի, Եւ ան որ չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: 17 - Եւ աննք որ կը հաւատան, այս նշանները աննց հետ պիտի երթան. Իմ անունով գլեկը պիտի հանեն, նոր լեզուներ պիտի խօսին:

18 - Չե՛սքերին օձեր պիտի բռնեն, Եւ եթէ մահաւորին օձը մը խմեն, իրենց պիտի չհիւսնէ. հիւսնողներու վրայ ձեռք պիտի դնեն, ու աննք պիտի սուղոյանան:

19 - Արդ Տէրը աննց հետ խօսելէն ետքը երկրից համբարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ: 20 - Եւ աննք ելան ու ամէն տեղ կը քարոզէին, Եւ Տէրը աննց գործակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր այն նշաններով որոնք աննց հետ կ'երթային: Ամէն:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԻՍ

Որովհետև շատերը մեր մէջ հաստատ գիտցուած բաներուն վրայով ելած պատմութիւնը կտրգի դնելու

Ո՛հ, շուտ ելան

ձեռք զարկին, 2 - Ինչպէս սիրդէն աչքով տեսնողները Եւ խօսքին սպասուոր եղողները աւանդեցին մեզի, 3 - Եւ այ՛ որ սիրդէն այն ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացիր էի, յարմար գտաեցի կարգու գրել քեզի, ով պատուական Թեոփիլոս, 4 - Որպէս

զի սորված բաներուդ ստուգութիւնը իմանաւ:

5 - Հրէատառնի Հերովդէս թագաւորին օրերը Աքիւսի դասակարգութեան Զաքարիա անունով քահանայ մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, և անոր անունը Եղիսարէթ, 6 - Աւ երկուքն ալ Աստուծոյ առջև արգար էին, և Տէրօջը բոլոր պատուիրանքներուն ու երանութիւններուն մէջ անարատութեամբ կը քալէին:

7 - Եւ զաւակ չունէին, վասն զի Եղիսարէթ ամուլ էր, և երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին:

8 - Աւ երբ անկիա իր դասակարգութեան օրերը հասնելուն քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Աստուծոյ առջև, 9 - Քահանայութեան սովորութեանը պէս իրեն ինկաւ որ Տէրօջը տաճար մտնէ ինկարկուցութիւն ընէ: 10 - Եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայնէր էին խառնկին աստեղը: 11 - Աւ երեցաւ անոր՝ Տէրօջը հրեշտակը, որ կայնէր էր խառնկի սեղանին աջ կողմը: 12 - Եւ Զաքարիա երբ տեսաւ, շփոթեցաւ, ու անոր վրայ վախ մը ինկաւ: 13 - Եւ հրեշտակը ըստ անոր, Մի վախար, Զաքարիա, վասն զի քու աղօթքդ լուսեցաւ, և քու կինդ Եղիսարէթ քեզի սրբի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը՝ Յովնանն գնես: 14 - Եւ քեզի ուրախութիւնն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, և շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրախանան: 15 - Վասն զի Տէրօջը առջև մեծ պիտի ըլլայ, և զինք ու օրի պիտի չիմէ: և զեռ իր մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի: 16 - Աւ Խորայէի որդիներէն շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի դարձնէ: 17 - Եւ ինք անոր առջևէն պիտի գայ Եղիսարէթի հոգիովը ու զօրութիւնովը, Տայրերուն սիրտերը որդիներուն վրայ դարձնելու, և անհնազանդները արդարներուն իմաստութեանը, սրբէս զի Տէրօջը բարեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ: 18 - Եւ Զաքարիա ըստ հրեշտակին, Ինչով գին համայնք բանը, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու իմ կինս իր օրերը անցուցած է: 19 - Եւ հրեշտակը պատասխան տալով ըստ անոր,

Ես եմ Գարբէլը որ Աստուծոյ առջև կը կայնիմ, ու զրկուեցայ քեզի զրուցելու և այս բաներուն աւետար քեզի տալու: 20 - Եւ ահա համը պիտի ըլլաս դուն, ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև այն օրը՝ որ այս բաները ըլլան, քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս, որոնք իրենց աստեղն պիտի կատարուին: 21 - Աւ ժողովուրդը Զաքարիայի կը սպասէր, և կը դարձանային անոր սաճարին մէջ ուշանալուն վրայ: 22 - Աւ երբ դուրս ելաւ, չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ: և իմացան որ տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է. ու ինք նշանով կը խօսէր անոնց հետ, և համը կը կենային: 23 - Աւ եղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը լնացան, եր ասունը գնաց: 24 - Եւ այն օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսարէթ յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք կը պահէր, և կ'ըսէր, 25 - Այսպէս ըրաւ ինձի Տէրը՝ այ՝ օրերս, որ ե՛մ չըսու նայեցաւ նախախնայ մարդոց մէջէն վերցնելու: 26 - Աւ վեցերորդ ամուսն մէջ Գարբէլը հրեշտակը Աստուծոյ զրկուեցաւ Գալիլէայի մէկ քաղաքը՝ որուն անունը Նազարէթ էր: 27 - Կայսի մը՝ մարդու մը նշանած, որուն անունը Յովսէփ էր, Իսրայէլի տունէն, և այն կայսին անունը Մարիամ էր: 28 - Աւ հրեշտակը անոր գալով ըստ, Ողջոյն քեզ, ով շնորհընկալ է՛ս, Տէրք քեզի հետ է: դուն կանանց սէջ օրհնալ ես: 29 - Եւ զա՛նչս անանկով, անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ, ու ինչ իրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ըլլայ այս ողջոյնը: 30 - Եւ հրեշտակը անոր ըստ, Մի վախար, Մարիամ, վասն զի Աստուծոյ շնորհք գտար: 31 - Եւ ահա պիտի յղանաս ու սրբի մը պիտի ծնանիս, և անոր անունը Յիսուս պիտի գնես: 32 - Անկիա մեծ պիտի ըլլայ, ու Բարձրեայն Որդին պիտի բուռի, և Տէր Աստուած պիտի սոյ տնոր իր Տօրը Իսրայէլի ախար: և Յուկրի անոր վրայ յաւիտեան պիտի լծադառնէ, 33 - Եւ անոր լծադառնութիւնը վերջ պիտի չունենայ: 34 - Աւ Մարիամ ըստ հրեշտակին, Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ այդ բանը, որովհետեւ ես այր մարդ չեմ գիտեր: 35 - Եւ հրեշտակը պատասխան տալով ըստ անոր, Հոգին Սուրբ պիտի գայ քեզի, ու Բարձրեայն զօրութիւնը քու վրայ

*Այսինքն, Տէրօջը շնորհքը

հոգանի պիտի ըլլայ. ուստի այն քեզմէ ծնանելու սուրբը Աստուծոյ Որդի պիտի բուռի: 36 - Եւ ահա քու ազգականք Եղիսարէթ՝ անկիա իր պատուութեան ասունը արու զաւակով մը յղի է. ու անկիա այն ամուլ ըստածին վեցերորդ ամիսն է, 37 - Վասն զի Աստուծոյ քով բնաւ բան մը անհնարին ըլլայ: 38 - Եւ Մարիամ ըստ, Ահա ե՛ս Տէրօջը աղախինն եմ, քու բաժնիդ պէս թող ըլլայ ինձի. ու հրեշտակը անոր քովէն գնաց: 39 - Այն օրերը ելաւ Մարիամ ու արտոնօք լեւանկողմը Յուզայի Գէթաղաքը գնաց: 40 - Եւ մտաւ Զաքարիայի տունը ու Եղիսարէթի բարետաւ: 41 - Եւ եղաւ որ երբ լսեց Եղիսարէթ Մարիամի բարեք, մտնուկը անոր որովայնին մէջ խաղաց, ու Եղիսարէթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ: 42 - Եւ բարձր ձայնով մը կանչեց ու ըստ, Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ, և օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը: 43 - Եւ այս ինձի ուրիշ եղաւ, որ իմ Տէրօջը մայրնով մը կայնայ: 44 - Վասն զի ահա երբ քու բարեքիդ ձայնը ախանջա եկաւ, մտնուկը որովայնիս մէջ խաղաց ուրախութեան: 45 - Եւ երանիք անոր որ հաստացեր է, քանզի՛ պիտի կատարուին այն բաները որոնք Տէրօջմէ լուսեցան իրեն: 46 - Եւ Մարիամ ըստ, Իմ անձս կը մեծցնէ Տէրը, 47 - Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ իմ Փրկիչ Աստուծովս: 48 - Վասն զի իր աղախինին խնամքութեանը նայեցաւ. քանզի ահա անկե ետեւ թայտ աղէրը ինձի երանութիւն պիտի ասն: 49 - Վասն զի Հոգի ինձի մեծամեծ բաներ ըրաւ, ու անոր անունը սուրբ է: 50 - Եւ անոր պրկութիւնը իրմէ վախճաններուն վրայ է ազգէ ազգ: 51 - Իր բազուկովը զօրութեան ցուցաց, ջերուցան ըրաւ ամբարտաւանները իրենց սրտին խորհուրդովը: 52 - Զօրաւորները ինչնչ աթոռներէն իջեցուց, ու խնամքները բարձրացուց: 53 - Անօթիները բարեբերով լեցուց, և հարուստները պարսպ ճամբեց: 54 - Օղնութիւն ըրաւ իր Խորայէլ ծառային էր սղորմութիւնը միտք բերելով, 55 - Ինչպէս ինք խօսեցաւ մեր հայրերուն,

Աբրահամի ու անոր սերունդին յաւիտեան:

56 - Եւ Մարիամ անոր քով երեք ամիս չափ կեցաւ, ու իր տունը դարձաւ: 57 - Աւ Եղիսարէթի ծնանելու ժամանակը լեցուեցաւ, ու որդի մը ծնաւ: 58 - Եւ լսեցին անոնք որ անոր բոլորտեք կը բնակէին, ու անոր ազգականները, որ Տէրք անոր վրայ իր մեծ սղորմութիւնը ցուցուց, և անոր հետ կ'ուրախանային: 59 - Աւ եղաւ որ ութերորդ օրը աղան թոբիտարու եկան, և զանկիա իր Տօրը անունովը Զաքարիա կը կոչէին: 60 - Իսկ անոր մայրը պատասխան տուաւ ու ըստ, Ո՛հ, հազար Յովհաննէս պիտի կոչուի: 61 - Եւ անոր բան թէ Գու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ այս անունով կոչուի: 62 - Այք կ'ընէին անոր Տօրը թէ ինչ անունով կ'ուզէք որ անկիա կոչուի: 63 - Ան ալ տախտակ մը ուղեց ու գրեց՝ ըսելով, Յովհաննէս է ատոր անունը. ու ամէրը զարմացան: 64 - Եւ իսկոյն բացուեցաւ անոր բերանը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհնէր զԱստուծոյ: 65 - Եւ վախ մը ինկաւ այն ամուսն վրայ՝ որոնք անոնց բարեքը կը բնակէին. ու այս ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեւանկողմը կը զուցցուէին: 66 - Եւ ամէն լսողները իրենց սիրտերուն մէջ գրին, ու կ'ըսէին, Արդեօք այս աղան ինչ պիտի ըլլայ. ու Տէրօջը ձեռքը անոր հետ էր: 67 - Եւ անոր հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըստ, 68 - Օրհնեալ ըլլայ Խորայէի Տէր Աստուածը, որ այցելութեան եղաւ և իր ժողովուրդին փրկութիւնը ըրաւ: 69 - Աւ մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանց իր Գու թիժ ծառային տունէն: 70 - (Ինչպէս սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ, որոնք աշխարհի սկիզբէն ի վեր անոր մարգարէներն էին.) 71 - Փրկութիւն մեր թշնամիներէն և բոլոր մեզ տաղնէրուն ձեռքէն, 72 - Ողորմութիւն բնեղու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ ուխտը միտք բերելու, 73 - (Այն երդումը զոր մեր Տօրը Աբրահամի ըրաւ,) մեզի տալու, 74 - Որպէս զի մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատուելով՝ աւանց վախի զանկիա պաշտանը 75 -

*Կամ, հաւատացեր է թէ

պաշխարութեան մկրտութիւն կը բարդէր մեզքերու թողութեան համար. 4 - Ինչպէս Եսայի մարգարէին խօսքերուն զերբն մէջ գրուած է՝ բոնով, Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրը ճամբան պատրաստեցէք, անոր շուրիչները շիտկեցէք. 5 - Ամէն ձոր պիտի լեցուի, և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ, և ծուռ պիտի շիտկուի, ու խորտուրտ տեղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան: 6 - Եւ ամէն ճարտի Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ:

7 - Աւ իրմէ մկրտուելու ելլող ժողովուրդներուն ըսաւ, Իժերու ծնունդներ, ո՞վ իմացոյց ձեզի դառու բարկութեան փախչիլ: 8 - Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պատուներ բերէք, և մի սկսիք ձեր ներսիդին բռն թէ Մեհր մեզի հայր՝ Արարչամբ ունինք, բանով կ'ըսեմ՝ ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարերէն Արարչամբ որդիներ հանել: 9 - Ալ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քով կը գրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերեր, կը կարուի ու կ'ահլը կը ձգուի: 10 - Եւ ժողովուրդները կը հարցնէին իրեն ու կ'ըսէին, Աւրեմն ի՞նչ ընենք: 11 - Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ով որ երկու հանդերձ ունի, թող Բէէ չունեցողին տայ. Ե ով որ կերակուր ունի, նոյնպէս ընէ: 12 - Մարտարներ ալ եկան մկրտուելու, և ըսին անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընենք. 13 - Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզի հրամայուածէն ուետի բան չպահանջէք: 14 - Չինուորներն ալ կը հարցնէին անոր ու կ'ըսէին, Եւ մենք ի՞նչ ընենք. ըսաւ անոնց, Մէկը մի հարտասարէք. և Զարգ՝ Էսայի զրպարտութիւն մի ընէք, ու ձեր թողութիւնը բաւականացէք:

15 - Երբ ժողովուրդը կը ապաստի, և ամէնը իրենց սիրահերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսի համար՝ թէ ո՞նչ է արդեօք Քրիստոսը, 16 - Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամենուն ու ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ, բայց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու գայ, որուն կոշիկներուն կապիտը քակելու արժանի չեմ, անիկա ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով և կրակով. 17 - Որուն հեծանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը պիտի մարբէ, ու ցորենը իր ամբարը

պիտի ժողովէ, և յարգը չմարող կրակով պիտի այրէ: 18 - Աւրեշ շատ բաներ ալ կը քարոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով:

19 - Բայց Հերովդէս չորրորդ աստուղանկէ յանդիմանուելով իր *եղբոր կնոջ, Հերովդիայի, համար, և բոյոր շարութիւններուն համար, զորոնք Հերովդէս գործեց, 20 - Այն ամենուն վրայ զայս ալ աւելցուց, որ Յովհաննէսը բանտի մէջ գոցեց:

21 - Աւ երբ մկրտուեցաւ բոյոր ժողովուրդը, և Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր, երկինք բարուեցաւ, 22 - Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երեւութով աղանկի պէս անոր վրայ իջաւ, ու երկինքէն ձայն մը եկաւ, որ կ'ըսէր, Իսկ ես իմ սիրելի Որդիս, քեզի հաճեցայ:

23 - Եւ ինքն Յիսուս սկսեր էր գրեթէ երեսուն տարեկան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կարծուէր) որդին էր Յովսէփի, որ Հեզի, որ Մատթի, 24 - Որ Դեւէի, որ Մեղքի, որ Յաննէի, որ Յովսէփի, 25 - Որ Մատթիայի, որ Ամովսի, որ Նուուսի, որ Եղի, որ Նանգէի, 26 - Որ Մատթի, որ Մատթիայի, որ Ամէի, որ Յովսէփի, որ Յուզայի, 27 - Որ Յովհաննայի, որ Իւսայի, որ Զորաբարէի, որ Աղաթիէի, որ Ների, 28 - Որ Մեղքի, որ Արգիի, որ Կովասի, որ Եղմովգարի, որ Էրի, 29 - Որ Յովսէփի, որ Եղիազարի, որ Յովսէփի, որ Մատթի, որ Դեւի, 30 - Որ Սիմէի, որ Յուզայի, որ Յովսէփի, որ Յովսէփի, որ Եղիակիմի, 31 - Որ Մելքայի, որ Մոյնանի, որ Մատթիայի, որ Նաթանի, որ Կուիթի, 32 - Որ Յեսէի, որ Ոլիթի, որ Բոսի, որ Սաղմանի, որ Նատանի, 33 - Որ Ամնուդարի, որ Արամի, որ Եսրանի, որ Փարէսի, որ Յուզայի, 34 - Որ Յակոբի, որ Իոսահի, որ Արարչամի, որ Թարայի, որ Նաբովի, 35 - Որ Մեղքի, որ Ռազաւի, որ Փողէի, որ Երերի, որ Աղայի, 36 - Որ Կայնանի, որ Արփաքառի, որ Մէմի, որ Նայի, որ Դամէի, 37 - Որ Մատթուաղայի, որ Ենովի, որ Յարէգի, որ Մաղաղի, որ Կայնանի, 38 - Որ Ենովի, որ Մէթի, որ Արամի, որ Աստուծոյ:

*Ուստի, եղբոր Փիլիպպոսի

ԳԼ Գ

Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յորդանանէ դարձաւ, ու Հոգին անպատար տարուեցաւ, 2 - Եւ բաւատուն որ Աստանայի փորձուեցաւ. ու այն օրերը բան մը չկերաւ, և այն օրերն լինալէն ետեւ անօթեցաւ:

3 - Աւ Աստանայ ըսաւ անոր, Եթէ Աստուծոյ Որդին ես, ըստ այդ քարին որ հայ ըլլայ: 4 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ, հայտ Աստուծոյ ամէն խօսքովը:

5 - Եւ Աստանայ բարձր լեռ մը հանելով զանիկա, աշխարհի բոյոր թաղաւորութիւնները ցուցուց անոր վայրկեանի մը մէջ: 6 - Եւ Աստանայ ըսաւ անոր, Այս ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ, վասն զի ինձի յանձնուած է, և որով որ ուզեմ՝ կու տամ զանիկա: 7 - Աւստի եթէ զուն իմ աւջեւ ես՝ երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի ըլլայ: 8 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, *Գրուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշտես:

9 - Եւ զանիկա տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին աշտարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, Եթէ զուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ ասէ վարձք: 10 - Վասն զի գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապարէ քեզի համար որ քեզ պահես: 11 - Աւ ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որ ըլլայ թէ սուրբ քարի զարնես: 12 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ըսուած է թէ Քու Տէր Աստուածդ չփորձես: 13 - Աւ երբ Աստանայ ամէն փորձութիւնը կատարեց, ամէն մը ետ կեցաւ անիկէ:

14 - Եւ Յիսուս Հոգին զօրութիւնովը Գալիլեա դարձաւ, ու անոր համար այն գաւառին ամէն կողմերը տարածուեցաւ: 15 - Եւ ինք անոնց ժողովարաններուն մէջ կը արժեցներ, ու ամէնէն կը փառաւորուէր:

16 - Աւ եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, և իր սովորութեանը պէս շարաթօրը մտաւ ժողովարանը, ու

*Ուստի, Խաիս գնաւ, Աստանայ, վասն զի գրուած

կ'ըսաւ որ կարգայ: 17 - Եւ սուին անոր Եսայի մարգարէին զերբը. ու երբ զերբը բացաւ, գտաւ այն տեղը՝ ուր գրուած էր, 18 - Տէրը Հոգին իմ իրաւ է. *Վասն զի զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու, զիս զրկեց կուտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու, 19 - Գերկներուն պատասխան իմ կայրերուն տեսութիւն քարոզելու, հարբատահարութիւն կրողները աղաւ թող տալու, Տէրը ընդունելի տարին քարոզելու: 20 - Եւ զերբ գոցելով տուաւ սպասաւորին ու նստաւ. և ժողովարանը եղողներուն ամէնը աչքերնին անկած անոր կը նայէին: 21 - Եւ սկսաւ անոնց խել, Այսօր այս գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր սկանչները լսեցին: 22 - Եւ ամէնը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհակալ խօսքերուն վրայ, ու կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին չէ: 23 - Եւ ըսաւ անոնց, Իրաւ որ դուք ինձի պիտի բռնք այս աւակը, Իժիշի, բաւ անձք բժշկել որչափ բաներ լսեցինք որ կատարուեցաւ յուսով մէջ եղան, հոս ալ բրէ բաւազարդ մէջ: 24 - Եւ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ: 25 - Եւ արդարեւ կ'ըսեմ ձեզի, թէ Եստ որեւորներ կային Եղիայի օրերը Խուրայի մէջ, երբ երկը տարի ու վեց ամիս երկինք գոցուեցաւ, այնպէս որ մեծ սով եղաւ բոյոր երկրին մէջ: 26 - Բայց Եղիա անոնցմէ մէկուն չզրկուեցաւ, հայտ միայն Սիրանուցուց Սարեփի մէջ որբուսի կնոջ մը: 27 - Եւ շատ բարտներ կային Խուրայի մէջ Եղիսէ մարգարէին տանը, ու անոնցմէ մէկը չմարտուեցաւ, հայտ միայն Նեեման Ասորի: 28 - Եւ ժողովարանին մէջ ամէնէն ալ բարկութիւնով լեցուեցան՝ երբ այս Խուսէր լսեցին: 29 - Աւ երբ գաւառիկա քաղաքէն դուրս հանեցին, ու տարին զանիկա մինչև այն լեռանը ցցուած ձայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որպէս զի զանիկա բարձր տեղէն վար ձգէն: 30 - Բայց ինք անոնց մէջէն անցաւ գնաց:

31 - Եւ իշու Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը, ու շարաթօր օրերը

*Կաւ, անոր համար

կը սորվեցնէր տնոնց 32 - Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ, զման զի իշխանութիւնով էր անոր խօսքը: 33 - Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ դէպ ոգի ունէր, ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց 34 - Բայցով, Թող սուրբ, դուռն մեզի հետ ինչ բան ունիր, Յիսուս Կառողքիցի միթէ մեզ կրանցնելով եկար զիտեմքեզ ով ես: Աստուծոյ Սուրբը: 35 - Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ բռնելով, Պապանձէ ու ել ատկէ: ու դէւր զանիկա Իբրեւոյ Գրեւոյ զիտեմքեզ զետինը զարկաւ, և ելաւ անկէ, ու ֆիսա մը շտաւաւ անոր: 36 - Եւ զարմանք եկաւ ամենուն վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ընէին, Այս ինչ խօսք է, որ իշխանութիւնով և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու կ'ելլէին 37 - Եւ անոր համբաւը ստորուտեցաւ շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը:

38 - Աւ ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոն տունը մտաւ: 39 - Սիմոնի զբքանչն ալ սաստիկ ջերմով կը ատնջուէր, ու անոր համար աղաչեցին իրեն: 40 - Եւ Յիսուս անոր վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին, որ թողուց զանիկա: և շուտ մը ելաւ ու անոնց պատասխարութիւն կ'ընէր:

41 - Եւ արևին մարդ մտած ատենը՝ ամէն անոնք որ ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդներ, իրեն բերին զանոնք: ինք ալ անոնցմէ ամէն մեկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոնք: 42 - Գեներ ալ կ'ելլէին շատերէն, կ'աղաղակէին ու կ'ընէին թէ Գուս ես Գրիստոս, Աստուծոյ Որդին, և ինք կը սաստեր ու թող չէր սար անոնց որ խօսին, զման զի գիտէին թէ ինք Գրիստոսն է:

43 - Աւ երբ ցորեկ եղաւ, ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը, և ժողովուրդները կը փնտռէին զանիկա: և կան մինչև անոր, ու կը ստիպէին զանիկա որ իրենցմէ չ'երթայ: 44 - Բայց տնիկա ըսաւ անոնց, Պէտք է ինձի որ ուրիշ քաղաքներու ալ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը քարոզեմ, բանդի այս բանին համար զիբուած եմ: 45 - Աւ Գալիլեայի ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր:

Աւ եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բարտեքը դիտեցաւ Աստուծոյ խօսք լսելու համար, ինք ալ Գեներալութի ծովակին քով կեցեր էր: 2 - Աւ տեսաւ երկու նաւեր որոնք ծովակին քով կեցեր էին, և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուսուցանելու կը լուսային: 3 - Ինք այն նաւերէն մէկուն մէջ մտաւ որ Սիմոնին էր, և աղաչեց անոր որ քեզ մը ցամաքէն Զուս մէջ տանիր: և նստելով՝ նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվեցնէր:

4 - Աւ երբ խօսելէն գաղաղեցաւ, ըսաւ Սիմոնին, Առաջ ստոր Զուս դէպ ի խորունկը, և ուսուցանելով ձկնեք Զուս որսալու: 5 - Եւ Սիմոն պատասխան ասլով՝ ըսաւ անոր, Վարդապետ, բոլոր գիշերս աշխատեցաւք ու բան մը չբռնեցիք: բայց քու խօսքիդ համար ուսուցանեմ ձգեմ: 6 - Աւ երբ զայս ըրին, խիտ շատ ձուկեր ժողովեցին մէջը, ու իրենց ուսուցանելու կը պատասխարէր: 7 - Եւ աչք կ'ընէին միւս նաւուն մէջ ետրդ իրենց ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց: և եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, մինչև որ ընկզմելու մտ էին: 8 - Սիմոն Պետրոս երբ տեսաւ, Յիսուսի ձուկներուն ինկաւ ու ըսաւ, Տէր, իմ՝ քովէս մեկդի գնա, քանդի ես մեղաւոր մարդ մըն եմ: 9 - Վասն զի աղաւթիւնը պատեց զանիկա և անոր հետ երոզ ամէնը՝ այն իրենց բռնած ձուկներուն որոն համար: 10 - Երբ ակա ալ Չերեդեոսի որդիները, Յուկորոս և Յովհաննէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին, ու Յիսուս ըսաւ Սիմոնին, Մի գախար, տակէ ետե մարդոց որոտող պիտի ըլլաս: 11 - Եւ նաւերը ցամաքը հանելով՝ ամէն բան թողուցին ու անոր ետեէն գացին:

12 - Աւ եղաւ որ երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր, ահա մարդ մը բորոտութիւնով լեցուն՝ երբ Յիսուսը տեսաւ, երեսի վրայ կնիւղով աղաչեց անոր ըսաւ, Տէր, իթէ ուղեմ կրնամ ցիս մտքել: 13 - Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցնելով՝ դադաւ անոր, ու ըսաւ, Կ'ուղեմ, մտքուէ: և շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց: 14 - Աւ ինք պատուիրեց անոր որ մարդո՛ւ չըսէ, հապա, Եւ Գնա քեզ քահանային ցուցար, և Մովսէսի պատուիրածին

պէս քու մտքուելուդ ընձան տուր, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար: 15 - Եւ անոր վրայով խօսք աւելի կը տարածուէր ու շատ ժողովուրդներ կը ժողովուրդէ մտիկ ընէրու, և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուելու: 16 - Աւ ինք անապատ տեղեր կը քաշուէր և աղօթք կ'ընէր:

17 - Աւ եղաւ որ որ մը ինք կը սորվեցնէր, ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին, որոնք Գալիլեայի ու չրեստասանի ու Նրուսաղէմի բայք գիւղաքաղաքներէն ժողովուած էին, ու Տերոյը զօրութիւնը Իբրեւոյ էր գաննեք բժշկելու: 18 - Եւ ահա քոնէ մը մարդիկ անգամայն ժմարդ մը մահի ծովը բերին, և հնարը կը փնտռէին թէ ինչպէս զանիկաներս խօթեն ու գնեն անոր առջև: 19 - Աւ երբ լսողութիւնէն Զուս չէին գտնել, որ անկէ ներս խօթեն զանիկա, տանիքին վրայ ելան, և զանիկա կ'ընկարներուն մէջէն մահի ծովը մեջտեղը Յիսուսի առջև իրջուցին: 20 - Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր, Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են: 21 - Եւ զպիսիները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ ու ըսել, Ով է ստիկա՝ որ հայհոյութիւններ կը խօսի, ո՞վ կրնայ մեղքերու թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած: 22 - Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խօսքը՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Սիրտերնուդ մէջ ի՞նչ կը խորհէք: 23 - Որք աւելի դիւրին է, Քու մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ըսելով, թէ Եյիբ ու քաղէ՝ լսելը: 24 - Բայց ոչպէս զի գիտնալ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու, (ըսաւ անգամայն ծովին,) Քեզի կ'ըսեմ, Եյիբ մահի ծով տա ու տունդ գնա: 25 - Ան ալ իսկայն անոնց առջև ելաւ, ու զման առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, և գնաց իր տունը, ու Աստուծոյ փառք կու տար: 26 - Եւ ամէնը աղաչած մնացին, ու Աստուծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած՝ կ'ընէին թէ Այսոր նորանշան բաներ տեսաք:

Եկուր: 28 - Ան ալ թողուց ամէնը և ելաւ գնաց անոր ետեէն: 29 - Աւ Ղեկ անոր մեծ կոչուեք մը բրաւ եր տանք մէջ. և շատ բազմութիւն կար մարտարներու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ սեղան նստեր էին: 30 - Եւ անոնց դպրոցները ու փարիսեցիները տըրտունք կ'ընէին անոր աշակերտներուն ու կ'ընէին, Ինչո՞ւ համար մարտարներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուսակէք ու կը խօսէք: 31 - Եւ Յիսուս պատասխան ասլով՝ ըսաւ անոնց, Աստուծոյ թողութիւնը քեզի պէտք է, հապա հիւանդներուն: 32 - Եւ սորդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները՝ ապաշխարութեան:

33 - Անոնք ալ բռն անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշակերտները շատ անգամ ծով կը պահեն և աղօթքներ կ'ընեն, նոյնպէս ալ փարիսեցիներուն ու իբրեւոյ չէր: և բազմակերպ կ'ուսանն ու կը խմեն: 34 - Անիկա ալ ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարսնեքին տղան ծով պահել տայ՝ բանի որ փեսան իրենց հետ է: 35 - Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, ապա այն օրերը ծով պիտի պահեն: 36 - Առաւկ մըն ալ բաւ անոնց, թէ Մեկը չձգէր նոր լաթի կտոր հին հանգերձի վրայ: Եթէ ոչ՝ այն նոր պատուածք ալ կ'ընէ, ու հինցածին հետ ալ չմիտարանիր այն նոր լաթէն եղած կտորը: 37 - Եւ մեկը նոր գիսին հին տիկերու մէջ չդնէր: Եթէ ոչ՝ նոր գիսին տիկերը կը պատուէ, ինք կը թափի ու տիկերը կը կորուսեն: 38 - Հապա նոր գիսին նոր տիկերու մէջ դնելու է, ու երկուքն ալ կը պահուին: 39 - Եւ մեկը կը հին գինի խմելէն ետե անմիջապէս նորը չուգիր: բանդի կ'ըսէ թէ Հինը աւելի տխրեցիկ է:

ԳԼ. Զ

Աւ եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը ինք արտերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր աշակերտները ցորեկ հասկեր փրցնելով՝ ձեռքներուն մէջ կը չփէին ու կ'ուսուէին: 2 - Աւ փարիսեցիներէն ոմոնք բռն անոնց, Ի՞նչ կ'ընէք, զոր արժան չէ ընել շաբաթ օրը: 3 - Եւ Յիսուս պատասխան ասլով՝

*Ո՞րք, հին տիկերը

անոնց բաւաւ, 2Է՞ք կարգադրեց զուրբ Գաւթի ըրածը, երբ անօթեցաւ ինք և անոնք որ իրեն հետ էին, 4 - Ինչպէս անիկա Աստուծոյ տունը մտաւ, և առաջաւորութեան հացերը առաւաւ և կերաւ, և առաւ անոնց ալ որ իրեն հետ էին. դարձը Ժառանգորէն ար չէ ուտել, բայց միայն քահանաներուն: 5 - Եւ բաւ անոնց, Որդին մարդոյ շարձիւն ալ տէրն է:

6 - Աւ եղաւ որ ուրիշ շարձիւն օր մըն ալ ինք ժողովարանը մտաւ ու կը սարկեցնէր. և հոն մարդ մը կար որուն աջ ձեռքը չորցած էր: 7 - Եւ դպիրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին թէ շարձիւն օրը դառնաւ կը բռնէր, որպէս զի ամբաստանութեան արեւի մը գտնեն անոր դէմ: 8 - Իսկ ինք գիտնայով անոնց խորհուրդները, բաւայն մարդուն որուն ձեռքը չորցած էր, Ելիր, մէջապէս կայնէ. ան ալ ելաւ կայնեցաւ: 9 - Այն ատեն Յիսուս բաւ անոնց, Ձեզի բաւ է հարցնել: Շարձիւն օրը ինչ արժան է. բարձրք ընել թէ շարձիւն ընել, հոգի մը սպրեցնել թէ մեռցնել: 10 - Եւ շուրջանակի ամենուն վրայ նայելով բաւ անոր, Ձեռքդ երկնցուր. ան ալ այնպէս բաւ, ու անոր ձեռքը ողջացաւ միւսին պէս: 11 - Եւ անքի կատաղութեամբ լեցուցեց, ու իրարու հետ կը խօսէին թէ ինչ ընեն Յիսուսի:

12 - Աւ եղաւ որ այն օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու, ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթքը ընելով անցուց: 13 - Աւ երբ առաւ եղաւ, կանչեց իր աշակերտները, ու անոնցմէ տատուերու հոգի ընտրեց, որոնք ստաւքեալ ալ անուանեց: 14 - Սիմոնը զոր Աստուրոս ալ անուանեց, և անոր եղբայրը Անդրէասը, Յակոբոսը ու Յովհաննէսը, 15 - Փիլիպպոսը և Բարթողոմէոսը, 16 - Մատթէոսը և Թովմասը, Ալփիսոսեան Յակոբոսը և Նոսիմանայոյց բաւած Սիմոնը, 16 - Յակոբոսի եղբայրը Յուզան, և Իսկարիօպոստոսի Յուզան, որ և մատնիչ եղաւ: 17 - Եւ անոնց հետ ինքնով ասփարակ առց մը կայնեցաւ, նաև իր աշակերտներուն ժողովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժողովուրդներու բոլոր Հրէաստանէ ու Երուսաղէմէ և Տիրուսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն: 18 - Որոնք եկան անոր խօսեցը մտիկ ընելու, ու իրենց հիւանդու-

թիւներէն բժշկուելու. և պիղծ ոգիներէն նեղութիւն կրողներն ալ էլան ու կը բժշկուէին: 19 - Աւ բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն դպիւր, վասն զի գորութիւն կ'իյնէր իրմէ ու ամենը կը բժշկէր:

20 - Եւ ինք իր աչքերը գէպ իր աշակերտները վերցուց ու բաւաւ, Երանի՛ չէ՛ւ՛ աղքատներուդ, վասն զի ձեռն է Աստուծոյ թաղաւորութիւնը: 21 - Երանի՛ չէ՛ւ՛ որ Հիմն առնի էք, վասն զի պիտի կըշտանաք. երանի՛ չէ՛ւ՛ որ Հիմն կուրաք, վասն զի պիտի խնդար: 22 - Երանի՛ է՛ ձեզի՛ երբ մարդիկ ձեզ առնն, ու երբ ձեզ լեռն ընկերութեն մերժեն ու նախատեն, և ձեզ վրայով գէշ անուն հասնեն Որդւոյ մարդոյ պատճառաւ: 23 - Առաջ եղէք զուրք այն օրը ու ցնծացէք, որ ասան ձեր վարձքը շատ է երկինքը. վասն զի երեւց հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէներուն: 24 - Բայց վա՛յ ձեզի՛ հարուստներուդ, վասն զի ձեր միջթարութիւնը առած էք: 25 - Վա՛յ ձեզի՛ որ կուշա էք, վասն զի պիտի անօթեանաք. վա՛յ ձեզի՛ որ հիմն կը ծիծաղէք, վասն զի սուգ պիտի ընէք: 26 - Վա՛յ ձեզի՛ երբ մարդիկ ձեր վրայով աղէկ խօսին, վասն զի իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուս մարգարէներուն:

27 - Բայց կ'ըսեմ ձեզի՛ որ մտիկ կ'ընէք, Սիրեցեք ձեր թշնամիները, ձեզ ատողներուն բարի բրէք: 28 - Ձեզ անիծողները օրհնեցէք, ձեզի նեղութիւն տուողներուն համար աղօթք բրէք: 29 - Ան որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ, միւսն ալ մտեցուր անոր. և ան որ քու վերաբիւրդ քեզմէ կը հասնէ, մի արդիւր անէկ շապիկդ ալ: 30 - Այն ամենուն որ քեզմէ կ'ուզէ սուր, ու քու բաներդ առնողն զանա՛ մի պահանջիր: 31 - Եւ ինչպէս կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, զուք ալ անոնց այդպէս բրէք: 32 - Եւ եթէ դուք ձեզ սիրողները սիրէք, ինչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: 33 - Եւ եթէ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի ընէք, ինչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ նայն բարի կ'ընեն: 34 - Եւ եթէ այնպիսի մարդոց փոխ առք՝ որոնցմէ այս անիք

*Ո՞րք, բոլոր մարդիկ

առնելու, ինչ շնորհ կ'ունենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն գիտի կու տան, որպէս զի նայն չափով ետ առնեն: 35 - Հոպոս սիրեցէք զուրք ձեր թշնամիները, ու բարի բրէք, և փոխ տուէք առանց փոխարենի մը սպասելու, և ձեր վարձքը շատ պիտի ըլլայ, ու Բարձրեցնի՛ որդիները պիտի ըլլաք. վասն զի անիկա բարիբար է սպիրտառներուն ու շարեբուն: 36 - Աւրեմն գթած եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ գթած է: 37 - Մի դատեք, ու պիտի չգատուէք. մի դատապարտէք, ու պիտի չդատապարտուէք. ներեցէք, ու ձեզի պիտի ներուի: 38 - Տուէք, ու ձեզի պիտի տրուի. աղէկ չափով, կոխաւած, ցնցուած, լեփեցուն պիտի տրուի ձեր գողը. քանզի այն չափով որով դուք կը չափէք, ձեզի պիտի չափուի:

39 - Առակ մըն ալ բաւ անոնց, Միթէ կոյրը կուրին կրնայ առաջնորդութիւն ընել. չէ՛ որ երկուքն ալ փոքր պիտի իյնան: 40 - Աշակերտը իր խորագետնէն մեծ չէ, բայց ամէն կատարելագետ վարձուածը իր վարձագետին պէս կ'ըլլայ:

41 - Եւ ինչո՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի քերտին չես նայիր: 42 - Կամ ինչպէս կրնաս ընել քու եղբորդ, Եղբայր, թող սուր որ աչքիդ մէջի շիւղը հասնեմ. և դուն քու աչքիդ մէջի քերտը չես տեսնուր. կեղծաւոր, առաջ քու աչքիդ քերտը հասնէ, ու ետքը պարզ պիտի տեսնես քու եղբորդ աչքին մէջի շիւղը հասնելու: 43 - Քանզի չկայ բարի ծառ մը որ շար պտուղ բերէ, ոչ ալ շար ծառ մը որ բարի պտուղ բերէ: 44 - Վասն զի ամէն ծառ իր պտուղէն կը ճանչցուի. քանզի փուշեմէն թուղ չեն բաղեր, ու մարմինն խաղող չեն ժողկեր: 45 - Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարութիւն կը բղխէ, և շար մարդը իր սրտին շար գանձէն չարութիւն կը բղխէ. վասն զի իր բերանը սրտին աւելցուքէն կը խօսի:

46 - Եւ ինչո՞ւ զիտ Տէր, Տէր, կը կուչէք, ու բա՛ւս բաներս չէք կատարեր: 47 - Այն ամէնը որ ինծի կու գայ և իմ խօսքերս կը լսէ ու զանա՛ք կը կատարէ, ձեզի քուցնեմ թէ որո՞ւ կը նմանի: 48 - Անիկա տուն շինող մար-

դու մը կը նմանի, որ փորեց ու խորանկցուց, ու հիմը վէ՛մ վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորգած ատենը գետը զարկաւ այն տանը, ու չկրցաւ զանիկա շարժել, վասն զի վէ՛մի վրայ հաստատուած էր: 49 - Բայց ան որ է՛ խօսեցի՛ կը լսէ ու չկատարէր, կը նմանի այն մարդուն՝ որ հոգի վրայ ամանց հիմն տուն կը շինէ. որու գետը զարկաւ, և շուտ մը փլաւ, ու այն տանը կործանուածը մեծ էր:

ԳԼ Ե

Աւ երբ իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին սկսանջներուն խօսեց լմացուց, մտաւ Կափառնայում: 2 - Եւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր հիւանդացած՝ մտաւ էր մեռնելու, որ սիրելի էր անոր: 3 - Երբ Յիսուսի վրայով լսեց, Հրեաներէն շա՛ւի մը ծերեր զրկելով աղաչեց անոր որ գայ իր ծառան ապրեցնել: 4 - Անոր ալ եկան Յիսուսի և թախանձանք կ'աղաչէին անոր ու կ'ընէին թէ Անիկա արժանի է՝ որու այս շա՛ւի պիտի ընես: 5 - Վասն զի մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա շինեց մեզի: 6 - Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբ տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը զրկեց անոր աչքը: 7 - Անոր հետ մտնողները, ու բաւ անոր Տէր, մի յոգնիր, վասն զի ետ արժանի չեմ որ դուն իմ յարիս տակ մտնես: 7 - Անոր համար ես ինքզինք ալ արժանի չես պիտի ընեմ, ու ետքը խօսքով զրուցէ. և իմ ծառաս պիտի բժշկուի: 8 - Վասն զի ես ալ իշխանութեան տակ գտուած մարդ մըն եմ, ու իմ հօգնակներու պիտի յիշատակուի ու նիւմ. և սուր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսակն թէ կիւր, ու կու գայ. և ծառայիս թէ Այս բարի բրէ, ու կ'ընէ: 9 - Յիսուս այս բաները լսելով՝ զարմացաւ անոր վրայ. և իր ետեւէն զանոց ժողովուրդին դարձաւ ու բաւ. Ձեզի կ'ըսեմ, որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այդպիսի հաւատք չգտայ: 10 - Աւ պատգամաւորները նորէն տուն գործան, և հիւանդ ծառան տուղջարած գտան:

11 - Աւ եղաւ որ հետեւեալ օրը քու զուրք մը կ'երթար, որուն անունը Նոսիին էր, և անոր հետ կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը ու մեծ բազ-

մեծիւն 12 - Ու երբ քաղաքին գրաւեալ մտեցաւ. ահա մեռել մը գտար կը հանեն, որ մօրը մէկ հասակ աղան. և անիկա որեւորէր, որ քաղաքին շատ ժողովուրդը անոր հետ էր: 13 - Եւ Տէրը զանիկա տեսնելով՝ խղճաց անոր վրայ, ու բաւ անոր, Մի լար 14 - Եւ մօտնայով դազաղին դաս, ու ամնողները կանգ առին. և բաւ, Ով պատանի, քեզի կ'ըսեմ, Ելիր: 15 - Ու մեռելը ելաւ նստաւ, ու սկաւ խօսիլ. ու սուսա զանիկա իր մօրը: 16 - Եւ ամէնն ալ վախով բռնուեցան, ու զԱստուած կը փառաւորէին՝ բռնելով թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր է մեր մէջ. և թէ Աստուած իր ժողովուրդին այցելութիւն բրաւ: 17 - Եւ այս ձայնը անոր վրայով բոլոր Հրեաստան ելաւ, ու բոլոր շքակալ տեղերը:

18 - Եւ Յովհաննէսի պատմեցին իր աշակերտները այս ամէն բաներուն վրայով: 19 - Յովհաննէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կանչեց, և զանոնք Յիսուսի զրկեց՝ բռնելով, Իսւն ա՛ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի մը սպասեմք: 20 - Եւ այն մարդիկը եկան անոր ու բռն, Յովհաննէս մկրտիչը մեզ զրկեց քեզի, ու կ'ըսէ, Իսւն ա՛ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշի մը սպասեմք: 21 - Եւ նոյն ժամանակ շատերը բժշկեց եւե՛նչ հիւանդութիւններէն ու հարուածներէն և չար ողիներէն, ու շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: 22 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց բաւ, Գացէք Յովհաննէսի պատմեցեք ինչ որ տեսաք ու լսեցիք. որ կոյրերը կը տեսնեն, կողերը կը քալեն, բորսաները կը մաքրուին, խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն, աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի: 23 - Եւ երանի՛ անոր որ իմ վրայովս չգայի՞մ աղիւր:

24 - Ու երբ Յովհաննէսի զրկած մարգիկը գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն բռն Յովհաննէսի համար, Ի՛նչ տեսնելու ելաւք անապատին մէջ. Եւ զէ՛ր մը հովէն շարժուած: 25 - Հապա ի՛նչ տեսնելու ելաւք. փափուկ հանգերձներ հագած մարդ մը. ահա անոնք որ փառաւոր հազուամաներով ու փափուկութեան մէջ են, թագաւորական պալատներն են: 26 - Հապա ի՛նչ տեսնելու ելաւք. մարգարէ՛. այս, կ'ըսեմ՝ ձեզի, մարգարէէ մըն ալ ա-

ւելի: 27 - Վասն զի ասիկա է՝ որու համար գրուած է, Ահա ես իմ դեսպանս կը զրկեմ՝ քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբդ պիտի պարտաւորէ քու առջևէդ: 28 - Իսնոյն կ'ըսեմ՝ ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչին մեծ մարգարէ չկայ. ստիկան Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ամենէն պզտիկը անկէ մեծ է:

29 - Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքրուողները երբ լսեցին, արդարացուցին զԱստուած, որ Յովհաննէսի մկրտութիւնովը մկրտուեցան: 30 - Իսոյց փառակեցին եւ օրինակաները իրենց անձին գէ՛մ Աստուծոյ խորհուրդը աշարհեցին, և անկէ չմկրտուեցան:

31 - Վաստի որո՛ւ նմանցեմ այս մկրտի մարգիկը, և որո՛ւ կը նմանին: 32 - Եր նմանին աղոյ, որսնք շուկաները նստելով իրարու կը կանչեն ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի, ու չխաղաղիք, ողբ կարգացնիք ձեզի, ու չլացիք: 33 - Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ Տաց կ'ուսեր և ոչ զինի կը խմէր, ու կ'ըսէր, Իս կայ անոր ներսիդին: 34 - Որդին մարդոյ եկաւ, կ'ուսէ ու կը խմէ, և կ'ըսէր, Ահա ստող և արբեցող մարդ մը, մաքրուողներու ու մեղաւորներու բարեկամ: 35 - Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր օրդիներէն:

36 - Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր որ իրեն հետ հոյ ուսէ. ան ալ փարիսեցիին տուելը մտաւ ու սեղան նստաւ: 37 - Եւ ահա քաղաքին մէջ մկրտուող կին մը կար. երբ իմացաւ թէ անիկա փարիսեցիին տունը սեղան նստեր է, շիշ մը անուշահոտ իւզ բերաւ: 38 - Ու ետեի կողմէն անոր ոտքերուն քով կեցեր՝ կուլար, և արցունքովը սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու իր գլխուն մաղերովը կը սրէր, և կը համբուրէր անոր ոտքերը, ու իւզով կ'օծէր: 39 - Ու երբ տեսաւ փարիսեցին, որ զանիկա հրաւիրեր էր, կ'ըսէր իր միաբնին մէջ, Ասիկա ի՞նչէ մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ո՛վ և ի՛նչպէս կին է իրեն զպչողը, վասն զի մեղաւոր է: 40 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բաւ անոր, Միմն, քեզի բան մը սնիմ բռնու. ան ալ բաւ, Ըսէ, վարդապետ.

*Ո՛ւս, Եւ Տէրը բաւ, Ուստի

Եւ ըստ, 41 - Փոխ տուող մը երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հարիւր դոնէկան պարտք ունէր, ու միւսը յետուն 42 - Եւ որովհետեւ հատուցանելու խաբարը չունէին, երկուքն ալ շնորհեց. հիմա գրուցէ, Անոնցմէ որը ասելի պիտի սիրէ զանիկա 43 - Պատասխան տուաւ Միմն ու բաւ, Ինծի պայտէս կ'երեսայ, թէ որս՛ է որ շատ շնորհեց. ան ալ բաւ անոր, Ուղիղ դատեցիր: 44 - Ու դառնալով տեսնե՛ս այն կինը՝ բաւ Միմնի, կը քաշուի այն կինը. ես քու տունդ մտայ, դուն ոտքերուս ջուր չտուիր, բայց ասիկա էր արցունքովը ոտքերս թրջեց, և իր մաղերովը սրեց: 45 - Իսն ինծի համարող մը չտուիր, բայց ասիկա հոյ մանկէսի վեր ոտքերս համբուրելէն չգողարեցաւ: 46 - Իսն իմ զուխս ձէլով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ ոտքերս անուշահոտ իւզով օծեց: 47 - Ասոր համար կ'ըսեմ՝ քեզի, Ներսած եմ ասոր շատ մեղքերը, վասն զի շատ սիրեց. բայց որու օր քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ: 48 - Ու բաւ անոր, Իս մեղքերդ ներսած են: 49 - Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջ խօսել, Ո՛վ է ասիկա որ մեղքերու թողութիւն ալ կու տայ: 50 - Եւ ինք բաւ կնիջը, Իս հաւատարք քեզ չփրկեց, զնա խաղաղութեամբ:

ԳԼ Ը

Ու եղաւ որ անկէ ետե ա՛լ ինք քաղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պարտելով կը քարոզէր, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր, ու սաստեղծութիւնը իրեն հետ էր: 2 - Ետե քանի մը կիներ՝ որոնք չար ողիներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուելու էին. Մարիամ որ Մագդաղենացի կ'ըսուէր, ուրիշ եօթը գե ելեր էր, 3 - Եւ Յովհաննէս, Էբրովդէսի տանը վերակացուին Քուզալի կինը, ու Դուշանն շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ստացուածքովը քանոր ծառայութիւն կ'ընէին:

4 - Ու երբ մեծ բազմութիւն ժողովուրդաւ և շատ քաղաքներէ իրեն ե-

կան, աւաղով մը բաւաւ առնչ, 5 - Արմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած տանըր մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ և առնչ առնչ կոխուեցաւ, ու երկինքէ թռչողները կրան զանիկա 6 - Եւ ուրիշը սպասածի վրայ ինկաւ, ու բուսածին պէս չարցաւ, հոյն հիւթ չունէնալուն համար 7 - Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետ բուսնելով, խեղդեցին զանիկա 8 - Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուսնելով հարուստացաւ ակ պտուղ տուաւ: Երբ այս բաները կը գրուէր, կ'աղաղակէր, Ան որ լսելու տեսնէ ունի՞ թոյլ լսէ:

9 - Եւ իր աշակերտները կը հարցնէին իրեն՝ բռնելով թէ Ի՛նչ պիտի ըլլայ այն առակը: 10 - Ան ալ բաւ, Զեզի տրուած է զիստայ Աստուծոյ թագաւորութեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առակներով կը խօսի. որպէս զի տեսնելով՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չիմանան:

11 - Արք առակը այս է. Սերմը Աստուծոյ խօսքն է: 12 - Ու ճամբուն քովիները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Մտանայ կու գայ, անոնց սրբտէն կը հանէ խօսքը, որպէս զի ըլլայ թէ հաւատան ու փրկուին: 13 - Եւ ապաւածին վրայիները առնչէ՛ն որ երբ կը լսեն, ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց արմատ չունեն. տանն մը կը հաւատան, ու փորձութեան ժամանակ կը հեռանան: 14 - Եւ փուշերուն մէջ ինկած անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հողերով ու հարատու թիւնով և այս կեանքին զանկութիւններովը զրաւ զած ըլլալով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'ըլլան: 15 - Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանալէ անոնք են՝ որ բարի և յօժար արտով լսելով խօսքը կ'ընդունին ու համբուրութեամբ պտուղ կուտան:

16 - Չիյս մէկը որ ծրոյց վտաւ ու ամանի մը տակ կամ մոսհիճին ներքե գնէ, հապա աշտանակի վրայ կը դնէ, որպէս զի ներս մանողները ըջրը տեսնեն: 17 - Վասն զի չկայ ծածուկ քան մը որ պիտի չլայտանուի, ոչ ալ գաղաւթի քան մը որ պիտի չգիտցուի ու երան չըլլի: 18 - Ուստի նայեցէ թէ ե՛նչպէս կը լսէք. բանդի ով որ ունի անոր պիտի տրուի, և ով որ չունի այն ալ զօր կնք կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի:

*Ո՛ւս, գլխուն մաղերովը
 Իկեմ, բժշկեց
 Ի՛ճուս, անոնց

19 - Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան, ու բազմութեան չէին կրնար անոր քով երթալ: 20 - Եւ անոր իմացուցին բնելով, Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն: 21 - Եւ անիկա պատասխան տալով՝ բառ անոնց, Իմ մայրս ու իմ եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու զանկա կը կատարեն:

22 - Աւ եղաւ որ օր մը նաւը մտաւ ինք և իր աշակերտներն ալ, ու բառ անոնց, Օտոյսին միւս կողմը անցնիք: Ե ճամբայ ելան: 23 - Աւ երբ նաւով կ'երթային, ինք քնացաւ: Ե Տոյի փոթորիկ մը իջաւ ծովակուն զրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտանգի մէջ էին: 24 - Մտախոս, արթնցուցին զանիկա ու բռնի, Վարդապետ, վարդապետ, ու կը կարտախէր: ան ալ ելաւ աստաց Տոյին ու ջուրերուն խռովութեանը, և հանդարտեցաւ, ու խաղաղութիւն եղաւ: 25 - Եւ բառ անոնց, Աւր է ձեր հաւատարմ: Ե անոնք վտիտ մէջ ինկած՝ զարմացան, ու իրարու կ'ըսէին, Արդեօք ո՞վ է ստիկա՞ որ հսկերուն ու ջուրին ալ հրաման կու տայ, և կը հնարանդնի տար:

26 - Աւ նաւելով իջան *Գաղարացւոց երկիրը, որ Գալիլեայի դեմացի կողմն է: 27 - Եւ ինք ցամաքը ելլելուն պէս՝ այն քաղաքին մարդ մը ելաւ դիմացը, որուն ներսը շատ տեսնէ ի վեր դեւեր կային: Ե անիկա հանդերձ չէր հագներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր, հապա դերգամներու մէջ: 28 - Եւ Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց ու ինկաւ անոր առջև, ու բարձր ձայնով բառ, Գու՛ն ինձի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս, Արդի Աստուծոյ Բարեկրկոյ կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս մի տանջեր: 29 - (Վասն զի հրամայեց պիղծ ոգին որ այն մարդէն ելլէ: Ե րով չհետ շատ ատեն էր որ զանիկա յափշտակեր էր, և անիկա շղթանելով ու սոսնակապետով կապուած կը պահուէր, բայց կապերը կը կտրուէր ու դեւէն անպարտ կը քշուէր:)

30 - Հարցուց անոր Յիսուսու բառ, Անունդ ի՞նչ է: ան ալ բառ, Լէզեան: վասն զի շատ դեւեր մտեր էին անոր ներսի: 31 - Եւ կ'աղաչէին անոր որ

անդուանդը երթալու հրաման չընէ իրենց: 32 - Եւ այնպէս շատ խաղաղ երամակ մը կար, որոնք լեռը կ'արածուէին: Ե աղաչեցին անոր որ իրենց հրաման տայ անոնց մէջ մտնելու: Ե հրաման տուաւ անոնց: 33 - Աւ դեւերը մարդէն ելլելով՝ խողովուն մէջ մտան, և երամակը գահավէժ տեղէն ծովակը վազեց ու խեղդուեցաւ: 34 - Եւ խողաբաժները այս եղած բանը տեսնելով փախան, ու պատմեցին քաղաքը ու աղաբակները: 35 - Եւ ճարտէի ելան եղած բանը տեսնելու, ու եկան Յիսուսի, և զտան այն մարդը՝ ուրիշ դեւերը ելր էին, հազուած ու խելքը վրան Յիսուսի սաբերուն քով նստած, ու վախջան: 36 - Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց թէ ի՞նչպէս դիւահարը ազատեցաւ: 37 - Եւ Գաղարացւոց շրջակայ տեղերը զանուց ըտրը բազմութիւնը կ'աղաչէր անոր, որ իրենցմէ երթայ, վասն զի մեծ մտիտով բռնուած էին: ան ալ նաւը մտնելով՝ էտ դարձաւ: 38 - Եւ այն մարդը՝ ուրիշ դեւերը ելր էին, կ'աղաչէր անոր որ հետը ըլլայ, բայց Յիսուս արձակեց զանիկա ու բառ, 39 - Գարձիք քու սու՛նը, ու պատմէ ինչ որ Աստուծո՞ւ քեզի բրաւ: ան ալ գնաց, ու բոլոր քաղաքին մէջ քարոզեց ինչ որ Յիսուս իրեն բրաւ:

40 - Աւ երբ Յիսուս էտ դարձաւ, ժողովուրդը զանիկա ընդունեց, վասն զի ամէնը անոր կը սպասէին: 41 - Եւ ահա Յայրս անուշով մարդ մը եկաւ, ու ինք ժողովարանին իշխան էր: Ե Յիսուսի սաբը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ: 42 - Վասն զի մէկ հասակի աղջիկ մը ունէր, զիւր թէ տառեկիւս տարեկան, որ մեռնելու մտն էր: Ե կը անիկա կ'երթար, բազմութիւնը կը նեղէր զանիկա: 43 - Եւ կին մը, որ տառեկիւս տարիէ ի վեր արիւնի տեւատեւութեան մէջ էր, ու իր բոլոր ունեցածը բժիշկներուն ծախք բրած էր, և իրեն ոչ մէկէն բժշկուելու ճար մը եղած էր, 44 - Ետեւն մտնելով անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ, և խկոյն իր արիւնին հոսումը դադարեցաւ: 45 - Եւ Յիսուս բառ, Ո՞վ էր ան որ ինձի դպաւ: Երբ ամէնը կ'ուրանային, բառ Պետրոս ու անոր հետ եղողները, Վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը

*Ո՛ւնն, Գերգետացւոց

հրէ ու կը նեղէ, ու կըրժս թէ Ո՞վ ինձի դպաւ: 46 - Եւ Յիսուս բառ, Մեկը ինձի դպաւ, քանզի իմացայ որ ինձմէ զօրութիւն մը ելաւ: 47 - Երբ տեսաւ կինը Բ-նը անի չպահուեցաւ, դողալով եկաւ ու անոր առջև ինկաւ, և բոլոր ժողովուրդին առջև անոր պատմեց թէ ինչ բանի համար անոր դպեր էր, և թէ ի՞նչպէս ինք իսկոյն բժշկուեցաւ: 48 - Եւ Յիսուս բառ անոր, Քաջաբերուէ, աղջիկ, քու հաւատարմ քեզ բժշկեց, գնա խաղաղութեամբ:

49 - Երբ ինք դեռ կը խօսէր, ժողովուրդապետին տունէն մէկը եկաւ ու բառ անոր, Աղջիկդ մեռաւ, ու վարդապետը մի յոգնեցներ: 50 - Բայց Յիսուս երբ լսեց, պատասխան տուաւ անոր ու բառ, Մի վախնար, միայն հաւատա, ու պիտի ապրի: 51 - Եւ երբ տունը մտաւ, ուրիշ մէկը թող չտուաւ որ մտնէ, բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբսը և Յովհաննէսը ու աղջկան հայրը ու մայրը: 52 - Ամէն ալ կուլային ու կ'ողբային անոր վրայ: Ե ինք բառ, Մի լաք, անիկա մեռած չէ, հապա կը քնանայ: 53 - Եւ անոնք ծարր կ'ընէին զանիկա, քանզի զիտէին թէ մեռաւ: 54 - Աւ ինք ամէնն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն ու կանչեց՝ լսելով, Աղջիկ, ելի: 55 - Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու իսկոյն սաբ իլր տան անոր: 56 - Աւ անոր ծնողքը ապշած մնացին, և ինք անոնց պատուիրեց որ եղած բանը մարդու չըրուցեն:

ԳԼ Թ

Եւ իր տառեկիւս *աշակերտները մէկտեղ իրեն կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ բոլոր գեւերուն վրայ և տիտերը բժշկելու: 2 - Աւ զանաք զրկեց որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզին ու հեւանգիտերը բժշկին: 3 - Եւ բառ անոնց, ճամբու համար բան չառնէք, ոչ գաւազան և ոչ պարիկ, ոչ հաց և ոչ ստակ, ոչ ալ կրկին հանդերձ ունենալ: 4 - Եւ օր տուն որ մտնէք, հոն մնացէք ու անկէ ելէք: 5 - Աւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, երբ այն

քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր սաբերուն փոշին անգամ թօթ վեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու համար: 6 - Եւ անոնք ելան ու գեղէ գեղ կը պարտէին, և ամէն տեղ աւետարանը կը քարոզէին ու բժշկութիւն կ'ընէին:

7 - Եւ Հերովդէս չարորդապետ անոր բոլոր գործերը լսելով՝ տարակուսանքի մէջ էր. որովհետեւ անոնք բաժէին 8 - Թէ Յովհաննէս յարութիւն առաւ մեռելներէն, և անոնք թէ եղիս յայտնուեցաւ, և ուրիշներն ալ թէ Առաջուտ մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ: 9 - Եւ Հերովդէս բառ, Յովհաննէսը ես զիտասեցի, հապա տիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն վրայով այսպիսի բաներ կը լսեմ: Ե կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկա:

10 - Եւ առաքելայնէրը դարձան ու պատմեցին անոր ինչ որ ըրին. և տաւ զանոնք, առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ: քաղաքի մը քով՝ որուն անունը ինթայիգա էր: 11 - Եւ ժողովուրդները երբ իմացան՝ անոր ետեւէն գացին, ու զառեցը բնդուներով կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայով: Ե որոնք որ բժշկուեցան կարօտ էին՝ կը բժշկէր: 12 - Աւ երբ օրը սկսաւ իրիկուան մտնելով, տառեկիւսը եկան ու լսին անոր, Արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի շրջակայ գեղերը ու աղաբակները երթան իջանին ու կերակուր քաննեն, վասն զի հոս անապատ տեղ մըն էր: 13 - Բառ անոնց, Գուք սուէք ստոնց ու տեղիք: անոնք ալ բռնի, Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ բոլոր ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք: 14 - (Գանդի հինգ հազարի չափ այդ մարդիկ կոյին): Աւ բառ իր աշակերտներուն, Աստուծոյ դատ, յիտուն յիտուն, նստեցուցէք: 15 - Եւ այնպէս բրին ու ամէնն ալ նստեցուցին: 16 - Եւ այն հինգ նկանակը ու երկու ձուկը աւելելով ու գէպի երկինք նայելով՝ օրհնեց զանոնք ու կտրեց, և կու տար աշակերտներուն, որպէս զի ժողովուրդին առջև զնեն: 17 - Եւ կերան ու կշտացան ամէնն ալ, ու աւելցած կտորուանքները տառեկիւս կողով վեցուցին:

18 - Աւ եղաւ որ երբ ինք ուսանձին օղովթ կ'ընէր, աշակերտներն ալ

*Ո՛ւնն, առաքելայնէրը

երեն Տէա էին, և Տարցուց անոնց՝ ըստ-
 լով, Ժողովուրդները ինծի համար ո՞վ
 կ'ըսեն թէ եմ 19 - Անոնք ալ պա-
 տաստեան տալով ըսին, Ամեն Յովհան-
 նես մկրտիչը, և ուրիշներ՝ Եղիա, ու-
 րիշներ ալ թէ Առաջուան մարգարե-
 ներէն մէկը յարութիւն տուեր է 20 - Եւ ինք ըսաւ անոնց, Հա-
 պա գուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք
 թէ եմ: պատասխան տուաւ Պետրոս
 ու ըսաւ, Աստուծոյ Բերնատար: 21 -
 Եւ ըսէր սաստիկ պատուիրեց անոնց որ
 այս բանը մարդո՛ւ չզրուցեն: 22 - Ու
 ըսաւ թէ Պէտք է որ Որդին մարդոյ
 շատ հարչարաններ կրէ, և ծերերէն
 ու քահանայապետներէն և դպիրներէն
 մերժուի ու ապանուի, ու երրորդ օրը
 յարութիւն տանէ: 23 - Եւ ամենուն
 կ'ըսէր, իթէ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւս
 գալ, թող իր անձը ուրանայ, և ամեն
 օր իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետեւս գայ:
 24 - Վասն զի ով որ կ'ուզէ՝ իր անձը
 ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանկիւս:
 Ե ով որ ինծի համար իր անձը կոր-
 սնցնէ, պիտի ապրեցնէ զանկիւս: 25 -
 Քանզի ինչ կը շահի մարդ մը՝ եթէ
 բոլոր աշխարհը վատակի, և իր անձը
 կորսնցնէ կամ վնաս ընէ: 26 - Վասն
 զի ով որ զիս ու իմ խօսքերս բռնելու
 ամօթ սեպէ, Որդին մարդոյ ալ զանի-
 կա բռնելու ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ
 դայ իր ու Հօրը և տուր Տրեչտակնե-
 րան փառաբոլր: 27 - Բայց ճշմարտ
 կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Հոս կայտողներէն
 մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան
 համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն
 Աստուծոյ թագաւորութիւնը:

28 - Ու եղաւ որ այս խօսքերէն
 գրեթէ ութ օր ետք՝ Պետրոսը ու
 Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով,
 լեռ ելաւ աղօթք ընելու: 29 - Ու
 երբ ինք աղօթք կ'ընէր, իր երեսին
 տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր
 հոգուտար ձերմակն ու փայլուն եղաւ:
 30 - Եւ ահա երկու մարդիկ իրեն Տէա
 կը խօսէին, որոնք Մովսէսն ու Եղիա
 էին, 31 - Փառքով երեցած, և անոր
 առջեւն էլ ելլելուն վրայով կը խօսէին,
 որ Երուսաղէմի մէջ պիտի կատարուէր:
 32 - Երբայ Պետրոսն և անոր Տէա եղող-
 ները քունով ծանրացած էին, ու երբ
 արթնցան, տեսան անոր փառքը և այն
 երկու մարդիկը որոնք անոր քով կեցեր
 էին: 33 - Ու եղաւ որ երբ անոնք դաւ-

ուեցան անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ
 Յիսուսի. Վարդապետ, աղէկ է որ Տէա
 կենանք, ու երեք խոճիթ շինենք. մէկը
 քեզի՝ և մէկը Մովսէսի՝ ու մէկը Եղի-
 սյի, վասն զի չէր զիտեր ինչ կը խօ-
 սէր: 34 - Եւ քանի որ անիկա այս բա-
 ները կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց
 վրայ Տովանի եղաւ, և ամպին տակ
 մտած ասեմներն վախցան: 35 - Ու
 ձայն մի եղաւ ամպէն՝ ըսելով, Ատի-
 կա է իմ սիրելի Որդիս, ասոր մտիկ
 բրէք: 36 - Եւ երբ այն ձայնը եղաւ,
 Յիսուս մինակ գտնուեցաւ: Ու իրենք
 ըսաւ կեցան, և իրենց տեսածներէն
 այն օրերը մարդո՛ւ ըսն մը չպատմեցին:
 37 - Ու եղաւ որ Տեառեւոյ օրը, իբր
 անոնք լեռնէն վար իջան, շատ Ժողո-
 վուրդ անոր գէմը ելաւ: 38 - Եւ ահա
 Ժողովուրդին մէջէն մարդ մը աղա-
 զակեց ու ըսաւ, Վարդապետ, կ'ա-
 դաչեմ քեզի, նայէ իմ որդիիս, քանզի
 իմ մէկ հատիկս է: 39 - Եւ ահա ոգի
 մը կը բռնէ զանկիւս. ան ալ յանկարծ
 կը կանչուրտատ, և զանիկա ցնցելով
 կը փրփրեցնէ, ու հարկա կը գտաւի
 անկէ՝ Զարգուբուրդ ընելով զանկիւս:
 40 - Եւ քաւ աշակերտներուդ աղաչե-
 ցի որ հանեն զանկիւս. ու չկրցան: 41 -
 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ,
 Ով անհաւատ և խոտորեալ ազգ, մին-
 չե ե՞րբ ձեզի Տէա պիտի ըլլամ ու ձե-
 զի համբերեմ: Հոս բեր քաւ որդիդ:
 42 - Ու երբ դէտ կը մտննար, զկը
 զանկիւս գետինը զարկաւ ու սաստիկ
 ցնցեց: 43 - Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ
 ողին, և բժշկեց ազան ու զանկիւս
 իր Տօրը տուաւ: 44 - Եւ ամէրը կը
 զարմանային Աստուծոյ մեծ անձ գոր-
 ծերուն վրայ:

Ու քանի որ ամէրը կը զարմանային
 Յիսուսի ըսած բոլոր գործերուն վրայ,
 անկիւս ըսաւ իր աշակերտներուն,
 Դուք այս խօսքերը ականջներնիդ
 դրէք, վասն զի Որդին մարդոյ պիտի
 մասնուի մարդոց ձեռքը: 45 - Բայց
 անոնք չէին իմննար այն խօսքը, և
 անոնցմէ ծածկուած էր որպէս զի չհաս-
 կնան, ու կը վախնային այն խօսքին
 համար իրեն հարցնէրու:

46 - Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց
 մէջ՝ թէ արդեօք իրենց մէջ ո՞վ է մեծ:
 47 - Իսկ Յիսուս անոնց սրանի խոր-
 հուրդը իմննարով աղայ մը տուաւ ու
 զանկիւս իր քով կայնեցուց, 48 - Եւ

ըսաւ անոնց, Ով որ այս տղան իմ ա-
 նունովս կ'ընդունի՝ զիս կ'ընդունի: Ե
 ան որ զիս կ'ընդունի՝ անկիւս զիս դըր-
 կողը կ'ընդունի. վասն զի ան որ ձեր
 ամենուն մէջ պղտիկ է, անկիւս մեծ
 պիտի ըլլայ:

49 - Պատասխան տուաւ Յովհաննէս
 ու ըսաւ, Վարդապետ, մէկը տեսնեք
 որ քաւ անունովդ գեւեր կը հաներ, և
 զանկիւս արգելեցինք, վասն զի մեզի
 Տէա չպարտիր: 50 - Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոր, Մի արգիլէք, քանզի ան որ մե-
 զի հակառակ չէ, մեք՝ կողմէն է:

51 - Ու եղաւ որ երբ իր չեւորնե-
 վերանալու օրերը կը կատարուէին,
 ինք ալ շատաւ արշնջեց՝ Երուսաղէմ
 երթալ: 52 - Եւ իր երեսին առջևէն
 պատգամաւորներ զրկեց, և երբ դա-
 ցին, Սամարացուց մէկ գեղը մտան
 որպէս զի իրեն համար պատրաստու-
 թիւն մը ընեն: 53 - Եւ չընդունեցին
 զանկիւս, վասն զի անոր երեսը դէպ ի
 Երուսաղէմ՝ երթալու չէր: 54 - Երբ իր
 աշակերտները, Յակոբոս
 ու Յովհաննէս, տեսան, ըսին, Տէր,
 կ'ուզե՞ս որ ընենք, ու երկինքէն կրակ
 իջնէ և սաստեցնէ զանոնք, ինչպէս
 Եղիա ալ ըրաւ: 55 - Եւ դարձաւ
 յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով, Չէք դի-
 տեր թէ ինչ հոգիի տէր էք գուք:
 56 - Ի վասն զի Որդին մարդոյ չեկաւ
 մարդոց հոգիները կորսնցնելու, հապա
 փրկելու: և ուրիշ գեղ մը գացին:

57 - Ու երբ անոնք ճամբան կ'եր-
 թային, մէկը ըսաւ անոր, Տէր, քա-
 ետեւեդ դամ՝ ուր որ երթաւ: 58 - Եւ
 Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուանները որ-
 շէր ունին, ու երկինքի թագունները՝
 բոյնէր, բայց Որդին մարդոյ տէր է
 չունի, ուր էք գլուխը դնէ:

59 - Ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Եկուք
 իմ ետեւս. ան ալ ըսաւ, Տէր, ինծի
 հրաման տուր որ առաջ երթամ իմ
 հայր թաղեմ: 60 - Յիսուս ըսաւ ո-
 նոր, Թող տուր մեռելներուն որ թա-
 զեն իրեն մեռելները, բայց դուս գնա
 Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ:
 61 - Ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Տէր, ես
 քաւ ետեւեդ պիտի գամ, բայց ինծի
 հրաման տուր որ առաջ իմ տան մէջ

կողմերուն հրաժարական սղջոյն տամ
 62 - Յիսուս ըսաւ անոր, Ոչ մէկը որ
 ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին
 կը նայի, Աստուծոյ թագաւորութեանը
 յարմար է:

ԳԼ Ժ

Այս բաներէն ետեւ Տէրը ուրիշ
 եօթանասուն ալ արշնջ, և զանոնք
 իր առջևէն երկու երկու զրկեց բոլոր
 քաղաքները ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի
 երթար: 2 - Եւ կ'ըսէր անոնց, Հունձ-
 քը շատ է, ու մշակները քիչ. ուստի
 հունձքին Տէրոյը աղաչեցէք որ մշակ-
 ներ հանէ իր հունձքին: 3 - Գացէք.
 ահա ես ձեզ կը զրկեմ իբրև գտնուի
 գայլերու մէջ: 4 - Զեզի Տէա քառակ մի
 առնէք, ոչ ալ պարկ, և ոչ կոշիկներ,
 ու ճամբան մարդո՛ւ բարև մի տար:
 5 - Եւ ո՞ր տուն որ մտնէք՝ առաջ
 բռնէք, Բարև այս տանը: 6 - Ու եթէ
 հոն դարակն արժանաւոր մարդ՝ կայ,
 ձեր բարեք պիտի հանգչի անոր վրայ,
 ապա թէ ոչ՝ ձեզ պիտի դառնայ: 7 -
 Եւ այն տանը մէջ մնացէք, ու անոնցմէ
 կերէք ու խմեցէք, վասն զի մշակը իր
 վարձքին արժանի է. տունէ տուն մի
 փոխուի: 8 - Եւ ո՞ր քաղաք որ մտնէք
 ու ձեզ ընդունին, ինչ որ ձեր առջև
 դրուի կերէք: 9 - Ու բժշկեցէք անոր
 մէջի հիւանդները, և ըսէք անոնց, Աս-
 տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
 տեցեր է: 10 - Բայց ո՞ր քաղաք որ
 մտնէք ու ձեզ չընդունին, անոր հրա-
 պարակները ելլելով՝ ըսէք, 11 - Այն
 փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր քաղա-
 քուս փակած է, ձեզի կը թօփակէր:
 միայն թէ զայս գիտնար որ Աստուծոյ
 թագաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է:
 12 - Զեզի կ'ըսեմ որ այն օրը Սոգոմի
 քաղաքուս առջև կ'ընկնի պիտի ըլլայ:
 քան թէ այն քաղաքին: 13 - Վայ
 քեզ, Բոթրացին, վա՛յ քեզ, Բեթսայի-
 դա, վասն զի եթէ Տիրոսն ու Սիզոնի
 մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները ո-
 ընէք ձեր մէջ եղան, շատաւե՞ր քաւ-
 ձով ու միկիրի մէջ նոտելով ապաշ-
 խարած պիտի ըլլային: 14 - Բայց դա-
 տաստանին օրը Տիրոսի ու Սիզոնի ա-
 լելի դուրբին պիտի ըլլայ քան թէ ձեզի:

*Ուրիշ, ձեզի հակառակ չէ, ձեր
 †Յուն. երեսը հաստատեց
 ‡Ուրիշ չունի:

*Յուն. խաղաղութիւն
 †Յուն. խաղաղութեան որդի:

15 - Եւ դուն, Կախաւանայում, որ մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև գծօքք պիտի խնկնուի: 16 - Ան որ ձեզի մտիկ կ'ընէ, ինծի մտիկ կ'ընէ. և ան որ ձեզ կը մերժէ, զիս կը մերժէ. և ան որ զիս կը մերժէ, զիս զոհողը կը մերժէ:

17 - Եւ եթմանատուն աւերանէրէ զարձան ու բարիութեամբ ու բարին, Տէր, քու անուեղող դեւերն ալ մեզի կը շնորհանդին: 18 - Եւ քառ անոնց, Աստուան փայլալի պէս երկինքէն վար ինկած կը տեսնի: 19 - Այն ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օձերու ու կարիճներու և թշնամիին բոլոր գորութեանը վրայ կոխուաւելու. ու բնաւ բան մը ձեզի պիտի չգնաս: 20 - Բայց բաւ մտոր վրայ մի սուրբանուր, քու սգինքը ձեզի կը շնորհանդին, չապա ու բարիացէք որ ձեր անսունները երկինքը գրուած են:

21 - Այն նոյն ժաման Յիսուս Հոգիով ու բարիացաւ ու բաւ, Կնորհաւոր եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկինի և երկրի, որ այս բաները ճամուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր: այս, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ սցայպէս Տաճկի եղաւ: 22 - Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու մէկը չգրեալ տեր թէ ո՛վ է Որդին, բայց միայն Հայրը. և թէ ո՛վ է Հայրը, բայց միայն Որդին, և ան որս Որդին կ'ուզէ յայտնել:

23 - Եւ աշակերտներուն դառնալով աւանտն ըսաւ, Երանի այն աչքերուն՝ որոնք ձեր տեսածները կը տեսնեն. 24 - Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ շատ մտորարեալ եւ թագաւորներ ու զեցիկն ձեր տեսածները տեսնել, ու չտեսան, և ձեր լուսածները լսել, ու չլսեցին:

25 - Եւ ահա օրինական մը ելաւ, ու զանիկա փորձելով ըսաւ, Վարդապետ, ի՞նչ բնեմ որ յաշխտեական կեանքը ժառանգեմ: 26 - Անիկա ալ ըսաւ անոր, Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է, ի՞նչպէս կը կարդաս: 27 - Պատասխան տուաւ անիկա ու ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտեդ ու քու բոլոր անձեդ և քու բոլոր զորութենեդ ու քու բոլոր մտաբեդ, և քու ընկերդ քու անձիդ պէս: 28 - Եւ ինք ըսաւ անոր, Շիտակ պա-

տասխան տուիր. առիկա ըրէ ու պիտի սարկա: 29 - Իսկ անիկա ուզելով ինքզինքը արդարացնել, ըսաւ Յիսուսի, Բայց իմ ընկերս ո՛վ է: 30 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Մտոր մը երուստեղծէ երկրով կ'իջնէր, ու աւաղակներու չե՛ր ինկաւ, որոնք մերկացուցին զանիկա ու վերադարձելով կիսամեռ թողուցին ու գտցին: 31 - Եւ պատահեցաւ որ քահանայ մը այն ճամբայէն կ'իջնէր, ու զանիկա տեսնելով՝ անդին կողմէն անցաւ: 32 - Նոյնպէս Ղևտացի մըն ալ այն տեղ Տաճկեղով գնաց ու տեսաւ, և անդին կողմէն անցաւ: 33 - Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ'ընէր, եկաւ անոր քով, ու զանիկա տեսնելով խղճաց. 34 - Եւ մտաեցաւ, անոր վերքերը փաթթեց, վրան ձէթ և զինի թափելով, ու իր գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ զանիկա պանդոկ մը, և անոր չոգ տարաւ: 35 - Ու հեռակալ օրը երբ կ'ելլէր անկէ, երկու դահեկան Տանեց՝ պանդոկապետին տուաւ և անոր ըսաւ, Հոգ տար ատոր, ու ինչ որ աւելի ծախք բնու, եւ գողնուաւ ես քեզի կը վճարեմ: 36 - Հիմա այն երեքէն որք քեզի կ'երկնայ ընկեր ըլլալ աւաղակներուն չե՛ր է ինչոյն: 37 - Եւ անիկա ըսաւ, Ան որ ողորմումութիւն ըրաւ Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա, դուն ալ այնպէս ըրէ:

38 - Ու եղաւ որ երբ անոր կ'ելլէր թային, ինք գեղ մը մտաւ, և կին մը, Մարթա անունով, զանիկա իր տունը ընդունեց: 39 - Եւ անիկա քոյր մը տնէր, որուն անունը Մարթամ էր, որ էլ Յիսուսի ոտքերուն քով նստաւ, ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր: 40 - Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զրաղած էր. եկաւ անոր քով ու ըսաւ, Տէր, քու չօգդ չէ՞, որ իմ քոյր զիս միտակ թողուց սպասաւորութեան մէջ. ուստի ատոր գրուցէ որ ինծի օգնէ: 41 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Մարթա, Մարթա, դուն շատ բաներու Տամար չոգ ընելով կը ստաճայաս: 42 - Բայց մէկ բան պէտք է, և Մարթամ այն աղէկ բաժինը ընտրեց, որ իրմ պիտի չառնուի:

Ու եղաւ որ տեղ մը աղօթք կ'ընէր. ու երբ դագարեցաւ, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն, Տէր, մեզի աղօթքը ընել տրովեցուր, ինչպէս Յովնանէս ալ իր աշակերտներուն սորվեցուց: 2 - Եւ ըսաւ անոնց, Երբ աղօթք կ'ընէք ըսէք, Ով Հայր՝ մեր, որ երկինքն ես, քու անուեղ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ զայ. քու կամեք ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: 3 - Մեր ամէն օրուան Տայր օրէ օր մեզի սուր. 4 - Եւ մեզի ներք մեր մեղքերը, քանզի մեզի ալ կը ներքնք այն ամէնուն՝ որ մեզի պարտական են. ու մեզ փորձութեան մի տանիր, Տագաւ չարէն մեզ ազատէ: 5 - Եւ քառ անոնց, Չեղմէ ո՛վ է անոր բարեկամ մը ունենայ, ու կէտքի շեղուան մէջ իրթոյլ անոր և բո՛ւ անոր, Բարեկամ՝ ինծի երեք նկանակ փոխ տուր: 6 - Վասն զի իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ, ու բան մը չունիմ անոր առջև զնկուա: 7 - Անիկա ալ ներքէն պատասխան տայ և ըսէ, Չիս մի յոյնեցիներ, սորէն դուն գոց գոցուած է, ու տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ եմ. չեմ կ'ընար ելլել ու քեզի հոգ տայ: 8 - Չեղի կ'ըսեմ, Թէ եւ բարեկամութեան Տամար չելլէ տայ անոր, սակայն անոր թախանձանքին Տամար պիտի ելլէ, ու պէտք եղաւ որ այս անոր: 9 - Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի, Սնդրեցէք և պիտի տրուի ձեզի, փնտռեցէք ու պիտի գտնէք, քանզի զարկէք և պիտի բացուի ձեզի: 10 - Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ կ'առնէ, և ով որ կը փնտռէ կը գտնէ, և ով որ քանզի կը զարնէ՝ պիտի բացուի անոր: 11 - Չեղի ո՛վ է այն հայրը, որմէ իր որդին Տայր որ ուզէ, միթէ քսմը պիտի տայ անց, կամ եթէ ձուկ ուզէ, միթէ ձուկին տեղ օ՞՞՞ պիտայ անոր: 12 - Եւ կամ եթէ հաւ կիթ ուզէ, միթէ կարի՞՞՞ պիտի տայ անոր: 13 - Աւտի եթէ զուք որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տայ գիտէք, ս'ըջափ աւելի չէր Հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անց որ իրմէ կը խնդրեն:

14 - Ու զ.ե մը կը Տանէր, և անիկա

Տամր էր. ու եղաւ որ երբ դեռ ելաւ, Տամրը խօսեցաւ, և ժողովուրդները զարմացան: 15 - Բայց անոնցմէ մէկ քանիները բոխն, Ատիկա զեւերուն Բեկզերուց իշխանին միջոցով զեւեր կը Տանէ: 16 - Արիշներն ալ փորձելով երկինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ: 17 - Բայց ինք զիտնալով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն իրեն կ'էմ բաժնուած՝ կ'աւերի, և տուն մը՝ Իրեն գէմ՝ Բաժնուած՝ կը կործանի: 18 - Հապա եթէ Աստանայ իրեն գէմ՝ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ի՞նչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէ թէ Բեկզերուցով զեւեր կը Տանեմ: 19 - Իսկ եթէ ես Բեկզերուցով զեւեր կը Տանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը Տանեն. ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր գաւառուները: 20 - Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատովը կը Տանեմ՝ զեւերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ Տասում է: 21 - Երբ զօրուար Բար մը գէնքերը վրան տուած իր քանք բախը կը պահպանէ, անոր բաները խաղաղուան մէջ կը մնան: 22 - Բայց երբ անկէ աւելի զօրուարը վրան գալով յայլմէ զանիկա, անոր գէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինք յաւասցեր էր, և անկէ հոգ տարուաւ կը բաժնեն: 23 - Ան որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ չ'ողվեր՝ ջիրուցան կ'ընէ:

24 - Երբ պիղծողին մտորէ մը կ'ելլէ, անջուր տեղեր կը պտրտի, հանգրտութիւն կը փնտռէ. ու երբ չգտնէր կ'ըսէ, Գառնամ նորէն իմ տունս՝ ուրիշ էլայ: 25 - Եւ կու գայ, քանզի մարտած ու յարգարուած կը գտնէ: 26 - Այն ատեն կ'երթայ, և երէն հետ կ'առնէ եթօք ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հան կը ընտկին, և այն մտորուն վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ:

27 - Ու եղաւ որ երբ անիկա այս բաները իր խօսէր, ժողովուրդին մէջէն կին մը ձայնը վերցուց ու ըսաւ անոր, Երանի՛ այն որովայնին՝ որ քեզ կրեց, և այն ծիծերուն՝ որոնք քեզ կամ տուին: 28 - Եւ ինք ըսաւ, Մասնաւոր թէ երանի՛ անոնց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն:

*Ունի, չունի

*Յան. տան

29 - Ու երբ ժողովուրդները առաջ կը դիզուէին, սկսաւ բռնել, Այս ազգը չար է. նշան կ'ուզէ, և առէ նշան պիտի չարաւի անոր, բայց միայն Յովնան մտրգարէին նշանը: 30 - Բանդի ինչպէս Յովնան նշանուցեցինքուն նշան եղաւ, այնպէս Արդին մտրգար այս ազգին պիտի ըլլայ: 31 - Հարաւի թագուհին դատաստանին օրը այս ազգին մտրգոցը դէմ պիտի կլլէ, ու պիտի դատապարտուէ անոր, վասն զի երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնի խնամտութիւնը լսելու: Եւ ահա Սողոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս: 32 - Նինսուի մտրգիկը դատաստանին օրը այս ազգին դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատապարտեն ասիկա, վասն զի Յովնանի քարոզութիւնով զեղջի կ'ուսն, և ահա Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս:

33 - Մէկը ճրագը չվստեր, ծածուկ տեղ մը գնէր, ոչ ալ գրուանի տակ, Հապա աշտանակի վրայ, որպէս զի ներս մտնողները լայր տեսնեն: 34 - Մարմինին ճրագը աչքն է. ուստի երբ աչքը պարզ է, բայց մտրմիտը ալ լուսաստուր կ'ըլլայ: Բայց երբ աչքը վատ է, մտրմիտը ալ մութ ըլլայ: 35 - Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ բուռ մէջդ եղած լայր խաւար չըլլայ: 36 - Արդ եթէ քու բոլոր մտրմիտը լուսաստուր է, և մութ մաս մը չունի, բոլորն ալ լուսաստուր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մէկը փայլունութիւնովը քեզ կը լուսաստուրէ:

37 - Ու երբ առաջ կը խօսէր, փարսեցի մը կ'աղաչէր անոր որ իր քով ծառուսէ. անկաւ ալ մտաւ սեզան նստաւ: 38 - Իսկ փարսեցին երբ տեսաւ, զարմացաւ, որ նախ չուսուցեցաւ ծառէն առաջ: 39 - Եւ Տէրը բաւ անոր, Հիմա դուք, փարսեցիներ, դաւաթին ու պնակին դուրսդին կը մտքէք, ու ձեր ներսդին յափշտակութիւնովը և չարութեամբը լեցուն է: 40 - Անխելքներ, ան որ դուրսդին բրաւ, ներսդին ալ ինք չըրաւ: 41 - Սակայն առաջ մէջ եղածներէն ողորմութիւն տուէք, և ահա ամէն բան մտրուր կ'ըլլայ ձեզի: 42 - Բայց վա՛յ ձեզի փարսեցիներուդ, որ անանուխին ու փեզենային և բոլոր խոտեղէններուն տասանորդը կը վճարէք, ոչ զանց կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը. ասոնք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգել: 43 - Վա՛յ ձեզի փարսեցիներուդ, որ

ժողովարաններուն մէջ առաջին ատենը կը սիրէք, ու շուկաներուն մէջ բարեկերպ: 44 - Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարսեցիներ, որ անկայա գերեզմաններու նման էք, որոնց վրայէն մտրգիկ կը քալեն ու չեն գիտեր:

45 - Եւ օրինակներէն մէկը պատասխան տալով՝ բաւ անոր, Վարդապետ, այդ խօսքերը դուրսդ մեզ ալ վար կը գարնես: 46 - Եւ անիկա բաւ, Չեզի ալ վա՛յ օրինակներուդ, որ ասնելու դժուար բեռներ կը բեռցնէք մտրոց, և դուք ձեր մէկ մտաով այն բեռներուն չէք դպչիր: 47 - Վա՛յ ձեզի, որ մտրգարէններուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք: 48 - Ուրեմն կը վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հայրերուն բրածներուն. վասն զի իրենք սպաննեցին զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները կը շինէք: 49 - Անոր համար ալ Աստուծոյ խնամութիւնը բաւ, Պիտի դրկեմ անոնց մտրգարէներ ու առաքեալներ, և անոնցմէ որք պիտի սպաննեն ու որք հայածեն: 50 - Որպէս զի աշխարհի սիրտին հետէ թափուած բոլոր մտրգարէներուն արիւնը այս ազգէն պահանջուի, 51 - Արեւի արիւնէն մինչև Զաքարիայի արիւնը, որ սեղանին ու ասածարին մէջտեղ կորուսեցաւ. ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, Այս ազգէն պիտի պահանջուի: 52 - Վա՛յ ձեզի օրինակներուդ, որ գիտութեան բանալին վերցուցէք. դուք չմտաք, և մտնողներն ալ արգիւցեցէք:

53 - Ու երբ այս բաները անոնց կը դուրսդրէ, դպիրները ու փարսեցիները սկսան խիտ դժուարի, և շատ բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք փրնուաւ: 54 - Եւ անոր դարան պատրաստելով, կը փնտաւին թէ ինչպէս պիտի բերնէն բան մը որսան, որպէս զի անոր վրայով ամբաստանութիւն ընեն:

ԳԼ ԺԲ

Այս միջոցին երբ բերուար ժողովուրդներ վրան ժողովուցեցան, մինչև մէկգլուկ կը կոխէին, սկսաւ բռնել իր աշակերաններուն, Ամենէն առաջ ինք գիւղերիդ զոյճ պահեցէք փարսեցիներուն խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն: 2 - Վա՛ւս զի բան մը չկայ ծածուկ որ

պիտի չկայանուի, և գաղտուկ որ պիտի չզիտուի: 3 - Ուստի ինչ որ մութ տեղը դուրսդէք, անիկա լայս տեղը պիտի լուսի. Եւ այն զոր ներքին սենեակներուն մէջ ակունջի խօտեցաք, ասանքներուն վրայ պիտի քարոզուի: 4 - Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը գրուցեմ, Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մտրմիտը կը սպաննեն, ու անիկ ետեւ տեւի բան մը ընելու: Ինչպէս չունին: 5 - Հապա ձեզի ցուցնեմ թէ որմէ՛ պիտի վախնաք. Անիկ վախեցէ՛ք որ սպաննելէն ետեւ իշխանութիւն ունի գահեանը ձգելու. այո, կ'ընեմ ձեզի, Անիկ վախեցէ՛ք: 6 - Զ՞ որ հինգ ճրճըղակ երկու դանիկ կը ծախուի, և անոնցմէ մէկը մտուցուած չէ Աստուծոյ առջև: 7 - Բայց ձեր գլխուն բոլոր մտքերն ալ համարուած են. ուրեմն մի վախնաք, Վա՛ւս զի դուք շատ ճնճուկներէն աւելի աղէկ էք: 8 - Եւ ձեզի կ'ընեմ, Ամէն ով որ զիս կը դաւանի մտրոց առջև, Արդին մտրոց ալ գահեան պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև: 9 - Բայց ան որ զիս մտրոց առջև կ'ընեմ, ուրեմն պիտի պիտի բոլոր Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև: 10 - Եւ ամէն ով որ Արդոյ կարող կ'էմ բան կ'ընէ, պիտի ներուի անոր, բայց ան որ Սուրը Հոգիին դէմ հայտնութիւն կ'ընէ, պիտի չներուի անոր: 11 - Ու երբ ձեզ ժողովարաններ և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև անոնք ըլլան, հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ ինչ պիտի ընէք: 12 - Վասն զի Սուրը Հոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն ինչ որ պէտք է խօսիլ:

13 - Ժողովուրդին մէջէն մէկը բաւ անոր, Վարդապետ, դուրսդ եղորոս, որ Զի ինչպէս ժողովութիւնը ինձի հետ բաժնէ: 14 - Ան ալ բաւ անոր, Մարդ, մի՛ զիս ձեր վրայ գաւառուր կամ բաժին ընող դրաւ: 15 - Եւ բաւ անոնց, Նայեցէք և զգուշացէք ագահութենէ. վասն զի մտրոցուս ստացուածքներուն աւելանալէն իսկուսէ՛ չէ իր կեանքը: 16 - Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով, Հարուստ մտրոցու մը արտերը առատ բերքեր տուին: 17 - Եւ ինք կը մտածէր ինքիսին ու կ'ընէր, Ի՞նչ ընեմ, վասն զի տեղ չունիմ, ուր իմ բերքերս ժողովեմ: 18 -

Եւ բաւ, Զայս ընեմ: Ի՞մ ամբարներս քակեմ ու ալ աւելի մեծ շինեմ, և հոն ժողովեմ իմ բոլոր բերքերս ու բաւելներս: 19 - Եւ իմ անձիս բաւ: Ով անձս, շատ բարեկարգ ունի շատ տարեներու համար ժողովուցու: Հանդէ՛կ, կեր, խմէ և ուրախ եղիր: 20 - Բայց Աստուած բաւ անոր, Ամիս, այս զիչէր հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. ուստի այն քու պատրաստած բաներդ որք պիտի ըլլան: 21 - Այսպէս է անիկա որ իր անձին համար գանձը դիզէ, ու Աստուծոյ Համարանար:

22 - Եւ բաւ իր աշակերաններուն, Ասոր համար կ'ընեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մտրմիտին համար թէ ինչ պիտի հայտնէք: 23 - Վա՛ւս զի կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մտրմիտը հագուստէն: 24 - Նայեցէք ագահներուն, որոնք ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ շատմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, ու Աստուած զանոնք կը կերակուրէ. դուք մ'ըրափ աւելի լուսե՛ք թաշտաններէն: 25 - Եւ ձեզմէ ով կ'ընայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կանգուն մը աւելցնել: 26 - Հապա եթէ ամենափոքր բանը կարող չէք, ուրեք բաներու համար ինչք՞ն հոգ կ'ընէք: 27 - Նայեցէք շաշաններուն, ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մտնեն. բայց ձեզի կ'ընեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաստութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն չհագուեցաւ: 28 - Ուստի եթէ խօսք որ այսօր գաշախ մտու է, ու վաղը փառք կը ձգուի, Աստուած այն զի փնտաւէք թէ ինչ պիտի ուտէք և ինչ պիտի խմէք, որ մի շիտիէք: 30 - Վասն զի այդ բոլոր անոնքը աշխարհիս ազգերը կը փնտաւեն. ու ձեր Հայրը գիտէ որ այդ բաները ձեզի պէտք են: 31 - Բայց դուք Աստուծոյ թաղաւորութիւնը խնդրեցէք, և այդ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի արուհին: 32 - Մի վախնաք, պղտիկ հօտ, վասն զի ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թաղաւորութիւնը ձեզի տայ: 33 - Մոխեցէք ձեր ստացուածքը և ողորմութիւն տուէք. ու ձեզի չհիննայուք. քահկեր պատրաստեցէք, ու երկինքը չպակուրու գանձ մը, ուր ոչ գողը մտնուի և ոչ ցեցը

կ'ապականէ: 34 - Գտնող ձեր գանձը ուր որ է, սիրտեմբիդ այլ հոն պիտի ըլլայ: 35 - Զեր մէջքերը գտաւորութեամբ ըլլան, ու ճրագները վառուած: 36 - Եւ դուք այն մտադոց նման՝ որոնք իբրեք տերտը կը սպասեն, թէ երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն. որպէս զի երբ գայ և դուք զարնէ, իսկոյն բանան անոր: 37 - Երանի՛ այն ծառաներուն, որ տէրը երբ գայ՝ զանոնք արթուն պիտի գտնէ. ճշմտիւս կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ ինք գոտին մէջքը պիտի կապէ ու սեղան նստեցնէ զանոնք, և առաջ անցնելով՝ սպասաւորութիւն պիտի ընէ անոնց: 38 - Եւ եթէ բնութեան երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ պահուն գայ ու այնպէս գտնէ, երանելի են այն ծառաները: 39 - Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ տանուաւորը զիսնար թէ ո՛ր տանն գողը կու գայ, արթուն կը կենար ու թող չէր տար որ իր տունը ծակեն: 40 - Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մտադոյ կու գայ այնպիսի ժամու մը մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր:

41 - Եւ Պետրոս բաւ անոր, Տէր, այդ առակը մեզի՞ կ'ըսես թէ ամենուն ալ: 42 - Եւ Տէրը բաւ, Ուրեմն ո՞վ է այն հաւատարիմ՝ ու իմաստուն անտեսը, զոր տէրը իր գերդաստանին վրայ պիտի դնէ, որպէս զի տանին առնոց ուտելիքը սայ: 43 - Երանի՛ է այն ծառային, զոր իր տէրը եկած տանը այնպէս բրած պիտի գտնէ: 44 - Ըշմտրեա կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա: 45 - Հապա եթէ այն ծառան իր սրտին մէջ բէ, իմ տէրս իր գայը կ'ուշացնէ. և սկի ծառաները ու աղաքիները ծեծել, և ուտել ու խմել պիտի սայ: 46 - Այն ծառային տէրը պիտի գայ այնպէս որ մը որ չսպասեր, և այնպէս ժամ մը որ չգիտեր, և զանիկա մէջ տեղէն պիտի կորէ, ու անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի գնէ: 47 - Եւ այն ծառան որ իր տէրոջը կամքը գիտէ ու չպատրաստուիր, ոչ ալ անոր կամքը ի գործ կը դնէ, շատ ծեծ պիտի ուտէ: 48 - Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի արժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ. որով որ շատ արուեստ, շատ պիտի ուզուի անկէ, և որով որ աւելի յանձնուեցաւ, ալ աւելի պիտի պահանջուի անկէ:

49 - Եւ կրակ ձգելու եկող երկրի վրայ, ու ի՞նչ կ'ուզեմ եթէ արդէն բորբոքած է: 50 - Բայց մկրտութիւն մը ունիմ՝ մկրտուելու, և ի՞նչպէս կը տաքնապիմ մինչև կատարուի: 51 - Կը կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն տուլու եկայ. ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ, հապա բաժանուեալք: 52 - Վասն զի ասիէ ետև մէկ ասն մէջ հինգը երբեք բաժնուած պիտի ըլլան, երեքը երկուքէն ու երկուքը երեքէն: 53 - Հայրը պիտի բաժնուի որդիէն, և որդին հորմէն, մայրը աղջիկէն ու աղջիկը մորմէն, կետուրը իր հարսէն ու հարսը իր կնուսրէն:

54 - Եւ բաւ ժողովուրդներուն, երբ արեւմտաքի կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք, շուտ մը կ'ըսէք թէ Անձրե պիտի գայ, և այնպէս կ'ըլլայ: 55 - Ու երբ հարաւային հողը կը փչէ, կ'ըսէք թէ Տար պիտի ըլլայ, և այնպէս կ'ըլլայ: 56 - Կեղծաւորներ, երկրի ու երկինքի երեսը քննելը գիտէք, հապա այս ժամանակը ի՞նչպէս չէք քննել: 57 - Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը: 58 - Երբ դուն քու ստիտիդ հետ իշխանիս երթալու ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատուելու համար ջանք րբէ, որ չըլլայ թէ քեզ գատաւորին առջև քաշէ, ու դատաւոր դասիծն ձեռքը տայ քեզ, ու դասիծն ալ բանտը դնէ: 59 - Քեզի կ'ըսեմ, բնաւ պիտի չեղես անկէ, մինչև վերջին լուսնն չլճարես:

ԳԼ. ԺԳ

Եւ ոմանք այն սանի ներկայ գըտնուելով՝ պատմեցին անոր Գայիլեացուց վրայով, որոնց արիւնք Պիղատոս իրենց զոհերուն հետ խառնեց: 2 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ բաւ առնոց, կը կարծէք որ այն Գայիլեացիները բոլոր Գայիլեացիներէն աւելի մեղաւոր էին, որոնք այսպիսի բանք քաշեցին: 3 - Ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշխարէք, անկեղ ալ նոյնպէս պիտի կորուսէք: 4 - Կամ թէ այն տասնորոթ հոգին որոնց վրայ Աւրովտի մէջն աշտարակը ինկաւ, և զանոնք մեռցուց. կը կարծէք որ անոնք իրուտողէմի մէջ բնակած բոլոր մարդոցմէ աւելի պարտաւոր էին: 5 - Ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշ-

խարէք, ամենեղ ալ նոյնպէս պիտի կորուսէք: 6 - Այս առակն այլ բաւ. Մարք մը իր այգիին մէջ անկուած թզենի մը ունէր, ու եկաւ անկէ պտուղ փնտաւելու և չգտաւ: 7 - Ուտար բաւ այգեպանին, Ահա երբ տարի է որ կու գամ՝ այդ թզենիին վրայ պտուղ փնտաւելու, ու չեմ գտներ, ալ ատիկա կորէ, ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ: 8 - Անիկա պատասխան տուաւ ու անոր բաւ, Տէր, այս տարի ալ ատիկա թող տար, մինչև տար բոլորեալ բրեմ ու թրեք դնեմ: 9 - Եւ եթէ պտուղ տայ՝ ագէ, սպա թէ ոչ՝ գայ՝ ագէ կորես ատիկա: 10 - Եւ ինք ժողովարաններէն մեկուն մէջ շարաթօ օրը կը սորվեցներ: 11 - Եւ ահա կին մը կար, որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնորոթ տարի ի վեր, ու կ՛իկտած էր և ամենիկ չէր կրնար շտաղ կայել: 12 - Ու Յիսուս զանիկա տեսնելով՝ երէն կանչեց և բաւ անոր, Ով կին, դուն քու հիւանդութեանէ արձակուած ես: 13 - Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շտաղուեցաւ ու փառք կու տար Աստուծոյ: 14 - Իսկ ժողովարանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝ որ Յիսուս շարաթօ օրը բժշկեց, և բաւ ժողովուրդին. Վեց օր կայ, որոնց մէջ արժանէ գործ գործել. ուտարի այն օրեր եկէք բժշկուեցէք, ու ոչ թէ շարաթօ օրը: 15 - Այն ատեն Տէրը պատասխան տուաւ անոր ու բաւ, Կեղծաւոր, ձեզմէ ամեն մէկը շարաթօ օրը իր եղբ կամ էջը մտաւն շարձուիր, որպէս զի տանի ջուր տայ: 16 - Հապա ատիկա որ Աբրահամ աղջիկ էր, որ ահա տասնորոթ տարի Աստուծոյ զանիկա կապէ, չէր վայելեր որ շարաթօ օրը այն կապէ արձակուի: 17 - Եւ երբ այս բանը բաւ, իրեն հակառակ կեցողները ամենն ալ ամբթով մտացին. ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար այն ամեն փառասուր գործերուն համար՝ որոնք անկէ կ'ըլլային: 18 - Եւ բաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցնեմ զանիկա: 19 - Բանաւորին հատի նման է, զոր մտրդ մը առաւ իր պարտէզը ձգեց. և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ. ու երկինքի

թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան: 20 - Կարձեալ բաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցնեմ: 21 - Խմորի նման է, զոր կին մը առաւ, երբ գրիւ պիտի մէջ պահեց, մինչև ամեն այ խմորեցաւ: 22 - Եւ քաղաքները ու գեղերը պարտաւոր կը սորվեցներ, ու դէպ ի երուտաղէմ՝ ճամբայ կ'ընէր: 23 - Եւ մէկը բաւ անոր, Տէր, քիչու՞ր են անոնք որ պիտի փրկուին: 24 - Անիկա ալ բաւ անոց, Չունք բրեք որ նեղ գունէն մտնէք, բանդի կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատերը մտնել պիտի ուզեն և պիտի չկրնան: 25 - Անկէ ետև երբ տասնաւորը ելլէ ու դուք գոցէ, և դուք սկսէք դուրսը կենայ, ու դուք զարնել և բռնլ, Տէր, տայ մեզի. ան ալ պատասխան տալով՝ պիտի բռն մեզի, Ձեզ չեմ ճանչնար ուրիշ էք: 26 - Այն ատեն պիտի սկսիք բռնլ, Մենք բաւ առջև գիտեցէք ու խնայեցէք, և դուն մեր փորձներուն մէջ սորվեցուցիր: 27 - Եւ անիկա պիտի բռնլ, Ձեզի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչնար ուրիշ էք. մէկզի կեցեց ինձմէ, բայց անիւտաւորութիւն գործողները: 28 - Հոն պիտի ըլլայ լայ ու սկուաներ կը ճաղէ, երբ տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յակոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ, ու ձեզ դուրս հանած: 29 - Եւ պիտի գան արեւելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսիսէն ու հարաւէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ: 30 - Եւ ահա կան յետիններ՝ որոնք առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան առաջիններ՝ որոնք յետիններ պիտի ըլլան: 31 - Կոյն օրը մէկ բանի փարսեցներ եկան ու բռն անոր, Ելիր ու գնա ասիէ, վասն զի Հերովդէս քեզ սպաննել կ'ուզէ: 32 - Եւ ինք բաւ անոց, Գացէք, այն աղուեսին բաւ, Ահա ես դեկը կը հանեմ ու բժշկութիւններ կը կատարեմ՝ այսօր և վաղը, ու երբոր օրը պիտի կատարուիմ: 33 - Միայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և միւս օրը պարտիմ, վասն զի կորելի չէ որ մարգարէ մը երուտաղէմէ դուրս կորուսի: 34 - Ով երուտաղէմ, երուտաղէմ, որ մարգարէներ կը սպաննէիր, ու քեզի զրկուածները կը բարկածէիր, քանի՛ անգամ՝ բաւ աղաքները

*Որտեւ, Կեղծաւորներ

ժողովը ուղեցի, ինչպէս հասը իր ձագերը թեւերուն տակ կէտրդէ, և դուք շուղեցիք: 35 - Ահա ձեր սուրը ձեզի աւերակ պիտի մնայ. սակայն ձեզի կ'ըսեմ, որ Ալ դիս պիտի չտեսնէք, մինչև զայ այն ժամանակը որ պիտի բւէք, Յիսնայ: Է սն որ Տէրոջը անունովը կու գայ:

Ղ. ԺԴ

Ա եղաւ որ երբ ինք շարժթ որ մը փարիսեացոց գլխաւորներէն մէկուն սուրը մտաւ հաց ուտելու, ու անոնք անոր կը սպասէին: 2 - Եւ ահա հոն ջրգողեալ մարդ մը կար իր առջև: 3 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցիներուն ըսելով, Արժան է շարժթ օրը բժշկել: 4 - Անոնք ալ լուս կեցան. և ինք բանեց զանիկա, բժշկեց ու ճամբեց: 5 - Եւ պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ որուն էշը կամ եղբ հօրը ինչապէս բլլայ, ու շուտ մը չհասնէր զանիկա շարժթ օրը: 6 - Եւ այս բաներուն չկրցան անոր պատասխան տալ:

7 - Առակ մը դրուցեց այն հրաւիրուած մարդոց ալ, երբ տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազմոցները կ'ընտրէին, ու ըսաւ անոնց, 8 - Երբ մարդէ մը հարսնեքի հրաւիրուիս, առաջին բազմոցին վրայ մի նստիր. չըլլայ որ քեզմէ աւելի պատուար անկէ ալ հրաւիրուած ըլլայ անկէ: 9 - Եւ սն որ քեզ ու զանիկա հրաւիրեց, զայ դրուցէ քեզի, Ասոր տեղ սուր, և անկէ ետե սկսիս ամթոժով յետին տեղը բռնել: 10 - Հապա երբ հրաւիրուիս, զնա յետին տեղը նստէ. որպէս զի երբ քեզ հրաւիրողը զայ, քեզի բւէ, Բարեկամ գիբ հրամայէ. այն ատեն քեզի հետ նստողներուն առջև քեզի փասք կ'ըլլայ: 11 - Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձրացնէ, պիտի խոնարհի. և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ, պիտի բարձրանայ:

12 - Ա զինք հրաւիրողին ալ ըսաւ, Երբ ճաշ կամ ընթրիք կ'ընես, մի կանչեր քու բարեկամներդ, ոչ ալ քու եղբայրներդ, և ոչ քու ազգականներդ, ու ոչ ուր հարուստ դրացիներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրաւիրեն, ու քեզի հաստուցումը ըլլայ:

13 - Հապա երբ հացիկերդ կ'ընես, աղքատներ, պակասաւորներ, կողեր ու կոյրեր հրաւիրէ. 14 - Ա երանելի պիտի ըլլաս, վասն զի անոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի հաստուցանել. քանզի արդարներուն յարութիւն առած ստանը փոխարէնը քեզի պիտի հաստուցուի:

15 - Եւ սեզան նստողներէն մէկը երբ լսեց այս խօսքը՝ ըսաւ անոր, Երանելի անոր որ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: 16 - Եւ ինք ըսաւ անոր, Մարդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ ու շատ մարդիկ հրաւիրեց: 17 - Եւ ընթրիքին ատենը դրկեց իր ծառան, որպէս զի հրաւիրուածները կանչէ՝ ըտեւ, Եկէք, և հասն զի արդէն ամէն բան պատրաստ է: 18 - Եւ ամէնը մէկէն սկսան եւ քաշուի. առաջինը անոր ըսաւ, Ես արտ մը ծախու առի, ու պետք է որ ելլեմ տեսնուի զանիկա. կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ: 19 - Եւ միւսը ըսաւ, Հինգ զլլգ եղ ծախու առի, ու կ'երթամ որ զանոնք փորձեմ. կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ: 20 - Եւ միւսը ըսաւ, Կի՛ն առի, ու անոր համար չեմ կրնար գալ: 21 - Եւ այն ծառան եկաւ ու իր տէրոջը պատմեց այս բաները. այն ատեն բարկացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր ծառային, Ետե՛ս քաղաքին հրապարակները ու փողոցները ելի, և աղքատները ու պակասաւորները և կողերը ու կոյրերը հոս մտցուր: 22 - Ծառան ալ ըսաւ, Տէր, եղաւ ինչ որ հրամայեցիր, ու տակաւին տեղ կայ: 23 - Եւ տէրը ըսաւ ծառային, Ելի՛ր ճամբաները ու ցանգերը, և բարձրագոյն ստիպէ հոս մտնելու, որպէս զի տունս լեցուի: 24 - Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, որ այն հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթրիքին համը պիտի չառնէ:

25 - Ա իրեն հետ շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և դասնայով անոնց ըսաւ, 26 - Եթէ մէկը ինձի կու գայ, ու չառնիր իր մայրը և մայրը, և կ'ընր և զաւակները, ու եղբայրները և քուրբերը, նաև իր կեանքն ալ, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: 27 - Եւ ով որ իր խաչը չկրցնէր օր իմ հետեւն գար, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: 28 - Վասն զի ձեզմէ ով աշտարակ մը շինել ուղերով, առաջ չնստիր ու հաշիւ

ներ ծախքը, թէ զանիկա լնցնելու խորհուրդն ունի: 29 - Որ չըլլայ թէ երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լնցնել, բարտանդները սկսին զանիկա ծաղը ընել: 30 - Եւ ըսէ թէ Այս մարդը սկսաւ շինել ու չկրցաւ լնցնել: 31 - Կամ թէ որ թագաւորը ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնստիր ու խորհր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնայ դեմ կենալ անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ կու գայ: 32 - Ապա թէ ոչ, քանի որ անիկա հեռու է, դեսպան զրկելով խաղաղութիւն կը խնդրէ: 33 - Ահա այսպէս ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը եթէ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: 34 - Ազդեղ ըսն է. բայց եթէ աղբ իր համը կորսնցնէ, ինչով պիտի համարուի: 35 - Աչ հողի ու ոչ թրեքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ, հազար զանիկա դուրս կը նետեն: Ան որ լսելու ազնիւ ունի թող լսէ:

Ղ. ԺԵ

Ե բոլոր մարտիրոսները ու մեղաւորները անոր կը մօտենային իրմ լսելու համար: 2 - Եւ փարիսեցիները ու դպիրները արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ասիկա մեղաւորները կ'ընդունին ու անոնց հետ կ'ուտէ:

3 - Եւ անիկա այս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով, 4 - Ձեզմէ ով է այն մարդը որ հարիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը կորսնցնէ, իննսունը չը ձգէր անապատին մէջ, ու այն կորուսեալին ետեւէն երթար, մինչև զանիկա գտնէ, 5 - Ա երբ կը գտնէ, ուրախանալով իր ուսերուն վրայ կը գնէ զանիկա: 6 - Եւ տունը գալով, կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, ու անոնց կ'ըսէ, Աւրախ եղբ ինձի հետ, վասն զի իմ կորուսած ոչխարս գտայ: 7 - Ձեզի կ'ըսեմ որ այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի համար որ կ'ապաշխարէ, քան թէ իննսունը չը արդարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պետք չէ: 8 - Կամ թէ ով է այն կինը որ տասը դրամ ունենայ, ու եթէ դրամ մը կորսնցնէ, ծրար չըլլաւոր, ու ամբողջ ուտել զարնը և գոռալուծեամբ փնտաւոր, մինչև գտնէ: 9 - Ա երբ կը

գտնէ, կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, և կ'ըսէ, Աւրախ եղբ ինձի հետ, վասն զի իմ կորսնցուցած դրամս գտայ: 10 - Այնպէս ալ, ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև մէկ մեղաւորի համար որ կ'ապաշխարէ:

11 - Եւ ըսաւ, Մարդ մը երկու օրգի ունէր: 12 - Ա անոնցմէ պղտիկը հօրը ըստ, Հայր, ու ստացուածքէ գ ըստ ինչու անոնց իր ունեցածը: 13 - Եւ շատ օրեր շանցած՝ պղտիկ օրգին բոլոր բաները ժողովց ու հեռու երկիր մը գնաց, և հոն առնառակութեամբ ապրելով իր ունեցածը փճացուց: 14 - Ա երբ ամէնը ստացուց, այն երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու ինք սկսաւ չքաւոր ըլլալ: 15 - Եւ զնաց այն երկրի քաղաքացիներէն մէկուն քով մտաւ, ան ալ իր ազարակը դրկեց զանիկա՝ խոզեր արածելու համար: 16 - Եւ կը փափաքէր խոզերուն կերած եղջերէն իր փորը լեցնել, ու մէկը չէր տար անոր: 17 - Եւ ինքնընկրին գալով՝ ըսաւ, Քանի՛ ըսնուորներ կան իմ հօրս ունեց հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ կը կորուսեմ: 18 - Ելլեմ, երթամ իմ հօրս, և բսմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքին դեմ ու քու առջևդ: 19 - Եւ ալ արժանի չեմ քու օրգիդ բուտելու. զիս քու վարձկաններդ մէկուն պէս ըրէ: 20 - Ա եղաւ իր հօրը եկաւ. և մինչ դեռ ինք շատ հեռու էր, հայրը տեսաւ զանիկա ու գուլթը շարժեցաւ, և վաղելով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու համբուրեց զանիկա: 21 - Որդին ալ ըսաւ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքին դեմ ու քու առջևդ, և ալ արժանի չեմ քու օրգիդ բուտելու: 22 - Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն, Հանեցէ՛ք առաջին պատմուածները ու հացուցէք անոր, և մտասնի դրէք անոր ձեռքը, ու կոշիկներ՝ անոր ոտքերը: 23 - Եւ պարտար գուտակը բերէք, մորթեցէք, և ուտելը և ուրախ ըլլաւ: 24 - Վասն զի այս իմ օրգիս մեռած էր ու սոջնցաւ, կորուսած էր ու գտնուեցաւ. և սկսան տար դրամ ունենայ, ու եթէ դրամ մը կորսնցնէ, ծրար չըլլաւոր, ու ամբողջ ուտել զարնը և գոռալուծեամբ փնտաւոր, մինչև գտնէ: 9 - Ա երբ կը

ներէն մէկը իրեն կանչելով կը հար-
ցնէր թէ այս ի՞նչ է: 27 - Անիկա
այ բառ անոր, Ներսիսի եկաւ, ու
հայրդ պարարտ զուարակը մտրթեց,
Վասն զի ողջ առողջ ձեռք ձգեց զա-
նիկա: 28 - Իսկ ինք բարկացաւ ու չէր
ուզեր ներս մտնել: Աստի իր հայրը
գուրս ելլելով կ'աղաչէր անոր: 29 -
Եւ անիկա պատասխան տալով՝ բառ
հորը, Ահա այսչափ ասիւ է որ քեզի կը
ծառայեմ, ու ընաւ քու խօսքէդ գուրս
չելայ, ու ինծի երբէք ուլ մը չտուիր,
որ իմ բարեկամներուս հետ ուրախու-
թիւն ընէի: 30 - Բայց երբ եկաւ այդ
քու որդիդ, որ քու սասցումքդ ըս-
տերուս հետ կերտաւ, անոր մտրթեցիր
պարարտ զուարակը: 31 - Եւ անիկա
բառ անոր, Արդեակ, դուն միշտ ինծի
հետ ես, ու իմ բոլոր ունեցածս քու կը
չէ: 32 - Ասկայն պէտք էր ուրախ ըլ-
լայ և խնդայ, Վասն զի այս քու եղ-
բայրդ մեռած էր ու ողջնցաւ, կոր-
սուած էր ու գանուեցաւ:

ԳԼ ԺԶ

Ա իր աշակերտներուն ալ բառ,
Հարուստ մարդ մը կար, որ անտես մը
ուներ, և անոր վրայով գանգառ եղաւ
իրեն՝ որպէս թէ իր ունեցածը կը
փձացնէ: 2 - Աստի կանչեց զանիկա
ու բառ անոր, Ի՞նչ է այս զոր քեզի
համար կը անում. քու անտեսութեանդ
հաշիւը տուր, Վասն զի ա՛լ չես կրնար
անտես ըլլալ: 3 - Եւ անտեսը իր մտքին
մէջ բառ, Ի՞նչ ընեմ, որովհետեւ
իմ տերս անտեսութիւնը ինծմէ կ'առ-
նէ. *Տղադ ործութիւն չեմ կրնար ը-
նել, մաւրալու կ'ամբնամ: 4 - Գիտեմ
ի՞նչ պիտի ընեմ, որպէս զի երբ էմ
տեսութեան թեմէս մտրթում, զիս իրենց
տունը ընդունին: 5 - Եւ իր տերոջը
պարտականները մէկիկ մէկիկ իրեն
կանչելով բառ առաջինին, Ի՞նչն իմ
տերոջս որչափ պարտ ունիս: 6 - Ան
այ բառ, Հորիւր մար ձե՛թ. և բառ
անոր, Գիրդ առ ու շուտով նստէ յի-
տուն գրէ: 7 - Եսքը միւսին բառ,
Ի՞նչն ալ որչափ պարտ ունիս. և ա-
նիկա բառ, Հորիւր քու ցորեն. ու
բառ անոր, Գիրդ առ և ութտուն գրէ:
8 - Աւ տերը անիրաւ անտեսը գովեց,

*Յան. չեմ կրնար բրել

որ խելացութիւնով բառ. Վասն զի
այս աշխարհին որդիները իրենց ցեղին
մէջ՝ լուսոյ որդիներէն առեղի խելացի
են: 9 - Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ, Անի-
բառ մամոնայէն ձեզի պարեկամները
ը-
րէք, որպէս զի *երբ անիկա պակսի,
ձեզ յաւիտենական բնակարաններու
մէջ ընդունին: 10 - Ան որ քեզ բանի
մէջ հաւատարիմ է, շատի մէջ ալ
հաւատարիմ է. և ան որ քեզի մէջ
անիրաւ է, շատի մէջ ալ անիրաւ է:
11 - Աստի եթէ անիրաւ մամոնային
մէջ հաւատարիմ չեղաք, Տշմարտ
հարստութիւնը մի պիտի հաւատայ
ձեզի: 12 - Աւ եթէ օտարին բանին մէջ
հաւատարիմ չեղաք, ձեր մի պիտի
տայ ձեզի: 13 - Մատայ մը չկրնար
երկու տեղերու ծառայութիւն ընել,
Վասն զի կամ մէկը պիտի ստէ և
միւսը սիրէ, կամ մէկուն պիտի յա-
րէ և միւսը սրհամարհէ. չէք կրնար
ծառայել Աստուծոյ ու մամոնայի:

14 - Եւ փարիսեցիներն ալ, որոնք
արծաթասեր էին, այս ամէն բաները
լեղելով կը բամոնահար զանիկա: 15 -
Եւ բառ անոնց, Գուք էք որ մարդոց
առջև ինքզինքնիդ կ'արդարացնէք,
բայց Աստուծոյ դիմէ ձեր սիրտերը:
Վասն զի մարդոց մէջ բարձր եղածը
Աստուծոյ առջև պի՛նէ: 16 - Որէն-
քը ու մարդարէները մինչև Յովհաննէս
էին. անիկ ետեւ Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը կը բարոյցուի, և ամէն մե-
կը անոր մէջ մտնելու կ'արտորդի:
17 - Գիրքին է որ երկինք ու երկիր
անցնին, քան թէ օրէնքէն մէկ նշա-
նագիր իյնայ: 18 - Ով որ իր կիրար-
ձակէ և ուրբէջ մը առնէ, շնութիւն
կ'ընէ, և ով որ երկիկ արծաղուած
կին մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ:

19 - Հարուստ մարդ մը կար, որ ծի-
բանի ու բեհեզ կը հագնէր, և ամէն
որ փառաւորագէտ ուրախութիւն կը
նէր: 20 - Աւ Գաղարոս անունով աղ-
քաստ մը կար վերքերով լեցուն, որ
անոր դրանը առջև գրուած էր. 21 -
Եւ կը փափաքէր որ այն հարուստին
սեղանին ինկած փքանքներէն իր փո-
քը լեցնէ. նաև շուներն ալ կու գային
և անոր վերքերը կը լղէին: 22 - Աւ ե-

*Այսինքն, ձեր կարոտութեան ժա-
մանակը
+կամ, մէկը պիտի մեծարէ

զաւ որ այն աղքատը մեռաւ, ու հրեշ-
տակները Արքայամի գողը տարին զա-
նիկա. հարուստն ալ մեռաւ ու թաղ-
ուեցաւ: 23 - Եւ դժոխքին մէջ երբ
անոնքանի մէջ էր, իր աչքերը վերցը-
նելով՝ հեռուէն տեսաւ Արքայամը,
ու Գաղարոսը անոր գողը հանգնե-
ապա: 24 - Եւ ինք աղաղակեց ու բ-
սաւ, Հայր Արքայամ, ողորմէ ինծի
ու զոգի Գաղարոսը, որպէս զի իր մա-
տին ծայրը ջուրը թափեց, ու զովացնէ
իմ լեզուս, Վասն զի այս բոցին մէջ կը
տանջուիմ: 25 - Եւ Արքայամ բառ,
Արդեակ, միտքդ բեր, որ դուն քու
կեանքիդ աստիք քու բարիքներդ ա-
ռիք, նայնպէս Գաղարոս չարիքներ.
հետ մտնիս [հաս] Իր միթարուի, ու
դուն կը ամանջուի: 26 - Եւ այս ամէն
բաններէն զաս՝ մեր ու ձեր մէջտեղ
մեծ անգունդ մը կայ հաստատուած,
այնպէս որ ձեզի անցնիլ ուղղուները
չկրնան, ոչ ալ ատկէ մեզի գալու
ները անցնին: 27 - Ան ալ բառ, Ա-
րեմի կ'աղաչեմ՝ քեզի, հայր, որ զա-
նիկա իմ հօրս տունը զրկես, 28 -
Քանզի հինգ եղբայր ունիմ, որպէս զի
երէնայ անանց վկայութիւն տայ, որ
չըլլայ թէ անոնք ալ այս ազգաբան-
քին տեղը գան: 29 - Եւ Արքայամ
բառ անոր, Անոնք Մովսէսը ու մար-
գարէները ունին, թող անոնց մտիկ ը-
նեն: 30 - Ան ալ բառ, Ոչ, հայր Ա-
րքայամ, հայտն է մեռելներէն մե-
կը անոնց երթայ, պիտի ապաշխարեն:
31 - Եւ անիկա բառ անոր, Եթէ Մով-
սէսի ու մարգարէներուն մտիկ չեն ը-
նել, ոչ ալ եթէ մեռելներէն մէկը յա-
րութիւն առնելու ըլլայ, պիտի հա-
մոզուին:

ԳԼ ԺԷ

Եւ բառ իր աշակերտներուն, Ան-
կարելի է որ զայթաղութիւններ
չգաս. բայց վա՛յ անոր, որուն ձեռքով
կու գան: 2 - Անոր առեղի աղէկ է, որ
անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար
մը կախուի, ու անիկա ծովը ձգուի,
քան թէ այս պոսիկներէն մէկը գայ-
թաղուցնէ: 3 - Զգուշացէք ձեր ան-
ձերուն Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ
մեղանչէ, յանդիմանէ զանիկա. ու
եթէ ապաշխարէ, ներէ անոր: 4 - Եւ
եթէ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մե-

ղանչէ, ու օրը եօթը անգամ դառնայ
քեզի ու բռնէ, կ'ապաշխարեմ՝, ներս
անոր:

5 - Եւ սուսքանները բոն Տերաջը,
Մեր հաւատքը աւելցուր: 6 - Եւ Տե-
րը բառ, Եթէ մանանեկի հասի չափ
հաւատք ունենայիք, այս թթենիին
կրնայիք բռնլ, Արմատաքի խլուէ ու
ծովուն մէջ անկուէ, ան ալ պիտի
հնազանդէր ձեզի:

7 - Բայց ձեզմէ մի է ունի հարբէ՛ որ
ուներնայ երկրագործ կամ հողիւ ծա-
ռայ մը, որ անիկա երբ ապարակէն
դու մտնէ, շուտով գրուցէ անոր թէ
Անցիր սեղան նստէ: 8 - Հապա չընէր
անոր թէ Պատարակե՛ իմ ընթերցը, ու
գօտիգ կապած ինծի սպասարկութիւն
ըրէ, մինչև ես ուտեմ ու խմեմ, ու
ետքը դուն ալ կեր ու խմ: 9 - Մի-
թէ շնորհակա՛լ կ'ըլլայ այն ծառային,
իրեն հրամայուած բաները կատար-
ուեն համար. չեմ կարծեր: 10 - Նայն-
պէս դուք երբ բոլոր ձեզի հրամայուած
բաները ընէք, բւեք թէ Մերք անպի-
տան ծառաներ ենք, քանզի զայն որ
պարտական էինք ընելու՝ ըրինք:

11 - Աւ եղաւ որ երբ ինք Երուսաղէմ
կ'երթար, Մամրիայի և Գալիլեայի
մէջտեղէն կ'անցնէր: 12 - Աւ երբ գեղ
մը պիտի մտնէր, տասը բարստ մարդիկ
հանգիպեցան անոր, որոնք հեռուէն
կայնեցան: 13 - Եւ ձայներէն վեր-
ցուցին ու բոխ, Յիսուս վարդապետ
ողորմէ մեզի: 14 - Եւ տեսնելով ա-
նոնց բառ, Գացէք դուք ձեզ քահա-
նաներուն ցուցուցէք. ու եղաւ որ երբ
կ'երթային, մարտուեցան: 15 - Եւ ա-
նոնցմէ մէկը երբ տեսաւ թէ բժշկուե-
ցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով
փառք կու տար Աստուծոյ: 16 - Աւ
երեսի վրայ անոր ոտքը ինչպիսի շնոր-
հակալ կ'ըլլար անոր. և ինք Մամա-
րայի էր: 17 - Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու բառ, Այ՛ն որ տուն ալ մաք-
րուեցան, իսկ օրը ինքն ո՛ր էն. 18 -
Այս օտարապաղէն գառ ունէ՛ր չգրա-
նուեցան՝ որ դառնայի՞ Մատուծոյ
փառք տան: 19 - Եւ բառ անոր, Ե-
լիք դնա, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց:
20 - Աւ երբ փարիսեցիները իրեն
հարցուցին թէ Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը ե՞րբ պիտի գայ, պատաս-
խան տուաւ անոնց ու բառ, Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը որչա՞նչ երև-

ցած բաներով չգար: 21 - Աւ պիտի չբռնի թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոս, վասն զի ահա Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսիդին է:

22 - Աշակերտներուն ալ բաւաւ, Օրեր պիտի գան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերէն մեկը տեսնելու պիտի փափաքէք, ու պիտի չտեսնէք: 23 - Եւ եթէ բռն ձեզի թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոս, մի երթաք ու առնույ մի հետեւիք: 24 - Վասն զի ինչպէս փայլաւոր երկինքին տակ մեկ գիւն փայլատակելով մինչև երկինքին տակ միւս գիւն լայս կու տայ, նոյնպէս պիտի ըլլայ Որդին մարդոյ իր գործը: 25 - Միայն թէ պէտք է որ ինք առաջ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս ազգէն: 26 - Եւ ինչպէս նոյն օրերը եղաւ, այնպէս պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ: 27 - Կուտէին, կը խմէին, կին կ'առնէին, երկան կը տրուէին, մինչև այն օրը որ նոյ տապանը ժողովուրդը եկաւ ու ամէնը կործնուց: 28 - Նմանապէս, ինչպէս Ղովոսի օրերը եղաւ, կ'ուտէին, կը խմէին, ծախու կ'առնէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը շինէին: 29 - Բայց այն օրը որ Ղովոս Սողոմէ եկաւ, երկինքէն կրակ ու ձոռով տեղացեալ երկրի ալ կործնուց: 30 - Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը որուն մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի: 31 - Այն օրը ան որ ամսիքին վրայ է և իր կառասիները տանը մէջ, թող վար չիջնէ զանոնք առնելու: Եւ ան որ արտին մէջ է, նոյնպէս թող ետ չգառնայ: 32 - Միաբերներք երեք Ղովոսի կերպ: 33 - Ով որ իր կեանքը կ'ուզէ ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանկաւ, և ով որ կը կորսնցնէ՝ պիտի ապրեցնէ զանկաւ: 34 - Չեղի կ'ըսեմ, Այն զիչէրը եթէ երկու Տոգի մեկ անկողինի մէջ ըլլան, մեկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի: 35 - Եւ եթէ երկու կին մեկտեղ ազալու ըլլան, մեկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի: 36 - Եւ պատասխան տալով ըսին անոնք, Տէր, ո՞ր պէտք ըլլաւ այս բանը: 37 - Ան ալ բաւաւ անոնց, Ար մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուրդն արծիւներ:

Անոնց առաջ մին ալ բաւաւ այս բանին վրայով թէ պէտք է ամէն տեսն աղօթք ընել ու չձանձրանալ: 2 - Բաւաւ, Կասաւոր մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աստուծոյ չէր վստիմար ու մարդէ չէր ամչնար: 3 - Եւ նոյն քաղաքին մէջ որբերսի մը կար, որ անոր կու գար ու կ'ըսէր, Իրաւունքը ինձի ու - ոչորէ չէ իմ աստեալ: 4 - Եւ անկիւ ժամանակ մը չէր ուզեր ունի գործել: Բայց ետք բաւաւ իր մտքին մէջ, թէ Եւ Աստուծոյ չեմ վստիմար ու մարդէ չեմ ամչնար, 5 - Գոնէ այս որբերսիին զիս ձանձրացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որպէս զի չգոյ ամէն տանն զիս թախանձէ: 6 - Եւ Տէրը բաւաւ, Լսեցէք, անիբաւ դատաւոր ինչ կ'ըսէ: 7 - Հապա Աստուծոյ իր ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ, որոնք ջորէն ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն, թէ Եւ երկայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ: 8 - Չեղի կ'ըսեմ որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ: Բայց Որդին մարդոյ երբ գայ, արդեօք հաւատք պիտի գանձ երկրի վրայ:

9 - Եւ մեկ բանիներուն, որոնք իրենց անձերուն վրայ կը փաստահանուին թէ արդար են, և ուրիշներ կ'առնարէին, այս առակը բաւաւ: 10 - Իր կու մարդ ելան ամառը աղօթք ընելու, մեկը փարիսեցի ու միւսը մաքաւոր: 11 - Փարիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր: Ով Աստուծոյ, շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտաւոր երկու անգամ ծամ կը պահեմ, ու թը երկու անգամ ծամ կը պահեմ, ու բոլոր ստացուածքիս տասանորդը կու տամ: 13 - Եւ մաքաւորը հետուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինք վերցնել: Հապա իր կուրծքը ձեռնով կ'ըսէր, Աստուծոյ, որբմէ ինձի մեղաւորիս: 14 - Չեղի կ'ըսեմ թէ ստիկա այն միւսէն աւելի արդարացած էր առնել իջաւ: Կասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խնամարհի, և ով որ իր անձը կը խնամարհէ՝ պիտի բարձրանայ:

15 - Մանր աղաք ու բերին իրեն, որպէս զի անոնց գպիւ: ու աշակերտ-

ները տեսնելով կը յանդիմանէին զանոնք: 16 - Բայց Յիսուս զանոնք իրեն կանչելով՝ բաւաւ, Թող տուէք այդ մանր աղաքը որ ինձի գան, և մի աղօթք ատանք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը այդ պիտի ներուեն: 17 - Ճամարիս կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ աղաք մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չամենէ անոր մէջ:

18 - Եւ իշխան մը հարցուց անոր ու բաւաւ, Բարի վարդապետ, ինչ գործեմ որպէս զի յաւիտեանկան կեանքը ժառանգեմ: 19 - Եւ Յիսուս բաւաւ անոր, Ինչօք զիս բարի կ'անուանես: Եւ ինչէն զատ բարի չկայ, որ է Աստուծոյ: 20 - Պատուիրանները գիտես: Դժուրութիւն մի ըներ, Սպասութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ, Սուս վիշակութիւն մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ: 21 - Ան ալ բաւաւ, Աստուծոյ ամէնը մանկուածնէն ու վեր պատահեմ: 22 - Չայս լսելով Յիսուս բաւաւ անոր, Բան մըն ալ պահաւ է քեզի: քու բոլոր անեցածք ծախել և աղքատներուն բաշխել, ու երկինքը զանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետեւէս: 23 - Անկիւ երբ այս բանը լսեց, թրտմեցաւ, վասն զի շատ հարուստ էր: 24 - Եւ Յիսուս երբ զանկիւ տարածեմ տեսաւ, բաւաւ, Որչափ դժուար է անոնց որ հարուստութիւն ունին, Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: 25 - Բանգի դիրին է որ ուղտը տակելն ծակէն անցնի, բան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ: 26 - Եւ անոնք որ լսեցին, կ'ըսէին, Այ՛ ս'ի կրնայ փրկուի: 27 - Եւ ինք բաւաւ, Մարդոց կողմնէ անկարելի եղած բաները Աստուծոյ կողմնէ կարելի են: 28 - Ու Պետրոս բաւաւ, Ահա մենք ամեն բան թողուցինք և քու ետեւէդ եկանք: 29 - Աւ անկիւ բաւաւ անոնց, Ճամարիս կ'ըսեմ ձեզի թէ Մարդ մը չկայ որ թողուց տուն, կամ ծնողք, կամ եղբայրներ, կամ կին, կամ որդիներ Աստուծոյ թագաւորութեանը համար, 30 - Որ պիտի շառնէ բազմապատիկ այս առանձին մէջ, և գալու աշխարհին մէջ յաւիտեանկան կեանքը:

31 - Եւ տասուերկուքը իր քով աննելով՝ բաւաւ անոնց, Ահա մենք Ե-

րուսաղէմ կ'ելլենք, և մարգարէներուն ձեռքով Որդւոյ մարդոյ համար բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: 32 - Վասն զի Տէր անոնք պիտի մատնուի, ու ծաղ պիտի ըլլայ և պիտի նախատուի, ու պիտի ըլլեն աւանոր, 33 - Եւ պիտի ձեռնեն ու սպաննեն զանկիւ, ու երբորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ: 34 - Բայց անոնք այս բաներէն մեկն ալ չհասկցան: ու այս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և բաւաւ բաները չէին իմնար: 35 - Ու եղաւ որ երբ ինք երկրովի կը մտնէր, կ'ըր մը ճամբուն քով նստեր էր մտաբոլու: 36 - Երբ լսեց բազմութեանը անցնելը, հարցուց թէ ինչ է այն: 37 - Եւ իրեն բան թէ Յիսուս Աղաղակելի ու բաւաւ, Յիսուս, Որդի Կաթի, որբմէ ինձի: 39 - Եւ անոնք որ առջեւն կ'երթային, կը յանդիմանէին զանկիւ, որպէս զի ունի բայց անկիւ ո՛վ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի Կաթի, որբմէ ինձի: 40 - Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝ հրաման ըրաւ որ զանկիւ իրեն բերին, ու երբ անիւս մտնեցաւ, հարցուց անոր ու բաւաւ, 41 - Ինչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ: անկիւ ալ բաւաւ, Տէր, որ աչքերս բացուին: 42 - Եւ Յիսուս բաւաւ անոր, Թող բացուին: քու հաւատքդ քեզ բժշկեց: 43 - Եւ իսկայն անոր աչքերը բացուեցան, ու անոր ետեւէն կ'երթար, և փառք կու տար Աստուծոյ: Բոլոր ժողովուրդն ալ տեսնելով զԱստուծոյ կը զովարանէին:

Եւ մտնելով երկրովի մէջէն կ'անցնէր: 2 - Եւ ահա մարդ մը կար, առնէր Չաքէտա բաւաւ, որ մաքաւապետ էր ու ինք հարուստ էր: 3 - Եւ կ'ուզէր տեսնել թէ ո՛վ է Յիսուս, ու բազմութեանը չէր կրնար, վասն զի հասակով կարճ էր: 4 - Եւ առաջ փառք ու ժամատի գնիկի մը վրայ ելաւ, որպէս զի զանկիւ տեսնէ, վասն զի անկէ պիտի անցնէր: 5 - Ու երբ Յիսուս այն տեղը եկաւ, վեր նայելով զանկիւ տեսաւ, ու բաւաւ անոր, Չաքէտա, շուտ բրէ, տակէ վար իջը, վասն զի պէտք է ինձի այսօր քու տունդ կենալ: 6 - Եւ արտարալով

վար իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զանիկա: 7 - Երբ ասէն ալ տեսան, կը արանջէին ու կ'ըսէին թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջեւան ընելու: 8 - Եւ Ձաքէոս կայնեցաւ ու ըսաւ Տէրոջ, Տէր, ահա իմ ունեցածն կէտը աղքատներուն կու տամ, ու եթէ զրպարտութեամբ մէկուն զրկանք բրած եմ, չորեքսպատիկ կը հատուցանեմ ուս: 9 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Այսոր այս տանը փրկութիւն եղաւ, քանզի ստիկա ալ Արարահամի որդի է: 10 - Վասն զի Որդին մարտէ եկաւ որպէս զի կորուսածը փնտռէ ու փրկէ:

11 - Ու երբ անոնք այս բաները կը լսէին, առտկ մըն ալ ըսաւ իր Երուսաղէմ մտանայուն համար, և անոնց այնպէս կարծելուն համար թէ շուտ մը Աստուծոյ թաղաւորութիւնը պիտի յայտնուի: 12 - Ուստի ըսաւ, Ազնուակոսն մարդ մը հեռու երկիր զնոց իրեն թաղաւորութիւն առնելու և դառնայու: 13 - Եւ իր տասը ծառաները կանչելով տասր մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բանեցուցէ՛ք որչափ մինչեւ ես դամ: 14 - Եւ անոր քաղաքացիները զանիկա կ'ատէին, ու զեղաններ զրկեցին անոր ետեւէն, բռնելով թէ Չենք ուզեր որ ատիկա մեր վրայ թաղաւորութիւն ընէ: 15 - Ու եղաւ որ երբ անիկա թաղաւորութիւն առնելով ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ այն ծառաները որոնց ստակը տուեր էր, որպէս զի զիտնայ թէ ո՞վ ինչ շահ ըրած է: 16 - Եւ առաջինը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, քու մնացող տասր մնաս շահ ըրաւ: 17 - Եւ ըսաւ անոր, Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետեւ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, ասոր քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր: 18 - Ու երկրորդը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, քու մնացող հինգ մնաս շահ ըրաւ: 19 - Եւ ըսաւ անոր, Ի՞նչն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր: 20 - Եւ ուրիշ մը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ահա քու մնացող զոր թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի: 21 - Քանզի կը վարնայի քեզմէ, վասն զի դուն խիստ մարդ մըն ես, չգրած բանդ կը վերցընես ու չսերմանածդ կը հնձես: 22 - Եւ անիկա ըսաւ անոր, Ի՞նչ բերնէդ քեզ պիտի դատեմ, ով չար ծառայ:

զիտէր որ ես խիստ մարդ մըն եմ, չգրած բան կը վերցնեմ ու չսերմանածս կը հնձեմ: 23 - Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեզանաւորներուն չտուիր, որպէս զի ես եկած տանն շահալով առնելի զանիկա: 24 - Եւ հին կայնողներուն ըսաւ, Առե՛ք ստիկ մնասր ու տուէ՛ք անոր որ տասր մնաս ունի: 25 - (Եւ ըսն իրեն, Տէր, անիկա տասր մնաս ունի:) 26 - Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին պիտի տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անիկէ պիտի առնուի: 27 - Բայց այն իմ թշնամիներ, որոնք չէին ուզէր որ իրենց վրայ թաղաւոր ըլլամ, հոս բերե՛ք ու իմ առջեւ սպաննեցէ՛ք: 28 - Եւ այս բաները խօսելէն ետեւ յառաջ գնաց Երուսաղէմ ելելու:

29 - Ու եղաւ որ երբ Բեթ փաղէի ու Բեթանիայի մտակեցաւ՝ գեպի ի այն լեռը որ Չիթեմեաց լեռ կ'ըսուի, իր աշակերտներէն երկուքը զրկեց, 30 - Եւ ըսաւ, Գացէ՛ք յէր զիմացի դերը, և անոր մէջ մանկնուդ պէս պիտի զանեք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ ընաւ մարդ մը նետած չէ. արձակեցէ՛ք զանիկա ու բերե՛ք: 31 - Եւ եթէ մէկը ձեզի հարցնէ թէ Ինչո՞ւ կ'արձակէք, այսպէս ըսէ՛ք անոր, թէ Տէրոջը պէտք է: 32 - Երբ զացին անոնք որ զրկուեցան, ինչպէս իրենց զրուցի էր՝ դասու: 33 - Ու երբ առանակը կ'արձակէին, անոր տերերը ըսին անոնց, Ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը: 34 - Անոնք ալ ըսին, Տէրոջը պէտք է: 35 - Եւ զանիկա Յիսուսի բերին ու իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յիսուսը հեծցուցին: 36 - Ու երբ կ'երթայ, իրենց հանդերձները ձա՛մբուն վրայ կը փռէին: 37 - Ու երբ ալ մտակեցաւ, և Չիթեմեաց լեռանը գաւ ի վայրէն կ'իջնէր, աշակերտներուն բոլոր բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ զԱստուծո՞ւ օրհնել բարձր ձայնով՝ այն բոլոր հրաշքներուն համար զորոնք տեսնէին: 38 - Ու կ'ըսէին, Օրհնեալ է այդ թաղաւորը որ Տէրոջը անունովը կու գայ. երկինքի մէջ խաղաղութիւն, ու փառք՝ բարձրութեան մէջ: 39 - Եւ բազմութեանը մէջէն փարսեցիներէն մէկ քանիները ըսին անոր, Վարդապետ, այդ քու աշակերտները

յանդիմանէ: 40 - Եւ անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Չեզի կ'ըսեմ, եթէ ստանք լուս կենան, քարեր պիտի աղաղակեն:

41 - Ու երբ մտակեցաւ, քաղաքը տեսնելով՝ լացաւ անոր վրայ և ըսաւ, 42 - Գոնէ՛ այս քու օրուանդ մէջ զիտնայիր քու խաղաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչքերդ: 43 - Վասն զի օրեր պիտի դան քու վրայ՝ որ թշնամիներդ քու բոլորտիդ պատնէջ պիտի շինեն, ու քեզ պիտի պաշարեն, և ամէն կողմէ քեզ ներք պիտի ձգեն: 44 - Եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ ու քու մէջդ եղած զաւակներդ, և քոր մը քարի վրայ ամենեւին պիտի թողուն. քու մէջդ, անոր համար որ չձանչար քու այցելութեանդ ժամանակը:

45 - Եւ ասաւորը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոր մէջ ծախողները և գնողները: 46 - Եւ ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունն աղօթքի տուն է. բայց դուք ատիկա աւազակներու այր բլրք:

47 - Եւ ամէն օր ասաւորին մէջ կը սորվեցներ. բայց քահանայագետները ու դպիրները և ժողովուրդի գիտաւորները կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զանիկա: 48 - Ու ըսան մը չէին կրնար զանել թէ ինչ ընեն, վասն զի բոլոր ժողովուրդը անոր կապուեր էին մտիկ ընելու:

ԳԼ Ի

Ու եղաւ որ այն օրերէն մէկը, երբ ասաւորին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցներ և աւետարանը կը քարոզէր, քահանայագետները ու դպիրները ծեբեռան հետ մէկտեղ վրայ հասան, 2 - Եւ անոր հետ խօսեցան՝ բռնելով, 2րուցէ մեզի, ինչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուողը: 3 - Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, և ըսէ՛ք ինձի: 4 - Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր թէ մարդոցմէ: 5 - Եւ անոնք իրենց մէջ խորհեցան ու ըսին, 6 - Եթէ բռնե՛ք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացէք անոր. իսկ եթէ ըսե՛ք՝ Մարդոցմէ, բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի բարկոծեն, վասն

զի հարց համազուած են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր: 7 - Եւ պատասխան տուէ թէ չեն գիտեր ուրիշ՝ էր: 8 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ բեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:

9 - Սկսաւ այս առակը զրուցիլ ժողովուրդին. Մարդ մը այգի տնկեց և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր երթալով շատ ժամանակ մնաց: 10 - Եւ ատենին ծառայ մը զրկեց մշակներուն, որպէս զի այգիին պտուղէն անոր տան. իսկ մշակները ձեծեցին զանիկա ու պարսպ ծամբեցին: 11 - Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ զրկեց. իսկ անոնք զանիկա ալ ձեծեցին, անարգեցին ու պարսպ ծամբեցին: 12 - Ու երրորդ մըն ալ զրկեց. իսկ աննք զանիկա ալ վրայ սորեցին ու դուրս հանեցին: 13 - Այն ատեն այգիին տէրը ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս զրկեմ, թերեւս վանիկա տեսնելով ամհնան: 14 - Բայց մշակները երբ տեսան զանիկա, իսկուս հետ խորհուրդ բրին՝ բռնելով, Ասիկա է ծառանդը, եկէ՛ք զանիկա սպաննենք, որպէս զի ծառանդութիւնը մերը ըլլայ: 15 - Եւ զանիկա այգիէն դուրս հանեցին ու ապանեցին. ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. 16 - Պիտի գայ ու կորսորցնէ այն մշակները, և այգիէն ուրիշներու պիտի տայ: 17 - Երբ զայս լսեցին, ըսին, Քա՛ւ իցի: Եւ ինք անոնց նայելով՝ ըսաւ, Հապա ի՞նչ է այս գրուածը, թէ Այն քարը զոր շինողները մերթեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ: 18 - Ամէն ով որ այն քարին վրայ իշնայ, պիտի կոտորի, և որու վրայ որ իշնայ, պիտի փայտէ զանիկա: 19 - Եւ քահանայագետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս նոր ժամուն ձեռք գարնեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախեցան. քանզի իմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ:

20 - Ու երբ յարգեց արեւի սպասելով, զրկեցին քանի մը խորեղայ մարդիկ, որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձեռացնէին, որպէս զի զանիկա խօսքով բռնեն՝ տեսութեան և կուսակալին իշխանութեանը զանիկա մտանելու: 21 - Ու անոր հարցուցին՝ բռնելով, Վարդա-

պեա, գիտե՛ք որ շնորհ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, և աշառութիւն չես ընէր, չապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ծամբան կը սորվեցնեն: 22 - Մեզի արժան է կայսրին սուրբ սուր թէ ոչ: 23 - Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկնալով՝ բաւա անոնց, Ինչո՞ւ զեւ կը փորձէր: 24 - Յուցուցէք ինձի դասէկան մը: Որո՞ւն պատկերը ու գերը ունի Կաթարին: Պատասխան տուին ու բարն, կայսրին: 25 - Եւ ինք բաւա անոնց, Ուրեմն զայն որ կայսրինն է՝ կայսրին սուրբ, և զայն որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ արեւոյ: 26 - Եւ չկցան զանիկա խօսքով մը բանել ժողովուրդին առջեւ, ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուս կեցան:

27 - Եւ սարգևեցնիւրէն անոնք եկան, (որոնք հակառակութիւն կ'ընեն թէ յարութիւն չկայ,) և անոր հարցուցին՝ 28 - Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, Նիթ մեկուն եղբայրը կին ունեւայով գեանկու ըլլայ, ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ, անոր եղբայրը ատնէ այն կինը և իր եղբորը զաւակ հանէ: 29 - Արդեօք եղբայրներ կային. ու առաջինը կին մը առնելով՝ զաւակ չունեցած մեռաւ: 30 - Երկրորդն ալ առաւ այն կինը և ինք ալ մեռաւ անոնց զաւակի: 31 - Երրորդն ալ առաւ զանիկա. նմանապէս եօթն ալ, ու զաւակ չձգեցին ու մեռան: 32 - Ամէնէն ետքը կինն ալ մեռաւ: 33 - Ուրեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ, վասն զի եօթն ալ զանիկա կին ունեցան: 34 - Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց՝ ըսաւ, Այս աշխարհին որդիները կին կ'առնեն ու երկան կը արուին: 35 - Իսկ անոնք որ արժանի պիտի ըլլան այն աշխարհին հասնելու ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն, ոչ կին կ'առնեն և ոչ երկան կը արուին: 36 - Որովհետեւ ա՛յլ չեն կրնար մեռնիլ. քանզի հրեշտակներուն հաւասար են, ու Աստուծոյ որդիներ են, վասն զի յարութեան որդիներ են: 37 - Իսկ մեռելներուն յարութիւն առնելը Մովսէս ալ իմացուց մարտիրոս պատմութեան մէջ, երբ կը կոչէ Տէրը՝ Արթուրի Աստուծոր, ու Իսահակի Աստուծոր, և Յակոբի Աստուծոր:

38 - Ու Աստուած մեռելներուն Աստուծոյ չէ, հապա կենդանիներուն, վասն զի ամէնը անոր կենդանի են: 39 - Եւ դպիրներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու բարն, Վարդապետ, աղէկ բար: 40 - Ու ա՛յլ մէկը համարձակութիւն չէր ընէր անոր բան մը հարցնելու:

41 - Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ Քրիստոս Իսահիթի որդին է: 42 - Եւ ինք Իսահիթ Սաղմունիներուն գերբին մէջ կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս բաւա, նստէ իմ աջ կողմն, 43 - Մինչեւ քու թշնամիներդ սոսքերուդ պատուանդան ընեմ: 44 - Ուրեմն Իսահիթ որ զանիկա Տէր կը կոչէ, Ի՞նչպէս անիկա անոր որդին կ'ըլլայ:

45 - Եւ բոլոր ժողովուրդին առջեւ ըսաւ իր աշակերտներուն, 46 - Չգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզին փառասան հանրաբանելով պարտի, և շուկաներուն մէջ բարեւոյն կը սիրեն. ու ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին արժանիքը, և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին բազմացնելը: 47 - Որովհետեւ քեւարիներուն տուները կ'ուստեն, ու Ժողովարաններուն համար աղօթքը կ'երկնցնեն. ասոնք աւելի գաղափարաւորութիւն պիտի ընդունին:

ԳԼ ԻԱ

Ու նայելով՝ տեսաւ հորուստները որոնք իրենց ընծաները զանձանակը կը ձգէին: 2 - Տեսնիկ որբեւորի մըն ալ տեսաւ, որ հոն երկու լուսնի ձրձրէցի: 3 - Աւ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս աղքատ որբեւորին ամէնէն աւելի ձգեց: 4 - Վասն զի ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջ ձգեցին, բայց ասիկա իր չքաւորութենէն բայց իր ունեցած ապրուստը ձգեց:

5 - Աւ երբ մէկ քանիները տաճարին համար կ'ըսէին թէ Գեղեցիկ բարեբով ու նուէրներով զարգարուած է, ըսաւ, 6 - Այդ բաները զորոնք կը տեսնէք, օրեր պիտի գան որ այն առտին քար մը քարի վրայ պիտի չմտայ որ չքարկուի: 7 - Հարցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապետ, Ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները, և Ի՞նչ է նշանը՝ երբ այդ բաները պիտի ըլլան: 8 - Ան ալ ըսաւ, Չգոյշ կեցէք, չխաբուիք, վասն

զի շատերը պիտի գան իմ անունով ու ըսեն թէ իսկ եմ՝ Քրիստոս, ու ժամանակը մօտեցած է. ուրեմն անոնց ետեւէն չերթար: 9 - Իսկ երբ լուս պատերազմներ և խռովութիւններ, մի քանիսն, վասն զի պիտի տեսայ այս բաները ըլլան, լուս զմահմանը խոյն չէ: 10 - Այն ատեն բաւա անոնց, Ազգապի վրայ պիտի ըլլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան վրայ: 11 - Եւ անց տեղ մեծ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան, ու սուրբ և մահաշարժութիւն, նաև երկինքէն ստակոյի բաներ և մեծ նշաններ պիտի ըլլան: 12 - Իսկ այս ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն ու հարածեն, և ժողովարաններու ու բանտերու պիտի մտնեն. և իմ անուան համար թագաւորներու ու կուսակալներու առջեւ պիտի տարուիք: 13 - Եւ ոչ Բաբելոնի վրայ ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլան: 14 - Ուստի ձեր օրաին մէջ դրե՛ք՝ որ առաջ ուրեմն չմտածէք պատասխան տալու վրայով: 15 - Ամէն զի ես ձեզի ըսեցիս, ու իմաստութիւն պիտի տամ, ուրու պիտի չկրնան դեմ խօսիլ կամ դեմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները: 16 - Եւ պիտի մտանաւիք ծրուողքներէ ու երկայնիքէ և ազգականներէ ու բարեկամներէ, ու ձեզմէ պիտի սպաննեն: 17 - Եւ իմ անուան համար ամէնուն ատկի պիտի ըլլաք: 18 - Իսկ մտց մը ձեր զիւնէն պիտի չկորուի: 19 - Ձեր համբերութիւնովը հոգիներդ պիտի ստանաք:

20 - Աւ երբ տեսնէք Երուսաղէմը չորս կողմէն զօրքերով պատած, այն ատեն զիտցէք որ անոր աւերումը մտ: 21 - Այն ատեն Հրեւոսանի մէջ՝ Գոսթերը լեռները թող հեռանան, ու անոր մէջ եղանակը թող հեռանան, և անոնք որ ազարակներն են՝ թող չմտնեն անոր մէջ: 22 - Վասն զի այն օրերէ վրէժխնդրութեան օրեր են, որպէս զի բոլոր գրուածները կատարուին: 23 - Իսկ վա՛յ այն օրերը յի իրողներուն ու ծիծ տուողներուն, վասն զի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին վրայ. ու բարեկամութիւն պիտի քայտայ այս ժողովուրդին վրայ: 24 - Եւ սուրբ բերնով պիտի ինձան, ու բոլոր ազգերուն մէջ՝ զերի պիտի տարուին. ու Երուսաղէմ՝ ազգերուն ստիգ կուտն պիտի ըլլայ, մինչև ազգերուն ժամանակները լինան: 25 - Աւ արեգակին և լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, ու երկրի վրայ ազգերը սարգևութեամբ պիտի տազանապեն, և ծովը ու արկները պիտի գոռան: 26 - Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին երկնց վտանէ և աշխարհի վրայ գոյրու բանութիւն սպասելէն, վասն զի երկինքը զօրութիւնները պիտի շարժին: 27 - Եւ այն ատեն պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառքով: 28 - Աւ երբ այս բաները սկսին ըլլալ, երբ ու գուրեմիդ բարձրացուցէք, վասն զի ձեր փրկութիւնը մտ է: 29 - Եւ առաջ մը բաւա անոնց, Տեսէք թիւնին ու ամէն ծառերը: 30 - Երբ կը բողբոջին, տեսնելով զուրք ձեզմէ կ'անմաք թէ ալ ամառը մտ է: 31 - Նշանքս դուք երբ այս բաները եղած տեսնէք, զիտցէք որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտ է: 32 - Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչև ես այս ամէն բաները ըլլան: 33 - Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, լուս իմ խօսքեր բնաւ պիտի չանցնին: 34 - Իսկ դուք զգուշացէք ձեր անձներէ: 35 - Եւ իր սիրտերնիդ կերուխումով ու զինովութիւնով մտնարուց, ու յանկարծակի այն օրը ձեր վրայ հասնի: 35 - Վասն զի բոլոր երկրին երեսը բնակողներուն ամէնուն վրայ որդայութի մը պէս պիտի հասնի: 36 - Առտի արթննալ կեցէք, ու ամէն ատեն աղօթք ըրէք, որ արժանի ըլլաք այն բոլոր ըլլալու բաներէն ապաստելու և Որդոյ մարդոյ առջեւ կոչուելու:

ԳԼ ԻԲ

Բողարջակերաց տօնը մտնեցաւ որ Զատիկ կ'ըսուէր: 2 - Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս սպաննեն զանիկա, քանզի ժողովուրդէն կը վախային:

3 - Եւ Սատանայ՝ Իսկարիովատցի մակամուսնեայ Յուզայի ներք մտաւ, որ տասուերկու քին համրանքն էր: 4 - Եւ գնաց քահանայապետներուն ու իշխաններուն հետ խօսք բրու թէ ինչպէս զանկիս մասնէ անոնց: 5 - Անոնք ալ ուրախացան և խոստացան անոր ստուկ տայ: 6 - Աւ ինք վրան աւաւաւ, և պատն հուծիւն մը կը փնասուեր որպէս զի զանկիս մասնէ անոնց աւաւանց բազմութեանը ժողովուրդն: 7 - Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք էր զատիկ մորթիլ: 8 - Աւ զրկեց Պետրոսը և Յովհաննէսը ու բաւա, Գաղէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը որպէս զի ուտենք: 9 - Անոնք ալ բարն անոր, Ա՛ւր կ'ուզես որ պատրաստենք: 10 - Եւ ըսաւ անոնց, Ահա երբ քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի որ աւին Լաւ ջուրի սօփոր մը կը տանի. անոր ետեւէն զապէք այն առնը ուր ինք կը մտնէ: 11 - Եւ այն առնը տերոջ բռնք, Վարջապետը կ'ըսէ քեզի, Ա՛ւր է օթեւանը ուր աշակերտներուս հետ մեկտեղ զատիկը ուտեմ: 12 - Ան ալ ձեզի յարգարուած մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստեցէք: 13 - Եւ դաջին գտան ինչպէս իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին: 14 - Աւ երբ ժամը հասաւ, սեղան նստաւ և տասուերկու առաքելները իրեն հետ: 15 - Աւ ըսաւ անոնց, Փափաքելով փափաքեցայ որ այս զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ: 16 - Գանդի կ'ըսեմ ձեզի որ ալ բնաւ առկէ պիտի չուտեմ՝ մինչև Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի: 17 - Եւ գաւաթը առաւ, գոհացաւ ու բաւա, Առէք ատիկա ու բաժնեցէք ձեր մէջ: 18 - Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ բնաւ որթին բերքէն պիտի չմտեմ՝ մինչև Աստուծոյ թագաւորութեանը գայ: 19 - Եւ հաց առաւ, գոհացաւ, կտրեց և տուաւ անոնց ու բաւա, Այս է իմ մարմինս, որ ձեզի համար տրուած է. ատիկա ըրէք զիս յիշելու համար: 20 - Երանաւ ալ գաւաթը և ընթրիքէն ետեւ ու բաւա, Այս գաւաթը նոր ուսել է իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը թափուի: 21 - Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինձի հետ այս սեղանն է: 22 - Եւ

յիբաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս սահմանուած է, բայց վայ այն մարդուն՝ որուն ձեռքով անկիս կը մատնուի: 23 - Եւ անոնք սկսան իրենց մէջ հարցուփոճ ընել թէ իրենցմէ ո՞վ է որ այն բանը պիտի ընէ: 24 - Վէ՛ճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ՝ թէ իրենցմէ ո՞վ մեծ պիտի սեպուի: 25 - Եւ անկիս ըսաւ անոնց, Այգալ թագաւորները անոնց կը տիրեն, և անոնք որ կ'իշխեն անոնց՝ բարեբար կը կուսուին: 26 - Բայց դուք այնպէս պիտի չլլայք, հապա ան որ ձեր մէջ մեծ է, պղտիկին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպասուորին պէս: 27 - Գանդի ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը թէ սպասուորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. սակայն ես ձեր մէջ սպասուորի մը պէս եմ: 28 - Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինձի հետ կը կենանք իմ փորձուելիքներուս մէջ: 29 - Ես ալ ձեզի ինչպէս արհուրդեմ ուսելու կ'ընեմ, ինչպէս իմ Հոյսը ինձի թագաւորութեան մը ուսաւ ըրաւ: 30 - Որպէս զի դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւորութեանս մէջ, և ամբողջներու վրայ նստիք Իսրայէլի տասուերկու ցեղերը դատելու: 31 - Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմոն, Սիմոն, ահա Սատանայ ձեզ փնտնեց, որ ցորենի պէս խորբայէ: 32 - Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի որպէս զի քու հաւատաք չպակարի. և դուն երբ դարձի դաս, քու եղբայրներդ ալ հաստատուի: 33 - Իսկ ինք ըսաւ անոր, Տէր, ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանա երթալու ալ, մեանելու ալ: 34 - Եւ անկիս ըսաւ, Պետրոս, քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չխօսի մինչև դուն երեք անգամ ուրանաս ընէ՛ւ թէ զիս չես ճանչնար: 35 - Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ձեզ զըրկեցի առնելք քուսի ու պարկի և կօշիկներու, բանի մը կարօտ եղա՞ք: 36 - Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն ալ չէ. ետք ըսաւ, Բայց հիմա ան որ քուսի ունի, թող ինչ ցէր առնէ, նոյնպէս ալ պարկը. և ան որ ինչ ունի, թող իր հանդերձը ծախէ ու իրեն թուր մը ծախու տունէ: 37 - Գանդի կ'ըսեմ ձեզի որ այս գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատարուի, Եւ անորէններու հետ սեպուեցաւ. քանզի ինչ որ ինձի համար

արդար է, կատարուելու վրայ է: 38 - Անոնք ալ ըսին, Տէր, ահա հոս երկու թուր կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Հերբ եւ: 39 - Եւ երաւ իր սովորութեանը պէս Չիթիեանց լեռը գնաց. աշակերտներն ալ իր ետեւէն գաջին: 40 - Երբ այն տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց, Աղօթք ըրէք որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք: 41 - Եւ ինք անոնցմէ գատուեցաւ քարնիկեցի մը չափ, ու ծուկի վրայ գալով աղօթք կ'ընէր: 42 - Աւ կ'ըսէր, Հոյս, եթէ կ'ուզես, այս գաւաթը ինձ մէ անցուր. բայց ոչ թէ իմ կամքս հապա քու կը թող ըլլայ: 43 - Աւ երկիրքէն հրեշտակ մը երեցաւ անոր և կը զորացնէր զանկիս. ու սաստիկ ներդառնութեան մէջ ըլլալով առկի ջերմեւանդութեամբ աղօթք կ'ընէր: 44 - Եւ իր քրոջները արիւնի մեծ կամօթիւնը պէս էր, որ գետինը կը թափուէր: 45 - Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտներուն քով եկաւ, ու գտաւ զաւաթը արման թիւնէն քնացած: 46 - Եւ ըսաւ անոնց, Ինչպէս կը քնանաք. եւ լէք աղօթք ըրէք որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք: 47 - Աւ երբ դուս կը խօսէր, ահա բազմութեան մը, և Յուզա ըսաւ անն ալ, տասուերկու քին մէկը, անոնց առջևէն կ'երթար, ու Յիսուսի մտեցաւ որպէս զի զանկիս համարել է: 48 - Բայց Յիսուս ըսաւ անոր, Յուզա, համբուրելով կը մասնես Որդին մարդոյ: 49 - Երբ անոր բոլորակքը եղանկեր տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, բոնի տանոր, Տէր, թուրով զայնե՛նք: 50 - Եւ անոնցմէ մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մտախնամ անոր աջ սեղանը: 51 - Աստուսան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Թող տուէք մինչև այդ տեղը. և դուք անոր ակունջին ու բժշկեց զանկիս: 52 - Եւ Յիսուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն ու ձերբուրուն ըսաւ, Իր թէ ուղղակի վրայ երբ տուրեք ու լիբերով: 53 - Աւ մէն որ ձեզի հետ էի տաճարի մէջ, և ինձի ձեռք չզարկեք. բայց այս է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշխանութեանը: 54 - Աւ զանկիս բռնելով տարին ու քահանայապետին տուր մտցուցին:

Պետրոս ալ հեռուանց անը ետեւէն կ'երթար: 55 - Երբ կրակ վառեցին գաւաթին մէջ ու մեկտեղ նստան, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: 56 - Աղաթին մը տեսնելով զանկիս որ կրակին քով նստեր էր, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Ասիկա ալ անոր հետ էր: 57 - Բայց Ուրբա ուրացաւ զանկիս ու ըսաւ, Ով կին, ես զանկիս չեմ ճանչնար: 58 - Եւ քիչ մը ետքը ուրիշ մը տեսաւ զանկիս ու ըսաւ, Ի՞նչն ալ անոնցմէ ես. և Պետրոս ըսաւ, Ով մարդ, ես անոնց չեմ: 59 - Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետեւ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր, Յիսուսի ատիկա ալ անոր հետ էր, վասն զի Գալիլեացի է: 60 - Բայց Պետրոս ըսաւ, Ով մարդ, չեմ գիտեր ինչ կը զրուցես դուն. և քանի որ իր խօսքը բերանն էր, իսկոյն հաւ խօսեցաւ: 61 - Եւ Տէրը դարձաւ ու Պետրոսի նայեցաւ. Պետրոս ալ միտքը բերաւ Տէրոջ խօսքը որ իրեն բեր էր թէ Գեւ հաւը շիտած երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս: 62 - Աւ Պետրոս գուր ելլելով գաւաթապէս լացաւ: 63 - Եւ այն մարդիկը որոնք Յիսուսը կը պահէին, ծարր կ'ընէին զանկիս ու կը ծեծէին: 64 - Եւ անոր աչքերը ծածկելով անոր երեսին կը զարնէին, ու կը հարցնէին իրեն բերով, Մարգարեացի, Ով է ան որ քեզի զարկաւ: 65 - Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուցէին իրեն հայհայելով: 66 - Աւ երբ տուտու եղաւ, ժողովաւորին ձերակոյտը քահանայապետներ և դպիրները ժողովուեցան, ու տարին զանկիս իրենց ստեանը և բարն, իթէ Քրիստոսը դուն է, բէ մեզի: 67 - Ըսաւ անոնց, Եթէ ձեզի բռն ալ պիտի չհատաւարք: 68 - Եւ իթէ ձեզի քան ի հարցնեմ, ինձի պատասխան պիտի չտաք, ու այլ զիս պիտի արձակէք: 69 - Առկէ ետեւ Որդին մարդոյ Աստուծոյ զօրութեանը աջ կողմը պիտի նստի: 70 - Եւ ամենք բարն, Ուրիշն ունի Աստուծոյ Որդին կ'ընէ ես. ինք ալ ըսաւ անոնց, Գուր կ'ըսէք թէ ես եմ: 71 - Եւ անոնք բարն, Այ ինչ պէտք է մեզի վկայութեան, վասն զի մեք մեզմէ ատար բերնէն լսեցինք:

ԳԼ. ԻԳ

Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը սոք ելլելով տարին զանիկա Պիղատոսի 2 - Ու սկսան անոր վրայով ամբաստանութիւն ընել և ըսել, Աստիկա գտանք, որ Ֆր արգր կը մարտեցնէր, ու Կայսրին Տարիկ տալէ կ'արգիլէր, և իրեն Տամար կ'ըսէր թէ ինք Քրիստոս - թագաւոր է: 3 - Իսկ Պիղատոս Տարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից թագաւորը գո՞ւն ես. անիկա ալ պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գուն կ'ըսես: 4 - Այն ատեն Պիղատոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդներուն ըսաւ, Ես այս մարդուն վրայ յանցանք մը չեմ գտնիր: 5 - Բայց անոք սոք կը կոխէին ու կ'ըսէին թէ ժողովուրդը իրար կ'անցնէ, ու բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սարկեցնէ: Գալիլեայէ սկսած մինչև այս ատը: 6 - Եւ Պիղատոս երբ լսեց Գալիլեայի Տամար, Տարցուց թէ այդ մարդը Գալիլեայցի է: 7 - Ու երբ իմացաւ թէ Հերովդէսի իշխանութեան տակէն էր, զանիկա Հերովդէսի զրկեց, քանզի ին ալ այն օրերը Երուսաղէմ էր:

8 - Եւ Հերովդէս երբ Յիսուսը տեսաւ, շատ ուրախացաւ, վասն զի ինք շատոնցունէ կը փափաքէր զանիկա տեսնել. քանզի անոր վրայով շատ բաներ լսած էր, և կը յուսար որ անկէ եղած նշան մը տեսնէ: 9 - Ու շատ խօսքերով Տարցուցած կ'ընէր անոր, բայց անիկա ընաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ: 10 - Քահանայապետները ու դպիրներն ալ կեցեր էին, և տասնիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայ: 11 - Իսկ Հերովդէս անարդեց զանիկա իր զօրակներուն հետ, ու ծագր ընդէն ետև փառաւոր Տանդերծներ Տագցուց անոր, և նորէն Պիղատոսի զրկեց: 12 - Ու այն օրը Պիղատոս և Հերովդէս իրարու հետ բարեկամ եղան. որովհետև առաջ իրենց մէջտեղ թշնամութիւն կար:

13 - Եւ Պիղատոս քահանայապետները ու իշխանները և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց: 14 - Եւ ըսաւ անոնց, Այս մարդը առջևս բերիք ժողովուրդը մարտեցնողի մը պէս, և ահա ես ձեր առջև քննութիւն ընելով տատոր Տամար ձեր ըրած ամբաստանութիւններէն յանցանք մը չգտայ այդ

մարդուն վրայ: 15 - Ոչ ալ Հերովդէս, վասն զի ձեզ անոր զրկեցի, և ահա աստիկա մահու արժանի գործ մը ըրած չէ: 16 - Արեմն պատիժ մը տամ աւտոր ու արձակեմ: 17 - (Իսկ ատենն ատենը պէտք էր որ մէկը արձակէր անոնց): 18 - Եւ բոլոր բազմութիւնը մէկտեղ աղաղակեցին ըսելով, Վերցուր աստիկա, ու Իսարաբբան արձակէ մեզի: 19 - (Որ քաղաքին մէջ եղած խռովութեան մը և մարդապանութեան Տամար բանոր դրուած էր): 20 - Եւ Պիղատոս Յիսուսը արձակել ուզելով նորէն խօսեցաւ անոնց: 21 - Բայց անոք կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Խաչը հանէ աստիկա, խաչը հանէ: 22 - Եւ ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է աստիկա. ես ատոր վրայ մահու արձանի յանցանք մը չգտայ. ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր ու արձակեմ: 23 - Իսկ անոք մեծամայն աղաղակներով սոք կը կոխէին, ու կ'ուզէին որ անիկա խաչուի. և անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօրաւոր եղան: 24 - Ու Պիղատոս վճռեց որ անոնց խնդրքը ի գործ դրուի: 25 - Եւ անոնց ուզած Բարթէ, որ խռովութեան և մարդապանութեան Տամար բանոր դրուած էր, արձակեց անոնց, և Յիսուսը իրենց կամբին յանձնեց:

26 - Ու երբ զանիկա կը տանէին, Սիմոն Կիրենացի ըսած մէկը բռնեցին որ արտէն կու գար, և խաչը անոր վրայ դրին որպէս զի Յիսուսի ետևէն բերէ: 27 - Ու անոր ետևէն կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողովուրդներու, նաև կիներու, որոնք կ'ողբային ու կու լային անոր Տամար: 28 - Եւ Յիսուս գարձաւ անոնց ու ըսաւ, Ով Երուսաղէմի աղբիկներ, իմ վրաս մի լըռուսաղէմի աղբիկներ, իմ վրաս մի լըռուսաղէմի աղբիկներ: 29 - Վասն զի ահա օրեր կու գան, որոնց մէջ պիտի բռնէ, Երուսիմ ամուլեղներուն, և այն որովայններուն որոնք ջծնան, և ծիծեռուն որոնք կաթ չտուին: 30 - Այն ատեն պիտի սկսին բռն ընեներուն, Մեր վրայ ինկէք, ու ըլլաւ ընենուն: Մեզ ծածկեցէք: 31 - Վասն զի ի՞նչ գալար փայտին այրպէս կ'ընեն, հապա չարին ի՞նչ պիտի ըլլայ:

32 - Ուրիշ երկուք ալ, չարագործ-

ներ, բերուեցան անոր հետ սպանուելու: 33 - Երբ Գաղաթ ըսուած տեղը գտցին, յոն խաչը Տանեցին զանիկա, և այն չարագործներն ալ, մէկը աջ կողմէն ու միւսը ձախ կողմէն, Իսկ չար: 34 - Եւ ըսաւ Յիսուս, Հայր, թողութիւն տուր ատոնց, վասն զի չեն գիտեր ի՞նչ կ'ընեն: Ու անոր Տանդերծները բաժնեկու ատենինն վիճակ ձգեցին: 35 - Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր. իշխաններն ալ անոնց հետ կը նստաստէին զանիկա ու կ'ըսէին, Ուրիշները ազատեց, թող ինքզինքն ազատէ, ի՞նչ աստիկա է Քրիստոս, Աստուծոյ ընտրեալը: 36 - Ծագր կ'ընէին զանիկա զիտարներն ալ, առջևը կու գային քաղաք կը մատուցանէին անոր, 37 - Ու կ'ըսէին, ի՞նչ գուն ես Հրէից թագաւորը, քու անձդ ազատէ: 38 - Եւ զիր մը գրուած էր անոր վրայ Յիսուսըն ու Լատիներէն և Եբրայեցիներէն գրերով, Թէ Աստիկա է Հրէից թագաւորը:

39 - Եւ այն կտրուած չարագործներէն մէկը Տայ Տայութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, ի՞նչ գուն Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ ու մեզ ալ: 40 - Իսկ միւսը պատասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով ըսաւ, Գուն Աստուծոյ չես վախնար, որովհետև նոյն դատապարտութեան մէջ ես 41 - Ու մենք իրոււնքով, բանիւս հա մեր ըրածներուն արժանաւոր Տատուցումը կ'ուսնենք. բայց աստիկա գէշ բան մը չըրաւ: 42 - Եւ ըսաւ Յիսուսի, Տէր, յիշէ զիս, երբ քու թագաւորութիւնովդ գտաւ 43 - Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Գուն այսօր ինձի հետ դրոստիս մէջ պիտի ըլլաս:

44 - Եւ ժամը վեցին ատեններն էր, ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը: Եւ արեւ խաւարեցաւ, 45 - Ու ամառարին վարագործ մեջտեղէն պատուեցաւ: 46 - Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Հայր, քու ձեռքը կ'աւանդեմ իմ հոգի. ու երբ գոյս ըսաւ, հոգի տուաւ:

47 - Եւ հարիւրապետը եղած բանը անանելով Աստուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ, Իրուցընէ այս մարդը արդար էր: 48 - Եւ այս տեսարանը գիտելու Տամար ժողովուած բոլոր բազմութիւն-

ները եղած բաները տեսնելով կուրծքերնուէ կը գարնէին ու ետ կը դառնային: 49 - Ամէն իր ծանչուորներն ալ հետուն կայներ էին, նոյնպէս ալ այն կիները՝ որոնք իր ետևէն եկեր էին Գալիլեայէ, ու կը տեսնէին այս բաները:

50 - Եւ ահա մարդ մը Յովսէփ անունով, որ խորհրդական էր, բարի ու արդար մարդ մը, 51 - (Աստիկա անոնց խորհուրդին ու գործին հաւանութիւն տուած չէր), Հրէաներուն Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինք ալ Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր: 52 - Աստիկա Պիղատոսի գնաց, ու Յիսուսի մարմինը ինդրեց: 53 - Եւ զանիկա Իսկի ինքնելով կտաւով փակ թէց, ու քարէ փորած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, ուր բնաւ մէկը գրուած չէր: 54 - Եւ այն օրը ուրբով էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր:

55 - Եւ անոր ետևէն գտցին այն կիները, որոնք իրեն հետ Գալիլեայէ եկած էին, ու տեսան գերեզմանը, և թէ ի՞նչպէս անոր մարմինը հա գրուեցաւ: 56 - Եւ գուշակով խուսկեր ու իւղեր պատրաստեցին, և շաբաթ օրը Տանդերծան պատուիրաններն հաւանաւ:

ԳԼ. ԻԿ

Ու մէկշաբթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզմանը եկան, ու բերին այն խուսկերը զորոք պատրաստեք էին, և ուրիշ կիներն ալ անոնց հետ: 2 - Ու քարը գերեզմանէն մէկը զորուած գտան: 3 - Եւ ներս մտնելով Տէր Յիսուսի մարմինը հա չգտան: 4 - Եւ եղաւ որ երբ անոք այս բանն համար տարակուսանքի մէջ էին, ահա երկու մարդիկ ըստափայլ Տանդերծներով շատան անոնց: 5 - Ու երբ վախով լեցուած՝ երեսնին գէպի գետինը ծռեցին, այն Բարթէն բոլոր անոնք, ինչո՞ւ Տամար ողբը մեռելներուն հետ չու Տամար ողբը մեռելներուն հետ կը փնտռէք: 6 - Հոս չէ աս, հապա յարութիւն տուաւ. միտքերնիդ բերեք ինչպէս խօսեցաւ ձեզի երբ դեռ Գալիլեայի մէջ էր, 7 - Ըսելով թէ Որդին մարդայ պէտք է որ մեղուս մարդոց ձեռքը մտնուի ու խաչը ելլէ, ու

*Յան. ըստմար

երբորդ օրը յարութիւն առնէ: 8 - Եւ միտքերնին բերին անոր խօսքերը: 9 - Ու գերեզմանէն դառնալով այս ամէն բաները պատմեցին տասնութէին ու բոլոր ուրիշներուն: 10 - Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի ու Յովհաննա և Յակոբոսի Ժայռ Մարիամ, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ, որոնք այս բաները առաքեալներուն պատմեցին: 11 - Եւ անոնց առջև ճնորական խօսքեր երեցաւ անոնց զրուցածը, ու չէին հաւատար անոնց: 12 - Բայց Պետրոս ելաւ վաղեց դէպի գերեզմանը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտանները կը կենային. ու գնաց՝ իր մտքին մէջ գարմանալով այն եղածին վրայ: 13 - Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը գեղ մը կ'երթային, որ Երուսաղէմէ վաթսուն ասպարէզ հեռու էր, և անոր անունը Իմմաուս էր: 14 - Եւ անոնք կը խօսէին իրարու հետ այս բոլոր եղած ինքեբերուն վրայով: 15 - Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խորհրդածութիւն կ'ընէին, Յիսուս ինք ալ մտենալով անոնց հետ կ'երթար: 16 - Բայց անոնց աչքերը բռնուած էին, որպէս զի զինք չճանչնան: 17 - Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ են այդ խօսքերը՝ որ բալելով իրարու հետ կը խօսակցիք, ու տրամամ ալ էր: 18 - Աստասխան տուաւ անոնց մէկը, որուն անունը Կղեովպոս էր, ու ըսաւ անոր, Ի՞նչն միայն Երուսաղէմի մէջ կը կենաս, ու չես գիտեր թէ ինչե՛ր եղան հոն այս օրերս: 19 - Եւ ինք ըսաւ անոնց, Ի՞նչ. անոնք ալ ըսին իրեն, Կազմարեցի Յիսուսի համար, որ Աստուծոյ և բոլոր Ժողովուրդին առջև գործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը եղաւ: 20 - Ի՛նչպէս քահանայապետները ու մեր իշխանները մահուան դատաստանի մատնեցին զանհկա և խաջ հանեցին: 21 - Իսկ մենք կը յուսայինք թէ անհկա էր որ Կորովելը պիտի աղաւթէր. և այս ամէնուն վրայ այս երբորդ օրն է որ այս բաները եղան: 22 - Կուս մեր մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ գործակցեցին, որոնք առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին, 23 - Ու անոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տեսան, որոնք բեր են թէ անհկա ողջ է: 24 - Եւ մերիններէն մէկ քանիներն ալ գերեզմանը գացին ու այնպէս

գտան, ինչպէս այն կիները զրուցեցին, միայն թէ զինք չտեսան: 25 - Ան ալ ըսաւ անոնց, Ով անմիտներ ու թուլափրամներ, հաւատալու այն բոլոր բաներուն, զորոնք մարգարէները խօսեցան: 26 - 27 - որ Բրիտանի պիտք էր այս չարչարանքները կրել, և իր փառքը մշտնել: 27 - Ու սկսելով Մոյսէսէ և ընտրելով մարգարէներէն, կը մեկնէր անոնց, ինչ որ իրեն համար բոլոր զերբերուն մէջ գրուած էր: 28 - Երբ մտնեցան այն գեղին՝ ուր կ'երթային, ինք ալ կը ցուցնէր որպէս թէ ասելի հեռու տեղ մը պիտի երթար: 29 - Բայց ստիպեցին զինք ու ըսին, Մեր բով կեցիք, վասն զի իրեկու՛նք մօտ է և օրը իջած է. և մտաւ անոնց հետ կենալու: 30 - Ու եղաւ որ երբ ինք անոնց հետ սեղան նստաւ, հաց առաւ, օրհնեց, ու կտրելով տուաւ անոնց: 31 - Այն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան ու զինք ճանչցան, և ինք անոնցմէ աներեւոյթ եղաւ: 32 - Ու իրարու կ'ըսէին, 27 - որ սիրտերնիս մեր ներսիդին կը բորբոքէր, երբ ինք մեզի հետ կը խօսէր ճամբուն մէջ, և զերբերը կը մեկնէր մեզի: 33 - Ու ելան նոյն Ժամու՛ն Երուսաղէմ՝ դարձան, ու մէկտեղ Ժողովուրդ գտան տասնութէի ու անոնց հետ ելալով: 34 - Որոնք կ'ըսէին թէ Իրուցընէ Տէրը յարութիւն առաւ, ու Արմենի երեցաւ: 35 - Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և թէ ի՛նչպէս ինքզինք իրենց ճանչցուց հացը կարած ատենը: 36 - Եւ քանի որ այս բաները կը խօսէին, Յիսուս ինք կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի: 37 - Բայց անոնք զարհուրելով կ'ախնային, ու կը կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն: 38 - Եւ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջ խորհուրդներ կ'ելլէին: 39 - Տեսէք ձեռքերս ու առքերս, որ ես ինքն եմ. շոշափեցէք զիս ու տեսէք, վասն զի ոգին մարմին և ոսկորներ չունենար, ինչպէս զիս կը տեսնէք որ ունիմ: 40 - Եւ զայս ըսելով՝ ձեռքերս ու առքերս ցուցուց անոնց: 41 - Ու երբ ասուլաւին իրենց որ Խաղաղութենէն չէին հաւատար, և զարմանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ուտելեք մը ունի՛ք հոս: 42 - Անոնք ալ

կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրախորխի տուին իրեն: 43 - Եւ առաւ կերակուանց առջև: 44 - Եւ ըսաւ անոնց, Աստիք են այն խօսքերը զորոնք ձեզի խօսեցայ երբ դեռ ձեզի հետ էի, թէ Պետք է որ կատարուին այն ամէնը որոնք Մոյսէսի օրէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղմուններուն մէջ ինձի համար գրուած են: 45 - Այն ատեն անոնց միտքը բացաւ որպէս զի զիրբերը հասկանաւ: 46 - Եւ ըսաւ անոնց թէ Այսպէս գրուած է, և այսպէս պէտք էր Բրիտանի չարչարուիլ, ու երբորդ օրը մեռելներէն յարութիւն առնէ: 47 - Եւ անոր անունովը ապաշխարութիւն ու մեղքերու թողութիւն քարոզուիլ բոլոր

ազգերու մէջ՝ Երուսաղէմէ սկսած: 48 - Ու դուք էք այս բաներուն վկաները: 49 - Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստումները ձեզ վրայ կը զրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջ նստեցէք, մինչև վերէն զօրութիւն առնէք ձեզ վրայ: 50 - Եւ զանոնք մինչև Քիւստանի հանց, ու իր ձեռքերը վեր վերցնելով օրհնեց զանոնք: 51 - Եւ եղաւ որ երբ զանոնք կ'օրհնէր, զատուեցաւ անոնցմէ ու վեր կ'ելլէր երկինք: 52 - Անոնք ալ երկրպագութիւն ընելով անոր՝ մեծ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան: 53 - Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջ էին, ու կը գովաբանէին և կ'օրհնէին զԱստուած: Ամէն:

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼ. Ա

Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ բով էր, և Բանը Աստուած էր: 2 - Անհկա սկիզբէն Աստուծոյ բով էր: 3 - Ամէն բան անով եղաւ, և առանց անոր բան մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ: 4 - Կեանքը անով էր, ու կեանքը մարդոց լցան էր: 5 - Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանհկա չճանչցաւ: 6 - Աստուծո՛ւմ զրկուած մարդ մը կար, որուն անունը Յովհաննէս էր: 7 - Ասիկա վկայութեան եկաւ որպէս զի Լոյսին համար վկայէ, որպէս զի անկէր անոր միջոցով հաւատան: 8 - Ինք չէր այն Լոյսը, հապա եւս որպէս զի Լոյսին համար վկայութիւն տայ: 9 - Ճշմարտաւ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ չեկող բոլոր մարդիկը կը լուսաւորէ: 10 - Ինք աշխարհի մէջ էր, և աշխարհ անով եղաւ, ու աշխարհ զանհկա չճանչցաւ: 11 - Իրեններուն եկաւ, և իրենները զինք չընդունեցին: 12 - Բայց որոնք որ զինք ընդունեցին, անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստու-

ծոյ որդիները ըլլալու, որոնք կը հաւատան իր անուանը: 13 - Որոնք ոչ աւրինէ և ոչ մարմինի կամքէ, ոչ ալ մարդու կամքէ, հապա Աստուծո՛ւմ ծնան: 14 - Եւ Բանը մարմին եղաւ ու մեր մէջ ընտկեցաւ, (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն միածնի փառքին պէս.) շնորհքով ու ճշմարտութեւնով լեցաւ: 15 - Յովհաննէս վկայեց անոր համար և ազատակեց՝ ըսելով, Ասիկա է, որուն համար կը դրուցի, Ան որ իմ ետեւէս կուգայ, ինձմէ առաջ եղաւ, վասն զի ինձմէ առաջ էր: 16 - Եւ անոր լեցաւ խաղաղութիւն մենք ամէն շնորհք առինք շնորհքի տեղ: 17 - Վասն զի օրէնքը Մոյսէսի ձեռքով տրուեցաւ, բայց շնորհքը ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Գրիստոսի ձեռքով եղան: 18 - Մէկը երբէք զԱստուած տեսած չէ, բայց միածնի Արդին որ Հօրը ծոցն է, անհկա պատմեց: 19 - Եւ Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է, երբ Հրեաները Երուսաղէմէ քահանաներ ու Վատացիներ զրկեցին որպէս զի հարցնին անոր թէ Գու՛ն ո՞վ էս: 20 - Եւ անհկա խոստովանեցաւ ու չուրացաւ. խոստովանեցաւ թէ Ես

*Կո՛ւմ, գարով

Քրիստոսը չեմ: 21 - Աւ չարացիցին անոր, Հապա ի՞նչ. Եղևո՞ն ես. և քառ, Չեմ: Այն մարգարէն ես. պատասխան տուաւ թէ Ոչ: 22 - Այն տառն բռին անոր, Դուք ո՞վ ես. քե՛ք չեմ, որպէս զի պատասխան տանինք մեզ զրիդոյններուն. դուք ի՞նչ կ'ըսես քեզի համար: 23 - Ըսաւ, Ես անոր ձայնն եմ, որ անապատին մէջ կը կայնէ: Նիտիեցեք Տէրոջը ճամբան, ինչպէս Եսայի մարգարէն րասւ: 24 - Եւ այն զրիւտմունքը փարսեցիներէն էին: 25 - Աւ չարացիցին իրեն՝ բռեցով, Հապա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ'ըսես, եթէ դուք Քրիստոս չես, ու ոչ Եղևոն, և ոչ մարգարէն: 26 - Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս ու քառ, Ես ջրով կը մկրտեմ, բայց ձեր մէջ մէկը կայ զոր դուք չէք ճանչնար: 27 - Անիկա է իմ ետեւս եկողը որ ինծմէ առաջ եղաւ, որուն կոչելին կապը քակելու ես արժանի չեմ: 28 - Այս բաները Բեթաւարայի մէջ եղան Յորդանանու անդին կողմը, ուր Յովհաննէս կը կենար ու կը մկրտէր: 29 - Հետեւեալ օրը Յովհաննէս անաւ Յիսուսը որ իրեն կու գար, և քառ, Ահա Աստուծոյ Գառը որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ: 30 - Ասիկա է որու համար ես կը զրուցեի, իմ ետեւս մարդ մը կու գայ որ ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի ինծմէ առաջ էր: 31 - Աւ ես զանիկա չէի ճանչնար, բայց անոր համար ես եկայ ջրով մկրտելու, որպէս զի անիկա Խրայելի յայտնուի: 32 - Եւ Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ բռեցով՝ թէ կը տեսնէի Հոգին որ աղաւթիկ պէս երկինքէն կ'իջնէր, ու անոր վրայ կը հանգչէր: 33 - Եւ ես զանիկա չէի ճանչնար, բայց ան որ զիս զրկեց ջրով մկրտելու, ինք քառ ինծի, որու վրայ տեսնես Հոգին, որ կ'իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ, անիկա է որ Աւեր Հոգեով կը մկրտէ: 34 - Ես այ տեսայ, ու վկայեցի թէ ասիկա է Աստուծոյ Որդին: 35 - Հետեւեալ օրը գարձեալ Յովհաննէս կայնար էր, և իր աշակերտներէն երկուքը: 36 - Աւ նայելով Յիսուսի վրայ որ կը պարտէր, քառ, Ահա Աստուծոյ Գառը: 37 - Եւ լսեցին անիկէ երկու աշակերտները որ կը խօսէր, ու գացին Յիսուսի ետեւէն: 38 - Յիսուս երբ գործաւ ու անաւ զանինք

որ էր ետեւէն կու գային, քառ անոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք. անոնք ալ օրին իրեն, Ուրբի, (ու թարգմանելով վարդապետ բռեց է.) ո՞ր է քու օթեւանը: 39 - Ըսաւ անոնց, Եկէք ու տեսէք, եկան ու տեսան ուր տեղ որ էր իր օթեւանը. Ե այն օրը անոր քով կեցան, վասն զի ժամը տասնի տակներն էր: 40 - Սիմոն Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս այն երկուքէն մէկն էր, որոնք լսեցին Յովհաննէսէ և անոր ետեւէն գացին: 41 - Ասիկա նախ էր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ և կ'ըսէ անոր, Գառնք Միտան, (որ Քրիստոս կը թարգմանուի.) 42 - Աւ տարաւ զանիկա Յիսուսի քով. Յիսուս անոր նայելով՝ քառ, Դուք ես Յովհաննի որդին Սիմոն. դուք կեփաս պիտի քառիս, որ Գետրոս կը թարգմանուի: 43 - Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ուզեց, և Փիլիպոսը գտնելով՝ քառ անոր, Եկուր իմ ետեւ: 44 - Եւ Փիլիպոս Բեթաւարայէ էր. Անդրէասի ու Պետրոսի քաղաքէն: 45 - Փիլիպոս կը գտնէ Նաթանայէլը և կ'ըսէ անոր, Ան, որու համար Մովսէս օրէնքին մէջ գրեց, և մարգարէներն ալ, զա՛հի՛ս գտանք, այսինքն Յիսուս Նազարեցին, Յովսէփի որդին: 46 - Եւ Նաթանայէլը քառ անոր, Նազարեթէ կարելի՞ է որ աղէկ բան մը քառայ. քառ անոր Փիլիպոս, Եկուր ու տես: 47 - Յիսուս երբ տեսաւ Նաթանայէլը որ իրեն կու գար, քառ անոր համար, Ահա իրուցընէ Իսրայելացի մը, որուն ներքը նեղութիւն չկայ: 48 - Նաթանայէլը քառ անոր, Արեկ՞ է կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ Յիսուս ու քառ անոր, Դեռ Փիլիպոս քեզ չկանչած, դուք որ թղթներին տակ էիք, ես քեզ տեսայ: 49 - Պատասխան տուաւ Նաթանայէլը ու քառ անոր, Ուրբի, դուք ես Աստուծոյ Որդին, դուք ես Իսրայելի թագաւորը: 50 - Յիսուս պատասխան տուաւ և քառ անոր, Ասոր համար՝ որ քեզի բոխ թէ քեզ թղթներին տակ տեսայ, կը հաւատարմ. ասիկէ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես: 51 - Աւ քառ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ասիկէ ետե պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, և Աստուծոյ Տրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ:

*Ա. յ. Բ. Բ., Օժեալ + Ա. յ. Բ. Բ., վէճ

ԳԼ Բ

Աւ երրորդ օրը հարանիք մը կար Գալիլեայի Կանա + աղ + Եւ Յիսուսի մայրը այն էր: 2 - Յիսուս ալ կանա չուեցաւ այն հարանիքը, ու իր աշակերտներն ալ: 3 - Աւ երբ գինին պակեցաւ, Յիսուսի օրը քառ անոր, Գինի չուանիս: 4 - Յիսուս քառ անոր, Ով կին, դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս. իմ ժամանակս դեռ հասած չէ: 5 - Իր մայրը սպասուորներուն քառ, Ինչ որ ձեզի բակ, բէք: 6 - Հին վեց հաս քարէ կարասներ դրուած էին Հրէից մայրուելու ուղիքէն համեմատ, որոնց ամէն մէկը երկու կամ երեք մօր բա՛ն կ'ուսնէր: 7 - Յիսուս քառ անոնց, Լեցուցէք այդ կարասները ջրով. ու լեցուցին զանոնք մինչև բերանը: 8 - Եւ քառ անոնց, Հիմա իր անձը անոնց չէր հաւատար, և չէր գիտէր եղած ջուրին համը առաւ, և չէր գիտէր ուրիշ բայց, (բայց սպասուորները որոնք ջուրը քառ չէին, գիտէին,) սեղանապետը կը խօսի փեսային, 10 - Աւ անոր կ'ըսէ, Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մտառուցուի, ու երբ խմած կ'ըլլան, այն տառն ստորնադայնք. Բայց դուք աղէկ գինին մինչև հիմա պահեցիր: 11 - Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը զայս բրաւ Գալիլեայի Կանա + աղ + Եւ մէջ, և իր փառքը յայտնեց. ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն:

12 - Ասիկէ ետե Յիսուս Կափառնաթաւմ իջաւ, և Եր մայրը ու իր եղբայրները և իր աշակերտները, ու շատ օրեր հոն չկեցան: 13 - Եւ Հրէից զատիկը մծա էր, ու Յիսուս իրուտողմ էլաւ. 14 - Եւ տաճարին մէջ գտաւ արջաւ ու ոչխար և աղանի ճախողները, ու ստակ փոխողներն ալ՝ որոնք նստեր էին: 15 - Եւ չուանէ խորալան մը շինելով՝ ամէնը տաճարին դուռս հանեց, ոչխարներն ալ ու արջաւներն ալ, և ստակ փոխողներուն պղինձները ջերուցան բրաւ, ու սեղանները կործանեց: 16 - Եւ աղանի ճախողներուն քառ, Ասիկէ վերցուցէք ստանք, իմ Հօրս տուելը առաւտուրի տուն մի բնէք: 17 - Եւ իր աշակերտները միտքներին բերին որ զքառուանէ, Բաւ տանի նստանք զիս կերաւ:

18 - Այն տառն պատասխան տուին Հրեաները ու բռին անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցնես ձեզի՞ որ այդ բաները կ'ընես: 19 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու քառ անոնց, Բակեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ զանիկա պիտի կանգնեմ: 20 - Եւ Հրեաները լսին, Բաւասուներդեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը, և դուք երեք օրուան մէջ պիտի կանգնես զանիկա: 21 - Բայց ինք իր մարմնին տաճարին համար կ'ըսէր: 22 - Աւստի երբ ինք մեռելներէն յորտե՞րիւն տուաւ, իր աշակերտները միտքներին բերին թէ այս բանը քառ էր, ու հաւատացին զերբին և Յիսուսի քառ խօսքին: 23 - Աւ երբ զատիկ տունը երուտողմ էր, շատ մարդիկ անոր քառ ճրաշքները տեսնելով՝ հաւատացին անոր անուանը: 24 - Բայց ինք Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար, վասն զի ինք գիտէր ամէն մարդ: 25 - Աւ պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տար իրեն, քանզի ինք գիտէր թէ ի՞նչ կայ մարդուն ներսիդին:

ԳԼ Գ

Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկողեմոս անունով, որ Հրէից իշխան էր: 2 - Ասիկա գիշերով Գիսուսի քով եկաւ, և քառ անոր, Ուրբի, գիտե՞ք որ դուք Աստուծմէ վարդապետ եկաւ, վասն զի մէկը չկրնար քառ այդ հրաշքները գործող դուք կ'ընես, եթէ Աստուծոն իրեն հետ չըլլայ: 3 - Պատասխան տուաւ Յիսուս և քառ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, եթէ մարդ մը քնարէն չձանձի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւն տեսնել: 4 - Նիկողեմոս քառ անոր, Ի՞նչպէս կ'ընայ մարդ մը ձնանիլ, որ ծերացած է. հնարաւոր բան է որ նորէն իր մօրը որովայնը մտնէ ու ձնանի: 5 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, եթէ մարդ մը ջուրէն ու Հոգիէն չձնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւն տեսնել: 6 - Մարմնէն ձնածը մարմին է. ու

*Որ +, Իսրայէլ, իրենց + Որ +, անոր + Որ +, վերէն

Հոգիէն ծնածը հոգի է : 7 - Դուն մի գործանար որ քեզի բարի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանկի : 8 - Հովը ուր որ ուզէ՛ կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսեն, բայց չեն գիտեր ուրկէ՛ կու գայ կամ ո՛ր կերթայ : այսպէս ալ է այն ամէնը որ Հոգիէն կը ծնանի : 9 - Պատասխան տուա Նիկողեմոս ու բառ անոր, Այդ ի՛նչպէս կրնայ ըլլալ : 10 - Պատասխան տուա Յիսուս ու բառ անոր, Իսկ իրարայրի Գլ վարդապետ մէն ես, և այս բաները չէն գիտեր : 11 - Ճշմարիտ ճշմարտ կ'ըսեմ՝ քեզի, թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսնուք՝ կը վկայենք, ու մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր : 12 - Ինչէ՛ երկրաւոր բաները ձեզի գրուցելի ու չէք հաւատար, ի՛նչպէս պետի հաւատարք ելա՛ք իրաւոր բաները ձեզի գրուցելի : 13 - Եւ մէ՛կը երկինք չելաւ : բայց անկիս միայն որ երկինքն իջաւ, Արդէն մարդայ որ երկինքն է : 14 - Եւ ինչպէս Մովսէս անապատին մէջ օճը բարձրացուց, այնպէս պէտք է որ Արդէն մարդայ բարձրանայ : 15 - Արդէս ինչ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յախտենական կեանք ունենայ : 16 - Վասն զի Աստուած այնպէս սիրեց աշխարհը, մինչև իր միամէն Արդին տուաւ, որպէս զի ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յախտենական կեանք ունենայ : 17 - Վասն զի Աստուած իր Արդին չըրկեց աշխարհ, որպէս զի աշխարհը գտաւ, հապա՛ որպէս զի աշխարհ անով փրկուի : 18 - Ան որ զի հաւատայ անոց՝ չգատապարտուիր, և ան որ չհաւատար՝ անկորսուի գատապարտուած է, վասն զի Աստուծոյ միածին Արդոյն անունը չհաւատաց : 19 - Եւ այս է գատապարտութիւնը, որ լայր աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լայնէն աւելի սիրեցին, բանիկ իրենց գործերը չար էին : 20 - Վասն զի ամէն ով որ չար կը գործէ, անկիս լայր կ'ատէ : և լայն թով չգար, որպէս զի իր գործերը չյայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուցան :

22 - Այս բաներէն ետք եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հին կը կենար անոնց հետ

մեկտեղ, ու մկրտութիւն կ'ընէր : 23 - Յովհաննէս ալ Այնիսնի մէջ Սաղիմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր, որովհետև հին շատ ջուր կար, ու կու գային և կը մկրտուէին : 24 - Վասն զի Յովհաննէս դեռ բանոր գրուած չէր : 25 - Այն ատեն վիճարկութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն՝ Հրեաներուն հետ՝ մարտութեան վըրայով : 26 - Եւ եկան Յովհաննէսի և անոր բարի, Ռաբբի, անկիս որ քեզի հետ Յարգանանու անդիի կողմն էր, որո համար դուն վկայութիւն տուիր, ու հաս ինք կը մկրտէ և ամէնը անոր կու գան : 27 - Պատասխան տուա Յովհաննէս և բառ, Մարդ մը չկրնար բան մը աւանդել, եթէ երկինքն տրուած ըլլալայ անոր : 28 - Իսկ քեզ ձեզ զի վկայեք ինծի համար, որ բարի թէ ես Քրիստոսը չեմ, հապա անոր առջևէն զըրկուած եմ : 29 - Ան որ հարա ունի, փեսամ անկիս է : բայց ասորային բարեկամը որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար : ուստի այս իմ ուրախութիւնս յցուած է : 30 - Անկիս պէտք է որ մեծնայ, բայց ես պարկեմամ : 31 - Ան որ վերէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է : ան որ երկրէ է՝ երկրաւոր է, ու երկրէ կը խօսի : ան որ երկինքն կու գայ՝ ամէնէն վեր է : 32 - Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց, զայն կը վկայէ, ու անոր վկայութիւնը մէ՛կը չընդունիր : 33 - Ան որ անոր վկայութիւնը կ'ընդունի, կնքեց թէ Աստուած ճշմարիտ է : 34 - Վասն զի ան զոր Աստուած զրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, վասն զի Աստուած անք չարիք չտար Հոգին : 35 - Հայրը կը սիրէ Արդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է : 36 - Ան որ Արդոյն կը հաւատայ, յախտենական կեանք ունի : և ան որ Արդոյն չհաւատանդիր, անկիս կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ :

ԳԼ Գ

Արդ երբ Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ և կը մկրտէ, 2 - (Թէպէտ ոչ թէ Յիսուս ինք

կը մկրտէր, հապա իր աշակերտները) 3 - Թողուց Հրէաստանը ունորէ Գալիլէա գնաց : 4 - Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի մէջէն անցնի : 5 - Ուստի եկաւ Սամարացուց մէկ քաղաքը, որուն անունը Սուբար էր, այն տեղին մօտ՝ զոր Յակոբ իր որդայն Յովսէփի տուաւ : 6 - Եւ հին Յակոբի մէկ աղբիւրը կար : Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ այն աղբիւրին վրայ նստաւ : և ժամը վեցին տաններն էր : 7 - Սամարիայէ կին մը եկաւ ջուր հանելու : Յիսուս բառ անոր, Ինծի ջուր տուր խմելու : 8 - (Գնանք իր աշակերտները քաղաքը քաղաքը գացեր էին, որպէս զի ուսելիք տանէին) 9 - Այն ատեն Սամարացի կինը բառ անոր, Իսկ որ Հրեայ ես, ի՛նչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինծիս, Սամարացի կնոջմ մը : 10 - Իսկ զի Հրեաները Սամարացուց հետ հաղորդակցութիւն չեն ընէր : 10 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու բառ անոր, Եթէ դուն գիտայիր Աստուծոյ պարկեմ, և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ'ըսէ, Ինծի ջուր տուր խմելու, դուն անկէ պիտի ուզէիր, և ինք քեզի կենդանի ջուր պիտի տար : 11 - Կինը բառ անոր, Տէր, դուն ջրհան ալ չու՛նիս, ու այս չորը խորունկ է : ուրեմն ուրկէ՞ պիտի ունենամ այն կենդանի ջուրը : 12 - Անիմէ՛ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մե՞ծ մըն ես, որ այս հորը մեզի տուաւ, և ասկէ խմեց ինք ու իր որդիները և իր անտանները : 13 - Պատասխան տուա Յիսուս ու բառ անոր, Ասէն ով որ այդ ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, բայց ով որ խմէ այն ջուրէն զոր ես անոր պիտի տամ՝ պիտի չըստի անոր չծարաւի : 14 - Հապա այն ջուրը զոր ես անոր պիտի տամ՝ պիտի ըլլայ անոր ներօրին ջուրի աղբիւր մը՝ որ անորանական կեանքի համար կը ըզլի : 15 - Կինը բառ անոր, Տէր, տուր ինծի այն ջուրը, որպէս զի չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու : 16 - Յիսուս բառ անոր, Ինչ քու այրդ կանչէ, ու հոս եկուր : 17 - Կինը պատասխան տալով բառ, Ես այր լսեմիմ : Յիսուս բառ անոր, Աղէկ բար թէ այր չունիմ : 18 - Վասն զի դուն հինգ այր ունեցեր ես, և ան զոր հետն ունի՞ր քու այրդ չէ : անկիս յիսակ գրուցեցիր : 19 - Կինը բառ անոր, Տէր, կը տեսնեմ որ դուն

մարգարէ մըն ես : 20 - Մեր հօրեք այս լեւան վրայ երկրպագութիւն ըրին, և դուք կ'ըսէք թէ Մէյն իրաւտաղէմ է տեղը, ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել : 21 - Յիսուս բառ անոր, Ավ կին, հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, երբ ոչ այս լեւան վրայ, և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք : 22 - Իսկ անոր երկրպագութիւն կ'ընէք, զոր չէք ճանչնար : մեք անոր երկրպագութիւն կ'ընենք, զոր կը ճանչնանք : վասն զի փրկութիւնը Հրեաներէն է : 23 - Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա տ է, երբ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն Հօրը հօգիով ու ճշմարտութիւնով, վասն զի Հայրն ալ իրեն պիտի պիտի երկրպագողներ կ'ուզէ : 24 - Աստուած Հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հօգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն : 25 - Կինը բառ անոր, Գիտեմ որ Մեծիան կու գայ, (Քրիստոս բառ օճը) երբ ինք գայ՝ ամէն բան մեզ պիտի պատմէ : 26 - Յիսուս բառ անոր, Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ : 27 - Եւ այս խօսքն վրայ կ'ուզէ շակերտները եկան, ու զարմացան որ այն կնոջ հետ կը խօսէր : բայց անոնց մէ մէ՛կը չբառ թէ Ի՛նչ կ'ուզես, կամ Ի՛նչ կը խօսիս ասոր հետ : 28 - Այն ատեն կինը ձգեց իր ասիոյն ու քաղաքը գնաց, և բառ մարդոցը : 29 - Եկէք տեսէք մարդ մը՝ որ բառ ընծի ամէն ինչ որ գործեր եմ : արդեք անկիս է Քրիստոսը : 30 - Եւ անոնք քաղաքէն եկան ու անոր կու գային : 31 - Եւ այս միջոցին աշակերտները իրեն կ'աղաչէին ու կ'ըսէին, Արդե՛ք հոս կերուր անիմ՝ ուստի ուստի, եւ կերակուր ունիմ ուստի : զոր զորք չէք գիտեր : 33 - Ուստի աշակերտները կ'ըսէին իրարու, Արդեք մէկը ասոր ուստի ուստի մը ըրան : 34 - Յիսուս բառ անոնց, Իմ կերակուրս այն է որ ես զիս զրկողին կամքը ընեմ, և անոր զորք կ'ատարեմ : 35 - 24՞ որ դուք կ'ըսէք թէ Տակուին չորս ամիս կայ որ հունձքի տանը գայ : ասա ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու տեսե՛րուն նայեցէք, որ արդէն ճերմականս հնձուկու պարտար են : 36 - Եւ ան որ կը հնձէ՛ վարձք կ'ուսնէ, ու

*Կ-Ժ. Հրեայնի մը

յաւիտեանկան կեանքի համար պատու կը ժողովէ, որպէս զի սերմանողը ու հնձողը մէկտեղ ուրախանան: 37 - Վասն զի այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօսքը թէ Աւրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը հնձէ: 38 - Ես մէկ զրկեցի Տեճկու զայն որ դուք շաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք:

39 - Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարացիներ իրեն հաւատացին այն կնոջ խօսքին համար որ վկայեց, Էւելէ թէ ինչ որ ես գործեր էի՝ բոլորը ինձի ըստու: 40 - Աւ երբ Սամարացիներն անոր եկան, կ'աղաչէին անոր որ իրենց քով կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ: 41 - Եւ ալ շատերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար: 42 - Աւ կ'ըսէին կնոջը, Ասկէ ետեւ ոչ թէ քու խօսքիդ համար կը հաւատանք, վասն զի մենք մեղմէ լսեցինք, և գիտեմք որ ստիկա է ճշմարտագուստ աշխարհի Փրկիչը, Գրիստոս:

43 - Աւ երկու օրէն ետեւ ելաւ անկէ և Գալիլեա գնաց: 44 - Վասն զի Յիսուս ինք վկայեց թէ Մորթորէ մը իր գաւառին մէջ պատու չունենար: 45 - Աւ երբ Գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինք ընդունեցին, քանզի տեսած էին այն բոլոր հրաշքերը, զորոնք ինք բոլոր իրաւորեցաւ մէջ ասոնին տաներ. վասն զի իրենք ալ այն ասոնին գացեր էին:

46 - Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացաւ. Կանա քաղաք, ուր ջուրը գիւնի բրած էր. և հոն աղիւտական մէկը կար, որուն որդին հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ: 47 - Ասիկա լսելով որ Յիսուս Հրեատանէ Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որդին բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր: 48 - Այն տանն Յիսուս ըստ ասանոր, Եթէ նշաններ և հրաշքեր չտեսնէք, բնաւ պիտի չհաւատաք: 49 - Ազնուականը ըստ անոր, Տէր, ի՞նչ քանի որ իմ տղա մեռած չէ: 50 - Յիսուս իրաւ անոր, Գնա, քու որդիդ սոջ է. մորդն ալ հաւատաց այն խօսքին զոր Յիսուս իրեն ըստ, ու գնաց: 51 - Աւ երբ կ'իջնէր, իր ծառաները դիմաւորեցին զինք, և աւետիս տուին բնելով թէ Քու տղադ սոջ է: 52 - Աւտի հարցուց անոնց թէ մի ժամէն սկստ աղէկի դառնալ. և բան իրեն,

Երէկ ժամը եօթնին տենդը թողուց զանկիս 53 - Այն տանն գիտցաւ անոր հայրը թէ այն ժամն էր երբ Յիսուս իրեն ըստ թէ Քու որդիդ սոջ է. ու հաւատաց ինք և իր բոլոր տունը: 54 - Այս նորէն երկրորդ հրաշքն էր զոր Յիսուս ըրտ, երբ Հրեատանէ Գալիլեա եկաւ:

ԳԼ Ե

Ասկէ ետեւ Հրեից ասոն էր, և Յիսուս իրաւորեցաւ ելաւ: 2 - Աւ երբ արդէն մէջ Աշխարհք դուրս ելաւ աւաղան մը կայ, որ Երրայեցերէն ինթհեղա կ'ըսուի, որ հինգ սրահ ունի: 3 - Ասոց մէջ խիտ շատ հիւանդներ պատուած էին, կայրեր, կայրեր, շարքածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն: 4 - Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւաղանը կ'իջնէր և ջուրերը իր խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուելէն ետեւ ամէնէն առաջ նստէր կը մտնէր, կը բժշկուէր ինչ հիւանդութիւն որ ունենար: 5 - Եւ հոն մտրդ մը կար, որ երեսուներեւ տարիէ ի վեր հիւանդութիւն մը ունէր: 6 - Յիսուս երբ տեսա զանկիս որ ինկած պատուած էր, ու գիտցաւ որ շատ ժամանակ ի վեր է, ըստ անոր, Կուգիս առողջանալ: 7 - Հիւանդը պատասխան տուաւ անոր, Տէր, մտրդ մը չունիմ որ երբ ջուրերը խառնուին զիս աւաղանը ձգէ. հապա քանի որ ես նստիմ կը շարժիմ, ինձ մէ առաջ ուրիշ մը կ'իջնէ: 8 - Յիսուս ըստ անոր, Ելի, մահիճդ տա ու քայլ: 9 - Եւ իսկայն մտրդը առողջացաւ, ու իր մահիճը վերցնելով կը քայլէր. ու այն օրը շարժուի էր: 10 - Այն տանն Հրեաները բոլին բժշկուած մահիճդ վերցնելու: 11 - Պատասխան տուաւ անոնց, ու ըստ անոր, Ան որ զիս բժշկեց, ինք ինձի ըստ, Մահիճդ տա ու քայլ: 12 - Աւտի հարցուցին անոր, Ո՞վ է այն մտրդը որ քեզի ըստ, Մահիճդ տա ու քայլ: 13 - Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ ո՞վ է ան, վասն զի Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ այն տեղը գաղտնի ըլլաւ: 14 - Անկէ ետքը Յիսուս զանկիս տաճարի բաղնիքի մէջ ըլլաւ: 15 - Անկէ ետքը Յիսուս զանկիս տաճարի մէջ զանկիս ըլլաւ անոր, Այս բժշկուեցաւ, ալ մեղք մի գործեր, որ ալ

աւելի չար բան մը չպատահի քեզի: 15 - Գնաց մտրդը, ու Հրեաներուն պատուց թէ Յիսուս էր որ զինք բժշկեց:

16 - Եւ ասոր համար Հրեաները կը հայտնէին Յիսուսը, և կը փնտռէին զանկիս սպաննել, որ այս բաները շարժած օրը կ'ընէր: 17 - Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Իմ Հայրս մինչև հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ: 18 - Ասոր համար ալ աւելի կը փնտռէին Հրեաները զանկիս սպաննել, վասն զի ոչ թէ միայն շարժած օրը կը լուծէր, հապա նաև կ'Աստուած որը Հայրը կ'անուանէր, ու այսպէս ինքզինք Աստուծոյ հաւատարմ կ'ընէր: 19 - Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըստ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Որդին ինքիմէ բան մըն ալ չկրնար ընել, միայն թէ ինչ որ տեսնէ զոր Հայրը կ'ընէ. վասն զի ինչ որ անկիս կ'ընէ, նմանագիտ Որդին ալ նոյնը կ'ընէ: 20 - Քանզի Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան կը ցուցնէ անոր՝ ինչ որ ինք կ'ընէ. և ասոնցով ալ աւելի մեծ գործեր պիտի ցուցնէ անոր, որպէս զի դուք զարմանաք: 21 - Վասն զի ինչպէս Հայրը մեռելները կը յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ, այնպէս ալ Որդին զորոնք կ'ուզէ կը կենդանացնէ: 22 - Քանզի Հայրը մէկը չգտներ, հապա ամէն դատաստանը Որդւպետ տուաւ: 23 - Որպէս զի ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս Հայրը կը պատուեն. ան որ Որդին չպատուեր, զանկիս զրկող Հայրը չպատուէր: 24 - Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Ան որ իմ խօսքս մտիկ կ'ընէ և կը հաւատայ անոր որ զիս զրկեց, յաւիտեանկան կեանք ունի, ու դատաստարտութեան տակ չկրնար, հապա մահուանէ զէպ ի կեանք անցած է: 25 - Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է, երբ մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն, պիտի ապրին: 26 - Վասն զի ինչպէս Հայրը իր անձին մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդւոյն տուաւ որ իր անձին մէջ կեանք ունենայ: 27 - Եւ դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր, քանզի անկիս Որդի մարդ է: 28 - Ասոր վրայ զի զարմանաք. վասն զի ժամանակ պիտի գայ՝ երբ

բոլոր գերեզմաններու մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, 29 - Աւ դուք պիտի գան, անոնք որ ըսիք գործեր են՝ կենաց յարութեան համար, և անոնք որ չար գործեր են՝ դատաստարտութեան յարութեան համար: 30 - Իս ինքիմէս բան չընեմ կրնար ընել. ինչպէս կը լսեմ, այնպէս կը դատեմ: և իմ դատաստանն արդար է, վասն զի ես իմ կամքս չեմ գիտուեր, հապա անոր կամքը որ զիս զրկեց: 31 - Եթէ ես ինձի համար վկայեմ, Իմ վկայութիւնն ճշմարիտ չէ: 32 - Աւրիշ մըն է որ ինձի համար կը վկայէ. և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է այն վկայութիւնը, զոր ինք ինձի համար վկայեց: 33 - Իս դուք Յովհաննէսի զրկեցիք, և ինչ ճշմարտութեան վկայեց: 34 - Ինչպէս ես ոչ թէ մտրդ ունի վկայութիւն կ'առնեմ, հապա այս բաները կ'ըսեմ որպէս զի դուք փրկուիք: 35 - Անկիս ճրագ մըն էր որ կը վառէր և ոչ լուս կաւ տար, և դուք քիչ մը տանն ուղեցիք անոր լուսովը ուրախանալ: 36 - Ինչպէս ես Յովհաննէսի վկայեցի ալ մեծ վկայութիւն ունիմ, քանզի այն գործերը զորոնք Հայրը ինձի տուաւ որ զանկիս կատարեմ, այն նոյն գործերը զորոնք ես կը գործեմ, ինձի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս զրկեց: 37 - Աւ Հայրը որ զիս զրկեց, ինք վկայեց ինձի համար. դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, ոչ ալ անոր կերպարանքը տեսաք: 38 - Եւ ոչ անոր խօսքը ձեր մէջ բնակած ունիք, քանզի զայն որ ինք զրկեց, դուք անոր չէք հաւատար: 39 - Գրեցերք քննեցիք, վասն զի դուք անոնցով կը սեպէք յաւիտեանկան կեանքը ունենալ, և բուն անոնք են որ ինձի համար կը վկայեն: 40 - Եւ դուք չէք ուղեր ինձի գալ, որ կեանք ունենաք: 41 - Իս մտրդ ունի փառք չեմ տանի: 42 - Ինչպէս զիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սերը ձեր մէջ չունիք: 43 - Իս իմ Հօրս անուովը եկայ, ու զիս չէք ընդունիր. եթէ ուրիշ մէկը իր անունովը գայ, զանկիս պիտի ընդունիք: 44 - Իս դուք ինչպէս կ'ընաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ'առնէք, և այն փառքը որ մէկ Աստուծոյն է՝ չէք փնտաւր: 45 - Մի կարծէք թէ ես ձեզի համար ամբար-

*Ո՞րն է, Հօրը

տանութիւն պիտի ընեմ Հօրք. կայ
 Էլք որ ձեզի համար ամբասանու-
 թիւն կ'ընէ, Մովսէս որու դուք յու-
 սացած էք: 46 - Վասն զի եթէ դուք
 Մովսէսի հաւատայիք, ինծի աւպիտի
 հաւատայիք, քանի որ անկա ինծի հա-
 մար գրեց: 47-Բայց եթէ անոր գրած-
 ներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս
 ինչպէս պիտի հաւատաք:

ԳԼ 2

Այս բաներէն ետքը Յիսուս Գա-
 լիլեայի, այսինքն Տիրերիայի, ծովուն
 անդի կողմը գնաց: 2 - Եւ անոր ե-
 տակէն շատ ժողովուրդ կ'երթար, վասն
 զի կը տեսնէին այն Տրուքները զորոնք
 հիւանդներուն վրայ կ'ընէին: 3 - Եւ
 Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն նստաւ իր
 աշակերտներուն հետ մէկտեղ: 4 - Եւ
 Հրէից զատիկ տօնը մտաւ եր:

5 - Յիսուս երբ էր աչքերը վեր վեր-
 ցուց ու տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու-
 գար իրեն, ըսաւ Փիլիպպոսի, Աւրիէ՞
 հաց ճարաւ տանելիք որպէս զի ատենք
 ուտեն: 6 - (Եւ զայս կ'ըսէր զանեկա
 փորձելու համար, քանի ինք զիտէր
 ինչ պիտի տէր:) 7 - Փիլիպպոս պա-
 տասխան քաւաւ անոր, իրկու հարիւր
 գահեկանի հաց ատնց հերիք չէ, որ
 ամէն մէկը քիչ մը առնէ: 8 - Իր աշա-
 կերտներէն մէկը, Սիմոն Պետրոսի եղ-
 բայրը Անդրէաս, ըսաւ իրեն, 9 - Հոս
 պատանի մը կայ, որ հինգ գարեղէն
 հաց ու երկու ձուկ ունի, բայց անոնք
 ինչ պիտի ըլլան այդչափ մարդոց: 10 -
 Իսկ Յիսուս ըսաւ, Կտեցուցէք
 այդ մարդիկը. և այն տեղ շատ խոտ
 կար, ու մարդիկը նստան թառով հինգ
 հազարի շափ: 11 - Եւ Յիսուս հացերը
 առաւ ու գոհացաւ, և աշակերտնե-
 րուն բաժնեց, աշակերտներն ալ նըս-
 տողներուն, նոյնպէս ալ ձուկերէն՝ որ-
 չափ որ ուզեցին: 12 - Աւ երբ կշտա-
 ցան, ըսաւ իր աշակերտներուն, Ժող-
 վեցէք աւելցած կտորուանքները, որ-
 պէս զի բան մը չկորսուի: 13 - Աւտի
 ժողովեցին, և տասներկու կողով լեցու-
 ղին այն հինգ գարեղէն հացերէն հասցած
 կտորուանքները, որոնք ուտողներէն ա-
 ւելցան: 14 - Իսկ մարդիկը երբ Յի-
 սուսի բրած հրաշքը տեսան, կ'ընէին
 թէ Աստիւծ է ճշմարտացէս այն Ստի-
 գարէն որ աշխարհ պիտի գար: 15 - Եւ

Յիսուս զիտանալով որ պիտի գան զինք
 յափշտակէն, որպէս զի զինք թագա-
 ւոր ընեն, նորէն մինակ լեռը գնաց:
 16 - Աւ երբ իրեկուն եղաւ, իր աշա-
 կերտները ծովեզերք իջան: 17 - Եւ
 նաւը մտնելով ծովուն անդի կողմը
 Կափառնայում կ'երթային և արդէն
 մուտք կտրէր եր, ու Յիսուս դեռ ի-
 րենց եկած չէր: 18 - Մովսէս ալ հովին
 սաստիկ փչելէն տակու վրայ կ'ըլլար:
 19 - Աւ երբ թի քաշելով քանոթհինգ
 կամ երեսուն սաղարէղի շափ գացին,
 տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն քա-
 լելով նստուն կը մտնէնար, ու վախ-
 ցան: 20 - Բայց ինք ըսաւ անոնց, Ես
 եմ, մի վախեցա: 21 - Այն ատեն ու-
 ղեցին զանեկա նաւը տանել. և ըսաւ
 մը նաւը այն երկերը հասած, ուր կեր-
 թային:

22 - Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ
 ծովուն անդի կողմն էր, և տեսեր էր
 որ ուրիշ նաւակ չկար հոն այն մէկէն
 զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները
 մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտ-
 ներուն հետ նաւակ մտած չէր, հա-
 պա միայն անոր աշակերտները գա-
 ցեր էին: 23 - (Բայց Տիրերիայէ ու-
 ռիշ նաւակներ եկան այն տեղին մտ՝
 ուր Տերոնք գոհանալովք հաց կ'երե-
 րէին:) 24 - Այն ատեն ժողովուրդը
 տեսնելով թէ ոչ Յիսուս հոն է, ոչ
 ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նա-
 ւերը մտան ու եկան Կափառնայում
 Յիսուսը փնտաելու: 25 - Աւ երբ գա-
 նեկա ծովուն անդի կողմը գտան, ը-
 սին անոր, Ռարբի, Էրբ եկար դուն
 հոն: 26 - Յիսուս պատասխան տուաւ
 անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ
 կ'ըսեմ ձեզի, Գուք դիտ կը փնտաէք
 ոչ թէ անոր համար որ Տրուքներ
 առաք, հապա անոր համար որ հացերէն
 կերաք ու կշտացաք: 27 - Գո՛րծէ՛ք, գոր-
 ծեցէք, ոչ թէ կորստական կերակու-
 րին համար, հապա այն կերակուրին
 համար որ յաւիտենական կեանքի մէջ
 կը փնայ, զոր Որդին մարդոց ձեզի պի-
 տի տայ: վասն զի Հայրն Աստուած զա-
 նեկա կնքեց: 28 - Այն ատեն ըսին ա-
 նոր, Ինչ ընենք որպէս զի Աստուծոյ
 գործերը գործենք: 29 - Պատասխան
 տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Այս է
 Աստուծոյ գործը, որ անոր զրկածին
 հաւատաք: 30-Ըսին անոր, Բայց դուն
 ինչ նշան կ'ընես որ տեսնէք ու քեզի

հաւատաք: Ինչ կը գործես: 31 -
 Մեր հայրերը անապատին մէջ մանա-
 նան կերան. ինչպէս գրուած է, Երկին-
 քէն հաց տուաւ անոնց որպէս զի ու-
 տեն: 32 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց,
 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ
 Մովսէս ըսաւ ձեզի երկնաւոր հացը,
 բայց իմ Հայրս կու տայ ձեզի ճշմա-
 րիտ երկնաւոր հացը: 33 - Վասն զի
 Աստուծո՞ք գործէք հացը այն է որ
 երկինքէն կ'իջնէ, ու աշխարհի կեանք
 կու տայ: 34 - Աւտի ըսին անոր,
 Տէր, ամէն ատեն այդ հացը մեզի
 տուր: 35 - Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց,
 Ես եմ կենաց հացը. ան որ ինծի կու
 գայ, երբէք պիտի չանթթենայ, և ան
 որ ինծի կը հաւատայ, պիտի չճարա-
 լի: 36 - Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
 զիտ տեսաք ալ, ու չէք հաւատար:
 37 - Այն ամէնը զոր Հայրը ինծի կու
 տայ, ինծի պիտի գայ, և ան որ ինծի
 կու գայ, ընաւ դուքս պիտի չհանձնի:
 38 - Վասն զի ես երկինքէն իջայ՝ ոչ
 թէ իմ կամքն ընելու, հապա անոր
 կամքը՝ որ զիտ զրկեց: 39 - Եւ զիտ
 զրկող Հօր կամքը այս է որ այն ա-
 մէնը զոր ինք ինծի տուաւ, չկորսնցը-
 նեմ անկէ, հապա անոր յարութիւն
 առնել տամ վերջն օրը: 40-Վանդի զիտ
 զրկողին կամքը այս է, որ այն ամէնը
 որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ
 անոր, յաւիտենական կեանք ունենայ:
 և ալ անոր յարութիւն առնել տամ
 վերջին օրը:

41 - Աւտի Հրեաները տրտունջ
 կ'ընէին իրեն համար, վասն զի ըսաւ
 թէ Ես եմ երկինքէն իջած հացը: 42-
 Եւ կ'ընէին, Ասեկա Յովսէփի որդին
 Յիսուս չէ՞, որուն հայրը ու մայրը մեք
 կը ճանչնանք. ուրի՞նք ինչպէս կ'ըսէ
 ասեկա թէ Ես երկինքէն իջայ: 43 -
 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ
 անոնց, Տրտունջ մի ընէք ձեր մէջ:
 44 - Մէկը չէր զիրեն ինծի գայ, եթէ
 զիտ զրկող Հայրը զանեկա չքաշէ, ու
 ես անոր յարութիւն առնել պիտի
 տամ վերջին օրը: 45 - Մարգարէնե-
 րուն մէջ գրուած է, Եւ ամէն ալ
 Աստուծո՞ք արդամ պիտի ըլլան. այն
 ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի,
 ինծի կու գայ: 46 - Այ թէ մէկը Հայ-
 րը տեսած է, եթէ ոչ ան որ Աստուծո-
 ՞ք է, անեկա Հայրը տեսած է: 47 -
 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ

Ան որ ինծի կը հաւատայ, յաւիտե-
 նական կեանք ունի: 48 - Ես եմ կե-
 նաց հացը: 49 - Ձեր հայրերը անապա-
 տին մէջ մանանան կերան ու մեռան:
 50 - Այս է այն հացը որ երկինքէն
 կ'իջնէ, որպէս զի եթէ մէկը տակէ ու-
 տէ, չմեռնի: 51 - Ես եմ կենդանի
 հացը որ երկինքէն իջայ: 52 - Եթէ
 մէկը այս հացն ուտէ, յաւիտեն
 պիտի ապրի: Ե այն հացը զոր ես պի-
 տի տամ, իմ մարմինն է, զոր ես պի-
 տի տամ աշխարհի կեանքին համար:
 53 - Ատոր վրայ Հրեաները իրարու
 հետ կը փձէին ու կ'ընէին, Ինչպէս
 կրնայ ասեկա էր մարմինը մեզի տալ
 ուտելու: 54 - Իսկ Յիսուս ըսաւ ա-
 նոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
 զի, եթէ Որդոս մարդոց մարմինը չու-
 տէք և անոր արիւնը չիմէք, ձեր ան-
 ձերուն մէջ կեանք չէք ունենար: 55-
 Ով որ իմ մարմինն ուտէ և իմ արիւնն
 իմէ, յաւիտենական կեանք կ'առնե-
 նայ, ու ես անոր յարութիւն առնել
 պիտի տամ վերջին օրը: 56 - Վասն
 զի իմ մարմինն ճշմարիտ կերակուր է,
 և իմ արիւնն ճշմարիտ բաժնիկ է:
 57 - Ան որ իմ մարմինն կ'ուտէ և իմ
 արիւնն կը իմէ, անեկա իմ ներսիցիտ
 կը բնակի ու ես անոր ներսիցիտ: 58-
 Ինչպէս կենդանի Հայրը զիտ զրկեց,
 ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեռքով:
 ուպէ՛ս ալ ան որ զիտ կ'ուտէ, ինք ալ
 իմ ձեռքով կենդանի կը փնայ: 59 -
 Այս է ան հացը որ երկինքէն իջած է.
 ոչ թէ ինչպէս հայրերնից մանանան
 կերան ու մեռան. ով որ այս հացը
 կը սորվեցնէ:

60 - Այս բաները զրուցեց ժողովա-
 րանի մէջ՝ երբ Կափառնայում մէջ
 կը սորվեցնէր:
 61 - Աւ աշակերտներէն շատերը երբ
 լսեցին ըսին, Խիտ է այդ խօսքը, ո՞վ
 կրնայ տալ մտիկ ընել: 62 - Յիսուս
 իր երկրորդին հասկցաւ որ էր աշա-
 կերտները այն բանին համար տրտունջ
 կ'ընէն, ըսաւ անոնց, Ասեկա ձեզ կը
 գայթակարէն: 63 - Հապա Ինչ ուրի-
 յորի՞նչ, եթէ տեսնէք Որդին մարդոց
 որ ելլէ ուր առաջ էր: 64 - Հոգին է կե-
 դանի բնոր, մարմինը շահ մը չընէր:
 այն խօսքերը զորոնք ես ձեզի չ'իր խօ-
 սիմ, հօգի ու կեանք են: 65 - Բայց

*Ո՛րձնէ, խօսեցայ

ձեր մէջէն կան ոմանք որ չեն հաւատար: վասն զի Յիսուս սկիզբէն զիտէր թէ ո՛վ են անոնք որ չեն հաւատար, և ո՛վ է ան որ զինք պիտի մատնէ: 66 - Աւ կ'ըսէր, Ասոր համար ձեզի բախ որ մէկը չկրնար ինծի գալ, եթէ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր:

67 - Այս պատճառաւ իր աշակերտներէն շատերը ետ գացին, և ալ իրեն շեռ չէին պարտեր: 68 - Այն տանն Յիսուս տասուերկուքէն բաւ, Միթէ դուք ալ կ'ուզէք երթալ: 69 - Միմն Պետրոս պատասխան տուաւ անոր, Տէր, որո՞ւ պիտի երթանք, դուռն յաւրանական կեանքի խօսքեր ունիս: 70 - Եւ մենք հաւատացինք ու գիացանք թէ դուռն ես Բրիտանոս *Աստուծոյ Որդին: 71 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Իս ձեզ տասուերկուքը չընտրեցիք, ու ձեզմէ ալ մէկը ստատանայ է: 72 - Չայս կ'ըսէր Իսկարիոսացի Միմնեան Յուզայի համար, վասն զի անկեա կ'ըրք պիտի մատնէր, ու տասուերկուքէն մէկն էր:

ԳԼ Ե

Եւ այս բաներէն ետե Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը պարտէր, քանզի չէր ուզէր Հրէաստանի մէջ պարտիլ, վասն զի Հրէաները զինք սպաննել կ'ուզէին: 2 - Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարաց անոր մօտ էր: 3 - Աստի իր եղբայրները բան իրեն, Ելիբ սակի ու Հրէաստան գնա, որպէս զի քու աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ զորոնք կ'ընես: 4 - Վասն զի մէկը չկայ որ ծածկարար բան մը ընէ, և ինք յայտնի ըլլայ ուզէ: Եթէ դուռն այդ բաննքը կ'ընես, ինքզինքդ աշխարհի յայտնի: 5 - Բանդի իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար իրեն: 6 - Իսկ Յիսուս բաւ անոնց, Իմ ժամանակս գեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է: 7 - Աշխարհ ձեզ չկրնար առել, բայց զիս կ'առնէ, վասն զի ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ եր գործերը չար են: 8 - Իտք ելէք այս օտնին, ես [գեռ] չեմ: Ելլեր այս տօնին վասն զի իմ ժամանակս գեռ լցուած չէ: 9 - Չայս բանով անոնք ինք Գալիլեա մնաց: 10 - Բայց երբ իր եղբայրները ե-

լան, ետքը ինք ալ ելաւ տօնին, ոչ թէ յայտնի հապա գաղտուկ կերպով մը: 11 - Եւ Հրէաները անին տակեր կը փնտռէին զինք, ու կ'ըսէին, Ո՛ւր է օտնիկա: 12 - Եւ ժողովուրդին մէջ շատ շնչին կար անոր վրայով: անոնք կ'ըսէին թէ Աղէ՛կ Տօք է, ուրիշները կ'ըսէին, Ոչ, հապա ժողովուրդը կը մոյրեցնէ: 13 - Սակայն մէկը անոր վրայով համարձակ չէր խօսեր Հրէաներուն վախէն:

14 - Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տաճարը ելաւ ու կը սորվեցներ: 15 - Եւ Հրէաները կը գործանային ու կ'ըսէին, Ինչպէս տակիս զրկերք գիտե, որ սորված չէ: 16 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու բաւ, Իմ վարդապետութիւնս ինչ չէ, հապա զիս զրկողին է: 17 - Եթէ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել, պիտի գիտնայ այս վարդապետութեան համար թէ արդեօք Աստուծո՞ւ է թէ ես ինքիբան կը խօսիմ: 18 - Ան որ ինքիբան կը խօսի, իր անձին փառքը կը փնտռէ, բայց ան որ զինք զրկողին փառքը կը փնտռէ, անկեա ճշմարիտ է, և անոր քով անիրաւութիւն չկայ: 19 - Մովսէս շտուսու՞մ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն ալ չպահար օրէնքը: 20 - Ինչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել: պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու բաւ, Ի՛նչ կայ քու ներքոյ ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել: 21 - Պատասխան տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոնց, Գործ մը գործեցի, ու առեց ալ զարմայեր է: 22 - Արդ Մովսէս ձեզի թրփատութիւնը տուաւ, (որ ոչ թէ Մովսէս էր՝ հապա նախնիքներէն), ու շարաթօ օրը մարդ կը թրփատէ: 23 - Եթէ չարաթօ օրը մարդ թրփատու թիւնը կ'առնէ՝ որպէս զի Մովսէսի օրէնքը չբարկի, ինծի կը բարկանօք որ ես շարաթօ օրը ամբողջ մարդ մը բժշկեցի: 24 - Աչքի երեցածին պէս դատաստան մի ընէք, հապա արդար դատաստան ըրէք:

25 - Այն տանն Երուսաղէմացիներէն անոնք կ'ըսէին, Ասիկա ան չէ՞ զոր կը փնտռեն սպաննել: 26 - Եւ ահա յայտնի կը խօսի, ու բան մը չեն բեր անոր: միթէ իշխանները գիտցած են թէ տակիս ճշմարտագէտ Բրիտանոս է: 27 - Սակայն մենք տակիս գիտենք ուրկէ՛ է: Բայց Բրիտանոս երբ գայ, մէկը չգիտեր ուրկէ՛ է: 28 - Եւ Յիսուս

քանի որ կը սորվեցներ, տաճարին մէջ աղաղակեց՝ ըսելով, Չիս ալ գիտէք, և ուրկէ ըլլալս ալ զիտէք: ու ես ինքիբան եկած չեմ, հապա ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, զոր դուք չէք զիտեր: 29 - Բայց ես գիտեմ՝ զանկեա, վասն զի ես անկէ եմ, և անկեա զիս զրկեց: 30 - Աստի կը փնտռէին զինք բանել, բայց մէկն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ, վասն զի իր ժամանակը գեռ հասած չէր: 31 - Աւ ժողովուրդէն շատ մարդիկ հաւատացին իրեն, և կ'ըսէին, Բրիտանոս երբ գայ, սանցյալ տակիս նշաննէ՞ր պիտի ընէ, որչափ ապիկա կ'ընէ:

32 - Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին այս շնչինը անոր վրայով: ու փարիսեցիները և քահանայագետները սպասաւորներ զրկեցին, որպէս զի զանկեա բռնեն: 33 - Իսկ Յիսուս *ըսաւ, Քիչ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ու կ'երթամ անոր որ զիս զրկեց: 34 - Չիս պիտի փնտռէք ու պիտի չզբանէք, և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գայ: 35 - Այն տանն Հրէաները բան իրարու, Ո՛ւր պիտի երթայ տակիս, որ մենք զինք պիտի չզաննէք: միթէ չհեծանտանը ձեզ ջերմացն եղածներուն պիտի երթայ, և չհեծանտաններուն պիտի սորվեցնէ: 36 - Ինչ է այն խօսքը զոր զրուցեց, Չիս պիտի փնտռէք ու պիտի չզաննէք, և իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գայ:

37 - Տօնին վերջին մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, կ'աղաղակեր ու կ'ըսէր, Եթէ մէկը ծարաւ է, թող ինծի գայ ու խմէ: 38 - Ան որ ինծի կը հաւատայ, ինչպէս գիւրքը կ'ըսէ, անոր փոքրէն կիսանոնք շուրքի գետեր պիտի բերէ: 39 - Չայս բաւ Հոգին համար զոր իրեն հաւատացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ Հոգին որո՞ւ չէր տակաւին, քանզի Յիսուս գեռ փառաւորուած չէր: 40 - Ժողովուրդէն շատ մարդիկ երբ այս խօսքը լսեցին՝ կ'ըսէին, Իրաւքնէ տակիս է մարգարէն: 41 - Ուրիշները կ'ըսէին, Ասիկա է Բրիտանոս: ուրիշներն ալ կ'ըսէին, Միթէ Բրիտանոս Գալիլեայէ՞ կու գայ: 42 - Չէ՞ որ գիւրքը կ'ըսէ թէ Բրիտանոս Գաւիթի սերունդէն ու Գաւիթի

եղած գեղէն Բեթլէհէմէ կուգայ: 43 - Աստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր համար: 44 - Եւ անոնցմէ անոնք ուզեցին բռնել զանկեա, բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ:

45 - Աւ սպասաւորները Խօքն եկան քահանայագետներուն և փարիսեցիներուն: ու ասոք բան անոնց, Ինչո՞ւ զանկեա հա չըրերք: 46 - Պատասխան տուին սպասաւորները, Երբէք մէկը այս մարդուն պէս խօսած չէ: 47 - Այն տանն փարիսեցիները պատասխան տուին անոնց և բան, Միթէ դուք ալ մոյրեցաք: 48 - Իչխաններէն կամ՝ փարիսեցիներէն մէկը հաւատաց անոր: 49 - Բայց այս ուսմիկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն զիտեր, նզովուած են: 50 - Երկուքէն մէկն երբ էր, և անոնցմէ մէկն էր: 51 - Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ, եթէ առաջ անկէ բան մը չլի, և չգիտնայ թէ ինչ կ'ընէ: 52 - Պատասխան տուին ու բան անոր, Միթէ դուք ալ Գալիլեայէ ես: քննէ ու նայէ որ Գալիլեայէ մարգարէ չլիք: 53 - Եւ անէն մէկը իր սուներ գնաց:

ԳԼ Ը

Եւ Յիսուս Չեթ ենեաց լեռ գնաց: 2 - Աւ տառուանց նորէն տաճար եկաւ, և բոլոր ժողովուրդը իրեն կու գար: ու ինք նստեր կը սորվեցներ անոնց: 3 - Եւ դպիրները ու փարիսեցիները շուրթեան մէջ բռնուած կին մը բերին անոր, ու զանկեա մէջտեղ կայեցնելով: 4 - Ըսին իրեն, Վարդապետ, այս կինը շուրթեան մէջ այս մեղքը գործած ատենը բռնուեցաւ: 5 - Եւ օրէնքին մէջ Մովսէս մեզի պատուիրուց այրախիները քարկոծել: հիմա դուռն ինչ կ'ըսես որո՞ւ հա՞մ: 6 - Չայս կ'ըսէին զանկեա փորձելով, որպէս զի անոր վրայ ամբաստանութիւն չիւրա՞ւ որ ինչ մը ունենան: Բայց Յիսուս գէպ կ'ըսէր: 7 - Սակայն երբ վրան ինկան՝ հարցնելով իրեն, վեր նայեցաւ ու բաւ անոնց, Եզովմ անմեղ եղողը արաջ անկեա թող քար ձգէ ատոր վրայ: 8 - Եւ նորէն գէպ ի վար ծաւելով՝ գետնին վրայ կը գրէր: 9 - Եւ անոնք զայս լսելով ու երէն խղճմտան-

*Ո՛ւր, կենդանի Աստուծոյ

*Ո՛ւր, անոնց բաւ
*Ինչ. Յոյներուն

քէն յանդիմանուելով՝ մէկեկ մէկեկ դուրս կ'ելլէին, ծեփերէն սկսած մինչև յետինները. և Յիսուս մինակ մնաց, ու կ'ընդ մէջտեղը կայանաւ: 10 - Եւ Յիսուս վեր նայելով ու կ'ընթացէր գառ մէկը չտեսնելով՝ բառ անոր, Ով կ'ըն, ո՞ւր եմ անոնք որ քու վրայովդ ամբաստանութիւն կ'ընէին. մէկը քեզ չգատապարտեց: 11 - Եւ անիկա բառաւ, Ոչ մէկը, Տէր. ու Յիսուս բառ անոր, Ես այլ չեմ գատապարտեր քեզ. գնա ու ասկէ ետև մեզք մի գործեր:

12 - Արդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու բառ, Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետևէս կու գայ, խառնի մէջ պիտի չբայէ, հապա կենաց լոյսը պիտի ունենայ: 13 - Իսկ փարիսեցիները ըսին անոր, Իսկ թու անձիդ համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ: 14 - Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բառ անոնց, Թէև ես իմ անձիս համար կը վկայեմ, Բայ իմ վկայութիւն ճշմարիտ է, վասն զի գիտեմ ուրիշ եկայ և ո՞ւր կ'երթամ:

Բայց դուք չէք գիտեր ուրիշ կու գամ կամ ո՞ւր կ'երթամ: 15 - Իսկ մարմնակիր նայելով գատապարտ կ'ընէր, ես բնաւ մեկը չեմ գատեր: 16 - Ու թէև գատելու ալ ըլլամ, իմ գատապարտան ճշմարիտ է. վասն զի ես միտակ չեմ, հապա ես և Հայրը որ զիս զրկեց: 17 - Ու ձեր օրէնքին մէջ ալ գրուած է թէ՛ Երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ է: 18 - Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վկայեմ, ու կը վրկայէ ինձի համար Հայրն ալ որ զիս զրկեց: 19 - Այն ատեն ըսին անոր, Ո՞ւր է քու Հայրը. Յիսուս պատասխան տուաւ, Ոչ զիս գիտէք. և ոչ իմ Հայրս. Եթէ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիք:

20 - Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ գանձառուները երբ սասճարին մէջ կը արդեցնէր. ու մէկը չբռնեց զանիկա, վասն զի գետ անոր ժամանակը հասած չէր:

21 - Եւ Յիսուս նորէն բառ անոնց, Ես կ'երթամ ու զիս պիտի փնտռէք, և ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք. ուր ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ: 22 - Ատոր վրայ Հրեաները կ'ընէին, Միթէ ինքզինք պիտի մեռցնէ, որ կ'ընէ թէ Ուր ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ: 23 - Եւ բառ անոնց,

Իսկ դուք չէք, ես վերէն եմ. դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխարհէն չեմ: 24 - Անոր համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք, վասն զի եթէ չհաւատար թէ ես եմ, ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք: 25 - Այն ատեն ըսին անոր, Իսկ ո՞վ ես. և Յիսուս բառ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ: 26 - Եսա ըսանք ունիմ ձեզի համար խօսելու և գտնելու. բայց ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, և ես ինչ որ իրմէ լսեցի, զանիկա կը խօսիմ աշխարհի մէջ: 27 - Անոնք չհնչեցան թէ Հօրը համար կը զրուցէր իրենց:

28 - Իսկ Յիսուս բառ անոնց, Երբ Որդին մարդոյ բարձրացնէք, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, ու ինքրմէս բան մը չեմ ընէր, հապա Հայրս ինչպէս ինձի սորվեցաւ՝ այնպէս կը խօսիմ: 29 - Եւ զիս զրկող ինձի հետ է. Հայրը զիս միակէ չժողոջ, վասն զի ես միշտ անոր հաճելի չժողոջ. ըսնէր կ'ընէմ:

30 - Երբ ասնք խօսեցաւ, ըստ մարդիկ իրեն հաւատացին: 31 - Այն ատեն Յիսուս իրեն հաւատացող Հրեաներուն բառ, Եթէ դուք իմ խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք: 32 - Եւ ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք, ու այն ճշմարտութիւնը ձեզ պիտի ազատէ: 33 - Պատասխան տուին իրեն, Մենք Արքայահայտնուեցաք ենք, ու երբէք մէկուն չձուռայեցինք. դուն ինչպէս կ'ընես թէ Ազատ պիտի ըլլաք: 34 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի թէ Ամէն ով որ մեզք կը գործէ, անիկա մեղքի ծառայ է: 35 - Եւ ծառան տանը մէջ յախտեան չմնար, բայց որդին յախտեան կը մնայ: 36 - Ուստի եթէ Որդին ձեզ ազատ ընէ, ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք: 37 - Գիտեմ որ Արքայահայտնուեցաք էք, բայց կը փնտռէք զիս մեռցնել, վասն զի իմ խօսքս ձեր ներսիդին տեղ չուրի: 38 - Ես ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քով զայն կը խօսիմ, և դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօրը քով զայն կ'ընէք: 39 - Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Մեր Հայրը Արքայահայտն է. բառ անոնց Յիսուս, Եթէ Արքայահայտն որդիներ ըլլայիք, Արքայահայտն գործերը պիտի գործէիք:

40 - Բայց հիմա կը փնտռէք պաննել, զիս, ունիմ մարդ մը որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր Աստուծմէ լսեցի. Արքայահայտն այդ բանը չբռաւ: 41 - Իսկ դուք ձեր հօր գործերը կ'ընէք. այն ատեն ըսին անոր, Մենք պաննելութենէ չենք ծնած, մենք մէկ Հայր ունինք, որ է Աստուծ: 42 - Յիսուս բառ անոնց, Եթէ Աստուծմէ ձեր Հայրը ըլլար, պիտի սիրէիք զիս. վասն զի ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. և ոչ թէ ես ինքրմէս եկայ, հապա անիկա զիս լսեցի: 43 - Ինչո՞ւ դուք իմ գրուցուածքս չէք հասկնար. անոր համար որ չէք կրնար իմ խօսքս մտիկ ընել: 44 - Իսկ յեր հօրմէն Սասանայէ էք, ու ձեր հօր բաղձանքը կ'ազգէք ընել. անիկա սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, և ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, վասն զի անոր ներսիդին ճշմարտութիւն չկայ. Երբ անիկա ստուծիւն խօսի, բուն իրեններէն կը խօսի, քանզի անիկա ստասիս է և անոր հայրը: 45 - Բայց որովհետև ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինձի չէք հաւատար: 46 - Զեզ մէ մը կ'ընայ զիս յանդիմանել մեզքի համար. Իսկ եթէ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ ինձի չէք հաւատար: 47 - Ան որ Աստուծմէ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք անոր համար մտիկ չէք ընէր, որ Աստուծմէ չէք: 48 - Պատասխան տուին Հրեաները ու ըսին անոր, Աղէկ չենք ըսեր մենք թէ դուն Սամարացի ես, ու դե կայ քու ներսդ: 49 - Յիսուս պատասխան տուաւ և բառ, Իմ ներս դե չկայ, հապա ես իմ Հայրը կը պատուեմ, և դուք զիս կ'անտարտէք: 50 - Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտռել. կայ ձեզ որ կը փնտռէ, ու կը գտայ: 51 - Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, Եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ, յախտեան մահ պիտի չտեսնէ: 52 - Այն ատեն Հրեաները ըսին անոր, Հիմա գիտցանք որ քու ներսդ դե կայ. Արքայահայտն մեռաւ, ու մարդարէները, և դուն կ'ընես, Եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ, յախտեան մահուն համար պիտի չտեսնէ: 53 - Միթէ դուն աւելի մեծ ես մեր հօրմէն Արքայահայտն, որ մեռաւ, ու մարդարէներն ալ մեռան. դուն քեզ ո՞վ կ'ընես: 54 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Եթէ ես ինքզինքս փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ. իմ Հայրս է որ զիս կը փառաւորէ, ու

բա համար դուք կ'ընէք թէ *Մեր Աստուծան է. 55 - Եւ զանիկա չէք ճանչնար, բայց ես գիտեմ զանիկա. ու եթէ բեմ թէ զանիկա չեմ գիտեմ, ձեզի պէս ստասիս պիտի ըլլամ. հապա ես գիտեմ զանիկա, և անոր խօսքը կը պահեմ: 56 - Զեր հայրը Արքայահայտն զանիկա իմ օրս տեսնել, ու տեսաւ և ուրախացաւ: 57 - Իսկ Հրեաները ըսին անոր, Իսկ ասակաւն յետուն տարեկան չես, Արքայահայտն ալ տեսար: 58 - Յիսուս բառ անոնց, ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, Արքայահայտն ըլլաւ առաջ եմ ես: 59 - Այն ատեն բարեր վերցուցին որպէս զի անոր վրայ նետին. բայց Յիսուս ծածկուեցաւ անոնց արեւելէ, և անոնց մէջէն անցնելով տաճարէն դուրս ելաւ, ու այդպէս գնաց:

ԳԼ Թ

Ու երբ կ'անցնէր, մարդ մը տեսաւ կայր ծնած. 2 - Եւ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ու ըսին, Ուրբի, ուրե՞ն է մեզքը, տա՞ր թէ իր ծնողքին, որ անիկա կայր մեռաւ: 3 - Պատասխան տուաւ Յիսուս, Ոչ ատորն է մեզքը, ոչ ալ իր ծնողքին, հապա որպէս զի Աստուծոյ գործերը ատոր վրայ յայտնի ըլլան: 4 - Քանի որ ցորեկ է, պէտք է որ զիս զրկողին գործերը գործեմ. գիշերը կու գայ երբ մէկը չկրնար գործել: 5 - Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի լոյս եմ: 6 - Երբ զայս բառ, թաքս գետնը և թաքով կաւ շինեց, ու այն կաւը կայրին աչքերուն վրայ ծեփեց. 7 - Եւ բառ անոր, Գնա (որ զրկուած կը թարգմանուի) ուստի գնաց ու լուսուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնար: 8 - Իսկ գրացիները և անոնք որ առաջուրէն տեսած էին զանիկա որ Դիպր էր, կ'ընէին, Ասիկա չէր որ կը նստէր և կը մտաբար. անոնք կ'ընէին, Անիկա է: 9 - Ուրիշները լռեցին, Անոր նման ձեք է. Ի՞նչ կ'ընէք թէ Ես եմ: 10 - Ուստի ըսին իրեն, հապա ինչպէս բացուեցան քու աչքերդ: 11 - Ինք պատասխան տուաւ ու բառ, Յի-

*Ունի, Ձեր
†Ունի, մարգարհան

տուս կոչուած մարդ մը կաւ շինեց ու աչքերն ծեփեց, և ըստ ինծի, Գնա Մերկամի լուսազանը ու լուսազուէ. ես այլ գայիք, լուսազուեցայ և կը տեսնեմ : 12 - Եւ ըսին իրեն, Ո՞ր է անիկա. ըստ անոնց, Չեմ գիտեր :

13 - Փարիսեցիներուն տարին գանկիս որ ատենա՞ կայր էր : 14 - Եւ շարաթ որ էր երբ Յիսուս կաւր շինեց, ու անոր աչքերը բացուա : 15 - Նորէն փարիսեցիներն ալ կը չարցնէին իրեն, թէ ի՞նչպէս կը տեսնէ. անիկա ալ ըստ անոնց, Կաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուսացուեցայ և կը տեսնեմ : 16 - Ասոր վրայ փարիսեցիներէն ոմանք կ'ըսէին, Այն մարդը Աստուծով չէ, վասն զի շարաթ օր չպահէր. ուրիշները կ'ըսէին, Ի՞նչպէս կրնայ մեղաւոր մարդ մը այսպիսի չարքերն ընել. ու անոնց մէջ երկպառակութիւն կար : 17 - Նորէն ըսին կայրին, Դու ի՞նչ կ'ըսես անոր համար որ բու աչքերդ բացուա. ան ալ ըստ թէ Մարգարէ մըն է : 18 - Իսկ Հրեաները չէին հաւատար անոր համար՝ թէ կայր էր ու բացուեցաւ, մինչև որ այն աչքը բացուածին ծնողքը կանչեցին : 19 - Եւ անոնց ծնողքին ու ըսին, Ա՞յս է ձեր որդին, որու համար դուք կ'ըսէք թէ կայր ծնաւ. հապա հիմա ի՞նչպէս կը տեսնէ : 20 - Անոր ծնողքը պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Գիտենք որ ասիկա է մեր որդին, և որ ինք կայր ծնաւ : 21 - Բայց հիմա ի՞նչպէս կը տեսնէ չենք գիտեր, կամ թէ ո՞վ բացուա ասոր աչքերը՝ մենք չենք գիտեր. ինք չափահաս է, իրեն ծնողքը թող ինք խօսի իրեն համար : 22 - Չայս ըսին անոր ծնողքը՝ Հրեաներէն վախճանուն համար, բանցի Հրեաները միտաւն հասնուածիամբ որոշե՞ր էին որ եթէ մէկը զանիկա Քրիստոս դաւանի, փորձաբանէն դուրս ձգուի : 23 - Ասոր համար անոր ծնողքը ըսին թէ ինք չափահաս է, իրեն ծնողքը : 24 - Ետքը նորէն կանչեցին այն մարդը որ կայր էր, ու ըսին անոր, Աստուծոյ փառք տուր. մենք գիտենք որ այն մարդը մեղաւոր է : 25 - Անիկա այլ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Եթէ մեղաւոր է՝ ես չեմ գիտեր. միայն լա՞յ գիտեմ որ կայր էի և հիմա կը տեսնեմ : 26 - Նորէն ըսին անոր, Ի՞նչ ըրաւ քեզի, բու աչքերդ ի՞նչպէս բացուա : 27 - Պատաս-

խան տուաւ անոնց, Հիմա ըսի ձեզի ու չտեսիք. ինչո՞ւ համար նորէն լսել կ'ուզէք. միթէ դո՞ւք ալ կ'ուզէք աւնոր աչակերտ ըլլալ : 28 - Անոնք նախատելով զանիկա ըսին, Դու ի՞նչ ես անոր աչակերտը, իսկ մենք Մովսէսի աշակերտներն ենք : 29 - Մէնք գիտենք որ Աստուծով Մովսէսի՝ Տեա խօսեցաւ, բայց ասիկա չենք գիտեր թէ ուրկէ՞ է : 30 - Պատասխան տուաւ մարդը և ըստ անոնց, Ասիկա է զորմանայի բանը՝ որ դուք չէք գիտեր թէ ուրկէ՞ է, և անիկա իմ աչքերն բացուա : 31 - Գիտենք որ Աստուծով մեղաւորներուն մտիկ չընէր, բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը կատարէ, անոր մտիկ կ'ընէ : 32 - Աշխարհի սկիզբէն ի վեր լուսած չէ որ մարդ մը կայր ծնածի մը աչքերը բացած է : 33 - Եթէ Աստուծով չըլլար այն մարդը, բան մըն ալ չէր կրնար ընել : 34 - Պատասխան տուին և ըսին անոր, Դու ըսիր ըսինք մեզքերու մէջ ծնած ես, և դուքի վարդապետութիւն կ'ընես. և դուրս ըրին զանիկա : 35 - Յիսուս լսեց որ զանիկա դուրս ըրին, ու երբ գտաւ զանիկա, ըստ անոր, Դու ի՞նչ կը Տաւառաս Աստուծոյ Որդիին : 36 - Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Տէր, ո՞վ է՞ որ հաւատամ անոր : 37 - Եւ Յիսուս ըստ անոր, Տես որ ալ զանիկա, և քեզի Տեա խօսողը ան է : 38 - Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր. ու անոր երկպազութիւն ըրաւ : 39 - Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես դատաստանի համար եկայ այս աշխարհը, որպէս զի չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կուրանան : 40 - Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որոնք իրեն Տեա էին, այս բաները լսելով ըսին իրեն, Միթէ մենք ալ կայր ենք : 41 - Յիսուս ըստ անոնց, Եթէ կայր ըլլայիք, դուք մեզք չէիք ունենար, բայց հիմա կ'ըսէք թէ Կը տեսնենք, ասոր համար ձեզ մեզքը յեր կոչայ կը փայ :

ԳԼ. Ժ

Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ան որ դունէն չմտնէր ոչխարներուն ըսկը, հապա ուրիշ տեղէ կ'եղէ, անիկա գող ու աւազակ է : 2 - Բայց ան

որ դունէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն հովիւն է : 3 - Դու նապաստակ կը ըստ անոր, և ոչխարները անոր ձայնին կը լսեն, ու իր ոչխարները անունովն կը կանչէ, և դուրս կը չանէ զանունը : 4 - Եւ երբ իր ոչխարները կը հանէ, անոնց աւջակէն կ'երթայ, ու ոչխարները իր ետէն կ'երթան, վասն զի անոր ձայնը կը չանչնան : 5 - Սակայն օտարի ետէն չեն երթար, հապա անիկէ կը փախչին, վասն զի օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար : 6 - Յիսուս այս առակը ըստ անոնց, բայց անոնք չէին իմանար թէ ի՞նչ էր զոր իրենց կը խօսէր : 7 - Եւ Յիսուս նորէն ըստ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ես եմ ոչխարներուն դուրսը : 8 - Ամէն անոնք որ ինձ մէ աւաջ եկան, գող ու աւազակ էին, բայց անոնց չլսեցին ոչխարները : 9 - Ես եմ դուրսը. եթէ մէկը ինձ մէ տեսնէ, պիտի փրկուի, ու պիտի մանէ ու ելլէ և արօտ գտնէ : 10 - Գողը չգա, միայն թէ գողնալու և սպաննելու ու կորսնցնելու համար. ես եկայ որ կեանք ունենան, և ալ աւելի ունենան : 11 - Ես եմ ըսիր հովիւք. բարի հովիւք իր կեանքը ոչխարներուն համար կը դնէ : 12 - Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխարները իրը չեն, երբ կը տեսնէ դայլը որ կու գայ, կը թողու ոչխարները ու կը փախչի. և դայլը կը յափշտակէ ոչխարները ու զանոնք կը ցրուի : 13 - Եւ վարձկանը կը փախչի, վասն զի վարձկան է ու երբ հողը չէ ոչխարներուն համար : 14 - Ես եմ ըսիր հովիւք, և կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններէս : 15 - Ինչպէս Հայրը զիս կը ճանչնայ, և ես ալ Հայրը կը ճանչնամ, ու իմ կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ : 16 - Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ, ուրոնք այս բակէն չեն. զանոնք ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ ձայնիս պիտի լսեն, և պիտի ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ : 17 - Անոր համար իմ Հայրս զիս կը սիրէ, որ ես իմ կեանքս կը դնեմ, որպէս զի նորէն առնեմ զանիկա : 18 - Մէ՛ կը չհամար զանիկա ինձ մէ, հապա ես կը դնեմ զանիկա ինքիմէս. իշխանութիւն ունիմ զանիկա նորէն առնելու. այս պատուէրը իմ Հօրմէս տուի :

19 - Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից մէջ այս խօսքերուն համար : 20 - Եւ անոնցմէ շատերը կ'ըսէին, Ի՛նչ կայ ասոր ներքեցին, ու խելք անոս է. ինչո՞ւ ասոր մտիկ կ'ընէք : 21 - Ուրիշները կ'ըսէին, Այս խօսքերը գիււհաճարի խօսքն են. միթէ դեք կրնայ կայրերուն աչքերը բանալ : 22 - Այն ատեն իրաւաստեմ նաւապատիքի քուս եղաւ, ու ձմեռ էր : 23 - Եւ Յիսուս կը պարտէր ասածարին մէջ Սղոմնիս քաղաքը : 24 - Եւ Հրեաները անոր չորս կողմը առին ու ըսին անոր, Մինչև երբ մեզ տարակուսանք մէջ կը թողու. եթէ Գրիտասոր դուս ես, մեզի համարձակ ըսէ : 25 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Զեղի ըսի ու չէք հաւատար. այն գործերը գորոնք ես իմ Հօրս անուանող կը գործեմ, անոնք կը վկայեն ինձի համար : 26 - Բայց դուք չէք հաւատար, վասն զի իմ ոչխարներէս չէք, ինչպէս ձեզի ըսի : 27 - Իմ ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն, ես ալ զանոնք կը ճանչնամ, ու իմ ետէս կու գան : 28 - Եւ ես անոնց յաւիտեանակոս կեանք կու տամ, ու յաւիտեան պիտի չկորսուին, և մէկը իմ ձեռքէս պիտի չստիպուի զանոնք : 29 - Իմ Հայրս որ անոնք ինձի տուաւ, ամենէն մեծ է, և մէկը չկրնար իմ Հօրս ձեռքէն յափշտակել : 30 - Ես ու Հայրը մէկ ենք : 31 - Այն ատեն Հրեաները նորէն քարեր վերցուցին, որպէս զի զանիկա քարկոծեն : 32 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Եսա ըսիր գործեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս, անոնցմէ քոր գործին համար զիս կը քարկոծէք : 33 - Հրեաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով, Իսրի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա հայհոյութեան համար, և քանզի դուս որ մարդ ես, ինքզինքդ Աստուծով կ'ընես : 34 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Չէ՞ որ ձեր օրէնքին մէջ գրուած է, Ես ըսի թէ դուք աստուածներ էք : 35 - Եթէ աստուածներ կ'անուանէ զանոնք, որոնք Աստուծոյ խօսքը եղաւ, (ու կարելի չէ որ այն գրուածը աւրուի.) 36 - Հապա զայն որ Հայրը սըրբեց և աշխարհ զրկեց, դուք անոր կ'ըսէք թէ Հայհոյութիւն կ'ընես : Աս-

*Ուրիշ լուսին

տուժոյ Որդի եմ բուժուս համար: 37-
 Եթէ իմ Հօրս գործերը չեմ գործեր,
 Ինձի մի հաւատար. 38 - Ապա եթէ
 էր գործեմ, Թէ-էն ինձի չէք հաւատար,
 Կո՛ւք գործերուն հաւատացէք, որպէս
 զի գիտնաք ու *հաւատար Թէ Հայրը
 իմ մէջն է, և ես անոր մէջ:

39 - Դարձեալ կը փնտռէին զանի-
 կա բռնել, և անոնց ձեռքէն ելաւ. 40 -
 Ու նորէն գնաց Յորդանանու ան-
 գիւի կողմը, այն տեղը ուր Յովհաննէս
 առաջ կը մկրտէր, ու հոն կեցաւ: 41 -
 Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըսէին,
 Իրաւ Յովհաննէս հորաք մը չըրաւ. 42 -
 Բայց ինչ որ Յովհաննէս բաւ
 անոր համար՝ ամէնը ճշմարիտ էր. և
 շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին:

ԳԼ ԺԱ

Ու Մարիամի և անոր քոյր Մար-
 Թայի գեղէն, Բեթանիայէ, Ղազարոս
 անունով մէկը հիւանդ էր: 2 - Ասիկա
 այն Մարիամն էր որ Տէրը իւզով օծեց,
 ու անոր ոտքերը իր մագերալը սրեց,
 որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր: 3 -
 Ուստի էր քոյրերը ժառ գրկեցին
 անոր ու բռին, Տէր, ա՜հ անիկա զոր
 դուն կը սիրես, հիւանդ է: 4 - Յիսուս
 երբ լսեց ըսաւ, Այս հիւանդութիւնը
 մահուան համար չէ, հապա Աստու-
 ծոյ փառքին համար, որպէս զի Աս-
 տուծոյ Որդին անով փառաւորուի: 5 -
 Արդ Յիսուս կը սիրէր Մարթան և ա-
 նոր քոյրը ու Ղազարոսը: 6 - Իսկ երբ
 լսեց Թէ հիւանդ է, եղած տեղը եր-
 կու օր ալ կեցաւ: 7 - Եւ անկէ ետքը
 բաւ աշակերտներուն, Եթէ, նորէն
 Հրէաստան երթանք: 8 - Աշակերտնե-
 րը իրեն բռին, Ռաբբի, Հրեաները հե-
 մա բեզ կը փնտռէին քարոնեղուս,
 ու նորէն հո՞ն կ'երթաս: 9 - Պատու-
 խան տուաւ Յիսուս, Չէ՞ որ օրը տաս-
 ուերկու ժամ է. եթէ մէկը ցորեկը
 քայլէ չասհիր, վասն զի այս աշխար-
 հին լոյսը կը տեսնէ: 10 - Բայց եթէ
 մէկը գիշերը քայլէ՛ կը սահի, վասն
 զի իրեն հետ լոյս չկայ: 11 - Այս բա-
 ները բարեկէտ ետաւ անոնց, Ղա-
 զարոս մեր բարեկամը քնացած է,
 բայց կ'երթամ որպէս զի զանիկա ար-
 Թընցնեմ: 12 - Իր աշակերտները բռին,

*Ո՛րձ, ճանչնաք

Տէր, եթէ քնացած է, պիտի առողջա-
 նայ: 13 - Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն
 համար կ'ըսէր, բայց անոնք կը կար-
 ծէին Թէ քուն քնանալուն համար կ'ը-
 սէր: 14 - Այն տանն Յիսուս յայտնա-
 նայաւ բաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ.
 15 - Եւ ես ուրախ եմ՝ ձեզի համար որ
 հոն չէի, որպէս զի դուք հաւատար.
 Բայց եթէ՛ երթամք անոր: 16 - Թալ-
 մաս, որ Երկուսրեակ կ'ըսուէր, բաւ
 էր աշակերտակիցներուն, Մենք ալ եր-
 Թանք, որպէս զի անոր հետ մեռնինք:

17 - Յիսուս երբ եկաւ, գտաւ որ
 անիկա արդէն չորս օրուան գերեզմա-
 նը քաշու էր: 18 - Ու Բեթանիա Ե-
 րուսաղէմի մօտ էր տասնըհինգ ասպա-
 րէզի չափ: 19 - Եւ Հրեաներէն շա-
 տերը Մարթայի եւ Մարիամի եկած
 էին որպէս զի միեմտարեւ զանոնք ի-
 րենց եղբորը համար: 20 - Արդ երբ
 լսեց Մարթա Թէ Յիսուս կու գայ,
 զանիկա գիւսուորելու գնաց, բայց
 Մարիամ տանը մէջ նստեր էր: 21 -
 Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսի, Տէր, եթէ
 հոս ըլլայիր, իմ եղբայրս չէր մեռնէր:
 22 - Բայց գիտեմ որ հիմա ալ դուն
 ինչ որ ինչորեւ Աստուծմէ, Աստուծ
 պիտի տայ քեզի: 23 - Յիսուս ըսաւ
 անոր, Քու եղբայրը յարութիւն պի-
 տի առնէ: 24 - Մարթա ըսաւ անոր,
 Գիտեմ որ յարութեան ժամանակը,
 վերջին օրը, յարութիւն պիտի առնէ:
 25 - Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ յա-
 րութիւնը ու կենսքը. ան որ ինձի կը
 հաւատայ, Թէ-է մեռնի՝ պիտի ապրի:
 26 - Եւ ան ամէնը որ կենդանի է ու
 ինձի կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի
 չմեռնի. դուն կը հաւատաս առտ: 27 -
 Ըսաւ անոր, Այո, Տէր, ես հաւա-
 տացի եմ որ դուն ես Քրիստոսը, Աս-
 տուծոյ Որդին, որ աշխարհ զայտ էիր:
 28 - Ու երբ զայս ըսաւ, գնաց իր քոյ-
 րը Մարիամը զազառու կ'մը կանչեց՝ ը-
 սելով, Ղազարայեղ եկեր է ու քեզ
 կը կանչէ: 29 - Անիկա լսածին պէս
 զրատ մը ելաւ և կուս անոր: 30 -
 Իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր, հա-
 պա այն տեղ էր, ուր Մարթա զանի-
 կա գիւսուորելու: 31 - Բայց Հրեաները
 որ անոր հետ առնը մէջ էին ու կը
 միեմտարէին զանիկա, երբ տեսան որ
 Մարիամ շուտ մը եկաւ ու գնաց, եթէ
 անոր ետեւէն գացին՝ բարով Թէ
 Գերեզմանը կ'երթայ որպէս զի հոն

լոյ: 32 - Իսկ Մարիամ երբ Յիսուսի
 եղած տեղը եկաւ ու զանիկա տեսաւ,
 անոր սաքը ինչպիսի ըսաւ անոր, Տէր,
 եթէ հոս ըլլայիր՝ իմ եղբայրս չէր
 մեռնէր: 33 - Յիսուս երբ տեսաւ զա-
 նիկա որ կու լար, և անոր հետ եղող
 Հրեաները որնք կու լային, իր հոգ-
 ւոյն մէջ հառաչեց ու խառնեցաւ, 34 -
 Եւ ըսաւ, Ո՞ր դրած էք զանիկա. Ը-
 սին իրեն, Տէր, եկուք ու տես: 35 -
 Յիսուս ըսաւ: 36 - Ուստի Հրեաները
 կ'ըսէին, Նայեցեք որչափ կը սիրէր
 զանիկա: 37 - Անոնցմէ ոմանք ալ կ'ը-
 սէին, Ասիկա որ կայրին աչքերը բա-
 ցաւ, չէր կրնար ընկ որ առաջ չմեռ-
 նար: 38 - Յիսուս նորէն իր քոյր մէջ
 հառաչելով գերեզման կու գայ. և
 անիկա քարայր մըն էր, ու անոր վրայ
 քար մը դրուած էր: 39 - Յիսուս ըսաւ,
 Մէկդի բրէք այդ քարը. մեռելին քոյ-
 րը Մարթա ըսաւ անոր, Տէր, արդէն
 հոտած պիտի ըլլայ, վասն զի չորս օր-
 ուան է: 40 - Ըսաւ անոր Յիսուս, Քե-
 զի չբո՞ որ եթէ հաւատաս՝ Աստուծոյ
 փառքը պիտի տեսնես: 41 - Այն ա-
 տեն մէկդի բրին քարը. և Յիսուս էր
 աչքերը վեր բացող ու ըսաւ, Հայր,
 շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ինձի լսե-
 ջիր: 42 - Ու ես գիտեի որ ամէն ա-
 տեն ինձի կը լսես. բայց այս բարեկեց
 կայնող ժողովուրդին համար ըսի, որ-
 պէս զի հաւատան Թէ դուն զրկեցիր
 զիս: 43 - Եւ զայս բարեկեց ետք՝ մեծ
 ձայնով մը կանչեց, Ղազարոս, դուրս
 եկու: 44 - Մեռելն ալ ելաւ՝ ոտքե-
 րը ու ձեռքերը պատանքով կապած
 և երեսը վարշամակով պատած. Յի-
 սուս ըսաւ անոնց, Արձակեցէք ափ-
 կա ու Թողէք որ երթայ:

45 - Եւ Հրեաներէն շատերը որոնք
 Մարիամի եկեր էին, երբ Յիսուսը ըր-
 ւոց, 2 - Եւ հոն անոր ընթրեք մը ը-
 րին, ու Մարթա սպասաւորութիւն
 կ'ըսէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
 նստողներէն մէկն էր: 3 - Իսկ Մարիամ
 մէկ լիար նորդոսի պատուական մե-
 ծագին իւզ առնելով, Յիսուսի սու-
 քերը օծեց ու իր մագերալը անոր սու-
 քերը սրեց. և տունը իւզին անուշա-
 հոտութիւնով լեցուեցաւ: 4 - Այն
 տանն աշակերտներէն մէկը, Իսկարի-
 ովտացի Սիմոնեան Յուզա որ զանիկա
 պիտի մատներ, ըսաւ, 5 - Ինչո՞ւ հա-
 մար այդ իւզը չծախուեցաւ երեք հա-

ցիք պիտի գան ու մեր տեղը ու ազգը
 պիտի վերցնեն: 49 - Եւ անոնցմէ մե-
 կը, Կայիտափա անունով, որ այն տար-
 ուան քահանայապետն էր, բաւ ա-
 նոնց, 50 - Իուք բան մը չէք գիտեր,
 և չէք ալ խորհիր Թէ աղէկ է մեզի՝ որ
 մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի,
 ու բոլոր ազգը չկորսուի: 51 - Բայց
 այս բանը ոչ Թէ ինքիբո՞ գրուցեց,
 հապա այն տարուան քահանայապետը
 ըլլալով, մարգարէացաւ Թէ Յիսուս
 ազգին համար պիտի մեռնէր: 52 - Եւ
 ոչ Թէ միայն ազգին համար, հապա
 որ Աստուծոյ ջիւղուցան եղած որդի-
 ներն ալ մէկտեղ ժողովէ:

53 - Այս օրէն ետե խորհուրդ
 բրին որ սպաննէն զանիկա: 54 - Ուս-
 տի Յիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
 պարտեր Հրէից մէջ, հապա անկէ ա-
 նապատին մօտ տեղ մը գնաց, քա-
 ղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր,
 ու իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ
 հոն կը նստէ:

55 - Եւ Հրէից զատկեր մօտ էր, ու
 այն տեղէն շատ մարդիկ զատկէն ա-
 ռաջ կրուսաղէմ ելան, որպէս զի
 ինքցիներէն մարգարէ: 56 - Եւ կը փնտ-
 րէին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ կե-
 ցած ատենին իրարու կ'ըսէին, Եթէ
 ինչպէս կ'երևոյ, Թէ այս տօնին
 բնաւ պիտի չգայ: 57 - Իսկ քահանա-
 յապետները ու փարիսեցիները պատ-
 ուէր տուէր էին, որ եթէ մէկը զիս-
 նայ անոր ուր ըլլալով իմացնէ, որպէս
 զի զանիկա բռնեն:

ԳԼ ԺԲ

Իսկ Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ
 Բեթանիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս
 մեռեալը, զոր Յիսուս մեռելներէն յա-
 րուց: 2 - Եւ հոն անոր ընթրեք մը ը-
 րին, ու Մարթա սպասաւորութիւն
 կ'ըսէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
 նստողներէն մէկն էր: 3 - Իսկ Մարիամ
 մէկ լիար նորդոսի պատուական մե-
 ծագին իւզ առնելով, Յիսուսի սու-
 քերը օծեց ու իր մագերալը անոր սու-
 քերը սրեց. և տունը իւզին անուշա-
 հոտութիւնով լեցուեցաւ: 4 - Այն
 տանն աշակերտներէն մէկը, Իսկարի-
 ովտացի Սիմոնեան Յուզա որ զանիկա
 պիտի մատներ, ըսաւ, 5 - Ինչո՞ւ հա-
 մար այդ իւզը չծախուեցաւ երեք հա-

*Ո՛րձ, քարը, ուր պառկած էր մե-
 ալը

բեր գահեկանի, որ աղքատներուն տրուէր: 6 - Չայս բառ, ոչ թէ աղքատներուն համար իր հոգն էր. հապա որ գող էր ու գանձանակը ինք կը պահէր, և ինչ որ ձուլուէր ինք կը կրէր: 7-Իսկ Յիսուս բառ, թող տուր սոսկի բանը իմ թողմանն օրուանը համար պահէց: 8 - Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ունեք, բայց զիս ամէն ատեն չունիք:

9 - Ուստի Հրեաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն ըլլայր իմնացան, ու եկան ոչ թէ միայն Յիսուսի համար, հապա որպէս զի Ղալարուն ալ տեսնեն, զոր մեռելներէն յարուց: 10 - Իսկ քահանայապետները խորհուրդ բրին որ Ղալարունը մեռցնեն. 11 - Վասն զի Հրեաներէն շատերը անոր պատճառաւ կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի:

12 - Հեռեկայ օրը շատ ժողովուրդ որ տօնին եկած էին, էր լսեցին թէ Յիսուս Նրուապէմ կու գայ, 13-Արմաւենիի սատր աւելն ու ելան զանիկա դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին, Ովաննա, որհեալ է Խարայէի թագաւորը՝ որ Տերօջը անուանով կու գայ: 14 - Եւ Յիսուս աւանակ մը գանելով անոր վրայ նստաւ, ինչպէս գրուած է, 15 - Մի վախճար, ով Միտի աղջիկ, ահա քու թագաւորդ կու գայ իշու աւանակի վրայ նստած: 16 - Եւ անոր աշակերտները առաջ չիմացան այս բաները, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ, այն ատեն միտքերնին բերին թէ այս բաները անոր համար գրուած էին, և թէ իրենք այս բաները բրին անոր: 17 - Եւ իրեն հետ եղող ժողովուրդը վիպաբեիւն կու տար թէ Ղալարուր գերեզմանէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն յարուց զանիկա: 18 - Ասոր համար ալ ժողովուրդը զանիկա դիմաւորեց, վասն զի լսեցին թէ անիկա այս հրաշքը ըրած էր: 19 - Իսկ փարիսեցիները իրարու կ'ըսէին, կը տեսնէք որ օգուտ մը չէք ելնոր բնել. ահա բաւը աշխարհ անոր ետեկն գնաց:

20 - Եւ հոն քանի մը Յայներ կային տօնին երկարագութիւն ընելու ելլողներուն մէջ: 21 - Ասանք Փիլիպպոսի եկան, որ Գալլիլեայի Բեթսայիգայէն էր, և կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզե՞ք Յիսուսը տեսնել: 22 -

Փիլիպպոս եկաւ, ու Անդրէասի բառ, և նորէն Անդրէաս օր Փիլիպպոս Գիորէ Յիսուսի բռն: 23 - Յիսուս ալ պատասխան տուաւ անոնց ու բառ, Ժամանակը հասաւ որ փառաւորուի Որդին մարդի: 24 - Ճշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Եթէ ցորենին հառը հողին մէջ իյնալով չմեռնի, ինք մինակ կը մնայ, ապա եթէ մեռնի, շատ արգիւնք կը բերէ: 25 - Ան որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը այս աշխարհի մէջ կ'առէ, յաւիտենական կեանքի համար պիտի պահէ զանիկա: 26 - Եթէ մէկը ինձի կը ծառայէ, թող իմ ետեկն գայ. ու ես ուր որ եմ, իմ ծառաս ալ հոն պիտի ըլլայ. Եթէ մէկը ինձի կը ծառայէ, Հայր պիտի պատուէ զանիկա: 27 - Հիմն իմ՝ հոգիս խառնած է, և Խնչ բեմ. Հայր, զիս ազատէ այս Ժամէն. բայց ես ստոր համար եկայ յայ Ժամին: 28 - Հայր, փառաւորէ քու անունդ. այն ատեն ձայն մը եկաւ երկինքէն, Փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի փառաւորեմ: 29 - Եւ ժողովուրդը որ կայրէր էր ու կը լսէր, կ'ըսէին, Որոտում կ'ըլլայ. ոմանք ալ կ'ըսէին, Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ: 30 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու բառ, Այս ձայնը ինձի համար չեկաւ, հապա ձեզի համար: 31 - Հիմն է այս աշխարհին դատաստանը, հիմն այս աշխարհին իշխանը դուրս պիտի ձգուի: 32 - Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ, ամէնն ալ ինձի պիտի քաշեմ: 33 - Այս բանը կը զրուցէր իմնացելով թէ ինչ կերպ մահով պիտի մեռնի: 34 - Ժողովուրդը անոր պատասխանեց, Մենք օրէնքէն լսեցինք որ Քրիստոս յաւիտեան կը մնայ. և դուն ինչպէս կ'ըսես թէ պէտք է Որդին մարդոց բարձրանայ. ո՞վ է այդ Որդին մարդոց: 35 - Եւ Յիսուս անոնց բառ, Քիչ մը ատեն ալ ըլլայր ձեզի հետ է. քանի որ ըլլայր ունկը, բայէ՞ցէք, որ չըլլայ թէ մեռնէք ձեր վրայ համի. վասն զի խաւարի մէջ քայլը չգիտեր թէ ո՞ւր կ'երթայ: 36 - Բանի որ ըլլայր ունկը, հաւատացէք այն ըլլային, որպէս զի լուսոյ որդիներ ըլլաք: Յիսուս այս բաները զրուցեց, ու գնացաւ հաւեցաւ անոնցմէ:

37 - Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց առջև, բայց անոնք չէին հաւատար իրեն. 38 - Որպէս զի

կուարուրեի Խոսյի մարդարեւին խօսքը՝ զոր բառ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր ուրեք լուրին, և Տէրօջը բազումք ուրեք յայտնուեցաւ: 39 - Անոր համար չէին կրնար հաւատալ, որ գարձեալ կ'ըսէ Խոսյի, 40-Անոնց աչքերը կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմրեցուց, որ չըլլայ թէ աչքովն տեսնեն ու սրտովն իմ իմանն և դարձի գան, ու ես զատնեք բժշկեմ: 41-Այս Խօսքը բառ Խոսյի էր որ տեսաւ անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով: 42-Այսու ամենայնէն իշխաններէն ալ շատերը իրեն հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն համար զանիկա չէին դառնայր, որպէս զի ժողովարանէն դուրս չէ գաւին: 43 - Վասն զի մարգոց փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին:

44 - Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Ան որ ինձի կը հաւատայ, ինձի չհաւատար, հապա զիս զրկողն: 45 - Եւ ան որ զիս կը տեսնէ, զիս զրկողը կը տեսնէ: 46 - Ես լոյս եկայ աշխարհ, որպէս զի ամէն ով որ ինձի հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ: 47 - Եւ եթէ մէկը իմ խօսքը լսէ ու չհաւատայ, ես զանիկա չեմ դատեր, քանի զի ես չեկայ որպէս զի աշխարհը դատեմ, հապա որպէս զի աշխարհը փրկեմ: 48 - Ան որ զիս կ'անարեւն և իմ խօսքերս չընդունի, կայ մէկը որ զանիկա կը դատէ. այն խօսքը զոր ես խօսեցայ, ան պիտի դատէ զանիկա վերջին օրը: 49 - Վասն զի ես ինքիս չխօսեցայ, հապա Հայրը որ զիս զրկեց՝ ինք ինձի պատուիրեց ինչ որ պիտի բերմ: և ինչ պատասխանածը յաւիտենական կեանք է. ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինչպէս Հայրը ինձի բառ, այնպէս կը խօսիմ:

ԳԼ ԺԳ

Չատիկ տօնէն առաջ Յիսուս գիտնալով թէ իր Ժամանակը հասեր է որ այս աշխարհէն ելլէ շօք քով, սիրելով իրենցերը որոնք աշխարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք:

2 - Եւ երբ ընթրեք կ'ըլլաք, (Սատանայ արդէն Խակարիտացի Սիմոնեան Յուդայի սրտին մէջ դրեր էր, որ զանիկա մտանէ): 3-Յիսուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ, և թէ ինք Աստուծմէ ելաւ ու Աս-

տուծոյ քով կ'երթայ, 4 - Ընթրեքէն ելաւ, և հոն գերձները մէկդի գրաւ ու զենքակ մը առնելով մէջքը քալեթեց: 5 - Ետքը կոնքին մէջ չուր լեցուց, ու սկսաւ աշակերտներուն առջեքը լուսլ, և այն իր փառթեմաւ զենքակով սրել: 6 - Ուստի եկաւ Սիմոն Պետրոսի. ան ալ բառ անոր, Տէր, դո՞ւն իմ սաքերս պիտի լուսալ: 7 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու բառ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ, դուն հիմն չես իմանար, հապա ետքը պիտի իմանաս: 8-Պետրոս բառ անոր, Ինչու դուն իմ սաքերս պիտի չլուսալ. պատասխան տուաւ անոր Յիսուս, Եթէ քեզ չլուսալ, դուն ինձի հետ բաժին չունիս: 9 - Սիմոն Պետրոս բառ անոր, Տէր, ոչ թէ միայն սաքերս, հապա նաև ձեռքերս ու դուրս: 10 - Յիսուս բառ անոր, Լուսացումին սաքերը լուսալէն զատ ուրիշ բան պէտք չէ, այլ ըլլայովն մաքուր է. և դուք մաքուր էք, բայց ոչ թէ ամէնդ: 11 - Վասն զի գիտէր զանիկա որ զինք պիտի մտանէր. անոր համար բառ, Աչ թէ ամէնդ ալ մաքուր էք: 12 - Ու երբ անոնց սաքերը լուսաց, և իր հանդերձները առնելով նորէն սեղան նստաւ, բառ անոնց, Գիտե՞ք, ինչ ըրի ձեզի: 13 - Դուք զիս Վարդապետ և իմ խօսքերս կը կոչէք, և սոցէ կ'ըսէք, վասն զի աւուրեմ եմ: 14 - Հապա եթէ ես Տէր ու Վարդապետս ձեր սաքերը լուսցի, պէտք է որ դուք ալ իրարու սաքերը լուսալ: 15 - Վասն ձեզի օրինակ մը տուի, որպէս զի ինչպէս ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ ընէք: 16 - Ճշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ծառան իր տէրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ զրկուածը զինք զրկողէն մեծ է: 17 - Եթէ դուք այս բաները գիտէք, երանիք էք թէ ատնք կատարէք: 18 - Ոչ թէ ձեր ամենուն համար կ'ըսեմ, Գու՞ր զի ես կը ճանչնամ զանոնք որ ես ընտրեցի, հապա որպէս զի այն գրուածը կատարուի թէ Ան որ ինձի հետ հաց կ'ուտեր, ինձի դէմ կրունկ վերցուց: 19-Հիմովուրէն կ'ըսեմ՝ ձեզի՛ք քանի որ չէ եղեր, որպէս զի երբ ըլլայ, հաւատաք թէ ես աւ եմ: 20 - Ճշմարիտ Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ով որ կ'ընդունի զանիկա զոր ես կը զրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի:

21-Յիսուս երբ զայս բտաւ, էր հոգիին մէջ խառնեցաւ, և վկայեց բռեղով, ճըշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ ձեզ մէկը զիս պիտի մտանէ: 22-Ուստի աշակերտները տարակուսած իրարու կը նայէին թէ որո՞ւ համար կը զրուցէ: 23 - Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսի *քով նստած, զոր Յիսուս կը անրէր: 24 - Եւ Սիմոն Պետրոս անոր աչք կ'ընէր հարցնելու թէ ո՞վ պիտի ըլլայ անիկա՝ որու համար կը զրուցէ: 25 - Ան ալ Յիսուսի կուրծքին վրայ իյնալով բտաւ անոր, Տէր, ո՞վ է ան: 26 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա է՝ որու պատասխ թըրջելով կուտամ: Եւ թըրջելով պատասխ լուկարիոսացի Սիմոնեան Յուզպի տուաւ: 27 - Ու պատառէն ետքը Ստամանայ անոր ներքը մտաւ: Եւ Յիսուս բտաւ անոր, Ինչ որ պիտի ընէ՞ շուտով ըրէ: 28-Բայց այս բանը սեղան նստողներէն մէկը չհասկցաւ, թէ ինչո՞ւ համար բտաւ անոր: 29 - Վասն զի սմանք կը խորհէին թէ որովհետեւ գանձանակը Յուզպ կը պահէր, Յիսուս անոր կ'ըսէր, Գախաւ առ ինչ որ մեզի այս տօնին պէտք է, կամ՝ որպէս զի աղքատներուն բան մը տայ: 30 - Անիկա ալ պատասխ տուածին պէս շտա մը դուրս ելաւ, ու գիշեր էր:

31 - Ու երբ անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս բտաւ, Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդայ, ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով: 32-Եթէ Աստուած անով փառաւորուեցաւ, Աստուած ալ զանիկա իր անձովը պիտի փառաւորէ, և շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա: 33 - Որդեակներ, քիչ մը առանց ալ ձեզի հետ եմ, զիս պիտի փնտռէք. և ինչպէս Հրեաներուն ըսի թէ Ուր ես կ'երթիմ, դուք չէք կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ: 34 - Նոր պատուիրան մը կուտամ ձեզի որ մեկզմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ մէկզմէկ սիրէք: 35 - Ասով ամենը պիտի գիտնան թէ իմ աշակերտներս էք, եթէ իրարու վրայ սէր ունենաք: 36 - Սիմոն Պետրոս բտաւ անոր, Տէր, ո՞ւր կ'երթաս: Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ուր ես կ'երթամ, դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ, բայց ետքը պիտի գաս իմ

ետեւէս: 37 - Պետրոս բտաւ անոր, Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար բտա ետեւէդ գալ. ես իմ կեանքս ու քեզի համար պիտի դնեմ: 38 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ի՞նչ կեանքդ պիտի դնես ինձի համար: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի չխօսի՝ մինչև դուն երեք անգամ զիս ուրանաս:

ԳԼ ԺԳ

Սիրտերնիդ չխառնի: Աստուծոյ հաւատացեք, ինձի ալ հաւատացեք: 2-Իմ Հօրս տունը շտա բնակարաններ կան. ապա՞րէ ոչ՞ ես ձեզի պիտի բռնի, Հէ՛մ՝ կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ: 3 - Եւ եթէ երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ և ձեզ քովս կ'առնեմ, որպէս զի ուր ես եմ՝ դուք ալ հա՛ւ ըլլաք: 4 - Եւ ուր ես կ'երթամ՝ զիտէք, ու ճամբան ալ գիտէք:

5 - Թողմամբ բտաւ անոր, Տէր, չենք գիտեր ո՞ւր կ'երթաս, և ի՞նչպէս կըրնանք ճամբան գիտնալ: 6 - Յիսուս բտաւ անոր, Ես եմ՝ ճամբան ու ճըշմարտութիւնը և կեանքը: Դե՛կը Հօրը քով չգաք՝ եթէ ոչ ինձեմով: 7 - Եթէ զիս ճանչնայիք, իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք. և ասկէ ետեւ կը ճանչնաք զանիկա ու տեսաք զանիկա:

8 - Փրկիպոս բտաւ անոր, Տէր, Հայրը մեզի ցուցաւ, ու Տէրէք է մեզի: 9-Ըստ անոր Յիսուս, Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և զիս չճանչցա՞ր, Փրկիպոս. ան որ զիս տեսաւ. Հայրը հաւատարմէք ցուցաւ: 10 - Չի՞ս հաւատարմէ ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջն է. այն խօսքերը զորոնք ես ձեզի կը խօսիմ, ոչ թէ ինքիմէս կը խօսիմ, հասկա Հայրը որ իմ մէջն բնակած է, անիկա կը գործէ այն գործերը: 11 - Հաւատացե՛ք ինձի, թէ ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջն է: 12 - Ապա թէ ոչ՞ գունէ գործերուն համար ինձի հաւատացե՛ք: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինձի կը հաւատայ, այն գործերը զորոնք ես կը գործեմ, ինք ալ պիտի գործէ: և անոնցմէ աւելի մեծ գործեր պիտի գործէ, վասն զի ես Հօրս քով կ'երթամ: 13 - Եւ իմ անունովս ինչ որ

*Յան. գորք

ինչընէք, պիտի կատարեմ զանիկա, որպէս զի Հայրը Որդիովը փառաւորուի: 14-Եթէ իմ անունովս բան մը ինչորէք, չէ՛՛հ՝ պիտի կատարեմ: 15 - Եթէ զիս սիրէք, իմ պատուիրաններս պահեցէք: 16 - Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, և ուրիշ Միեթապիւն մը պիտի տայ ձեզի, որպէս զի յաւիտեան ձեզի հետ բնակի: 17 - Ճշմարտութեան Հոգին, զոր այս աշխարհը չկրնար ընդունիլ, վասն զի չտեսներ զանիկա ու չճանչնար զանիկա. բայց դուք կը ճանչնաք զանիկա, վասն զի ձեր քով կը բնակի և ձեր մէջ՝ պիտի ըլլայ: 18 - Ձեզ որք չեմ թողար, կու գամ ձեզի: 19-Քիչ մը առնէն ետեւ ալ աշխարհ զիս չտեսներ. բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, վասն զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի պիտի ըլլաք: 20 - Այն օրը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջ եմ, և դուք իմ մէջ, ես ալ ձեր մէջ: 21 - Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ ու կը պահէ զանոնք, անիկա է զիս սիրողը. և ան որ զիս սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու ես զանիկա պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ:

22 - Ըստ անոր Յուզա, (ու իսկաւրիմացին,) Տէր, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտնես, և ոչ թէ աշխարհի: 23 - Յիսուս պատասխան տուաւ ու բտաւ անոր, Եթէ մէկը զիս կը սիրէ, իմ խօսքս պիտի պահէ. ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ, և անոր պիտի գանք ու անոր քով՝ օրհեանս պիտի բնենք: 24 - Ան որ զիս սիրէր, իմ խօսքերս չպահէր. ու այն խօսքը զոր կը բռնէ իմ չէ, հասկա Հօրը՝ որ զիս զրկեց: 25 - Այս բաները ձեզի խօսեցայ, բանի որ ձեր քով եմ: 26 - Բայց Միեթապիւնը, Սուրը Հոգին, զոր Հայրը իմ անունովս պիտի զրկէ, անիկա ձեզի բոլորը պիտի սորվեցնէ, և ինչ որ ձեզի ըսի՝ մտորեմիդ պիտի բերէ: 27 - Իսպողութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի. ոչ թէ ինչպէս աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի հոգի տամ. սիրտերնիդ չխառնի ու չվախնայ: 28 - Լսեցիք ինչ որ ըսի ձեզի թէ կ'երթամ ու ձեզի կու գամ. եթէ զիս սիրէիք՝ պիտի ուրախանայիք, *թէ

ես Հօրը քով կ'երթամ՝, վասն զի իմ Հայրս ինձմէ մեծ է: 29 - Եւ հիմակուրէն դեռ չեղած ըսի ձեզի, որպէս զի երբ ըլլայ՝ հաստատաք: 30-Ալ ձեզի հետ շտա պիտի չխօսիմ, վասն զի այս աշխարհին իշխանը կու գայ, և իմ վրաս բան մը չունի: 31-Միայն թէ աշխարհ գիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ, ու ինչպէս Հայրը ինձի պատուիրեց, այնպէս կ'ընեմ. ելէք, ասկէ երթանաք:

ԳԼ ԺԵ

Ես եմ՝ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն է: 2 - Ամէն ծիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերեր, կը կտրէ զանիկա. և ամէն որ պտուղ կը բերէ, կը մնալ զանիկա, որպէս զի ալ աւելի պըտուղ բերէ: 3 - Ի՞նչ հիմակուրէն մտաւր էք այն խօսքով զոր ձեզի խօսեցի եմ: 4 - Իմ մէջս կեցէք, ու ես ձեր մէջ. ինչպէս ծիւղը չկրնար ինքիմէս պտուղ բերել, եթէ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ, նոյնպէս դուք չէ՛ք ինչ, եթէ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք: 5-Ես որթն եմ ու դուք ծիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած է՝ և ես անոր վրայ, անիկա շտա պտուղ կը բերէ, վասն զի անոնք ինձի բուն մը չէք կրնար բնի: 6-Եթէ մէկը իմ վրաս հաստատուած չէ, անիկա ծիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու չորցած է. և կը ժողղին զանոնք ու կտակը կը նետեն, ու կ'սլոյրին: 7 - Եթէ դուք իմ մէջս կենաք, և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջ կենան, ինչ որ ուզէք՝ պիտի ինչորէք, ու պիտի ըլլայ ձեզի: 8 - Ասով իմ Հայրս փառաւորուեցաւ, որպէս զի դուք շտա պտուղ բերէք, ու իմ աշակերտներս ըլլաք: 9 - Ինչպէս Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ սիրեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք: 10 - Եթէ իմ պատուէրներս պահեցէք, իմ սիրոյս մէջ պիտի կենաք. ինչպէս ես իմ Հօրս պատուէրներս պահեցի, և անոր սիրոյն մէջ կեցի եմ: 11 - Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ մնայ, ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: 12 - Այս է իմ պատուէրս որ մէկզմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի: 13 - Ապէ աւելի մեծ սէր մէկը չկրնար ունենալ, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներուն համար դնէ: 14 - Ի՞նչ

*Ո՞րն է, որ ըսի թէ

իմ բարեկամներս էք, եթէ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատուիրեմ : 15 - Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ, վասն զի ծառայն չգիտեր իր տեր ինչ կ'ընէ . հապա ես ձեզ բարեկամ անուանեցի, վասն զի այն ամէն բաները զորոնք իմ Հօրմէս լսեցի, ձեզի իմացուցի : 16 - Այ թէ դուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի, ու դրի ձեզ որպէս զի դուք երթաք և պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը մնայ. որպէս զի իմ անուանով ինչ որ Հօրմէս խնդրէք, ձեզի տայ : 17 - Չայս կը պատուիրեմ՝ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք :

18 - Եթէ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, գիտցէք որ ձերմէ առաջ զիս տտեց : 19 - Եթէ աշխարհէ եղած ըլլայիք, աշխարհ իրենները կը սիրէր . բայց ուրովհետեւ աշխարհէ չէք, հապա ես ձեզ աշխարհէ ընտրեցի, անոր համար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : 20 - Միտքերնիդ բերէք այն խօսքը զոր ձեզի բոի թէ Մատան իր տէրոյմէն մեծ չէ. եթէ զիս հայտնեցին, ձեզ ալ պիտի հայտնեն. եթէ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն : 21 - Բայց այս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուան համար, վասն զի չճանչցան զանկիս որ զիս զրկեց : 22 - Եթէ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեղք չէին ունենար. բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին : 23 - Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ : 24 - Եթէ այն գործերը իրենց մէջ ըրած չըլլայի, զորոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չէին ունենար . բայց հիմա տեսն, ու առեցին զիս իմ Հայրս ալ : 25 - Սակայն այս երբ որ իրենց օրէնքին մէջ գրուած է թէ, Չուր տեղը զիս տուցին : 26 - Բայց երբ Միտքերնիդ գայ, զոր ես Հօրմէն ձեզի պիտի զրկեմ, ճշմարտութեան Հօգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, անկիս ինծի համար պիտի վկայէ : 27 - Եւ դուք ալ կը վկայէք, վասն զի սկիզբէն ի վեր ինծի հետ էք :

ԳԼ. ԺԶ

Այս բաները ձեզի խօսեցայ որպէս զի չպիտիակիք : 2 - Իրենց ժողովաբաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու

ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամեն ով որ ձեզ սպաննէ, այնպէս պիտի սեպէ թէ Աստուծոյ պաշտօն կը մատուցանէ : 3 - Եւ այս բաները ձեզ պիտի ընեն՝ անոր համար որ ոչ Հայրը ճանչցան, ոչ ալ զիս : 4 - Բայց այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի երբ ժամանակը գայ, միտքերնիդ բերէք թէ ես զիս ձեզի : և այս բաները սկիզբէն չբոյժեցի, վասն զի ես ձեզի հետ էի :

5 - Սակայն հիմա ես կ'երթամ՝ զիս զրկողին քով, և ձեզմէ մէկն ալ չհարցնեմ ինծի թէ Ո՞րք կ'երթան : 6 - Բայց որովհետեւ այս բաները ձեզի խօսեցայ, ձեր սիրտերը արամուսնութեամբ լեցան : 7 - Բայց ես ճշմարտաբար կ'ըսեմ ձեզի. Ազգի է ձեզի եթէ ես երթամ. քանզի եթէ ես չերթամ, Միտքերնիդ ձեզի չգար. հապա եթէ երթամ, զանկիս ձեզի կը զրկեմ : 8 - Եւ ինք երբ գայ, աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեզքի համար ու արդարութեան համար ու դատաստանի համար : 9 - Մեղքի համար՝ որ ինծի չեն հաւատար : 10 - Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ. 11 - Եւ դատաստանի համար՝ որ այս աշխարհին իշխանը դատապարտուած է : 12 - Ձեզի տակաւին շատ բաներ ունիմ՝ բոլոր, բայց հիմա չէք կրնար տանիլ : 13 - Իսկ երբ ձեր մարտութեան Հոգին գայ, ամեն ճիշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզի. վասն զի ոչ ձեզ ինքքիմէ պիտի խօսի, հապա ինչ որ լսէ՛ զայն պիտի խօսի ու գոյլքները ձեզի պիտի պատմէ : 14 - Անկիս զիս պիտի փառաւորէ, վասն զի իմինէս պիտի տանէ ու ձեզի պատմէ : 15 - Այն ամէն բաները զորոնք Հայրը ունի՝ իմն են . անոր համար ձեզի բոի թէ իմինէս պիտի տանէ ու ձեզի պատմէ : 16 - Քիչ մը տեսնէն ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տեսնէն զիս պիտի տեսնէք, քանզի ես Հօրը կ'երթամ :

17 - Ասոր համար աշակերտներէն մասն իրարու կ'ըսեն, Ինչ է այս որ մեզի կ'ըսէ թէ Քիչ մը տեսնէն ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տեսնէն զիս պիտի տեսնէք, և, Քանզի ես Հօրը կ'երթամ : 18 - Ու կ'ըսեն, Ինչ պիտի ըլլայ այն Քիչ մըն այր՝ զոր կ'ըսէ. չեմք գիտեր ինչ կը գրուցէ : 19 - Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ'ու-

զեն իրեն հարցնել, ըստ անոնց, Աստի համար իրարու կը հարցնէք, որ բոի թէ Քիչ մը տեսնէն ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը տեսնէն զիս պիտի տեսնէք : 20 - Ճշմարտաբար կ'ըսեմ ձեզի, Գուք պիտի լսաք ու ողորպ, բայց աշխարհ պիտի ուրախանայ. դուք պիտի արբամիք, սակայն ձեր արամութիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի : 21 - Կին մը երբ ճանաչու վրայ է՝ արամութիւն կ'ունենայ, վասն զի իր ժամը հասած է. բայց երբ տղան ծնանի, ալ նեղութիւնը միայն չբերի ուրախութիւնէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ : 22 - Եւ յերաւել դուք հիմա արամութիւն ունիք. բայց ես ձեզ նորէն պիտի տեսնեմ, և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի ըլլան, ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ պիտի չհանէ : 23 - Եւ այն օրը ինծի բան մը պիտի չհարցնէք : Գործերս ճշմարտաբար կ'ըսեմ ձեզի, որ իմ անուանով ինչ որ իմնքէք Հօրմէն, պիտի տայ ձեզի : 24 - Մինչև հիմա իմ անուանով բան մը չխնդրեցիք . ինչքեցէք ու պիտի տանէք, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը լսան ըլլայ : 25 - Այս բաները տակաւին խօսեցայ ձեզի. Բայց ժամանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի տակաւինով պիտի խօսիմ, հապա յայտնաբերու չօրը վրայով պիտի պատմեմ ձեզի : 26 - Այն օրը իմ անուանով պիտի ինչքէք . և չեմ՝ բեր ձեզի թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ Հօրը : 27 - Քանզի ինչ Հայրը ձեզ կը սիրէ, վասն զի դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք թէ ես Աստուծիմ եւ կայ : 28 - Հօրմէն ելայ ու աշխարհ եկայ . նորէն կը թողու մաշխարհը և Հօրը կ'երթամ :

29 - Բայն անոր որ աշակերտները, Այս հիմա յայտնաբերու կը խօսիս, և առակ մըն ալ չես բեր : 30 - Հիմա իմացանք որ ամէն բան գիտես, և Բաննի՛ն ալ պետք չէ որ մէկը քեզի հարցնէ. 31 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու ըստ, Հիմա կը հաւատամք : 32 - Այս ժամանակ պիտի գայ, ու եկած ալ է, որ ջերութեան պիտի ըլլաք ամէն մէկը իր տեղը, ու զիս մինակ պիտի թողուք . բայց ես մինակ չեմ, վասն զի Հայրը ինծի հետ է : 33 - Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի ինծ-

մով խողաղութիւն ունենաք. աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ունենաք . բայց բաշտաբար եղէք, եւ աշխարհի յաղթեցի :

ԳԼ. ԺԷ

Յիսուս երբ ատնք խօսեցաւ, իր աչքերը դէպ ի երկնիք վերցուց ու ըստաւ, Հայր, ժամանակը հասեր է, փառաւորէ քու Որդիդ, որպէս զի քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ : 2 - Ինչպէս իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնի վրայ, որ յաւիտեանկան կեանք տայ այն ամէնուն զոր իրեն տուիր : 3 - Եւ այս է յաւիտեանկան կեանքը, որ ճանչնան քեզ միմիայն ճշմարտա Աստուածդ, ու Յիսուս Քրիստոսը զոր դուք զրկեցիք : 4 - Եւ քեզ երկր վրայ փառաւորեցի, այն գործը զոր ինծի տուիր ընելու լծացուցի : 5 - Եւ հիմա, ով Հայր, փառաւորէ զիս քու բովոյ այն փառքով որ աշխարհին ըլլալէն առաջ բովոյ ունէի : 6 - Քու անունդ յայտնի բոլր այն մարդոց զորոնք աշխարհէ ինծի տուիր . քու կը լին, ու ինծի տուիր զանոնք և քու խօսքդ պահեցին : 7 - Հիմա գիտցան թէ այն ամէն բաները զորոնք ինծի տուիր, քեզմէ ին : 8 - Վասն զի այն խօսքերը զորոնք ինծի տուիր, եւ անոնց տուի, անոնք ալ ընդունեցին, և ճշմարտութեամբ իմացան որ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դուք զրկեցի զիս : 9 - Եւ անոնց համար կ'աղաչեմ . ոչ թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ, հապա անոնց համար՝ զորոնք դուք ինծի տուիր, վասն զի քու կը ես անոնք : 10 - Եւ ինչ որ իմն է՝ այն բոլոր քու կը է, և ինչ որ քու կը է՝ այն իմն է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ : 11 - Եւ ես ալ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի մէջ են, ու ես քեզի կու գամ. ով Սուրբ Հայր, քու անունով պահէ զանոնք որ դուք ինծի տուիր, որպէս զի մէկ ըլլան, ինչպէս մենք մէկ ենք : 12 - Քանի որ աշխարհի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի զանոնք քու անուանով. զորոնք որ դուք ինծի տուիր, եւ պահեցի, և անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ, միայն թէ այն կորսուեան որդին, որպէս զի գրուածը կատարուի : 13 - Ալ հիմա քեզի կու գամ, ու աշխարհի մէջ այս բաները

կը խօսիմ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս իրենց անձեռնակ մէջ կատարեալ ունենան: 14 - Եւ քու խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհ զանոնք ատեց. վասն զի աշխարհէ չեն, ինչպէս ես աշխարհէ չեմ: 15 - Ձեմ աղաչեի որ զանոնք աշխարհէ վերցնես, հապա որ զանոնք չարէն պահես: 16 - Անոնք աշխարհէ չեն, ինչպէս ես աշխարհէ չեմ: 17 - Սրբէ զանոնք քու ճշմարտութիւնովդ. քու խօսքդ ճշմարտութիւն է: 18 - Ինչպէս դուն զիս աշխարհ զրկեցիր, ես ալ զանոնք աշխարհ զրկեցի: 19 - Եւ անոնք համար ես իմ անձն կը որբեմ, որպէս զի իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբաբան ըլլան: 20 - Բայց ոչ թէ միայն անոնց համար կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հաւատացողներուն համար ալ: 21 - Որպէս զի ամէն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս դուն, ալ Հայր, իմ մէջ, ու ես քու մէջդ, որպէս զի անոնք ալ մեր մէջ մէկ ըլլան, որպէս զի աշխարհ հաւատայ թէ դուն զրկեցիր զիս: 22 - Եւ այն փառքը զոր դուն ինծի տուիր, ես անոնց տուի, որպէս զի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մերք մէկ ենք: 23 - (Ես անոնք մէջ է դուն իմ մէջս.) որպէս զի իրենք կատարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու աշխարհ գիտնայ թէ դուն զրկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս զիս սիրեցիր: 24 - Ով Հայր, զանոնք որ դուն ինծի տուիր, կ'ուզեմ որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ ինծի հետ ըլլան, որպէս զի տեսնես իմ փառքը զոր ինծի տուիր. վասն զի դուն զիս սիրեցիր աշխարհի սկիզբէն առաջ: 25 - Ով աղաչաւ Հայր, աշխարհ քեզ ճանչցաւ, բայց ես քեզ ճանչցայի, և ասոնք ճանչցան թէ դուն զիս զրկեցիր: 26 - Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի, ու պիտի ճանչցնեմ, որպէս զի այն սերը որով դուն զիս սիրեցիր, անոնց մէջ ըլլայ, ու ես ալ անոնց մէջ:

ԳԼ ԺԲ

Յիսուս այս բաները րոնելէ ետե՛լ իր աշակերաններուն հետ մէկտեղ կեդրոն հեղեղատին անդի կողմը ելաւ, ուր պարտեզ մը կար, որուն մէջ մտաւ ինք ու իր աշակերտները: 2 - Եւ Յուզոս ալ, որ զաննիկա պիտի մտանէր, գիտէր այն տեղը, վասն զի Յիսուս շատ

անգամ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հան ժողովուած էր: 3 - Ուստի Յուզոս դէմարտեց զունկը ու քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն սպասաւորներ իրեն հետ առնելով՝ այն տեղ եկաւ ջահերով ու լապտերներով և զէնքերով: 4 - Իսկ Յիսուս իր վրայ դարձաւ բոլոր բաները գիտնալով ելաւ ու ըսաւ անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք: 5 - Պատասխան տուին անոր, Կարգիւրեցի Յիսուսը. ըսաւ անոնց Յիսուս, Ես եմ. Յուզոս ալ, որ զաննիկա կը մտանէր, անոնց հետ կոյներ էր: 6 - Ու երբ ըսաւ թէ Ես եմ, ես ետ գացին ու գետինը ինկան: 7 - Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք. անոնք ալ ըսին, Կարգիւրեցի Յիսուսը: 8 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Ձեզի ըսի թէ Ես եմ. ուստի եթէ զիս կը փնտռէք, թող տուէք ատոնք որ երթան: 9 - Որպէս զի կատարուի այն խօսքը զոր ինք ըսեր էր թէ Չանոնք որ ինծի տուիր, անոնց մէ մէկն ալ չկորսնցուցի: 10 - Այն ատեն Սիմոն Պետրոս, որ սուր մը ունէր, քաշեց զաննիկա ու քահանայապետին ծառային զարնելով՝ անոր աջ ակունքը կարեց հանել: Ե այն ծառային անունը Մաղքոս էր: 11 - Իսկ Յիսուս ըսաւ Պետրոսի, Սուրբ էր պատեանքդ զիս. այն զաւաթը զոր Հայրը ինծի տուաւ՝ պիտի չխախտեմ զաննիկա:

12 - Ուստի դէմարտեց զունկը ու հողարապետը և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը ու կապեցին: 13 - Եւ ասալ զաննիկա Աննայի տարին, քանզի ինք այն տարուան քահանայապետին, Կոյիափայի, աներն էր: 14 - Եւ այս Կոյիափայն էր, որ Հրէից իրաւաւորութիւնը մէջ էր մտրդ մը կորստի ժողովուրդին համար: 15 - Ու Յիսուսի ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ աշակերտ մը. և այն աշակերտը քահանայապետին ճանչուորը ըլլալով Յիսուսի հետ քահանայապետին գաւիթը մտաւ: 16 - Բայց Պետրոս դուրս գրանք բով կը կենար. ուստի ելաւ միւս աշակերտը, որ քահանայապետին ճանչուորն էր, եւ ըսաւ դաժնապանին, ու ներս մտցուց Պետրոսը: 17 - Այն ատեն դաժնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն ալ այն մարդուն աշակերտներէն ես. ուստի ըսաւ, Ձեմ: 18 - Իսկ ծառաները ու սպասաւորները հոն կայներ էին, և

կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ էր: Պետրոս ալ անոնց հետ կոյներ էր ու կը տաքնար: 19 - Եւ քահանայապետը Յիսուսի հարցուց անոր աշակերտներուն ու վարդապետութեանը վրայով: 20 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ես աշխարհի յայտնի խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովուրդներուն մէջ եմ տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր բոլոր Հրեաները կը ժողովուին, ու ծածկաբար բան մը չխօսեցայ: 21 - Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, անոնց որուն հարցուց թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ահա ինչ որ խօսեցայ՝ գիտեն իրենք: 22 - Երբ զայս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը որ հան կայներ էր, Յիսուսի ապուսով մը զարկաւ՝ բռնելով, Այդպէ՛ս պատասխան կու տաս քահանայապետին: 23 - Յիսուս անոր պատասխանեց, Եթէ չար խօսեցայ, վկայէ չարին համար. իսկ եթէ բարի ետեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես ինծի: 24 - Եւ Աննա զաննիկա կապած՝ Կոյիափայ քահանայապետին զրկեց: 25 - Սիմոն Պետրոս ալ հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ըսին իրեն, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն ալ անոր աշակերտներէն ես. անիկա ուրացաւ ու ըսաւ թէ Ձեմ: 26 - Քահանայապետին ծառաններէն մէկն ալ, այն Բարթոլոմայան որուն ակունքը Պետրոս կտրեր էր, ըսաւ, Ձե՞ր որ ես քեզ տեսայ պարտեղին մէջ անոր հետ: 27 - Այն ատեն Պետրոս նորէն ուրացաւ, և ըսաւ մը հաւը խօսեցաւ:

28 - Եւ Յիսուսը Կոյիափայի որսնէն Կապաթոս պարտեղ, և ուրախու էր. ու իրենք պալատը չմտան, որպէս զի չզգո՞ւնէին, հապա որպէս զի զատիկը ուտեան: 29 - Ուստի Պրիզապոս դուրս ելաւ անոնց ու ըսաւ, Ինչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնէք այս մարդուն դէմ: 30 - Պատասխան տուին ու ըսին իրեն, Եթէ աստիկա չարագործ մը ըլլար, քեզի չէինք մտածեր զաննիկա: 31 - Այն ատեն Պրիզապոս ըսաւ անոնց, Գու՛ք առէք զաննիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ անոր գատաւտանք տեսէք, Հրեաները իրեն ըսին, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն ալ այն մարդ մը մեռցնել: 32 - Որպէս զի կատարուի Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ՝ իմացնելով թէ ինչ մտածով ինք պիտի մեռնէր: 33 - Իսկ Պրիզապոս նորէն պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր, Գո՛ւն ես Հրէից թագաւորը: 34 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ատիկա դուն քեզմէ՛ կ'ըսես, թէ ինծի համար ուրիշները քեզ ըսին ըսին: 35 - Պատասխան տուաւ Պրիզապոս, Իթի՛՛՛՛՛ ես Հրեայ եմ. քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի մտածեցին: Ինչ ըրած ես դուն: 36 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ. եթէ այս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորները կը կուռնէին որպէս զի ես Հրէից ձեռքը չմտածեմ, բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս ասիկ չէ: 37 - Այն ատեն Պրիզապոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես. պատասխան տուաւ Յիսուս, Գո՛ւն կ'ըսես, քանզի թագաւոր եմ. ես այս բանին համար ծնած եմ, և ատր համար աշխարհ եկած եմ, որպէս զի ճշմարտութեան համար վկայեմ. այն ամէնը որ ճշմարտութեանն է՝ իմ ձայնիս ակունք կը զնէ: 38 - Պրիզապոս ըսաւ անոր, Ինչ է ճշմարտութիւնը. և զայս բռնելով նորէն դուրս ելաւ Հրեաներուն և ըսաւ անոնց, Ես յանցեց մը չեմ՝ զանոնք անոր վրայ: 39 - Բայց սովորութիւն ունիք որ Բարթոլոմայան ակունքը կ'առնէ, հիմա կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի: 40 - Այն ատեն ամէնն ալ նորէն աղաղակեցին՝ բռնելով, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն աստիկա, հապա Բարթոլոմայան. ու Բարթոլոմայան ակունքը մըն էր:

ԳԼ ԺԲ

Այն ատեն Պրիզապոս ասաւ Յիսուսը ու ձեռեց: 2 - Չինուորներն ալ փուշերէ պատի հիւսելով՝ անոր գլուխը դրին, և անոր ծիրանի հանգերը մը հազցուցին: 3 - Ու կ'ըսէին, Ողջոյն բառատանութիւն կը ներկայացնէք այս մարդուն դէմ: 30 - Պատասխան տուին ու ըսին իրեն, Եթէ աստիկա չարագործ մը ըլլար, քեզի չէինք մտածեր զաննիկա: 31 - Այն ատեն Պրիզապոս ըսաւ անոնց, Գու՛ք առէք զաննիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ անոր գատաւտանք տեսէք, Հրեաները իրեն ըսին, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն ալ այն մարդ մը մեռցնել: 32 - Որպէս զի կատարուի Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ՝ իմացնելով թէ ինչ մտածով ինք պիտի մեռնէր: 33 - Իսկ Պրիզապոս նորէն պալատը մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր, Գո՛ւն ես Հրէից թագաւորը: 34 - Յիսուս պատասխան տուաւ անոր, Ատիկա դուն քեզմէ՛ կ'ըսես, թէ ինծի համար ուրիշները քեզ ըսին ըսին: 35 - Պատասխան տուաւ Պրիզապոս, Իթի՛՛՛՛՛ ես Հրեայ եմ. քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի մտածեցին: Ինչ ըրած ես դուն: 36 - Յիսուս պատասխան տուաւ, Իմ թագաւորութիւնս այս աշխարհէն չէ. եթէ այս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորները կը կուռնէին որպէս զի ես Հրէից ձեռքը չմտածեմ, բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս աստիկ չէ: 37 - Այն ատեն Պրիզապոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես. պատասխան տուաւ Յիսուս, Գո՛ւն կ'ըսես, քանզի թագաւոր եմ. ես այս բանին համար ծնած եմ, և ատր համար աշխարհ եկած եմ, որպէս զի ճշմարտութեան համար վկայեմ. այն ամէնը որ ճշմարտութեանն է՝ իմ ձայնիս ակունք կը զնէ: 38 - Պրիզապոս ըսաւ անոր, Ինչ է ճշմարտութիւնը. և զայս բռնելով նորէն դուրս ելաւ Հրեաներուն և ըսաւ անոնց, Ես յանցեց մը չեմ՝ զանոնք անոր վրայ: 39 - Բայց սովորութիւն ունիք որ Բարթոլոմայան ակունքը կ'առնէ, հիմա կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի: 40 - Այն ատեն ամէնն ալ նորէն աղաղակեցին՝ բռնելով, Իթի՛՛՛՛՛ գո՛՛ւն աստիկա, հապա Բարթոլոմայան. ու Բարթոլոմայան ակունքը մըն էր:

Թիւն ձեզի. ինչպէս Հայրը զիս զրկեց, ես ալ ձեզ կը զրկեմ: 22 - Եւ զայս բտելով՝ անոնք վրայ փռեց, ու բառ աւանց, Առեք Հոգի Աստուծո: 23 - Որոնց մեղքերը թողուք, թողուած թաշար աւանց, և որոնց Բեռերը ետ բռնեք, բռնուած ըլլալ:

24 - Ի՞նչ տասուերիւքէն մէկը, Երկուորեակ բառած թովման, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ: 25 - Աւստի միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր թէ՛ Տէրը տեսանք. ան ալ բառ աւանց, Եթէ իր ձեռքերուն վրայ բեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մասս բեռներուն տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողմ չխոթեմ՝ չեմ հաւատար:

26 - Եւ ութ օրէն ետև դարձեալ աշակերտները ներս էին, թովման ալ անոնց հետ. եկաւ Յիսուս, դռները դոց ըլլալով, ու կայնեցաւ անոնց մէջտեղը և բառ, Խաղաղութիւն ձեզի:

27 - Ետքը բառ թովմանի, Մատգ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր քու ձեռքդ և իմ կողմ խոթէ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացեալ: 28 - Եւ թովման պատասխան տալու ու բառ անոր, իմ՝ Տէրս և իմ՝ Աստուծոս: 29 - Յիսուս բառ անոր, *Որովհետև դուն զիս տեսար՝ հաւատացիր. երանի՛ անոնց որ տեսած չեն ու կը հաւատան:

30 - Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ բառ իր աշակերտներուն առջև, որոնք այս գիրքին մէջ գրուած չեն: 31 - Ի՞նչ տանք գրուեցան, որպէս զի հաւատաք թէ՛ Յիսուսը՝ Բրիտանոն է, Ապուստոլոսը՝ Որդին, և որպէս զի հաւատաւով կեանք ունենաք անոր անունովը:

ԳԼ. ԻԱ

Ասիկէ ետև Յիսուս նորէն ինքզինք իր աշակերտներուն յայտնեց Տերերիւայի ծովուն եզերքը, և այսպէս յայտնեց: 2 - Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս և թովման, Երկուորեակ բառածը, և Նաթանայէլ որ Գալիլայի Կանա 4-րդէն էր, ու Ջերեզէոսի որդիները և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ: 3 - Սիմոն Պետրոս բառ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'երթամ. ըսին անոր,

*Ո՛րով, թովման, որովհետև

Մենք ալ կու գանք քեզի հետ. ելան և շատ մը նաւը մտան, ու այն գիշերը բան մը չբռնեցին: 4 - Աւ երբ ա՛լ առատու եղաւ, Յիսուս ծովուն եզերքը կայներ էր, բայց աշակերտները չճանչցան թէ՛ Յիսուս է: 5 - Իսկ Յիսուս բառ անոնց, Տղաք, ուտելու բան մը ունի՞ք. պատասխան տալին իրեն, Ոչ: 6 - Եւ բառ անոնց, Ուսկանք նախն աջ կողմը ձգեցէք, ու պիտի գտնեք. ուտաի ձգեցին, և ձուկերուն շատու թեմէն ալ չէին կրնար դանկիա քաշել: 7 - Այն ատեն այն աշակերտը զոր Յիսուս կը սիրէր, բառ Պետրոսի, Անիկա Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբ լսեց թէ՛ Տէրն է, վերաբուռն վրան տաւ, վրան զի մերկ է, ու ծովը նետուեցաւ: 8 - Եւ միւս աշակերտները նաւակովը եկան, (վրան զի ցամաքէն հեռու չէին, միայն թէ երկու հարիւր կանգունի չափ), և ուսկանք ձուկերովը կը քաշէին: 9 - Աւ երբ ցամաքը կ'ան, հոն վրաւ կրակ տեսան, ու վրան ձուկ գրուած, և հաց: 10 - Յիսուս բառ անոնց, Բերէք այդ ձուկերէն զորոնք դուք հիմա բռնեցէք: 11 - Սիմոն Պետրոս նաւակովը եկաւ, և ուսկանք ցամաք քաշեց հարիւր յիսուն ուրիշ խոշոր ձուկերով լեցուն. և այն չափ բան կար ու չպարտեցաւ ուսկանք: 12 - Յիսուս բառ անոնց, Եկէք ճաշ բրէք. ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցնել թէ՛ Գու՞ն ո՞վ ես. վրան զի գիտէին թէ՛ Տէրն է: 13 - Այն ատեն Յիսուս եկաւ ու տաւ չհաց և աննից տաւ, նայնպէս ալ ձուկը: 14 - Այս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտներուն երեցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն տանելէն ետև:

15 - Աւ երբ ճաշը բրին, Յիսուս բառ Սիմոն Պետրոսի. Սիմոն, Յովնանի *բբէ, զիս տանցցէ աւելի կը սիրե՞ս. անիկա բառ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ՝ բառ անոր, Արածէ իմ գառնուկներս: 16 - Նորէն երկրորդ անգամ՝ բառ անոր, Սիմոն, Յովնանի *բբէ, զիս կը սիրե՞ս. բառ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ: Բառ անոր, Արածէ իմ՝ ոչխարներս: 17 - Բառ անոր երրորդ անգամ, Սիմոն, Յովնանի *բբէ, զիս կը սիրե՞ս. Պետրոս

*Յան. ելաւ.

տրամեցաւ որ երէք անգամ՝ իրեն բառ թէ՛ Ջիս կը սիրե՞ս. և բառ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. բառ անոր Յիսուս, Արածէ իմ՝ ոչխարներս: 18 - Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքիւրմէք գօտի կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբ ճերտուս, ձեռքերդ վեր պիտի բռնես, և ուրիշ քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի տանի ուր չես ուզեր: 19 - Այս բանը բառ ցուցնելով թէ անիկա ինչ մասնով պիտի փառաւորէ զԱստուծո. ու երբ զայս գրուեցէ՛ր՝ բառ անոր, Եկուր իմ ետևէս: 20 - Եւ Պետրոս գործաւ ուտաւ այն աշակերտը զոր Յիսուս կը սիրէր, որ ետևէն կ'երթար, (որ նաև ընթերցին ատենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր և բեր էր, Տէր, ո՞վ է որ քեզ պիտի մասնէ:) 21 - Պետրոս զանիկա

տեսնելով՝ բառ Յիսուսի, Տէր, հապա ատիկա ինչ պիտի ըլլայ: 22 - Յիսուս բառ անոր, Եթէ ես ուզեմ՝ որ ատիկա կենայ մինչև ես գամ, քու ինչ հոգդ է. դուն իմ ետևէս եկուր: 23 - Այս այս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ թէ՛ այն աշակերտը պիտի թեմանի. սակայն Յիսուս չբառ անոր թէ՛ Պիտի չմեռնի, հապա՛՛ Եթէ ես ուզեմ՝ որ ատիկա կենայ մինչև ես գամ, քու ինչ հոգդ է:

24 - Ասիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բաներուն համար, որ գրեց ալ այս բաները. ու գիտեք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է: 25 - Եւ ուրիշ շատ աներ ալ կան, զորոնք Յիսուս բառ, որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ՛ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու այն զերբերը որ գրուած ըլլային: Ասէն:

ԳՈՐԾԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԻ Ա

Առաջին պատմութիւնը բրի, ով Թէոփիլոս, այն ամէն բաներուն վրայ զորոնք Յիսուս սկսաւ ընել և սորվեցընել: 2 - Մինչև այն օրը որ Հոգւոյն Սրբոյ միջոցով պատուէր տաւու իր ընտրած առաքեալներս, ու համարձակ իր շարքարմաններէն ետև շատ ապացոյցներով, բառատուն օրուան մէջ աննից երևնալով ու Աստուծոյ թաղաւորութեանը վրայ խօսելով: 4 - Իւ անոնց հետ մէկտեղ *բտնուած ատենը կ'ապապրէր անոնց որ Երուսաղէմէ չհեռանան, հապա սպասն չօրը խոտմուռներն, զոր ինքն մէ լսեցէր, Կէր: 5 - Վրան զի իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք սակէ շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգւոյն վրայ մկրտուեցէք: 6 - Անոնք ալ մէկտեղ գալով՝ կը հարցնէին իրեն ու

կ'ըսէին, Տէր, Խորայէի թաղաւորութիւնը այս ժամանակին մէջ նորէն պիտի հաստատուի: 7 - Եւ բառ անոնց, Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները գիտնալը, զոր Հայրը իր եշխանութեանը մէջ գրաւ: 8 - Ինչպէս Հոգւոյն Սրբոյ ձեռ վրայ եկած ատենը զօրութիւն պիտի առնեք, ու ինձի համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հեռատանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև երկրի ծայրերը: 9 - Եւ երբ այս բաները բառ, մինչ անոնք կը նայէին, համարձակ, և ամպ մը զանիկա անոնց աչքէն տաւաւ: 10 - Աւ քանի որ աչքերնին անկած դէպ ի երկինք կը նայէին անոր երթալուն վրայ, ահա երկու մարդ իրենց քով կայնեցան ճերմակ համաբրձներով: 11 - Որոնք նաև ըսին, Ով Գալիլեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայնեք դէպ ի երկինք կը նայէք. այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք համարձակ, ոչպապէս պիտի գոյ՛ ինչպէս տեսաք անոր երկինք երթալը: 12 - Այն ատեն Երուսաղէմ գործան

*Կամ, հաց կերած

ները մէկտեղ էին և ամէն բաներնին հասարակաց էր: 45 - Ու սասցաւ Թադեոս և ունեցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնք բնու կը բաժնէին ամէնուն, որու որ բան մը պէտք ըլլար: 46 - Եւ ամէն օր միարանութեամբ տաճարը երթալու ետեւ էին, և տուներնին հաց կը կտրէին, ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախութեամբ և միամտութեամբ սրտի: 47 - ՉԱստուած կ'օրհնէին: ու բոլոր ժողովուրդին առջև շնորհք կը գտնէին: և Տէրը օրէ օր փրկուածները կ'աւելցնէր եկեղեցիին:

ԳԼ. Գ

Արդ Պետրոս ու Յովհաննէս իննեւորոր ժամու աղօթքին ատենը մէկտեղ տաճարը կ'ելլէին: 2 - Եւ իր մօրը սրբօրայնէն կաղ շաւ մտքը մը կը բերուէր, զոր ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը գնէին, որպէս զի տաճարը մտնողներէն սղորմութիւն խնդրէ: 3 - Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը որ տաճարը մտնելու վրայ էին, կ'աղաչէր որ սղորմութիւն անէ: 4 - Իսկ Պետրոս Յովհաննէսի հետ մէկտեղ անոր նայեցաւ ու բաւա, Մեղի նայէ: 5 - Ան ալ դէպ ի անոնք դարձաւ ու կը յուսոր անոնցմէ բան մը առնել: 6 - Եւ Պետրոս բաւա, Արժայի՛ք ու սոկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն բեղի կու տամ: Նաղովրեցի Յիսուս Քրիստոսի անունով ելիր ու բայէ: 7 - Եւ անոր աջ ձեռքէն բանեղ վերցուց զուսկա, ու իսկոյն անոր ստքին թափէրը և կոծերը զօրացան: 8 - Եւ վեր ցալթկելով կայնեցաւ և կը բայէր: և անոնց հետ տաճարը մտաւ, բայելով ու ցալթկելով: և զԱստուած օրհնելով: 9 - Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ զանիկա որ կը բայէր ու կ'օրհնէր զԱստուած: 10 - Եւ կը ծաննային թէ տնիկա էր, որ սղորմութեան համար տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը նստէր: և զարմանքով ու ապշութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին համար:

11 - Եւ քանի որ *անիկա Պետրոսի ու Յովհաննէսի յարեր էր, բոլոր ժողովուրդը զարմացած մէկտեղ վազե-

*Ունի, այն բժշկուած կաղը

ցին անոնց քով այն սրահը որ Սողոմոնին կ'ըսուէր: 12 - Չայս ատենելով Պետրոս պատասխան տուաւ ժողովուրդին, Ով Նարայելացի մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացիք էք ստոր վրայ, կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ անկած մեղի կը նայէք, որպէս թէ մենք մեր զօրութիւնովը կամ բարեպաշտութիւնովը տասր բայելլ տուած ըլլաք: 13 - Արարահամբ ու Իսահակի և Յակոբի Աստուածը, մեր հայրերուն Աստուածը, փառաբերեց իր *Որդին Յիսուսը, զոր դուք մտնեցիք, և ուրացաք Պետրոսի առջև՝ երբ ինք վճռեց որ արձակէ: 14 - Իսոյք դուք այն Սուրբը և Արդարը ուրացաք, ու խնդրեցիք որ մարդասպան մտք մը ձեզի շնորհուի: 15 - Եւ կենաց Աւաջնորդը սպանեցիք, զոր Աստուած մեռելներէն յուրաց, որու մենք վկայ ենք: 16 - Եւ անոր անուանը հաւատքով անոր անունը հաստատեց ասիկա, զոր դուք կը տեսնէք ու գիտէք: և այն հաւաքքը որ անով է՝ այս առողջութիւնը ատոր տուաւ ձեր ամէնուն առջև: 17 - Եւ հիմա, եղալայրներ, գիտե՛մ որ չգիտանալով ըրիք, ինչպէս ձեր իշխաններն ալ: 18 - Իսոյք Աստուած ինչ որ առաջուրէն իր բոլոր մարգարէներուն բերնով յայտներ էր Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով, այսպէս կատարեց: 19 - Աստի սպաշխարեցէք, ու դարձի եկէք, որպէս զի մեղքերնիդ ջնջուի: 20 - Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները գան Տէրոջը երեսն, և առաջուրէն խնդրեք քորուած՝ Յիսուս Քրիստոսը զրկէ: 21 - Չոր պէտք է որ երկինքը բնուանի մինչև այն ատենները՝ որ ամէն բաները կարողորդին, որոնց համար Աստուած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնով խոսած է: 22 - ԻՄօփո՛ւ էք հայրերուն ըսաւ թէ Չեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ ըրէք՝ ամէնինչ որ ձեզի խօսի: 23 - Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ով որ այն մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէջէն պիտի կորուսի: 24 - Ու բոլոր մարգարէները որոնք Սամուէլէ ի վեր խօսեցան,

*Ունի, ճառան
*Ունի, ձեզի համար ասհանաւած
*Ունի, Քրիստոսի Գալիլէ

այս օրերուն համար ալ խնայուցին: 25 - Իսուք էք մարգարէներուն օրգիները և այն ուխտին, զոր Աստուած մեր հայրերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ Արարահամբ, Եւ քաւ սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր սպգեբը: 26 - Աստուած իր *Որդին յարուցանելով՝ առաջ ձեզի զրկեց զանիկա, որպէս զի ձեզ օրհնէ, ամէն մէկդ ձեր չարութիւններէն դարձնելով:

ԳԼ. Գ

Ու երբ անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանաները ու տաճարին իշխանը և սարակեցիները անոնց վրայ ժողովուրդին կը սարվեցնէին, և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն ատնելը կը քարոզէին: 3 - Ու ձեռք զարկին անոնց և բանա զրին զանա՛ մինչև հետեւեալ օրը, փասն զի ալ իրիկուն էր: 4 - Իսոյք այն խօսքը լսողներէն շատերը հաւատացին, ու մարդոց թիւք ճիշդ հազարի չափ եղաւ: 5 - Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մէկտեղ ժողովուրդն անոնց իշխանները և ծերերը ու գպիրները երուսաղէմի մէջ, 6 - Նամ Աննա քահանայապետը և Կայիափա և Յովհաննէս ու Աղեքսանդրոս և այն ամէնը որ քահանայապետի ցեղէ էին: 7 - Եւ զանոնք մէջտեղը կայնեցուցած՝ կը հարցնէին, Ի՞նչ զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք այս բանը: 8 - Այն ատեն Պետրոս Հազար Սրբով լեցուած՝ ըսաւ անոնց, Ով ժողովուրդին իշխանները և Նարայելի ծերերը, 9 - Եթէ մենք այսօր անոր մարգարէ մը եղած բարեբքին համար կը բնուանէք, թէ ի՞նչ միջոցով անիկա բժշկուեցաւ, 10 - Ինչո՞ւ զարմացիք անիկա բժշկուեցաւ, 11 - Անի-միարանութեամբ ձայներնին Աստուածը վերցուցին բակով, Ով Տէր, դուն ես այն Աստուածը, որ երկինքը ու երկիրը և ծովը որ բոլոր անոնց մէջ էր զամենները ստեղծեցիր, 25 - Որ քու ծառայիդ Գալիլի բերնով խօսեցար, ինչո՞ւ հեթանոսները խուսով թիւն ըստեցան, ու ժողովուրդները պարագա բաներ մտածեցին: 26 - Երկրի թագաւորները պատրաստ կայնեցան, և իշխանները մէկտեղ ժողովուրդն Տէրոջը գէ՛մ՝ և անոր Օճեպին գէ՛մ: 27 -

*Ունի, Որդին Յիսուսը

Քանզի արգարե [այս քաղաքին մէջ] Ժողովուեցանք քու սուրբ Արդւոյդ Յիսուսի վրայ, զոր դուն օծեցիր, Հերովդէս և Պնտասի Պիղատոս, աղգերուն հետ ու Խորայէի Ժողովուրդներուն հետ, 28 - Ընել ինչ որ քու ձեռքը և խորհուրդդ սահմանեց առաջուրէն որ ըլլայ : 29 - Իւ հիմա, ով Տէր, նայե անոնց սպառնալիքներուն, ու շնորհէ քու ծառաներուդ, որպէս զի բոլոր համարձակութիւնով քու խօսքդ խօսիք, 30 - Քու ձեռքդ երկնցնելով բժշկելու, և քու սուրբ Արդւոյդ Յիսուսի անուանով նշաններ ու հրաշքեր ըլլալու : 31 - Աւ երբ անոնք աղօթք ըրին, շարժեցաւ այն տեղը՝ ուր Ժողովուած էին, և ամէնը Հոգւով Արթով լեցուեցան, ու Աստուծոյ խօսքը համարձակ կը խօսէին :

32 - Իւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի ունէին . և անոնցմէ մէկը չէր բար իր ստացուածքներէն մէկուն համար՝ թէ էրն է, հոգաւ իրենց ամէն բաները հասարակաց կը սեպէին : 33 - Իւ մեծ զորութիւնով առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսի յարութեանը, և անոնց ամէնուն վրայ մեծ շնորհ կար : 34 - Աւ անոնց մէջ կարօտութիւն քաշող մը չկար, վասն զի անոնք որ ազարակներու կամ տուներու տէր էին, կը ծախէին և ծախուածներուն գիները կը բերէին, 35 - Աւ առաքեալներուն ոտքը կը դնէին, և ամէն մէկուն իր կրօնաւթեանը նայելով կը բաժնուէր : 36 - Իւ Յովսէս, որ առաքեալներէն Բուռնարտոս մականունեցաւ, (որ կը թարգմանուի Միխիթարութեան որդի,) Դևտայի, ծնունդով Կիպրացի, 37 - Ազարակ մը ունենալով, ծախեց ու տասկը բերաւ առաքեալներուն ոտքը դրաւ :

ԳԼ Ե

Բայց մարդ մը Անանիա անունով էր կնոջ Սափիրայի հետ մեկտեղ ստացուածք մը ծախեց . 2 - Իւ անոր զինէն խորեց, մինչ կինն ալ դիտէր, ու մէկ բաժինը բերաւ առաքեալներուն ոտքը դրաւ : 3 - Իւ Պետրոս բաւ, Անանիա, ինչո՞ւ Աստուծոյ քու սիրտդ լեցուց, որ դուն Հոգւոյն Արդւոյ սուտ խօսիս, ու ազարակին գինէն

խորեւ . 4 - 2Զ՞ որ քուզդ էր այն՝ քանի որ կեցիր էր, ու ծախուած այլ քու իշխանութեանդ տակ էր . Ի՞նչ է որ քու սրտիդ մէջ այս բանը գրիր . ոչ թէ մարդը սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ : 5 - Իւ Անանիա այս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ ու հոգի տուաւ . և մեծ վտի ինկաւ ամէնուն վրայ ուրնք զայս լսեցին : 6 - Աւ երկաստարները ելան ու պատմեցին զանկիս, և դուք հանելով թաղեցին : 7 - Աւ երբ երեք ժամու չափ վրտն անցաւ, անոր կինը զգիտնալով ինչ որ եղեր էր, ներս մտաւ . 8 - Իւ Պետրոս բաւ անոր, Բու ինձի, ազարակը ա՞յնչափ քաշու ծախեցիր . ան ալ բաւ, Այո, այնչափ : 9 - Աւ Պետրոս բաւ անոր, Այդ ի՞նչ է որ դուք միտանեցար Տէրոջը Հոգին փորձելու . ահա քու սիրտ թաղողներուն ոտքերը դրանք քով են, քեզ ալ դուք պիտի հանեն : 10 - Իւ իսկից անոր ոտքերուն քով ինկաւ ու հոգի տուաւ . և երկաստարները ներս մտնելով զանկիս մեռած գտան, ու հանեցին իր երկանք քով թաղեցին : 11 - Իւ մեծ վտի մը ինկաւ բոլոր եկեղեցիներ վրայ ու ամէնուն վրայ որոնք այս բաները լսեցին :

12 - Իւ առաքեալներուն ձեռքով շատ նշաններ ու հրաշքեր կ'ըլլային Ժողովուրդին մէջ . և ամէնը միտանում էր Սողոմոնի որսահին մէջ էին : 13 - Իւ ուրիշներէն մէկը չէր համարձակեր անոնց յարել, հապա Ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք : 14 - Իւ Տէրոջը հաւատացողները ա՛լ աւելի կը շատնային, բազմութիւն այրերու ու կնիւրու : 15 - Այնպէս որ հիւանդները հրապարակները կը հանէին, և պատգարակներով ու մոհիճներով կը դնէին, որպէս զի Պետրոսի անցնելու ստանը՝ գոնէ անոր շուքը անոնց մեկուն վրայ հասնի : 16 - Աւ շքեակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ կը ժողովուէր, հիւանդներ և պիղծ ոյգիներէն նոցութիւն կրողներ բերելով, որոնք ամէն ալ կը բժշկուէին :

17 - Ոտք ելաւ քահանայապետը և բոլոր իրեն հետ եղողները որոնք սագուկեցուց առանդէն էին, նախանձով լեցուած, 18 - Աւ առաքեալներուն ձեռք զարկին և հասարակաց բանարդին զանոնք : 19 - Բայց Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բանաին դռները բա-

ցաւ, ու դուք հանելով զանոնք՝ բաւ, 20 - Գացեք և տաճարին մէջ կայնելով Ժողովուրդին խօսեցեք այս կենաց բոլոր խօսքերը, 21 - Աւ երբ լսեցին, տաճարը մտան առտունաց և կը սորվեցնէին . իսկ քահանայապետը եկաւ ու իրեն հետ եղողները, ու մեկտեղ կանչեցին Ժողովքը ու Խորայէի որդիներուն բոլոր, ծերակոյտը, և Ժողովուրդի ղեկները, որպէս զի զանոնք բերին : 22 - Աւ երբ սպասուորները գացին, զանոնք բանաին մէջ չգտնելով ետ փորձան, պատմեցին, 23 - Իւ բոլին թէ Բանար ամէն զգուշութիւնով գոցուած գտանք, ու պահապանները գտնեցան առջև կայնած, բայց բանալով՝ ներս մտր չգտանք : 24 - Աւ երբ մէջ քահանան և տաճարին իշխանը ու քահանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը գորմանային անոնց համար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այն : 25 - Իւ մէկը եկաւ պատմեց անոնց թէ Ահա այն մարդերը զորոնք բանար գրիք, տաճար կայներ են և Ժողովուրդին կը սորվեցնէին : 26 - Այն ատեն իշխանը պատաստեց թողուց տեղ գնաց զանոնք բերաւ առանց բանութեան, քանզի Ժողովուրդէն կը վախնային, որ չբարկածին : 27 - Աւ բերին զանոնք ատեանը կայնեցուցին . և քահանայապետը անոնց հարցուց՝ 28 - Ըսելով, 2Զ՞ որ ստասիկ պատուիրեցինք ձեզի որ այս անունով չարվեցնէք . և ահա Երուսաղէմը ձեր ուսմանը կ'ըլլէ լեցուցեք, և այն մարդուն արեւը կ'ուզէք ձեր վրայ բերել :

29 - Պատասխան տուա Պետրոս և Գաբի առաքեալները ու բոլին, Առաւել Աստուծոյ հնազանդիլ պէտք է քան թէ մարդոց : 30 - Մեր հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուց, զոր դուք փայտէն կտիւելով սպաննեցիք : 31 - Չանկիս Աստուած իր աջ ձեռքով Աստուծոյդ ու Փրկիչ ըլլալու բարձրացուց, Խորայէի ապաշխարութիւն և մեղքերու թողութիւն տալու : 32 - Իւ մենք այս բաներուն համար անոր վկաներ ենք, ու Աստուծոյ Հոգին ալ՝ զոր Աստուած իրեն հնազանդ եղողներուն տուա : 33 - Իւ անոնք լսելով խիտ կատուեցան, ու կը խորհէին որ զանոնք մեռնէին :

34 - Իւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը սաբի վրայ ելաւ, որուն անունը

Գամաղիէլ էր, որինաց վարդապետ մը, բոլոր Ժողովուրդին առջև պատուաւ մէկը, ու հրաման բրաւ որ առաքեալները քիչ մը դուրս հանեն : 35 - Իւ բաւ անոնց, Ով Խորայէացի մարդիկ, դուք ձեզի զգուշացեք այս մարդոց համար թէ ի՞նչ պիտի ընէք : 36 - Քանզի որս օրերէն առաջ թեւաւ եկաւ, այն համար ըսելով թէ երեւի մէկն է, ու թուով չորս հարիւր չափ մարդիկ իրեն յարեցան . ինք սպաննուեցաւ, և այն ամէնը որ իրեն հնազանդեր էին, ցրուեցան ու սչինչ եղան : 37 - Անոր ետեւէն Յուդա Գալիլեացի եկաւ աշխարհագրեղած օրեր, և շատ Ժողովուրդ էր կողմը ձգեց ինք ալ կորուսեցաւ, և այն ամէնը որոնք իրեն հնազանդեր էին, ցրուեցան եղան : 38 - Իւ հիմա ձեզի կ'ըսեմ, Այդ մարդոցմէ մէկը կեցեք և թող տուէք զանոնք, վասն զի եթէ այդ խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ պիտի բուխի : 39 - Ապա եթէ Աստուծոյ չէք կրնար առիկա բախել . ըլլալով թէ Աստուծոյ դէմ մտածանող ալ գտնուէր : 40 - Իւ անոնք հաւանութիւն տուին անոր, ու առաքեալները կանչելով ծեծեցին, և պատուիրելով որ մէջք ալ Յիսուսի անունով չխօսին, արձակեցին զանոնք : 41 - Անոնք ալ Ժողովքին առջևէն գացին, ուրխանալով որ Տէրոջ անունը համար արժանի եղան անարգուելու : 42 - Իւ ամէն օր տաճարը ու տուներուն մէջ չէին դադարեր սորվեցնելու ու Յիսուս Գրիստոսը բարոյղել :

ԳԼ Զ

Եւ այն օրերը երբ աշակերտները շառնայն, շէկլեանցիկը կողմէն սորտուեց մը եկաւ Երուսաղէմ դէմ, վասն զի իրենց որդեարկները ամէն օրուստ ուղարկուէին մասնակորարուելուն մէջ անտես կ'ըլլային : 2 - Իւ տասուերկուք կանչեցին աշակերտներուն զաղմուք իրենց ու բրին, Մեծի չկայիլը Աստուծոյ խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւն ընել : 3 - Աստի եղբայրներ, ձեզմէ եթէ հոգի բարեցեք Բաբել վրայուած, Հոգւով Արթով և

իմաստութիւնով լեցուն , որպէս զի զաննք այս գործին վրայ գնենք . 4 - Եւ մենք աղօթքի ու Աստուծոյ խօսքին պաշտօնին պարսպին : 5 - Եւ այս խօսքը բոլոր բարեութեան առջև հաւճոյ երեցաւ . ու ընտրեցին Ստեփանոսը , հաւատքով ու Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը , ու Փիլիպպոսը , և Պրոքորոսը , ու Նիկանոսը , և Տիմոնիսն , ու Պարմենոն և Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքացին : 6 - Ասոնք աւարտեցան իրենց առջև կայնեցուցին . անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռքերնին անոնց լրայ դրին : 7 - Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր , ու աշակերտներուն թիւը խիտ կը շատնար իրուսաղէմի մէջ . և քահանայներն մեծ բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին :

8 - Եւ Ստեփանոս , որ հաւատքով ու զօրութիւնով լցուած մարդ էր , մեծ հրաշքեր և նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ : 9 - Բայց ոմանք այն ժողովարանէն , որ Ագառացիացի և Կիւրենացուց ու Ալեքսանդրացուց քաղաքէն կ'ըսուէր , և ա՛նք որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին , ելան ու Ստեփանոսի հետ փեճարանութիւն կ'ընէին : 10 - Եւ չէին կրնար դէմ գնել այն իմաստութեանը ու հոգիին , որով կը խօսէր : 11 - Այն ատեն հրատարակեցին քանի մը մարդիկ , որպէս զի քանի թէ Մենք լսեցինք որ ատիկա հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսի ու Աստուծոյ դէմ : 12 - Եւ զորդուեցին ժողովուրդը ու ձերերը և դպիրները , ու անոր վրայ հասնելով զինք բռնեցին ու տանանք տարին : 13 - Եւ սուս վկաներ կայնեցուցին , որպէս կ'ըսէին , Այս մարդը չդատարար իր հայրական բանքը խօսելէ սուրբ տեղին և օրէնքին դէմ : 14 - Քանի լսեցինք ատիկ որ կ'ըսէր թէ այս Եղիպտոսի Յիսուսը պիտի քաղէ այս տեղը , ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի առնդած սովորութիւնները : 15 - Եւ ատենանք նստողներուն ամենք երբ անոր նայեցան , անոր երեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան :

ԳԼ Է

Այն ատեն քահանայապետը բաւեալ իրաջնէ այդ բաները այդպէս են :

*ՈՒՍՆԱՆ, շնորհքով

2 - Եւ անկիա բաւեալ , Մարգիկ եղբայրներ ու հայրեր , մտիկ ըրէք . Փառասց Աստուածը մեր հօքը Արքայհայտի երեցաւ , քանի որ Միջագետքի մէջ , դեռ Խառանի մէջ չընտրեցին , և բաւանոր , 3 - Ելիք քու երկրէդ և քու աղագականներէդ , ու եկաւ այն երկիրը զոր ես քեզի պիտի ցուցնեմ : 4 - Այն ատեն Բարդուղիմէոսը երկրէն Ելլելով Խառանի մէջ ընտրեցաւ . և անոր հօքը մեռնելէն ետե անկէ փոխադրեց զանկիա այս երկիրը , ու դուք իմուն կը ընտրէիք : 5 - Եւ ասոր մէջ անոր փառանդութիւն շատաւ . ոչ ալ ուրիշ քայլ մը տէր , բայց խառասցաւ որ ատիկա իրեն սոյ իրը կայուածք , և իրմէ ետե իր սերունդին , երբ դեռ ինք որդի չունէր : 6 - Եւ Աստուած այսպէս խօսեցաւ , թէ անոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ , ու պիտի ծառայեցնեն զանկիա և չարչարեն չորս հարիւր տարի : 7 - Եւ այն ազգը , որու պիտի ծառայեն , ես պիտի դատեմ , բաւեալ Աստուած , և անկէ ետե պիտի Ելլեն ու այս տեղ գիտ պաշտեն : 8 - Եւ անոր թշխատութեան ուխտը տուաւ , ու ետք Աբրահամ Խառանի դնաւ , և թշխատեց զանկիա ու թերող օրը . Խառանի ալ զաւկորը քնաւ , Յակոբ ալ տասուերկու նահապետները : 9 - Եւ նահապետները Յովսէփի վրայ նախանձելով՝ Եգիպտոս քաղաքէն ծախեցին . բայց Աստուած անոր հետ էր , 10 - Եւ իր կեց զանկիա իր ամէն նեղութիւններէն , և անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի Փարաօն թագաւորին առջև . ան ալ զանկիա իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր ամեր վրայ : 11 - Եւ Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ ու մեծ նեղութիւն , և մեր հայրերը ուտելիք չէին գտնելու : 12 - Եւ Յակոբ երբ լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի , աւազին անգամին մեր հայրերը դրկեց : 13 - Եւ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանցուց ինքզինք . ու Յովսէփի ազգը փարաօնի յայտնի եղաւ : 14 - Եւ Յովսէփի դրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբ ու բոլոր ազգաւորները , եօթանասունը ինչից հոգի : 15 - Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ , ու մեռաւ ինք ու մեր հայրերը . 16 - Եւ Սիւքեմ գրեց իր անունը այն գրեթեմանին մէջ

գրեցան , զոր Աբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր Սիւքեմի հօքը Եմօլի որդիներէն : 17 - Եւ երբ մտնեցաւ խառանուրէն ատեն , զոր Աստուած երգումով խառասցեր էր Աբրահամի , ժողովուրդը աճեցաւ ու շատեցաւ Եգիպտոսի մէջ , 18 - Մինչև ուրիշ թագաւոր մը եկաւ , որ Յովսէփը չէր ճանչնար : 19 - Անկիա հնարք բռնեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր հայրերը , մինչև անգամ անոնց աղբը դուրս ձգել տուաւ , որպէս զի չաղարին : 20 - Այն փամբանակ Մովսէս ալ ծնաւ , և Աստուծոյ առջև գեղեցիկ էր , որ իր հօքը առնէր մեծցաւ երեք տարի : 21 - Եւ երբ անկիա դուրս ձգուեցաւ , Փարաօնի աղջիկը զանկիա վերցուց , և իրեն իրը որդի մեծցուց : 22 - Եւ Մովսէս Եգիպտոսուց բոլոր իմաստութիւնով վարժուեցաւ , և զօրաւոր էր իր խօսքերով ու գործերով : 23 - Եւ երբ քառասուն տարեկան եղաւ , իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն , Իսրայէլի որդիներուն , այցելութիւն ընել : 24 - Եւ Իսրայէլացիներէն մէկը հարստացաւ անուանելով՝ Կառայտանեց , և զրկուածին վրէժը տուաւ՝ այն Եգիպտոսին սպանելով : 25 - Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմանային որ Աստուած իր ձեռքով անոնց տղատութիւն պիտի տար , բայց անոնք չիմացան : 26 - Եւ հետեւեալ օրը անոնց դիմաց եկաւ երբ կը կուտէին , և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք՝ ըսելով , Մարգիկ , դուք եղբայրներ էք , ինչո՞ւ մեկըմէկ կը դրկեք : 27 - Բայց ան որ ընկերը կը գրկէր , մեքեց զանկիա , ու բաւալ , Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու գառատար դրաւ : 28 - Գն' ու սպաննել կ'ուզես , ինչպէս երէկ Եգիպտոսին սպաննեցիր : 29 - Եւ Մովսէս այս խօսքին վրայ փախաւ , ու Մարգիմոս երկրին մէջ պանդուխտ եղաւ , ու երկու օրդին ծնաւ : 30 - Եւ քառասուն տարի անցնելէն ետե՝ Միսր լեռանը անագաւոր մէջ Տերաջը հրեշտակը երեցաւ անոր մտքին իր կրակի բոցով : 31 - Մովսէս ալ երբ տեսաւ , զարմացաւ այն տեսիլքին վրայ , ու երբ մտնեցաւ զննելու , Տերաջը ձայնը եկաւ անոր ու ըսէր , 32 - Եւ ե՞մ քու հայրերուդ Աստուածը , Աբրահամը , և Յակոբի

Աստուածը . Մովսէս ալ Լեւի գողալով չէր համարձակեր զննել : 33 - Եւ Տէրը բաւեալ անոր , Ոտքերուդ կոշիկները հանէ , վասն զի այդ տեղը ուր դուք կայնէր ես՝ սուր երկրի է : 34 - Յերաւել Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդի չարչարանքը տեսայ , ու լսեցի անոնց հաւատանքը , և ինչպէս զանոնք ազատուաւ : և իմա եկուր քեզ Եգիպտոս զրկեմ : 35 - Այն Մովսէսը զոր ուրաջան ու կ'ընէին , Ո՞վ քեզ իշխան ու գառատար դրաւ , Աստուած զանկիա իշխան և փրկիչ դրկեց այն հրեշտակին ձեռքով որ մտքնին մէջ անոր երեցաւ : 36 - Անկիա հանեց զանոնք , հրաշքեր ու նշաններ ընելով՝ Եգիպտոսի երկրին ու Կարմիր ծովէն մէջ , և անագաւորին մէջ քառասուն տարի : 37 - Այս Մովսէսն է որ բաւեալ Իսրայէլի որդիներուն , Չեր Տէր Աստուածը ձեռք կրողներէն ինծի պէս մտաբեր մը պիտի հանէ ձեզի , անոր մտիկ ըրէք : 38 - Ատիկան է որ անագաւոր ժողովքին մէջ էր՝ Միսր լեռան վրայ իրեն խօսող հրեշտակին հետ ու մեր հայրերուն հետ , որ կենդանի պատգամներ տաւ մեզի ստալու : 39 - Որու մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ , հայտն մեքեցին և իրենց սիրտերով Եգիպտոս գործան , 40 - Եւ բոյն Ահարոնի , Մեկի աստուածներ շինէ , որպէս զի մեր առջևէն երթան . քանպի այն Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց , չե՞նք գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր : 41 - Եւ այն օրերը որ թ մը շինեցին , ու կուտէին զո՞՞ մատուցին , և իրենց ձեռքերուն գործերով կը դուրսանային : 42 - Աստուած ալ Էբե՛ դարձաց , ու թողուց զանոնք որ երկրիքի զօրք պաշտեն . ինչպէս գրուած է մարգարէներուն զերբին մէջ , Մե՛կ անագաւոր մէջ քառասուն տարի զո՞՞՞՞ ու պատարագներ մատուցէք ինծի , սո՛վ Իսրայէլի սուրբ : 43 - Եւ Մարգիբի վրայն առիք ու մեր Հաւեմիս աստուծոյն տաղը , այն պատկերները զորոնք շինեցիք անոնց երկրպագութիւն ընելու . ես ալ ձեզ Խաղաղութիւն պիտի փոխարեմ : 44 - Վկայութեան խորանը անագաւորին մէջ մեր հայրերուն հետ էր , ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը հրաման ըրաւ որ անոնք օրինակին պէս շինէ զանկիա : 45 - Զոր մեր հայրերն ալ յաջորդարար տանով

ԳԼ. Ը

Յետուի Տեա բերին զանկա այն ազգե-
գերուն կարուածքը, զորմը Աստուած
վանտեց ձեր Տարբերուն առջևէն մին-
չև Դաւիթի օրերը, 46 - Որ Աստուծոյ
առջև շնորհք գաւաւ, և ուղեց որ Յակո-
բի Աստուծոյն բնակարան մը գտնէ :
47 - Ու Սողոմոն անոր տունէ մը շինեց :
48 - Սակայն Բարձրաբար ձեռքով շինե-
աւած ամառաներու մէջ շինակիր, ինչ-
պէս մարդարէն կ'ըսէ, 49 - Երկինք
իմ աթոռս է, և երկիր իմ սաքերուս
պատուանդանն է. որպիսի տուն պիտի
շինեք ինձի, կ'ըսէ Տէրը, կամ ինչ
պիտի ըլլայ իմ հանգստութեանս տե-
ղը. 50 - Չէ՞ որ այլ ամէնը իմ ձեռք
շինեք է, 51 - Այլ խառնապարանցներ
ու սրտով և ականջով չթիփառած-
ներ, դուք ամեն տանն Հոգւոյն Սրբոյ
Տակաւանկ կը կենանք, ինչպէս ձեր Տայ-
բերը՝ այնպէս ալ դուք. 52 - Մարգա-
րէներէն որք չՏայածեցին ձեր Տայրե-
րը, ու սպաննեցին զանոնք որ առաջ-
ուրէն պատմեցին այն Սրբարիւն գա-
լուն համար, որուն կը Տայր Տիմո-
նէները և սպաննողները եղաք. 53 -
Ինչ որ օրէնքը առիք Տրեշտակնե-
րուն մատակարարութիւնովը ու չպա-
հեցիք :

54 - Եւ անոնք այս բաները լսելով
սիրտերնուն մէջ կը կատղէին ու ակ-
աւանդներն անոր վրայ կը կըճախէին :
55 - Բայց անկա Հոգւով Սրբով լեց-
ուած՝ երկինք նայեցաւ և տեսաւ Աս-
տուծոյ փառքը, ու Յիսուսն ալ որ Աս-
տուծոյ աջ կողմը կայինք էր, և ըսաւ,
Ահա կը տեսնեմ երկինքը բացուած,
ու Որդին մարդոյ՝ Աստուծոյ աջ կող-
մը կայնա՞ծ : 56. Իսկ անոնք մեծաձայն
աղաղակելով՝ ականջներնէն զոցեցին,
և ամէնը մէկէն վազեցին անոր վրայ :
57 - Ու քաղաքէն դուրս հանելով կը
քարկոծէին զանոնք. և վիպները իրենց
հանդերձները զոհ կը դնէին երեսու-
սորդի մը սաքերուն քով, որ Սօղոս
կ'ըսուէր : 58 - Եւ կը քարկոծէին Ստե-
փանուրը, որ աղօթք կ'ընէր ու կ'ըսէր,
Տէր Յիսուս, ընդունէ իմ հօգուս : 59 -
Ու ծուռկի վրայ դաւով բարձրաձայն
աղաղակեց, Տէր, այլ մեզք մի սե-
պեր տանց. և զայս ըսելով ննջեց,
Սօղոս ալ կամակից էր անոր սպան
նուերուն :

Եւ այն օրը մեծ հաղածու՞մ եղաւ
Երուսաղէմի մէջ եղող եկեղեցիին
վրայ, և առաքելալներէն զատ ամէնն
ալ շիրուցան եղան Հրէաստանի ու
Սամարիայի երկիրներուն մէջ : 2 - Եւ
աստուած ավակ մարդիկ Ստեփանոսը
վերցուցին, ու անոր վրայ մեծ ողբ
ըրին : 3 - Բայց Սօղոս եկեղեցիին շատ
փառ կու տար, և անոնք կը մտնէր,
այրեր ու կիներ կը քաշէր՝ բանա դնել
կու տար :

4 - Եւ այն ցերեցան եղածները կը
պտրտէին ու խօսքը կը քարայրէին : 5 -
Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քա-
ղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը քարո-
ղէր անոնց : 6 - Եւ ժողովուրդները
միտարն Փիլիպպոսի ըսածներուն
ուշագրութիւն կու տային՝ լսե-
լով ու տեսնելով այն նշանները զո-
րոնք կ'ընէր : 7 - Վասն զի շատ զի-
ւահարներէն պիղծ ոգիները մեծամոյն
աղաղակելով կ'եկէին : 8 - Եւ շատ
անդամայրձներ ու կողեր կը բժբշ-
կուէին : 9 - Ու մեծ ուրախութիւն ե-
ղաւ այն քաղաքին մէջ : Բայց Սիմոն
անուանով մարդ մը կար, որ առաջուր-
նէ այն քաղաքին մէջ մոգութիւն կը-
նէր, ու Սամարացաց ազգը կ'ապշե-
ցընէր, իրեն համար ըսելով թէ մեծ
մէկն է : 10 - Որու ուշագրութիւն կու
տային ամէնն ալ, պղտիկէն մինչև
մեծը, և կ'ըսէին, Ստիկա Աստուծոյ
մեծ [բաւած] զօրութիւնն է : 11 -
Շատ ժամանակէ ի վեր կախարհու-
թիւններով զանոնք ապշեցնելուն հա-
մար՝ իրեն ուշագրութիւն կու տային :
12 - Բայց երբ Փիլիպպոսի հաւատա-
ցին, որ Աստուծոյ թողութեանը
ու Յիսուս Քրիստոսի անուանը վրայով
կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ՛ այրեր
և թէ՛ կիներ : 13 - Եւ Սիմոն ինք ալ
հաւատաց, ու մկրտուելով՝ միշտ Փի-
լիպպոսի Տեա էր. և տեսնելով այն
նշանները ու մեծ զօրութիւնները ո-
րոնք կ'ըլլային՝ կը դարմանար : 14 -
Իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող առաք-
ելալները կը լսեցին թէ Սամարացիք
Աստուծոյ խօսքը ընդունեն են, Պետ-
րոս ու Յովհաննէսը անոնց զրկեցին :
15 - Որոնք իջնելով աղօթք ըրին ա-
նոնց համար որպէս զի Սուրբ Հոգին
անոնն. 16 - Վասն զի դեռ անոնց

մէկու՛ն վրայ իջած չէր, հապա միայն
Տէր Յիսուսի անունովը մկրտուած
էին.) 17 - Այն տանն ձեռքերնին
դրին անոնց վրայ, ու Սուրբ Հոգին
կ'առնէին : 18 - Երբ տեսաւ Սիմոն թէ
առաքելալներուն անոնց վրայ կը գնե-
լովը Սուրբ Հոգին կը սրուէի, անոնց
ստակ մատուց ու ըսաւ, 19 - Ինձի ալ
այս իշխանութիւնը տուէք, որպէս զի
որս՞ վրայ ձեռք դնե՞մ՝ անկա Սուրբ
Հոգին առնէ : 20 - Բայց Պետրոս ըսաւ
անոր, Ինչ արձաթդ քեզի Տեա թող
կորուէի, վասն զի Աստուծոյ սրբազնը
կարծեցիք թէ ստակով կ'առնուէի :
21 - Իսկ այդ բանին մէջ մասն ու
ըստին չու՛նիս, վասն զի քու սիրտդ
Աստուծոյ առջև շիտակ չէ : 22 - Ուս-
տի այդ քու շարութիւնեդ զեղջի ե-
կուր ու Աստուծոյ աղաչէ, թերևս
ներսի քեզի քու սրտիդ չու խորհուր-
դը : 23 - Վասն զի ես քեզ մաղձի
զաւանթութեան մէջ և անիրաւութեան
կապին մէջ կը տեսնեմ : 24 - Սիմոն
պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ինչ
ինձի համար աղօթք ըրէք Տէրոջը, որ-
պէս զի այդ ձեր ըսածներէն ըսն մը
իմ վրաս չգայ : 25 - Անոնք ալ վի-
սակութիւն տալով Տէրոջը խօսք խօսե-
լէն ետև դարձան Երուսաղէմ, և Սա-
մարացաց շատ գեղերուն մէջ աւե-
տարանք քարոզեցին :

26 - Եւ Տէրոջը Տրեշտակը Փիլիպ-
պոսի խօսեցաւ՝ ըսելով, Ելիք ու գնա
գուհի հարաւային կողմը, այն ժաման,
որ Երուսաղէմէ դեպի Գալա կ'իջնէ,
որ անապատ Իււզէն է : 27 - Ան ալ
եղաւ զնաց. և ահա Եթէովպոսի նե-
քին մարդ մը, իթէովպոսաց Վան-
դակա թագաւորին մէկ զօրաւորը, որ
անոր բոլոր զանձներու վրայ էր, որ Ե-
րուսաղէմ եկեր էր երկրագաղութիւն
ընելու : 28 - Եւ անի ետ կը դառնար,
ու իր կառքը նստած Եսայի մարգա-
րէին քէրէ կը կարգար : 29 - Եւ Հոգին
ըսաւ Փիլիպպոսի, Մտեցիք և այդ
կառքին քով գնա : 30 - Փիլիպպոս
ալ վազելով մօտ քնաց, ու մտիկ կ'ը-
նէր որ Եսայի մարգարէին քէրէ կը
կարգար, և ըսաւ, Կարգացածդ կը
հաղհամս արդեօք : 31 - Ան ալ ըսաւ,
Ի՞նչպէս կրնամ հասնուլ, իթէ մէկը
ինձի շառաջնորդէ. ու աղաչեց Փի-
լիպպոսի, որ ելլէ իր քով նստի : 32 -
Եւ գերբին զի կարգացած տեղը այս

էր. Անարի պէս մարթուելու տար-
ուեցաւ, ու իր խաղողին առջև մուծ
էնչո՞ւ գառնուկի պէս այնպէս իր բե-
րանը չուտար : 33. Իր խմարհաթեանը
մէջ իր գառատանը վերցուեցաւ, և
անոր ազգատանը ո՞վ պիտի պատմէ
վասն զի անոր կեանքը երկրէ կը վեր-
ցուի : 34 - Երբքինին պատասխան
տուաւ Փիլիպպոսի ու ըսաւ, Կ'աղա-
չեմ՝ քեզի, մարգարէն որո՞ւ համար
կ'ըսէ զայս. իրեն համար թէ ուրիշ
մը համար : 35 - Իսկ Փիլիպպոս իր բե-
րանը բացաւ, և զերբին այս Իսաի
սկսելով Յիսուսը քարոզեց անոր : 36 -
Ու երբ իբնջ ծածրան կ'երթային,
Զուրի մը քով եկան. ու ըսաւ նեքի-
նին, Ահա ջուր, ու ինչ քան զիս կ'որ-
գիլէ մկրտուելէ : 37 - [Եւ Փիլիպպոս
ըսաւ անոր, Եթէ քու բոլոր սրտովդ կը
հաւատաս՝ կարելի է անկա պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, և կը հաւատա-
թէ Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ
է :] 38 - Ու հրաման ըրաւ որ կառքը
կայնեցնէն և երկուքն ալ ջուրը իջնէ,
Փիլիպպոս ու նեքիներն, և մկրտեց զա-
նեկս : 39 - Ու երբ Զուրի դուրս ե-
լան, Տէրոջը Հոգին յափշտակեց Փի-
լիպպոսը, և ա՛լ նեքիներն զանկա
չեցաւ, ու իր ծածրան կ'երթար ու-
րախութեամբ : 40 - Բայց Փիլիպպոս
Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պտը-
տելով բոլոր քաղաքներուն աւետարան
կը քարոզէր, մինչև ինք Կեսարիս եկաւ :

ԳԼ. Թ

Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշա-
կերանելուն դէմ սպառնալիք ու մահ
փշեղով քահանայապետին քով գնաց :
2 - Եւ անկէ թուղթեր ուղեց Դամաս-
կոս ժողովարանները ուղեւ, որպէս
զի իթէ այն ծածրուն հետեւողներ
գտնելու ըլլայ, այրեր կամ կիներ, կա-
պած Երուսաղէմէ բերէ : 3 - Ու երբ
կ'երթար ու Դամասկոսի մտեցաւ,
յանկարծ իր բոլորաբար երկինքէն լոյս
մը փայլատակեց : 4 - Եւ ինք գետինը
կ'ընայով, Աստուծոյ ինչ ուր կ'ըսէր իրեն,
Սաւուլ, Սաւուլ, ինչո՞ւ զիս կը հա-
ւաւես : 5 - Եւ անկա ըսաւ, Ո՞վ ես
գուհի, Տէր. և Տէրը ըսաւ, Ես եմ Յի-
սուսը զոր գուհի կը Տայածես. *գժտար

*Գժտար չու՛նիս

բան է քեզի խթանի դեմ կեց զարնել : 6 - Ան ալ գողով ու ապշութեամբ բաւալ, Տէր, ինչ կ'ուզես որ ընծա : 7 - Եւ Տէրը բաւալ անոր, Ելիր ու քարոզքը մտեր, Ե քեզի պիտի զրուցուի ինչ որ պարտիս ընել : Իսկ այն մարդիկը որոնք իրեն հետ կ'երթային, ապշած կեցեր էին , ձայնը միայն կը լսէին, բայց մէկը չէին տեսներ : 8 - Եւ Սողոմ գեանէն ելաւ, ու բաց աչքերով մէկը չէր տեսներ . ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին ու Իսամուսկոն մտցուցին : 9 - Եւ երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, ու չէ կերաւ, ոչ ալ խմեց :

10 - Անանիա անուանով աշակերտ մը կար Իսամուսկոսի մէջ, Ե Տէրը տեսիր զմէջ անոր բաւալ, Անանիա . ան ալ բաւալ, Տէր, ահա հաւ եմ : 11 - Եւ Տէրը բաւալ անոր, Ելիր ու գնա այն գողոջը որ Աւրիզ կ'ըսուի, Ե հա՛ Յուգայի տանը մէջ փնտռէ Սողոմ անուանով Տարսնացի մը . վասն զի ահա տեհկա աղօթք մ'ընէ : 12 - Առ տեսիր զմէջ մարդ մը տեսաւ Անանիա անուանով + Իւ մտած և ձեռքը իր վրայ դրած, որպէս զի տեսնէ : 13 - Անանիա ալ պատասխան տուաւ, Տէր, շատեր լսեցի այն մարդուն համար թէ ո՛րչափ չարիքներ բրաւ քու սուրբերուդ երաւատդ մի մէջ : 14 - Եւ հոս ալ քաջանայապետներէն իշխանութիւն ունի կապերու այն ամէնը որոնք քու անունդ կը կանչեն : 15 - Եւ Տէրը բաւալ անոր, Գնա դուն, վասն զի անիկա ինծի ընտիր աման մըն է , իմ անունս կրելու Տեղիս Տեղիս անուններուն և Իսրայէլի որդիներուն առջև : 16 - Բանցի ես անոր պիտի ցուցնեմ թէ ո՛րչափ պետք է իրեն իմ անունս համար ներգործիւն կրել : 17 - Եւ Անանիա գնաց ու այն տունը մտաւ, և ձեռքերը անոր վրայ դնելով բաւալ, Սառուղ եղբայր, Տէրը զիս զրկեց, այն Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի երեցաւ երբ կու գայիր, որպէս զի տեսաւ թիւնդ տասնաս, ու Հոգւով Արթով լեցուիս : 18 - Եւ շուտ մը անոր աչքերէն թեփերու պէս բառեր ինկան . և իսկոյն տեսաւ ու ելաւ մկրրուակեցաւ : 19 - Եւ կերակուր ուտելով պժք վրան եկաւ, * ու քանի մը օր Գու-

մասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ կեցաւ : 20 - Եւ անմիջապէս Ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր Տեղիս և, թէ անիկա է Աստուծոյ Որդին : 21 - Եւ ամէն լողները մեծապէս զարմացրէին, ու կ'ըսէին . Ասիկա ան չէ՞ որ Երուսաղէմի մէջ կը կրօնները զանոնք որ այս անունը կը կանչէին . և հոս ալ այն բանին համար եկած էր , որպէս զի զանոնք կտարած՝ քահանայապետներուն ասին : 22 - Բայց Սողոմ ա՛լ աւելի կը զօրանար, և Գամասկոսի մէջ ընտիր Հրեաները կը պատանձեցներ, ապացուցանելով թէ Իրիստոսը ասիկա է : 23 - Առ շատ օրեր անցնելէ ետքը Հրեաները խորհուրդըրին որ զանիկա պաննեն : 24 - Բայց Սողոմի յայտնուեցաւ անոնց նենգութիւնը, և ցարեւ ու գիշեր գաններ կը սպասէին, որպէս զի զանիկա սպաննեն : 25 - Իսկ աշակերտները գիշերով առին զանիկա, ու զամբիւղով մը կախելով պատէն վար իջեցուցին : 26 - Երբ Սողոմ երուսաղէմ եկաւ, կը ջանար աշակերտներուն յարել, բայց ամէն ալ կը վախնային անիկէ, չհաւատարով թէ անիկա աշակերտ էր : 27 - Բայց Բաւաւարս զանիկա տանելով՝ առաքելոյներուն տարաւ, ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս ճամբուն վրայ Տէրը տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ, և թէ ի՛նչպէս Գամասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յիսուսի անունովը : 28 - Առ Երուսաղէմի մէջ անոնց հետ կը մտնէր ու կ'ելլէր՝ Տէր Յիսուսի անունովը համարձակ քարոզելով : 29 - Կտեւ + Հելլենացիացի գեմ՝ կը խօսէր և վիճարկանութիւն կ'ընէր . անոնք ալ կը փնտռէին զանիկա սպաննել : 30 - Իսկ երբայրները իմանալով զանիկա Աստուսի իջեցուցին, և ա՛յի Տարսնի զրկեցին զանիկա : 31 - Այս ամէն եկեղեցիները բոլոր Հրեաստանի և Գաղիլեայի ու Սամարիայի մէջ խողաղութիւն ունեցան, և շինու թիւն կ'ընդունէին, ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ միութարութեամբովը քայլելով կ'աճէին : 32 - Առ երբ Պետրոս ամէն տեղ կը պարտէր, Լիւզղեա ընտիր սուրբե-

*ՈՒՆՆՆ, Բրիտոսոսք + Ա. յ. Ե. Ե. Ե. Հելլենաիստ Հրեացի

րուն քով ալ իջաւ : 33 - Եւ հոն մարդ մը գտաւ , որուն անունը Ենես էր , ու թէ ասիկա է վէր միջհի՞ք պառկած անդամայց՝ : 34 - Եւ բաւալ անոր Պետրոս, Ենես, Յիսուս Բրիտոսոս քեզ կը բժշկէ . կիր ու քու անկողնից շնորհք . ան ալ շուտ մը ելաւ : 35 - Եւ Լիւզղեայի ու Սարժի մէջ ընտիր շնորհք ամէնը զանիկա տեսան, ու Տէրը գործարան : 36 - Եւ Յուպպէի մէջ աշակերտ եղած կին մը կար , անունը Տարիթա . (որ թարգմանուելով Այմաթի կ'ըսուի .) ասիկա լեցուած էր բարի գործերով ու սղորմութիւններով զորոնք ինք կրնէր : 37 - Առ եղաւ որ այն օրերը ինք հիւանդացաւ ու մեռաւ . լուացին զանիկա և վերի սենեակ մը դրին : 38 - Առ Լիւզղեայ Յուպպէի մօտ էր . ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է , անոր երկու մարդ զրկեցին, աղաչելով որ չուշանայ իրենց գայաւ : 39 - Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետ եկաւ . ու երբ եկաւ, վերի սենեակը հանեցին զանիկա . և բոլոր որբեալներին անոր բոլորովը կայնեցան, կու լային ու կը ցուցնէին այն բաճկոնները և հանդերձները զորոնք կ'ընէր Այմաթիի քանի որ իրենց հետ էր : 40 - Պետրոս ալ ամէնը գուր հանելով՝ ճունկի վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դէպ ի մարմինը զաւանդով բաւալ, Տարիթա , ելիր կայնէ . ան ալ իր աչքերը բացաւ, ու Պետրոսը տեսնելով՝ ելաւ շնորհակալ : 41 - Ինք ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց զանիկա, և սուրբերը ու որբեալները կանչելով՝ առաջ առջև ողջ կայնեցուց զանիկա : 42 - Եւ այժմ Բաւալ բոլոր Յուպպէի մէջ իմացուեցաւ, ու շատերը Տէրոջը հաւատարմեցան : 43 - Եւ եղաւ որ ինք շատ օրեր Յուպպէ կեցաւ Սիմոն անունով կաշի բանողի մը քով :

ԳԼ Ժ

Աստուսի մէջ մարդ մը կար Կուստիս անունով, հարիւրապետ Իսաւրացի բաւալ գունդէն : 2 - Բարեպաշտ ու աստուածամկտ իր բոլոր տունովը, որ Ժողովուրդին շատ սղորմութիւններ կու տար , և ամէն տուն Աստուծոյ աղօթք կ'ընէր : 3 - Անիկա օրուն ժամը իննին տեսնելը տեսիր զմէջ Աստուծոյ Տրեշտակը յայտնի տեսաւ,

որ իր քով մտաւ և իրեն բաւալ, Կուստիս : 4 - Ան ալ անոր նայելով ու խիստ վախնալով՝ բաւալ, Ի՛նչ է, Տէր, ան ալ բաւալ անոր, Բաւալ աղօթքները ու սղորմութիւնները Աստուծոյ առջև ելան յիշատակի համար : 5 - Եւ հիմա Յուպպէ մարդիկ զրկէ, ու կանչէ Սիմոն անունով մէկը որ Պետրոս անունով կանուանեալ է : 6 - Անիկա իրեն հետ կը կենայ Սիմոն անունով կաշի բանողի մը քով, որուն սուրբ ծաղուն մտաւ : 7 - Առ երբ գնաց այն Երուսաղէմ որ իրեն հետ կը խօսէր, իր ծառաներէն երկուք կանչեց, ու իր քով սղորմութիւններէն ալ բարեպաշտ զինուոր մը , 8 - Եւ բոլորը անոնց պատմելով Յուպպէ զրկեցին : 9 - Առ հետեւեալ օրը երբ անոնք ճամբայ երթալով՝ քաղաքին մօտեցան, Պետրոս ժամը վեցին տանները տանները ելաւ աղօթք ընելու : 10 - Եւ խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուշէր ճաշ ընել . ու քանի որ Իսաւրացի պատարասութիւն կը տեսնէին , իր ճայ մարի յափշտակութիւն մը եկաւ : 11 - Եւ տեսաւ երկիւղը բացուած, ու ջրա ծայրէն կապուած աման մը մեծ կտուրէ մը պէտ, որ իջեալ երկիւղ վրայ : 12 - Որուն մէջ կային երկիւղ բոլոր չղբատանները ու զաղանները և սղջ շնորհներ ու երկիւղի թուշտանները : 13 - Եւ ձայն մը եկաւ իրեն , կիր , Պետրոս, մարթէ ու կիր : 14 - Բայց Պետրոս բաւալ, Բաւալ ինչի, Տէր, վասն զի ես անտեսնելի պիղծ կամ անմարդու բան կերած չեմ : 15 - Կորէն մկյմըն ալ ձայն է՛ն - իրեն , Ձայն որ Աստուծոյ մարդից, գուն պիղծ մի սեպեր : 16 - Ասիկա երեք անգամ եղաւ, և ամանը երկիւղ վեցաւ : 17 - Առ Պետրոս երբ իր մարթի մէջ կը զարմանար թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ այն իր տեսած տեսիլքը , ահա Կուստիսու զրկուած մարդիկը Սիմոնի սուրբ հարցուցին , ու զբանը առջև կայնեցան : 18 - Եւ կանչելով կը հարցնէին թէ Սիմոն որ Պետրոս կը հարցնէին, հոն կը կենայ : 19 - Առ երբ Պետրոս այն տեսիլքին վրայով կը մտածէր , Հոգին Ա՛ռ՛բ բաւալ անոր :

*ՈՒՆՆՆ ! - Ե. Ե. Ե. Անիկա զի իր պիտի զրուցէ ինչ որ պարտիս ընել , +ՈՒՆՆՆ, Կուստիսիսի +ՈՒՆՆՆ, իրեն իջաւ :

*ՈՒՆՆՆ, ու Սառուղ

Ահա երեք մարդիկ քեզ կր փնտռեն .
 20 - Ուստի ելիր իջիր, և անոնց հետ
 գնա առանց խղճահարութեան, վասն
 զի ես զքեզեցի զանոնք : 21 - Պետրոս
 ալ *այն մարդոց զով իջնելով ըսաւ,
 Ահա ես եմ անկող զդ դուք կր փնտ-
 ռէք. ի՞նչ բանի համար եկած էք : 22-
 Անոնք ալ ըսին, Կոռնելիոս հարեւրա-
 պետք, աղօրս և սասուածաժախ
 մարդ, բայց Հրէից ազգէն վկայուած,
 սուրբ հրեշտակէ մը հրաման առաւ,
 որ քեզ կր տունը կանչէ և քեզմէ
 խօսքեր լսէ : 23-Այն ստեղծ ներս կան-
 չեց զանոնք և իր թով վար դրաւ :
 Աւ հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ, ա-
 նոնց հետ գնաց, և քանի մըն ալ Յոպ-
 պէէ եղող եղայրներէն իրեն հետ գա-
 ցին : 24 - Աւ հետեւեալ օրը Կեսարիս
 մտան. Կոռնելիոս ալ իր ազգականնե-
 րը և մտերիմ բարեկամները կանչած,
 անոնց կը սպասէր : 25 - Ու երբ Պե-
 տրոս ներս կը մտնէր, Կոռնելիոս անոր
 զինաց ելաւ, ու անոր ոտքը իննալով
 երկրպագութիւն կ'ընէր : 26 - Բայց
 Պետրոս զանկեա կանգնեցուց ու ըսաւ,
 Ելիր դայնէ . ին ինքս ալ մարդ եմ :
 27 - Եւ անոր հետ խօսակցելով ներս
 մտաւ, ու հաշ շատ մարդիկ ժողովուած
 դատաւ : 28 - Եւ ըսաւ անոնց, Իսկ
 զետէք թէ ինչպէս ապօրինաւոր բան
 է Հրեայ մարգու մը օտարազգիի հետ
 հարգութեամբ ընելը կամ անոր
 մտնելալը. բայց Աստուած ինծի զու-
 ցուց որ մարդոցմէ մէկուն պիղծ կամ
 անմարդը չըսեմ : 29 - Անոր համար
 ես ալ որ կանչուեցայ, առանց գէմ
 խօսելու եկայ. բայց հիմա կը հարցնեմ,
 ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք : 30-
 Կոռնելիոս ալ ըսաւ, Չորս օր առաջ
 մինչև այս փամբ ծով կր պահէի, ու
 մամբ իննին տանս մէջ աղօթք կ'ը-
 նէի. և ահա փայլուն հանգերանքով
 մարդ մը կայնեցաւ առջևս ու ըսաւ,
 31 - Կոռնելիոս, բաւ աղօթքդ լուե-
 դաւ, և բաւ ողորմութիւններդ Աս-
 տուծոյ առջև յիշուեցան : 32 - Ուստի
 հարց զիէ Յոպպէ, ու կանչէ Սիմոն
 որ Պետրոս ալ կ'ըսուի. անկող ծո-
 վուն մօտ Սիմոն առաւել կաշի բան-
 զի մը տանը մէջ իբրև հիւր կը կենայ.
 որ երբ գայ, քեզի պիտի խօսի : 33 -
 Ուստի անմիջապէս հարբէլ զրկեցի քե-

զի, դուն ալ աղէկ բերր սր եկար . և
 հիմա մերք ամէնս Աստուծոյ առջև
 կեցեր ե՞ք լսելու այն ամէն բաները ու-
 րոնք Աստուծմէ հրամայուած են քեզի :
 34 - Պետրոս իր բերանը բացաւ ու
 ըսաւ, Ճշմարտութեամբ կը հասկնամ
 որ Աստուծոյ թով աշատութիւն չկայ :
 35 - Հապա ամէն ազգի մէջ ան որ
 անկէ կը վախնայ ու սրբապութիւն
 կը դործէ, անոր ընդունելի է : 36 -
 Այն խօսքը չբ խորոյնի որդիներուն
 զրկեց Աստուծ խաղաղութիւն քա-
 ղողելու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով .
 (ասիկա է ամէնուն Տէրը.) 37 - Իսկ
 աղէկ զետէք այն բանը, որ բայց
 Հրեաստանի մէջ եղաւ Գաղիլեայէ
 սկսած, այն մկրտութեան էաւ զոր
 Յովհաննէս քարոզէր : 38 - Յիսուս որ
 Եսայարթէն էր, զոր Աստուած օծեց
 Սուրբ Հոգիով և զօրութիւնով, որ
 պարտեցաւ բարիք ընելով ու Սասու-
 նայէ բոլոր տանջուածները բժշկելով,
 բնակի Աստուած իրեն հետ էր : 39 -
 Եւ մենք վկայ եք այն ամէն բանե-
 րուն զորոնք ըրաւ Հրեաստանի երկրին
 մէջ ու Երուսաղէմի մէջ, զոր փայ-
 անէ կախած սպանեցին ալ : 40 -
 Աստուած զանկեա երբորք օրը յա-
 ղուց, և յայտնի ըրաւ զանկեա, 41 -
 Այ թէ բոլոր ժողովուորդին, հապա
 մեզի, առաջուրէն Աստուծմէ վկայ ըլ-
 լալու ընտրուածներու, որ իրեն հետ
 կերանք ու խմեցինք ալ անոր մե-
 սեղներէն կրտութիւն տունդէնսուրը :
 42 - Եւ ինք պատուիրեց մեզի որ ժ-
 զովուրդին քարոզէրք ու վկայութիւն
 տանք, թէ անկեաէ Աստուծմէ սահ-
 մանուած՝ կենդանիներուն ու մեռել-
 ներուն Իստուաւորը : 43 Անոր կը վկա-
 յին բոլոր մարգարէները, զուն ամէն ի-
 րեն հաւատացողները իր անունով
 մեղքերու թողութիւն կ'առնեն :
 44 - Ու երբ Պետրոս այս խօսքերը կը
 խօսէր, Հոգին Սուրբ իջաւ ամէնուն
 վրայ՝ որոնք խօսքը կը լսէին : 45 - Եւ
 թրիստուածներէն եղող հաւատաց-
 ւայները, որոնք Պետրոսի հետ եկած
 էին, զարմացան որ Տէրմանուններուն
 վրայ ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգևը կը
 լիցուէր : 46-Բանդի կը լսէին անոնցմէ
 որ ռեւել լեզուներով կը խօսէին, և
 զԱստուած կը փառաւորէին : 47 -
 Այն ստեղծ Պետրոս պատասխան տը-
 լաւ, Կրնոյ մէկը ջուրը սրգիւել որ

*ՈՐՆՆ, Կոռնելիոսի իրեն զրկուած

տանք չմկրտուին, որոնք Սուրբ Հոգին
 ալ ընդունեցին մեզի պէս : 48 - Ու
 հրաման ըրաւ որ Տէրոջը անունովը
 մկրտուին. այն ստեղծ իրեն աղաչեցին
 որ քանի մը օր հաշ մնայ :

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ առաքելները ու եղբայրները
 որ Հրեաստանի կողմերն էին, լսեցին
 որ Տէրմանուններն ալ Աստուծոյ խօսքը
 ընդունէր են : 2 - Ու երբ Պետրոս Ե-
 ռուսաղէմ ելաւ, թրիստուածներէն
 եղողները անոր հետ կը վիճէին, 3 - Ու
 կ'ըսէին թէ Իսուս անթրիստ մարդոց
 թով մտար, և անոնց հետ հաշ կերպար :
 4 - Պետրոս ալ սկսաւ բաշ կարգով
 պատմել անոնց, ու ըսաւ, 5 - Ես
 Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի, ու
 մտքի յափշտակութեան մէջ աեօխք
 մը տեսայ. ամեն մը մեծ կտուի պէս՝
 չար ծայրերէն երկիրէն կախուած ի-
 ջաւ, ու մինչև ինծի հասաւ . 6 - Ու
 ըսաւ վրայ աչքս անկող կը նայէի, և
 աեսայ երկրի չորքոտանները ու գա-
 զանները և աղողները ու երկիրքի
 թռչունները : 7 - Եւ ձայն մը լսեցի որ
 կ'ըսէր ինծի, Ելիր, Պետրոս, մտրթէ ու
 կեր : 8 - Բայց ես կամ, Իսուս լիցի, Տէր,
 վասն զի պիղծ կամ անմարդը բան
 մը ամենին մտած չէ իմ՝ լեւոնս :
 9 - Պատասխան առաւ ինծի երկրորդ
 անգամ՝ այն ձայնը երկիրքէն, 9, այն որ
 Աստուած մարքեց, դուն պիղծ մի սե-
 պեր : 10 - Այս երեք անգամ եղաւ,
 ու նորէն բոլոր երկիրը բաշուեցաւ :
 11 - Եւ ահա խոյնի երեք մարդ Կե-
 սարիայէ ինծի զրկուած՝ Էսու իմ ե-
 զած տանս առջև կեցան : 12 - Հոգին
 ալ ինծի ըսաւ որ անոնց հետ երթամ
 առանց խղճահարութեան . այս վեց
 եղբայրներն ալ ինծի հետ գացին, ու
 մտանք այն մարդուն տունը : 13 - Եւ
 անկեա մեզի պատմեց թէ ինչպէս իր
 տանը մէջ հրեշտակը տեսաւ, որ կայ-
 ներ էր և իրեն կ'ըսէր, Մարդ զրկէ
 Յոպպէ, ու կանչէ Սիմոն որ Պետրոս
 ալ կը կոչուի . 14 - Ան քեզի խօսքեր
 պիտի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն
 է ջու բոլոր տունը : 15 - Ու երբ
 սկսաւ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց վրայ
 իջաւ, ինչպէս առաջուրէն մեր վրայ
 ալ : 16 - Այն ստեղծ յիշեցի Տէրոջը
 խօսքը որ կ'ըսէր, Յովհաննէս ջրով

մկրտեց, բայց դուք Սուրբ Հոգիով
 պիտի մկրտուէք : 17 - Ուստի եթէ
 Աստուած միեւնոյն շնորհքը առաւ ա-
 նոնց, ինչպէս մեզի ալ, էրբ Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի հաւատացին, ես ո՞վ
 էի որ կարենայի Աստուծոյ զէմ գնել :
 18 - Այս բաները լսելով՝ ձայներնին
 կարեցին, և զԱստուծոյ կը փառաւո-
 լէին ու կ'ըսէին, Ուրեմն Աստուած
 հեթանոսներուն ալ կեանքի համար
 սպաշխարութիւն տուաւ :
 19 - Եւ Ստեփանոսի հաշուէ վրայ
 եկած նեղութեանց ջերմացան եղած-
 ները մինչև Փիւնիկի ու Կիպրոս և Ան-
 տիոք հասան, ու մէկուն Աստուծոյ
 խօսքը չէին խօսեր, միայն թէ Հրեա-
 ներուն : 20 - Բայց անոնցմէ անոնք
 Կիպրոցի և Կիւրենացի մարդիկ էին,
 որոնք երբ Անտիոք մտան, *Ելլենա-
 ցելոց հետ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը
 քարոզելով : 21 - Ու Տէրոջը ձեռքը
 անոնց հետ էր, և բազմաթիւ մար-
 դիկ հաւատաւոր Տէրոջը դարձան :
 22 - Եւ անոնց վրայով այս լուրը Ե-
 ռուսաղէմի եկեղեցիներէն սկսանք հասաւ,
 ու հաւանաբար զրկեցին որպէս զի մին-
 չև Անտիոք երթայ : 23 - Որ երբ ե-
 կաւ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ ու
 բախացաւ, ու կը յորհրդէր ամէնս այ՝
 որ յօժար օրտով Տէրոջը հետ հաղա-
 մանս : 24 - Բանդի ինք բարի մարդ էր,
 ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լի-
 ցուն . ու Տէրոջը շատ ժողովուրդ ա-
 լեցաւ : 25 - Եւ քան իստուարաւ Տար-
 սան ելաւ Սոզոսը փնտաւելու, և զան-
 կա գանելով Անտիոք բերաւ : 26 - Աւ
 եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկե-
 ղցիցին հետ մեկտեղ ժողովուրդ շատ
 ժողովուրդի սորվեցուցին . ու ամենէն
 առաջ Անտիոքի մէջ աշակերանները
 Քրիստոսեայ ստուանեցան :
 27 - Այն օրերը Երուսաղէմէ մար-
 գարէներ իջան Անտիոք : 28 - Եւ ա-
 նոնցմէ մէկը, Ագարոս անունով, ելաւ
 իմացուց Հոգիին զօրութիւնով, թէ
 մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհի,
 որ և եղաւ Կղոզիոսի օրերը : 29 - Եւ
 աշակերտները որոչեցին որ իրենցմէ ա-
 մէն մէկը ձեռքէն եկածին չափ Հրեաս-
 տանի մէջ բնակող եղբայրներուն օգ-
 նութիւն զրկեն : 30 - Չոր կատարե-

*ՈՐՆՆ, Յոյներուն
 †ՈՐՆՆ, Կղոզիոս կայսրին

ցին ալ, երէցներուն զրկելով Բառնաբարի ու Սողոմի ձեռքով:

ԳԼ. ԺԲ

Այն ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռք զարկած եկեղեցիներն մէջ քանկները շարչարկել: 2 - Եւ Յովհաննէսի եղբայրը Յակոբոսը սրով սպաննեց: 3 - Առ տեսնելով որ Հրեաներուն հաճելի է, անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց, ու բաղարջակերբի օրերն էին: 4 - Չանկիա երբ բռնեց, բանտը դրաւ: և չորս կարգ շորսական զինուորներու յանձնեց, որպէս զի պահեն, և կ'ուզէր գտակէն ետև ժողովուրդին հանել զանկիա: 5 - Առտն Պետրոս բռնտին մէջ պահուած էր, բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ անոր համար: 6 - Առ երբ Հերովդէս ուզեց զանկիա դուրս բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջտեղ կը քնատար կրկին շղթաներով կապուած: ու պահապանները գրտնը սուջև բանտը կը պահպանէին: 7 - Եւ ա՛հա Տերօջը Տրեշտակը եւ իրան կոյնեցաւ, ու տասը մէջ լայն մը ծառեց, և Պետրոսի կողը խթելով արթնացուց զանկիա, ու բաւաւ, Կուսով կ'ըլ: ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան: 8 - Եւ Տրեշտակը բաւաւ անոր, Գօտիդ կապէ ու հողաթափներդ ոտքդ հազիր: անկիա ալ այնպէս բաւաւ: և բաւաւ անոր, Հանդերձդ վրայ առ ու եկուր իմ ետևէն: 9 - Ան ալ ելլելով անոր ետևէն կ'երթար, և չէր գիտեր թէ այն Տրեշտակէն եղած թանկ իրաւ է, հապա կը կարծէր թէ տեսիլը կը տեսնէ: 10 - Առ երբ անոնք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն ոնցան, եկան մինչև երկամիլի դուռը՝ որ քաղաքին մէջ կը խախտի, որ ինքնով բացուեցաւ անոնց: և անկե կ'ըլլով փողոց մը անցան, Տրեշտակն ալ խակոյն անկէ զատուեցաւ: 11 - Առ Պետրոս ինքզինքին դալով Ըստու, Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ որ Տէրը իր Տրեշտակը զրկեց, և ազատեց զիս Հերովդէսի ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին բոլոր ակնկալութենէն: 12 - Եւ մտածելով՝ եկաւ Մարկոս բաւաւ Յովհաննէսի մօրը Մարիամի տունը, ուր շատեր ժողովուած աղօթք կ'ընէին: 13 - Եւ քանի որ ուրիշ դուռը

երբ զարկաւ, Հովիգէ անունով աղախին մը գնաց ականջ գնեցաւ: 14 - Առ երբ Պետրոսի ձայնը ճանչցաւ, ուրախութենէն դուռը շրջացաւ, հապա ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս դրանք սուջև կայնիլ է: 15 - Իսկ անոնք բռն անոր, խնթեցեր ես: Բայց ինք կը պնդէր թէ այնպէս է. անոնք ալ կ'ընէին, Անոր Տրեշտակը պիտի ըլլայ: 16 - Սակայն Պետրոս անդադար կը զարնէր, ու երբ բացին, զինք տեսնելով ապշեցան: 17 - Բայց անկիա ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց՝ որ լուռ կենան, ու պատմեց անոնց թէ ինչպէս Տէրը զինք բռնաւէն հանեց: և բաւաւ, Ասիկա Յակոբոսի ու եղբայրներուն պատմեցէք: և եկաւ ուրիշ անգ զնաց: 18 - Առ երբ առտու եղաւ, մեծ խաւով թիւրքի կար զինուորներուն մէջ թէ արգեօք ինչ եզաւ Պետրոս: 19 - Հերովդէս ալ երբ ուզեց զանկիա ու չգտաւ, պահապաններուն հարցուփորձ ընելով՝ Տրաման բրաւ որ սպաննուին. և ինք Հրէաստանէ Կետորիա իջաւ, ու հա՛ն կը կենար: 20 - Եւ Հերովդէս խիտ թշնամացած էր Տրեշտակներուն ու Սիբանացիներուն հետ: անոնք ալ միաբանութեամբ իրեն եկան, ու թաղաւորին Բիշտատս սենեկապետը համոզելով՝ հաշտութիւն կը խնդրէին: Ժամն զի իրենց երկերը թաղաւորին եւրեմաւ ապրուստ կ'առնէր: 21 - Եւ որոշուած որ մը Հերովդէս թագաւորական հանդերձը հազած ու ատենիկ նստած՝ անոնց ատենարանութիւն կ'ընէր: 22 - Ժողովուրդն ալ կ'ողագայկեր թէ Ստիկա Աստուծոյ ձայն է ու ոչ մարդու: 23 - Եւ իսկոյն Տերօջը Տրեշտակը զանկիա զարկաւ, Աստուծոյ փառք շտալուն համար: և որդնախից ըլլալով մեռաւ: 24 - Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար: 25 - Եւ Բառնարոս ու Սողոմ երբէրէն յանձնարարչաշտոնը բնացնին, Երուսաղէմէ դարձան, Մարկոս բաւաւ Յովհաննէսն ալ իրենց հետ առնելով:

ԳԼ. ԺԳ

Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիներն քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ, Պետրոս զարկաւ

պետներ կային, Բառնարոս ու Շմաւոն, որ Նիւզքէր կ'ըսուէր, և Գուկիոս Սիբանացի ու Մանայէն, Հերովդէս չորրորդապետին անդակիցը, և Սողոմ 2 - Երբ ասոնք Տերօջը պաշտօնին մէջ էին, և ծով կը պահէին, Հոգին Սուրբ բաւաւ, Չատեցէք ինձի Բառնարոսը և Սողոմը այն գործին համար, որու ես կանչէր եմ ասոնք: 3 - Այն ատեն ծով պահելով և աղօթք ընելով՝ ձեռք գրին անոնց վրայ ու զրկեցին: 4 - Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն զրկուած՝ Սեւեկիա իջան, ու անկէ նստով Կիպրոս գացին: 5 - Եւ Սաղամոնիոս հասնելով Հրէից ժողովուրդներուն մէջ Աստուծոյ խօսքը կը քարոզէին, ու Յովհաննէսն ալ երէն սպասուոր ունէին: 6 - Եւ պարտելով այն [բար] կողմն մինչև Պափոս, հա՛ն դասուս սուտ մարգարէ՝ Հրեայ մոզ մը, որուն անու, նր Բարեխաւ էր: 7 - Ար փոխանորդ ըզեշտին հետ էր, որ իսկուէր Սերգիոս Պորոս, խեղացի մարդ մը: ասիկա Բառնարոսը և Սողոմը հրակրկելով՝ ուզեց Աստուծոյ խօսքը լսել: 8 - Սակայն անոնց դէմ կեցաւ Եղիսայ մոզ, (բանդի պոպոկն կը թարգմանուի անոր անունը) որ կ'ուզէր փոխանորդ ըզեշտը հաւատարէն դարձնել: 9 - Բայց Սողոմ, որ Պորոս ալ իսկուէր, Հոգուով Սրբով լեցուած, աչքերը անոր վրայ անկեց: 10 - Առ բաւաւ, Ով ամէն խաբերայութիւնով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուած՝ Աստանայի որդի, թշնամի բուր արդարութեան, պիտի չգադարբի Տերօջը շիտակ ճամբաները ծուլէ: 11 - Եւ Տրամո Տերօջը ձեռքը ա՛հա բուրազ է, ու կայր պիտի ըլլաւ: ատեն մը արեւ շտեմնելով, և իսկոյն անոր վրայ մէջ ու խաւար մը իջաւ, ու պարտելով առաջնորդ կը փնտրէր: 12 - Այն ատեն փոխանորդ ըզեշտը երբ այս բաները տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս գործնաւորով Տերօջը վարդապետութեանը վրայ: 13 - Եւ Պորոս ու իր ընկերները Պափոս եկան, ու երբ Պամփիլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ: 14 - Անոնք ալ Պերգէն գացին ու եկան Պետիգիայի Անտիոքը, և շարաթ օրը ժողովարանը մտնելով նստան: 15 - Առ օրէնքին և մարգարէներուն կարգացուելէն ետև՝ ժողովուրդապետները մարգ

արկեցին իրենց ու բռնին, Մարգիկ եղբայրներ, ի՞նչ դուք ժողովուրդին ետևէն յորդորական խօսք մը անէք: 16 - Այն ատեն Պորոս ասքի վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ու բաւաւ, Ով Խարսիլացի մարգիկ, և դուք որ Աստուծ մէ կը վարնաք, մտիկ ըրէք: 17 - Այս Խարսիլ ժողովուրդին Աստուածը մեր հայրերը բնորեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց Երկապտոսի երկրին մէջ պոնտիփուսութեան ատենը: և բարձր բարեկամ զանոնք հանեց: 18 - Առ քառասուն տարուս ժամանակի չափ անաստան մէջ կեցարեց զանոնք: 19 - Եւ Բանանու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանելով՝ անոնց երկիրը իրենց սուտա որ Ժառանգին: 20 - Եւ անկէ ետև չորս հարիւր յիսուն տարի չափ դասուարներ սուտա անոնց մինչև Սամուէլ մարգարէն: 21 - Առ ետքը թաղաւոր ուզեցին. և Աստուած Կիսի որդին Սաւուղը սուտա անոնց, Բենիամինի ցեղէն մարդ մը, բառասուն տարի: 22 - Առ երբ զանկիա փոխեց, Դաւիթը հանեց իրենց թաղաւոր, որու համար վկայութիւն ստալով բաւաւ, Յեսեի որդին Դաւիթը գտալ իմ սրտիս համեմատ մարդ, որ իմ վարը կամքս պիտի կատարէ: 23 - Այս արեւուզէն Աստուած էր խոտմունքին պէս Խարսիլի՝ Փրկիչ Յիսուսը հանեց: 24 - Եւ դեռ անկիա էր դարձուց չոկած՝ Յովհաննէս առաջուրէն Խարսիլի բոլոր ժողովուրդին ապաշխարութեան մկերտութիւնը քարոզեց: 25 - Առ երբ Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր, բաւաւ, Ով կը կարծէր թէ եմ ես Գրէտուսը չեմ, հապա անկիա ա՛հա իմ ետևէն կու գայ, որուն ոտքերուն կոչիկները քակելու արժանի չեմ: 26 - Մարգիկ եղբայրներ, Արաւհամի սոհ մին որդիները, ու անոնք որ ձեր մէջ սաստուածապէս են, այս փրկութեան խօսքը ձեզի զրկուեցաւ: 27 - Քանի իրուսաղէմ բնակողները և անոնց իշխանները ոչ զանկիա ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայնները որոնք սուտա շարաթ օրերը կը կարգացան, հապա զանոնք կատարեցին զիս դատապարտելով: 28 - Եւ մահուան պատճառ մըն ալ չգտան՝ Պիղատոսէ ինդրեցին որ անկիա սպաննուի: 29 - Առ երբ անոր համար բոլոր գրուած

բաները կատարեցին, փայտէն վար ի-
րեցներով գերեզմանի մէջ դրին : 30 -
Բայց Աստուած զանկիա յարուց մե-
ռններէն : որ շատ օրեր երեցու անոնց
31 - Ար իրէն հետ Գաղիկեայէ Երուսա-
ղէմ՝ ելեր էին, որոնք հինս անոր վիտ-
ներն են ժողովուրդին առջև : 32 -
Մենք ալ ձեզի կը քարոզեմք այն
խառնուները որ հայրերուն եղած էր ,
33 - Չոր Աստուած կատարեց մեզի որ
անոնց զաւակներն ենք , Յիսուսը յա-
րուցանելով , ինչպէս երկրորդ սոցմո-
սին մէջ ալ գրուած է , Իրուն իմ՝ Ար-
գիս ես , ես այսօր քեզ ծնայ : 34 - Եւ
որ զանկիա մեռներէն յարուց , ու
մէջին ալ ապակիանութիւն պիտի
չտեսնէ , այսպէս կ'ընէ Ձեզի պիտի
տամ՝ Իսաիթի հաւատարիմ՝ աւերը
խորհուրդները : 35 - Աւստի ուրիշ առ-
ժամ մը մէջ ալ կ'ընէ , Իսուս Աւերիդ
ապակիանութիւն տեսնել պիտի չտաս :
36 - Վասն զի Իսաիթ իր դարուն մէջ
Աստուծոյ կամքին ծառայելով՝ մե-
ռու , ու իր հայրերուն քով գրուե-
ցաւ և ապակիանութիւն տեսաւ : 37 -
Բայց ան զոր Աստուած յարուց՝ ապա-
կիանութիւն չտեսաւ : 38 - Աւերին
յայտնի ըլլալ ձեզի , մարդիկ եղբայր-
ներ , որ ասոր միջոցով ձեզի մեղքերու-
թողութիւն կը քարոզուի : 39 - Եւ
այն ամէն բաներէն՝ որոնցմէ Մովսէսի
օրէնքովը չկրցաք արգարանալ , ասով
ամէն ով որ հաւատայ , կ'արդարա-
նայ : 40 - Արդ զգուշացէք որ չըլլայ
թէ ձեր վրայ գայ այն որ մարգարե-
ներուն մէջ ըսուած է , 41 - Նայե-
ցէք , արհամարհողներ , և զարմացէք
ու ոչնչացէք : վասն զի գործ մը պիտի
ընեմ ձեր օրերուն մէջ , այնպիսի գործ
մը՝ զոր եթէ մեկը ձեզի պատմէ , պի-
տի հաւատար :
42 - Աւ երբ անկէ դուրս ելաւ , *կա-
ղալէին որ Ի հետեւեալ շարթի՝ ալ
նոյն խօսքերը իրենց խօսուին : 43 - Եւ
ժողովուրդը երբ արձակուեցաւ , Հրեա-
ներէն ու նորահաւատ բարեպաշտնե-
րէն շատերը Պօղոսի ու Բառնարատի
եղեակն կ'երթային . որոնք կը խօսէին
անոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք ,
որ միշտ Աստուծոյ շնորհքին մէջ հաւ-
ատա կեանան : 44 - Եւ հետեւեալ շա-

րթի՝ որը գրեթէ բոլոր քաղաքը ժող-
վուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու : 45 -
Իսկ Հրեաները երբ տեսան այն բազմու-
թիւնը , նախանձով լեցուցան , ու
Պօղոսի զրուցածներուն դէմ՝ կը խօ-
սէին հակառակելով ու հայտնութիւն
ընելով : 46 - Այն ատեն Պօղոս և Բառ-
նարատ համարձակեցան ու ըսին , Թեպ
էր որ առաջ ձեզի խօսուէր Աստուծոյ
խօսքը , բայց որովհետեւ դուք զանկիա
կը մերժէք , ու ինքզինքնիդ յաւիտե-
նական կեանքի արժանի չէք մեզի ,
ա՜հա մենք հեթանոսներուն կը դառ-
նանք : 47 - Վասն զի Տէրը այսպէս
պատուեցաւ ձե մեզի . Ինչ չհեթանոս-
ներուն լոյս գրի , որպէս զի գաւն փըր-
կութեան պատճառ ըլլաւ մինչև երկ-
րի ծայրերը : 48 - Չայ լսելով հեթա-
նոսները կ'ուրախանային , ու Աստու-
ծոյ խօսքը կը փռուսուրէին : և որոնք
որ յաւիտենական կեանքի սահման
ուած էին , հաւատացին : 49 - Աւ Տե-
րոջը խօսքը բոլոր գաւառը կը տարած
ուէր : 50 - Բայց Հրեաները զրգուեցին
բարեպաշտ և պատուաւոր կիները ու
քաղաքին մեծերը , և Պօղոսի ու Բառ-
նարատի վրայ հաղածանք հանելով
զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս
ըրին : 51 - Անոնք ալ իրենց ոտքերուն
փոշին անոնց դէմ թօթ վերելով՝ Իկոնիոն
եկան : 52 - Աւ աշակերտները ուրախու-
թեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին :

ԳԼ ԺԳ

Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք
մեկտեղ Հրեաներուն ժողովարանը
մտան , և այնպէս խօսեցան որ խիտ
շատ Հրեաներ և Յոյներ հաւատացին :
2 - Բայց չհաւատացող Հրեաները գրե-
ցին ու չարութեան զրգուեցին հե-
թանոսներուն սիրաբ եղբայրներուն
դէմ : 3 - Իսկ անոնք շատ ժամանակ
հաճ կեանքով համարձակ կը քարոզե-
ին Տէրոջմով , որ իր շնորհաց խօսքին
կը վկայէր , և նշաններ ու հրաշքեր
ընել կու տար անոնց ձեռքով : 4 -
Եւ քաղաքին բազմութեանը մէջ երկ-
պառակութիւն կողմէն եղան , ոմանք ալ
առաքելայններուն : 5 - Աւ երբ հեթա-
նոսները և Հրեաները իրենց իշխանե-
րովը առանց էրայ յարձակեցան՝ զանոնք
նախատելու ու քարկոծելու , 6 - Իրենք

*Ուստի , հեթանոսները կ'աղաչէին
Իկոն , շարթու մէջ

Իմունալով Լիկայնացոց քաղաքները
փախան , Լիւսարա և Իերբէ և շրջա-
կայ տեղերը , ու հոն աւետարանը կը
քարոզէին :
7 - Եւ Լիւսարայի մէջ մարդ մը
նստր էր սոքերով սկար իր մօրը ու-
րովայնէն կողք ձռռ , որ բնաւ քալած
չէր : 8 - Ասիկա Պօղոսի խօսքերը մտիկ
կ'ըներ , ան ալ աչքը անոր անկելով
և տեսնելով թէ բժշուելու հաւատաք
ուին , 9 - Իսարձ ձայնով մը ըսաւ ,
Ելիք ոտքերուդ վրայ շիտակ կայնէ .
ան ալ ցածկելով կը քայլէր : 10 -
Եւ ժողովուրդները երբ Պօղոսի բրածը
տեսան , ձայնարկին վերջերսով Լիկա-
յնարէն բռին , Աստուածները մարդոց
նմանութիւնով մեզի իջէր են : 11 -
Աւ Բառնարատի Իկոն կը կոչէին , և
Պօղոսի՝ Հերոսի , վասն զի անկեալ եր
գլխաւոր խօսողը : 12 - Իսկ քաղաքին
առջև եղած Իրոսի բարձր ցուլեր և
պանկներ բերելով զանկրուն առջև ,
բազմութեանը հետ մեկտեղ կ'ուզէր
որ զո՛ճ ընէ : 13 - Բայց Բառնարատ ու
Պօղոս առաքելայնները երբ լսեցին , ի-
րենց հանդերձները պատուելով՝ դուրս
ցալով կեցին բազմութեանը մէջ , կ'ա-
ղաղակէին , 14 - Աւ կ'ըսէին , Մարդիկ ,
ինչո՞ւ համար այդ բաները կ'ընէք .
մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր ունեցող
մարդիկ ենք , ու կը քարոզեմք ձեզի որ
այդ փու՛ճ բաներէն կեղտոնի Աստու-
ծոյն գառնաք , որ ստեղծեց երկինքը
ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց մէջ
եղածները : 15 - Որ անոնցմ զարեւուն
մէջ թող առաւ ամէն ազգերուն ի-
րենց ծածրանները երթալու : 16 - Այ-
սու ամենայնիւ ինքզինք առանց վկա-
յութեան չթողուց , բարեբարութիւ-
նով երկինքէն *մեզի անձրեւներ ու
պաղարեւ եղանակներ ապրով , կերա-
կուրներով և ուրախութիւնով Իմ
սիրտըր լեցնելով : 17 - Աւ այս բա-
ները ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդ-
ները գաղթեցնել , որ իրենց զո՛ճ չընէին :
18 - Սակայն Անտիոք և Իկոնիոն
Հրեաներ հասան . ու ժողովուրդները
համոզեցին , և Պօղոսը քարկոծեցին
ու քաղաքէն դուրս քաշեցին կարծե-
լով թէ մեռած է : 19 - Բայց աշա-
կերտները երբ անոր բոլորակեց պա-
տեցին , ելաւ քաղաքը մտաւ , ու հե-

տեալ որը Բառնարատի հետ մեկտեղ
Իերբէ ելաւ : 20 - Եւ անոնք այն քա-
ղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով ,
ու շատերը աշակերտ ընելով՝ Լիւսա-
րա և Իկոնիոն և Անտիոք դարձան ,
21 - Աշակերտներուն սիրաբ հաւա-
տակելով , և յորդորելով որ հաստատ
մնան հաւատաքի մէջ . և Իւրէն թէ շատ
նեղութիւններով պէտք է մեզի Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը մտնել :
22 - Աւ երբ անոնց ամէն մէկ եկեղե-
ցիին երեցներ ձեռնադրեցին , ծառա-
պահութեամբ ազօթք ընելով զանոնք
յանձնեցին Տէրոջը՝ որու հաւատացե-
րէն : 23 - Եւ Պանդիոյի մէջէն պառ-
տելով՝ եկան Պամփիլիա : 24 - Պեր-
զէի մէջ ալ Տէրոջը խօսքը խօսելէ ետև
Ատարտա իշան : 25 - Անկէ ու նուով
Անտիոք գացին , ուրկէ Աստուծոյ
շնորհքին յանձնուած էին այն գործին
համար զոր կատարեցին : 26 - Աւ երբ
եկան , եկեղեցին մեկտեղ ժողովելով՝
պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր
իրենց հետ , և որ հեթանոսներուն հա-
ւատաքի դուրս բացեր էր : 27 - Աւ հա-
շատ ժամանակ աշակերտներուն հետ
կեցան :

ԳԼ ԺԵ

Եւ մէկ քանիները Հրեաստանէ ի-
ջած՝ եղբայրներուն կը սորվեցնէին որ
եթէ Մովսէսի առաջնորդ սովորութեա-
նը համեմատ չըլլաւուրէր , չէք կրնաք
փրկուիլ : 2 - Աւստի Պօղոսի և Բառ-
նարատի անոնց դէմ շատ մը հակա-
ռակութիւն ու վէճ ընէին ետք ,
վճակեցին որ Պօղոս ու Բառնարատ և
մէկ քանիներն ալ անոնցմ՝ Երուսա-
ղէմ ելին առաքելայններուն ու երեց-
ներուն այս խնդրին համար : 3 - Անոնք
ալ եկեղեցիէն ծածրայ գրուած՝ Փիւ-
նիկէէ ու Սամարիայէ անցնելով , հե-
թանոսներուն դարձը գալը կը պատ-
մէին , և մեծ ուրախութիւն կու տա-
նին բոլոր եղբայրներուն : 4 - Աւ երբ
Երուսաղէմ հասան , եկեղեցիէն ու
առաքելայններէն և երեցներէն ընդուն-
ուեցան , և պատմեցին ինչ որ Աս-
տուած ըրեր էր իրենց հետ : 5 - Փարե-
սեղոց սղանդէն հաւատացեալներէն
ոմանք ելան , ու կ'ըսէին թէ Պէտք է
թիփառել զանոնք ու պատուելիլ որ
Մովսէսի օրէնքը պահեն :

*Ուստի , ձեզի ԻՌԱՅ , ձեր

6 - Եւ առաքելները ու երեցնեքը ժողովուցան այս բանին վրայով խորհելու : 7 - Եւ շատ վիճաբանութիւն ըլլալէ ետեւ, Պետրոս սաքի վրայ ելաւ ու բառ անոնց, Մարգրիկ եղբայրներ, դուք զիտեք որ առաջին օրերէն Աստուած զի՛ ընտրեց մեր մէջէն, որպէս զի իմ բերնովս հեթմանսները աւետարանին խօսքը լսեն ու հաւատան : 8 - Եւ սրտազեւոն Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Հոգին տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ : 9 - Եւ խորութիւն մը չբռաւ մեր ու անոնց մէջտեղ, հաստատով անոնց սիրտերը մտքերելով : 10 - Աւստի հիմա ինչպէ՛ս վաստակած կը փորձէք, աշակերտներուն պարանոցին վրայ այնպիսի լուծ մը գնելով, զոր ոչ մեր հայրերը ոչ ալ մենք կըրցանք վերցնել : 11 - Բայց կը հաւատանք որ Տէր Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուենք մենք, ինչպէս անոնք ալ : 12 - Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ ու մտիկ կ'ընէր Բառնարատի ու Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ բերե էր հեթմանսներուն մէջ իրենց ձեռքով : 13 - Եւ անոնք խօսքերնին կարեկէն ետեւ՝ Յակոբոս պատարիսան առաւ ու բառ, Մարգրիկ եղբայրներ, ինծի մտիկ բլէք : 14 - Եւ մտուռն պատմեց թէ Աստուած ինչպէս առաջ այցնելութիւն ըրաւ, որպէս զի հեթմանսներէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը համար : 15 - Եւ այս բանին մտադարէններուն խօսքերն ալ կը մխարանին, ինչպէս գրուած է, 16 - Ասկէ ետեւ պիտի գառնամ ու Իսաիթի ինկամ խորանը նորէն պիտի շինեմ, և անոր կործանուած տեղերը նորէն պիտի շինեմ, և կանգնեմ վանկիս : 17 - Որպէս զի մտազեւոն մարգրիկը Տէրը փրճուանէ, և բոլոր հեթմանսները որոնց վրայ իմ անուն կոչուած է, կ'ընէ Տէրը որ այս ամէն բաները կ'ընէ : 18 - Յոյսանի եւս Աստուծոյ իր բոլոր գործերը աշխարհի սկիզբէն հետեւ : 19 - Ասոր համար ես յարմար կը դասեմ նեղութիւն չտալ անոնց որոնք հեթմանսներէն Աստուծոյ կը գառնան : 20 - Հասարկութեամբ մը գրել անոնց՝ որ ետ կենան կուսքերու պղծութիւններէն և պառնկութենէն ու խեղդուածէ և արիւնէ :

Ո՛րնա, Յիսուս Քրիստոսի ի՛նչ, Տէրոջը

21 - Վասն զի Մովսէս հին դարերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինք բարոզողներ ունի, և ժողովարաններուն մէջ ամէն շարժով որ կը կարգացուի : 22 - Այն ատեն առաքելայիններու երեցնեքուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երեցաւ որ իրենցմէ մարգրիկ ընտրելով Անտիոք զրկին Պողոսի ու Բառնարատի հետ, Բարսաբա մականուանեալ Յուզան և Երիզան, որոնք զլիսաւոր մարգրիկ էին եղբայրներուն մէջ : 23 - Աւ անոնց ձեռքով Բարսաբան զրկեցին այսպէս գրուած : Առաքելայինք ու երեցնիք և եղբայրներ, Անտիոքի ու Սիւրիայի և Կիլիկիայի մէջ հեթմանսներէն եղած եղբայրներու պէջն : 24 - Որովհետեւ լսեցինք թէ ոմանք մեր մէջէն կ'ըլլալով՝ ձեռք խօսքերով խաղկեցուցել և ձեր անձերը խախտել են, ըսելով թէ դեռ չեմ թոյլատուել ու օրէնքը պահել, որոնց մենք այդպէ՛ս չպատուիրեցինք : 25 - Մեզի մխարանութեամբ ժողովուածներուս աղէկ երեցաւ որ մարգրիկ ընտրելով ձեզի զրկեց մեր սիրելիներուն, Բառնարատի ու Պողոսի, հետ, 26 - Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուանը համար անձերին մտանած մարգրիկ են : 27 - Աստի զրկեցինք Յուզան և Երիզան, սրպէս զի իրենք ալ բերնով նոյն բաները յեզ գրուցեն : 28 - Վասն զի աղէկ երեցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել այս հարկաւոր բաներէն զատ, 29 - Որ ետ կենաք կուսքերու պահուածէ և արիւնն ու խեղդուածէ և պառնկութենէ. որոնցմէ ինքզինքնիզ պահելով աղէկ պիտի ընէք : Ողջ եղէք : 30 - Անոնք ալ ճամբայ գրուելով Անտիոք գացին, և ժողովուրդը մէկտեղ ժողովելով թուղթ տուին : 31 - Աւ երբ կարգացին, ու բախտան այն միջնութեամբ վրայ : 32 - Իսկ Յուզա ու Երիզա, որ իրենք ալ մտադարէնին, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները ու հաստատեցին : 33 - Եւ ատեն մը հա կենալէ ետեւ, եղբայրներէն խաղաղութեամբ ճամբայ գրուեցան առաքելայիններուն դռնաւոր : 34 - Բայց Երիզայի աղէկ երեցաւ հոն մնալ : 35 - Պողոս ու Բառնարատ ալ Անտիոքի մէջ կը կենային, և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը խօսքը կը սորվեցնէին ու կը քարոզէին :

36 - Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պողոս բառ Բառնարատի, Իսաանիք ու այցնելով իւն ընէր եղբայրներուն՝ ամէն մէկ քաղաքները, ուր Տէրոջը խօսքը քարոզեցինք, և Եւսեբէս թէ ինչպէս են : 37 - Իսկ Բառնարատ կ'ուզէր որ Յովհաննէան ալ առնեն, որ Մարկոս կ'ըսուէր : 38 - Բայց Պողոս արժան չուզեց որ Պամփիլիայի մէջ իրենցմէ զատուող ու իրենց հետ գործի չեկող իրենց հետ առնեն : 39 - Այսպէս անոնք հըջ գժտուած իւն մը եղաւ, մինչև իրարմէ զատուեցան. և Բառնարատ առաւ Մարկոսը ու նաւով Կիպրոս գնաց : 40 - Պողոս ալ Երիզան ընտրեց ու ելաւ, եղբայրներէն Աստուծոյ շնորհքին յանձնուելով : 41 - Եւ Սիւրիայի ու Կիլիկիայի մէջ կը պարտէր ու եկեղեցիները կը հաստատէր :

ԳԼ ԺԶ

Եւ հասաւ Իբրէք ու Լիւարոս. և ահա հոն աշակերտ մը կար Տիմոթէոս մեզի որ հաստատեցաւ Հրեայ կնոջ մը գաւակ էր, և հայրը Յոյն էր : 2 - Որ Լիւարոսացի ու Իկոնացի եղբայրներէն ալ բարի վկայուած էր : 3 - Պողոս ուզեց որ ասիկա իրեն հետ ելլէ, և առաւ Թրիստեց զանկաւ այն տեղերը եղած Հրեաններուն համար, վասն զի ամէն ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր : 4 - Եւ քաղաքներէն անցնելով, Երուսաղէմ եղած առաքելայիններէն ու երեցնեքն ապագուած հրաւանները կ'ուսանդէին անոնց որ պահէին : 5 - Եկեղեցիներն ալ հաստատեց մէջ կը հաստատուէին, և օրէ օր անց թիւը կ'աւելնար :

6 - Եւ Փռիւզիս ու Գաղատացաց կողմերը պարտեցան. և Սուրբ Հոգիին արգիլութեամբ որ Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ չբոսին, 7 - Երբ Միսիսի կողմերը եկան, և զմայիսին դէպ ի Բիւթանիա երթալ. և [Յիսուսի] Հոգիին թող չառաւ անոնց : 8 - Եւ Սիւրիան անցնել անցնելով Տրովագա իսիսի մը երեցաւ. Մակեդոնացի մտադ մը կային որ աղաչէր անոր ու կ'ընէր, Մակեդոնիս անցիր ու օտնէ մեզի : 10 - Աւ երբ այն տեսիլքը տեսաւ, շուտ մը ուզեցինք Մակեդոնիս ելլել, հաս-

կընալով որ Տէրը մեզ կը հրուիրէ անոնց աւետարան քարոզելու : 11 - Աւստի շատ Տրովագայէ ելանք ու շուտով Ամմոնիոսի կողմեր, ու հետեւի օրը Նեապոլիս : 12 - Եւ անկէ ալ Փիլիպպի, որ է Մակեդոնիայի հիմա մտնող զլիսաւոր քաղաքը՝ Կոզովիս : և այն քաղաքին մէջ քանի մը օր կեցանք : 13 - Աւ շարժով օրը քաղաքէն դուրս ելանք գետեկերքին քով ուր սովորութիւն ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով ժողովուած կ'ընէրուն կը բոսէինք : 14 - Եւ Թիւստիք քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը Լիւզիա անուն, որ աստուածավախ մէկն էր, մտիկ կ'ընէր. որուն սիրտը Տէրը բացաւ Պողոսի բառներուն ու շարժութիւն ընելու : 15 - Աւ երբ մկրտուեցան ինք և իր տանը, աղաչեց ու բառ, Եթէ զիս Տէրոջը հաստատեցալ կը սեպէք, իմ առնա մտեք բնակեցէք. և ստիպելով տարաւ մեզ : 16 - Աւ եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք, աղաթին մը պատահեցաւ մեզի որ հայցուի ոգի ունէր, որ գուշակութիւն ընելով՝ իր տերերուն շատ վատապ կը բերէր : 17 - Ասիկա Պողոս և մեր ետեւէն ինչպիսի կը պրտաք ու կ'ընէր, Այս մարգրիկը Բարձրեալ Աստուծոյ ճառաններն են, որոնք բնեզի փրկութեան ճամբան կը բարոզեն : 18 - Եւ այս բանը շատ օրեր կ'ընէր. իսկ Պողոս վշտանալով՝ դարձաւ ու բառ այն ոգիին, Յիսուս Քրիստոսի անունովը հրաման կ'ընեմ քեզի, Ելիր ասկէ. և նոյն ժամուռն ելաւ : 19 - Երբ տեսան անոր տերերը որ իրենց վատապին յոյր կարեցին, Պողոս ու Երիզան բռնեցին ու հրապարակը քաշեցին իշխաններուն առջև : 20 - Եւ տարին զանաք զօրազուխներուն քով ու բոլին, Այս մարգրիկը մեր քաղաքը իրար կ'անցնեն. իրենք Հրեայ կը քարոզեն, զորոնք արժան չէ մեզի ընդունելու, ոչ ալ ընել, վասն զի Հաովմայեցի եք : 22 - Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ զեզուեցաւ. զօրազուխներն ալ բռնութեամբ անոնց հանդերձները հանեցին, և հրաման ըրին որ զանաք ծեծեն : 23 - Եւ անոնց շատ

Սյուսիս, գաղթականներու տեղ ի՛նչ, ձեզի

վերքեր տալէ ետև բանոր դրին, պատ-
աւիրելով բանտապետին որ գրուելու-
թեամբ պահէ զանոնք: 24 - Ան ալ բա-
պայտէ հրաման առնելով զանոնք
չերտի բանոր դրաւ ու ստբերնին կօծ-
ղի մէջ ամուրցուց:

25 - Եւ կէսգիշերին Պօղոս ու Երիզ-
աղօթք կ'ընէին և դԱտուած կ'օրհ-
նէին, ու բանտարկեալներն ալ անոնց
մտիկ կ'ընէին: 26 - Եւ յանկարծակի
մեծ շարժ մը եղաւ, այնպէս որ բան-
տին հիմերը սաստնեցան, և անմիջա-
պէս բոլոր դռները բացուեցան, ու ա-
մէնուն կապերը արձակուեցան: 27 -
Եւ բանտապետը, երբ արթնցաւ ու
բանտին դռները բացուած տեսաւ,
թուրը քաշեց և ինքզինք պիտի սպան-
նէր, կարծելով թէ կապուածները
փախեր են: 28 - Բայց Պօղոս բարձր
ձայնով կանչեց ու ըսաւ, Ի՞նչ քու
անձիդ վնաս մը մի ընիր, վասն զի ա-
մէն ալ չոս ենք: 29 - Եւ անիկա
ճրագ մը ուզեց ու ներս վաշեց և դո-
ղալով Պօղոսի ու Երիզայի առջև ին-
կաւ: 30 - Եւ զանոնք դուրս բերելով
քաւա, Տերեր, ինծի ի՞նչ պէտք է ընել
դք փրկուիմ: 31 - Անոնք ալ ըսին,
Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսի, ու
պիտի փրկուիս դու և քու տունդ:
32 - Եւ Տէրօք խօսքը խօսեցան անոր,
ու այն ամէնուն որոնք իր տանը մէջ
էին: 33 - Եւ առաւ զանոնք գիշերուան
նոյն ժամանակ անոնց վերքերը լուաց,
և շուտ մը մկրտուեցաւ ինք ու բոլոր
իրենները: 34 - Եւ զանոնք իր տունը
տանելով անոնց առջև սեղան դրաւ,
և բոլոր առնովը ուրախ եղաւ՝ Աս-
տուծոյ հաւատալով: 35 - Եւ երբ
աւտու եղաւ, զօրագլուխները զրկե-
ցին սպասուորներն ու ըսին, Արձակե-
պոք մարդիկը: 36 - Բանտապետն ալ
այն խօսքերը Պօղոսի պատմեց, թէ Չօ-
րագլուխները զրկեցին որ արձակուի-
րուստի հիմա էլէք և խաղաղութեամբ
գացէք: 37 - Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց,
Ի՞նչ յայտնապէս ծեծելով որ չչա-
պարտուած Հռովմայեցի մարդիկ ենք,
բանտը դրին, ու հիմա գաղտնիկ կը
հանեն մեզ. ոչ այդպէս, հապա թող
իրենք գան ու մեզ հանեն: 38 - Եւ
սպասուորները զօրագլուխներուն պատ-
մեցին այն խօսքերը. անոնք ալ երբ
լեցին թէ Հռովմայեցի են՝ վախցան,
ու եկան քաղցրութեամբ խօսեցան ու

նոնց հետ. 39 - Եւ դուրս հանելով
կ'աղաչէին որ այն քաղաքէն երթան:
40 - Անոնք ալ բանտէն ելելով լի-
դիայի բանտ մտան, ու եղբայրները
տեսնելով միխիթարեցին զանոնք և
գացին:

ԳԼ ԺԷ

Եւ Ամփիպոլիս ու Ալոզորնիայէ
պտտելով Թեսաղոնիկէ եկան, ու բ-
եր Հրեաներուն ժողովարանը: 2 - Պօ-
ղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց
մէջ մտաւ, և երեք շաբաթօր թ թուե-
ցաւ անոնց հետ զիրարէն, 3 - Մեկ-
նելով և անոնց առջև դնելով թէ
պէտք էր Քրիստոսի շարչարուել, ու
մեռելներէն յարութիւն առնել,
և թէ Այն Յիսուսը զոր ես ձեզի կը քա-
րողեմ, ըստ Քրիստոսն է: 4 - Եւ ա-
նոնցմէ ոմանք հաւատացին ու Պօղոսի
և Երիզայի հետ միացան. սաստուածա-
վախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն,
ու երեւելի կիներէն ալ հո-տաշարէր
քիչուոր չէին: 5 - Բայց չհաւատացող
Հրեաները նախանկեցան, և քանի մը
գատարկապարտ անօրէն մարդիկ առ-
նելով՝ աղմուկ հանեցին ու քաղաքը
տանկուկոյ բրին, և Յասանի տանը
փրայ յարձակելով՝ կ'ուզէին զանոնք
ժողովքէն առջև տանել: 6 - Աւ երբ
զանոնք բնուած, Յասանը ու մէկ քանի
եղբայրներ քաշելով ասորին քաղաքա-
պետներուն առջև, կանչուբաւելով
թէ Անոնք որ աշխարհք տանկուկոյ
բրին՝ չոս ալ հասեր են: 7 - Զորոնք
Յասան ընդունեւր է. և ասոնք ամէնը
Ալոզորնի հրամաններուն գեմ կը գոր-
ծեն, ըսելով թէ ուրիշ թաղաւոր մը
կայ Յիսուս: 8 - Եւ խռովեցուցին ժո-
ղովուրդը ու քաղաքապետները, որոնք
այս բաները կը լսէին: 9 - Բայց երբ
Յասանէ և ուրիշներէն երաշխաւորու-
թիւն առին, արձակեցին զանոնք: 10 -
Իսկ եղբայրները շուտ մը գիշերով
Պօղոսը և Երիզան Բերթա զրկեցին. ո-
րոնք հոն հասնելով՝ Հրեից ժողովարա-
նը գաղցին: 11 - Աստուծո թեսաղոնիկէի
մէջ եղբայրներէն աւելի աղնիւ մարդիկ
էին, որոնք Աստուծոյ խօսքը կատար-
եալ յօժարութեամբ ընդունեցին, և
ամէն որ գերբերը կը քննէին թէ այս
բաները սլապէս են: 12 - Աւտոսի ա-
նոնցմէ շատերը հաւատացին. և պատ-

ուաւոր Յոյն կիներէն ու այրերէն հո-
տաշարէր ալ քիչուոր չէին: 13 -
Բայց երբ իմացաւ Թեսաղոնիկէցի
Հրեաները թէ Բերթայի մէջ ալ Աս-
տուծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Պօղոսէ,
հոն ալ եկան ու ժողովուրդը զբռնե-
ցին: 14 - Այն ատեն եղբայրները շուտ
մը Պօղոսը զրկեցին՝ որ մինչև ծովե-
զեղքը երթայ. բայց Երիզա ու Տիմոթէ-
ոս հոն մնացին: 15 - Եւ անոնք որ Պօ-
ղոսը կը տանէին, մինչև Աթէնք բերին
զանիկա. և էրջ հրաման առնելով Եր-
զայի ու Տիմոթէոսի համար որ շուտով
իրեն գան, գացին:

16 - Եւ Պօղոս Աթէնքի մէջ անոնց
սպասելով իր հոգին անհանգիստ էր
ներսիդին, վասն զի քաղաքը բոլոր-
վին կուպաշտութեան մէջ ընկղմած
իր տեսներ: 17 - Աւտոս ժողովարանին
մէջ կը խօսեր Հրեաներուն ու բարի-
պաշտ մարդոց, և ամէն օր հրապա-
րակներուն մէջ՝ որոնց պատահէր: 18 -
Աւ Եպիփուրեան և Ստոյիկեան փիլի-
սոփաներէն մէկ քանիները իրեն հետ
հակաճառութիւն կ'ընէին. և ոմանք
կ'ըսէին, Այս սեբումաքաղ ի՞նչ ը-
սել կ'ուզի. ուրիշներն ալ կ'ըսէին,
Կ'երկր թէ օտար սաստուածներու քա-
րոզիչ է. վասն զի Յիսուսը ու յարու-
թիւնը կ'ուսեալարանը անոնց: 19 -
Եւ ատեն զանիկա Արիստագոս ասորին
ու կ'ըսէին, Կրնա՞ք իմանալ թէ ի՞նչ
է այդ նոր վարդապետութիւնը զոր
դու կը գրուցես: 20 - Քանզի մեր ա-
կանջներուն օտար բաներ կը բերես.
որեմն կ'ուզենք իմանալ թէ ի՞նչ պի-
տի ըլլան անոնք: 21 - (Վասն զի Ա-
թենացիները ամէնն ալ, ու հոն կե-
ցող օտարականները ուրիշ բանի չէին
չարարուի, բայց միայն նոր բան գրու-
ցելու կամ լսելու:)

22 - Այն ատեն Պօղոս Արիստագոսի
մէջ կոյնեցաւ ու ըսաւ, Ով Աթենացի
մարդիկ, ամէն կողմանէ խիտա կրօնա-
ներ կը տեսնեմ ձեզ: 23 - Բանզի ես պտր-
տուելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝
տեսան մի գտայ, որուն միայ գրուած
էր, ԱՆՑՄԱՆՕԹ ԱՍՏՈՒՈՅՆ. ուս-
տի զանիկա զոր դուք չճանչնալով
կը պաշտէք, ես նոյնք ձեզի կը քա-
րողեմ: 24 - Աստուած որ աշխար-
ք ստեղծեց, և անոր մէջի բոլոր
բաները, անիկա երկինքի ու երկրի
Տէրն ըլլալով՝ ոչ ձեռագործ ստաճար-

ներու մէջ կը բնակի, 25 - Ոչ ալ
մարդոց ձեռքով կը պաշտուի՝ բանի
մը կարտի պէս. քանզի ինք կու տայ
ամէնուն կեանք ու շունչ և ամէն
բան: 26 - Աւ բոլոր մարդոց ազգերը
մէկ սրինէ ըրաւ, որպէս զի բոլոր
երկրի երեսին միայ բնակի. և որոշ-
ուած ժամանակներ հաստատեց, ու
անոնց բնակութեան սահմանները՝
զԱստուած փնտաւելաւ: 27 - Որ ըլլայ
թէ խարիստիկով զինք զանեն. թէ-
պէտև մեր ամէն մեկէն ալ հեռու չէ:
28 - Վասն զի անով կ'ապրինք և կը
շարժինք ու կանք, ինչպէս ձեր բա-
նաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ ը-
սին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք:
29 - Աւտոս, որովհետև Աստուծոյ ցե-
ղէն ենք, պէտք չէ որ այնպէս սեպեմք
թէ Էստուածութիւնը նման ըլլայ ու-
րիկի կամ արձամթի կամ քարի, որ
մարդու վարպետութիւնով ու խելքով
քանդակուած է: 30 - Այդ Աստուած
տգիտութեան ամէնները անտես ըն-
ելով՝ հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ
բոլոր մարդոց որ ապաշխարեն: 31 -
Վասն զի ինք օր մը սահմանեց, որուն
մէջ աշխարհ սորարուեթեամբ պիտի
գտտէ այն մարդուն ձեռքով զոր ո-
րոշեց, ու ամէնուն հաւատացուց՝ զա-
նիկա մեռելներէն յարուցանելով:
32 - Երբ մեռելներուն յարութիւնը
լսեցին, ոմանք ծայր կ'ընէին, ոմանք
ալ կ'ըսէին, Այդ բանին համար ու-
րիշ անպաժ մտիկ պիտի ընենք քեզի:
33 - Եւ այպէս Պօղոս անոնց մէջէն
եկաւ: 34 - Սակայն քանի մը մարդիկ
իրեն յարելով հաւատացին, որոնց
մէջ էր Կրիստոսի Արիստագոսի և
Գամարիա անունով կին մը, ու անոնք
հետ ուրիշներ ալ:

ԳԼ ԺԸ

Ասիէ ետև Պօղոս Աթէնքէ գա-
ուելով՝ Կորնթոս եկաւ, 2 - Եւ Հրեայ
մը գտաւ Ակիւղաոս անունով, ծնուն-
դով Պոնտացի, որ իր Պրոսկիդա կոչ
հետ նոր եկեր եր Բաուլոյսէ, (Աղօզի-
տոսի համած հրամանին համար որ բո-
լոր Հրեաները Հռովմէ հետանան,) ու
անոնք բով զնայ: 3 - Եւ որովհետև
ինք արհեստագիտ էր, անոնց բով կե-
ցաւ և կը բանէր, վասն զի արհեստով
գրանագործ էին: 4 - Աւ ամէն շաբաթ

օրերը ժողովարանին մէջ կը խօսէր, և Հրեաները ու Յոյները կը համոզէր: 5-Նա երբ Երզնա և Տիւրքիստի Մակեդոնիայէն իջան, Պողոսը հոգին եւանգով վառուած ըլլալով, Հրեաներուն վախճանով կը հաստատել թէ Յիսուսը Քրիստոսն է: 6-Անոնք ալ երբ դէմ կ'էցան ու կը հայհոյէին, ինք հանդերձները թօթալեղով ըստ անոնց, Ձեր արիւնք ձեր գլուխը, ես անպարտ եմ. սակէ ետև հեթանոսներուն պիտի երթամ: 7-Եւ անկէ երթալով մտաւ մէկուս տունը, որուն անունը *Յուստոս էր, ստուածածտայլայի Բարդէ, որուն տունը ժողովարանին կից էր: 8-Եւ ժողովարանապետը, Կրիստոս, իր բոլոր տունովը հաստաց Տէրոջը. և Կորնթացիներէն շատերը լսելով հաստացին, ու մկրտուեցան: 9-Եւ զիշերը տեփոյի մէջ Տէրը ըստ Պողոսի, Մի վախճար, հապա խօսէ և լուս մի կենար, 10-Վասն զի ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի դէմ պիտի չըլլէ: քեզի մաս մը հասցնելու. քանի այս քաղաքին մէջ ես շատ ժողովարդ ունիմ: 11-Եւ հա՛ն ասորի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստուծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցնէր:

12-Եւ Աքաիայի փոխանորդ ըզեշխին, Գաղիանի, օրերը Հրեաները միտաբանելով Պողոսի դէմ խնայ, և զանիկա տեսնելու տարին, 13-Ըսելով թէ Ասիկա կը հրապարէ մարգիկ օրէնքէն դուրս զԱստուծոյ պաշտել: 14-Ու երբ Պողոս իր բերանը բանալու պատրաստ էր, Գաղիան ըստ Հրեաներուն, իթէ անհրաժեշտն մը կամ չար գործի մը համար ըլլար, ով Հրեաներ, պիտան էր ինծի որ ձեզի մտիկ ընէի: 15-Բայց իթէ վէճը խօսքի ու անուններու և ձեր օրէնքին վրայով է, դուք ձեզմէ տեսէք. վասն զի ես այդպիսի ամենքու դատասար ըլլալ չեմ ուզեր: 16-Եւ զանոնք տեսնելէն վաճառեց: 17-Այն ատեն բոլոր Յոյները Սոսթանէս ժողովարանապետը ընտելին ու տեսնելէն առջև կը ծեծէին, և այս բաներուն վրայով Գաղիան ըստ հոգ չէր ընէր:

18-Պողոս ալ տակաւին շատ մը օրեր հա՛ն մնալէ ետքը, եզրայրներէն հրեաքարելով նաւով դէպ ի Արիւս

գնաց, ու իրեն հետ ալ Պրիսկիլա և Ակիւլա, --մէջ Կեղերայի մէջ եւ զլուսը փոքրած, վասն զի ուստուար էր: 19-Ու երբ Եփեսոս հասաւ, զանոնք հա՛ն ձգեց, և ինք ժողովարանը մտնելով Հրեաներուն հետ կը խօսէր: 20-Եւ իրեն կ'աղաչէին որ ա՛լ տակաւին ժամանակ իրենց քով մնայ, բայց յանձնաւու չեղաւ: 21-Հապա հրաժարելով իրենցմէ՝ ըսելով, *Պէտք է որ անպատճառ այս առաջիկայ ամբերուաղէմի մէջ ընեմ, բայց Աստուծոյ կամքով նորէն ձեզի կը դառնամ: 22-Եւ Կեղերայի համարելով իրաւաբէր էլաւ, ու եկեղեցիին յարեալու, ու երբ իրաւ Անախոր: 23-Եւ ատեն մը հա՛ն կենալէ ետև էլաւ, ու կարգաւ Գաղատացաց երկիրը ու Փոնիգիա կը պարտէր, ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր:

24-Եւ Ապոլոս անունով Հրեայ մը, ծնունդով Աղեքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը, էկաւ հասաւ Եփեսոս, որ զօրաւոր էր սառք գիրքերով: 25-Ասիկա Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր, և ջերմեանով հոգի ունէր նախով կը խօսէր ու կը սորվեցնէր ճշգրտութեամբ Տէրոջը վրայով. բայց ինք միայն Յովհաննէսի մկրտութիւնը գիտէր: 26-Ասիկա սկսաւ ժողովարանին մէջ համարձակ խօսիլ. ու երբ Ակիւլոս ու Պրիսկիլա լսեցին անկէ, ալ զանիկա իրենց քով տան, և տակաւին ճշգրիտ Աստուծոյ ճամբան անոր հասկեցցին: 27-Ու երբ անիկա ուղեց Աքաիայ երթալ, եզրայրները քաղաքից քաղաք շարժուեցան, ու քէք գրեցին սնդուակն ուղակներուն որ զանիկա ընդունին. որ հա՛ն հասնելով շատ օգտակար եղաւ նորճքով հաստացալու ատարի կը յանդիմանէր Հրեաները, սառք գիրքերէն ցուցնելով թէ Յիսուսը Քրիստոսն է:

ԳԼ ԺԹ

Եւ քանի որ Ապոլոս Կորնթոսի մէջ էր, Պողոս վերի կողմերը պարտելով Եփեսոս էկաւ. և քանի մը աշակերտներ գտնելով 2-Ըստ անոնց,

Երբ հաւատացիք, Սուրբ Հոգին առի՞ք արդեօք. անոնք ալ ըսին իրեն, Բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ: 3-Եւ ըստ անոնց, Հապա ինչով մկրտուեցաք. անոնք ալ ըսին, Յովհաննէսի մկրտութիւնով: 4-Պողոս ալ ըսաւ, Յովհաննէս ապաշխարութեամբ մկրտուեցաք մկրտելով: 5-Ու երբ զայս լսեցին, Տէր Յիսուսի անունով մկրտուեցան: 6-Եւ Պողոս երբ անոնց վրայ ձեռք դրաւ, Սուրբ Հոգին անոնց վրայ էկաւ, և լեզուները կը խօսէին ու կը մարգարէանային: 7-Եւ այն բոլոր մարդիկը սասուերկուքի չափ էին: 8-Ու ժողովարանը մտնելով երեք ամիս համարձակութեամբ Աստուծոյ խօսքը խօսելով վրայով կը խօսէր ու կը համոզէր: 9-Իսկ երբ մէկ քանիները կը յամառէին ու դէմ գի դնէին՝ բազմութեան առջև այն ճամբան բամբասելով, ինք անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտները զատեց, ու ամէն օր Տիւրքիստի մէկուս զարատանը մէջ կը խօսէր: 10-Եւ ասիկա երկու տարի տեց, մինչև բոլոր Ասիայի մէջ բնակող Հրեաները ու Յոյները *Տէրոջը խօսքը լսեցին: 11-Եւ Աստուծոյ նշանաւոր Տրուքները կ'ընէր Պողոսի ձեռքով: 12-Այսպէս որ անոր մարմնէն թաշկինակներ ու գոգնեցներ կը տանէին հիւանդներուն, և իրենց ցաւերն կը բժշկուէին, ու չար ոգիները կ'ելլէին: 13-Բայց ստանդական Հրեաներէն մէկ քանիները, որոնք երգիծեցուցին էին, խոսքից անոնց վրայ սրտը չար ոգիներ ունէին, և կ'ընէին, Ձեզ կ'երգիծեցնէք Յիսուսով, զոր Պողոս կը քարոզէ: 14-Եւ այս բանը ընողները Ակիւլոսը Հըրեայ քաղաքէն իրենց քով տան, ու քանի որ անոնք խօսքը լսեցին, և անոր մեծափառութիւնը պիտի խափանուէր, զոր բոլոր Ասիա ու աշխարհ կը պաշտէին: 28-Ու երբ զայս լսեցին, բարկուեցան իրենցմէ: 29-Եւ բոլոր քաղաքը խափանութեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով Գալիոս

ու վերաւորուած դուրս փոխան: 17-Եւ այս բանը եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր Հրեաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ. և անոնց ամէնուն վրայ վախ մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր: 18-Եւ հաւատացիներէն շատեր կու գային, ու կը խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց բրածները: 19-Եւ կախարդութեան հեռուղեներուն շատերը զիրեքներն մէկտեղ բերելով ամէնուն առջև կ'այրէին, և անոնց գինը հաշուեցին ու յիսուս հաղար արժամք քահանայէն զասն: 20-Այսպէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ'աճէր և կը զօրանար:

21-Ու երբ այս բաները լսեցան Պողոս միտքը դրաւ որ Մակեդոնիայէն երթայ. ու կ'ընէր թէ Հոն երթալէ ետքը պէտք է ինծի որ Հռոմով ալ տեսնեմ: 22-Եւ իրեն սպասուորութիւն ընողներէն երկուքը, Տիմոթէոսը ու Երաստոսը, զրկեց Մակեդոնիա, ու ինք ատեն մըն ալ Ասիայի մէջ կեցաւ:

23-Եւ այն ատենները շատ խոգութիւն եղաւ Տէրոջը ճամբուն համար: 24-Քանզի Կեմետրիոս անունով արժամապարժ մը Արեմիսի քահանայի տաճարները կը շինէր արժամթէ, ու ինչ շահ չէր բերէր վարպետներուն: 25-Չորոնք ասիկա մէկտեղ ժողովեց նոյն արհեստին բանուորներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք գիտէք որ այս գործէն է մեր շահը: 26-Եւ կը տեսնէք ու կը լսէք որ այս Պողոսը ոչ միայն Եփեսոսացոյ, հապա գրեթէ բոլոր Ասիացաց շատ ժողովարանները համոզելով միտքերն զարձուց, ըսելով թէ Ձեռքով շինուածները ստուածներ չեն: 27-Ուստի վասնզ կայ որ ոչ միայն այս մեր *կողմը պիտի նախապետի, հապա մեծ տոտուածուհայն, Արեմիսի, տաճարն ալ ոչինչ պիտի սեպուի, և անոր մեծափառութիւնը պիտի խափանուի, զոր բոլոր Ասիա ու աշխարհ կը պաշտէին: 28-Ու երբ զայս լսեցին, բարկուեցան իրենցմէ: 29-Եւ բոլոր քաղաքը խափանութեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով Գալիոս

*Ուստի, Տէր Յիսուսի խօսքը լսեցին

*Կողմ, արհեստը

*Ուստի, Տիմոթէոս

*Ուստի շահին

ու Արիստարքոս Մակեդոնացիները , Պողոսի ճանապարհորդակիցները , ասմոր մեկէն թէւարորն վազեցին 30 - Իսկ Պողոս երբ ուզեց ժողովուրդին մէջ մտնել , աշակերտները թող շտուակն զինք : 31 - Ասիականներէն ալ ոմանք որոնք իր բարեկամներն էին , հօգր զրկելով իրեն՝ կ'աղաչէին որ չհամարձակի թէւարորն երթալ : 32 - Աւստի մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ լսան կր-կանչուումէն , վասն զի ժողովքը շփոթութեան մէջ էր , և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ բանի համար ժողովուրդն : 33 - Եւ բազմութեանը մէջէն յառաջ բերին Աղեքսանդրոսը , զոր Հրեաները յառաջ քշեցին : Աղեքսանդրոս ալ ձեռքը շարժելով՝ կուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ : 34 - Իսկ երբ գիտացան թէ անկեալ Հրեայ է , ամէնը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու շափ կր կանչուումէն թէ Մեծ է եփեսացու Արտեմիոր : 35 - Մակեդոն տանուազակերը բազմութիւնը հանդարտեցնելով՝ բոս , Այլ եփեսացի մարդիկ , որ մարդն է որ չգիտնայ թէ եփեսացուց քաղաքը *մեծ Արտեմիոսի և Կիսոսէ ինկած կուսարն տաճարին պաշտօնեան է : 36 - Ուրեմն այս որ անկիճեի բան մըն է , պէտք է ձեզի հանդարտ կենալ , և յանդգնութեամբ բան մը չընել : 37 - Քանզի դուք այդ մարդիկը հոգ բերէք , որոնք ոչ տաճար կողպատողներ են , ոչ ալ ձեր աստուածուհւոյն հայհոյանք բերն են : 38 - Աւստի եթէ Դեմետրիոսն և իրեն հետ եղած վարպետները մեկուհն հետ բան մը ունին , դատի օրեր կան ու փոխանորդ բարեշն կայ : Թող իրարու դէմ՝ ամբասանութիւն ընեն : 39 - Իսկ եթէ ուրիշ բաներու համար է ձեր պահանջմանքը , զրինաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի : 40 - Վասն զի մերք ալ այսօրուան եղածին համար իրեն խառնվոյրդ մարդիկ ամբասանուելու վտանգի մէջ ենք , քանզի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք այս խառնամբն բազմութեանը համար պատասխան տայ : Եւ այսպէս ըսելով ժողովքը արձակեց :

Եւ աղմուկէն դադարեցէն ետև Պողոս աշակերտները իրեն կանչեց , ու հրաժարական սղջոյն տալով՝ ելաւ որ Մակեդոնիս երթայ : 2 - Եւ այն կողմեր պորտակէ ու շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետև իլլազա եկաւ : 3 - Եւ հն երեք ամիս կենալէ ետք , Հրեաները իրեն դէմ՝ նենգութեան խորհուրդը բրին երբ կ'ուզէր Սերբիս կլլել , աւր հոգր որոշեց Մակեդոնիայի վրայէն դառնալ : 4 - Ու մինչև Ասիս իրեն հետ կ'երթար Բերիացի [Մուսի արքի] Սպարտարոս , և Թեսալոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկուսիոս , և Գալլիսի Կերրացի ու Տիմոթէոս , և Ասիացիք , Տիբերիոս ու Տրոփիմոս : 5 - Ասովք ասովք զազցին ու Տրովպոսի մէջ մեզի կը սարսկին : 6 - Մենք ալ բազարջակերքի օրերէն ետև Փիլիպպէն նուսեցին , և Տինգ օրուան մէջ Տրովպոս կեանք անոնց քով , ու հոն եօթը օր կեցանք : 7 - Եւ մէկշարժի օրը երբ *ժողովուրդ էրք հաց կարելու , Պողոս աղմուկ կը քարոզէր , վասն զի հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի կլլէր , և խօսքը երկընցուց մինչև կէս գիշեր : 8 - Ու շատ կը խօսէին իրարմ այն վերի սենեակը՝ լապտերներ կային այն վերի սենեակը՝ ուր մենք ժողովուրդն էինք : 9 - Եւ երբ աստարդ մը , Եւստիոս անուն , պատուահանին վրայ նստած՝ խորունկ բունի մէջ մտեր էր . երբ Պողոս խօսքը երկընցուց , անիկա խորունկ քնով ըրաւ նուած՝ երբորդ գասիկոնէն վարինկաւ , ու զանիկա մեռած վերցուցին : 10 - Եւ Պողոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ ու զրկեց շաւիւն ու կ'ըսէր , Մի խառնվոք , վասն զի ասոր հոգին իր մէջ է : 11 - Եւ վեր կլլելով՝ հացը կարեց ու կերաւ . ու երկար խօսելով մինչև առտու , ետքը կլլաւ գնաց : 12 - Եւ այն պատանին սղջ բերին . ու մեծուպէս միխթարուեցան : 13 - Իսկ մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ կլլանք դէպ ի Ասոն , ուրիշ Պողոսը պիտի տանէինք , վասն զի այնպէս ապագրեր էր , որովհետև ինք խցամաքով պիտի երթար : 14 - Ու երբ Ասոնի մէջ մեզի հանդիպեցաւ , ասինք զանիկա և Միտիլենէ

*Մահ, աշակերտները ժողովուրդ էին
†Կոմ, քայելով

եկանք : 15 - Անկէ ալ նուերով հետեւեալ օրը Կիոսի դիմաց հասանք . և միւս օրը Սամոս հասանք , ու Քէրեք Տրովպոն կենալով՝ միւս օրը Մելիտոս կեանք : 16 - Վասն զի Պողոս միտքը դրեր էր որ նաւով անցի իփիսոսի քովէն , որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամանակ անցնէ , որովհետև կ'արարար որ եթէ կարելի է իրեն , Պէնտէկոստէն օրը երուսուղէմ՝ ըլլայ : 17 - Եւ Մելիտոսէ հօգր զրկեց իփեսոս ու եկեղեցիներ կրեցներ կանչեց : 18 - Ու երբ իրեն եկան , բաւ աննց , Գուք գիտէք որ այն ասաւջին օրէն հետեւ որ եւ Ասիս կկայ , ինչպէս ձեզի հետ վարուեցայ բոլոր ժամանակը : 19 - Ամենայն խնարհութեամբ Տերուր ճառայելով , և շատ արցունքով ու փորձութիւններով որոնք Հրեայ նենգութիւններէն ինծի պատահեցան : 20 - Ինչպէս Էսթիւսը՝ եւ չկեցայ օգտարար բաններէն բնու մէկը ձեզի զուցեղէ , ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ սորվեցնելէ : 21 - Վկայութիւն տալով Հրեայ և Յունաց աւր՝ երկու Սառուած ապաշխարութեան համար , ու մեր Տեր Յիսուս Բրիտանի վրայ եղած հաւաքին համար : 22 - Եւ Տիմոս ահա եւ հոգիով կարուած՝ իրեւսուղէմ կ'երթամ , և հոն ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր : 23 - Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ ինչ կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը պատեն : 24 - Իսկ եւ բանի մը համար հոգ չեմ ընէր , և իմ անձ պատուական չեմ սեպեր , միայն թէ իմ իմքանցքը ու բարիութեան կատարեմ , և այն պաշտօնը՝ զոր Տեր Յիսուսն տուի Ասառուծոյ շնորհաց աւետարանին վկայ ըլլալու : 25 - Եւ Տիմոս ահա եւ գիտեմ որ ալ իմ երես պիտի չտեսնէք դուք ամէնդ , որոնց մէջ պարտեցայ Ասառուծոյ թագաւորութիւնը քաղաքի : 26 - Աւստի այսօր կը վկայեմ ձեզի , որ եւ անկարող եմ ամէնուն արեսնէն : 27 - Վասն զի եւ չկեցայ Ասառուծոյ բայք կարեք ձեզի յայտնելէ : 28 - Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձերուն և յայտ հօտին , որուն վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ անուսչ գրաւ : *Ասառուծոյ եկեղեցին հավաքելու զոր եր

արեւնովը ստացաւ : 29 - Քանզի գիտեմ որ իմ զատուելու ետքը ձեր մէջ *յափշտակող գայլեր պիտի մտնեն , որոնք պիտի չնստան ձեզին : 30 - Եւ ձեզմէ ալ այդպէս մարդիկ պիտի կլլեն , որոնք ճուռ բաներ պիտի խօսին՝ աշակերտները իրենց ետևէն քաշելու համար : 31 - Աւստի արթնան կեցէք , և միաբերինդ բերէք՝ որ երեք տարի գիշեր ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցունքով խրատելէ : 32 - Եւ Տիմոս , երպայնք , կը յանձնեմ՝ ձեզ Ասառուծոյ ու անոր շնորհաց խօսքին , որ կարող է չինելու և բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու : 33 - Մէկուհն արձաթիւն կամ րակիին կամ հազուատին ջրակացայ : 34 - Գուք ձեզմէ գիտէք որ ինծի և ինծի հետ եղողներուն պէտքերը այս ձեպերս հոգացին : 35 - Ամէն բան ձեզի ցուցուցի , թէ այսպէս պէտք է աշխատել ու ակարներուն օգնութիւն ընել , և միաք բերել Տեր Յիսուսի խօսքը՝ զոր ինք բուս , Աւելի երանելի է ասը քան թէ տաներ : 36 - Եւ երբ զայս բուս , անոնց ամէնուն հետ ճուռ կի վրայ գալով՝ այցովք բրաւ : 37 - ամէնն ալ ստատիկ կուրային , ու Պողոսի պարտանցին վրայ ինչպէս՝ զանիկա կը համարուէին : 38 - Սիրտերին կը ցաւէր մտնուանդ այն խօսքին համար՝ որ կ'ըսէր թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երեսը . և զանիկա ճամբայ զրին մինչև նաւը երթուլ :

Ու երբ կլանք ու անոնցմէ զատուեցանք , շտախնուելով կով եկանք . և միւս օրը Հառոսն , ու անկէ Պատար 2 - Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար , ու անոր մէջ մտնելով՝ ճամբայ կլանք : 3 - Եւ երբ իկարոս երևցաւ , զանիկա ձիւս կողմերիս թողելով՝ դէպ ի Սերբիս նուսեցինք և Տրուրոս կլանք , վասն զի նաւը հոն պիտի թափէր եւ բեւեր : 4 - Եւ աշակերտներ գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք , որոնք Սուրբ Հոգիով կ'ըսէին Պողոսի որ երուսուղէմ չեղէ : 5 - Ու երբ այն օրերը անցուցինք , կլանք ու կերթամ լինք . ամէնն ալ կիներով ու տղաք-

*Կոմ, քատակար

*Մահ, Տերուր

ու ամէն տեղ բարձրովն գոհ ըլլալով, շնորհակալ ենք, այլ պատասխան Փե- լեան : 4 - Բայց ըստ որ ալ աւելի լեւան ձրուած թիւն չամբքեզ, կ'աղաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ականջ դնես, որ Տրամանօտարար դէպէ՛ եօնքս : 5 - Վասն զի մենք այս մարդը գտանք սպականիչ և խռովարար բոլոր Հրեաներուն որոնք աշխարհի մէջ են, և Նազովրեացոյ աղանդին առաջնորդ : 6 - Որ տաճարն ալ ուղեց պղծել . զոր բռնեցինք ու մեր օրէնքին Տրամանօտ ուղեցինք գատատանը ընել : 7 - Բայց Լիւսիաս Տաղարարացի եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր ձեռքէն առաւ : 8 - Եւ Տրաման բրաւ որ անոր գատտախազները քեզի գտն, զոր գունք քննելով կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ այն ամէն բաներուն, որոնք Տրամար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք ասոր վրայ : 9 - Հրեաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝ ըսին թէ այդպէս է :

10 - Պատասխան առաւ Պողոս, (երբ կուտակար անոր աչք բրաւ որ խօսի) Գիտնալով որ շատ տարիներէ Տեոս գունք այս ազգին գատաւարն ես, աւելի յօժարութեամբ ինձի վերաբերեալ բաներուն Տրամար պատասխան կու տամ : 11 - Որովհետեւ կրնաս գիտնալ որ ես տառակերտ օրէ աւելի չե՛ք քանի որ Երուսաղէմ կայ երկրպագութիւն ընելու : 12 - Եւ զիս տաճարին մէջ մէկուն Տեոս վիճաբանութիւն ընելու վրայ, կամ բազմութիւնը մէկտեղ ժողոված չգտան, ոչ ալ ժողովարարներուն մէջ : 13 - Եւ ոչ քաղաքին մէջ . ոչ ալ կրնան սպառնացանել այն բաներ, որոնք Տրամար Տրաման ամբաստանութիւն կ'ընեն ինչի դէմ : 14 - Բայց զայս կը խոստովանիմ քեզի թէ այն ճամբուն Տրամանտ զոր ասունք Տրաման կ'ընեն, ես այնպէս կը պաշտեմ իմ Տրամանի Ատուածոս, Տաւատալով այն ամէն բաներուն որոնք օրէնքին և մարգարէներուն մէջ գրուած են : 15 - Եւ յոյս ունիմ առ Ատուած, ինչպէս ասոնք ալ անկեղծութիւն ունին, որ մեռելներու յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արգարներուն և թէ՛ մեղաւորներուն : 16 - Եւ ես այս բանին Տրամար կը զանամ, որ ամէն տանն մարդու յղծմանը ունենամ Ատուածոյ առջև ու մարդոց առջև : 17 - Արդ ես շատ տարիներէ ետե կեպայ իմ աչ-

քիս ողորմութիւններ բերելու ու ընծաներ քոյ : 18 - Այսպէս քանի մը Աստուծի Հրեաներ զիս տաճարին մէջ մարբուած գտան, ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբողջով : 19 - Որոնք պէտք էր առջևդ զայլ ու ամբաստանութիւն ընել, եթէ իմ վրայոյն ըլլաւ բան մը ունէին : 20 - Կամ թէ ասոնք իրենք թող ըսն, ինչ անխառնութիւն գտան իմ վրաս, երբ ասանք կայներ Տրամար, որ երբ իրենց մէջ կային էի, կանչեցի թէ Մեռելներու յարութեանը Տրամար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ : 22 - Եւ Փելիքոս *ուրջ անգամի թողուց զանեղ, վասն զի աւելի տեղեկութիւն ունէր այն ճամբէկ վրայով : ու ըսաւ, երբ Լիւսիաս Տաղարարացի հո՛ւ իջնէ, պիտի քննեմ ձեր գործը : 23 - Եւ Տրամանքեանք Տրաման բրաւ որ զանկեղ պահէ, և ընդարձակութիւն տայ, ու իրենեւրէն մէկը չարգիլէ անոր սպասուորութիւն ընելէ կամ անոր բով երթալէ :

24 - Եւ քանի մը օրէն ետե Փելիքոս եկաւ իր Իրուսիդա կնոջ Տեոս որ չըրէնայ էր, ու Պողոսը կանչել տուաւ, և լսեց անիկ այն Տաւատքին Տրամար որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ է : 25 - Ու երբ անկեղ արդարութեան ու ժողովարարութեան և գալու գատատանին վրայով կը խօսէր, Փելիքոս զարհուրեալով, պատասխան տուաւ, Գուն Տրաման գնա, որ երբ ժամանակ ունենամ, ես քեզ անորէն կը կանչեմ : 26 - Նոսե յոյս ունի որ Պողոսի կողմէն իրեն ստակներ որ Տրամար Տրաման շատ անգամ կանչել կու տար զանկեղ ու անոր Տեոս կը խոսակցէր : 27 - Բայց երբ երկու տարի եղաւ, Փելիքոս տեղ Պորկիոս Փետտոս եկաւ : Փելիքոս ալ Հրեաներուն շնորհք ընել ու զեղով Պողոսը կապուած թողուց :

ԳԼ ԻԵ

Արդ երբ Փետտոս էր Երուսաղէմ գաւառը Տրաման, երբ օրէն ետե Կետարայէ Երուսաղէմ՝ Ելուա : Եւ ինտարայէ Երուսաղէմ՝ Ելուա : Եւ ինտարայէ Երուսաղէմ՝ Ելուա : Եւ ինտարայէ Երուսաղէմ՝ Ելուա : Եւ ինտարայէ Երուսաղէմ՝ Ելուա :

*Ուրջ, այս բաները լսելով ուրիշ +Ուրջ, տրուի, որպէս զի գանկեղ արձակէ

քահանայապետը ու Հրեկց զլիւսուորները անոր ինքնազինելու էրեջ Երուսաղէմ : 3 - Եւ կ'աղաչէին իրեն և շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ, որպէս այլ զանկեղ Երուսաղէմ բերելու պի. ու իրենց դարան կը պատրաստէին ճամբուն մէջ զանկեղ սպաննելու : 4 - Բայց Փետտոս պատասխան տուաւ, որ Պողոս Կետարայի մէջ պահուի, և որ ինչ շատ շանցած Տեոս պիտի երթար : 5 - Ուստի ձեզմէ որոնք որ կարող են, ըսաւ, քննէ Տեոս թող իջնել, և եթէ այն մարդուն վրայ յանցանք մը կայ, թող անոր դէմ ամբաստանութիւն ընեն : 6 - Եւ Տեոս *ուրջ կամ ասոր օրէ աւելի չկենայով, Կետարիս իջաւ : ու Տեաեեալ օրը ասեանք նստելով՝ Տրաման բրաւ որ մարդը բերն : 18 - Անոր գատտախազներն ալ ներկայանալով, իմ կատկած բրած յանցանքներէս մէկն ալ յատուջ չէին բերեր : 19 - Հապա մէկ քանի իրենցիկներ ունէին անոր Տեոս իրենց իրենց վրայ, և Յիսուս առաջնով մեռածի մը վրայ, որս Տրամար Պողոս կ'արբ թէ կենդանի է : 20 - Ու երբ արտաբանութիւն մէջ էի այս բանին քննութեանը վրայով, բոի թէ Կետարիս Երուսաղէմ երթալ, և Տեոս այս բանէր ասեանք իրենց, և ոչ ասձարին, ոչ ալ Կայարին դէմ յանցանք մը բրած եմ : 9 - Բայց Փետտոս ուղեղով ար Հրեաներուն շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ Պողոսի ու ըսաւ, Կետարիս Երուսաղէմ ելլել, և Տեոս այդ բաներուն վրայով իմ առջև գատուելի : 10 - Պողոս ալ ըսաւ, Կայարին ասեանք կայինք եմ, ուր պէտք է ինձի գատուել . ես Հրեաներուն անխառնութիւն մը բրած չեմ, ինչպէս գուն ալ աղէկ զիտու : 11 - Փանքի եթէ անխառնութիւն մը և մահաւան արժանի բան մը բրած եմ, ես մեռնելէ չեմ քաշուիր, բայց եթէ չկայ ի՛նչպէս այն բաներէն մէկն ալ որոնք Տրամար ասանք ինձի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չկրնար զիս ասանց շնորհել : Կայարին կը բողոքեմ : 12 - Այն տե՛ն Փետտոս խորհրդակցանքուն Տեոս խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ Կայարին բողոքեցիր, Կայարին պիտի երթաւ : 13 - Եւ քանի մը օր անցնելէն ետե՛

13 - Եւ քանի մը օր անցնելէն ետե՛

*Ուրջ, ասոր օրէ աւելի կենայով

Ինքնազ ըր ըսաւ, Հո՛ւ մարդ մը կայ զոր Փելիքոս բանտարկուած թողուցեր է, 15 - Որուն վրայով, երբ Երուսաղէմ գացի, քահանայապետները ու Հրեաներուն ձեռքը խնցրուցին ինձի, և կը խնդրէին որ անոր դէմ գատապատմութեան վճիռ դրուի : 16 - Որոնց պատասխան տուի թէ Հուրման յեղաց սովորութիւնը թէ մարդ մը կորստեան շնորհել, մինչև ամբաստանուածը ամբաստանողները զինանք չունենայ, ու այն ամբաստանութեանը պատասխան տալու պատե Տեոս ինձ չարուի իրեն : 17 - Ուստի երբ ասանք քննէ Տեոս Տեոս եկան, ամենէն չուշուցուցի, Տապա Տեաեեալ օրը ասեանք նստելով՝ Տրաման բրաւ որ մարդը բերն : 18 - Անոր գատտախազներն ալ ներկայանալով, իմ կատկած բրած յանցանքներէս մէկն ալ յատուջ չէին բերեր : 19 - Հապա մէկ քանի իրենցիկներ ունէին անոր Տեոս իրենց իրենց վրայ, և Յիսուս առաջնով մեռածի մը վրայ, որս Տրամար Պողոս կ'արբ թէ կենդանի է : 20 - Ու երբ արտաբանութիւն մէջ էի այս բանին քննութեանը վրայով, բոի թէ Կետարիս Երուսաղէմ երթալ, և Տեոս այս բանէր ասեանք իրենց, և ոչ ասձարին, ոչ ալ Կայարին դէմ յանցանք մը բրած եմ : 9 - Բայց Փետտոս ուղեղով ար Հրեաներուն շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ Պողոսի ու ըսաւ, Կետարիս Երուսաղէմ ելլել, և Տեոս այդ բաներուն վրայով իմ առջև գատուելի : 10 - Պողոս ալ ըսաւ, Կայարին ասեանք կայինք եմ, ուր պէտք է ինձի գատուել . ես Հրեաներուն անխառնութիւն մը բրած չեմ, ինչպէս գուն ալ աղէկ զիտու : 11 - Փանքի եթէ անխառնութիւն մը և մահաւան արժանի բան մը բրած եմ, ես մեռնելէ չեմ քաշուիր, բայց եթէ չկայ ի՛նչպէս այն բաներէն մէկն ալ որոնք Տրամար ասանք ինձի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չկրնար զիս ասանց շնորհել : Կայարին կը բողոքեմ : 12 - Այն տե՛ն Փետտոս խորհրդակցանքուն Տեոս խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ Կայարին բողոքեցիր, Կայարին պիտի երթաւ : 13 - Եւ քանի մը օր անցնելէն ետե՛

23 - Ու Տեաեեալ օրը երբ Ազրիպպա ու Բերիլիէ մեծ Տանգետով եկան, ու ասեանք մտան Տաղարարայէներով և քաղաքին պատասխան մարդոցմով մէկտեղ, Փետտոս ալ Տրաման ընելով բերին Պողոսը : 24 - Եւ ըսաւ Փետտոս, Ազրիպպա արքայ, և գուք ալ բոլոր մարդիկ ու մեզի Տեոս էք, ստիկա կը տեսնէք . ասոր վրայով Հրեաներուն թոյր բազմութիւնը ինձի ներկայանալու Երուսաղէմի մէջ և Տեոս ալ, ու կ'աղաչակէին թէ Պեպո չէ որ ալ աստիկա ողջ մնայ : 25 - Բայց ես որ Տաղարար թէ անկեղ մեռելու արժանի բան մը բրած չէ, և ինք որ վէ՛ն Տապա Կայարին բողոքեց, որչեցի որ

*Յանք քննութեանը

ըրկեմ զանիկա . 26 - Որու համար հաստատ ըան մը չունիմ գրելու իմ աերթս . ուստի ստիկա ձեր առջև բերի . և մանաւանդ քառաջևդ ում Ագրիպպաս արքայ , որպէս զի , քննութիւն ըլլալէ ետև գրելու ըան մը ունենամ . 27 - Վասն զի ինծի անվայել կ'երևանայ որ բանաստիկեալ մը զրկեմ , և անոր վրայ Գրոստոս յանցանքները չեմացնեմ :

ԳԼ ԻԶ

Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պոզոսի , Հրաման է քեզի որ դուն քեզի համար թողու : Այն առին Պոզոս ձեռքը երկրնցնելով իրեն համար պատասխան տուաւ . 2 - Հրեաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր անբարատնութիւններուն համար , ում Ագրիպպաս արքայ , ես զիս երանելի կը սեպեմ , որ այսօր բուռաջևդ պատասխան պիտի տամ . 3 - Մանաւանդ որ դուն Հրեաներուն ըտլը տոյրութիւնները և ինդիրները աղէկ գիտես , անոր համար կ'աղաչեմ որ երկայնատեւ ինծի մտիկ ընես : 4 - Արդ իմ մանկութիւնս ի վեր իմ ինչպէս ապրելուս , սկիզբէն երուսաղէմ իմ ազգիս մէջ ըլլալով , ըտլը Հրեաները սեղեակ են : 5 - Բանցի առաջուրէն ի վեր զիս գիտին , (եթէ ուզեն վկայել ,) որ մեր կրօնքին ամենէն զգուշաւոր ձամբուն պէս փարիսեցի տպեր եմ . 6 - Եւ հիմա աքեռուցից կը դատուիմ Աստուծոյ մեր հայրերուն եղած խոստանքին յոյսին համար . 7 - Որու , մեր տասուերկուցիդ անգառար գեշեր ու ցորեկ պաշտելով , և իստան համեմ . ես այս յոյսին համար Հրեաներէն կ'ամբաստանուիմ , ում Ագրիպպաս արքայ : 8 - Ինչ . չհաւատարմէ ըան կ'երևնայ ձեզի թէ Աստուծոյ մեղքները կը յարուցանէ : 9 - Ես ինքս ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս Նազարեցիի անուան զէմ շատ բաներ ընել . 10 - Զոր բրի այ Նրոստրէմի մէջ , և բահանայտպեաներէն իշխանութիւն տուած՝ սուրբերէն շատերը բանաստիկեցի , ու անոնց սպաննուած տակերը հաւանութիւն տուի : 11 - Եւ բոլոր ժողովարաններուն մէջ շատ անգամ զաննք պատժելով կը բռնադատեի որ հայհոյն , և անոնց դէմ՝ սաստիկ կատ-

ղած՝ մինչև օտար քաղաքները կը հաւածէի : 12 - Այսպէս երբ Գամաղոս ալ կ'երթայի , բահանայտպեաներէն իշխանութիւն ու հրաման տուած , 13 - Աեսորուան աստիք ձամբուն վրայ , ում արքայ , երկիրքէն լոյս մը ստայ արեւին լուսաւորութիւնն տեղի՝ ըտլը արեւիքս ծագած , նաև անոնց բոլորտիքը որոնք ինծի հետ կ'երթային : 14 - Ու երբ մենք ամենս գետինը ինկուեք , ձայն մը լսեցի որ երբայական լեզուով ինծի կ'ըսէր , Սուուզ , Սուուուզ , ինչո՞ւ զիս կը հալածեն . դրժուար ըան է քեզի խժամի դէմ կեց զարնել : 15 - Ես ալ լսի , Գուն ս'վ ես , Տէր . և անիկա ըսաւ , Ես եմ Յիսուս զոր դուն կը հալածես . 16 - Բայց ելիր ու ոտքիդ վրայ կայնէ . վասն զի ստոր համար քեզի երեցոյ , որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու այն բաներուն զորքս սեսար , ու այն բաներուն որոնցմով պիտի երևնամ քեզի , 17 - Բեց աղատելով այդ ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն , որոնց հիմա քեզ կը զրկեն , 18 - Անոնց աչքերը բանալու , խաւարէն լոյսի , ու Սասանայի իշխանութիւնէն Աստուծոյ դարձնելու , որպէս զի անոնք մեզքերու թողութիւն տանին , և սուրբերուն հետ մասնակցը ըլլան ինծի հաւատալով : 19 - Ուստի , Ագրիպպաս արքայ , այն երկնային տեսիլքն անհնալանդ չեղայ ե . 20 - Հպաս առաջ Գամաղոսու ու երուսաղէմ կողմերուն , և բոլոր Հրեատանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոյցն որ ապաշխարեն ու Աստուծոյ դառնան . և ապաշխարութեան տրժամաւոր գործեր գործեն : 21 - Այս արածառու Հրեաները զիս տաճարին մէջ բանցին , և կը զանային որ արաններն 22 - Ասիայն Աստուծոյ օգնութիւն հասնելով մինչև այսօր ողջ մնացի՝ պզտիկի ու մեծի վկայութիւն տարով , բան մը չըրուցելով այն բաներու զուրմ զորնք մարդարէները և Մովսէս թուսեցան թէ պիտի ըլլային . 23 - Թէ Բիրիստոս պիտի չարչարուէր , և թէ անիկա ամենէն առաջ մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի բարուղի ժողովուրդին ու հեթանոսներուն : 24 - Եւ քանի որ անիկա այսպէս պատասխան կու տար իրեն համար , ֆեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ , Կը

խելագարին , Պոզոս շատ կարգացուցութիւնդ քեզ կը յիմարեցնէ : 25 - Պոզոս ալ ըսաւ , Ես չեմ խելագարի , ում պատուական Փեսաս , հայաս ճշմարտութեան և զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ : 26 - Բանցի այս բաները թագաւորը գիտէ , որուն առջև ես ալ համարձակ կը թուիմ . քանզի չեմ կարծեր թէ տանցնէ ըան մը անկէ ծածկուած ըլլայ , վասն զի այս բանը անկիւնի մը մէջ եղած չէ : 27 - Մարգարէներուն կը հաւատան , Ագրիպպաս արքայ , գիտեմ որ կը հաւատար է : 28 - Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պոզոսի , Քիչ մնաց որ զիս համոզես Բիրիստոս ըլլալու : 29 - Պոզոս ալ ըսաւ , Աստուծոյ կը խնդրէի որ թէ՛ քիչով թէ՛ շատով , ոչ թէ միայն դուն , հայաս ամենն ալ որոնք այսօր ինծի կը լսեն , այնպէս ըլլան ինչպէս ես եմ , այս կոպերէն զատ :

30 - *Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու ինքնիկէ , և անոնք որ իրենց հետ նստեր էին : 31 - Ու զուրմ ելլելէ ետև , իրարու հետ թուսեցան ու բռնի թէ Այս մարդը մեռնելու կամ կապարէն արժանի բան մը չենէր : 32 - Ագրիպպաս ալ Փեսասի ըսաւ , Կարելի էր այս մարդը արձակել , եթէ Կոյսրին ըտլըքած ըլլար :

ԳԼ ԻԷ

Երբ որոշուեցաւ որ նաւով Իստուս ինք իրձանք , Պոզոս և ուրիշ բանի ինչ կապաւածներ յանձնեցին հարիւրապետի մը , որուն անունը Յուլիոս էր , Սերատոսեան գաւնդէն : 2 - Եւ Ագրիպպասն ալ մտնելով ձամբայ կեանք , ու Ասիայի կողմերէն պիտի նաւեկէր . Թեսագոնիկէ եղող Արիստակէսը Մակեդոնացի ալ մեզի հետ տարքսու Մակեդոնացի որը Սիդոն իջուեք էր : 3 - Եւ հետեւեալ որը Սիդոն իջուեք և Յուլիոս մարգաւորութիւն ցուցնելով Պոզոսի , հրաման տուաւ որ բարեկամներուն երթայ ու գորման գանէ : 4 - Եւ անկէ ելլելով Կիպրոսի վարի կողմէն նաւեցինք Տոլոնի դէմ ըլլալու համար : 5 - Ետքը Կիլիկիայի ու Պառֆիլիկիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով

Լիկիայի Միսա առաջ իջանք : 6 - Եւ հարիւրապետը հոն Աղէքսանդրացի նաւ մը գտնելով , որ Իսապի կ'երթաւ , շատ օրեր կամոց կամոց նստելով հազիւ թէ Կիլիկոսի քովըը հասանք : 7 - Եւ Տոլոն մեզի դէմ ըլլալով Կրեակի և Տոլոն մեզի դէմ ըլլալով Կրեակի վարի կողմէն Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք : 8 - Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝ սեղ ինչ եկանք , որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ կ'ըսուէր , որու մտա էր Աստեա քաղաքը :

9 - Ու երբ շատ ժամանակ անցաւ , և նաւին ձամբայ իրելի ու վտանգաւոր էր , ծովին տակնն ալ արգէն անցած ըլլալով , Պոզոս իրատ կու տար , 10 - Եւ կ'ըսէր անոնց , Մարդիկ , ես կը տեսնեմ որ այս նաւին ձամբայ ընելու տառապանքով ու շատ քնատով պիտի ըլլայ , ոչ թէ միայն բեռնն ու նաւին՝ հայաս մեր անձերուն ալ : 11 - Բայց հարիւրապետը ասելէ նաւապետին և նաւաւարին մտիկ կ'ընէր՝ քան թէ Պոզոսի խօսքերուն : 12 - Ու որովհետև այն նաւահանգիստը յարմար չէր ձևուր հոն անցընելու , շատերը խորհեցան անկէ երթալ , որ թերեւս կարող ըլլան Փիւնիկէ հասնել ու ձմեռը հոն կենալ , որ Կրեակի նաւահանգիստ մըն է , ու դէպ ի հարաւ և արեւմտեան հիւսիս կը նայի : 13 - Ու երբ հարաւային մեզմ հով մը փչեց , կարծելով թէ իրենց գիտուորութեանը հասեր են , ձամբայ ելան ու Կրեակի քովերէն կ'անցնէին : 14 - Եւ շատ առան շանցած՝ մըրկացել հով մը ելաւ անոր դէմ , որ Եւրակիկոս կ'ըսուէր : 15 - Երբ նաւը յաղիւսակուցեալ և հովին դէմ չկրցաւ գիմանալ , թողտուած կ'երթայինք կու գայինք : 16 - Եւ դէպ ի փոքր կողի մը ետեկ կողմը գիմելով , որ Կիպրոս կ'ըսուէր , հազիւ կրցանք մտնելուր բանէր : 17 - Զոր ու կրցանք մտնելուր արձամեկով՝ նաւը ասիկէն կապուցին . և վախճալով , որ ըլլաւ թէ * յորձանուտը իջան , որ աստագատար իջեցուցած՝ այնպէս կ'երթային ու կու գային : 18 - Եւ որովհետև աստիկ այլեւորութեան մէջ հետևեալ որը բեռերը դուրս նետեցին : 19 - Ու երբորդ որը նաւին գործիքները ձեռքովնուր դուրս նետե-

*Պատմ. Եւ երբ այս բաները ըսաւ , ոտքի

*Կամ , ծանոթաւոր

ցինք: 20 - Աւ երբ շատ օրեր ոչ արե ոչ այլ աստղեր կ'երևնային, և փոթօրէիլք բիշ չէր մեր վրայ, այլ բոլորովին մեր աղաատեւեղ յայտ վերցաւ: 21 - Եւ որովհետեւ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, այն ատեն Պօղոս անոնց մէջ կոյնելով ըսաւ, Ով մարդիկ, պետք էր ձեզի որ ինձի մտիկ ընելիք ու կրեա՞տէ չելէիք, և այս ստատարանքը ու վնասը չբաշխէիք: 22 - Աւ հիմա ձեզ կը յորհորեմ որ սիրտ առնէք, քանզի ձեզմէ մեկուն անձին վնաս մը պիտի չըլլայ, բայց միայն նաւին: 23 - Վասն զի այս գիշեր երեցաւ ինձի հրեշտակը այն Աստուծոյն, որուն եմ ես և զոր կը պաշտեմ, 24 - Եւ բաւ Մի վախնար, Պօղոս, Կայսրին գիտաց պէտք է որ ելլես դուն. և ահա Աստուծո՞ք քեզի շնորհեց այն ամէնը, որոնք քեզի հետ նաւին մէջ են: 25 - Աւստի, մարդիկ, սիրտ առէք, վասն զի ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ սյապես պիտի բլլայ, ինչպէս ինձի դրոցուեցաւ: 26 - Միայն թէ պէտք է որ կզգի մը ինձանք: 27 - Աւ երբ ասանդարտորոգ զիշերն էր որ Ագրիտական ծովուն մէջ կը տարուր երէկոյն, կեպղիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ երկրի մը մտահեցեր են: 28 - Եւ գնտալը ձգելով քսան գրկաչափ գտան. ու քիչ մըն ալ յառաջ երթնայով նորէն ձգեցին, և ասանը շինեց գրկաչափ գտան: 29 - Աւ վախնայով որ չըլլայ թէ քարտ անգիբ ինձան, ետեի կողմէն չար խորիսի ձգեցին, և առտու բլլալուն կը փափաքէին: 30 - Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով մակոյկը ծովը իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ առջեի կողմէն ալ խորիսիները պիտի ձգեն: 31 - Բայց Պօղոս ըսաւ հարեւրագետին ու զինուորներուն, իթէ ատմք նաւին մէջ չկենան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ: 32 - Այն ատեն զինուորները մակոյկին ջուսանները կտրեցին, և թողուցին որ դուրս իյնայ: 33 - Աւ երբ առտու բլլալու վրայ էր, Պօղոս կ'աղաչէր անեուն որ կերակուր առան, բռնով, Ասոր տանըչորս օր է որ դուք սպասելով անօթի մնացիք էք, ու բան մը կերած չէք: 34 - Աւստի կ'աղաչեմ ձեզի որ կերակուր առաւ, վասն զի այս ալ մեր աղաատեւ թեանը համար է. քանզի ձեզմէ մեկուն զիւն մոզ մը պիտի չհորտուի:

35 - Եւ սյապես բռնով հաց առաւ, ու ամէնուն առջև Աստուծո՞ք հօհացաւ, և կտրելով սկսաւ ուտել: 36 - Եւ ամէնն ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կերակուր կերան: 37 - Եւ նաւին մէջ ամէնա երկու հարիւր եօթանասուերկէց հոգի էինք: 38 - Երբ կշտացան կերակուրով, նաւը թեթեւացանց ջրերը ծովը թափելով:

39 - Աւ երբ առտու եղաւ, ցամաքը չէին ճանչնար, միայն թէ ծոյ մը կը նշմարէին որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ կտրել է նաւը անոր մէջ մխն: 40 - Եւ խորհիսները կտրելով ծովը ձգեցին, ու զեկերուն կտպեր թուցուցին, և առաջատար հովին բանալով զէպի այն ծովեզերքը կ'երթային: 41 - Եւ այնպիսի տեղ մը իյնալով որուն երկու կողմը ծով էր, նաւը նստեցուցին. և նաւին առջեի կողմը իրելով անչորձ մտաց, ու ետեի կողմը այլեքներուն աստակութենէն կը քակուէր: 42 - Զինուորներն ալ խորհուրդ բրին որ կառուածները սպաննեն, որ չըլլայ թէ մեկը լողայ ու փախչի: 43 - Բայց հարեւրագետը, որ Պօղոսը աղաատ կ'ուզէր, արգիւնջ զանոնք այն խորհուրդէն, և հրաման ըրաւ թէ որքն որ կրնան լողայ, թող անոնք առաջ նետուին ու ցամաքը ելլեն: 44 - Եւ մնացածները, ոմանք տարտակներով և ոմանք նաւին --բէր բանեցով, և սյապա ամէնը աղաատեցան, ցամաք ելան:

ԳԼ ԻԸ

Աւ երբ ազատեցան, զիտցան որ այն կզգին անուր Մելիտէ էր. և յորտարտաները քիչ մարդասիրութիւն չցուցուցին մեզի: 2 - Վասն զի կրակ վառեցին, և մեզ ամէնա ալ բնդուներին՝ մեր վրայ հասած անձերին հասմար ու ցուրտին համար: 3 - Աւ երբ Պօղոս շատ մը խելու ժողովեց և կրակին վրայ դրաւ, տարութենէն ի՞՞ծ մը ելաւ, անոր ձեռքը բռնեց: 4 - Բարբարոսներն ալ երբ այն բնդանք տեսան անո՞ւ ձեռքէն կրակուած՝ իրարու կ'ըսէին, Անշուշտ ասիկա մարդասպան մըն է, որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ, Բայց իրաւունքը թող չառաւ, որ ապրի: 5 - Իսկ անիկա գաղտնի կրակին մէջ թօթվելով իրեն վնաս մը չեղաւ:

6 - Աւ անոնք կը սպասէին որ անիկա ուռնայ, կամ յանկարծակի մեռած ինչոյ. բայց երբ շատ մը սպասեցին, ու տեսան որ իրեն վնաս մը չեղաւ, կարծիքնին փոխելով կ'ըսէին թէ աստուծո՞ք մըն է: 7 - Եւ այն տեղին յորտարտիկը կզգին զիտուր մարդուն ազարակները կային, որուն անուր Պագրիտ էր, որ մեզ բնդուներց և երէք օր հիւրասիրութեամբ իրեն քով գահացեց: 8 - Աւ եղաւ որ Պագրիտի հայրը ջերմով և թանջքով հիւանդացած պատկած էր. ու Պօղոս անոր քով մտաւ, և աղօթք ընելով մեռեալը անոր վրայ դրաւ ու բժշկեց զանիկա: 9 - Աւ երբ ասիկա եղաւ, ուրիշ հիւանդներ, որոնք այն կզգին մէջ էին, կու գային և կը բժշկուէին: 10 - Որոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին, ու մեր երթալու ատենը պէտք եղած բաները տուին:

11 - Եւ երէք ամիսէն ետե Ագրիտանդրացի նաւով մը ճամբայ ելանք, որ ձեռքը այն կզգին անցուցիչ էր, ու Գրիտիտուս իջնելով երէք օր հօ հեւրասիական իջնելով երէք օր հօ կեպղիշերէն: 13 - Անկէ ալ պաղայ մը ընելով Հռեգիոն հասանք. և մէկ օրէն ետե երբ հարաւ փչեց, երկրորդ օրը Պատրիտու եկանք: 14 - Աւ հան եղբայրներ գտանք, որոնք աղաչեցին որ եթէ օր իրենց քով մնանք. ու ետքը Հռոմով ելանք: 15 - Եւ անկէ եղբայրները, երբ մեր վրայով լսեցին, մեզ դիմաորելու ելան մինչև Ագրիտոս վաճառատնը ու երէք պանդխտներ և Պօղոս զանոնք անտնելով գահութիւն առաւ Աստուծոյ և սիրտ առաւ:

16 - Աւ երբ Հռոմով մտանք, հարեւրագետը կապածները զօրապետին յանձնեց. իսկ Պօղոսն հրաման եղաւ որ իր պահապան զինուորին հետ զատ կենայ: 17 - Աւ եղաւ, որ երէք օրէն ետե անիկա Հրեկոյ զիտուրները կանչեց. ու երբ մէկտեղ եկան, ըսաւ անոնց, Մարդիկ եղբայրներ, ես ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութիւններու դէմ բան մը չբրած, եւրուսացէմե կապաւած՝ Հռոմմայեցեաց ձեռքը մատնուեցայ: 18 - Որոնք երբ զիս բնեցին, ուզեցին որ արձակեն, վասն զի իմ վրա մեռնելու յանցանք մը չկար: 19 - Բայց երբ Հրեաները հակառակ կեցան, պէտք եղաւ:

որ Կայսրին բողբեմ, ոչ թէ իմ աղքատ դէմ՝ ամբաստանութիւն մը առնեցողը պէտ 20 - Աւստի այս պատճառաւ աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօսիմ. վասն զի Իսրայէլի յայտնին համար ես այս շղթան վրաս առնիմ: 21 - Անոնք ալ ըսին իրեն, Մեքքու վրայով Հռեգուստանէ ոչ թեղթեթ վրայով բաւ վրայով չարութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ: 22 - Բայց ինչ պատմեց որ քեզմէ լսեց թէ դուն կ'աղաչեց որ քեզմէ լսեց թէ դուն այդ աղանդին վրայով տեղեկացած երբ որ ամէն տեղ մարդ դէմ կը խօսին: 23 - Աւ օր մը որոշելով անոր շատերը անոր զացին իր բնակած տեղը, որոնց Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը ճանաչուէր վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Մոլոսի օրէնքէն ու մարդուներէն առտու ընէ մինչև իրիկուն: 24 - Եւ ոմանք կը հաւատասիր բամբներուն, ու անոնք չէին հաւատար: 25 - Եւ իրարու հետ չմիտանած՝ զացին, երբ Պօղոս խօսք մը ըսաւ, թէ Հոգին Սուրբ տեղեկ խօսեցաւ մեր հայրերուն, Եսասի մարդարեկն ձեռքով, 26 - Եւ ըսաւ, Գնա այս ժողովուրդին ու ըսէ, Լսելով պիտի լսէք ու չխնայեք, և տեսնելով պիտի տեսնէք ու չտեսնէք: 27 - Վասն զի այս ժողովուրդին սիրտ թանձրացաւ, և երէնչ ականջներով ծանր լսեցին, ու աչքերնին զոցեցին, որ չըլլայ թէ երէնչ աչքերով տեսնեն, ու ականջներով լսեն, և սիրտերով լսանան, ու դարձի գան: և ես բժշկեմ զանոնք: 28 - Աւստի յայտնի բլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկութիւնը հիթանաներուն զրկուեցաւ, և անոնք մտիկ պիտի բնեն: 29 - Աւ երբ զայս զուցեց, Հրեաները դուրս ելան, շատ փիճարանութիւն ունենալով իրենց մէջ:

30 - Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բռնած տունը կեցաւ: 31 - Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ'ընդունէր: 32 - Ար քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և Տեր Յիսուս Գրիտոսի վրայով առանց արգիւրելու կը որովէնքներ ամենայն համարձակութեամբ:

*Որոնք և լուսին այս 29 համարը

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՀՈՌՎԱՐՅԵՏԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պօղոս, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, առաքեալ ըլլալու կանչուած, Աստուծոյ աւետարանին համար որոշուած, 2 - (Որ առաջընէ իր մարդարէններուն ձեռքով սուրբ զերթերով խոտացաւ,) 3 - Իր Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով, որ մարմնի կողմանէ Իսաիթի սերունդէն եղաւ, 4 - Որ սրբութեան հոգիին կողմանէ Որդի Աստուծոյ յայտնուեցաւ զօրութեամբ՝ մեռելներէն յարութիւն առնելով, 5 - Որով շնորհք և առաքելութեան առնելք՝ հաւատքի հնազանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր անուանը համար, 6 - Որոնց մէջ դուք ալ Յիսուս Քրիստոսի կանչուածներն էք, 7 - Ձեր ամէնուն որ Հուովմայ մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուդ, սուրբ ըլլալու կանչուածներուդ, շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծո՛ժէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:

8 - Կախ կը գոհանամ իմ Աստուծու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով ձեր ամէնուն համար, որ ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի 9-Քանզի վկայ է ինծի Աստուած, զոր ես կը պաշտեմ՝ իմ հոգեկամ անոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, 10 - Թէ ինչպէս անդադար ձեզ կը յիշեմ, ամէն տան իմ աղօթքներուս մէջ խնդրելով որ թերեւս անգամ մը Աստուծոյ կամքով ինձի յաջողութիւն մը ըլլայ ձեզի դալու: 11 - Քանզի կը փափաքեմ ձեզ տեսնել, որ ձեզի հոգևոր շնորհք մը հաղորդեմ, որպէս զի հաստատուեք: 12 - Այսինքն ձեզի հետ ես ալ միեմիտարակից ըլլամ իմ ու ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցով: 13 - Սակայն չեմ ուզեր որ չզիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (և մինչև հիմա արգելուե-

ցայ,) որպէս զի ձեր մէջ ալ պտուղ մը ունենամ. ինչպէս ուրիշ հեթանոսներու մէջ ալ: 14 - Յոյներուն ու Բարբարոսներուն, իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ պարտական եմ: 15 - Ուստի որչափ որ ձեռքես կու գայ, յօժարութիւն առնիմ ձեզի ալ, որ Հուովմայ մէջ էք, աւետարանը քարոզելու:

16 - Վասն զի ես ամօթ չեմ սեպեր աւետարանը, քանզի Աստուծոյ զօրութիւնն է այն բոլոր հաւատացեալներուն փրկութեան համար, առաջ Հրեային ու ետքը Յոյնին: 17 - Վասն զի անով Աստուծոյ արգարութիւնը, որ է հաւատքէն, հաւատքի համար կը յայտնուի. ինչպէս գրուած է թէ Արգար Տուառքէն պիտի ապրի:

18-Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկիրքէն կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և անիրաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտութիւնը անիրաւութեամբ բռնելն են: 19 - Վասն զի Աստուծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց մէջ յայտնի է, որովհետև Աստուած անոնց յայտնել: 20 - Քանզի աներեզոյթ բաները աշխարհի սիկլուէն ստեղծուածներով կ'իմացուի, կը տեսնուին, այսինքն է իր մշտնջենաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը, որպէս զի անպատասխան մնան: 21 - Վասն զի իրենք զԱստուած ճանչնալով Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին կամ շնորհակալ չեղան. հապա իրենց խորհուրդներուն մէջ ունայնացան, և Դիտրտերնին անմտութիւնով խաւրեցան: 22 - Իրենք Իմաստուն ենք՝ բռնելով յիմարեցան: 23 - Իւ անեղծ Աստուծոյ փառքը փոխեցին, նմանեցնելով եղծանելի մարդու և իմաշունեւրու ու չարքատաններու և սողուններու:

*ՈՒՄԻ, Քրիստոսի աւետարանը
†ՅԻՍՆ. անմիտ սիրտերնին

րու պատկերին: 24 - Անոր համար Աստուած ալ պղծութեան մասնեց զանոնք իրենց սիրեալուս ցանկութիւններով՝ իրենց մարմինները իրենց մէջ խոյտաւակելու: 25 - Որոնք Աստուծոյ ճշմարտութիւնը սուտի հետ փոխեցին, ու երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուածներուն քան թէ Աւեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ է: Ամէն: 26 - Անոր համար Աստուած զանոնք անարգ կերբերու մասնեց, որ իրենց էգերը անգամ բնական պէտքը բնութեան դէմ եղող դէպք փոխեցին: 27 - Նոյնպէս ալ արուները կ'ոնջ բնական պէտքը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւնով իրարու հետ վառուեցան. արուները արուներու հետ խոյտաւակալութիւն կը գործէին, և իրենց մարմինները վաշտու հատուցումը իրենց վրայ կ'ընդունէին: 28 - Իւ որովհետև չուզեցին զԱստուած երէց գիտութեանը մէջ պահել, Աստուած - ւ զանոնք անարգ խորհուրդներու մասնեց անվայել բաներ ընելու: 29 - Որոնք լեցուած էին ամէն անիրաւութեամբ, պոռնկութիւնով, անգիտութեամբ, ազատութիւնով, չարութիւնով, նախանձով, չարատարութիւնով, և էէ՛ք բռններ, 30 - Չարասոսներ, զԱստուած ատողներ, նախատողներ, հպարտներ, ամբարտաւաններ, չար բաներ հնարողներ, ծնողաց անհնազանդներ, 31 - Անմիտներ, ուխտ չպահողներ, անգութներ, անհաշտներ, անարդիներ: 32 - Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դատաստանը, թէ անոնք որ այսպիսի բաներ կ'ընեն՝ մահաւան արժանի են, ոչ թէ միայն այն բաները կ'ընեն. հապա ընողներուն հաւանութիւն ալ կու տան:

ԳԼ Բ

Ուստի, ով մարդ, ով որ ըլլաւ դուռն որ կը գառես, պատասխան չունիս տալու. քանզի ինչ բանով որ ուրիշ կը գառես, անա՛լ քու անձոյ գատարարութեան. վասն զի դուռն ալ որ կը գառես՝ նոյն բաները կ'ընես: 2 - Բոլոր գիտեալք որ Աստուծոյ դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ ա-

նոնց վրայ՝ որ այնպիսի բաներ կը գործեն: 3 - Արդ, ով մարդ, դուռն որ այսպիսի բաներ ընողները կը գառես, և դուռն նոյն բաները կ'ընես, զոչս միտքէդ կ'անցնիս թէ դուռն Աստուծոյ դատաստանէն ազատ պիտի մնաս: 4 - Կամ թէ անոր անչափ քաղցրութիւնը և համբերութիւնը ու երկայնմտութիւնը կ'արհամարհեմ, չգիտնալով որ Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ դէպ ի ապաշխարութիւն կ'առաջնորդէ: 5 - Բոլոր դուռն քու խառնութիւնովդ և անզեղջ սրտովդ քու անձեզ բարկութիւնը կը դիպնի բարկութեան և Աստուծոյ արգար դատաստանին յայտնուելու օրումը համար: 6 - Որ ամէն մեկուն իր գործերուն փոխարէն պիտի ձևուցանուի: 7 - Յաւիտեական կեանք՝ անոնց որոնք բարի գործերու մէջ համբերութեամբ յարատեւելով փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը խնդրեն: 8 - Բոլոր անոնց որ հակառակ են, և ճշմարտութեան անհնազանդ ու անիրաւութեան հնազանդութեամբ՝ դէպ ըլլալով բարկութիւն և սրտմտութիւն, 9-Ինչպիսիք և տառապանք ամէն մարդու վրայ որ չար կը գործէ, առաջ Հրեային ու ետքը Յոյնին: 10 - Իսկ փառք ու պատիւ և խաղաղութիւն այն ամէնուն որ բարի կը գործէ, առաջ Հրեային ու ետքը Յոյնին: 11 - Վասն զի Աստուծոյ բով աշառութիւն չկուի: 12-Քանզի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի կորուսն, և անոնք որ օրէնքի սակ մեղք գործեցին, և անոնք որ օրէնքի սակ մեղք գործեցին, 13 - (Վասն օրէնքով պիտի դատուին, 13 - (Վասն զի ոչ թէ օրէնքը յոյնները Աստուծոյ դատալու տրոպար են, հապա օրէնքը անարդիները պիտի արգարտանան: 14 - Քանզի հեթանոսները, որոնք օրէնք չունին, երբ բնականաբար օրէնքին գործերը կը գործեն, օրէնք չուննալով՝ իրենց անմեղութիւնը բուն իւրեմը կ'ըլլան: 15 - Որոնք օրէնքին գործը իրենց սրտին մէջ գրուած կը ցուցնեն իրենց խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խորհուրդներուն իրար յանդիմանելով կամ իրաւունք ասելովը: 16 - Այն օրը երբ Աստուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իմ ԽՅՍԻՍ՝ աւետարանին համեմատ:

17 - Ահա դուռն Հրեայ բուռեր ես, - 11

ըլայուն . 20 - Եւ անհաւատութիւնով շարահաւեցեցաւ Աստուծոյ խոտանունքէն, հապա հաւատքով զօրցած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ, 21 - Եւ իր մտքին մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ խօսք տուաւ, կարող է ընելու ալ : 22 - Ասոր համար իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ :

23 - Իսոյց ոչ թէ միայն անոր համար դրուեցաւ որ իրեն սեպուեցաւ . 24 - Հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պիտի սեպուի, որ կը հաւատանք անոր որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը : 25 - Որ մեր յանցանքներուն համար մտանուեցաւ, և մեզ արդարացնելու համար յարութիւն տուաւ :

ԳԼ Ե

Աստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով . 2 - Որուն միջոցով ընդունեցինք հաւատքով այս շնորհքին մօտենայն ալ, որուն մէջ կեցեր ենք, և Աստուծոյ փառքին յաւատք կը պարծինք : 3 - Եւ ոչ միայն այսքան հապա նաև նեղութիւններու մէջ կը պարծինք . վասն զի գիտենք թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը դարձի, 4 - Եւ համբերութիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս . 5 - Եւ յոյսը ամօթով չձգեր . վասն զի Աստուծոյ սերը մեր սիրտերուն մէջ տարածուած է Հօգուչի Սրբոյ ձեռքով, որ մեզի տրուեցաւ : 6 - Վասն զի երբ մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ : 7 - Վասն զի արդարի մը համար հաղիւ կ'ըլլայ որ մեզի մեռնի . (բայց բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մեզի համարձակի մեռնի) . 8 - Սակայն Աստուած իր սերը սրբ մեր վրայ ունի՝ յայտնեց, որ երբ դեռ մեղաւոր էինք, 9 - Քրիստոս մեզի համար մեռաւ . ուրեմն հիմա որ իր արիւննով արդարացանք, սրբի աւելի իրմով պիտի ազատվիր բարկութենէն : 10 - Վասն զի եթէ մեր թշնամի եղած ատենը Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք իր Որդւոյն մահովը, սրբաբաւ աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք անոր կեանքովը : 11 - Եւ ոչ միայն

այս, հապա Աստուծով կը պարծենանք ալ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որով հիմա հաշտութիւնը ընդունեցինք :

12 - Վասն զի ինչպէս մարդէ մը մեղքը աշխարհ մտաւ, և այն մեղքէն մահ՛նք, և այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ մահը, * քանզի ամէնը մեղանշեցին : 13 - (Վասն զի մինչև օրէնքին տակեր աշխարհի մէջ մեղք կար . բայց մեղք չսեպուի՝ ուր օրէնք չկայ : 14 - Սակայն մահը Ադամէ մինչև Մովսէս թագաւորեց, նաև Ադամի յանցանքին նման էմբոսնշտներուն վրայ ալ, որ օրինակ էր անոր որ ետքը պիտի գար : 15 - Իսոյց ոչ թէ ինչպէս յանցանքը այնպէս շնորհքն է . վասն զի եթէ մեկուն յանցանքովը շատեր մեռան, ալ սրբաբաւ աւելի Աստուծոյ շնորհքը և այն պարգևը որ Յիսուս Քրիստոս մեկ մարդուն շնորհքով է, շատերու վրայ աւելցաւ : 16 - Եւ ոչ թէ այս պարգևը ոչ ոքէն է՝ ինչպէս մեկէն որ մեղանշեց . վասն զի դատաստանը մեկ քննիչի դատաստարութեան մէջ չէ՛ք, բայց շնորհքը շատ մեղքերէ արդարութեան քաղաք : 17 - Վասն զի եթէ մեկ մարդուն մեղքովը մահը թագաւորեց այն մեկովը, սրբաբաւ աւելի աննոք որ շնորհքի ու արդարութեան պարգևին առատութիւնը կ'առնեն, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն մեկ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով) : 18 - Ուրեմն ինչպէս մեկուն յանցանքովը լոյսը մարդոց դատաստարութեան լէ՛քէն էլ ունի, այնպէս մեկուն արդարութիւնովը լոյսը մարդոց կեանքի արդարութեան շնորհք է : 19 - Վասն զի ինչպէս մեկ մարդուն անհաւատկութիւնովը շատեր մեղաւոր եղան, թիւնովը շատեր հաղանդութիւնովը այնպէս մեկուն հաղանդութիւնովը շատերը արդար պիտի ըլլան : 20 - Սա շատերը արդար պիտի ըլլան : 21 - Որպէս զի ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահով, այնպէս շնորհքը թագաւորեց արդարութիւնով մինչև յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով :

*Կա՛մ, սրով

Այլ հիմա ի՞նչ պիտի բռնէք . մեղքի մէջ մնա՞նք արդեօք, որպէս զի շնորհքը շատնայ : 2 - Բա՛ւ լիցի . մեղք որ մեղքին մեռանք, ինչպէս դեռ անոր մէջ կենանք : 3 - Չէ՛ք գիտեր, թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսով մկրտուեցանք, անոր մահուանը մկրտուեցանք : 4 - Անոր հետ թագաւորեցանք մկրտութիւնով մահուան համար . որպէս զի ինչպէս Քրիստոս չօրք փառքովը յարութիւն տուաւ մեռելներէն, այնպէս մենք կեանքի նորոգութեան մէջ պարտաւորուեցանք : 5 - Վասն զի եթէ մենք անկաւից եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը, նաև անոր յարութեանը՝ նմանութիւնովը ալ կ'որդ պիտի ըլլանք : 6 - Չայոս գիտանք որ մեր հին մարդը ունի հետ խաչուեցաւ, որ մեղքի մարմինը փճանայ, որպէս զի ասիէ ետև մեղքի չձուտայնէք : 7 - Վասն զի ան որ զոքի մեռած է, մեղքէ արդարացած է : 8 - Արդ եթէ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք որ անոր գիտի որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր, ալ մահը անոր վրայ իշխանութիւն չունի : 10 - Վասն զի քանի որ մեռած մեղքի մեռաւ մեկ անգամ, և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ կենդանի է : 11 - Այսպէս դուք մեր անձերը մեղքի մեռած սեպեցէք, բայց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով : 12 - Ուստի ո՛ւր մեղքը չթագաւորէ մեր մահուանցումը մարմնին վրայ, որ անոր ցանկութիւններուն հաղանդիկը : 13 - Եւ մեր անգամները անհրաժեշտութեան գործիք ըլլալու մի ընծայեք մեղքի, հապա մեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք, որպէս թէ մեռելներէն ողջցած . և մեր անգամները արդարութեան գործիքներ Սաստուծոյ : 14 - Քանզի մեղքը մեր վրայ պիտի չի՛նէ . վասն զի օրէնքի ստիչ չէք, հապա շնորհքի ստիչ : 15 - Ուրեմն ի՞նչ . մեղք գործե՞ք վասն զի օրէնքի ստիչ չէք, հապա շնորհքը, հապա զի օրէնքի ստիչ որ անձերնից ծառայ կ'ընծայեք հաղանդելու, ծառայ էք անոր՝ որու որ կը հաղանդեք, թէ՛ մեղքի՝ որ մահուան էլ քա՛նէ, և թէ՛

հաղանդելու՝ որ արդարութեան : 17 - Իսոյց գոհութիւն Աստուծոյ, որ բէեղուց մեղքի ծառայ էք, սակայն որտանց հաղանդեցեք այն վարդապետութեան գաղափարին որ ձեզի յանձնուեցաւ : 18 - Աստի դուք մեղքէ ազատ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք : 19 - (Մարդու սովորութեան պէս կ'ըսեմ՝ մեր մարմնին տկարութեանը համար .) քանզի ինչպէս մեր անդամները անօրէնութեան համար ընծայեցինք՝ պղծութեան և անօրէնութեան ծառայեցանք, այնպէս հիմա մեր անդամները արդարութեան համար ընծայեցէք՝ արդարութեան ծառայեցէք : 20 - Վասն զի երբ դուք մեղքի ծառայեցէք, արդարութեանէն ազատ էք : 21 - Ուրեմն այն ժամանակ ի՞նչ պտուղ ունէ՞ք այն բաներէն՝ որոնցմով հիմա կ'ամհնայք . վասն զի աննոց վերջը մահ է : 22 - Իսոյց հիմա մեղքէ ազատուած և Աստուծոյ ծառայեցէք եղած՝ մեր պտուղը ունէք որութիւնով, ու վերջը մեղքի մարմնով կեանք : 23 - Բանզի մեղքի մարմնով մահ է, բայց Աստուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով :

ԳԼ Է

Մի՞թէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ, (քանզի ես օրէնքը զեցոցողներուն կը խօսիմ) որ օրէնքը մարդու վրայ կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ որ ողջ է : 2 - Վասն զի այր ունեցող կինը իր ողջ երկանը կապուած է օրէնքով : Բայց եթէ այրը մեռնի, արձակուած է երկանը օրէնքէն : 3 - Ուրեմն քանի որ այրը ողջ է, շուն պիտի բուռի՝ եթէ ուրիշ կրկան մը ըլլայ : Բայց եթէ այրը մեռնի, այն օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ, այնպէս որ շնացող ըլլալով՝ եթէ ուրիշ երկան մը ըլլայ : 4 - Ուստի դուք ալ, իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմնով օրէնքին մեռաք . որպէս զի ուրիշ մը ըլլաք, անոր՝ որ մեռելներէն յարութիւն տուեր է, որպէս զի Աստուծոյ պտուղ բերող ըլլանք : 5 - Բանզի բաննի որ մենք մարմնով էինք՝ մեղքերու կերբերը որմնք օրէնքով կ'ըլլային, մեր անդամներուն մէջ կը ներգործէին, որպէս զի մենք մահուան պտուղ բերեցէք : 6 - Իսոյց հիմա այն օրէնքէն ար-

ձակուցեցանք. վասն զի մեռանք անոր օրով բաճառած էինք, որպէս զի մենք ծառայենք հոգիին նորոգութիւնովը, և ոչ թէ գրին հնութիւնովը:

7 - Աւրեմն ինչ բռնեք. օրէնքը մեզք է. քա՛ւ լիցի. բայց ես մեղքը չէի ճանչնար, եթէ ոչ օրէնքով. ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, եթէ օրէնքը բաժն չըլլար. Մի ցանկար: 8 - Բայց մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով իմ մէջս բարձր ցանկութիւնները գայացուց. վասն զի առանց օրէնքի մեղքը մեռած է: 9 - Իս ալ առանց օրէնքի ատեն մը կենդանի էի. բայց երբ պատուիրանքը ինչ հասաւ, մեղքը ողջնցաւ. 10 - Իւ մեռաւ. ու այն պատուիրանքը որ կենքի համար էր, նոյնք ինծի մահուան համար եղաւ: 11 - Վասն զի մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով զիս խաբեց, ու անով մեռցուց: 12 - Աւստի օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի:

13 - Աւրեմն բարին ինծի մահ՛ իրաւ. քա՛ւ լիցի. հապա մեղքը, որպէս զի երեւնայ մեղքը որ այն բարի բանով ինծի մահ գործեց, որպէս զի մեղքը պատուիրանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ: 14 - Վասն զի դիտելը որ օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի առի ծախսած: 15 - Քանզի ինչ որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչնար. ոչ թէ ինչ որ կ'ընեմ՝ զայն կընեմ, հապա ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: 16 - Բայց եթէ չուզածս կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ բարի է: 17 - Իսկ արդ ոչ թէ ես կ'ընեմ՝ զանկապ, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս կը բնակի: 18 - Քանզի գիտեմ որ իմ ներսիդիս, այսինքն իմ մարմնինս մէջ, բարի բան մը չընակիր. վասն զի կամեցողութիւն կայ քովս, բայց բարին ի գործ դնելը չեմ գտներ: 19 - Քանզի ոչ թէ բարին զոր կ'ուզեմ, կ'ընեմ, հապա չարը զոր չեմ ուզեր, զայն կ'ընեմ: 20 - Իսկ եթէ չուզած բան կ'ընեմ, ալ ոչ թէ ես կ'ընեմ՝ զանկապ, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս բնակած է: 21 - Աւստի ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ բարին ընելը կը կամենամ, չարը իմ քովս է: 22 - Վասն զի ներսի մարդուն նայելով Աստուծոյ օրէնքին կը հաւանեմ. 23 - Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ

անդամներու մէջ, որ իմ մեղքս օրէնքին դէմ կը պատերազմի, և զիս գերի կ'ընէ մեղքի օրէնքին որ իմ անդամներու մէջ է: 24 - Ինչ ինչ մեղք մարդ եմ. ս'ի՞ զիս պիտի ազատէ այս մահացու մարմնին: 25 - Գոհութիւն Աստուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով: Աւրեմն ես ինքես մարդով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու մարմնով մեղքի օրէնքին:

ԳԼ Ը

Ի՞նչ արդ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմնաւոր կերպով չեն վարուիր: 2 - Քանզի Քրիստոս Յիսուսով կենքի հոգիին օրէնքը զիս ազատեց մեղքի և մահուան օրէնքէն: 3 - Վասն զի այն որ անկարելի էր օրէնքին, որովհետեւ տկար էր մարմնով, Աստուծոյ իր Որդին զիկեց մեղանշական մարմնի նմանութեամբ ու մեղքի համար, և դատապարտեց մեղքը այն մարմնին մէջ. 4 - Որպէս զի օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջ, որ մարմնաւորապէս չենք քայլեր, հապա հոգեւորապէս: 5 - Քանզի մարմնաւոր եղողները մարմնին բաները կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բաները: 6 - Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և հոգեւոր խորհուրդը կենսք ու խաղաղութիւն: 7 - Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. վասն զի Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, մահաւանդ չկրնար ալ: 8 - Վասն զի մարմնով եղողները չեն կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ: 9 - Բայց դուք մարմնով չէք հապա հոգիով, եթէ Աստուծոյ Հօգին ձեր մէջ բնակած է. իսկ եթէ մեզ Քրիստոսի Հոգին չունի, անկապ ալ կը ձեր մէջ է, ալ մարմնի մեռած է մեղքի համար, ու հոգին կենդանի է արդարութեամբ համար: 11 - Իսկ եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հօգին ձեր մէջ բնակած է, ալ անկապ որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացնէ ձեր մահկանացու մարմնները իր Հոգիովը որ ձեր մէջ կը բնակի:

*Ո՛րքա՛ն է ինչքէն, այլ հոգեւոր կերպով

12 - Ապա ուրեմն, եղողները, պարտապան ենք, ոչ թէ մարմնին մարմնաւորապէս ապրելու. 13 - Վասն զի եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռնիք: Բայց եթէ Հոգիով մարմնին գործերը սպաննէք, պիտի ապրիք: 14 - Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ սրբիներն են: 15 - Քանզի դուք ծառայութեան հոգին չառիք կրկին վախճալու, հապա որդեգրութեան հոգին առիք, որ անով կը կանչուի Արքայ Հայր: 16 - Նոյն ինքն Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ, թէ մենք Աստուծոյ սրբիներն ենք. 17 - Իւ եթէ սրբիներ, ուրեմն ժառանգութեան, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որպէս զի, եթէ էր չարչարանքներ կցորդ ըլլանք, էր փառքին ալ չարորդ ըլլանք:

18 - Վասն զի ես այրպէս կը դատեմ որ այս ժամանակին չարչարանքները բան մը չեն գաւառ փառքին քով որ մեզի պիտի յայտնուի: 19 - Քանզի ստեղծուածներուն եռանդուն ունիկալութիւնը Աստուծոյ սրբիներուն յայտնուելու կը սարսէ: 20 - Վասն զի ունայնութեան հնազանդեցան ստեղծուածները, (ոչ թէ իրենց կամքով՝ հապա անոր համար որ հնազանդեցուց), 21 - Այն յուսով, որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծառայութեան ազատուելով, Աստուծոյ սրբիներուն փառաւոր ազատութեան հասնին: 22 - Քանզի զի տեսնը որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա մեկտեղ կը հասաչեն ու ճառնելու ցաւ կը քաշեն: 23 - Իւ ոչ միայն այս, հապա մենք ալ որ Հօգիին առաջին պատուը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հասաչենք որդեգրութեան, այսինքն մեր մարմնին ազատութեանը, սպասելով: 24 - Վասն զի յուսով փրկուցեանք. չտեսնած բաներնուս կը յուսանք, ու հետմերթիւնով կը սպասենք անոր: 26 - Նոյնպէս Հոգին ալ օգնութեան կը համար մեր ախարութիւններունը. ինչ քանի հաւատարմութիւն կը բառ արժանայն չենք գիտեր:

Բայց ինք Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի համար անկարողա Տաւաղանքներով: 27 - Իւ սիրտերը Քրիստոս գիտէ Հոգիին ինչ խորհուրդ, քանզի Աստուծոյ հաւատն համարաբարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար: 28 - Սակայն գիտե՛ք որ ամէն բաները բարի գործակից կ'ըլլան անոնց որ զԱստուծո կը սիրեն, որոնք առ նախաստճմանութիւնով կանչուած են: 29 - Վասն զի զանոնք որ առաջ կը ճանչնար, առաջուրնէ ալ սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու. որպէս զի անկապ անգրանիկ ըլլալ շատ եղողներուն մէջ: 30 - Իւ զորոնք առաջուրնէ սահմանեց, նաև կանչեց զանոնք. և զորոնք կանչեց, նաև արդարացուց զանոնք. և զորոնք արդարացուց, նաև փառաւորեց զանոնք: 31 - Աւրեմն ինչ բռնեք այս բաներուն համար. եթէ Աստուծոյ մեր կողմէ, ս'ի՞ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ: 32 - Ան որ իր Որդւոյն չենայեց, հապա մեր ամենուն համար մտածեց զանկապ, ալ ինչպէս անոր հետ ամէն բաները մեզի չարորդեք: 33 - Ի՞նչ է որ Աստուծոյ բնորոշութեան դէմ մեղադիր ըլլայ. Աստուծոյ է որ կ'արդարացնէ: 34 - Ուրեմն ս'ի՞ է որ կը դատապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ, մահուանց թէ յարութիւն ալ առաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմէ է, որ նաև մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ: 35 - Ուրեմն ս'ի՞ պիտի դատէ մեզ Քրիստոսի սերնէ. առաւապա՛նք, կամ նեղութիւնը, կամ հայածանքը, կամ անի՛ք, կամ մեր կուլութիւնը, կամ վատնքը, կամ անի՛ք: 36 - (Ինչպէս գրուած է, Ամէն սուրբը. 36 - (Ինչպէս գրուած է, Ամէն սուրբը, կամ համար կը սպաննուի. մեր թուելու ոչխարի պէս կը սեպուի. 37 - Հուպա այս ամէն բաներուն մէջ ալ մեզ սիրեց: 38 - Վասն զի ես հաստատ գիտեմ թէ ոչ մահը, և ոչ կենսքը, ու ոչ հրեշտակները, և ոչ իշխանութիւնները, ու ոչ զօրութիւնները, և ոչ ներկայ բաները, ու ոչ գալու բաները, 39 - Իւ ոչ բարձրութիւնը, ու ոչ խորանքութիւնը, և ոչ իշխանութիւնները, ու ոչ զօրութիւնները, և ոչ ուրիշ արարած մը կրնայ մեզ գառնել Աստուծոյ սերնէ որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով է:

ԳԼ. Թ

Աստուծոյ կ'ըրեմ' Քրիստոսով -- չեմ' ստեր, (իմ' խղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով Սրբով,) 2 - Որ մեծ տրամուծիւն է ինծի, ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ : 3 - Քանզի ես ինքնս կը խնդրէի նորովաւ ըլլալ Քրիստոս, իմ' մարմնի կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս համար, 4 - Որոնք Խորայեացի են . որոնց է որդեգրութիւնը ու փառքը եւ ուխտերը ու օրինադրութիւնը եւ պաշտօնը ու խոստմունքները : 5 - Իրենցն են նա հապտունիւր, իրենցն է կ'ուս - Քրիստոս ալ մարմնի կողմանէ, որ է ամենուն վրայ Աստուած օրհնալ յաւիտեանս : Ամէն : 6 - Բայց ոչ էր թէ Աստուծոյ խօսքը դեպիս ինկած է . բանզի ոչ թէ ամէն Խորայէէ եղբայրը Խորայեացի են : 7 - Եւ ոչ թէ Արքայամի սերունդ ըլլալուն համար ամէնը որդիներ են. հապա Խառնակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի : 8 - Այսինքն ոչ թէ անոնք որ մարմնի որդիներ են Աստուծոյ որդիներ ալ են, հապա խառնակներ որդիներ սերունդ կը սեպուին : 9 - Վասն զի խոստմունքին խօսքը այս էր, թէ Այս ատեն պիտի գամ, ու Ստաւ որդի պիտի ունենայ : 10 - Եւ ոչ միայն այդան, հապա Ռեբեկայէ ալ յայտն է որ յղացու մեկէն, այսինքն մեր Խառնակ հօրան : 11 - Վասն զի որչա՛ք դեռ չծնած, ե գտն աղէկ կամ գէշ բան մը չգործած, (որպէս զի Աստուծոյ նախատահմանութիւնը հաստատ մնայ բնութեանը պէս) 12 - Ոչ թէ գործերէն, հապա անկէ որ կանչեց,) իրեն բուռեցու թէ, 13 - Մեծը պզտիկին պիտի ծառայէ . ինչպէս գրուած է թէ Յակոբ սիրեցի, բայց Եսաւը ստեցի : 14 - Ուրեմն ի՛նչ բռնիք. Միթէ Աստուծոյ քով անիրաւութիւն կայ . քա՛ւ լիցի : 15 - Վասն զի Մովսէսի կ'ըրէ, Արա որ պիտի ողորմիմ' կ'ուզորմիմ, ու որով վրայ որ պիտի գիժամ' կը գիժամ' : 16 - Աւրեմն ոչ անկէ է որ կը կամի, ու ոչ անկէ' որ կը վազէ, հապա Աստուծո՛մ' որ կ'ողորմի : 17 - Քանզի գիրքը Փարաւոնի կ'ըրէ, Անոր համար քեզ վերցուցի, որ իմ գորութիւնս քեզ լինով ցուցնեմ, ու բոլոր եկրի մէջ իմ' անունն պատմուի :

18 - Ուտի որու որ կ'ուզէ կ'ողորմի, ե զոր կ'ուզէ կը խառնցնէ : 19 - Աւրեմն ինծի պիտի բուռ թէ Այ ինչպէ՛ս մեղադիր կ'ըլլայ . վասն զի ս'վ անոր կամքին դեմ գրուա : 20 - Բայց դուն ս'վ ես, ով մարդ, որ Աստուծոյ դեմ պատասխան կու տաս. միթէ ստեղծուածը էք Ստեղծողին կրնո՞յ բռն թէ Ձիս ինչպէ՛ս ոյգպէս շինեցիր : 21 - Իրուար իշխանութիւն չունի՞ կուին վրայ՝ նոյն շարուածքին աման շինելու, մեկը պատուի՞ ե միւսը անորդանքի համար : 22 - Հապա ե՛րբ շէ՛ք անի՞ք, եթէ Աստուած էր բարկուած թիւնը ցուցնել' ու իր գորութիւնը յայտնել' ուզելով, շատ երկայնամուտ թեամբ համբերեց կորուսելու պատրաստուած բարկութեան ամաններուն : 23 - Եւ չե՛մ որպէս զի իր փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ, զորոնք փառքի համար առաջուրէն պատրաստեց : 24 - Այսինքն մեզ զորոնք կանչեց, ոչ թէ միայն Հրեաներէն, հապա հեթանոսներէն ալ : 25 - Ինչպէս Ովսէէի մէջ ալ կ'ըրէ, իմ' ժողովուրդս չեղողին ալ իմ' ժողովուրդս պիտի կոչուեմ, ու սիրելի չեղողին սիրելի : 26 - Եւ պիտի ըլլայ թէ այն տեղ ուր անոնք բուռեցու թէ Գուք իմ' ժողովուրդս չէք, հոն անոնք կենդանի Աստուծոյն որդիները պիտի բուռին : 27 - Եսայի ալ Խորայէի համար կ'աղաչակէ, թէ եւ Խորայէի որդիներուն թիւը ծովու աւազին պէս ըլլայ, քա՛ն մնայորդ մը պիտի աղատի : 28 - Քանզի Տէրը համառու եւ կարճ բան մը կ'ընէ արդարութեամբ . վասն զի Տէրը կարճ բան մը պիտի ընէ երկի վրայ : 29 - Եւ ինչպէս Եսայի առաջուրէն բուռ, եթէ զօրաց Տէրը մեզի սերունդ մը թողուցած չըլլար, մեկը Սողոմի պէս պիտի ըլլայիր, ու Գովմեր պիտի նմանէինք : 30 - Աւրեմն ի՛նչ բռնիք. թէ հեթանոսաները որոնք արգարութեան չէին հեռուեր' արգարութեան հասան, այն արգարութեան' որ հաւատաքէն է : 31 - Բայց Խորայէլ որ արգարութեան օրէնքին կը հեռուեր, արգարութեան օրէնքին չհասա : 32 - Ինչպէ՛ս համար վասն զի ոչ, առաւ հաւատաքէն, հապա որպէս թէ օրէնքին գործերէն -- քեզ արգարածու : վասն զի գայթակարութեան վէմին վրայ գլորեցան : 33 - Ինչպէս

պէս գրուած է, Ահա Սրանի մէջ գայթակարութեան քար մը կը գնեմ' ու գլորելու վէմ մը . ե ամէն ով որ անոր հաւատայ, պիտի չամչնայ :

ԳԼ. Ժ

Եղբայրներ, իմ' սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ Աստուած Վարդայէի փրկութեան համար է : 2 - Վասն զի ես կը վկայեմ' անոնց համար, թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին, բայց ոչ թէ գիտութեամբ : 3 - Վասն զի անոնք Աստուծոյ արգարութիւնը չգիտնալով, ու իրենց արգարութիւնը հաւատան ուզելով, Աստուծոյ արգարութեանը չհնազանդեցան : 4 - Քանզի օրէնքին վախճանը Քրիստոսէ ամէն հաւատացեալի արգարութեան համար : 5 - Վասն զի Մովսէս օրէնքէն եղած արգարութիւնը կը ստորագրէ թէ, Չանոնք կատարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի : 6 - Բայց հաւատաքէն ետեւ արգարութիւնը այդպէս կ'ըրէ, Մի բերք քու սրտիդ մէջ, Ռ՛վ պիտի ելլէ երկինք, (այսինքն Քրիստոսը իջնցնելու...) 7 - Կամ թէ Ռ՛վ պիտի իջնան անպակասը, (այսինքն Քրիստոսը մեռելներէն շանելու) : 8 - Հապա ի՛նչ կ'ըրէ. Խօսքը քեզի մօտ է, քու բերնիդ մէջ եւ քու սրտիդ մէջ է. այսինքն հաւատաքին խօսքը զոր մենք կը քարոզենք : 9 - Վասն զի եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջ հաւատաս թէ Աստուած զանկա մեռելներէն յարուց, պիտի փրկուիս : 10 - Վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը արգարանալու, ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու : 11 - Քանզի գիրքը կ'ըրէ, Ամէն ով որ անոր հաւատայ, պիտի չամչնայ : 12 - Վասն զի խորութիւն չկայ Հրեային ու Յիւնին մէջտեղ . վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է, առաւ ամենուն որոնք իրեն կը կանչեն : 13 - Քանզի ով որ Տէրոջը անունը կանչէ, պիտի փրկուի : 14 - Աւրեմն ի՛նչպէս պիտի կանչեն քեզ պիտի հաւատան անոր' որուն վրէպ պիտի հաւատան անոր' որուն վրէպով չլսեցին . կամ ի՛նչպէս պիտի առանց մեկուս քարոզուեն : 15 - Կամ ի՛նչպէս պիտի քարոզեն' եթէ

չգրուին. ինչպէս գրուած է, Ի՛նչպէս գեղեցիկ են խորագրութիւն աւետարանողներուն -- բարի բաներու աւետարանողներուն ստեղծելուն ստեղծելը : 16 - Բայց ամէնը հնազանդ չեղան աւետարանին. քանզի Եսայի կ'ըրէ, Տէր, ո՛վ հաւատաց մեր քա՛ւ լուրին : 17 - Աւրեմն հաւատաքը լսելէն է, ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն : 18 - Բայց կ'ըրեմ', Միթէ չլսեցին. մասնաւոր Քոլոբ երկիր ելաւ անոնց հնչիւնը. ու անոնց խօսքը մինչեւ աշխարհէ ծայրերը : 19 - Բայց կ'ըրեմ', Միթէ Խորայէլ չգիտցա՞ւ. առաջ Մովսէս կ'ըրէ, Ես ձեզ նախանձի պիտի գրգռեմ' անպիտան ժողովուրդով մը, ու անմիտ աղօթով մը ձեզ պիտի բարկացնեմ' : 20 - Բայց Եսայի կը համարձակի ու կ'ըրէ, Ես անոնք, զանուցեայ' որոնք զիս չէին փնտեր, յայտնի եղայ անոնց' որոնք զիս չէին հարցնել : 21 - Մակայն Խորայէի վրա յով կ'ըրէ, Բոլոր օրը իմ' ձեռքերս երկնցուցի անհնազանդ ու հակառակող ժողովուրդի մը :

ԳԼ. ԺԱ

Ուրեմն կ'ըրեմ', Միթէ Աստուած իր ժողովուրդը մեթեց. քա՛ւ լիցի . վասն զի ես ալ Խորայեացի եմ, Արա համար սերունդէն, ինքիմիկի ցեղէն : 2 - Չմերժեց Աստուած իր ժողովուրդը զոր ինք առաջուրէն ծանցու. միթէ չէ՞ք գիտեր Եղբայր քա՛ւ լուրին : Ինչպէս անկա Խորայէի համար գանգաւ կ'ընէ Աստուծոյ, շէ՛ք քեզ, քու մարգարէներդ մեռցուցին ու քու սեզաններդ փոցցին, ու միայն ես մնացի եմ, եւ իմ' անձս կը փնտռեն : 4 - Բայց ի՛նչ կ'ըրէ անոր' աստուածային պատասխանը. ինծի թողցեցի, ի՛շտ պատասխանը մարդիկ' որոնք Բահայի ծնրագրութիւն չըրին : 5 - Նոյնպէս ալ այս ստեղծ շնորհքի ընտրութիւնը ալ այս ստեղծ շնորհքը մը կայ : 6 - Եւ եթէ շնորհքով, ուրեմն ո՛վ գործերէն չէ. ապա թէ ոչ շնորհք ա՛լ շնորհք չէ. ապա թէ ոչ գործք ա՛լ շնորհք չէ : ապա թէ ոչ գործք ա՛լ չըլլար . ի՞նչ եթէ գործերէն է, ա՛լ չըլլար : 7 - Աւրեմն ի՛նչ . Խորայէլ չհասաւ այն բանին զոր կը փրկու-

*3-ւ. ոչ +Ուրեմն քա՛ւ լուրին

*Ուրեմն, անոնց

ուէր. բայց ընարուածները հասան, ու մնացածները կուրցան, 8 - (Ինչպէս գրուած է, Աստուած անոնց թմբու- թեան ոգի տուաւ, աչքեր՝ որոնցմով պիտի շտեմնեն, ու ականջներ՝ որոնց- մով պիտի ջլնեն,) մինչև այսօր : 9 - Եւ Կառիթի կ'ըսէ, Անոնց սեղանը ի- բրենց սրբապլթ ու օրս և գայթակղու- թիւն ու հասուցում ըլլայ : 10 - Ա- նոնց աչքերը մթանան, որպէս զի շտե- նեն, ու անոնց կռնակը միշտ վարձուէ : 11 - Ուրեմն կ'ըսէմ, Միթէ անո՞ր համար անոնք յանցանք ըրին որ կոր- ծանին. քա՛ւ լիցի. հապա իրենց յան- ցանքովը չեթմանաներուն փրկութիւն եղաւ, որպէս զի զիրենք նախանձի գրգռէ : 12 - Ուստի եթէ անոնց յան- ցանքը աշխարհի մեծութիւն եղաւ, ու անոնց նուատուութիւնը՝ չեթմանու- ներուն մեծութիւն, ալ սրչափ աւելի անոնց լրութիւնը : 13 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ չեթմանաներուդ, Որովհետեւ չեթմանութեան առաքելոյ եմ, իմ պաշտօնս կը մեծարեմ : 14 - Որպէս զի թերեւ իմ մարմինս եղողները նա- խանձի գրգռեմ, ու անոնցմէ մէկ քա- նիները տարեցնեմ : 15 - Անոն զի եթէ անոնց մեթուելը աշխարհի հաշտու- թիւն է, հապա անոնց ընդունուիլը ինչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ՛ մեռել- ներէն կենդանի ըլլայ : 16 - Արդ եթէ երակայրին սուրբ է, նաև զանգուածը. և եթէ արմատը սուրբ է, սրէ՛ծ ծիւ- ղերն ալ : 17 - Եթէ այն ծիւղերէն մէկ քանիները կտրեցան, ու դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ պատուատուեցար, ու ձիթենիին ար- մատին և պարարտութեանը հաղորդ եցար, 18 - ձիւղերուն դէմ մի պար- ծենար. իսկ եթէ պարծենաս, ոչ թէ դուն արմատը վեր բռնեք ես, հապա արմատը քեզ : 19 - Ուրեմն պիտի ը- սես, ձիւղերը կտրեցան որպէս զի ես պատուատուեիմ : 20 - Աղէկ, անոնք անհաւատութիւնով կտրեցան, ու դուն հաւատարմ շատատուեցար մի հպարտանար, հապա վաղցիր : 21 - Վասն զի եթէ Աստուած բնական ծիւ- ղերուն չխնայէց, գուցէ քեզի ալ չխնայէ : 22 - Ուստի ատ Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խառութիւնը. կոր- ծանուածներուն վրայ խառութիւնը, և քու վրադ քաղցրութիւնը, եթէ այն քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա

թէ ոչ՝ դուն ալ պիտի կտրուի : 23 - Եւ անոնք ալ եթէ եբէն անհաւատու- թեանը մէջ չկենան, պիտի պատուա- տուին, վասն զի կարող է Աստուած զանոնք նորէն պատուատուել : 24 - Քանզի եթէ դուն թե՛ք բնական եղող վայրենի ձիթենիին կտրուեցար, ու այն բարի ձիթենիին վրայ, որ թե՛ք բնա- կան չէր, պատուատուեցար, ալ ս'ը- չափ աւելի անոնք որ բնական թե՛քե- րն, պիտի պատուատուին իրենց ձի- թենիին վրայ : 25 - Վասն զի չեմ ու- ղեր, եղբայրներ, որ չգիտնայք այս խոր- հուրդը, (որպէս զի ինչպիսիքիդ իմաս- տուն չտեսէք,) որ բոց մասին կուրու- թիւն եղաւ Խորայիլի, մինչև Տեթա- նոսներուն լրութիւնը մտնէ : 26 - Եւ այսպէս բոլոր Խորայիլ պիտի փրկուի- ինչպէս գրուած է, Միտն պիտի գոյ փրկիչը, ու Յակորէ ամբարշտութիւն- ները մէկգի պիտի գարծնէ : 27 - Եւ այս է իմ ուխտս անոնց, երբ անոնք մեղքերը վերցնեմ : 28 - Աւետարանին նայելով՝ անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար. բայց ընարութեանը նայելով՝ սիրելի են եբէն հայրերուն սիրոյն հա- մար : 29 - Վասն զի Աստուծոյ պար- դենները ու կոչումը առանց զղջնու- լու են : 30 - Վասն զի ինչպէս դուք ալ տանեմ մը Աստուծոյ չեկք հաւա- տար, ու Տիմո ռորմու թիւն գտաք *անոնց անհաւատութիւնովը, 31 - Նոյնպէս անոնք ալ Տիմո անհաւատ եղան, որպէս զի ձեր ռորմութիւն թո՛ւնալի՞ անոնք՝ ալ ռորմութիւն գանեն : 32 - Վասն զի Աստուած ա- մենն այլ անհաւատութեան մէջ ար- զկէց, որպէս զի ամէնուն ռորմի : 33 - Ո՛վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան և գիտութեան խորուն- կութիւնը. ինչպէս անքննելի են իր գաղտնասանները, ու անզննելի են իր ճամբաները : 34 - Վասն զի ս'՞՞՞ զիտ- ցաւ Տերօջը մտաքը, կամ ս'՞՞՞ անոր խորհրդակից եղաւ : 35 - Կամ ս'՞՞՞ ա- ուղաւրէն անոր քան թէ սուսա, որ փո- խարէնը իրեն արուի : 36 - Վասն զի ամէն բաները անկէ ու անով և անոր համար են. իրեն փառք յաւիտեանս : Ամէն :

*Կամ, անոնց անհաւատութեան ա- տեն, Նոյնպէս անոնք ալ Տիմո ան- հաւատ եղան ձեր ռորմութիւն թո՛ւն- տանը՝ որպէս զի անոնք

ԳԼ ԺԲ

Արդ կ'աղաչեմ՝ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ռորմութիւնովը, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի զո՛՛ մը սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բնասար պաշտօնը : 2 - Եւ մի կերպա- րանիք այս աշխարհին կերպարանքովը, հապա ձեր մարմին նորագութիւնով նորագուեցէք, որպէս զի քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, որ բարի ու հա- ճելի և կատարելոյ է : 3 - Քանզի ինծի արուած *շորհքով զայս կ'ըսեմ՝ ձեր մէջ եղող ամէն մէկուն, որ արժեք եղածը մտածելէն աւելի բան չմտածէ, հապա զգատ կենայ մտածէ, ինչ- պէս Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց հաւատարմ չափը : 4 - Վասն զի ինչ- պէս մէկ մարմինի մէջ շատ անգամ- ներ ունինք, ու այն ամէն անգամները մեռնող զարծ չունին : 5 - Նոյնպէս մենք շատաորներս մէկ մարմին ենք Քրիստոսով. և ամէն մէկերնիս իրարու անգամներ ենք : 6 - Ուստի մենք զու- նայան պարգևներ ունենայով այն շորհքին համեմատ որ մեզի արուած են, եթէ մարդարեութիւն՝ հաւատարմ չափովը քո՛ւնքնէք : 7 - Եթէ սպասու- արութիւն՝ սպասուարութեան մէջ ըլլանք. եթէ ան որ կը սորվեցնէ՛ սոր- վեցնելու ետեւ ըլլայ : 8 - Եթէ ան որ կը յորդորէ՛ յորդորելու ետեւ, ան որ կը բաշխէ՛ պարգևտութեանը թո՛ւնք, ան որ վերակացու է՝ քանքով, ան որ կ'ողորմի՛ յօժարութեամբ : 9 - Արք առանց կեղծաւորութեան ըլլայ, չա- իրարմ անցէք : 10 - Եղբայրիկներս մէջ իրարու վրայ գորովակց եղէք. պատուելու թե՛ք իրարմ անցէք : 11 - Չանք մէջ մե- լաօրար ըլլաք. հոգիով բոլորեցէք Տերօջը ծառայեցէք : 12 - Յուսով ու- բախ եղէք. ներութեան մէջ համբե- րեցէք. ստեղ աղօթքի կեցէք : 13 - Սուրբերուն պէտքերուն հաղորդ եղէք. հիւրասիրութեան ետեւ եղէք : 14 - Չեղ հայածոյները օրհնեցէք, օրհնե- ցէք ու մի անիծէք : 15 - Խնդացողնե- րուն հետ ինդացէք, և լացողներուն հետ լացէք : 16 - Իրարու վրայ միե- նոյն խորհուրդը ունեցէք. ամբարտա- ւանութիւն մի ընէք, հապա խնարհ-

ներուն հետ խնարհեցէք. ինչպիսիք իմաստունի տեղ մի դնէք : 17 - Չա- րութեան փոխարէն մէկուն չարու- թիւն մի հատուցանէք. ամէն մարդոց առջև բարի բարեք ընէք - հոգ տարէք : 18 - Որչափ կարելի է ձեզի՛ ամէն մար- դոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք : 19 - Սիրելիներ, վրէժխնդրութիւն մի ընէք ձեր անձերուն համար, հապա լարկութեան տեղ սուրբ : վասն զի գրուած է, Վրէժխնդրութիւնը իմս է, ես պիտի հատուցանեմ, կ'ըսէ Տէրը : 20 - Ուստի եթէ թու չմտածող անօ- թեցիր է՝ հոց սուր անոր, և եթէ ծարաւ է՝ ջուր սուր անոր. քանզի զայս ընելով՝ անոր զիտուն վրայ կրակի կայծեր պիտի դրկուր : 21 - Սարէն մի յաղ- թուիր, հապա լարիով յաղթէ չարին :

ԳԼ ԺԳ

Ամէն մարդ էր վրայ եղած իշխա- նութիւններուն թող հնազանդի վասն զի չկայ իշխանութիւն մը որ Աստուծմէ ըլլայ : և *անոնք որ կան Աստուծմէ կարգուած են : 2 - Ուրեմն ով որ իշ- խանութեան դէմ կը կենայ, Աստու- ծոյ հրամանին դէմ կը կենայ. և անոնք որ դէմ կը կենան, անձերուն դատա- պարտութիւն կ'ընդունին : 3 - Վասն զի իշխանները բարի գործերու վախ քո՛ւնքնէ, հապա չարերու. կ'ուզե՛ն չվախնալ իշխանութիւնէն. բարի գոր- ծէ, ու անկէ գողութիւն պիտի ընդու- նին : 4 - Վասն զի անկիս Աստուծոյ սպասաւորն է քեզի բարի համար սպասաւորն է, և վրէժխնդիր՝ բար- կութիւն հո՛ւնքնէ - անոր վրայ որ չար կը գործէ : 5 - Ասոր համար պէտք է հնազանդ ըլլալ, ոչ թէ միայն բար- կութեանը համար, հապա խղճմտութի համար ալ : 6 - Այս պատճառաւ է որ սուրբ ալ կու տաք. վասն զի Ա- տուծոյ սպասաւորներն են այն նոյն բանին հոց տանելու : 7 - Ուստի հա- տուցէք պէտք եղածը ամէնուն. որու որ սուրբ քո՛ւնքնէ՛ք՝ սուրբը, որս ու մար՝ մարքը, որս որ վախ վախնալը, որս որ պատիւ՛ պատիւր :

*Ո՛ւնք, այն իշխանութիւնները

*Ո՛ւնք, Աստուծոյ շորհքով

սինչ ըլլայ: 18 - Քանզի խաչին բարեգութիւնը կորստաններուն յիմարութիւն է, բայց մեզի փրկածնեբուն Աստուծոյ զօրութիւնն է: 19 - Վասն զի գրուած է, իմաստաններուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու հանձարեղներուն հանձարը պիտի խափանեմ: 20 - Ո՛ւր է իմաստունը, ո՛ւր է դպիւրը, ո՛ւր է այս աշխարհին քրննողը: չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց այս աշխարհին իմաստութիւնը: 21 - Քանզի որովհետեւ Աստուծոյ իմաստութիւնովը աշխարհ չճանչցաւ զԱստուած է իմաստութիւնը, Աստուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարութիւնովը հաւատացեալները ապրեցրնել: 22 - Վասն զի Հրեաները նշան կ'ուզեն, և Յոյները իմաստութիւն կը փնտնեն: 23 - Իսկ մենք կը քարոզենք խաչեայ Քրիստոսը, Հրեաներուն դայթակղութիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն: 24 - Բայց աննչ որ կանչուած են, թէ՛ Հրեաներուն և թէ՛ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը և Աստուծոյ իմաստութիւնը: 25 - Վասն զի Աստուծոյ յիմար մարդոցմէ աւելի իմաստուն է, և Աստուծոյ ակարբ մարդոցմէ աւելի զօրաւոր է: 26 - Արդարեւ դուք ձեր կոչումը կը տեսնէք, եղբայրներ, որ ոչ թէ մարմնի կողմանէ շատ իմաստուններ, և ոչ թէ շատ զօրաւորներ, և ոչ թէ շատ ազնուականներ չանշուէցաւ: 27 - Բայց Աստուած աշխարհիս յիմարները ընտրեց, որպէս զի ամօթով ընէ իմաստունները. ու աշխարհիս տկարները ընտրեց Աստուած, որպէս զի ամօթով ընէ զօրաւորները: 28 - Եւ աշխարհիս ցածազգիները ու անարգները ընտրեց Աստուած, և ոչինչները, որպէս զի բան մը եղողները խափանէ: 29 - Որպէս զի մարմն մը չպարծի Աստուծոյ առջև: 30 - Իսկ դուք անկէ եք Քրիստոս Յիսուսով, որ մեզի Աստուծոմէ իմաստութիւն, արգարութիւն, սրբութիւն և փրկութիւն եղաւ: 31 - Որպէս զի, ինչպէս գրուած է, Ան որ կը պարծենայ, Տէրօջմով թող պարծենայ:

ԳԼ Բ

Եւ ես, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, ոչ թէ խօսքի կամ իմաստութեան գե-

րազանցութիւնով մը Աստուծոյ փառութիւնը ձեզի յայտնելու եկայ: 2 - Վասն զի ես միտք չէրի ձեր մէջ ուրիշ բան մը գիտնալ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, ու զայն՝ խաչը ելած: 3 - Եւ ես տկարութիւնով ու փախով և շատ զողով ձեր քով կեցայ: 4 - Ու իմ խօսքս և քարոզութիւնս ոչ թէ *մարդկային իմաստութեան համոզիչ խօսքերով էր, հապա չնային և զօրութեամբ ապացուցութիւնովը: 5 - Որպէս զի ձեր հաւատարբ մարդոց իմաստութիւնովը ըլլայ, հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը: 6 - Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն կը խօսինք, բայց ոչ թէ այս աշխարհի իմաստութիւնը, և ոչ այս աշխարհի սնչանալու իշխաններունը: 7 - Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօսինք խորհրդով, զոր աշխարհէ առաջ սահմանեց Աստուած մեր փառքին համար: 8 - Չոր այս աշխարհի իշխաններէն մէկը չճանչցաւ. քանզի և թէ ճանչցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հանէր: 9 - Հապա ինչպէս գրուած է, Այն բաները զորքը աչք չէ տեսեր և տկանջ չէ լսեր ու որս մարդու սրտին մէջ չեն ինկեր, Աստուած զինք սիրողներուն պատրաստեց: 10 - Բայց Աստուած մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, վասն զի Հոգին ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խորունկ բաներն ալ: 11 - Վասն զի մարդոցմէ ո՛վ զիտէ մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին որ իր մէջ է. նոյնպէս ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգիտեր, բայց միայն Աստուծոյ Հոգին: 12 - Իսկ մենք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին տեսինք, հապա այն Հոգին որ Աստուծոմէ է. որպէս զի մենք ճանչնանք այն բաները որոնք Աստուծոմէ սրբացան մեզի: 13 - Չորնք նաև կը խօսինք, ոչ թէ մարդկային իմաստութեան սրբեցուցած խօսքերովը, հապա Հոգիին սրբեցուցածներովը, և հազեւոր բաները հոգեւոր հետ կը յարմարցնենք: 14 - Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգիին բաները չընդունիր, վասն զի աննչ իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար ալ գիտնալ, վասն զի

*Ո՛րսն է Լուսինն
+Ո՛րսն է Սուրբ Հոգիին

հոգեւոր կերպով կը քննուին: 15 - Բայց ան որ հոգեւոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինք մէկէն չըքննուիր: 16 - Քանզի ո՛վ գիտցաւ Տէրօջը միտքը, որ անոր խրատ տուող - Ը ըլլայ: Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք:

ԳԼ Գ

Եւ ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ հոգեւորներու, հապա որպէս թէ մարմնաւորներու, 2 - Որպէս թէ Քրիստոսով աղայոց. ձեզի թող կերցուցի և ոչ թէ կերակուր, վասն զի գետ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի գետ մարմնաւոր էք: 3 - Որովհետեւ տակաւին ձեր մէջ նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու մարդկորէն կը քաղէք: 4 - Քանզի երբ յեւէ մէկը կ'ուտէ թէ Ես Պողոսեան եմ, և միւր թէ ես Ապոլոսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք: 5 - Աւրեմն ո՛վ է Պողոս կամ ո՛վ է Ապոլոս. պաշտօնեաներ են, որոնցմով հաւատացիք, և ինչպէս Տէրը առաւառ աննչ ամէն մէկուն: 6 - Ես անկեցի, Ապոլոս ջուր տուաւ, բայց Աստուած աճեցուց: 7 - Ուստի ոչ անկողը բան մըն է, և ոչ ջուր տուողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց: 8 - Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը իր վարձքը պիտի տանէ իր աշխատութեան չափովը: 9 - Վասն զի մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ շնորհներն էք: 10 - Աստուծոյ շնորհքին չափովը, որ ինձի տրուեցաւ, իմաստուն ճարտարապետի մը պէս հիմքի, բայց անոր վրայ շինող ուրիշ է. միայն թէ ամէն մէկը թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ: 11 - Վասն զի մէկը ալ ուրիշ հիմք չկրնար դնել գործածելու գաս, որ է Յիսուս Քրիստոս: 12 - Եթէ մէկը այս հիմքին վրայ կը շինէ սոկի, արծաթ, պատուական քարեր, փայտ, խոտ, եղէր, 13 - Ամէն մէկուն զորքը յայտնի պիտի ըլլայ. քանզի որը երեսուն պիտի հանէ, վասն զի կրակով պիտի յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը պիտի փորձէ: 14 - Եթէ մէկուն շինած գործը մնայու ըլլայ, ինք վարձք պիտի տանէ: 15 - Եւ եթէ մէկուն

շինածը ոչ պիտի ըլլայ, սնկիս քնաս պիտի բաշէ: Բայց ինք պիտի ապուտի, սակայն այնպէս իր թէ կրակի մէջէ: 16 - Չէ՞ որ զիտեր որ Աստուծոյ սաճար էք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջ բնակած է: 17 - Եթէ մէկը Աստուծոյ սաճարը կ'ապականէ, Աստուած զանկիս պիտի ասպականէ, վասն զի Աստուծոյ սաճարը տուրք է, որ դուք էք:

18 - Ըրբայ որ մէկը ինքզինք խաղէ, եթէ ձեզմէ մէկը զինք իմաստուն կը սեպէ այս աշխարհի մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որպէս զի իմաստուն ըլլայ: 19 - Վասն զի այս աշխարհի իմաստութիւնը Աստուծոյ առջև յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է թէ Անկիս իմաստունները իրենց խորամանկութեան մէջ կը բռնէ: 20 - Եւ դարձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խորհուրդները, որոնք ունայն են: 21 - Աւրեմն մէկը թող չպարծենայ մարդոցմով: 22 - Վասն զի ամէն բան ձերն է. թէ՛ Պողոս, թէ՛ Ապոլոս, թէ՛ Կեփառ, թէ՛ աշխարհ, թէ՛ կեանք, թէ՛ մահ, թէ՛ ներկայ բաները և թէ՛ դաւիթները. ամէն բան ձերն է: 23 - Կուք ալ Քրիստոսի էք, և Քրիստոս Աստուծոյ:

ԳԼ Դ

Թող մարդիկ մեզ այրպէս սեպեն, որպէս թէ Քրիստոսի սպասուարները ու Աստուծոյ խորհուրդներուն անտեսները: 2 - Առտի տեսներուն մէջ կը փնտառուի որ մէկը հաւատարեմ գրտնուի: 3 - Բայց ինձի տակիս սինչ բան մըն է, որ ձեզմէ դատուիմ, կամ մարդոց գատաղութեան, մտնանանք որ ես ալ իմ աննչ չեմ դատար: 4 - (Վասն զի ես իմ աննչիս վրայով բան մը չեմ գիտեր. բայց ոչ թէ ասով կ'արգարտում): Հապա զիս գատաղ Տէրն է: 5 - Աւրեմն ժամանակն առաջ գատաղութիւն մի ընէք, մինչև զայ Տէրը՝ որ խաւարին գագաները ի յուր յարմարին հանէ, ու սիրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. և այն ատեն ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծոմէ պիտի ըլլայ:

Գ-ւ. սրտընէն
6 - Աստուծոյ օրինակ բերի, եղբայրներ

իմ վրաս ու Ապղղակ վրայ ձեզի համար, որպէս զի դուք մեզով սորվիք հարգանք և սէր, որոնք մեզ համար ձեզի վրայ հարգանքով մեզ համար ուրիշ մը գէտ: 7 - Քանզի ո՞վ է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ արեւելէն: և ինչու ունիս զոր չես առեր դուն: և եթէ առիր, ինչո՞ւ չառածի պէս կը պարծենաս: 8 - Արդէն կշտացած էք, արդէն հարուստացք, առանձն ձեզի թագաւորեցիք: և երանի՛ թէ թագաւորեցիք: որպէս զի մենք ալ ձեզի հետ թագաւորեցինք: 9 - Քանզի կարծեմ՝ թէ Աստուած յետմինք ըրաւ մեզ աւարտները մահացողներու նման: վասն զի տեսարան եղանք աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց: 10 - Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք իմաստուններ՝ Քրիստոսով: մենք սկար՝ և դուք զօրաւոր: դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ: 11 - Մինչև այսօրուան ասեն կ'անօթեմքնք ալ, կը ծարաւինք ալ, մերկ ալ կը մնանք, կը ծեծուինք ալ, ատանդական ալ կը պարտինք: 12 - Եւ մեր ձեռքերով դարձեալ կ'աշխատինք: երբ մեզ կը նախասեն կ'օրհնենք: երբ կը հայածեն կը համբերենք: 13 - Երբ գէշ կը խօսին՝ կ'աղաչենք: երբ աշխարհի աղտոցութիւնք ամենուն անարար ըլլալով մինչև հիմա: 14 - Այս բաները կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամօշխուր համար, հապա կը խրատեմ չեւ սիրելի որդիներու պէս: 15 - Վասն զի թէ և դուք տասը հազար վարժագետներ ունենաք Քրիստոսով, բայց ոչ թէ շատ հայրեր սէր, վասն զի Քրիստոս Յիսուսով եւ ձեզ ծնայ առեւտրական: 16 - Ուրեմն կ'աղաչեմ ձեզի, ինծի նմանող եղէք: 17 - Ասոր համար ձեզի զրկեցի Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի որդի է, ու Տերոջմով խառնարիմ: որ ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ քանոն ճամբաներս, ինչպէս ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցնեմ: 18 - Մէկ բանիները հարուստան, որպէս թէ ես պիտի չգամ ձեզի: 19 - Բայց շատով պիտի գամ ձեզի, եթէ Տերը կամենայ, և պիտի հասնեմ ոչ թէ հարուստացողներուն խօսքերը, հապա գորութիւնը: 20 - Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ

խօսքով է, հապա զօրութիւնով: 21 - Ինչպէս կ'աղաչեք, դուք արեւմտի գամ ձեզի, թէ սիրով և հեղութեան հոգեով:

ԳԼ. Ե

Աս հասարակ կը լսուի ձեր մէջ պոռնկութիւն ըլլալ: և այնպիսի պոռնկութիւն որ հեթանոսներուն մէջ ալ չկայ, որպէս թէ մէկը իր հօրը կ'ընէ ունենայ: 2 - Ու դուք հարուստացիք էք, և ոչ մասնաւոր սուրբ բերք, որ ձեր մէջէն վերցուի այս բանը: 3 - Վասն զի թէ պէտ էս ասորմով հեռուեմ, բայց հոգեով ներկայ եմ: ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով՝ որոշեցի, որ այս բանը ընողը, 4 - Երբ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս անունովը մեկուտեալ ժողովուրդ դուք ու իմ հոգին մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը, 5 - Այնպիսին Սատանայի մատակարար, մարմին կրտսելուն համար, որպէս զի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի օրը: 6 - Այդ ձեր պարծանքը աղէկ է: չէք գիտեր որ թէ մը խմոր ըստ ըստ զանգուածը կը լինի: 7 - Մաքրեցէ՛ք ձին խմորը մեկոյի, որպէս զի ըլլաք նոր զանգուած, ինչպէս անխմոր էք: վասն զի Քրիստոս մեր զատիկը մեզի համար գոհուեցաւ: 8 - Ուստի ասն կատարենք, ոչ թէ ձին խմորով և ոչ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը, հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը: 9 - Գրեցի ձեզի թուղթի մէջ, որ պոռնկներուն հետ չխառնուիք: 10 - Իւ գրեմ՝ ոչ թէ այս աշխարհի պոռնկներուն հետ, կամ ազգաներուն հետ, կամ յափըռատակողներուն հետ, կամ կռապաշտներուն հետ: ապա թէ ոչ պէտք էր որ դուք աշխարհէ դուրս ելլէիք: 11 - Բայց հիմա ձեզի զրեցի իրաւունքով, այսինքն եթէ մէկը եղբայր ըստան, կամ պոռնիկ ըլլալ, կամ ազգան, կամ կռապաշտ, կամ յափըռատակող, կամ զինով, կամ յափըռատակող: 12 - այնպիսին հետ հաց ալ չուտել: 13 - Վասն զի ինչ պէտք է ինծի գուրսիններն ալ գատել: չէ՞ որ դուք ներսիններն կը գատել: 13 - Իսկ դուրսինները

*Ռոմա, չեղծուիր

Աստուած պիտի դատէ: ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք:

ԳԼ. Զ

Չեղէ մէկը, եթէ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակե՞ր անորաներուն առջև դատուիլ, ու ոչ թէ սուրբերուն առջև: 2 - Չէք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը: ու եթէ աշխարհ ձեզմէ կը խարհը, ու երբեք արժանի չէք դուք չնչին դատեր արդէ: 3 - Չէք գիտեր որ մեք հրեշտակներ պիտի դատենք: ու կը մտն հապա աշխարհային բաները: 4 - Ուրեմն եթէ ձեր մէջ աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցիին անարգները ձեզի դատուող դրեք: 5 - Չեղ ամօշխուր համար կը դուրսեմ: այնչափ եղաւ որ ձեր մէջ իմաստուն մը չկայ, որ կարող ըլլայ երաւունքը որով իր եղբայրներուն մէջ: 6 - Հապա եղբայր եղբոր հետ դատի կը մտնէ, այն ալ անհաւատներուն առջև: 7 - Արդարեւ բոլորովն յանցանք մին է այս ձեր մէջ, որ իրարու հետ դատեր ունիք: ինչո՞ւ մասնաւոր դուք անիրաւութիւն չէք կրեր: ինչո՞ւ մասնաւոր դուք զրկուեցէք քաշի: 8 - Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք, և այն ալ եղբայրներուն: 9 - Չէք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չթաւանդեն: մի խարուիք: ոչ պոռնիկները, ոչ կռապաշտները, ոչ շնացողները, 10 - Ոչ իրաւունքները, ոչ արուագեաները, ոչ գողերը, ոչ ազգաները, ոչ զինուորները, ոչ նախատեղիք: ու ոչ յափըռատակողները Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չթաւանդեն: 11 - Եւ դուք մեկ բանիները այնպիսինքն էք: բայց լուսացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյն Հոգեովը:

12 - Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն բան օգտակար: ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ես բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չըլլամ: 13 - Կերակուրները փորքի համար են, փորն ալ կերակուրներուն: բայց Աստուած զայս ալ, զանոնք ալ պիտի խափանէ: Իսկ մարմինը պունը կութեան համար չէ, հապա Տէրոջը,

ու Տերը՝ մարմինին համար: 14 - Եւ Աստուած որ Տէրը յարուց, մեզ ալ պիտի յարուցանէ իր զօրութիւնովը: 15 - Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են: ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով՝ պոռնիկի անդամները ընձմ: քա՛ւ լցի: 16 - Չէք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մտնենայ, նախ քան մեկ մարմին կ'ըլլայ: քանզի չէք գիտէ, երկուքը մեկ մարմին պիտի ըլլան: 17 - Իսկ ան որ Տէրոջը կը մտնենայ, նախ քան մեկ հոգի կ'ըլլայ: 18 - Պոռնկութեան փախեք: ամէն մեզք զոր մարդ կը գործէ, եր մարմինին դուրս է: բայց ան որ կը պոռնիկի, իր մարմինին գէտ կը մտնեն: 19 - Չէք գիտեր որ ձեր մարմինները աստճար են Աստուծոյ Հոգիին որ ձեր մէջ է, զոր Աստուծակ ունիք, ու դուք ձեր անծին քերէք: 20 - Քանզի զեզով ծախու առնուեցաք: ուստի փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջ, որպէս Աստուծոյ են:

ԳԼ. Է

Արդ այն բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք, աղէկ է մարդուս որ կնոջ չմտնենայ: 2 - Բայց պոռնկութիւնը արգելու համար ամէն մարդ թող իր կնիք ունենայ, ու ամէն կնիք իր այրը թող ունենայ: 3 - Այլը եր կնոջ թող պարաքը վճարէ, նշանէ կնին ալ իր երկան: 4 - Կնիք իր մարմինին չեղիք, հապա այրը: նշանէս այրն ալ իր մարմինին չեղիք, հապա կնիք: 5 - Մէկզմէկ մի գրեցէք, եթէ ոչ՝ միարանութեամբ ասն մը, աթթութի պարագելու համար, ու նորէն իրարու գարձէք, որպէս զի Սատանայ ձեզ չփորձէ ձեր անձ փակուածեան համար: 6 - Չայս կը դուրսեմ թող տալով՝ և ոչ թէ հրամայելով: 7 - Քանզի կ'աղաչեմ որ ամէն մարդիկ ինծի գիտէ: 8 - Այս ամէն մէկը իր պարպէս ըլլային: բայց ամէն մէկը իր պարպէս ընէ Սատուծակ, մէկը այսպէս ու միւրը այնպէս: 8 - Բայց չամուսնացածներուն ու օրբերներուն կ'ընեն, Աղէկ է անոնք, եթէ ինծի պէս կնանն: 9 - Հապա եթէ ժուժկալութիւն չունին՝ թող առնուածանան, վասն զի աղէկ է ամուսնանալ քան թէ բարբաբի: 10 - Բայց ամուսնացածներուն կը պատուիրեմ ոչ թէ ես,

Հապա Տէրը, որ կինը սյրէն չզատուի 11 - (Իսկ եթէ գատուի ալ առանց ամուսնանալու մնայ, կամ իր երկան հետ հաշտուի.) ու այրը իր կինը թող չձգէ: 12 - Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը: Եթէ եղբայր մը անհաւատ կին ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ ընտանիք, թող չձգէ զանկիս: 13 - Եւ կին մը որ անհաւատ այր ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ ընտանիք, թող չձգէ զանկիս: 14 - Վասն զի անհաւատ այրը սրբութեան է կնոջմայր, և անհաւատ կինը սրբութեան է այրոյր: Ապա թէ ոչ՝ ձեր սրբիները պիտի պահի ըլլային, բայց հիմա սուրբ են: 15 - Իսկ եթէ անհաւատը գատուի թող գատուի: Եղբայր մը կամ՝ քոյր մը այնպիսի պարագաներու մէջ գերի չէ: ասկայն Աստուած խաղաղութեան կանչեց մեզ: 16 - Քանզի ինչ գիտես դուն, ով կին, թերեւս բնաւ այրը պիտի ապրեցնես: Կամ դուն ինչ գիտես, ով այր, թերեւս քու կինը պիտի սպրեւորես: 17 - Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս Տէրը բաժնէ, ամէն մէկը ինչպէս Աստուած կանչեց, այնպէս թող երթայ, ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես այսպէս պատուէր կու տամ:

18 - Եթէ թրփատուած մէկը հաստի կանչուեցաւ, թող նորէն անթրփատ չըլլայ: չթրփատուածներէն մէկը կանչուեցաւ, թող չթրփատուի: 19 - Վասն զի թրփատութիւնը բան մը չէ, ու անթրփատութիւնը բան մը չէ: Հասցա Աստուծոյ պատուիրաններուն պահպանութիւնը պէտք է: 20 - Բայց ամէն մէկը ինչ կուտամ մէջ որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ: 21 - Ծառայ կանչուեցար. հոգ չըլլայ բեզի: Բայց եթէ կրնաս ազատ ըլլալ, զայն ընտրէ: 22 - Վասն զի այն ծառայ որ Տէրոջմով կանչուած է, Տէրոջը ազատացնալն է անկիս: Երբեք այն ազատը որ կանչուած է, Քրիստոսի ծառայն է: 23 - Ինչ որ զնով ծառայու առնուեցար, մարդոց ծառայ մի ըլլայ: 24 - Եղբայրներ, ամէն մէկը ինչ ինչով մէջ որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ Աստուծոյ առջև: 25 - Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ ըլլալու որդիութիւն գտածի մը պէս խրատ կու

տամ: 26 - Ուրեմն ես կը սեպեմ որ ասկիս աղէկ է հիմակուան նեղութեանը համար, այսինքն աղէկ է մարդուս որ այսպէս ըլլայ: 27 - Կապուած էս կնոջ, մի փնտաւր արձակուիլ: արձակուած ես կնոջմէ, մի փնտաւր կին: 28 - Իսկ եթէ ամուսնանալ չմեղանչեցիր, և եթէ կոյսը ամուսնանայ՝ չմեղանչեց. բայց այնպիսիները մարմնի նեղութիւն պիտի ունենան. ասկայն ես ձեզի կը խնայեմ: 29 - Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ ժամանակը կարճացած է. այ անոք որ կին ունին՝ այնպէս ըլլան որպէս թէ չունին, 30 - Եւ անոք որ կու բան որպէս թէ չեն լար, ու անոք որ կը խնայեն որպէս թէ չեն խնայար, և անոք որ ծախու կ'առնեն՝ որպէս թէ բան չէ չունին, 31 - Եւ անոք որ աշխարհ սը զործած են՝ որպէս թէ գեշ կերպով չեն զործածեր: վասն զի այս աշխարհի կերպարանը կ'անցնի: 32 - Բայց ես կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք: Էսն զի չամուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ: 33 - Իսկ ամուսնացածը աշխարհի բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս իր կնոջ հաճելի ըլլայ: 34 - Եւ ամուսնացած կինը ու կոյսը կը սարքերին իրարմէ: Էսն զի կոյսը Տէրոջը բաները կը հոգայ, որպէս զի ինք սուրբ ըլլայ հոգեով ու մարմնով: Իսկ ամուսնացած կինը աշխարհի բաները կը հոգայ, թէ ինչպէս իր երկան հաճելի ըլլայ: 35 - Բայց այր բանը ձեր օգուտին համար կը գրուցիմ, ոչ թէ ձեր վրայ վարժ մը ձգելու, հոպոս պարկեշտութեան համար ու առանց զրայոսների Տէրոջը ծառայելու համար: 36 - Իսկ եթէ մէկը ամօթ կը սեպէ իր կոյսին համար՝ եթէ չափը անցիր է, ու պէտք է այնպէս ըլլալ, ինչ որ կ'ուզէ: Թող ընէ, մեղք չգործեր: Թող ամուսնանան: 37 - Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ չկայ, հոպոս իր կանջին վրայ իշխանութիւն ունի, ու իր սրտին մէջ խոստովութիւն ունի, ու իր սրտին մէջ պարպէս սրտեր է որ իր կոյսը պահէ, աղէկ կ'ընէ: 38 - Առտիսն որ երբեք կ'ամուսնացնէ, աղէկ կ'ընէ: Եւ ան որ չամուսնացներ, աւելի աղէկ կ'ընէ: 39 - Կինը՝ կապուած է՝ որչափ ժաման

*Որքան, որ էրկայով կապուած

նակ որ իր այրը սղջ է. ամալ եթէ իր այրը մեռնէ, ազատ է ամուսնանալու որով որ ուզէ: միայն թէ Տէրոջմով: 40 - Բայց իմ գատուսին նայելով աւելի երանելի է եթէ այնպէս կենայ. և կարծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ:

Գ. Ը

Բայց կուսքերու զոհերուն վրայով գիտե՛ք որ ամէն ալ գիտութիւն ունինք. գիտութիւնը կը հպարտացնէ, բայց սերը շինութիւն կ'ընէ: 2 - Եւ եթէ մէկը կը կարծէ թէ բան մը գիտէ, դեռ բնաւ բան մը չգիտեր՝ ինչպէս պէտք է գիտնալ: 3 - Իսկ եթէ մէկը զԱստուած կը սիրէ, ինք անկէ զոհեցած է: 4 - Առտի կուսքերու զոհեցածները ուսելու վրայով գիտե՛ք որ կուսքը ոչինչ է աշխարհի մէջ, և որ մէկէն զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ: 5 - Քանզի թէ ես ըլլան ալ անուամով աստուածներ, թէ՛ երկինքը և թէ՛ երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ տէրեր): 6 - Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք, Հայրը, որմէ են ամէն բաները, և մենք ալ *տնով. ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս, որմէ են ամէն բաները, ու մենք ալ տնով: 7 - Բայց ամէնուն քով գիտութիւն չկայ. և ոմոնք կուսքի վրայով խղճմտանք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուսքերու զոհեցածի պէս, և իրենց խղճմտանքը, որով հետեւ կուտէ, և կը պոճուի: 8 - Ասկայն կետակուրը մեզ Աստուծոյ առջև չկերպար. քանզի ոչ եթէ չաւտեք կ'ուտել նոյնը: 9 - Բայց զոյշ կեցէք, որ ըլլայ թէ այդ ձեր իշխանութիւնը ակարներուն մըն է՝ եթէ ձեզմէ մարմնուոր բաներ հնձե՛ք: 10 - Քանզի գոյթակալութիւն ըլլայ: 11 - Քանզի եթէ մէկը ամեն բեզ, որ գիտութիւն ունի, կուտուտի մէջ սեղան նստած, չէ՞ որ այն տկար մարդուն խղճմտանքը համարձակութիւն պիտի առնէ կուսքերու զոհեցածը ուսելու: 11 - Եւ քու գիտութիւնովդ այն տկար եղբայրը կորուսի, որով համար Քրիստոս մեռաւ: 12 - Եւ այսպէս եղբայրներուն զեմ մեղանչելով ու անոնց տկար խղճմտանքը վիրաւորելով՝ Քրիս-

տոսի զեմ կը մեղանչէք: 13 - Առտի եթէ կերակուրը կը գոյթակալեցնէ իմ եղբայրս, միս պիտի չուտեմ՝ յաւիտեան որպէս զի իմ եղբայրս չգոյթակալեցնեմ:

Գ. Թ

Չէ՞ որ ես առաքել եմ. չէ՞ որ ես ազատ եմ. չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը առաջ տեսայ. չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջմով: 2 - Թէպէտ ուրիշներուն առաքել չըլլամ ալ, բայց անատարկոյս ձեզի եմ՝ վասն զի իմ առաքելութեան կնիքը դուք էք Տէրոջմով: 3 - Իմ պատասխանս անոնց որ զիս կը քննեն, այս է: 4 - Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք ուսելու և խելու: 5 - Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք Քրիստոսով քոյր եղբայր կին մը զիս հետ պարտցնելու. ինչպէս որ իշխանութիւն ու Տէրոջը եղբայրները ու կեփաս չ'ընէ: 6 - Միթէ ես ու Բառնարթոս միայն իշխանութիւն չունինք չգործելու: 7 - Ովք եր ասկարուսով զինուորութիւն կ'ընէ. ով այդք կը անկէ ու անոր պատուէն չուտեր. կամ ով ոչխարներ կ'արածէ ու ոչխարներուն կաթնէն չուտեր: 8 - Միթէ մարդկօրէն կը վրուցեմ՝ այս բաները, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը գրուցէ: 9 - Քանզի Մովսէսի օրէնքին մէջ ալ գրուած է, Կազ մէջ աշխատող եղին դունչը չկապես: Միթէ եղբարձն համար Աստուծոյ հոգն էր: 10 - Չէ՞ որ մտնուտեղ մեզի համար կ'ընէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. որովհետեւ ան որ կը Տերիկցաւ է որ յուսով Տերիկէ, և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ դեռ է որ վայելելու յուսով չ'ընէ: 11 - Եթէ մենք ձեզի հոգն գեար բաներ սերմանցնելը, մեծ բան մըն է՝ եթէ ձեզմէ մարմնուոր բաներ հնձե՛ք: 12 - Եթէ ուրիշները ձեր վրայ այս իշխանութիւնը ունին, չէ՞ որ ալ ասկի մենք. բայց մենք այս իշխանութիւնը չգործածեցինք, հոպոս ամէն բանի կը Տառքերենք, որպէս զի Քրիստոսի աւետարանին սրբիք մը ըլլանք: 13 - Չէ՞ք գիտե՛ք որ տաճարին մէջ աշխատողները տաճարին կ'ուտեն, ու անոնք որ սեղանին պաշտօնեաներն են՝ սեղանէն բաժին կ'առ-

*Որքան, իր յոյսը վայելելու համար

*Կամ, անոր համար

ԳԼ Ժ

նեն : 14 - Նոյնպէս ալ Տէրը հրաման տուաւ, որ աւետարանը քարոզողները աւետարանէն ապրին : 15 - Բայց ես այս բաներուն մէկը չգործածեցի, ոչ ալ այդ բաները գրեցի որ ինձի պայպէս ըլլայ : քանզի աւելի աղէկ է ինձի որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ պարծանքս պարսպ հանէ : 16 - Վասն զի եթէ ես աւետարանը քարոզեմ, ինձի պարծանք մը չկայ, վասն զի իմ վրաս հարկ մըն է : մանաւանդ վայ է ինձի եթէ աւետարանը չքարոզեմ : 17 - Քանզի եթէ առիկա կամուս ընեմ, վարձը կ'ուներնամ : իսկ եթէ ախարայ այն ինձի յանձնուած անտեսութիւն մըն է : 18 - Ուրեմն ինչ վարձը կ'ըլլայ ինձի . այ՛լ էւս : որ քարոզելու ատեն Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, որ չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ կերպով գործածեմ : 19 - Քանզի թէ էւ ես ամենէն ազատ էի, իմ անձս ամենուն ծառայ ըրի, որպէս զի շատերը շահիմ : 20 - Հրեաներուն հետ Հըրեայի պէս եղայ, որպէս զի Հրեաները շահիմ : 21 - Սրէնքի տակ եղողներուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [ոչ թէ ես օրէնքի տակ էի], որպէս զի օրէնքի տակ եղողներուն ալ շահիմ : օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ, (ոչ թէ ես Աստուծոյ օրէնք չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի), որպէս զի օրէնք չունեցողներն ալ շահիմ : 22 - Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որպէս զի տկարները շահիմ : ամենուն հետ ամեն բան եղայ, որ ըլլայ թէ մէկ քանինները սպրեցնեմ : 23 - Եւ տարիս աւետարանին համար կ'ընեմ, որպէս զի անոր կցորդ ըլլամ : 24 - Չէք գիտեր որ սաղարեղին մէջ վազողները երաւ կը վազին ամենը, բայց մէկը կ'առնէ մրցանակը : այնպէս վազեցէք որ հասնեք : 25 - Եւ ամէն ով որ կը մրցի, ամէն բանի մէջ չափաորութիւն կը պահէ : անոնք եղծանելի պատկը առնելու համար, ու մենք՝ անեղծանելին : 26 - Աստի ես այնպէս կը վազեմ, ոչ թէ որպէս թէ անտուգութեամբ : ես այնպէս բաւամարտութիւն կ'ընեմ, ոչ թէ որպէս թէ հովը ձեծելով : 27 - Բայց իմ մարմինս կը ձեռնեմ ու կը նուաճեմ, որպէս զի ըլլայ թէ ուրիշներուն քարոզելէս ետեւ ես ինքն խոտելի դանուիմ :

Չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ մեր հայրերը ամենն ալ ամպլին տակ էին, ու ամէնն ալ ծովէն անցան, 2 - Եւ ամէնն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպլին ու ծովին մէջ, 3 - Եւ ամէնն ալ նոյն հոգեւոր կերակուրը կերան, 4 - Աւ ամէնն ալ նոյն հոգեւոր խմելքը խմեցին, վասն զի կը խմէին այն հոգեւոր վէմէն որ անոնց հետ կ'երթար : ու այն վէմը Քրիստոսն էր : 5 - Բայց ոչ թէ անոնցմէ շատերուն հաւանեցաւ Աստուծոյ, վասն զի անապատին մէջ փառուած ինկան : 6 - Աւ այն բաները մեզի օրինակ եղան, որպէս զի չար բաներու ցանկացող չըլլանք : ինչպէս անոնք ցանկացան : 7 - Այլ ալ կուպաշտ ըլլաք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք : ինչպէս գրուած է, Ծողովորդը նստաւ ուտելու և խմելու, ու եղան խաղաղութ : 8 - Եւ պոռնրկութիւն չընէք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք պոռնրկեցան, ու մէկ օրուան մէջ քանուկերք հաղար հոգի իրկան : 9 - Եւ Քրիստոսը չփորձեցի, ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու օձերէն զարդուեցան : 10 - Եւ տրտուճ չընէք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք տրտուճ ըրին, ու սատակիչէն զարդուեցան : 11 - Բայց այս ամէն բաները իբրև օրինակ կը պատահէին անոնց : իսկ մեզի, որոնց դարեւուն վերջը հասաւ, խրատ ըլլալու համար գրուեցան : 12 - Աստի ան որ կը սեպէ թէ հոռոտութեան կեցած է, թող զգուշանայ որ ըլլայ թէ խնայ : 13 - Ձեզի մարդկային փորձութիւնէ զատ ուրիշ չէ պատահած : Բայց Աստուծոյ հաւատարիմ' որ, որ ձեզ պիտի չթողու ձեր կարողութեանն աւելի փորձուել, հապա փորձութեանը հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ, որպէս զի կարող ըլլաք համբերել :

14 - Անոր համար, իմ սիրելիներս, կուպաշտութենէ փախեք : 15 - Որպէս թէ իմաստուններու հետ կը խօսիմ : դուք դատեցեք ինչ որ կը գրուեցած : 16 - Օրհնութեան գաւաթը զոր մենք կ'օրհնենք, չէ՞ որ Քրիստոսի արեանը հաղորդութիւնն է : հացը զոր մենք կը կորնք, չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնին հաղորդութիւնն է : 17 - Քանզի մենք շատերս մէկ հաց մէկ

մարմին ենք, վասն զի ամենն ալ այն մէկ հացն կը վայելէք : 18 - Նայեցէք մարմնաւոր Խորհրդի : չէ՞ որ այն զոհուածները ուտողները սեղանին հաղորդ են : 19 - Արեմն ինչ կ'ընեմ, թէ կուսք բան մըն է, կամ թէ կուսքերու զոհուածը բան մըն է : 20 - Բայց զոհուած' թէ այն լաները զորնք հեթանոսները զոհ կ'ընեն, դուսերուն կը զահն ու ոչ թէ Աստուծոյ՝ դուրդ ըլլաք : չէք կրնար խմել Տէրաջը գաւաթը ու դուսերու գաւաթը : 21 - Չէք կրնար վայելել Տէրոյ սեղանին ու դուսերուն սեղանին : 22 - Նախանձի գրգռեք Տէրը : միթէ մենք անկէ զօրուս' որ ենք :

23 - Ամէն բան ինձի օրինակ է, բայց ոչ թէ ամէն բան օգտակար ամէն բան ինձի օրինակ է, բայց ոչ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ : 24 - Չըլլայ որ մէկը ֆոյն իր անձին օգուտը փնտռէ : հապա իր բնիկրինն ալ : 25 - Ամէն ինչ որ սպանդանողին մէջ կը ծախուի կերեք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմանով համար : 26 - Վասն զի երկիր իր լիութիւնովը Տէրոյն է : 27 - Եւ եթէ անհաստաններէն մէկը ձեզ իբրեւս' չհրուսէ, և ուղեք կրթալ, ամէն ինչ որ ձեր առջև դրուի կերեք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմանով համար : 28 - Ապա եթէ մէկը ձեզի բաժնէ Աստուծոյ կուսքի զոհուած, աչքի իրեն համար որ չեղէ իմացուց' ու խղճմանով համար մի ուտեք : 29 - Անկայն խղճմանով կ'ընեք : Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատուի ուրիշն խղճմանովն : 30 - Եթէ ես քննորհալալութեամբ կը վախելեմ ինչո՞ւ հայհոյեմ, որո՞ւ համար կը զահնամ : 31 - Արդ թէ՛ ուտեք, թէ՛ խմեք և թէ ինչ գործ որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքն համար ըրէք : 32 - Գայթակղութեան պատճառ մի ըլլաք՝ ոչ Հրեաներուն, ոչ քննութիւն կայնի Աստուծոյ առջև : 14 - Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ այլ մարդ մը եթէ երկար մազերով է, իրեն մազերով է : 15 - Բայց կինը եթէ երկար մազերով է, իրեն փառք է : վասն զի մազերը ծածկուցի տեղ տրուած են իրեն : 16 - Ասկայն եթէ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք այնպիսի սովորու-

չեմ փնտռեր իմ անձի օգուտը, հապա շատերունը որպէս զի փրկուին :

Ինձի նմանող եղէք, ինչպէս ես ալ Քրիստոսի : 2 - Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք, ու սաղարաններս կը բանեք ինչպէս ես ձեզի աւանդեցի : 3 - Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ամէն այլ մարդու գլուխը Քրիստոսն է, ու կնջ գլուխը՝ այլ մարդը, և Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուծոյ : 4 - Ամէն այլ մարդ որ գլուխը զոց աղօթքի կը կայնի կամ մարդարեւութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը : 5 - Եւ ամէն կին որ գլուխը բաց աղօթքի կը կայնի կամ մարդարեւութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը : վասն զի միւսնոյն բանն է : 6 - Վասն զի եթէ կինը չձածկուի, թող իր մազերն ալ կտրէ : իսկ եթէ ամօթ է կնջ մը իր մազերը կտրել կամ ամիւրել, թող ծածկուի : 7 - Այլ մարդու պէտք է իր գլուխը ծածկել, վասն զի Աստուծոյ պատկերն ու փառքն է : Բայց կինը եւ երկանք փառքն է : 8 - Քանզի ոչ թէ այլ մարդը կնջման է, հապա կինը՝ այլ մարդէն : 9 - Վասն զի այլ մարդը շատեղծուեցաւ կնջը համար, հապա կինը՝ երկանք համար : 10 - Այս պատճառաւ պէտք է որ կինը իր գլուխը * շուք դնէ հրեշտակներուն համար : 11 - Բայց ոչ կինը առանց այլ մարդու կ'ըլլայ, ու ոչ այլ մարդը առանց կնջ՝ Տէրոյնով : 12 - Վասն զի ինչպէս կինը այլ մարդէն է, նոյնպէս այլ մարդը կնջ միջոցաւ, բայց ամէնը Աստուծոյ : 13 - Գուք մեզմէ գաւաթեք : կը վայլէ՞ կին մարդու գլուխը բաց աղօթքի կայնի Աստուծոյ առջև : 14 - Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ այլ մարդ մը եթէ երկար մազերով է, իրեն մազերով է : 15 - Բայց կինը եթէ երկար մազերով է, իրեն փառք է : վասն զի մազերը ծածկուցի տեղ տրուած են իրեն : 16 - Ասկայն եթէ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք այնպիսի սովորու-

*Պատճառն է, որ քննութիւն կը ընէ իր լիութիւնովը Տէրոյն :
 † Կամ, շնորհքով
 ‡ Յիշատակն

* Յուս. իշխանութիւն

Թիւն չունինք, ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները :

17 - Բայց զայս պատուիրելով չե՛ղ չեմ գովիր, վասն զի ձեր փորձուիլը ոչ թէ աղէկ հասպա գէշ արգիւնը կ'ուենայ : 18 - Բանդի նախ երբ մէկտեղ կը փոյզուէք եկեղեցիին մէջ, կը լսեմ որ բաժանմունքներ կան ձեր մէջ, և ըստ մասին կը հաստատուի : 19 - Վասն զի հարկաւ ձեր մէջ Տերմուսածորութիւններ ալ պիտի ըլլան, որպէս զի ձեր մէջ եղող ընտիրները երևան : 20 - Ուստի դուք որ մէկտեղ կը փոյզուէք, ստիկա Տերմուսածորութիւնը ուստի չէ : 21 - Վասն զի ուստի ուստին ամէն մէկը առաջ իր ընթրիքը կ'առնէ. ու մէկը անօթի կը մնայ ու միւսը կը գինովանայ : 22 - Միթէ ուստիւն և խմելու համար տուն չունէք, կամ թէ Աստուծոյ եկեղեցիին կ'անարգէք, և ամբօթով կ'ընէք չբաւորները : ձեզի ինչ բռնեմ, ձեզ գովեմ : այդ բանին մէջ չեմ գովիր : 23 - Վասն զի ես Տերմուսածորութիւնները զայն որ ձեզի ալ աւանդեցի թէ Տեր Յիսուս իր մանուսած գիշերը հայ առաւ : 24 - Ես գոհանայով կ'արեց ու ըստ, Առէք ու կերէք, այս է իմ մարմինն որ ձեզի համար կը կտորուի : ստիկա բրէք զի յիշելու համար : 25 - Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն ետեւ ուստի, Այս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արեւնովս : ստիկա բրէք քանի անգամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար : 26 - Վասն զի քանի անգամ որ այս հայր ուստի ու այս գաւաթը խմէք, Տերմուսածորութիւնը կ'մինչեւ ինչ գայ : 27 - Ուստի ալ որ այս հայր ուստի կամ Տերմուսածորութիւնը խմէ անարժանաբար, պարտական պիտի ըլլայ Տերմուսածորութիւնն և արիւնին : 28 - Ուրեմն թող մարդ իր անձը փորձէ, ու այրպէս այն հոգին ուստի և այն գաւաթին խմէ : 29 - Վասն զի ան որ անարժանաբար կ'ուստի ու կը խմէ, իր անձին դատաւարաւորութիւնը կ'ուստի ու կը խմէ, վասն զի Տերմուսածորութիւնը չարներ : 30 - Ասոր համար ձեր մէջ շատ հիւանդներ ու ցուազարներ կան, և շատեր ալ կը ննջեն : 31 - Վասն զի եթէ ինքզինքնիս դատարան ըլլայինք, պիտի չգատուէինք : 32 - Իսկ երբ կը գատուենք, Տերմուսածորութիւնը որպէս զի աշխարհի հետ չգատապար-

տուինք : 33 - Ուստի, իմ եղբայրներս, երբ մէկտեղ կը փոյզուէք ուստիս, իրարու սպասեցէք : 34 - Իսկ եթէ մէկը անօթի է՝ թող էր տանը ուստի, որ չըլլայ թէ դատաւարաւորութեան համար փոյզուէք : Եւ ուրիշ բաններ չե՛ղ եկած առեմս պիտի պատուիրեմ :

ԳԼ ԺԲ

Բայց հոգևոր դարձեալներուն վրայով չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ չգիտցող ըլլաք : 2 - Իսկ զիս որ երբ հեթմունք եկք, մունջ կուսքերուն կը տարուէք ինչպէս կ'առաջնորդուէիք : 3 - Ուստի զայս ձեզի կ'իմաստանէ թէ մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիով խօսի ու Յիսուսը նորովայ կոչէ : և մէկն ալ չըլլար Յիսուսը Տեր կոչել, եթէ ոչ Հոգւով Սրբով : 4 - Եւ պարզեմները գանազան են, բայց նոյն Հոգին է : 5 - Կաւ պաշտօնները գանազան են, բայց նոյն Տերն է : 6 - Նոյնպէս ներգործութիւնները գանազան են, բայց նոյն Աստուծոն է՝ որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ : 7 - Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը արուած է օգուտի համար : 8 - Մէկուն Հոգիով իմաստութեան խօսք արուած է, ուրիշին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին դուրս չափովը : 9 - Միւսին հաւատք՝ նոյն Հոգիով, ուրիշին բժշկութեան պարզեմներ՝ նոյն Հոգիով : 10 - Ուրիշին հրաշքագործութիւններ, ուրիշին նորարարութիւն, ուրիշին հոգեզնեմութիւն, ուրիշին գանազան լեզուներ, ուրիշին լեզուներու թարգմանութիւն : 11 - Բայց զայս ամէնը միեւնոյն Հոգին կը ներգործէ, և ամէն մէկուն զատ զատ կը բռնէ՝ ինչպէս կ'ուզէ :

12 - Բանդի ինչպէս մարմին մէկ է ու շատ անդամներ ունի, և *այն մարմինն բոլոր անդամները, որնք շատ են, մէկ մարմին են, նոյնպէս Քրիստոս ալ : 13 - Վասն զի մէկը ամէն մէկ Հոգիով մէկ մարմին ըլլալու միտաւորացնք, թէ՛ Հրեաներ, թէ՛ Տերմուսածորութիւններ, թէ՛ ծառաներ, թէ՛ ազատներ, և ամէն ալ մէկ Հոգիէ խմցինք : 14 - Վասն զի մարմինը մէկ անդամ չէ, հասպա շատ : 15 - Եթէ ոտքը բռն,

*Ունի, այն մէկ

Որովհետեւ ես ձեռք չեմ՝ մարմինն չեմ, ոչ թէ անոյ այն մարմինն չէ : 16 - Եւ եթէ անոյ ձեռք, Որովհետեւ ես աչք չեմ՝ մարմինն չեմ, ոչ թէ անոյ այն մարմինն չէ : 17 - Եթէ բոլոր մարմինը աչք ըլլար, լսիկը ո՛ր պիտի ըլլար, և եթէ բոլոր լսիկը ըլլար, ո՛ր պիտի ըլլար հաստակիր : 18 - Բայց հիմա Աստուծոյ անգամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինն մէջ, ինչպէս ինչ ուզէ : 19 - Ապա եթէ ամէնը մէկ անդամ ըլլար, մարմինը ո՛ր պիտի ըլլար : 20 - Բայց հիմա անգամները շատ են, ու մարմինը մէկ : 21 - Չկրնար աչքը բռն ձեռքին թէ Գուն ինձի պէտք չեւ. և ոչ դարձեալ գլուխը սաքերուն թէ ինձի պէտք չէ : 22 - Մանուսած մարմինն այն անգամները որնք շատ պարզեմն, աւելի հարկաւոր են : 23 - Ու մարմինն այն անգամները զորոք յաւելանց պիտի աւելի պատիւ կը գնենք, ու այդքան մեր անփայտուէք անգամները աւելի փայլաւորութիւն ունին : 24 - Ու մեր փայտուէք անգամներուն ընդմէջ չէ : Բայց Աստուծոյ մարմինը միեւնոյն հոգի ունենան իրարու վրայ : 26 - Եւ եթէ մէկ անդամը նեղութիւն կրէ, բոլոր անգամները կը նեղուին ու նոր չեա : և եթէ փառաստորութիւն անգամը, բոլոր անգամները կ'ուրախանան անոր հետ : 27 - Արդ, դուք Քրիստոսի մարմինն էք, ու մասնաւորապէս եկեղեցիին մէջ դրաւ մէկ քանիները, նախ առաքելներ, երկրորդ մարտիրոսներ, երրորդ վարդապետներ, ետքը հրաշքներ, ետքը բժշկութիւններու պարզեմներ, օգնութիւններ, կառավարութիւններ, լեզուներու տեսակներ : 29 - Միթէ ամէնը առաքելներն են. միթէ ամէնը մարտիրոսներն են. միթէ ամէնը վարդապետներն են. միթէ ամէնը բժշկութեան պարզեմներն են. միթէ ամէնը լեզուներն են. միթէ ամէնը թարգմանութիւնն կ'ընեն :

31 - Բայց դուք նախանձաւոր եղէք

այն շնորհներուն որոնք լաւագոյն են. և ես ալ աւելի աղէկ ծամարայ մը կը ցուցնեմ ձեզի :

ԳԼ ԺԳ

Եթէ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները խօսեմ, և սեր չունենամ, եւ ձայն տաւոյ պղինձի դէմ եղայ, կամ հնչեցող ծննդանաւոր դէմ : 2 - Եւ եթէ մարտիրոսութիւն ունենամ, ու հասկնամ ամէն խորհուրդները ու ամէն գիտութիւնը, և եթէ ունենամ ամէն հաւատք մինչև լեզուներու տեղափոխելու, ու սեր չունենամ, ոչինչ եմ : 3 - Եւ եթէ իմ բոլոր ստացածքս աշխարհէն կերցնեմ, ու իմ մարմինս սպառեմ ամսով, և սեր չունենամ, օգուտ մը չեմ ունենար : 4 - Արդ երկայնամիտ է, քաղցր է, սէրը չնախանձիր, սէրը չգոտարանար, չհպարտանար, 5 - Անփայլ վարմանը չունենար, իրենք չհիմարեմ, բարկութեան չզրկուուիր, 6 - Անիշխուութեան վրայ չինջար, հասպա ճշմարտութեան ինչպէս կ'ըլլայ : 7 - Ամէն բանի կը զիջանի, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի կը յուսայ, ամէն բանի կը համբերէ : 8 - Արդ բնաւ չըլլար. բայց եթէ մարտիրոսութիւններ ըլլան պիտի խափանին, եթէ լեզուներ պիտի դադարին, եթէ գիտութիւն պիտի խափանի : 9 - Վասն զի շատէն քիչ գիտենք, ու շատէն քիչ կը մարտիրոսանաք : 10 - Բայց երբ կատարեալը գայ, այն տոնն շատէն քիչը պիտի խափանի : 11 - Երբ աղայ էի, աղայի պէս կը խօսէի, աղայի պէս կը խորհէի, աղայի պէս համարեմ ունէի. բայց երբ այր եղայ, աղայութեան բաները մէկի ձգեցի : 12 - Բանդի հիմա մէկը որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անոյս կերպով, բայց այն տոնն երես առ երես : հիմա շատէն քիչ մը տեղեակ եմ, բայց այն տոնն այնպէս պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս ճանչցուեցայ : 13 - Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք, յոյս, սէր, այս երեքը. ու ստանց մեծագոյնը սէրն է :

ԳԼ ԺԴ

Մերոյ ետեւն գտցէք, ու հոգևոր դարձեալներուն նախանձաւոր եղէք, մա-

նաւանդ մարգարեութիւն ընելու : 2 - Վասն զի ան որ օտար լեզուով կը խօսի ոչ թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ . վասն զի մէկը չկայ որ իմանայ, բայց անկիս հոգիով խորհուրդներ կը խօսի: 3 - Ստիպոյն ան որ կը մարգարեանայ, մարգար կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և միմիջարութիւն քաւու : 4 - Ան որ օտար լեզուով կը խօսի իր անձին շինութիւն կ'ընէ, ու ան որ կը մարգարեանայ եկեղեցիին շինութիւն կ'ընէ: 5 - Կ'ուզեմ որ զուք ամենք լեզուներ խօսիք, բայց մասնաւոր որ մարգարեութիւն ընէք, վասն զի ան աղէկ է ան որ կը մարգարեանայ, քան թէ ան որ լեզուներ կը խօսի. միայն եթէ թարգմանելու ըլլայ, որպէս զի եկեղեցին շինութիւն առնէ:

6 - Եւ հիմա, եղբայրներ, եթէ ես ձեզի դամ լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ եթէ չխօսիմ ձեզի կամ յայտնութիւնով, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարեութիւնով, կամ վարդապետութիւնով: 7 - Եւ ձայն սուղոյ անկենդան բաները անգամ, թէ՛ արնիւք և թէ՛ քնար, եթէ ձայներու զանազանութիւն չընեն, ի՞նչպէս պիտի ճանչցաի արնիւքով կամ քնարով հնչուածը: 8 - Վասն զի եթէ փողն ուլ անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի: 9 - Նայնպէս դուք ալ եթէ լեզուով բոցայայտ խօսք չըրուցէք, խօսուածք ի՞նչպէս պիտի հասնուի. վասն զի օգին խօսողներ պիտի ըլլաք: 10 - Ահա աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ կան, և անոնց մէկը աւանց նշանակութեան չէ: 11 - Ուստի եթէ այն ձայնին զօրութիւնը չզիտանամ, ես խօսողին բարբարոս մը պիտի ըլլամ, իստողն ալ ինձի բարբարոս մը պիտի ըլլայ: 12 - Նայնպէս դուք ալ, որովհետեւ հոգեւոր դարձանքու նախնաձառոր էք, եկեղեցիին շինութիւնը համար խնդրեցէք որ աւելորդ նայն դարձանքու: 13 - Անոր համար ան որ օտար լեզուով կը խօսի, ազօթք թող ընէ որ թարգմանէ ալ: 14 - Քանզի եթէ ես ազօթք ընեմ օտար լեզուով, իմ հոգիս ազօթք կ'ընէ, բայց միայն անպատու է: 15 - Ուրեմն ի՞նչ է. ազօթք ընեմ հոգիով, ազօթք ընեմ մտաւարեութեամբ ալ. ստղմոս

երգեմ հոգիով, ստղմոս երգեմ մտաւարեութեամբ ալ : 16 - Ապա թէ ոչ եթէ դուս հոգիով օրհնութիւն ընես, անկիս որ ազգաի տեղ կայնիք է, ի՞նչպէս Ամէն պիտի ըսէ քու գոհութիւն տալու տանեմ. դասի զի ան քու պղտցածի շինմանը: 17 - Իսկուս դուս աղէկ գոհութիւն կ'ընես, բայց միւսը շինութիւն չաւաներ: 18 - Աստուծակէ կը գոհանամ որ ձեր ամենէն աւելի լեզուներով կը խօսիմ: 19 - Բայց եկեղեցիին մէջ կ'ուզեմ հինգ խօսք մտաւարեութեամբ խօսիլ, որպէս զի ուրիշներուն ալ սորվեցնեմ, քան թէ ըրեալսը խօսիք օտար լեզուով:

20 - Եղբայրներ, միաքով աղաք մի ըլլաք, հապա չարութիւն գիտուալուէ աղաք եղէք, ու միարով չափաւ հաս եղէք: 21 - Օրէնքին մէջ գրուած է թէ Օտար լեզուներով ու օտար շարժանքներով այդ փողովուրդին հետ պիտի խօսիմ, սակայն և այնպէս ինձի մտիկ պիտի չընեն, կ'ըսէ Տէրը: 22 - Ուրեմն լեզուները նշանի համար են՝ ոչ թէ հաւատացեալներուն, հապա անհաւատներուն, բայց մարգարեութիւնը ոչ թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալներուն: 23 - Արգէ եթէ բոլոր եկեղեցիին մէկտեղ զայլ, ու ամենն ալ օտար լեզուներով խօսելու ըլլան, և հա՛ մտնեն ազգաներ կամ անհաւատներ, պիտի չընեն թէ դուք խելթեցեր էք: 24 - Իսկ եթէ ամենն ալ մարգարեանան, ու հա՛ անհաւատ մը կամ ազգէս մը մտնէ, ամենն ալ կը յանդիմանուի, ամենն ալ կը քնուի: 25 - Ու անոր սրբին ծածուկ բաները յայտնի կ'ըլլան, և այդպէս երեսի վրայ ինկամ՝ Աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ, ու խօսողունի թէ իրուցընէ Աստուծո՞ ձեր մէջ է:

26 - Աւստի ի՞նչ է, եղբայրներ. երբ մէկտեղ կը փողովուրդէ, ձեզմէ ամեն մէկը ստղմոս ունի, վարդապետութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի, թարգմանութիւն ունի և ամենը շինութեան համար թող ըլլայ: 27 - Եթէ մէկը օտար լեզու կը խօսի, երկու հոգի, և թէ շարժ եղէք թող ըլլան, և այն ալ մէկիկ մէկիկ, ու մէկը թող թարգմանէ: 28 - Բայց եթէ թարգմանող չըլլայ, եկեղեցիին

*ՈՒՆԻ, իմ Աստուծո՞ւս

մէջ լուս թող կենայ, և ինքնիքն ու Աստուծոյ թող խօսի: 29 - Իսկ մարգարեները երկու կամ երեք հոգի թող խօսին, ու միւսները թող քննութիւն ընեն: 30 - Իսկ եթէ նստողներէն ուրիշ մէկունն ալ բա՛ Է յայտնուելու ըլլայ, ստաղնը թող լուս: 31 - Վասն զի ամենք ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարեանայ, որպէս զի ամենն ալ սորվին ու ամենն ալ միմիջարուին: 32 - Եւ մարգարեներուն հոգիները մարգարեներուն հաւանքը են: 33 - Վասն զի Աստուած խաղութեան Առաջնորդն է, հապա խաղաղութեան, ինչպէս սուրբներն բոլոր եկեղեցիներուն մէջ:

34 - Ձեր կիները եկեղեցիներուն մէջ լուս կենան, վասն զի անոնց հրաման չկայ խօսելու, հապա հնազանդ ըլլալու, ինչպէս օրէնքն ալ կ'ըսէ: 35 - Բայց եթէ ըսն սորվի կ'ուզեն, տունը իրենց այրերուն թող հարցնեն. քանզի կեներան անպիլի է եկեղեցիի մէջ ձեռքէ կրու, կամ թէ միայն ձեզի հասաւ: 37 - Եթէ մէկը կը կարծէ թէ մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող հաստատ գիտնայ թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջ պատուէրներն են: 38 - Բայց եթէ մէկը ազգէս է թող ազգէս լուս: 39 - Ուստի, եղբայրներ, մարգարեներուն ընելու նախնաձառոր եղէք, ու լեզուներ խօսիլն ալ մի արգիլէք: 40 - Եւ ամեն ըսն վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ:

ԳԼ ԺԵ

Եղբայրներ, ձեզի կ'իմանցնեմ այն աւետարանը զոր ես ձեզի քարոզեցի, զոր նաև ընդունեցիք ու անոր վրայ հաստատուած էք: 2 - Որով կը փրկուիք ալ, եթէ ամուր բռնէք այն խօսքը զոր ես ձեզի քարոզեցի, միայն եթէ պարտաւ տեղ հաւատացած չէք: 3 - Վասն զի ամենէն առաջ ես ձեզի աւանդեցի զանկիս, զոր ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ, զիրքերուն շնորհի համար մեռաւ, երրորդ օրը, զիրքերուն շնորհի համար: 5 - Եւ թէ երեցու կեփոսի, ու ետք ատուելու պատու Քրիստոս, ետք Քրիստոսի ներքին զարուստեան: 6 - Ետք հինգ հարիւր տակի եղբայրներուն մէկտեղ երեցու,

որոնցմէ շատքը մինչև հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցին: 7 - Ու ետք երեցու Յակոբոսի, ետք բոլոր առաքեալներուն: 8 - Ամենէն ետք օրպէս թէ զիժածի մը ինձի ալ երեցու: 9 - Վասն զի ես առաքեալներուն ամենէն յետինն եմ, որ արժանի ալ չեմ առաքելու բուսելու, վասն զի Աստուծոյ եկեղեցին հայածեցի: 10 - Միայն թէ Աստուծոյ շնորհքով եմ ինչ որ եմ. և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարտաբա՛ Է չեղաւ, հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատեցայ. և ոչ թէ ես, հապա Աստուծոյ շնորհքը որ ինձի հետ է: 11 - Աւստի թէ՛ ես և թէ՛ անոնք որպէս կը քարոզեմք, ու գուք այրպէս հաւատացիք:

12 - Ուրեմն եթէ Քրիստոս կը բարոյութի, որ մեռելներէն յարութիւն առած է, ի՞նչպէս ձեզմէ մէկ քանիները կ'ընեն թէ Մեռելներու յարութիւն չկայ: 13 - Եթէ մեռելներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ: 14 - Եւ եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը պարտաւ է. ան ձեր հաւատքն ալ պարտաւ է: 15 - Եւ մեք ալ Աստուծոյ սուս վկաններ զանուած կ'ըլլաւք. որովհետեւ Աստուծոյ համար վկայութիւն առնիք, թէ ինք Զօնէնէն յարց Քրիստոսը. որ իրու չյարցու զանկիս, իթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ: 16 - Քանզի եթէ մեռելները յարութիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ: 17 - Եւ եթէ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատքը պարտաւ է, և առկալին ձեր մեղքերուն մէջ էք: 18 - Նայնպէս Քրիստոսով ննջողներն ալ կորուսած են: 19 - Եթէ միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի յաւատցած եղէք, մեք բոլոր մարդոցմէն աւելի խղճալի եղէք: 20 - Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներուն յարութիւն առած է, ննջեցեալներուն առաջին պատուը: 21 - Քանզի որովհետեւ մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելներու յարութիւնը կը մեռնին, նայնպէս ալ Քրիստոսով աւանդեցի կեփոսի, որովհետեւ մեռելներէն առաջին մէկը իր կարգով. առաջին պատու Քրիստոս, ետք Քրիստոսի ներքին զարուստեան: 22 - Անի զարուստեան: 24 - Անի է ես

1- Գրք Վախճանք, երբ թագաւորութիւնը պիտի ապ Աստուծոյ ու Հօրը ձեռքը, երբ խափանէ ամէն իշխանութիւնը և ամէն պետութիւնը ու զօրութիւնը: 25 - Վասն զի անոր պետք է թագաւորութիւն ընել՝ մինչև բուրբ թշնամիները իր ստեղծութեան սակ զնէ: 26 - Վերջին թշնամին որ պիտի խափանի մահն է, վասն զի քերէք կ'ըտե՛ք: Ամէն բան անոր ստեղծութեան հնագանդեցուց: 27 - Բայց երբ կ'ըտէ թէ Ամէն բան անոր շնագանդեցուց է, յայտնի է թէ բոց ունի՛՛ որ ամէնը անոր շնագանդեցուց: 28 - Առ երբ ամէնը անոր շնագանդեցուց ըլլայ, այն ատեն Արդին ինք ալ պիտի շնագանդի անոր որ իրեն շնագանդեցուց ամէնը, որպէս զի Աստուած ըլլայ ամէնը ամէն բանի մէջ: 29 - Ապա թէ ոչ ինչ պիտի ընեն անոնք որ մեռելներուն համար կը մկրտուին, եթէ մեռելները բնասարութիւն չունեն: Ինչո՞ւ օւրեմն անոնց համար կը մկրտուին: 30 - Ինչո՞ւ համար մեք ալ վասնզի մէջ կը մտնենք ամէն ժամ: 31 - Վկայ կը ընենք այն պարծանքը՝ զոր ձեր վրայ ունիմ՝ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով, որ ես ամէն օր կը մեռնիմ: 32 - Եթէ Եփեսոսի մէջ մարդը նման գողաններու հետ մտնանք, ինչ օգուտ է ինձի, եթէ մեռելները յարութիւն չունեն: Աստուծոյ ու խափանը, վասն զի վարդ կը մեռնին: 33 - Մի խարուիք չար ընկերակցութիւնները աղէկ բարքը կ'ապրականեն: 34 - Արդարութիւնով զգտատացէք ու մեզք մի գործէք, վասն զի քեզ անոնք Աստուծոյ զիտութիւնը չունին: ձեզ ամէնցնելու համար կը զօրցնեմ:

35 - Բայց պիտի բռն մէկը թէ ինչպէս մեռելները յարութիւն կ'առնեն, կամ թէ ինչ մարմնով կու գան: 36 - Անմիտ, անիկա զոր գուն կը սերմանես, եթէ չմեռնի՛ չկենդանարար: 37 - Առ զայն որ կը սերմանես, ոչ թէ այն մարմնը որ պիտի բուսնի՛ կը սերմանես, հապա մերկ հաս մը՝ թէ՛ զորնի ըլլայ և թէ՛ մէկ օւրիշ քերէք: 38 - Առ Աստուած անոր մարմին կու ապ ինչպէս կ'ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր յարմար մարմինը: 39 - Ամէն մարմին

մէկ մարմին չէ. հապա մարդոց մարմինը օւրիշ է, ու անասուններուն մարմինը օւրիշ, ձուկերունն ալ օւրիշ, և թռչուններունը օւրիշ: 40 - Երկնաւոր մարմիններ ալ կան, երկրաւոր մարմիններ ալ, բայց երկնաւորներուն փառքը օւրիշ է, ու երկրաւորներունը օւրիշ: 41 - Արեւուն փառքը օւրիշ է, ու լուսնի փառքը օւրիշ, և ստաղէրուն փառքը օւրիշ. ու մէկ ստաղէրուն ստաղէն արբեր է փառքով: 42 - Այսպէս է մեռելներուն յարութիւնն ալ. քերէք սպասեալութիւնով կը սերմանուի, ու անպակասութիւնով յարութիւն կ'առնէ: 43 - Անոր փառքութիւնով կը սերմանուի, ու փառքով յարութիւն կ'առնէ. սակարութիւնով կը սերմանուի, ու զօրութիւնով յարութիւն կ'առնէ: 44 - Կը սերմանուի շնասար մարմին, և յարութիւն կ'առնէ հոգեւոր մարմին. շնասար մարմին կայ, հոգեւոր մարմին ալ կայ: 45 - Եւ այսպէս գրուած է, Աստուծոյ մարդը Ազամի՛ կենդանի շունչ ելուտ, վերջին Ազամի՛ կենդանարար հոգի: 46 - Բայց ոչ թէ առաջ հոգեւորը, հապա շնասարը, ու ետքը հոգեւորը: 47 - Առաջին մարդը երկրէ է հողեղէն, քոչ երկրորդ մարդը Տէր է երկինքէ: 48 - Ինչպէս էր հողեղէնը, նոյնպէս ալ հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ նոյնպէս ալ երկնաւորները: 49 - Եւ ինչպէս հողեղէնին կերպարանքը ինչեր ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի հաղնինք: 50 - Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ մարմին ու արեւն Աստուծոյ թագաւորութիւնը չեն կրնար ժողանդել. ոչ ալ ապակասութիւնը կը ժողանդէ անապակասութիւն: 51 - Ահա ձեզ իտրոս օր մը կը զրուցնեմ. Ամէն պիտի շնջենք, բայց ու մէն ալ պիտի փոխուինք: 52 - Յանկարծասի ուչք զոցել՝ բանալու մէջ՝ վերջին փողին հնչելը՝ ատենը. որովհետեւ փողը պիտի հնչուի, ու մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապակասութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք: 53 - Վասն զի պետք է որ այս ա գականացու քերէք անապակասութիւն հաղնի, ու այս մահկանացուն անմահութիւն հաղնի: 54 - Բայց երբ այս ապակասացու քերէք անապակասութիւն հաղնի, և այս

*Վա՛, ինձի. եթէ մեռելները յարութիւն չառնեն, ուտենք, կ'ենք:

մահկանացուն անմահութիւն հաղնի, այն ատեն պիտի կատարուի այն խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան մէջ ընկնեցաւ: 55 - Ո՛ր է, ո՛ր է, ո՛ր է, քու խոյթոցը. օ՛ր է, ո՛ր գերեզման, քու յաղթութիւնդ: 56 - Մահուան խոյթոցը մեղքն է, ու մեղքին դժը օրէնքը: 57 - Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ մեզ յաղթութիւն կուտայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով: 58 - Առտի, իմ սիրելի եղբայրներս, հաստան եղէք, անշարժ կեցե՛ք և ամէն ատեն աւելցէք Տէրոջը գործին մէջ, զիմանալով որ ձեր աշխատութիւնը պարտալ չէ Տէրոջմով:

ԳԼ. ԺԶ

Բայց սուրբերուն համար ուրիշ բնա՛ ժողկելու վրայով, ինչպէս պատուեր ատի Գողգոթացոց եկեղեցիներուն, դուք ալ այնպէս ըրէք: 2 - Ամէն մէկ շարժի օրէր ձեզմէ ամէն մէկը իր քով թող գիգէ ինչ որ կը յաջողի: 3 - Առ ըլլայ թէ երբ գամ, այն ատեն փողովները ըլլան. ու երբ գամ, որոնց որ դուք հաճիք, ես զանոնք թուղթերով պիտի զրկեմ՝ ձեր պարտութիւնը կ'անջնայ: 4 - Եւ զեթէ իմ երթալս ալ արժան սեպուի, ինձի հետ թող երթան: 5 - Սակայն ես ձեզի պիտի գամ՝ երբ Մակեդոնիայէ անցնիմ. (բանցի Մակեդոնիայէ կ'անցնիմ): 6 - Եւ կարելի է որ ձեր քով մնամ, կամ ձեռն ալ անցնեմ. որպէս զի դուք զիս ծամրայ զնէք, ուր որ ես պիտի երթամ: 7 - Վասն զի չեմ ուզեր ձեզ հիմա հարեանցի մի տեսնել, բայց յոյս ունիմ որ ատեն մի ձեր քով կենամ, եթէ Տէրը հրաման տայ: 8 - Սակայն հէ՛տ ես Նիփեսոս պիտի մնամ մինչև Պետեկատէ: 9 - Վասն զի ինձի մեծ ու արդիւնաւոր գուտ մի լացուած է, ու շատ հակառակորդներ կան:

*Վա՛, յանձնարարութիւն ընէք թուղթերով, ես զանոնք

10 - Արդ եթէ Տիմոթէոս գայ, նա յեցէք որ ձեր քով առանց վախի ըլլայ: քանզի անիկա Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս ես ալ: 11 - Առտի ըլլայ որ մէկը զանիկա արհամարհէ, հապա խաղաղութեամբ զանիկա ձամ՝ զի անոր կը պատեմ՝ եղբայրներով մէկտեղ: 12 - Իսկ Ապոլոս եղբորը համար, շատ տղալեցի անոր, որ ձեզ գայ եղբայրներուն հետ մէկտեղ. ու լնաւ կամք չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի գայ՝ երբ յարմար ժամանակ գտնէ:

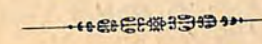
13 - Արթուն կեցէք, հաստաքի մէջ հաստառ կեցէք, ժիբ եղէք, զօրացէք: 14 - Ձեր ամէն բաները սիրով ըլլան:

15 - Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, (գիտէք դուք Ստեփանոսի բնանկը թէ Աքայիայի առաջին պատուը է, ու անձերին սուրբերուն ապաստարութեանը նուիրեցին): 16 - Առ հնագանդ ըլլաք այնպիսիներուն, և ամէնուն որ քեզ հետ մէկտեղ կը գործեն ու կ'աշխատին: 17 - Առտի եմ ես Ստեփանոսի որ ու փորձաւորս ու Աքայիկոսի գողով ըլլայ, որ ձեր պակասութիւնը անոնք լեցուցին: 18 - Բանցի հանգտացուցին իմ հոգիս ու ձերը. առտի այնպիսիները ձանցէք:

19 - Բարեւ կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները. շատ բարեւ կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւզոս ու Պրիսկիլոս՝ իրենց տանը մէջի եկեղեցիով մէկտեղ: 20 - Բարեւ կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները. բարեւ սուէք իրարու սուրբ համբարով:

21 - Այս բարեւք իմ ձեռքին՝ Պողոսին է: 22 - Եթէ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չտեսնէ, նոյնպէս ըլլայ քերէք մեր Տէրոջը: 23 - Տէր Յիսուս Քրիստոսի միտմ մինչև Պետեկատէ: 24 - Իմ սէրս ձեր ամէնուն հետ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով: Ամէն:

Յա՛ն. (Աստուծոյ հետ) Մարան աթա

ԵՐԿՐՈՐԻ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պօղոս, առաքելոյ Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ կամբողջը, ու Տիմոթեոս քերեղայրը: Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիներն, և բոլոր Աբալյոսի մէջ եղող ամէն սուբբերուն: 2 - Ենթոջք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոյ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս:

3 - Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, զթուովեան Հայրը և ամէն միեմտարութեան Աստուածը: 4 - Որ մեզ կր միեմտարէ մեր ամէն ներգութիւններուն մէջ, որպէս զի մենք կարող ըլլանք միեմտարել զանոնք՝ որ ամէն ներգութիւններուն մէջ են, այն միեմտարութիւնով որով մենք Աստուծոյ կր միեմտարուինք: 5 - Բանդի ինչպէս Քրիստոսի շարժարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի ձեռքով մեր միեմտարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ: 6 - Եւ եթէ ներգութիւն քաշենք՝ ձեր միեմտարութեանը ու փրկութեանը համար, և եթէ միեմտարուինք՝ ձեր միեմտարութեանը ու փրկութեանը համար է, որ կր յաջողի համբերելով այն շարժարանքներուն՝ որոնցմով մենք ալ կը շարժարանուինք: 7 - Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, վասն զի զիսնեք թէ ինչպէս շարժարանքներուն հաղորդ էք, նոյնպէս ալ միեմտարութեանը պիտի ըլլաք: 8 - Վասն զի Աստուծոյ մէջ մեզի պատահած ներգութիւններուն վրայով չեմ ուզիր որ չզբաղող ըլլաք, եղբայրներ, թէ քերեղողութեանն շատ աւելի ծանրաբեռնեցանք: մինչև կեանքերնէս ալ անյոյս եղանք: 9 - Բայց մահուան վճիռը մենք մեր վրայ պահեցինք, որպէս զի ինքիսքիսուս շապաւիններ, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կր

յարուցանէ: 10 - Որ այնպիսի մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ: 11 - Որու կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ, մեզի համար ձեր բարտաթիւնն օգնականութիւնովը: որպէս զի շատերուն զգրեմէ պատճառաւ մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն զօհոթութիւն տրուի մեզի համար: 12 - Վասն զի մեր պարծանքը այս է, մեր խղճմտանքին վկայութիւնը, թէ մենք Աստուծոյ առջև պարզմտութեամբ ու անկեղծութեամբ, և ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հապա Աստուծոյ շնորհովը աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի դէպ ի ձեզ: 13 - Բանդի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հապա զայն որ դուք կը կարդաք ու կը ծանչնաք: և կը յուսամ թէ մինչև վերջը պիտի ծանչնաք: 14 - Ինչպէս քիչ շատ ծանչնաք մեզ, որ ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մեր՝ Տէր Յիսուսի օրը: 15 - Եւ այս վաստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ, որպէս զի դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդունէք: 16 - Ու ձեզմէ անցնել դէպ ի Մակեդոնիա, և դարձեալ Մակեդոնիայէ ձեզի գալ, ու ձեզմէ ծամբոյ գրուիլ դէպ ի Հրէաստան: 17 - Ուստի զայս որ ես մտածեցի, միթէ թեթեւութիւնով շարժեցայ, կամ թէ զայն որ ես կը խորհիմ, մարմնաւորապէս կը խորհիմ, որպէս զի իմ կողմանէս այս այս է ոչ ոչ ըլլայ: 18 - Մակեդոնի հաստատութիւն Աստուծոյ, որ մեր խօսքը ձեզի որ հասնայ այս և ոչ չէր: 19 - Վասն զի Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս, որ մեզմով ձեզի քարոզեցաւ, (ինծմով և Սերգանտով ու Տիմոթեոսով) այս ու ոչ չեղաւ, հապա իր

*կամ, ոչ. հապա որպէս զի իմ կողմանէս այն այս ըլլայ, ու ոչ ոչ

մէջ եղաւ այնն 20 - Բանդի որչափ որ Աստուծոյ խոստմունքները կան իր մէջ Այս են, ու իր մէջ Ամէն են Աստուծոյ փառքին համար մեր ձեռքով: 21 - Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ մեկտեղ Քրիստոսով հաստատեց, ու մեզ օժեց, Աստուած է: 22 - Որ մեզ կնքեց ալ, և զքի տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր սիրտերուն մէջ: 23 - Բայց ես զԱստուած վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, որ ձեզի խնայելուս համար տակաւին կորնթոս չեկայ: «Կայն ոչ թէ ձեր հաւատարմի վրայ կը տիրապետենք, հապա դործակից ենք ձեր ուրախութեանը: վասն զի դուք հաւատարմ կը կենաք:

ԳԼ. Բ

Սակայն ես ինձմէ զայս որոշեցի, որ նորէն տրամաբխեմ չգամ ձեզի: 2 - Վասն զի եթէ ես ձեզ տրամեցրնեմ, ալ ս'իլ է որ զիս պիտի ուրախացնէ, եթէ ոչ ան որ ինձմէ կը տրամի: 3 - Ու զայս գրեցի, որ ըլլայ թէ երբ գամ՝ տրամաբխեմ մը կրեմ անոնցմէ, ուրիշ պէտք է ինձի ուրախ ըլլալ: քանզի ձեր ամէնուն վրայ վաստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր ամէնունն է: 4 - Վասն զի շատ ներգութիւնէ և սրտի աագնապէ ես ձեզի գրեցի շատ արցունքով: ոչ թէ՛ որպէս զի դուք արտմալը, հապա որպէս զի գիտնաք այն սէրը զոր ես ունիմ աւելի ձեր վրայ:

5 - Բայց եթէ մէկը տրամեցուց, ոչ թէ զիս տրամեցուց, հապա իրա մասին (որպէս զի իր ծանոթ չընեմ) ձեզ ամէնէն: 6 - Հերիք է այնպիսի մարդուն այն պատիւը, որ շատերէ եղաւ: 7 - Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի ներկէ անոր ու միեմտարել, որ ըլլայ թէ այնպիսին աւելի տրամութեանն ընկղմի: 8 - Ուստի կ'աղաչեմ ձեզի, որ անոր վրայ չէք սերը հաստատեք: 9 - (Բանդի ասոր համար ալ գրեցի, որպէս զի ձեզ փորձելով դիտնամ թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք: 10 - Եւ որու դուք բան մը կրնէք, ես ալ եւ ներեմ: վասն զի եթէ ես

*Իրեւ, գրեցի ձեզի + կամ, բա մտախն, որ ձեր ամէնուն վրայ ծանրութիւն չձգեմ

ալ ներեմ, որու որ ներեմ՝ ձեզի համար է Քրիստոսի *կողմանէ.) 11 - Որ ըլլայ թէ զրկանք մը կրնէք Աստուծոյ: քանզի անոր խորհուրդները չզիտցող չենք: 12 - Որք երբ ևս Տրովագա հասայ Քրիստոսի աւետարանը բարեբաւ, և ինձի գուռ մը բայց էր Տէրոջմով, 13 - իմ հօգուտս մէջ հանգստութիւն չունէի, վասն զի իմ Տիստո եղբայրս հանչուցայ: հապա անոնցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա գացի: 14 - Բայց զօհոթութիւն Աստուծոյ, որ միշտ յայտն կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինք ծանչնալուն հասը մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ: 15 - Վասն զի մենք Աստուծոյ առջև Քրիստոսի անոյշ հասն ենք փրկուածներուն մէջ և կորուսածներուն մէջ: 16 - Ոմանց մահուան հոս դէպ ի մահ, և ամանց կենդանութեան հոս դէպ ի կենդ: և այս բաներուն ս'իլ բաւական է: 17 - Բանդի մենք շատերուն պէս չենք, որովք Աստուծոյ խօսքին խորհախութիւն կ'ընեն: հապա որպէս թէ անկեղծութեամբ, հապա որպէս թէ Աստուծոյ Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսինք:

ԳԼ. Գ

Վը սկիսեմ նորէն անձերնիս յանձն ընել: կամ թէ ամանց պէս պէտք է մեզի յանձնարարութեան թուղթեր ձեզի կամ ձեզմէ: 2 - Հապա մեր թուղթը դուք էք մեր սիրտերուն մէջ գրուած, ծանչնուած ու կարգացուած ամէն մարդոցմէ: 3 - Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր պատաստութիւնովը, ոչ թէ մեղանով չգրուած, հապա կենդանի Աստուծոյ Հոգիովը, ոչ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ, հապա որպէս մարմն նեղէն տախտակներուն վրայ: 4 - Եւ այսպիսի վաստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ Քրիստոսի ձեռքով: 5 - Ոչ թէ մենք ինքիսքիսնիս բաւական ենք բան մը խորհուրդն որպէս թէ մեզմէ, հապա մեր բաւականութիւնը մեզմէ է: 6 - Որ մեզ բաւական ալ բրու նոր կատարանին պաշտօնեաներ ըլլալու: ոչ թէ գիրին, հապա

*կամ, առջև

Տոգիկին . վասն զի գերը կը սպաննէ , բայց Տոգիկին կ'ապրեցնէ : 7 - Իսկ եթէ քարերու վրայ գրով փորուած մասուան պաշտօնը փառքով եղաւ , որ Իորայէլի որդիները կորող չէրան Մովսէսի երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառքին համար , որ պիտի խափանուէր . 8 - Ուրիշ Տոգիկին պաշտօնը ինչպէս աւելի փառքով պիտի ըլլայ : 9 - Վասն զի եթէ գառապարտութեան պաշտօնը փառքով էր , որչափ աւելի արգարութեան պաշտօնը փառքով պիտի ըլլայ : 10 - Վասն զի այն որ փառաւոր էր՝ այս մտաին փառաւոր չէ գերազանց փառքին պատճառաւ : 11 - Բանիկ եթէ այն որ պիտի խափանուէր՝ փառքով էր , որչափ աւելի այն որ կը կենայ՝ փառքով ուրիշ չէ : 12 - Առտի սյուպիկ յոյս որ ունինք , շատ համարձակութեամբ կը փորակենք Բեր Խոսի Բեր . 13 - Եւ ոչ թէ ինչպէս Մովսէս իր երեսին վրայ ծածկոց կը ձգէր , որպէս զի Իորայէլի որդիները չնայէին այն խափանուելու աներուն վախճանին : 14 - Սակայն անոնց միտքերը կուրցան . վասն զի մինչև այսօր նոյն ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցման վրայ , ու չլինար , (վասն զի Քրիստոսով կը խափանուի) : 15 - Հապա մինչև այսօր , երբ Մովսէսի Գերը կը կարգան , անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ : 16 - Բայց երբ Տերօջը գառնան , այն առնէ պիտի վերանայ այն ծածկոցը : 17 - Արդ Տերը Հոգիկն է . և ուր Տերօջը Հոգիկն կայ , հոն ազատութիւն կայ : 18 - Բայց մեք առնեն , բայց երեսով Տերօջը փառքը որպէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով , նոյն պատկերին կը նորոգուենք փառաց ի փառս , որպէս թէ Տերօջը Հոգիկն :

ԳԼ Դ

Առտի այս պաշտօնը ունենալով ինչպէս սորորուութիւն գտանք , չենք ծանօթանար . 2 - Հապա հրատարեցանք ամօթայի ծածուկ բաներէն , ու խորամանկութեամբ չենք վարուէր , և խարդախութիւն չենք ընէր Աստուծոյ խօսքին մէջ . հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ անձերնիս մարդոց ամէն խղճմտանքին կ'ընծայենք Աստուծոյ առջև : 3 - Իսկ եթէ մեր աւե-

տարանը ծածկուած ալ է , կորուածներուն մէջ ծածկուած է . 4 - Արնոց մէջ այս աշխարհի աստուածը անհաւատներուն միտքերը կուրցուց , որպէս զի Քրիստոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ , որ է Աստուծոյ պատկերը : 5 - Վասն զի ոչ թէ անձերնիս կը քարոզենք , հապա Քրիստոս Յիսուս Տէրը , ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար : 6 - Վասն զի Աստուած որ հրաման քրաւ խաւարէն լոյս ծագելի՛ ինք մեր սիրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց գիտութեան լոյսը տուց համար Յիսուս Քրիստոսի անձայր : 7 - Արդ մեք այս գանձը հոգէ ամաններու մէջ ունինք , որպէս զի զօրութեան առաւելութիւնը Աստուծոյ ըլլայ , ու ոչ թէ մեզմէ : 8 - Ամէն կողմանէ վշտացած ենք , բայց նեղը ինկած չենք . կարօտեալ ենք , բայց յաւատարմութեամբ չենք : 9 - Հաղածուած ենք , բայց երես ձգուած չենք . վար ձգուած ենք , բայց կորսուած չենք . 10 - Ամէն տանն *Յիսուսի մասը մեր մարմիններուն մէջ կը կրենք , որպէս զի Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիններուն մէջ յայտնուի : 11 - Վասն զի մեք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մասնաւոր կը մատնուինք , որպէս զի Յիսուսի կեանքն ալ մեր մասնակցուած մարմիններուն մէջ յայտնի ըլլայ : 12 - Առտի մասը մեր մէջ կը ներգործէ , և կեանքը՝ ձեր մէջ : 13 - Բայց հաւատքին նոյն հոգիանինք , ինչպէս գրուած է , Հաւատացի , անոր համար խօսեցայ . մեք ալ կը հաւատանք , ու անոր համար կը խօսինք : 14 - Չայս գիտնալով թէ ան որ Տեր Յիսուսը յարուց մեզ՝ մեզ Յիսուսով պիտի յարուցանէ , ու առաջ աւել պիտի կայնեցնէ ձեզմով մեկտեղ : 15 - Վասն զի ամէն բան ձեզի համար է , որպէս զի այն շնորհքը առատացած՝ յատկերուն գոհութիւն ընելովը աւելնայ Աստուծոյ փառքին համար : 16 - Վասն որդի չենք ձանձրանար . բայց թէպէտ այս մեր գուրքի մարդը կ'ապականի , սակայն մեր ներքին բարքը օրէ օր կը նորոգուի : 17 - Վասն զի մեր վայրկեանական թէթեւ նեղութիւնը աւաւաւ բան զառաւել փառաց յաւատնական գերազանցութիւն կը գոր-

*Ո՞րն է , Տեր Յիսուսի

ծէ մեզի : 18 - Վասն զի մեք երեցած բաներուն չենք նայիր , հապա չերեցածներուն . բունդի երեցած բաները ժամանակաւոր են , բայց չերեցածները՝ յաւատնական :

ԳԼ Ե

Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի առ երկրաւոր տունը քակուի , շինուածք մը ունինք Աստուծոյ , անձեռագործ յաւատնական տուն մը երկինքի մէջ : 2 - Եւ յիշուէր ասոր մէջ ի՞նչ հաւաչենք՝ մեր երկնաւոր բնակութիւնը հաղնելու փափագելով : 3 - Միայն թէ երբ զայն հաղնելու ըլլանք , մերկ չգտնուինք : 4 - Վասն զի մեք որ այս վրանին տակ ենք , կը հաւաչենք ծանրութիւն քաշելով . վասն զի չենք ուզեր մեր վրանին չտեսնել , հապա զանի՛ս ասոր վրանին հաղնելի , որպէս զի մահկանացութիւնը ընկզկի կեանքէն : 5 - Իսկ ան որ մեզ այս բանին կը պատրաստէ , Աստուած է , որ նաև մեզի տուաւ Հոգւոյն գրարք : 6 - Առտի ամէն տանն վստահութիւն ունինք , և գիտենք թէ որչափ մարմին մէջ կը կենանք , Տերօջմէ հեռու ենք : 7 - (Վասն զի հաւատքով կը բախենք , ու ոչ թէ երեւութով .) 8 - Առտի վստահութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք մարմինէն հեռանալ ու Տերօջը քով կենայ : 9 - Ասոր համար կը ջանանք ալ , որ թէ՛ կենանք և թէ՛ հեռանանք՝ անոր հաճոյ ըլլալը : 10 - Վասն զի պէտք է որ ամէն ալ Քրիստոսի առաւելին առջև ներկայանանք , որպէս զի ամէն մեք իր մարմնովը ըրածներուն փոխարենը տանէ՛ ինչ որ գործեր է , թէ՛ բարի և թէ՛ չար :

11 - Առտի Տերօջը վախը գիտնալով՝ մարդոց միտքը կը հաճեցնենք՝ սակայն մեք Աստուծոյ առջև յայտնի ենք , և կը յուսած որ ձեր խղճմտանքին մէջ մը յայտնի ենք : 12 - Այ թէ մեք անձերնիս ձեզի կ'ընծայենք . հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու . որպէս զի Բարի ոչ ունենալը գոտաբանելու անոնց որ աչքի երեցածով կը պարծենան , ու ոչ թէ սրտով : 13 - Վասն զի եթէ խելքուած ենք՝ այն Աստուծոյ համար է , և եթէ զգաստ ենք՝ այն ձեզի հա-

մար է . 14 - Վասն զի Քրիստոսի սէրը մեզ կը ստիպէ . բանդի մեր դատումը այս է որ եթէ մեզ ամէնուն համար մեռաւ , ուրիշ ամէնուն ալ մեռան . 15 - Եւ ամէնուն համար մեռաւ , որպէս զի կենդանի եղողները ալ իրենց անձերուն կենդանի ըլլան , հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն տուաւ : 16 - Առտի տակեան մեք մե՛կ մարմնով չենք գիտեր . ու թէ և Քրիստոսը մարմնով ձանձրեցանք , բայց հիմա ալ ոչ ոք չենք ձանձրար : 17 - Արեւմտեան եթէ մեզ Քրիստոսի մէջ է , անկեղ նոր սեղծուած մըն է . հինները անցան , և ահա ամէն բան նոր եղաւ : 18 - Սակայն ամէն բան Աստուծոյ է , որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով , ու առաւ մեզի հաշտութեան պատճառը : 19 - Այսինքն Աստուած էր , որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց , և անոնց յանցանքները իրենց չսեպեց , ու հաշտութեան խօսքը մեր մէջ գրաւ : 20 - Արեւմտեան Քրիստոսի կողմանէ գեազանութիւն կ'ընենք , երբ թէ Աստուած կը բարկանայ մեզմով . կ'աղաչենք Յեզե՛ Քրիստոսի կողմանէ , հաշտեցուցէ Աստուծոյ հետ : 21 - Վասն զի Աստուծոյ գանձիկն որ մեզ չէր գիտեր , մեզի համար՝ մեղաւոր սեպեց՝ , որպէս զի մեք անոր միջոցով Աստուծոյ արգարներն ըլլանք :

ԳԼ Զ

Առտի մեք ալ գործակից ըլլալով կ'աղաչանք որ Աստուծոյ շնորհքը պարուպ տեղ ընդունած ըլլալը : 2 - Վասն զի՛ ինչպէս թամամակի մը մէջ լսեցիք քեզի , կ'ըսէ , և փրկութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի . ահա հիմա է ընդունելի ժամանակը , ահա հիմա է փրկութեան օրը : 3 - Բնաւ բանով մը գայլթակողութիւն չենք ստար , որպէս զի Բեր պաշտօնը շարտաւարի . 4 - Բայց ամէն բան մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աստուծոյ պատարաններու պէս՝ շատ համբերութեամբ վիշտերու մէջ , տուտարաններու , նեղութիւններու , 5 - Մեծերու , բանտերու , խալովութիւններու , աշխատութիւններու , հակուսներու , ծովերու մէջ ,

*Յուս . մեզք քրաւ

6 - Մտքորոշիւնով , գիտութիւնով , երկայնմտութիւնով , բարոյրութիւնով , Սուրբ Հոգիով , անկեղծ սիրով , 7 - Ճշմարտութեան խօսքով , Աստուծոյ զօրութիւնով , արդարութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն է : 8 - Փառքով ու անարութիւնով , պարտականով և գովութիւնով : միտքեցողներու պէս՝ ու ճշմարտներ : 9-Անձանօթներու պէս՝ և ծանօթներ . մեռնողներու պէս՝ և ահա կենդանի ենք . պատճառներու պէս՝ ու չպարանշուածներ : 10 - Տրամաձներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք . աղքատներու պէս՝ ու չառեղ կը հարտասցնենք . բան մը չունեցողներու պէս՝ և ամէն բան ստացած ենք : 11 - Մեր բերանը ձեզի բացուած է , ով Կորնթացիք , և մեր սիրար լայնցած : 12 - Գուք մեր կողմէն չէք նեղուիր , հապա * ձեր անշնչած գութին կողմէ՝ կը նեղուիք : 13 - Ուստի անոր հատուցումը ընելու համար (իբրև սրբիներուս կը խօսիմ ձեզի ,) գուք ալ դեռ չե՛ս լայնցէք : 14 - Անհաստաներուն հետ օտարախառն լծակից մի բլլաք . քանզի ինչ մասնակցութիւն ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ , և ինչ հաղորդութիւն ունի լցար խաւարին հետ , 15 - Եւ ինչ միտքանութիւն ունի Քրիստոս Բեկիարի հետ , կամ ինչ լուսինն ունի հաստացելու անհաստահին հետ : 16 - Եւ ինչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուսքերու հետ , վասն զի գուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք . ինչպէս Աստուած ըսաւ , թէ Անոնց մէջ պիտի բնակիմ , ու անոնց մէջ պիտի քայլեմ , և անոնց Աստուած պիտի բլլամ : 17 - Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ու գատուեցէք , կ'ըսէ Տէրը , և պիղծ բանի մի դպչիք : 18 - Ու ես ձեզ պիտի բնդուեմ , և ես ձեզի Հայր պիտի բլլամ , ու գուք ինձի աղարկներ ու աղջիկներ պիտի բլլաք , կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը :

ԳԼ Է

Աւստի , սիրելիներ , որովհետև մենք այս խոստմունքները ունինք , մեր անձեւը մարմինն ու հոգիին ամէն կերպ պղծ

*կա՛մ , ձեր ներսիդին

ծուլեմ են մարքինք , և որովհետեւ կատարելագործենք Աստուծոյ վախովը : 2 - Ընդարձակեցէք մեզ՝ մարդո՛ւնք : Գնաս չտուինք , ոչ մէկը եղծեցինք , և ոչ մէկը կրեցինք : 3-Այ թէ ձե՛ր գատուապարտելու համար շա՛ր կը լրուցեմ : որովհետև ես առաջուրէն բերեմ որ գուք մեր սիրտերուն մէջ էք՝ մեռնելու և ապրելու ձեզի հետ : 4 - Ծոտ է իմ համարձակութիւն ձեր վրայ . շատ է իմ պարծանքը ձեզի համար : լեցուն եմ մխիթարութիւնով , աւելցած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ : 5 - Վասն զի երբ մենք Մակեդոնիս հասանք , բնաւ մեք մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ , հապա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք . դուրսէն պատերազմներ կուսին , և ներսէն՝ վախեր : 6-Բայց Աստուած , որ խոնարհները կը մխիթարէ , մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը : 7 - Եւ ոչ թէ միայն անոր գալովը , հապա այն մխիթարութիւնովն ալ որով կը մխիթարուեր էր ձեզմով , երբ մեզի պատմեց ձեր բազմաճքը , ձեր ողբը : 8 - Վասն զի եթէ ձեզ արտմեցուցի այն լծակովով , չե՞մ զղջար , (թէև զղջացիք էի) . քանզի կը տեսնեմ որ այն լծակովը ձեզ արտմեցուց , թէև երբ մը ատեն : 9 - Արդ ուրախ եմ , ոչ թէ՛ որ արտմեցուց , հապա որ ապաշխարութեան համար արտմեցուց . որովհետև գուք Աստուծոյ անշնչին պէս արտմեցար , այնպէս որ բանով մըն ալ մեզմէ փաս չբաշէք : 10 - Վասն զի Աստուծոյ անշնչին պէս եղած արտմութիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ , որ զղջանալու բան չէ : Բայց աշխարհէ արտմութիւնը մահ կը գործէ : 11 - Քանզի ահա այս բանն որ գուք Աստուծոյ անշնչին պէս արտմեցուց , ձեր մէջ ո՛րչափ ջանք գործեց , ո՛րչափ չքմեղութիւն , ո՛րչափ սրտմտութիւն , ո՛րչափ վախ , ո՛րչափ բողբոջեց , ո՛րչափ նախանձաւորութիւն , ո՛րչափ վրէժխնդրութիւն . ամէն կերպով կը զինքնիդ ցուցուցիք թէ այդ բանին մէջ մտքուր էք : 12 - Ուրեմն այն զոր ես ձեզի գրեցի , ոչ թէ զրկանքը ընողին

*կա՛մ , Համբերեցէք մեզի

համար էր , և ոչ թէ զրկանքը կրողին համար , հապա որպէս զի ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը յայտնի բլլայ ձեզի Աստուծոյ առջև : 13 - Աւստի այն ձեր մխիթարութեանը համար մենք մխիթարուեցանք . շատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար , վասն զի անոր հոգին ձեր ամէնէն հանգստութիւն գտեր էր : 14 - Վասն զի ինչ որ ես անոր առջև ձեզի համար պարծենցայ՝ ամենով չեղայ . հապա ինչպէս ամէն բան ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի , նոյնպէս Տիտոսի առջև պարծենալինս ալ ճշմարտ եղաւ : 15 - Դաս անոր ձեր աւելի է ձեր վրայ , նոյնպէս ալ ընիր ունեցածներուս չափով բլլայ : 12 - Վասն զի եթէ անոնց յոյսով ընդունելի է , ու ոչ թէ չունեցածին չափովը : 13 - Վասն զի ոչ թէ ես ուրիշներուն հանգստութիւն Կա՛ղիս մե՛ ձեզի նեղութիւն : 14 - Հապա հաւատարմութիւնով հիմակուան առեղը ձեր աւելին անոնց պակասութիւնը լե՛ցէ . որպէս զի անոնց աւելին ալ որ է օգնութեւն բլլայ ձեր պակասութեանը , որպէս զի հաւատարմութիւն բլլայ : 15 - Ինչպէս զրուած է , թէ Ան որ ըսէ քաղկեդոն չունեցաւ , ու ան որ քե՛զ չպակեցաւ : 16 - Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ նոյն հոգը ձեր վրայ Տիտոսի սիրար ձեզ . 17 - Վասն զի զի սպառնալք ընդունեց , և իր յօժարամտութիւնը շատ բլլալով իր կամքովը եղաւ ձեզի քա՛ղկեդոն : 18 - Ու անոր հետ զրկեցինք այն եղբայրը , որուն գովութիւնը աւետարանին մէջ է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ : 19 - Եւ ոչ միայն այդքան , հապա նաև եկեղեցիներէն ընդուրեցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր բլլալու այս տուրքերուն մէջ , որ մենք կը ծառայենք Տէրոջ փառքին համար , ու * ձեր յօժարութիւնովը : 20 - Բայց այս մասին զգուշութիւն կ'ընէինք , որ չբլլայ թէ մէկը արտա մը դնէ մեր վրայ այս առատութեանը մէջ , որս մենք կը ծառայենք : 21 - Քանզի ոչ թէ միայն Տէրոջ առջև , հապա մարգոց առջև ալ բարի բանի ընելու հոգ կը տանենք : 22 - Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը զրկեցինք , զոր շատ բաներու մէջ փորձելով շատ անգամ յօժարամտ գտեր ենք , ու հիմա ալ աւելի յօժարամտ այն մեծ վատութիւնովը չէ՛ք ձեր վրայ անէ : 23 - Բայց թէ Տիտոսի

ԳԼ Ը

Արդ , եղբայրներ , ձեզի կը ծանուցանենք Աստուծոյ շնորհքը , որ Մակեդոնացի եկեղեցիներուն արուած է : 2 - Ու նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց ուրախութեանը առաւելութիւնը երեցուց , և իրենց ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առատութեանութիւնեղաւ : 3 - Վասն զի ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեան չափովը ու կարողութեանն ալ աւելի յօժարակամ բլլալով , 4 - Ծոտ աղաչանքով կ'աղաչէին որ տուրքերը ու սուրբերուն համար եղած պաշտմանն մատակցութիւնը ընդունինք : 5 - Եւ ոչ թէ որչափ մենք կը յուսայինք , հապա անձերինս ալ առեղն առաջ Տէրոջը ու երբեք մեզի Աստուծոյ կամքովը : 6 - Որ Տիտոսի աղաչեցինք թէ ինչպէս անկիա առաջուրէն սկսեց , նոյնպէս ալ ձեր մէջ կատարէ այդ շնորհքն ալ : 7 - Բայց ինչպէս ամէն բանով առատացած էք գուք , (հաւատարմով ու խօսքով ու գիտութիւնով և ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը) : Զայնչե՛ք որ այդ շնորհքով ալ առատանաք : 8 - Ոչ թէ հրամայելով մը կը զրուցեմ , հապա ուրիշներուն ջանքին պատճառաւ , և որպէս զի փորձեմ ձեր սիրոյն հարգատեութիւնը : 9 - Քանզի գուք գիտեք մեր Տէր

Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը , թէ ինք ձեզի համար աղքատ եղաւ՝ ան որ հաւատաւ աք , որպէս զի գուք անոր աղքատանալովը հարտանաք : 10 - Եւ այս բանին մէջ իբրտա մը կու տամ : վասն զի սակիա ձեր օգոսին համար է , գուք որ ոչ թէ միայն ընէք , հապա կամենայն ալ առաջուրէն սկսեցէք անցած տարուրէն հետէ : 11 - Աւստի հիմա ընելն ալ կատարեցէք , որպէս զի ինչպէս կամքի յօժարութիւն կայ , նոյնպէս ալ ընիր ունեցածներուս չափովը բլլայ : 12 - Վասն զի եթէ անոնց յոյսով ընդունելի է , ու ոչ թէ չունեցածին չափովը : 13 - Վասն զի ոչ թէ ես ուրիշներուն հանգստութիւն Կա՛ղիս մե՛ ձեզի նեղութիւն : 14 - Հապա հաւատարմութիւնով հիմակուան առեղը ձեր աւելին անոնց պակասութիւնը լե՛ցէ . որպէս զի անոնց աւելին ալ որ է օգնութեւն բլլայ ձեր պակասութեանը , որպէս զի հաւատարմութիւն բլլայ : 15 - Ինչպէս զրուած է , թէ Ան որ ըսէ քաղկեդոն չունեցաւ , ու ան որ քե՛զ չպակեցաւ : 16 - Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ նոյն հոգը ձեր վրայ Տիտոսի սիրար ձեզ . 17 - Վասն զի սպառնալք ընդունեց , և իր յօժարամտութիւնը շատ բլլալով իր կամքովը եղաւ ձեզի քա՛ղկեդոն : 18 - Ու անոր հետ զրկեցինք այն եղբայրը , որուն գովութիւնը աւետարանին մէջ է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ : 19 - Եւ ոչ միայն այդքան , հապա նաև եկեղեցիներէն ընդուրեցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր բլլալու այս տուրքերուն մէջ , որ մենք կը ծառայենք Տէրոջ փառքին համար , ու * ձեր յօժարութիւնովը : 20 - Բայց այս մասին զգուշութիւն կ'ընէինք , որ չբլլայ թէ մէկը արտա մը դնէ մեր վրայ այս առատութեանը մէջ , որս մենք կը ծառայենք : 21 - Քանզի ոչ թէ միայն Տէրոջ առջև , հապա մարգոց առջև ալ բարի բանի ընելու հոգ կը տանենք : 22 - Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը զրկեցինք , զոր շատ բաներու մէջ փորձելով շատ անգամ յօժարամտ գտեր ենք , ու հիմա ալ աւելի յօժարամտ այն մեծ վատութիւնովը չէ՛ք ձեր վրայ անէ : 23 - Բայց թէ Տիտոսի

*Ո՛րչա՛մ , մեր

Համար իւ հարցիւ, անհկա իմ ընկերս է, և ձեր մէջ իմ գործակիցս : Իսկ եթէ ձեր եղբայրներուն Համար՝ անոնք եկեղեցիներուն զրկածներն են, -- Գրիստոսի փառքը : 24 - Առտոի մեր սիրոյն և մեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը ատենց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջև :

ԳԼ Թ

Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ինծի աւելորդ է ձեզի գրել : 2 - Վասն զի դիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, որուն վրայով կը պարծենամ ձեզի Համար Մակեդոնացու մէջ, թէ Աքայեցիք անցած տարուրէն Հեռէ պատրաստ են . ու ձեր Բարի նախանձը շատերը զրգուեց : 3 - Եւ հա եղբայրները զրկեցի, որպէս զի մեր ձեզի Համար պարծենալը այդ մասին մէջ պարսպ չեղէ, հոգ պատրաստ գտնուիք, ինչպէս ըսեր եմ : 4 - Որ չըլլայ թէ երբ Մակեդոնացիք ինծի Հետ գան ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ալ մենք (որ չըսենք թէ դուք) ամօթով մնանք այս պարծանքին վատհալութեանը մէջ : 5 - Առտի Հարկուոր սեպեցի եղբայրներուն աղաչել, որ առաջուրէն ձեզի գան, ու առաջուրէն կարգի գնեն այն ձեր առաջուրէն ծանուցուած ընծան, որպէս զի պատրաստ ըլլայ, այնպէս որ ընծայի պէս ըլլայ, ու ոչ թէ ագահութեան պէս : 6 - Բայց ասիկա իւ ծանուցանի թէ Ան որ ինչայլով կը սերմանէ՝ ինչայլով պիտի Հնձէ, ու ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատութիւնով պիտի Հնձէ : 7 - Ամէն մէկը ինչպէս իր որտով կը յօժարի՝ Բառ շնորհքով, ոչ թէ արամուտի կամ ստիպմամբ : Վասն զի Աստուած յօժարուկամ տուողը կը սիրէ : 8 - Բայց կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն տայ, որպէս զի ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով՝ ամէն բարի գործերով առատանաք : 9 - Ինչպէս գրուած է, Տարածեց ու աղքատներուն տուաւ . անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը թնայ : 10 - Եւ անիկա որ սերմ ցանս-

*Ո՞րն է շնորհքը

դին սերմ կը պարգևէ, * և կերակուրի Համար Հաց, ձեր սերմանքը պարգևէ և աւելցնէ, ու ձեր արդարութեան պատշէնը շառագնէ : 11 - Որպէս զի ամէն բանի մէջ Հորատանքը ամէն կերպ առատութիւնով, որ մեր ձեռքով կը պատճառէ գոհութիւն ու Աստուծոյ : 12 - Վասն զի այս պաշտօնին մատակարարութիւնը ոչ թէ միայն սուրբերուն պակասութիւնը լեցնելու Համար է, Հապա նաև աւելի շատցնելու Աստուծոյ գոհութիւն տալը : 13 - Երբ այս յէ պաշտօնին փորձով փառասուրեն զԱստուած՝ Գրիստոսի աւետարանը խոստովանելու հոգ յազանգուածեանք Համար, և այն առատաձեռութեանք Համար՝ որով Հաղորդակցութիւն կ'ընէք անոնց ու ամէնուն : 14 - Եւ իրենց աղօթքը ձեզի Համար հարգանքով, փոփոք ունենալով ձեր վրայ՝ Աստուծոյ դերակցանց շնորհքն Համար որ ձեր մէջ է : 15 - Ալ գոհութիւն Աստուծոյ՝ անոր անպատում պարգևին Համար :

ԳԼ Ժ

Բայց ես Պօղոս ձեզի կ'աղաչեմ՝ Գրիստոսի հեղուցութիւնով ու քայքայութիւնով, որ երես առ երես հոգաւորաբար խոնարհ եմ ձեր մէջ, բայց հեռուէն կը Համարձակիմ ձեզի : 2 - Կ'աղաչեմ զի չըլլայ թէ մտէն ալ Համարձակիմ այն վատհալութիւնով որով միտք ունիմ՝ յանդիմի մէկ քանիներուն վրայ, որոնք մեր վրայով այնպէս կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս կը քայքայուին : 3 - Քանզի թէ պէտ մարմինի մէջ կը քայքայուին, բայց ոչ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն կ'ընենք : 4 - Վասն զի մեր զինուորութեան զենքերը մարմնաւոր չեն, Հապա Աստուծոյ զօրութիւն առաջ՝ ամբողջներ քակելու : Ինչք խորհուրդներ կը քահկենք, 5 - Եւ Աստուծոյ զիտութեանը դէմ բոլոր Հպարտացած բարձր բաները, ու բոլոր միտքերը Գրիստոսի հազանգութեանը գերի կ'ընենք : 6 - Եւ

*Ո՞րն է, կերակուրի Համար Հաց ալ պիտի պարգևէ, և ձեր սերմանքը պիտի աւելցնէ
 †Ո՞րն է, պիտի շատցնէ

ԳԼ ԺԱ

պատրաստութիւն ունինք զրեժ տուներու ամէն անհաղանդութենէ, երբ ձեր հնազանդութիւնը կատարեալ ըլլայ : 7 - Կուրսի երկայթիւն կը նախքէ եթէ մէկը վատհալ ըլլայ իր անհոգի վրայ թէ ինք՝ Գրիստոսին է, զայս նորէն ինքիմէ խորհի՛ր որ ինչպէս ինք՝ Գրիստոսին է, նոյնպէս ալ մենք : 8 - Քանզի եթէ աւելի ալ պարծենալու ըլլամ՝ այս մեր ինչանտութեանը վրայով զոր Տէրը մեզի տուաւ՝ ձեզ չիներու և ոչ թէ քակելու Համար, պիտի չամէնամ : 9 - Որպէս զի այնպէս չսեպուիմ՝ որպէս թէ ես թուղթ երովն ձեզի վրայ մէկ կը ձգեմ : 10 - Քանզի Ան թուղթ երկը, կ'ըսէ Հէւ, ծանր ու զօրաւոր են, բայց անոր մարմինը երեւոյթը սկար է, ու խօսքը՝ անարգ : 11 - Սնչպիսի մտքը զայս թող խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս ենք խօսքով մեր թուղթ երով, մտէն ալ այնպէս պիտի ըլլանք գործով : 12 - Վասն զի մենք չենք Համարձակիր մեր անձը կշիռքի գնել ու բաղդատել ումանց հետ, որ ինքզինքնին կը գովեն : Բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով, և զինքն իրենց հետ բաղդատելով՝ չեն հասկնար : 13 - Բայց մենք չափէ դուրս բաներով պիտի չպարծենանք, Հապա այն կունենին չափովը՝ զոր Աստուած մեզի բաժին տուաւ մինչև ձեզի հասնելու : 14 - Ոչ թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինքզինքնին չափեն աւելի կ'երկնցնենք : Վասն զի Գրիստոսի աւետարանով մինչև ձեզի հասանք : 15 - Եւ ոչ թէ չափէ դուրս բաներով՝ ուրիշներուն աշխատանքով կը պարծենանք, Հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատքը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզմով աւելի ընդարձակինք : 16 - Չգիտէ անդիի կողմերը աւետարանը քարոզելու, և ոչ թէ պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ուրիշի մը կանոնով : 17 - Բայց ան որ կը պարծենայ թող Տէրը ինքիմով պարծենայ : 18 - Վասն զի ոչ թէ ան որ իր անձը կը գովէ՝ անհկա է ընտրուածը, Հապա ան զոր Տէրը կը գովէ :

Մանի թէ քիչ մը ներկեք իմ անմտութեանս : Եւ իրացնէ Համբերեցէք ինծի : 2 - Վասն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձալը : Վասն զի ես ձեզ կ'ըկամ մը նշանեցի՝ մտքուր կոյսի մը պէս՝ Գրիստոսի զիտեց Հանելու : 3 - Միայն թէ կը վստահամ՝ չըլլայ թէ ինչպէս օճը Եւսան խաղեց իր խորամտութիւնովը, նոյնպէս ալ ձեր միտքերը ազդեանին՝ Գրիստոսի վրայ եղած միամտութենէն : 4 - Վասն զի եթէ մէկը գտուր ըլլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ զոր մենք չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի տունէք՝ զոր չափէ, կամ ուրիշ աւետարան՝ զոր չէք ընդունած, շնորհակցե՛ք աղէկ կը Համբերեցէք : 5 - Քանզի ես այնպէս կը սեպեմ՝ որ ամէնէն երեւի առաքելայինքն ըսնով մըն ալ պատկա չեմ : 6 - Եւ թէ պէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ, բայց ոչ թէ գիտութեան կողմէ : սակայն ամէն բանի մէջ բոլորովն անձերնու ձեզի յոյսանի ըրինք : 7 - Միթէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի, որպէս զի դուք բարձրանաք : 8 - Ուրիշ եկեղեցիները կողոպտեցի, անհոգի թողուցի առնելով ձեզի ծառայելու Համար : 9 - Ու ձեր քով գտնուած ատենս երբ պակասութիւն մը ունենցուի, Վասն զի իմ պակասութիւն լեցուցին Մակեդոնիայէ եկող եղբայրները : Եւ ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէ իմ անձս պահեցի ու պիտի պահեմ ալ : 10 - Գրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսիցիս է, որ այս իմ պարծենալու պիտի չխափանուի ինձմէ Աքայեցի կողմերը : 11 - Ինչո՞ւ որպէս թէ չեմ սիրեր ձեզ : Կո՛ւ Աստուած գիտէ : 12 - Բայց ինչ որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որպէս զի կարեմ անոնց պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտաւեն, որպէս զի ինչ բանով որ կը պարծենան, իրենք ալ ձեզի պէս գրտնուին : 13 - Վասն զի այնպիսիներու սուտ առաքելայինք, խորհրոյս բանուորներ, ըլլալով, Գրիստոսի առաքելաներուն կերպարանքը իրենց վրայ կ'աւանդեն : 14 - Եւ զարմանք մը չէ՛ վասն զի ինք Աստուծոյ ալ լուսաւոր

*Ո՞րն է, Գրիստոսին ենք

Տրեշտակի կերպարանք կ'առնեն. 15 - Այլ մեծ բան մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարութեան պաշտօնեաներու նման կերպարանք կ'առնեն. որոնց վերջը իրենց գործերուն համեմատ պիտի ըլլայ: 16 - Գարձեալ կ'ըսեմ, Չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ, ապա թէ ոչ՝ գտնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցաք, որպէս զի ես ալ քիչ մը պարծենայմ: 17 - Ինչ որ ես կը խօսիմ, պէ թէ Տէրոջը կ'առնէ պէս կը խօսիմ, հապա որպէս թէ անմտութիւնով մը այդ պարծենայուն վատահալ թիւնով: 18 - Որովհետեւ շատերը մտմտի կողմնէն կը պարծենան, ես ալ պիտի պարծենամ: 19 - Քանզի դուք իմաստուն ըլլալով, յօժարութեամբ կը համբերեք անմիտներուն: 20 - Վասն զի կը համբերեք, եթէ մէկը ձեզ ծառայեցնէ, եթէ մէկը չէր ստացածքք ուտէ, եթէ մէկը չէր չեղէ բան է՛ն առնէ, եթէ մէկը չէր էջայ հպարտանայ, եթէ մէկը ձեր երեսին զարնէ: 21 - Քամուհարձիկ ձեզ կը խօսիմ, իր թէ մեք տկար էինք. բայց ինչ բանով որ մէկը պարծենալու կը հայտնախոսի, (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ կը համարձակիմ: 22 - Անոնք Երբայեցի՛ն են, ես ալ. Ինչպիսիացի՛ն են, ես ալ. 23 - Արասումք սերունդ են, ես ալ. Քրիստոսի պաշտօնեաներ են: (յիմարտար կը խօսիմ,) ալ աւելի ես. աշխատանքներով աւելի, ծեծերով ալ աւելի, բանաստեղծութիւններով աւելի, մտհոսուն էրանքներով շատ անգամ. 24 - Հրեաներէն հինգ տնգամ բնասուունէն մէկ պակաս չէ՛ք կերայ: 25 - Երեք անգամ ձողկով ծեծուեցայ, մէկ անգամ բարկածուեցայ. երեք անգամ նաւարկութեան ճանգիպեցայ. գիշեր մը ու ցորեկ մը ծախուանդուեցայ մտացի: 26 - Ես անգամ ճամբորդութիւններու մէջ շարժուեցայ. գետերէն վտանգներ, աւազակներէն վրտանգներ, իմ ազգէս վտանգներ, հեթանոսներէն վտանգներ, քաղաքի մէջ վտանգներ, անապատի մէջ վտանգներ, ծովու վրայ վտանգներ, սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ իբեջի: 27 - Զանքի ու աշխատանքի մէջ, շատ անգամ քնահատութեան մէջ, սնուցութեան մէջ ծարաւութեան մէջ, շատ անգամ ծով կենդանու մէջ, ցորու ու մերկութեան մէջ էի: 28 -

Չգէ արտաքին շեղումները, ամէն օրուան գրադմուէքը, բոլոր եկեղեցիներուն հոգք, վրաս կը դիպուէր: 29 - Ի՞նչ կը տկարանայ, ու ես չեմ տկարանար. ո՞վ կը գայլթակդի, ու իմ սիրտս չայլդի: 30 - Եթէ վարձեալ պէտք ըլլայ, տկարութեանս բաներուն վրայ պարծենամ: 31 - Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, որ յաւիտեան օրհնեալ է, գիտէ որ սուտ չեմ գրուցեր: 32 - Գամտակոտի մէջ Արեաս թագաւորին ազգապետը զիս բռնել ու զիջով Գամտակոտը քաղաք պահապաններ դրեր էր: 33 - Ես ես պատուհանէ մը զամբիւրով պարսպէն վար թող արուեցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ:

ԳԼ ԺԳ

Պարծենայ Գիրացընէ ինծի սնուցուտ է. միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտնութիւններուն դամ: 2 - Մարդ մը գիտեմ Քրիստոսով տանըջոր տարի սուտը, (եթէ մտմտիմով էր չեմ գիտեր, և եթէ առանց մտմտիմի չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ այնպիսի մէկը յոգեշտակուեցաւ մինչև երրորդ երկինքը: 3 - Ազգիտեմ այնպիսի մարդ մը, (եթէ մտմտիմով և եթէ առանց մտմտիմի չեմ գիտեր. Աստուած գիտէ,) 4 - Որ դրստար յոգեշտակուեցաւ ու լսեց չպատմուելու խօսքեր, զորոնք մարդու տրժան չէ խօսիլ: 5 - Ես այնպիսին համար պիտի պարծենամ. բայց իմ անձիս համար պիտի չպարծենամ, հապա միայն տկարութեանս վրայ: 6 - Վասն զի եթէ պարծենալ ալ ուղիւմ, անմիտ պիտի ըլլամ, որովհետեւ շետակը պիտի գրուցեմ. բայց կը խնայեմ իրանքս՝ որ ըլլայ թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունենայ, բան որչափ իմ վրաս կը տեսնէ կամ ինծի կը լսէ: 7 - Ես որ ըլլայ թէ ես հպարտանամ խիտ շատ յայտնութիւններուն համար, ինծի մտմտիմի խոյլոց մը տրուեցաւ, Ստատույի Տրեշտակ մը, զիս նեղելու համար, որ ըլլայ թէ հպարտանամ: 8 - Ասոր համար երեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը, որ մէկդի ընէ ինձմէ: 9 - Ու բաւ ինձի, իմ շնորհք Տրեք է քեզի, վասն զի

*Ունէ, պէտք է, բայց

իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի. ուստի մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկարութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ, որպէս զի Քրիստոսի զօրութեամբ իմ վրաս հանգչի: 10 - Անոր համար հաւանք եմ ես տկարութիւններու, նախատինքներու, ստուապանքներու, հայածանքներու և նեղութիւններու՝ Քրիստոսի համար. վասն զի երբ կը տկարանամ, այն ատեն զօրուտ եմ: 11 - Ես անմիտ եղայ պարծենալով. դուք ստիպեցիք զիս. վասն զի ինձի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել, բանզի ես երեւելի առաքեալներէն ըսնով մը պակաս չգանուեցայ, թէ ես ոչինչ եմ: 12 - Յիբաւի ձեր մէջ առաքեալի նշաններ գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշաններով և սրանչեկքներով ու զօրութիւններով: 13 - Վասն զի ալ ինչ կայ, որով պակաս գանուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն թէ անով որ ես ձեզի ձանձրութիւն չառեք. ներքեք ինձի այդ յանգանքը: 14 - Ահա այս երրորդ անգամ է որ կը պարտաստուիմ ձեզի գալու. և ես ձեզի ձանձրութիւն պիտի չառմ, վասն զի ձեր ունեցած չեմ փնտուեր, հապա ձեզ. որովհետեւ որդիներ պարտաւոր չեն ծնողներուն համար բան դիզել, հապա ծնողները որդիներուն համար: 15 - Ես ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի ընմ, ու ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար, թէ պէտեւ ձեզ աւելի սիրելովս չեմ քիչ սիրուով ալ: 16 - Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն մը չառեի, բայց գոչեմ ձեզ լսէ ի՛նչ խորագէտ ըլլալովս նեղութեամբ ձեզ բռնեցի: 17 - Եթէ իմ ձեզի դրկաններէս մէկուն ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցի՞: 18 - Տիտոսի աղաչեցի, ու անոր հետ այն եղբայրը զիկեցի. միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը քաշեց. չէ՞ որ երբեք ալ նոյն հոգիով քաշեցիք, չէ՞ որ նոյն ճամբով դուրս գոչեցիք: 19 - Գարձեալ, կը կարծեք որ ձեր առջև ջատագովութիւն կ'ընէք մեր անձերուն. Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսիք. և ամէն բան, սիրելիներ, ձեր շնութեանը համար է: 20 -

Գնահի կը վախճամ որ ըլլայ թէ երբ գամ՝ ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, և ես ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ. ըլլայ թէ չէր ձեզ գոչեմ ձեզ, նախանձներ, արամուտութիւններ, գրգռութիւններ, շարխոսութիւններ, բանաստեղծութիւններ, ամբարտանութիւններ, խուսովութիւններ: 21 - Չըլլայ թէ երբ նորէն գամ, իմ Աստուածս զիս նկուսնէ ձեր քով, ու սուգ ընմ շատ բուն համար, որոնք առաջուրէն մեզք գործեցին, ու չապաշխարեցին իրենց գործած պրծութեանը և պոնկութեամբ ու զիճութեանը վրայ:

ԳԼ ԺԶ

Այս երրորդ անգամ է որ ձեզի կուգամ. երկու կամ երեք վկաներու բերնէ պիտի հաստատուի ամէն բան: 2 - Առաջուրէն ըսեր եմ՝ և նախև առաջուրէն կը գրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ) թէ ես հիմա հեռուէն կը գրմ. առաջուան մեղանչողներուն և ուրիշ ամէնուն, որ եթէ նորէն գամ՝ պիտի չինայեմ: 3 - Որովհետեւ Քրիստոսի ինձմով խօսելուն տպացոյցը կը փնտուէք, որ ձեր վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջ զորացած է: 4 - Որ թէ պէտ խաչուեցաւ տկարութեանով, բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութեանով. բանզի մեք ալ թէ պէտ կը տկարանալու անով, բայց կենդանի պիտի ըլլանք տնոր հետ Աստուծոյ զօրութեանով: 5 - Փորձեցէք ձեր անձեր թէ հուսաւորին մէջ էք. բնեցեք ձեր անձերը. չէ՞ք գիտեր ինչպիսիքիք, որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ է, միայն եթէ խոտելի ըլլալք: 6 - Բայց կը յուսեմ որ պիտի գիտանաք թէ մեք խոտելի չեմք: 7 - Ես կը ինչընէմ Աստուծոյ սր գուք շարութիւն մը չընէք. ոչ թէ որպէս զի մեք ընտիր երկինք, հապա որպէս զի դուք բարին գործեք, թէ ես մեք իրեւ խոտելի ըլլանք: 8 - Վասն զի ճշմարտութեան դէմ կարողութիւն մը չունինք, հապա ճշմարտութեան համար: 9 - Քանզի ուրախ եմ՝ երբ մեք կը տկարանալու ու դուք զօրուտ երբ ըլլալք, և մեք ալ այդ ձեր հաստատութեանը համար կ'այլով ենք: 10 - Ուստի զայս կը քրեմ ձեզի հեռուէն,

*Ունէ, չեմ ինչ

որ չբլլայ թէ երբ գամ ստատիւ-
թեամբ վարուիմ այն իշխանութեանը
համեմատ, զոր Տէրը ինծի տուաւ շի-
նեկաւ և ոչ թէ քակելու համար:
11 - Վերջապէս, երբայրներ, ողջ
եղէք, հաստատ կեցէք, միխթարուե-
ցէք, միարան եղէք, խաղաղութիւն
ըրէք. և սիրոյ ու խաղաղութեան

Ատուածը ձեզի հետ պիտի բլլայ:
12 - Բարե տուէք իրարու սուրբ համ-
բուրով. բարե կ'ընեն ձեզի բոլոր սուր-
բերը: 13. Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ-
քը և Ատուածոյ սէրը ու Հոգւոյն Սրբոյ
հաղորդութիւնը ձեր ամէնուն հետ
բլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Գ Ա Ղ Ա Տ Ա Յ Ի Ս

ԳՂՈՒԽ Ա

Պօղոս, առաքելայ էլ, ոչ թէ
մարգարէն ու ոչ թէ մարգու ձեռքով,
հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, և
Հօր Ատուածոյ՝ որ զանկաւ մեռելնե-
րէն յարուց, 2 - Եւ բոլոր եղբայրները
որոնք ինծի հետ են, Գաղատիոյ եկե-
ղեցիներուդ: 3 - Ենորհք և խաղաղու-
թիւն ձեզի Հօր Ատուածով ու մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսէ, 4 - Որ իր անձը
տուաւ մեր մեղքերուն համար, որպէս
զի մեզ փրկէ հիմնական չար աշխար-
հէն՝ Ատուածոյ ու մեր Հօրը կամքին
համեմատ, 5 - Որու փառք յաւիտե-
անս յաւիտեանից Ամէն:
6 - Կը զարմանամ որ այդպէս շու-
տով ուրիշ աւետարանի կը փոխուէք
անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի շնորհքին
կանչեց. 7 - Որ չկայ ուրիշ - երբեմն
միայն թէ կան անոնք՝ որոնք ձեզ կը
խառնեցնեն, ու կ'ուզեն Քրիստոսի ա-
ւետարանը խանգարել: 8 - Բայց եթէ
մենք կամ երկինքէն հրեշտակ մը քոյ,
աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ զոր
մենք աւետարանեցինք ձեզի, նզովեալ
բլլայ: 9 - Ինչպէս առաջ բարե, հիմա
այ նորէն կ'ըսեմ, Եթէ մէկը ձեր
ընդունածէն ուրիշ աւետարան քա-
րողելու բլլայ ձեզի, նզովեալ բլլայ:
10 - Բանդի հիմա մարդիկ կը հաճե-
ցնեն թէ զԱտուած. կամ մարգոյ

հաճելի բլլալ կը փնտռեմ. բանդի
եթէ ես տակաւին մարգոյ հաճելի բլ-
լայի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի բլլար:
11 - Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայր-
ներ, այն աւետարանը որ ինձմէ քա-
րողուեցաւ, թէ անկաւ մարգու բան
չէ: 12 - Որովհետեւ ես ալ մարդէ չա-
ռի զանկաւ, և ձէլն ու չարովեցայ,
հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտնութե-
անէն: 13 - Վասն զի լսած էք դուք իմ
առաջուան ժամանակի վարմունքս
Հրեութեան մէջ, ինչպէս չափէ գուր
կը հալածէի Ատուածոյ եկեղեցին, ու
կը կործանէի զանկաւ. 14 - Եւ իմ
հոգիսն աւանդութիւններու իրաւ
նորանմաւ որ բլլալով իմ աղգիս մէջ
եղած շատ հասակակիցներէն անկի
յոռաշարէմ էի Հրեութեան մէջ:
15 - Բայց երբ ուզեց Ատուած, (որ
որտեց զիս իմ մօրս որովայնէն, և իր
շնորհքովը դէս կանչեց): 16 - Ինծի իր
Որդին յայտնել, որպէս զի զանկաւ
հեթանոսներուն մէջ քարոզեմ, մե-
կէն ի մէկ բան մը չիմացուցի մարմն-
ինն ու տրեւնի, 17 - Ոչ ալ երուսա-
ղէմ էլայ ինձմէ առաջ առաքելու ե-
ղողներուն քով, հապա Արարիտ գա-
ցի, ու նորէն Իրանակա զարծայ: 18 -
Ետք երբ տարիէն ետեւ երուսղէմ
էլայ Պետրոսը տեսնելու, և տանը հինգ

կամ, ինձ մով

որ անոր քով կեցայ. 19 - Սակայն ա-
ռաքելներէն ուրիշ մէկը շտեայ,
բայց միայն Յակոբոս, Տէրոջը եղ-
բայրը: 20 - Բայց զայս որ կը գրեմ
ձեզի՝ ահա Ատուածոյ առջև է չարա-
բէ՛, որ սուս չեմ գրուցեր: 21 - Անկէ
ետք եկայ Սիւրբոյն ու Կիկիկոյի
կողմէր: 22 - Եւ զիս դեմ առ դեմ չե-
ին ծանշնար այն եկեղեցիները՝ որոնք
Հրեաստանի մէջ էին Քրիստոսով:
23 - Միայն թէ անոնք լսած էին թէ
Ան որ առեւորք մեզ կը հալածէր, հե-
մա ինք այն հաւատքը կը քարոզէ՝ զոր
ատեն մը կը կործանէր: 24 - Ու ինձ-
մով զԱտուած կը փառաւորէին:

ԳՂ Բ

Ետք տանըջորս տարիէն ետեւ նո-
րէն երուսղէմ էլայ Բաւնարասի
հետ Տիտոսն ալ մեկտեղ աննելով:
2 - Ու ելայ յայտնութիւնով, և ա-
նոնց խնցուցի այն աւետարանը՝ զոր
հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ,
բայց առանձին անոնց՝ որոնք երեւի-
ներ էին, որ չբլլայ թէ պարսպ տեղ
վաղեմ կամ վաղած բլլամ: 3 - Բայց
ալ թէ ինձի հետ եղող Տիտոսն ալ,
որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թրփա-
ուիլ: 4 - Մանուանդ ներս սարգոզ
սուս եղբայրներուն համար՝ որոնք սա-
հելով ներս մտան Քրիստոս Յիսուսով
մեր ունեցած ազատութիւնը լրտեսե-
լու համար, որպէս զի մեզ ծառայեցը-
նեն: 5 - Որոնց քիչ մը ստանանգամ մտիկ
չըրբեք չնազանդելու, որպէս զի աւե-
տարանին ճշմարտութիւնը հաստա-
տան մնայ ձեր մէջ: 6 - Բայց անոնք
որ կը կարծուէին բան մը բլլալ, ինչ
որ էին այն իմ հոգս չէ. Ատուած
մարգոյ աշտարութիւն չըներ. վասն զի
- յոյ՛ - կարծուածները բան մը չիմա-
ցուցին ինձի: 7 - Հապա անոր հակա-
ուսի՛ր՝ երբ տեսան որ անթրփառներուն
աւետարանը ինձի յանձնուած է,
ինչպէս Պետրոսի ալ թրփառուածնե-
րեց, 8 - (Վասն զի ան որ Պետրոսի
յաջողեց թրփառուածներուն տառքե-
լութիւն ընել, ինձի ալ յաջողեց հե-
թանոսներունը) 9 - Ու երբ ինձի
տրուած շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու
Կեփաս և Յովհաննէս, որոնք սիւներ
սեպուած էին, աջ ձեռքերնին տուին
ինձի ու Բաւնարասի էլաւս հաղոր-

դակցութեան, որպէս զի մենք հեթա-
նոսներուն մէջ երբեք, ու անոնք՝
թրփառուածներուն: 10 - Միայն թէ
էլ իմէն որ աղքատները լիշեկը. զոր
ես ալ փոյ՛ լուսնեցայ այն քան ընե-
լու: 11 - Բայց երբ Պետրոս Անտիոք
եկաւ, ես անոր դեմ կեցայ. որովհետեւ
ինք մեղադրուելու էր: 12 - Վասն զի
դեռ Յակոբոսի քովէն մէկ քանի հոգի
չեկած, ինք հեթանոսներուն հետ ա-
ւորաբար կ'ուտէր. բայց երբ եկան
մէկդի կը քաշուէր, և ինքզինք կը զա-
ւատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որոնք թրփ-
առուածներէն էին: 13 - Եւ անոր
հետ կեղծաւորեցան միւս Հրեաներն
ալ, այնպէս որ Բաւնարաս ալ անոնց
կեղծաւորութեանը ծոցու: 14 -
Բայց ես երբ տեսայ որ աւետարանին
ճշմարտութեանը մէջ շտապ չեն քա-
լեր, ամէնուն առջև Պետրոսի զրուցե-
ցի, Եթէ դուն, որ Հրեայ ես, հեթա-
նոս պէս ու ոչ թէ Հրեայ պէս կ'ապ-
րիս, ինչպէս հեթանոսները կը ապրիս
Հրեայ պէս վարուելու: 15 - Մեկը որ
բուն Հրեայ էր, և ոչ թէ հեթանոս-
ներէն մեղաւորներ, 16 - Զայս գիտ-
նալով՝ որ մարդ օրէնքին գործերէն
չիբնար սրգարանալ, հապա Յիսուս
Քրիստոսի հաւատացինք, որպէս զի
արդարանալք Քրիստոսի հաւատքէն, և
ոչ թէ օրէնքին գործերէն, որովհետեւ
օրէնքին գործերէն մարմին մը պիտի
չարդարանայ: 17 - Իսկ եթէ մենք, որ
կ'ուզենք Քրիստոսով արդարանալ,
մեղաւոր գտնուիք, ուրեմն Քրիստոս
մեզքի պաշտօնեայ եղաւ. քա՛ւ լիցի:
18 - Բանդի եթէ իմ քակած բաներս
նորէն կը չիեն՝ իմ անձս յանցուոր
կը ցուցնեմ: 19 - Վասն զի ես օրէն-
քով մեռայ օրէնքին, որպէս զի Ա-
տուածոյ կեղանի բլլամ: 20 - Քրիս-
տոսի հետ խաջ ելայ. և ալ կենդանի
եմ ոչ թէ ես, հապա Քրիստոս կեն-
դանի է իմ մէջս. բայց ես որ հիմա
մարմնովս կ'ապրիմ՝ Ատուածոյ Որդ-
ւոյն հաւատարմը կ'ապրիմ, որ զիս
սիրեց ու իր անձը ինձ համար մտա-
նեց: 21 - Ես Ատուածոյ շնորհք չեմ
խափաներ. վասն զի եթէ արդարու-
թիւնը օրէնքէն էր, ուրեմն Քրիստոս
պարսպ տեղ մեռաւ:

Ով անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ձեզ հրապարակեց՝ որոնց աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ խաչը երած նկարագրուեցաւ։ 2 - Ասիկա միայն կ'ուզեմ ձեզմէ սորվիլ։ Օրէնքին գործերովը դուք Հոգին առեք թէ հաւատաբան լսելովը։ 3 - Այդպիսի անմիտ էք։ Հոգիով սկսեցիք, ու հիմա մարմին ունցան, (եթէ պարսպ ըլլայ այլ)։ 5 - Ուստի ան որ ձեզի Հոգին բաշխեց և ձեր մէջ զորութիւններ գործեց, օրէնքին գործերովը եր' թէ հաւատաբան լսելովը։ 6 - Ինչպէս Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր արգարութիւն սեպուեցաւ։ 7 - Ուրեմն զիտեք թէ անոնք որ հաւատաբան են՝ անոնք են Աբրահամի որդիները։ 8 - Եւ զիբքը առաջուրեւէ զիսնայով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատաբով կ'արգարացնէ, առաջուրեւէ աւետիտ առաւ Աբրահամի, թէ Քիզմով պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ 9 - Ուստի անոնք որ հաւատաբան են, կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամի հետ։ 10 - Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործերէն են, անեծքի տակ են - վասն զի գրուած է թէ։ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին զիբքը ամէն գրուածներուն մէջ չկենար՝ որ զանոնք կատարէ։ 11 - Եւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար արգարութնայ Աստուծոյ առջև, այն յայտնի է. քանզի Արդարը հաւատաբան պիտի սպրի։ 12 - Բայց օրէնքը հաւատաբան չէ, հապա Ան որ կ'ատարէ այն բաները՝ աննոցմով պիտի ապրի։ 13 - Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անեծքէն ինք մեզի համար անեծք ըլլալով։ (Վասն զի գրուած է թէ։ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կտաւուի։) 14 - Որպէս զի Աբրահամի օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով։ որպէս զի մենք ալ Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատաբով։ 15 - Մարդու սովորութեան պէս կը զրուցեմ. եղբայրներ, իրաւ որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխափաներ, ոչ ալ անոր վրայ ուրիշ

պատուեր մը կ'աւելցնէ։ 16 - Արդ խոստմունքները Աբրահամի ու անոր սերունդին եղան, չբեր, եւ բաւ սերունդներուց՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկի համար, եւ քու սերունդիդ, որ Քրիստոս է։ 17 - Բայց զայս կը զրուցեմ։ Այն կտակը, որ առաջուրեւէ Աստուծո՛ւ հաւատացեալ Քրիստոսով, օրէնքը չորս հարիւր երեսուն տարիէն ետեւ որ գրուեցաւ, չկրնար անվաւեր ընել խոստմունքը թէ ժառանգութիւնը համար։ 18 - Վասն զի եթէ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ'ըլլայ, ուրեմն ա՛լ խոստմունքէն չէ։ Բայց Աբրահամի խոստմունքով շնորհեց Աստուած։ 19 - Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. յանցանքի համար վրայ աւելցաւ։ (մինչև զայս այն սերունդը՝ որու խոստացուեց էր) հրեշտակներով արուած՝ միջնորդի մը ձեռքով։ 20 - Բայց միջնորդը մէկի Բեթուր չէ. սակայն Աստուած մէկ է։ 21 - Ուրեմն օրէնքը հաւատով է բաւ թէ Աստուծոյ խոստմունքներուն. քա՛ւ լիցի. քանզի եթէ արուած ըլլար այնպէ՛ օրէնք մը, որ կարող ըլլար կենդանի ընել, այն օրէնքներուցնէ որդարութիւնը օրէնքէն կ'ըլլար։ 22 - Բայց զիբքը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որպէս զի խոստմունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատաբովը արուէ հաւատացեալներուն։ 23 - Բայց քանի որ հաւատաբան չէր եկած, օրէնքին տակ գոցուած կը պահուէինք, ոպտեւա՛ւ այն հաւատաբան որ պիտի յայտնուէր։ 24 - Ուրեմն օրէնքը մեր դատարարակը եղաւ՝ մը Քրիստոսի Բեթուր, որպէս զի մենք հաւատաբով արգարանանք։ 25 - Բայց երբ հաւատաբան եղանք, ալ դատարարակի տակ չենք։ 26 - Վասն զի ամէնը ալ Աստուծոյ որդիներ էք, Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատաբով։ 27 - Բանիկ դուք ամէնը որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիստոսը վրանիդ հաղած էք։ 28 - Այսպէս զի ոչ Հրեայ կայ, ոչ ալ Յայն. ոչ ծառայ կայ, ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ ալ էգ. վասն զի դուք ամէնը ալ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով։ 29 - Ապա եթէ դուք Քրիստոսին էք, ուրեմն Աբրահամի սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով ժառանգներ։

Որտե՛ս է Գաղատացիներ, ճշմարտութեանը հետապնդիլ

Բայց ի՞նչ կը զրուցեմ, որչափ ժամանակ որ ժառանգը տայլ է, ծառայէ տարբերութիւն մը չունի, թէեւ ամէնուն աւերն է։ 2 - Հապա խնամակալներու ու հազարարձաններու տակ է, մինչև հօրը որոշած ժամանակը։ 3 - Նոյնպէս մենք ալ երբ տայլ էնիք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ծառայ եղած էնք։ 4 - Բայց երբ ժամանակը լեցուեցաւ, զրկեց Աստուած իր Որդին՝ որ կնոջմէ եղաւ, ու օրէնքին տակ եղանք փրկի, որպէս զի մենք որդեգրութիւնը ընդունինք։ 6 - Եւ որովհետեւ դուք որդիներ էք, Աստուած իր Որդւոյն Հոգին՝ ձեր սիրտերուն մէջ զրկեց, որ կ'աղաղակէ Աբրահամի համար։ 7 - Ուստի ա՛լ ծառայ չես, հապա որդի. և եթէ որդի, ա՛լ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստոսով։ 8 - Բայց այն առան որ չէիք զիտեր զԱստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք իրեն Աստուծոնք չէին։ 9 - Սակայն հիմա որ ծանցաք զԱստուած, մտնուանք որ դուք Աստուծո՛ւ ծանցուցաք, ինչպէս նորէն կը գառնաք այն սակարու չքարու սկզբունքներուն, որոնց նորէն կ'ուզէք ծառայութիւնը ընել։ 10 - Օրերը կը գանապանէք, ու ամիսները և ժամանակները ու տարիները։ 11 - Կը վախճամ ձեզմէ, որ դուք պարսպ տեղ ձեր վրայ աշխատած ըլլաք։ 12 - Ինծի պէս եղէք, վասն զի ես ալ ձեզի պէս եղայ, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչեմ, դուք ինծի փեսա մը հաւատացած չէք։ 13 - Գիտե՛ք դուք որ մարմինի տկարութիւնովը ձեզի առաջին անգամ աւետարանը քարոզեցի. եւ իմ մարմինի վրայ եւ՛ծ փորձութիւնս իմ Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք, հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք։ Քրիստոս Յիսուսի պէս։ 15 - Ուրեմն ի՞նչ էր՝ այն ձեր երանութիւնը. քանզի ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կարելի ես, ձեր աչքերը պիտի հանէիք ու ինծի տայլէ։ 16 - Ուստի ձեր թշնամին եղայ ձեզի ճշմարտարար խոսելուս համար։ 17 - Չեղի նախանձաւոր են անոնք՝ ոչ թէ բա-

րին, և կ'ուզեն ձեզ արգելել, որպէս զի իրենց նախանձաւոր ըլլաք։ 18 - Սակայն աղէկ է ամէն տան թերին նախանձաւոր ըլլալ, ու ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ըլլամ։ 19 - Իմ որդեակներս, որ ձեզմով նորէն ծննդուկան ցաւ կը քաշեմ, մինչև Քրիստոս ձեր մէջ ձեւակերպի։ 20 - Կ'ուզէի հիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ ձայնը. վասն զի ես ձեր վրայով տարակուսած եմ։ 21 - Ըսէք ինծի, դուք որ օրէնքին տակ կ'ուզէք ըլլալ, օրէնքը չէք լսեր։ 22 - Վասն զի գրուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր, մէկը՝ աղաբիներն, ու միւսը՝ ազատ կնոջմէ։ 23 - Բայց ան որ աղաբիներն էր, մարմին կողմնէ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնոջմէն խոստմունքին համեմատ։ 24 - Այս բաները պարտաւորէն կը մեկնուին. վասն զի ամէնը ինք կտակարաններն, մէկը Սինա լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը ծնանի, որ է Հազար։ 25 - Վասն զի Հազար Աբրահամի մէջ Սինա լեռնէն, և կը համեմատի հիմնական երուսաղէմի, որ իր զաւակներով մեկտեղ կը ծառայէ։ 26 - Բայց վերի երուսաղէմը ազատ է, որ մեր խմելուան մայրն է։ 27 - Վասն զի գրուած է, Ով չծնանող ամուլ, ցնծաւ ձեզի ներքին քանզի երեսէ ձգուածին ազաւները սյր ունեցողին ուշտէրէն շատ պիտի ըլլամ։ 28 - Ուստի մենք, եղբայրներ, իստահակի պէս խոստմունքին որդիներն ենք։ 29 - Բայց ինչպէս այն տանն մարմին կողմնէ ծնածը կը հաղածէր զանիկա որ հոգիին կողմնէ էր, նոյնպէս հիմա ալ։ 30 - Սակայն զիբքը ի՞նչ կ'ընէ։ Գուր հասն այդ աղաբիներն ու անոր որդին, վասն զի աղաբիներն որդին ազատ կնոջը որդւոյն հետ ժառանգութիւն պիտի չառնէ։ 31 - Ուստի, եղբայրներ, մենք աղաբիներն զաւակները չենք, հապա ազատներն։

Ուստի ամուր կեցէք այն ազատութեամբ, որով Քրիստոս մեզ ազատեց. և նորէն ծառայութեան լուծի տակ մի մտնէք։ 2 - Այս ես Պողոս կը

Որտե՛ս, մեզ + Որտե՛ս, լուծի

Որտե՛ս, մեր + կամ, ո՛ւր է

գրուցեմ՝ ձեզի որ եթէ թրփատուիք, Գրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր : 3 - Եւ գարծնայ ամէն թրփատուող մարդու կը վկայեմ թէ պարտական է բարձր օրէնքը կատարել : 4 - Խափանուած էք դուք Գրիստոսէ : որ օրէնքով արդարանայ կ'ուզէք : - շնորհքէն ինկած էք : 5 - Վասն զի մենք Հոգիով կը սպասենք արդարութեան յոյսին՝ հաւատքով : 6 - Վասն զի Գրիստոս Յիսուսի բով ոչ թրփատութիւնը բանի մը կարող է, ոչ ալ անթրփատութիւնը, հապա հաւատքը, որ սիրով է գործ կը դրուի : 7 - Ինչք առէկ կը վազէիք : 8 - Դեզ Ետ կեցուց՝ որ ճշմարտութեան չհասանալէք : 8 - Այս գործումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց : 9 - Քիչ մը խմոր բարձր գանգուածը կը խմորէ : 10 - Բայց ետ յոյս ունիմ՝ ձեր վրայ Տէրոջմով, որ ուրիշ կերպ բան մը պիտի չխորհիք : և ան որ ձեզ կը խռովեցնէ, գառապարտութիւն պիտի կրէ՝ սո՛վ որ ըլլայ : 11 - Սակայն, եղբայրներ, եթէ ետ սակաւին թրփատութիւն կը քարոզեմ, ալ ինչո՞ւ կը հայածուիմ : արեմն խաչին գայթակղութիւնը խափանուած է : 12 - Երանի՛ թէ բոլորովին կտրուէին անոնք որ ձեզ կը խռովեցնեն :

13 - Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած էք, եղբայրներ - միայն թէ չեք ազատութիւնը մարմնի շնչով թեւեւ - պատճառ ըլլայ, հապա սիրով իրարու ծառայութիւն ըրէք : 14 - Վասն զի բոլոր օրէնքը այս մէկ խօսքին մէջ կը կատարուի, թէ Բու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս : 15 - Ապա եթէ իրար խոստենք և ուտէք, զգոյշ կեցէք որ ըլլայ թէ իրարմ սպասէք : 16 - Միայն թէ պա՛ր կը դրուցեմ : Հոգիով գտցէք, ու մարմնին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք : 17 - Վասն զի մարմնը կը ցանկայ հոգիին հակառակ, ու հոգին՝ մարմնին հակառակ : և ասոնք իրարու հակառակ են, որ ըլլայ թէ ինչ որ կ'ուզէք՝ զուր ընէք : 18 - Բայց եթէ Հոգիին կ'առաջնորդուիք, ալ օրէնքին սակ չէք : 19 - Արդ մարմնին գործերը յայտնի են, որ ասոնք են . շնութիւն, պրոսութիւն, պղծութիւն, զիճութիւն, 20 - կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւններ, կռիւներ, նախանձներ, բարկութիւններ, հակառակութիւններ,

երկպառակութիւններ, բաժանումներ, 21 - Չար նայուածքներ, մարդասպանութիւններ, գլխովութիւններ, առաւելութիւններ, ու ինչ որ ասոնց նման են : զոր հիմակուրէն ետ ձեզի կը դրուցեմ, ինչպէս առաջուրէն ալ կը դրուցէի, որ այսպիսի բանի գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն : 22 - Բայց Հոգիին պատշաճ այս է : սէր, ինքուրթիւն, խաղաղութիւն, երկայնամտութիւն, 23 - Քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, հեղուցիւն, ժուժկալութիւն : այսպիսի բաներու դէմ օրէնք չկայ : 24 - Եւ անոնք որ Գրիստոսին են՝ էրեւ ճարմինը խաչ հանեցին բռնակիրքերով ու ցանկութիւններով մէկտեղ : 25 - Եթէ Հոգիով կ'ապրինք, Հոգիին համեմատ քայլենք : 26 - Մնապարծ չըլլանք՝ մէկմէկ զրգուելով - երարու վրայ նախանձելով :

ԳԼ 2

Եղբայրներ, եթէ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ, դուք որ հոգեւոր էք, այնպիսին հեղութեան հոգիով ուղղութեան բերէք : քու անձիդ ալ զգուշութիւն ըրէ որ ըլլայ թէ փորձութեան մէջ ինչապէս 2 - Իրարու նեղութիւնները կրեցէք, և այնպէս Գրիստոսի օրէնքը կատարեցէք : 3 - Քանզի եթէ մէկը ինքզինք բան մը ըլլալ կը սեպէ ու չէ, անիկա իր անձը կը խորէ : 4 - Բայց ամէն մարդ իր գործը թող կշռէ, ու ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունենայ, և ոչ թէ ուրիշի վրայ : 5 - Վասն զի ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ :

6 - Խօսքին աշակերտութիւն ընողը եւ վարդապետը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ : 7 - Մի խորութեք, Աստուած ծաղր չըլլաք : 8 - Վասն զի ինչ որ մարդ թէ սերմանէ, նոյնը պիտի հնձէ : ան որ իր մարմնին կը սերմանէ, այն մարմնին ապականութիւն պիտի հնձէ : ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ, այն Հոգիին յաւիտեանական կեանք պիտի հնձէ : 9 - Բայց բարի գործերէն չձանձրանանք, քանզի յարմար ժամանակին պիտի հնձենք : Եթէ չթաշտանք : 10 - Ուտաի քոնի որ ժամանակը ձեռքերնիս է, բարիք ընենք

ամէնուն, մտնաւանդ հաւատքին ընտանիներուն : 11 - Նայեցէք՝ ինչպիսի գիրքով գրեցի ձեզի իմ՝ ձեռքովս : 12 - Որով որ կ'ուզէն մարմնի կողմանէ բարի երեւնալ, անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թրփատուիք, միայն որ Գրիստոսի խաչին համար չհայածուին : 13 - Քանզի անոնք ալ որ թրփատուած են, իրենք օրէնքը չեն պահէր, հապա կ'ուզէն որ դուք թրփատուէք, որպէս զի իրենք ձեր մարմնով պարծենան : 14 - Բայց ես՝ քա՛ւ իցի որ պարծենամ, հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Գրիստոսի խաչով, որով աշխարհ ինձի խաչը ելած

է, ես ալ աշխարհէ : 15 - Վասն զի Գրիստոս Յիսուսով ոչ թրփատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ անթրփատութիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլա՛ւ է քա՛ւ : 16 - Եւ ան ամէնը որ այս կանոնին համեմատ կը քայլեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց վրայ, ու Աստուծոյ Իրողային վրայ : 17 - Ապէ է ետե մէկը զիս թող չյոգնեցնէ՝ վասն զի ես Յիսուսի վէրքի նշանները իմ մարմնիս վրայ կը կրեմ : 18 - Եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Գրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետ ըլլայ : Ամէն :

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՈՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Ե Փ Ե Ս Ա Ց Ի Ս

ԳԼ ՈՒԽ Ա

Պօղոս, Յիսուս Գրիստոսի առաքելուը Աստուծոյ կամքովը, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և Գրիստոս Յիսուսի հաւատացողներուն : 2 - Ենթոյնք և խաղաղութիւն ձեզի՛ Աստուծո՛ւ մեր Հորմէն ու Տէր Յիսուս Գրիստոս : 3 - Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Գրիստոսի Հայրը, որ մեզ օրհնեց ամէն հոգեւոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ՝ Գրիստոսով : 4 - Ինչպէս մեզ անով աշխարհի սկիզբէն ստեղծ ընտրեց, որպէս զի մենք սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջև սիրով : 5 - Եւ առաջուրէն մեզ սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալ Յիսուս Գրիստոսի ձեռքով իր կամքին հաճութեանը պէս, 6 - Իր փառաւոր շնորհքին գովութեանը համար, որով մեզ զարդարեց Սիրելիին ձեռքով : 7 - Որով փրկեց Սիրելիին ունինք մենք իր սրբանք միջոցով, մեզքի թողութիւնը իր շնորհքին ճարտութեան չափովը : 8 - Չոր մեր վրայ աւելցուց բոլոր իմաստութեանը

ու գիտութեանը, 9 - Մեզի յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը պէս, զոր չ'ըր մէջ՝ նախասահմաններ էր : 10 - Որպէս զի ժամանակներուն լրանալուն անստեղծեանք մեջ ամէն բան բովանդակէ Գրիստոսով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ կայ, անով : 11 - Որով մենք ալ ժառանգութիւն առինք, առաջուրէն որոշուած ըլլալով անոր նախասահմանութիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին խորհրդովը ի գործ կը գնէ : 12 - Որպէս զի մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուրէն Գրիստոսի վրայ յաւատացողներ : 13 - Որուն վրայ դուք ալ յաւատարմ եր Լեզուի ճշմարտութեան խօսքը, ձեր փրկութեան աւետարանը, որու նաև հաւատարմ խոտացեալ Սուրբ Հոգւոյն Ընդհանրեցեալ : 14 - Որ մեր ժառանգ ըլլալուն զբաւն է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը իր փառքին գովութեանը համար :

*Ո՛՛՛՛՛, անով

15 - Առաօի ես ալ երբ լսեցի Տէր Յիսուսի վրայ ունեցած հաւատքնիդ, ու բար սուրբերուն վրայ չէր ունեցած սէրը, 16 - Զեմ գործարիք ձեզի համար գործութիւն ընելի՛ք ձեզ իմ ազօթքներուս մէջ յիշելով: 17 - Արպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածք, փառաց չայրը, տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտնութեան հոգին իր գիտութիւնով: 18 - Արպէս զի սիրտերնուդ աչքերը լուսաւորուելով՝ գիտնաք թէ ի՞նչ է անոր ձեռք կանչելուն յայր, ու ի՞նչ է անոր ժառանգութեանը փառքն ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, 19 - Եւ ի՞նչ է իր գորութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գործարարութիւնովը, 20 - Զոր Քրիստոսի վրայ ի գործ գրաւ, երբ գանձեկա մեռելներէն յարուց, ու նստեցուց իր ալ կողմը երկինքի մէջ 21 - Ամէն իշխանութեան ու պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ, և ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի, ոչ թէ միայն այս աշխարհին մէջ, հասցա գաղիբին մէջ ալ: 22 - Եւ ամէն բան անոր ոտքերուն տակ հնազանդեցուց, և գանձեալ ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին զուլի գրաւ, 23 - Ար անոր մարմինն է, անոր լուսմը՝ որ կը լեցնէ ամէնը ամէն բանի մէջ:

ԳԼ Բ

Եւ գուք որ յանցանքներու և մեղքերու մէջ մեռած էիք, բն չէր ինչո՞ւնեցուց: 2 - Արոնց մէջ աստե՛նք կը բաղէիք այս աշխարհի բանած ճամբովը, այս ոգին իշխանութեանը իշխանին ուղտնի պէս, այն ոգին՝ որ իջնա ապոստամութեան որդիներուն ներսիդին կը ներգործէ: 3 - Արոնց մէջ աստե՛նք մենք ամէնս ալ կը պորտէինք մեր մարմինն ցանկութիւններովը և մարմինն ու միտքն ուզումը կը կատարէինք: Ե բնութեամբ բարկութեան որդիներ էինք՝ ինչպէս ուրիշները: 4 - Բայց Աստուած, որ մեծ է սղորմութիւնով, իր առաւ սիրոյն համար, որով մեզ սիրեց, 5 - Նրը յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց, (գուք շնորհքով փրկուած էք:) 6 - Եւ անոր հետ մը յարուց, ու անոր հետ նստե-

ցուց երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս Յիսուսով, 7 - Արպէս զի գայտ գործերուն մէջ ցուցնէ իր շնորհքն գերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոսի Յիսուսով մեզի յո՞ւսուցած քաղցրութիւնովը: 8 - Վասն զի շնորհքով փրկուած էք գուք հաւատքի միջոցով: և այս ոչ թէ ձեզմէ է, հասցա Աստուծոյ պարգէնն է: 9 - Ոչ թէ գործերէն, որ մէկը չպարծի: 10 - Վասն զի մենք անոր ձեռագործն ենք, Քրիստոսի Յիսուսով ստեղծուած՝ բարի գործերու համար, որոնց Աստուած առաջուրէն գաղարուտեց մը, որպէս զի անոնց մէջ քաղնէք: 11 - Առաօի միտքերնիդ բերէք որ գուք տանն մը մարմնով Տէթանուներ ըլլալով, (որքէ անխիտութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թշխաութիւն կ'ըսուին մարմինի մէջ ձեռքով եղած,) 12 - Ար այն տանն գուք առանց Քրիստոսի էիք, ու հեռացած էիք Եւրոպիայէն քաղաքակցութենէն, և օտարացած՝ խոտմունքն ուխտերէն, ու յոյս մին ալ չունէիք, և աշխարհի մէջ անաստուած էիք: 13 - Բայց իջնա Քրիստոս Յիսուսով գուք որ տանն մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի արեւնովը: 14 - Վասն զի անիկա է մեր խաղաղութիւնը, որ երկուք մէկը բրաւ, ու մէջանցի յաժանող պատր, այսինքն էրբէն ձեռք իջնութիւնովը, իր մարմնովը բաղկեց, 15 - Եւ հրամաններով եղած պատուիրաններուն օրէնքով խափանեց: որպէս զի իրմով այն երկուք նոր մարդ մը հաստատէ, ու ոչ ոքի խաղաղութիւն ընէ: 16 - Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ էր խաղաղ: վասն զի անով սպաննեց թշխանութիւնը: 17 - Եւ եկաւ խաղաղութիւնը քարոզեց ձեզի որ հեռուն էիք, ու անոնց՝ որ մօտ էին: 18 - Քանզի անոր ձեռքով մենք երկուքս ալ մէկ Հոգիով՝ Հօրը մօտեցուաւ: որքանի՞նչ ունինք: 19 - Արուրեմն ա՛յ սակէ ետև գուք օտար ու պանդուխտ չէք, հասցա սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ բնասիրքը: 20 - Առաքեալներուն ու մարգարէներուն իջնան վրայ շինուած, որուն անկիւնին զուլիք Յիսուս Քրիստոս է: 21 - Արով բոլոր չէնք մէկտեղ յարմարութեամբ լեցան: կ'աճի սուրբ ասա՛նք մը կ'ըլլայ Տէրաջմով: 22 -

Արով գուք ալ մէկտեղ կը շինուէք՝ Աստուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգւով Սբբով:

ԳԼ Գ

Առաօի ես Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապուածք ձեզի հեթանոսներուց համար: 2 - Ինչք մնչուշա լաւ էք Աստուծոյ շնորհքն անասութիւնը, որ ինձի արուած է ձեզի համար, 3 - Թէ ինձի այն խորհուրդը յայտնութիւնով ձեզի համար օտարար գործիք, 4 - Արով կրնաք կարգալ ու միտք առնել իմ տեղեկի ըլլալս Քրիստոսի խորհուրդին վարյով: 5 - Ար ուրիշ գործերուն մէջ մարդոց որդիներուն չերեցաւ, ինչպէս իջնա Հոգւով Սբբով յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարէներուն: 6 - Արպէս զի Տէթանուները Քրիստոսով ժառանգակից ու մարմնակից և անոր խոտմունքն հաղորդ ըլլան աւետարանով: 7 - Արու ես սպասուելու կեայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պարգևերն համեմատ որ ինձի արուեցաւ իր զօրութեան ներգործութիւնովը: 8 - (Ինձի՛ որ ամէն սուրբերուն փոքրագոյն եմ, այս շնորհքը արուեցաւ:) Տէթանուներուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխութիւնը քարոզելու, 9 - Եւ ամէնը լուսաւորելու, որքան զի գիշան ներդրածաւ ըլլալով: 3 - Զանազան Հոգւոյն Սբբոյ միարանութիւնը խաղաղութեան կապովը պահել: 4 - Մէկ մարմին ու մէկ Հոգի, ինչպէս կանչուեցաւ ձեզի կողմէն մէկ յուսովը: 5 - Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ, միտքը մէկ է, հաւատարմութիւնը մէկ է: 6 - Արուած և ամենուն հետ և ձեր ամենուն մէջ է: 7 - Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք արուած է Քրիստոսի պարգևին շարքովը: 8 - Անոր համար կ'ըսէ թէ Բարձրք էլաւ, գերութիւնը գերի բունեց ու կաւ: 9 - Այն ելաւ Եւրոպիայէն, միայն թէ՛ որ ինչ ասոց երկրի վարի կողմերը իջաւ: 10 - Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է, որ բոլոր երկրներէն վեր ելաւ, որպէս զի ամէն բան լեցնէ: 11 - Եւ ինք մէկ քանին տաւառ առաքեալներ ըլլալու, մէկ

ԳԼ Գ

Առաօի կ'աղաչեմ՝ ձեզի ես որ Տէրը չհամար կապուած եմ, որ գուք այնպէս քաղէք՝ ինչպէս կը վայել այն կոչումին որով կանչուեցաւ, 2 - Բայց խնարհու թիւնով ու Տէթանուներ, երկայնատուութեամբ սիրով իրարու ներդրածաւ ըլլալով: 3 - Զանազան Հոգւոյն Սբբոյ միարանութիւնը խաղաղութեան կապովը պահել: 4 - Մէկ մարմին ու մէկ Հոգի, ինչպէս կանչուեցաւ ձեզի կողմէն մէկ յուսովը: 5 - Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ, միտքը մէկ է, հաւատարմութիւնը մէկ է: 6 - Արուած և ամենուն հետ և ձեր ամենուն մէջ է: 7 - Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք արուած է Քրիստոսի պարգևին շարքովը: 8 - Անոր համար կ'ըսէ թէ Բարձրք էլաւ, գերութիւնը գերի բունեց ու կաւ: 9 - Այն ելաւ Եւրոպիայէն, միայն թէ՛ որ ինչ ասոց երկրի վարի կողմերը իջաւ: 10 - Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է, որ բոլոր երկրներէն վեր ելաւ, որպէս զի ամէն բան լեցնէ: 11 - Եւ ինք մէկ քանին տաւառ առաքեալներ ըլլալու, մէկ

*Պանս, Յիսուս Քրիստոսով ստեղծեց

*Պանս, մեր

քանին մարգարէներ, մէկ քանին ուսե-
տարանիչներ, մէկ քանին հովիւներ ու
վարդապետներ : 12 - Սուրբերուն կա-
տարելութեանը համար, պաշտօնին
գործին համար, Գրիստոսի մարմնին
շինութեանը համար : 13 - Մինչև ա-
մէն ալ հասնինք հաւատքին ու Աս-
տուծոյ Արդին ճանչնալուն միաբանու-
թեանը, կատարելով մարդ բլլալու,
Քրիստոսի լման հաստին չարիք ունե-
նալու : 14 - Որպէս զի ա՛լ ասկէ ետե
տղաք բլլանք, երբեք ու վարդապե-
տութեան ամէն հովերին ապին ան-
գին տարուբերուած՝ մարդոց խաբէու-
թիւնովը, որոնք խորամանկութեամբ
կը խաբեն մարդիցնելու : 15 - Հապա
սիրով ճշմարտութեան հետեւելով ա-
մէն բան Անով աճեցնենք որ գլուխ է,
այսինքն՝ Քրիստոս : 16 - Արմէ բար
մարմինը մէկտեղ կազմուած, և ամէն
յօդուածները իրարու հարորդուելով
կցուած՝ ամէն մէկ մասին չարով ներ-
գործելով՝ մարմնին աճուած՝ կու տայ
իրեն շինութեանը համար սիրով :

17 - Աւստի զայս կ'ըսեմ ու Տէրջը-
մով վկայութիւն կ'ընեմ՝ որ դուք
մէյմբն ալ - յնդե՛ն չբալէք, ինչպէս ու-
րիշ հեթանոսները կը բալեն իրենց
մարին ունայնութեանը մէջ : 18 -
Արմէ իմացողութիւնը խաւարած է,
ու օտարացած են Աստուծոյ կեանքէն,
իրենց մէջ եղած տգիտութեան պատ-
ճաւաւ իրենց սրտին *կուրութեանը
համար : 19 - Որոնք անդգայ բլլալով,
ինչզինքնին անառակութեան տունն,
ամէն կերպ պղծութիւն գործելու
†ագահութիւնով : 20 - Բայց դուք
այսպէս չարովեցար Քրիստոսը, 21 -
Եթէ անոր վրայով լսեցիք ու անկէ
տրված էք, ինչպէս ճշմարտութիւնը
Յիւտայի մէջ է : 22 - Որպէս զի անք
վայտն մէկզի հոնեք այն յէր առաջ-
ուսան վարմունքին պէս եղած հին մար-
դը, խաբեբայ ցանկութիւններով ա-
պականուածը : 23 - Իւ ձեր միտքին
հոգիովը նորոգուիք, 24 - Եւ նոր մար-
դը ձեր վրայ հալնիք, որ Աստուծոյ
գործիքն պէս ստեղծուած է արդարու-
թիւնով ու ճշմարիտ սրութիւնով :
25 - Աւստի ստութիւնը մէկզի ձգե-
լով՝ ճշմարտութիւն խոսեցէք ամէն

*Յու. բթութեանը
†Կամ, անխաղութիւնով

մէկզ իր ընկերին հետ, վասն զի մենք
իրարու անդամներ ենք : 26 - Եթէ բար-
կանայ՝ մեզք մի գործէք : արեք ձեր
բարիութեանը վրայ մարդ չմանէ : 27 -
Ու Սատանայի տեղ մի տաք : 28 - Ան
որ գողութիւն կ'ընէր, ալ թող չգող-
նայ : այլ մտնուածդ տղէկ գործի մը
պարտակով՝ իր ձեռքերովը աշխատի,
որպէս զի կարող բլլայ *տալ կարօտ
եղողին : 29 - Ինչու ձեր բերնէն ապա-
կանեալ խօսք մը չելլէ, հապա ինչ որ
տղէկ է պէտք եղած շինութեանը հա-
մար, որպէս զի լսողներուն շնորհք տայ :
30 - Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի
տրամեցնէք, որով դուք կերուեցար
փրկութեան օրուանը համար : 31 -
Ամէն դաւնութիւն և բարիութիւն ու
սրտմտութիւն և ազալակ ու հայհո-
յութիւն վերցուի ձեզմէ ամէն չարու-
թիւններով մէկտեղ : 32 - Եւ իրարու
հետ քայցք եղէք, զթած, ներելով ի-
րարու, ինչպէս Աստուած Քրիստոսով
ներեց ձեզի :

ԳԼ Ե

Արդ Աստուծոյ նմանող եղէք սիրե-
լի գլաւկներու պէս : 2 - Եւ սիրով
վարուեցէք, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ
սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մաա-
նեց՝ անուշահոտ պատարագ ու զո՛ճ
բլլալով Աստուծոյ : 3 - Բայց պոռնը-
կութեան և ամէն ինչ պղծութեան
կամ ապահութեան անունը անգամ
չլիշուի ձեր մէջ, (ինչպէս կը վայլէ
սուրբերուն) : 4 - Եւ գարշելի բաներ
կամ յիմարտկան խօսքեր կամ խեղ-
կատակութիւն, որ չվայլէր, այլ մա-
նուանդ գոհութիւն : 5 - †Քրիստի զայս
գիտէք, որ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ
կամ ազահ, որ կուտալաշտ է, Քրիս-
տոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը
մէջ ժառանգութիւն չունի : 6 - Չըլ-
լայ որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքե-
րով : վասն զի այս բաներուն համար
Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ ան-
հնազանդութեան որդիներուն վրայ :
7 - Աւստի աննց հողորդ մի բլլաք :
8 - Բանդի բէն տունն մը դուք խա-
ւար էիք, բայց հիմա լայս էք Տէրջը-
մով : լուսոյ որդիներու պէս քալեցէք :

*Յու. հարորդել
†Կամ, Զայս խնամարով գիտանք

9 - Վասն զի *Հօգույն պատուը ամէն
իւր բարութիւնով, և արդարութիւ-
նով ու ճշմարտութիւնով է : 10 -
Քննեցէք ի՛նչ է Տէրջը հաճեցին : 11 -
Ու կցորդ մի բլլաք խաւարին անպատու
գործերուն, այլ մանուանդ զանա-
յնութիւններէ : 12 - Վասն զի աննց
մէջ գաղափար գործուած բաները խօ-
սիցն ալ ամթթ է : 13 - Բայց ամէն բան
յանկիմանուած՝ լուսով յայտնի կ'ը-
լայ : վասն զի ամէն բան որ յայտնի
կ'ըլլայ՝ լայս է : 14 - Անոր համար կ'ը-
նէ Արթնցիք դուք որ կը քննանա, և
կանգնէ մեռելներէն, ու Քրիստոս քե-
զի լայս պիտի տայ :

15 - Աւստի նայեցէք թէ ինչպէս զու-
լութեամբ պիտի քալէք, ոչ թէ ան-
միտներու պէս, 16 - Հապա խնտուան-
ներու պէս : Ժամանակը ծախու առէք,
վասն զի օրերս անք 17 - Անոր հա-
մար անմիտ մի բլլաք, հապա իմացէք
թէ ի՛նչ է Տէրջը կամքը : 18 - Եւ մի
զինովեք զինով, որուն մէջ անա-
ռակութիւն կայ, հապա Հոգիով լեց-
ուեցէք : 19 - Եւ սաղմունքով ու օրհ-
նութիւններով և հոգեւոր երգերով ձեր
մէջ խօսակցելով՝ երգեցէք ու առողջ
ուրբ Տէրջը ձեր սիրտուն մէջ : 20 -
Ամէն ստեն ամէն բանի համար գո-
հութիւն սուեք Աստուծոյ ու Հօրը՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը :

21 - Իրարու հնազանդ եղէք †Աս-
տուծոյ վախովը : 22 - Կիները իրենց
պրբերուն հնազանդ բլլան՝ որպէս թէ
Տէրջը : 23 - Վասն զի այլը կնոջ
գլուխն է, ինչպէս Քրիստոս ալ եկե-
ղեցին գլուխն է, ու ինք մարմնին
Փրկիչն է : 24 - Աւստի ինչպէս եկեղե-
ցին հնազանդ կ'ըլլայ Քրիստոսի, նոյն-
պէս ալ կիները ամէն բանի մէջ իրենց
պրբերուն : 25 - Այլեր, սիրեցէք ձեր
կնիկը, ինչպէս Քրիստոս ալ սիրեց
Եկեղեցին, ու իր անձը մտանց անոր
համար : 26 - Որպէս զի զանիկա որբ
ու մարբէ աւազանին ջրովը խօսքով :
27 - Որպէս զի ինք իր դիմաց փառա-
ւոր կեցնէ եկեղեցին, որ արատ մը
կամ խորշմութիւն կամ ուրիշ սանց
պէս բան մը չունենայ, հապա որ սուրբ
ու անարատ բլլայ : 28 - Նոյնպէս ալ
որեւք է որ այլերը իրենց կնիկը սի-
րեն իրենց մարմններուն պէս . ան որ

իր կնիկը կը սիրէ, իր անձը կը սիրէ :
29 - Վասն զի մէկը բնաւ իր անձը չա-
տար, հապա կը սնուցանէ ու կը ինամե-
ղանիկա, ինչպէս *Տէրն ալ եկեղեցին :
30 - Վասն զի մեզք անոր մարմնին
անգամներն ենք, անոր մարմնէն ու
անոր սիրտնիկէն : 31 - Ասոր համար
մարդը պիտի ձգէ իր յոյրը ու մայրը՝
և իր կնոջ պիտի յարէ, ու երկուքը
մէկ մարմն պիտի բլլան : 32 - Այս
խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը գրու-
ցեմ՝ Քրիստոսի ու եկեղեցին վրայով :
33 - Սակայն ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր
կնիկը նոյնպէս սիրէ՝ որպէս թէ իր ան-
ձը, ու կնիկը իր այրէն ակնածու-
թիւն ընէ :

ԳԼ Զ

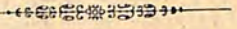
Որդիներ, ձեր ծնողներուն հնա-
զանդ եղէք Տէրջմով, վասն զի այն է
արժանը : 2 - Պատուէ քու հայրդ ու
մայրդ, (որ առաջին պատուերանքն է
խնամուելովը) : 3 - Որպէս զի քեզի աղէկ
բլլայ : ու երբևէ կանք ունենաւ երկ-
րի վրայ : 4 - Եւ դուք, հայրեր, ձեր որ-
դիները մի երկակցեցէք, հապա զաննք
մեծցուցէք Տէրջը վարժութիւնովը ու
խրատովը : 5 - Ծառաներ, հնազանդ
եղէք ձեր մարմնաւոր տերերուն աճով
ու դազով թէ Քրիստոսի : 6 - Ոչ թէ
մարդահաճայի պէս աշքի առջև ծա-
ւայելով, հապա Քրիստոսի ծառանե-
րու պէս սրտանց Աստուծոյ կամքը
ընելով : 7 - Ծօծարութեամբ ծառա-
յնելով որպէս թէ Տէրջը, ու ոչ թէ
մարդոց : 8 - Գիտնալով որ ամէն մէկը
ինչ բարեք որ ընէ, նոյնը Տէրջմէն
պիտի ընդունի, թէ՛ ծառայ բլլայ և
թէ՛ աղտ : 9 - Կուք ալ, արեւոր,
նոյնը քրէք աննց, ու սպառնալիք
թող տուէք, գիտնալով որ անոյ՝ ալ
ձեր ալ Տէրը երկինքն է : ու անոր քով
աշառութիւն չկայ :

10 - Ալ ասկէ ետե, եղբայրներս,
զօրացէք Տէրջմով ու անոր զօրու-
թեան կարողութիւնովը : 11 - Ձեր
վրայ հազէք Աստուծոյ սպառնալու-
թիւնը, որպէս զի կարող բլլաք Աս-
տանայի հնարներուն գէժ դնել : 12 -
Վասն զի մեր պատերազմը արիւնի ու

*Յու. լուսոյ †Ուսու, Քրիստոսի *Ուսու, Քրիստոս

մարմինն հետ չէ, հապա իշխանութիւններու ու պետութիւններու հետ, և այս խառնուրդը իշխաններուն հետ, երկնաւորներուն մէջ եղող չար ոգիներուն հետ: 13-Ասոր համար ձեր վրայ առեք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որպէս զի կարող ըլլաք չարութեան օրը դէմ դնել, 14-Ու առ մէն բանը լծնցնելէ ետեւ՝ հաստատուն կայնել: Ուստի ձեր բերք կայնեցէք, մէջբերելիք ճշմարտութեամբ ամուր-քանքով, ու արգարութեան զրահը հագնելով: 15-Ու ստերնուդ հազ-ցընելով խողաղութեան աւետարա-նին պատրաստութիւնը: 16-Եւ ա-մէն բանին վրայ հաւատարմին վահանը առեք, որով կարող պիտի ըլլաք չար-բնի ամէն կրակոտ նետերը մտրել: 17-Եւ փրկութեան սողաւորար առեք, ու Հոգիին սուրբ՝ որ Աստուծոյ խօսքն է: 18-Ամէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ամէն աղօթք ըրէք Հոգիով, ու այս բանին վրայ հակե-

ցէք կատարել յարատեւութեամբ ու կողանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար, 19-Ինծի համար ալ, որպէս զի ինծի խօսք արուի որ բերանս բանամ՝ հա-մարձակութեամբ աւետարանին խոր-հուրդը յայտնելու: 20-Որո համար ես գեազանութիւն կ'ընեմ՝ կապանքովս, որպէս զի անով համարձակութիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս պետք է: 21-Բայց որպէս զի դուք ալ գիտ-նաք իմ վրայով՝ թէ ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցուցնեմ ձեզի՝ Տէրքի-կոս սիրելի եղբայրը ու հաստարիմ պաշտօնեան Տէրջմով: 22-Չոր յատ-կապէս այդ բանին համար ձեզի զրկեցի, որպէս զի գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինչ ձեր սիրտերը մխիթարէ: 23-Խողաղութիւն եղբայրներուն և սեր հաւատարմով մէկտեղ Հօր Աս-տուծմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ: 24-Շնորհք այն ամէնուն հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը անկեղծու-թեամբ կը սիրեն: Ամէն:

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս և Տիմոթէոս, Յիսուս Քրիս-տոսի ծառայողներ, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբերուն որոնք Փիլիպպեացի կողմէն են եպիսկոպոսներով ու սար-կաւագներով: 2-Շնորհք ու խողաղու-թիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
3-Կը դռնանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ որ ձեզ կը յիշեմ, 4-(Միշտ իմ ամէն ինքրուածքիս մէջ, ձեր ամէնուն համար սուրբութեամբ աղօթք կ'ընեմ), 5-Աւետարանին հա-ղորդ ըլլալուդ համար Աստուծին օր-նաբեմ մինչև Տիմո: 6-Ուսմ մասին վստահ ըլլալով թէ ան օր ձեր մէջ

բարի դործ մը սկսեց, մինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ: 7-Ինչպէս ինծի արժան ալ է ձեր ամե-նուն վրայ այս բանը խորհել՝ ձեզ իմ սրտիս մէջ ունենալով՝ համար իմ կապերուս մէջ, և աւետարանին ջա-տագովութեամբ ու հաստատութեանը մէջ, և ամէնը ինծի եղած շնորհքին հաղորդ ըլլալուդ համար: 8-Քանզի վկայ է ինծի Աստուծոյ, որ ինչպէս փոփոք ունեմ ձեր ամէնուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի գութովը: 9-Եւ այս աղօթքը կ'ընեմ, որ ձեր սէրը հետզհետեւ աւելի շատնայ գիտնալու-նով ու բոլոր ընտանեկաններով, 10-Որպէս զի դուք սարբեր բաները զս-

*Յան. աշխարհիս խաւարին

*Կամ, զիս ձեր սիրտերուն մէջ ունե-նալուդ

նազանք, որպէս զի քնէ Քրիստոսի օրը անկեղծ և առանց գայթակղու-թեան ըլլաք: 11-Արգարութեան պատուէներով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով՝ Աստուծոյ փառքին ու գու-թեանին համար:
12-Կ'ուզեմ որ զիտնաք, եղբայր-ներ, թէ ինչ որ ինծի պատահեցաւ՝ ա՛լ աւելի աւետարանին յաւաքի-մութեանը պատճառ եղաւ: 13-Մինչև իմ կապերս, որոնք Քրիստոսի համար են, բոլոր պալատին մէջ և ուրիշ ամէնուն ալ յայտնի եղան: 14-Ու Տէրջմով եղբայրներուն շատերը սիրտ առին իմ կապերէս՝ ա՛լ աւելի համարձակել Աստուծոյ խօսքը խօսե-լու առանց վախի: 15-Ոմանք նա-խանձեւ ու հակաակութեան և ոմանք բարեխրութեան շնորհքով Քրիստոսը կը բարոզեն: 16-Մանք հակաա-կութեան համար Քրիստոսը կը պատ-մեն, ոչ թէ անկեղծութեամբ, կար-ծելով զիշտ աւելցնել իմ կապերուս վրայ: 17-Իսկ ասոնք սիրոյ համար, վասն զի գիտեն թէ ես աւետարանին համար պատասխան տալու կեցեր եմ: 18-Բայց ինչ է. որ կերպով որ ըլ-լայ, թէ՛ պատճառանքով և թէ՛ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս կը պատ-մուի, ու ասոր վրայ որոնք են՝ և ու-րտիս ալ պիտի ըլլամ: 19-Քանզի զիտեմ որ ասոր վստահանք իմ փրկու-թեանս համար պիտի ըլլայ ձեր խնդ-րուածքովը, ու Յիսուս Քրիստոսի Հոգ-ւոյն օգնականութեամբ, 20-Իմ ե-ռանդուն ակնկալութեանս ալ իմ յոյ-սիս ճամբաս, որ բանիմ մը ամօթով պիտի չըլլամ: հապա կատարելալ հա-մարձակութեանով ինչպէս ամէն ա-տեն նշարեալ ալ Տիմոս Քրիստոս իմ մարմինս մէջ պիտի փառաւորի թէ՛ մարմինս և թէ՛ մեռնելովս: 21-Վասն զի ինծի համար՝ ապրիլը Քրիս-տոս է, ու մեռնիլը՝ օդուս: 22-Ապա եթէ մարմին մէջ ապրիլս իմ գործիս պտուղ կը բերէ, ալ չեմ գիտեր ո՛րը բնորեմ: 23-Երկու կողմանէ ալ ներք մնացած եմ, մեկնելու ու Քրիս-տոսի հետ ըլլալու փոփոք ունենալով: քանզի այն շատ աւելի ազէկ է, 24-Բայց մարմին մէջ կենալը ձեզի հա-

մար աւելի հարկաւոր: 25-Եւ այս բանին համարած ըլլալով՝ զիտեմ որ ձեր ամէնուն հետ պիտի կենամ ու մնամ, որպէս զի դուք զարգանաք և ուրախ ըլլաք հաւատքով: 26-Որ-պէս զի ձեր պարծանքը իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով իմ նորէն ձեզի գալուս պատճառաւ:
27-Միայն թէ Քրիստոսի աւետա-րանին ինչպէս կը վրայէ՛ այնպէս վար-ուեցէք. որպէս զի եթէ դամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ՝ հետու ըլլամ, ձեր վրայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք մեկ հոգիով, ու մէկ շուն-չով պատեղազմակից կ'ըլլաք աւետա-րանին հաւատքին համար: 28-Եւ բանով մըն ալ մի զարհուրեք հակա-ակաբարեխրէն, որ աննոց կորուստին սպացոյց մըն է, ու ձեզի՛ փրկութեան: 29-Այն ալ Աստուծմէ է. վասն զի ձեզի արուեցաւ Քրիստոսի համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւատալ, հապա ա-նոր համար չարարուել ալ, 30-Նոյն պատեղազմի ունենալով՝ զոր իմ վրաս տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք:

ԳԼ Բ

Ուստի եթէ Քրիստոսով միթա-րութիւն մը կայ, եթէ սիրոյ սփոփանք մը, եթէ Հոգիի հաղորդութիւն մը, եթէ զթութիւն ու ողորմութիւն մը, 2-Իմ ուրախութիւնս դուք լեցու-ցէք, նոյն խորհուրդը ունեցէք, միևնոյն սէրը ձեր քնն ունենալով, մէկ շունչ, մէկ մտածմունք: 3-Իսն մը զրգու-թիւնով կամ սնապարծութիւնով մի ընէ: հապա խնամարձութեանով մէկ-զմէկ ձեր անձեւ լաւ սեպեցէք: 4-Մի-այն անձերնուդ շնորհ մի նայեք. հապա ամէն մէկը ինչպէս ինչպէս: 5-Ձեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր: 6-Որ Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, *յոփշտակութիւն մը չսեպեց Աստու-ծոյ հաւատար ըլլալը: 7-Հապա անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք ամենով՝ մարդոց նման ըլլալով. և կերպարանքով մարդու պէս գտնուե-լով, 8-Նիզդինք խնամարհեցուց, մինչև մահուան հազանք եղաւ, ու այն ալ խաչին մահուանը: 9-Ասոր համար

*Կամ, յոփշտակելու բան

*Ոմանք 17երորդ դարէ 16երորդին ու-նեց զուրեմ

Աստուած ալ զանկիս խիստ բարձրացուց, ու անոր անուն մը տուաւ: որ ամէն անունէ վեր է: 10-Որպէս զի Յիսուսի անունէն անէն ծուկ ծուկ, երկնաւորնեան ու երկրաւորնեան և սանդարտ մետակրաններուն, 11 - Եւ ամէն լեզու գաւառի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է Հօր Աստուծոյ փառքին Տամար: 12-Առտի, իմ սիրելիներս, ինչպէս ամէն տանն հնազանդ եղաք ոչ միայն իմ ներկայութեան, հոպա ալ աւելի հիմն, իմ բացակայութեան տանն, ահա՛ սու գաղով անձեռնուդ փրկութիւնը գործեցէք: 13 - Վասն զի Աստուած է որ ձեր մէջ կը ներգործէ կամենալը ու բնեղը եւ հաճութեանը Տամար: 14 - Ամէն բան առունջ տրտուածներու ու վիճարանութիւններու բրէք: 15 - Որպէս զի ըլլաք մայրիմ ու անորաւ, Աստուծոյ որդիներ առանց մեղադրանքի, կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ, որոնց մէջ դուք լուսաւորներու պէս կը փայլէք աշխարհի մէջ, 16 - Կենաց կողմը ամուր բռնելով ինծի պանծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պարագ սեղ չբայեցի, և պարագ սեղ չաշխուտեցայ: 17 - Բայց թէպէտ ձեր հաւատքին պատարագին ու պաշտօնին վրայ բնծայուեիմ, կ'ուրախանամ և ձեր ամէնուն ուրախակից կ'ըլլամ: 18 - Նշնպէս ալ դուք ուրախացէք ու ինծի ուրախակից եղէք: 19 - Արդ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Տիմոթէոսը շուտով ձեզի զրկեմ, որպէս զի իմ սիրտ ալ համոզել, երբ ձեր միջնակը գիտնամ: 20 - Վասն զի անոր անուն արտակից մէկը չունիմ, որ մտերմորաբ ձեզի համար հոգ տանի: 21 - Բանկի ամէնը իրենց կը փնտռեն ու ոչ թէ Յիսուս Քրիստոսին: 22 - Բայց դուք անոր փորձը գիտէք, որ ինչպէս որդի մը Տօբ հետ՝ անոր ինծի հետ մտաւարութիւն բրու աւետարանին մէջ: 23 - Առտի կը յուսամ զանկիս զրկել շուտ մը՝ իմ ինչպէս ըլլալիքս ստուգածիս պէս: 24 - Բայց վաստակութիւն ունիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէ պիտի գամ: 25 - Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի ձեռն անկի զրկել Եպափրոզիտոս իմ եղբայրս և գործակիցս ու զինուորակցիս, ձեր զրկուեալ ու իմ պիտաքին ծառայողը: 26 - Որովհետեւ ինք ալ շատ փափաք ունէր ձեզ ամէնդ ալ [տեսնելու], ու

կը տրամէր, որ դուք լսած էիք թէ ինք հիւանդացաւ: 27 - Եւ արդարեւ ինք հիւանդացաւ մահուան մօտ, բայց Աստուած սորոքեցաւ անոր: ոչ ինչ միայն անոր՝ հոպա ինծի ալ, որպէս զի տրամութեան վրայ տրամութիւն չունենամ: 28 - Ասոր համար աւելի փութով զրկեցի, որպէս զի դուք զանկիս ատենելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես առանց տրամութեան ըլլամ: 29 - Ուրեմն ընդունեցէք զանկիս Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ, ու այնպիսիները պատուականներու կարգը բռնեցէք: 30 - Բանկի Քրիստոսի գործին համար մինչև մահուան ժամեցաւ՝ երկնայնից վասն զի մէջ ձգելով, որպէս զի ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինք լեցնէ:

ԳԼ Գ

Առտի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրոջմով. նոյն բաներ ձեզի գրել ինծի ծանօթութիւն չէ, ու ձեզի սպասակութիւն է: 2 - Զգուշացէք չունեւորէն, զգուշացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կրճատութիւնէն, 3 - Վասն զի թիփառութիւնը մե՛ք ենք, որ չսոցիով զԱստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմին վրայ չէ վաստակութիւնն: 4 - Թէպէտ ես ալ նոյն վաստակութիւնը ունիմ մարմնի վրայ, եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վաստակութիւն ունի մարմնի վրայ, ալ աւելի եւ: 5 - Այն օրուան թիփառութեամբ, Խորայնի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Երուսղեմի Երուսղեմիցիներէ, օրէքին նայելով փարիսէցի: 6 - Նախանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցին կը հոգաւորէ: օրէքին արդարութեամբ կողմանէ անարատ էի: 7 - Բայց ինչ որ ինծի շահ էր, զանկիս Քրիստոսի համար փեստ սեպեցի: 8 - Եւ իրաւ բոլոր բաներն ալ փեստ կը սեպեմ իմ Տէրոջ Քրիստոս Յիսուսի գերազանց զիտութեանը համար: որու համար ամէն բանէն զրկուեցայ, և աղակալութիւն կը սեպեմ, որպէս զի Քրիստոսը շահեմ, 9 - Ու իր մէջ զըրտանաւիմ, ոչ թէ իմ արդարութիւնն ունենամ որ օրէքէն է, հոպա Քրիստոսի հաւատարմութեամբ եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծոյն հաւատարմութիւնը՝ որ Աստուծոյն հաւատարմութիւնը:

ընթեանը զօրութիւնը ու անոր չար-ճարարներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպարանքը առնելով: 11 - Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեանը հասնիմ: 12 - Ոչ թէ ես արդէն առերեմ, կամ արդէն կատարելապէս եղի եմ, հոպա ետեւ ինկած եմ որ բունեմ հոգաւոր, որու համար ալ բունուեցայ Քրիստոս Յիսուս: 13 - Եղբայրներ, ես չեմ սեպեր որ բուն եմ. բայց բան մը կայ, որ ետեւ եղածները մտացած եմ, ու առջեւ եղածներուն կը գիմեմ: 14. Նպատակը գիտելով Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչումին միջնակին կը վազեմ: 15 - Առտի մե՛ք ամէնս որ կատարեալ ենք՝ ասիկա խորհիւք, և եթէ բան մը աւել կերպով խորհելու ըլլաք, զանկիս ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած: 16 - Միայն թէ ինչ որ հասեր ենք, նոյն կանոնին համեմատ քայլենք, նոյն խորհուրդը ունենանք: 17 - Ինծի նմանոց եղէք, եղբայրներ, ու նոյնցէք անոնց որ այնպէս կը քայլեն, ինչպէս մեզ չեղի օրինակ ունիք: 18 - Վասն զի շատեր կը քայլեն, որոնց համար շատ անգամ ձեզի կ'ընէի, և հիմա լայով ալ կը զրուցեմ, այսինքն Քրիստոսի խաչին թշնամիներուն համար: 19 - Որոնց վերջը կարուստ է, որոնց աստուածը երէնց որովայն է, ու անոնց փառքը իրենց ամօթն է, որոնք փայն երկրաւոր բաները կը մտածեն: 20 - Բայց մեր քաղաքակառութիւնը երկնայն է, ուրիշ ալ Փրկչին կը սպասենք, Տէր Յիսուս Քրիստոսի: 21 - Որ պիտի նորապէս մեր խոնարհ մարմինը իր փառաւոր մարմինն կերպարանակից ըլլալու, այն զօրութիւնով որ կարող է ամէնը իրեն սակ հնազանդեցնելու:

ՓԼ Գ

Առտի, իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պրակս, այսպէս հաստատուն կեցէք Տէրոջմով, սիրելիներս: 2 - Եւ ողորդի կ'աղաչեմ ու Սիւնուիքի կ'աղաչեմ, որ մեռելոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջմով: 3 - Իրաւ քեզի ալ կ'աղաչեմ, իմ հարազատ լծա-

կիցս, դուս ալ օգնական եղի անոնց, որոնք ինծի հետ աշխատանք աւետարանին մէջ կրեմէսի և իմ ուրիշ գործակիցներու հետ, որոնց անունները կենաց գիրքին մէջ են: 4 - Ուրախ եղէք Տէրոջմով ամէն տանն. գործակից կ'ըսեմ, ուրախ եղէք: 5 - Ձեր քաղաքութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ: Տէր մօտ է: 6 - Բանի մը համար հոգ մի ընէք. հոպա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով, գոհակցելով մէկտեղ, ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ: 7 - Եւ Աստուծոյ խորհուրդութիւնը, որ ամէն միտքէ վեր է, ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ: 8 - Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ մարտութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ զովութիւն որ կայ, այն բաները խորհեցէք: 9 - Ինչ որ սորվեցաք ու աւելի և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս, զայն բրէք, և խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ: 10 - Մեծն ապէս ուրախացայ Տէրոջմով՝ որ իմ վրաս ունեցած հոգեւորիկ ինչ նորոգուեցաւ, ինչպէս կը հոգայիք ինչ, միայն թէ պատեհութիւն չունէիք: 11 - Ոչ թէ կարտութեան համար կ'ընեմ, վասն զի ես սորվեցայ գոհ ըլլալ իմ գտնուած միջոցին մէջ: 12 - Գիտեմ չքաւորութիւն քաղցը, զիտեմ շատ ունենալ. ամէն բանի մէջ կ'ունենալ, թէ՛ սնով եմ ապրելով, թէ՛ շատ կ'ունենալ և թէ՛ պակասութիւն քաղցը: 13 - Ամէն բանի կարող եմ՝ անով որ զիս զօրացուց: 14 - Բայց աղէկ բրէք որ իմ նեղութեան մէջ ինծի հաղորդ եղաք: 15 - Գուք ալ զիտեք, Փիլիպպեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը երբ ես Մակեդոնիայէ եկայ, եկեղեցի մըն ես ինծի հետ հաղորդութիւն չբրու տարու և առնելու կողմէ, հոպա միայն դուք: 16 - Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ ինծի պէտք եղածը զրկեցէք: 17 - Ոչ թէ ես առերկր փնտռեմ, հոպա պտուղ կը փրկուեմ՝ որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ:

*Ուսուց, Քրիստոսով

*Կուր, կենցաղավարութիւնը

18 - Բայց ես ամէն բան առած եմ ու առատորէն ունիմ . լցուած եմ Եպփորոզիտոսի ձեռքով ձեր շէնքերէն ընդունելով , որ անոյշ Տոս մին է , ընդունելի պատարագ , Աստուծոյ հաճելի : 19 - Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պիտի լեցնէ իր ճոխութեանը չափովը փառքով՝ Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով : 20 - Արդ Աստուծոյ ու ձեր

Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտեանից : Ամէն : 21 - Բարեւ բրէք բոլոր սուրբերուն Քրիստոս Յիսուսով : 22 - Զեղի բարեւ կ'ընեն ինձի հետ եղող եղբայրները : 23 - Զեղի բարեւ կ'ընեն բոլոր սուրբերը , մանաւանդ անոնք որ Կայրոյն առնէն են : 24 - Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ լլլայ : Ամէն :

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքելայ Աստուծոյ կամբովը , և Տիմոթէոս եղբայրը , 2. Կորնայի մէջ եղող սուրբ ու հաւատացեալ եղբայրներուն Քրիստոսով : 3 - Ենորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմ մեր Հօրմէն * և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ :

Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով կը գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրմէն , 4. Լսելով ձեր հաւատքը՝ շք Քրիստոս Յիսուսի վրայ , և այն սէրը՝ զոր բոլոր սուրբերուն վրայ աւելի : 5 - Այն յոյսու համար որ երկինքը կը պահուի ձեզի , որուն վրայով առաջուրն լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօսքովը : 6 - Որ ձեզի հասաւ ինչպէս բոլոր մշխարհ , ու պտղաբեր լլլայով [կ'աճի] , ինչպէս ձեր մէջ ալ , այն օրունէն որ դուք լսեցիք ու ծանցցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով : 7 - Ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն Եպփորոսէ , որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ մըն է Քրիստոսի : 8 - Որ ինք ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը հոգեով :

9 - Անոր համար մենք ալ , այն օրունէն որ լսեցինք , չենք դադարել ձեզի համար աղօթք ընելէ ու խնդրուածք

մատուցանելէ , որ կատարելայ լլլաք անոր կամքին գիտութիւնովը բոլոր իմաստութիւնով ու հոգեւոր հանձնարով : 10 - Որպէս զի դուք Տէրոջը արժանի կերպով քալէք ամէն բանի մէջ զի՛ս հաճեցնելով , ամէն բարի գործերու մէջ պտղաբեր լլլալով , ու աճեցուն՝ Աստուծոյ գիտութիւնովը : 11 - Իր փառաւոր զօրութեանը համեմատ ամենայն ուժով ու ժողովով՝ բոլոր համբերութեան ու երկայնամտութեան համար սերտութեամբ : 12 - Գոհանալով Հօր Առաքելի , որ մեզ լլլալով մէջ քննող սուրբերուն վիճակին մասնակից լլլալու արժանացուց : 13 - Որ մեզ պղատեց խաւարին իշխանութենէն , ու իր սիրելի Որդւոյն թաղաւորութեանը փոխարկեց : 14 - Որով մեր փրկութիւն ունիք իր արիւնովը , այսինքն մեզի թողութիւն : 15 - Որ աներեւոյթ Աստուծոյ պատկերն է , բոլոր ստեղծուածներուն անդրոնիկը : 16 - Վասն զի անով ամէն բան ստեղծուեցաւ , ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ , անոնք որ կ'երևնան և անոնք որ չեն երևնար , թէ՛ ամթոռները , թէ՛ տէրութիւնները , թէ՛ պետութիւնները , թէ՛ իշխանութիւնները , բոլոր բաները անով ու անոր համար ստեղծուեցան : 17 - Ու անիկա ամէն բանէ առաջ է , և ամէն բան անով հաստատ կը կենայ : 18 - Եւ անիկա է մարմինին , այսինքն եկեղեցւոյն , զլուր . որ սկիզբն

է , մեռելներէն անդրոնիկը , որպէս զի ինք լլլայ ամէն բանի մէջ նախապատու : 19 - Վասն զի Հոյք հաճեցաւ որ Առաքելութեան բոլոր լեցունութիւնը անոր մէջ բնակի : 20 - Եւ անով ամէնք հաշտեցնէ իրեն հետ , խաղաղութիւն ընելով անոր խաչին Էւոյ լուսնաձ առիւնովը , թէ՛ երկրի վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ եղողները :

21 - Եւ ձեզ ալ , որ ատեն մը օտարացած էիք , ու շար գործերով թշնամիներ՝ յէր խորհուրդներովը , 22 - Հիմա հաշտեցուց բուն իր մարմինովը՝ մահուամբ , որպէս զի ձեզ անոր զիմաց սուրբ ու ամբիժ և անարատ կայնեցնէ : 23 - Եթէ կենաք հաւատարին մէջ հիմնուած ու հաստատ և առանց խախտելու աւետարանին յոյսէն զոր լսեցիք , որ երկինքի տակ եղած բոլոր ստեղծուածներուն քարոզուեցաւ , որու ես Պօղոս պատուար եղայ : 24 - Հիմա ուրախ եմ ձեզի համար եւ շնորհակցանքներու վրայ , ու Քրիստոսի եւ ձեզ ներքինութիւններուն պահպանութիւնը իմ մարմինի մէջ կը լեցնեմ անոր մարմինին համար , որ եկեղեցին է : 25 - Որու ես սպասուար եղայ Աստուծոյ անտեսութիւնովը՝ որ ինձի արուեստը ձեզի համար Աստուծոյ խօսքը լլնն քարոզելու : 26 - Այն խորհուրդը՝ որ մոռցուած էր առաջին գաղթէն ու սազերէն հետէ , ու Տիմոս իր սուրբերուն յոյսուեցաւ : 27 - Որոնց սեզեց Աստուծոյ գիտցնել , թէ ինչ է այս խորհուրդին փառաւոր ճոխութիւնը ճիշտանունբուն մէջ . որ է Քրիստոս ձեր մէջ , փառաց յոյրը : 28 - Զոր մենք կը քարոզենք , ու ամեն մարդ կը խրատենք , և կը սորվեցնենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով , որպէս զի ամէն մարդ կատարելա կեցնենք Քրիստոս Յիսուսով : 29 - Որու համար ես ալ կ'աշխատիմ , ջանք ընելով իր ներգործութեանը համեմատ , որ զօրութիւնով իմ մէջն ի գործ կը բրուի :

Գ Լ Բ

Քանից կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ինչպէս մեծ անձկութիւն ունիմ ձեզի համար ու Լաւարիկեցուց համար , ու ամեն անոնց համար որոնք իմ երեսու մարմինով չեն տեսեր : 2 - Որպէս զի անոնց սիրտերը մխթարուին սիրով

միացած , ու կատարելայ խնցրուածութեան բոլոր ճոխութեանը հաճելի , այսինքն Հօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին գիտութեանը : 3 - Որուն մէջ իմաստութեան ու գիտութեան բոլոր գանձերը պահուած են : 4 - Եւ զայս կ'ընեմ , որ ջլլայ թէ մէկը հրապարական խօսքերով ձեզ մտորեցնէ : 5 - Որ թէզէտ մարմնով հեռու եմ , բայց հոգեով ձեզի հետ եմ , և կ'ուրախանամ երբ ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ , ու ձեր հաւատքին հաստատութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ : 6 - Ուստի ինչպէս ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը , անով քալեցէք , 7 - Արմատ կապած ու անոր վրայ շինուած , ու հաւատարին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս սորվեցաք , և անոր մէջ աճեցէք գոհութիւնով : 8 - Զգուշացէք , ջլլայ որ մէկը ձեզ զերի վարէ փիլիսոփայութիւնով ու փառ խորհուրդով , որ մարդոց աւանդութեան պէս է ու աշխարհի սկզբունքներուն պէս , և ոչ թէ խորհի սկզբունքներուն պէս , և ոչ թէ Քրիստոսի Լուսնաձ առիւնովը : 9 - Վասն զի անոր մէջ կը բնակի Աստուծու ձեզի բոլոր լեցունութիւնը մարմնապէս : 10 - Եւ դուք ալ անով լցուած էք , որ զլուր է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան : 11 - Որով դուք անձեռագործ թլիփատութիւնով թլիփատուեցաք * մեզաց մարմինը մերկանալով , Քրիստոսի թլիփատութիւնովը : 12 - Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւնով , որով նաև անոր հետ յարութիւն առեք Աստուծոյ զօրութեանը հաւատարմով , որ գանձեալ մեռելներէն յարուց : 13 - Եւ ձեզ , որ առէն ճշ յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմինն անթլիփատութեանը մէջ մեռելիք , կենդանացուց անոր հետ . ճշ ամէն յանցանքները ներքե մեզի : 14 - Ու հրամաններով եղած մեզի հաւատակ եղող ձեռագիրը , որ մեզի դէմ կը կենար , ջնջեց , զանիկա մէջտեղէն վերցուց , ու խաչափայտին վրայ գաւանց , 15 - Եւ իշխանութիւնները ու պետութիւնները մերկացուց , ու յայտնապէս խոյտառակեց՝ յաղթելով անոնց * անով :

16 - Ուստի ու մէկը թող չգատէ ձեզ ու տելու կամ խնելու , կամ տօնաճառի մարմնի մեղաց + Կամ , իր անձովը

* Որով և զանիք

ներու կամ ամսագրութիւններու կամ շաբաթներու կողմանէ, 17 - Որոնք գալու բաներուն շուքն են, բայց քան մարմինը Գրիստոսին է: 18 - Չըլլայ որ մէկը գրկէ ձեզ միջանակէն, որ ուզէ խոնարհութիւնով ու հրէշտակներու կրօնքով շտեմած բաներուն միջամուտը ըլլայ, իր մարմինն մտքով փուճ տեղ չպարտանայով: 19 - Եւ չըսէ գլուխը ուղիէ բոլոր մարմինը յօգուածներով ու խաղերով չազդողուած ու մէկտեղ կցուած՝ Աստուծոյ աճուումովը կ'աճի: 20 - Իսկ եթէ դուք Քրիստոսի հետ այդ աշխարհին սկզբունքներէն մեռաք, այ ինչու՞ համար աշխարհի մէջ կենդանի եղողներու պէս այդպէ՛ կանխներու կը հնազանդիք, ընտել, 21 - Մի մտանար, համը մի աներ, մի դպչիր, 22 - (Որոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ,) մարդոց պատուիրաններուն ու սորվեցունքսններուն համեմատ, 23 - Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մարմինն չնմայելով, Բայց ոչ ի՞նչ պատիւն մը արժանի են, հաղած մարմինը յազեցներու ինչո՞ւնէն:

ԳԼ Գ

Արդ եթէ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ուրիշն վերի բաները փնտաեցէք, ուր Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը: 2 - Վերի բաները մտածեցէք, ոչ թէ այդ երկրին վրայ յիմները: 3 - Վասն զի դուք մեռաք, ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քով Քրիստոսի հետ: 4 - Երբ Քրիստոս, ձեր կեանքը, յայտնուի, այն ատեն դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի յայտնուիք:

5 - Աւստի ձեր երկրաւոր անդամները սպաննեցէք. պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, անասն կերքը, չար ցանկութիւնը և ազատութիւնը, որ կուսպաշտութիւն է. 6 - Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը անհնազանդութեան որդիներուն վրայ կու գայ. 7 - Որոնց մէջ ատեն մի դուք ալ կը քաւէիք, երբ անոնց մէջ կ'ապրէիք: 8 - Բայց հիմա մէկզի ձգեցէք դուք ալ այն ամէնը. բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւնը, անհամար խօսքերը ձեր բերաններէն:

9 - Իրարու սուտ մի գրուցէք. հին մարդը իր գործերովը ձեր վրայէն հանեցէք. 10 - Եւ հազէք այն նորը գիտութիւնով նորոգուած՝ իր Ստեղծողին պատկերին պէս: 11 - Ար Յոյն ու Հրեայ, թիփառութիւն ու անթիփառութիւն, Բարբարոս, Սկիւթացի, ծաւայ կամ աղաւ չկայ. հասցա Քրիստոսի ամէնը՝ և ամէն բանի մէջ: 12 - Աւստի Աստուծոյ ընտրով սուբերու և սիրելիներու պէս ձեր վրայ հազէք գութը, ողորմութիւնը, բազրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեղձութիւնը, երկպիտութիւնը, 13 - Իրարու համը բերելով և իրարու ներկով եթէ մէկը մէկուն դէմ արտուել մը ունենայ. ինչպէս Քրիստոս ձեզի ներքեց, նոյնպէս ալ դուք: 14 - Եւ այս ամէն բաներուն վրայ սերը հօգէ՛, որ կատարութեան կայն է: 15 - Աւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որու դուք կանչուեցաք մէկ մարմնով. ու զսփայլ եղէք: 16 - Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջ բնակի առատապէս ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցնելու ու իրարակու՛ ստղծողներով և օրհնութիւններով ու հաղեոր երգերով ձեր սիրտերուն մէջ շնորհքով զԱստուծոյ օրհնելու: 17 - Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ՛ խօսքով և թէ՛ գործով՝ բոլորը Տէր Յիսուսի անունովը ըսէ՛, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքով:

18 - Կիներ, հնազանդ եղէք ձեր սյրերուն, ինչպէս կը վայել Տէրօջմով: 19 - Այլեր, սիրեցէք ձեր կիները, ու դասն մի բլլաք անոնց: 20 - Արդիներ, ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք ձեր ծնողներուն, վասն զի այն Տէրօջ առջև հաճելի: 21 - Հայրեր, ձեր որդիները մի բարկացնէք, որպէս զի չվհասին: 22 - Ծառաներ, ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տերերուն, ոչ թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճանքու պէս, հասցա սրտի միամտութեամբ՝ Տէրօջէ վախալով: 23 - Ինչ որ կ'ընէք՝ քրտանք ըրէք, որպէս թէ Տէրօջը ու ոչ թէ մարդոց, 24 - Գիտնալով որ Ժառանգութեան հատուցումը Տէրօջմէ պիտի առնէք. վասն զի Տէր Քրիստոս կը ծառայէք: 25 - Բայց անօրէնք իր անօ-

*Ո՛ւնէ՛, Քրիստոսի

րէնութեան գործէ՛ պիտի ընդունի, և աչտաութիւն չկայ:

ԳԼ Դ

Տէրեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւատարութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր սենեկ երկիւթերը:

2 - Ծորունակ աղօթքի ետեւ եղէք, անոր մէջ արժանի մտալով գոհութեամբ: 3 - Աղօթք ըրէք նաև մեզի համար, որպէս զի Աստուած խօսքին դուք բանոյ մեզի Քրիստոսի խօրհրդը բռնելու, որու համար կապուած ալ եմ, 4 - Որպէս զի յայտնի ընեմ զանկիս ինչպէս ինձ կը վայել խօսի: 5 - Խոհեմով համար վարուեցէք դուքիներուն հետ՝ Ժամանակը ծախու առնելով: 6 - Ձեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքով, ուղի՛ թէ ազով, համոզած ըլլալ, ու գիտնալ թէ ինչպէս կը վայել ձեզի ամէն մէկուն պատասխան ալ:

7 - Այ իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացնէ ձեզի Տրեքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրօջմով: 8 - Չոր այդ բանին համար ձեզի զրկեցի, որպէս զի զգիտնայ ձեր վրայով, ու ձեր սիրտերը միխթարէ, 9 - Ոնեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբոր հետ մէկտեղ, որ ձեզմէ հօն է. իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի իմացնեն ինչ որ հոս կայ: 10 -

Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս, իմ գերութեան ընկերս, և Մարկոս, Բառնաբասի եղբորօրդին, (որու համար պատուէր առիք. եթէ ձեզի գալու ըլլայ, ընդունեցէք զանկիս,) 11 - Եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս ըսուած է, որոնք լիցի ատու ինչն են. ասոնք միայն թէ՛ զգործակից եղան Աստուծոյ թագաւորութեամբ մէջ, որոնք ինձի միխթարութիւն եղան: 12 - Բարև կ'ընէ ձեզի Եզափրաս, Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ հօն է, ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով, որպէս զի դուք կատարելալ ու բնուն կենաք Աստուծոյ բոլոր կամքին մէջ: 13 - Բանեզի անոր վրայով ես կը վկայեմ, թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար ու Լաւագիկէի և Յերուպոլիսի մէջ եղողներուն համար: 14 - Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Վուկաս ըմբիշը ու Գեմիոս: 15 - Բարև ըրէք եղբայրներուն, որոնք Լաւագիկոս են, և Նիմիփոսի ու անոր ասնր մէջ ինչ կեղեցիկն: 16 - Աւ երբ այս թուոյթը ձեր մէջ կարգացուի, Լաւագիկեցոց եկեղեցին մէջ ալ կարգալ տուէք. և դուք ալ Լաւագիկոսէ ելէ՛ք թաղից կարգացէք: 17 - Աւ ըրէք Արքեպրոսի, Չգոյշ եղբոր քու սպասաւորութեանդ զոր Տէրօջմով առիք, որ զանկիս կատարեալ: 18 - Այս բարևը իմ ձեռքիս Պողոսին է. իմ կարգաւ մտերմեղ թող ըլլան: Ծնորդը ձեզի հետ Սմէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՈՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱԼՈՆԻԿԵՏԻՍ

ԳԼՈՒԽ Բ

Պողոս և Սիզուանոս ու Տրիմիթէոս, Թեսալոնիկեցոց եկեղեցիից Հայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով: 2 - Ծնորձք և խաղաղութիւն ձեզի

*Ո՛ւնէ՛, գիտնալով ձեր վրայով, ու ինչք ձեր:

*Աստուծով մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:

Կը գոհամանք Աստուծով ամէն ատեն ձեր ամէնուն համար՝ ձեզ յիշելով մեր աղօթքներուն մէջ: 3 - Անդադար յիշելով ձեր հաւատարին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր

*Ո՛ւնէ՛ չունէն

Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջև. 4 - Եւ գիտնալով, Աստուծոյ սիրութեան եղբայրներ, ձեր ընտանութիւնը. 5 - Որ մեր աւետարանը ոչ թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա գործութիւնով ալ և Հոգւով Սրբով ու շատ ազդուութիւնով, ինչպէս գիտեք լինել ինչպէս կեցանք ձեր մէջ ձեզի համար. 6 - Իսկ որ ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդունեցէք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն Սրբոյ ուրախութիւնով. 7 - Այնպէս որ դուք օրինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն, որոնք Մատիգոնիոյի ու Աքայիոյի մէջ են. 8 - Վասն զի ձեզմէ հաշակուեցաւ Տէրոջը խօսքը. 9 - Եւ թէ միայն Մատիգոնիոյի ու Աքայիոյի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատքը, որ դեպ ի Աստուած է, ասարածուեցաւ, այնպէս որ ա՛յլ պետք չէ մեզի բան մը խօսել. 9 - Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր բով մանկը, և ինչպէս դուք կուսքերէն Աստուծոյ դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայիչու. 10 - Եւ սպասելու անոր Որդւոյն երկինքէն. զոր ինք մեռելներէն յարուց, այսինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ դալու բարկութենէն:

ԳԼ. Բ

Քանզի, եղբայրներ, դուք ինքնիրենիդ գիտեք ձեր մէջ մտնելիս՝ որ պարտաւոր եղաւ. 2 - Հապա առաջ Փղիբայի մէջ չարարանք կրելով ու անարգութեամբ, ինչպէս գիտեք, համարձակութիւն րբիք մեր Աստուծով ձեզի պատուել Աստուծոյ աւետարանը մեծ հակասութեան մէջ. 3 - Վասն զի մեր յորդորներն ոչ մնչութեամբ են և ոչ պղծութեան և ոչ խարէսութեամբ. 4 - Հապա ինչպէս մենք Աստուծոյ ընտրուեցանք ու աւետարանը ձեզ հաւատացուեցաւ, այնպէս կը խօսինք, ոչ թէ մարդոց հաւանքովու համար, հապա Աստուծոյ որ մեր սիրտերը կը քննէ. 5 - Վասն զի մենք բնաւ չողորմութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս գիտեք, ոչ ալ ազատութեան պատճառներ, Աստուծոյ վրայ է. 6 - Եւ մարդոցմէ փառք

չգնաւեցինք, ոչ ձեզմէ՝ ոչ ալ ուրիշներէն. 7 - Թէև կրնայինք իրենք Քրիստոսի առաքելուն ծանրութիւնն առաւ. բայց մենք չեղ եղանք ձեր մէջ, ինչպէս դայիակ մը իր երախտները կը խնամէ: 8 - Եղանք ձեր վրայ փափաք ունենալով՝ կը յօժարէինք, ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ, հապա մեր անձերն ալ. վասն զի դուք մեզի սիրելիներ եղաք: 9 - Քանզի կը յիշեք, եղբայրներ, մեր աշխատութիւնը ու ջանքը, որ ձեզմէ մեզմէն ծանրութիւն չապար. համար զի շեր ու ցորեկ գործելով՝ ձեզի Աստուծոյ աւետարանը քարոզեցինք: 10 - Իսկ վկայ էք, և Աստուած ալ թէ ինչպէս սրբութիւնով ու արդարութիւնով և անարատութեամբ վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացէք. 11 - Ինչպէս գիտեք ալ, որ ձեզմէ ամէն մէկը, ինչպէս հայր մը իր որդիները՝ 12 - Այնպէս կը յորդորէինք ու կը միմիկարէինք և վկայութիւն կը դնէինք, որպէս զի դուք Աստուծոյ վկայութիւն պատկեր, որ ձեզ իր թաղաւորութեանը ու փառքին կանչեց: 13 - Ասոր համար մենք ալ անդադար կը զստանանք Աստուծոյ, որ մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցինք, ոչ թէ էքրմարդոց խօսք, հապա, ինչպէս ճշմարտագէտ է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր մէջ որ կը հաւատարմանք. 14 - Քանզի դուք, եղբայրներ, նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն, որոնք Հրեատանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով. վասն զի դուք ալ նոյն շարժումները կրեցէք ձեր համարձակներէն, ինչպէս անմը ալ՝ Հրեաներէն. 15 - Որոնք Տէր Յիսուսն ալ մեզուցին՝ մարդարէններն ալ. և մեզ հաւանքեցին, ու Աստուծոյ անհաճոյ և բոլոր մարդոց հակառակ են. 16 - Ու մեզ կ'արգիլէին հիմնական խօսքի աննոց փրկութեան համար, որպէս զի իրենց մեղքերուն շտէր լեցնեն ամէն տանն. և բարկութիւնը աննոց վրայ հասեր է մինչև վերջը. 17 - Իսկ մենք, եղբայրներ, իրաքիչ մը առնն ձեզմէ որ մնայինք երեսով ու ոչ թէ սրտով, բայց աւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնել մեծ փափաքով: 18 - Անոր համար ես Պո-

*Մ. 24, իրենց մարդարէններն

զոս մէկ երկու անգամ ուղեղի ձեզի գալ, բայց Աստուծոյ մեզ արգիլեց: 19 - Քանզի ս'վ է մեր յոյսը կամ արտաթիւնը կամ զէր պարծանքին պատկը, եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջև անոր գալու առանձնը: 20 - Որովհետև դուք էք մեր փառքը և ուրախութիւնը:

ԳԼ. Գ

Ուստի ա՛յլ չկրնալով աւելի համբերել, ազէկ երեւոյս մեզի մնակ Աթիւնք մնալ. 2 - Եւ Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ, զրկեցինք ձեզ հաւատարմութեան մեզմէ. 3 - Որպէս զի այս նեղութիւններուն մէջ ձեռք մէկը չխախտի. վասն զի դուք ինքնիրենիդ գիտեք որ մենք այդ բանեցինք համար կեցինք: 4 - Քանզի երբ մենք ձեր բով էինք, առաջուրն ձեզի կը դուրսէինք թէ նեղութիւններու պիտի հանդիպէինք, ինչպէս եղաւ ալ, ու գիտեք: 5 - Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբերել, զոր զրկեցի ձեր հաւատարմութեան, որ չըլլայ թէ փորձող ձեզ փորձած ըլլայ. և մեր աշխատութիւնը պարտաւոր ըլլայ: 6 - Բայց հիմա երբ Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ, ու ձեր հաւատարմութեան մեզի սպասուած, որ ամէն ժամանակ մեր բարի մեղադրութիւնը քննէր, և կը փափաքէր մեզ տեսնել, ինչպէս մենք ալ ձեզ. 7 - Ասոր համար, եղբայրներ, ձեր վրայ միմիկարուեցանք մեր բոլոր միջտերուն ու նեղութիւններուն վրայ ձեր հաւատարմութեան. 8 - Վասն զի կենդանի ենք մենք, եթէ դուք հաւատարմութեան կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր վրայով, այն ամէն ուրախութեան համար զոր կ'ուրախանանք ձեզ համար մեր Աստուծոյն առջև, 10 - Եւ զիշեր ու ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ'ընէք ձեր երեսը տեսնելու, ու ձեր հաւատարմութեան պահտութիւնները լեցնելու. 11 - Բայց Աստուծոյ համար ու մեր Հոյսը և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս մեր ծանօտան դեպի ձեզ յարգել: 12 - Եւ Տէրը աճեցնէ ու աւելցնէ ձեր սերը իրարու վրայ ու ամէ-

նուն վրայ, ինչպէս մենք ալ ձեր վրայ ունենալ. 13 - Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ, սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջև, մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի առջև անոր գալու սաւերբուն հետ մէկտեղ:

ԳԼ. Դ

Այլ հիմա, եղբայրներ, ձեզի կ'ազատէք ու կը յորդորէք Տէր Յիսուսով, որ ինչպէս մեզմէ առեք թէ ինչպէս պետք է ձեզի քաղել ու Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ, ալ աւելի անոր հէշ շատանք: 2 - Քանզի գիտեք թէ ինչպէս պատուարեք տալ ձեզի Տէր Յիսուսով: 3 - Վասն զի Աստուծոյ կամեցող այս է, պայման ձեր սուրբ ըլլալը, որ դուք ետ կենոք պատնիւթեանէ. 4 - Ձեզմէ ամէն մէկը զիտնայ իր ամնոք սրբութիւնով ու պատուով ստանալ. 5 - Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով ինչպէս հիմնականները, որոնք զԱստուծոյ ձեռն ծաննար: 6 - Զրկող որ ոչ ոք բանին մէջ չտոյժ անցնի զէս ու իր եղբայրը զրկէ, վասն զի Տէրը այդ բոլոր բաներուն համար վրէժխնդիր է. ինչպէս առաջուրն բնիք ձեզի ու վկայութիւն տալին: 7 - Վասն զի Աստուծոյ մեզ պղծութեան չկանչեց, հապա սրբութեան: 8 - Ուստի ան որ կ'անարգէ՝ ոչ թէ մարդ մը կ'անարգէ, հապա զԱստուծոյ որ իր Սուրբ Հոգին ալ քննէր տուած:

9 - Բայց եղբայրներութեան վրայով պետք չէ ձեզի բան գրել, վասն զի դուք ինքնիրենիդ Աստուծոյ արված էք մեկը մեկ սիրել. 10 - Եւ իրաւ այդ բանը կ'ընէք դուք բոլոր Մատիգոնիոյի մէջ եղող ամէն եղբայրներուն, սակայն կ'աղաչանք ձեզի, եղբայրներ, որ ա՛յլ աւելի առատանաք. 11 - Եւ ջանք ընէք որ համարտա կենոք, ու ամէն մէկը իր գործը գործէ, ու ձեր ձեռքերովը աշխատեք, (ինչպէս ձեզի պատուիրեցինք.) որպէս զի դուք պիտի ներքին ձեռք չառնաք վարուել, ու էրանի մը կարող ըլլաք: 12 - Ձեր ուղեք, եղբայրներ, որ ազէս ըլլաք ննջեցեալներուն վրայով, որպէս զի չարամիք ինչպէս ուրիշները

*Կ. 2, բանի մը իմաստ, ձեզի քիւս, մեկուն

որոնք յոյս չունին : 13 - Քանզի կթէ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յարութիւն առաւ, նոյնպէս ալ Աստուած ննջեցեալները Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ : 14 - Վասն զի զայս կը զրուցենք ձեզի Տէրօջը խօսքովը, թէ մենք որ մինչև Տէրօջը զայուսար ողջ կը մնանք, բնաւ ննջեցեալներէն առաջ պիտի շանցնինք : 15 - Վասն զի Տէրը ինք աղագարութեան հրամանով, հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, և Քրիստոսով մեռածները առաջ յարութիւն պիտի առնեն : 16 - Ետքը մենք ալ որ սղ մնացած ենք՝ աննջմով մեկտեղ պիտի յափշտակուինք ամբերով Տէրօջը առջև ելլելու օգին մէջ, և այնպէս յաւիտեան Տէրօջը հետ պիտի ըլլանք : 17 - Ուստի մեկզմէկ միմիտարեցեք այս խօսքերով :

ԳԼ Ե

Բայց այն ժամերուն ու ժամանակներուն համար, եղբայրներ, պէտք չէ ընտ մը գրել ձեզի : 2 - Քանզի դուք ինքնիրենիդ աղէկ գիտիք թէ Տէրօջը օրը գիշերուան զողի պէս այնպէս կը հասնի : 3 - Երբ բեկուր ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, այն ատեն կորուսար յանկարծակի աննջ վրայ պիտի հասնի յղիին երկունքին պէս, ու պիտի չազատին : 4 - Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այն օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի : 5 - Վասն զի դուք ամենդ լուսոյ օրգիներ էք, ու ցորեկուան որդիներ, գիշերուանը չենք, խաւարինը չենք : 6 - Ուրեմն չբնանանք ինչպէս ուրիշները, հապա արթուն ու զգաստ ըլլանք : 7 - Քանզի անոնք որ կը քնանան, գիշերը կը քնանան, և աննք որ կ'արթնան, գիշերը կ'արթնան : 8 - Բայց մենք, որովհետև ցորեկուան ենք, զգաստ ըլլանք, և հաւատքի ու սիրոյ զօրհը մեր վրայ հազնինք, ու փրկութեան յոյսին սողաւարտը քլուտիս քնին : 9 - Վասն զի Աստուած մեզ

բարկութեան համար շորոշեց, հապա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով : 10 - Որ մեզի համար մեռաւ. որպէս զի թէ՛ արթուն ըլլանք և թէ՛ քնանանք, իրեն հետ մեկտեղ ապրինք : 11 - Անոր համար մեկզմէկ միմիտարեցեք և իրարու շնորհակցեալ սուտեք. ինչպէս կ'ընէք ալ :

12 - Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր աշխատութեանը ու վերակացուները Տէրօջմով, ու ձեզի խրատ սուտողները : 13 - Եւ զանոնք մեծապէս պատուեցեք սիրով իրենց գործին համար. իրարու հետ խաղաղութիւն ունեցեք : 14 - Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրներ, անխաղաղութեանը ունեցողները խրատեցեք, վատասիրտները միմիտարեցեք, ակարեւորուն ձեռնտու եղեք, սակնուն ալ երկայնամիտ եղեք : 15 - Զգուշացեք, չըլլայ որ մեկը շարութեան փոխարէն շարութիւն հասուցանէ մեկուն. հապա ամէն ատեն բարիք ընելու ետեւ եղէք թէ՛ իրարու մէջ՝ ամենուն : 16 - Ամէն ատեն սուրբ եղէք : 17 - Անդադար աղօթք ըրէք : 18 - Ամէն բանի մէջ գահութիւն սուտեք. վասն զի այս է Աստուծոյ կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ : 19 - Սուրբ Հոգին մի մտրէք : 20 - Մարգարեութիւնները մի արհամարհէք : 21 - Ամէն բան փորձեցեք, բարին ամուր բռնեցեք : 22 - Ամէն տեսիկ զեշ բաներէ կա կեցեք : 23 - Եւ ինք խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բարբախտ սուր ընէ, ու ձեր բոլոր հոգին և շունչը ու մտքովը անարատ պահուի քնին մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զայու ատենը : 24 - Հաւատարիմ է սն որ ձեզ կանչեց, որ պիտի կատարէ ալ :

25 - Եղբայրներ, աղօթք ըրէք մեզի համար : 26 - Բարև սուտեք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համբարով : 27 - Կ'երգ մնցնեմ ձեզ Տէրօջմով, որ այս թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն կարգադրի : 28 - Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ ըլլայ : Ամէն :

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼԻԻ Ա

Պօղոս և Սիզուանոս ու Տիմոթէոս, Թեոսոգոնիկեցոց եկեղեցւոյդ մեր Հայր Աստուծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով : 2 - Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծով մեր Հօրնէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ :

3 - Պարտիմք ամէն ատեն Աստուծով գոհանալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս կը վայելէ. բանիկ ձեր հաւատաւքը շատ աճելու վրայ է, և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ կը շատնայ : 4 - Այնպէս որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատաւքին համար ձեր բոլոր հարձանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ՝ որոնց դուք կը համբերէք : 5 - Որ է Աստուծոյ արգար դատաստանին ապացոյցը՝ որպէս զի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը, որով համար ալ նեղութիւն կը կրէք : 6 - Քանզի Աստուծոյ առջև իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն սուտողներուն նեղութիւն հասուցանել : 7 - Եւ ձեզի նեղութիւն կրողներու՝ ձեզի հետ հանգիստ, Տէր Յիսուսի երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօրուսը հրեշտակներովը : 8 - Բորբոքած կրակով վրէժ առնելու աննջմէ՛ որ զԱստուծ չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին չեն հնոգանգիր : 9 - Որովք պիտի պատժուին յաւիտեանսն ստատուամով Տէրօջը երեսէն ու անոր զօրութեանը փառքէն, 10 - Երբ ինք գայ փառաւորուիլ իր սուրբներուն մէջ, և հիւնապի ըլլայ բոլոր հաւատացեալներուն մէջ, (վասն զի մեր վկայութիւնը ձեր մէջ հաւատացուեցաւ,) այն օրը : 11 - Այս պատճառաւ ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք կ'ընենք, որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ ձեր կօչուին, և էք բարութեան բոլոր հաճութիւնը կա-

տարէ, ու հաւատաւքին գործը՝ զօրութիւնով : 12 - Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը փառաւորուի ձեր մէջ, և դուք ալ անոր մէջ՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքին համեմատ :

ԳԼ Բ

Կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զայուստին ու մեր անոր քով մեզի հաւատաւքը 2 - Զըլլայ որ շուտ մը խոստիք ձեք միտքէն, ու չըլլայ որ խաղաղք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղթով մը իր վրայ թէ մեզի հետ, որպէս թէ Քրիստոսի օրը եկած հասած ըլլայ : 3 - Զըլլայ որ մեկը ձեզ խօսէ կերպով մը. վասն զի այն օրը ղեռէ լայն ի՞նչ սպասուածութիւն առաջ չգայ, ու յայտնուի մեղաց մարդը, կորստան որդին, 4 - Այն հալաւաւորդը հպարտացած ամէնուն վրայ, որ Աստուած կ'ըտուի կամ կը պաշտուի, մինչև անհիկա Աստուծոյ սասճարին մէջ՝ պիտի նստի, և ինքզինք ցուցնէ թէ Աստուած է : 5 - Զէք յիշեր որ երբ ձեր քով էի, այս բաները կ'ըսէի ձեզի : 6 - Եւ հիմա դուք եւս չեք զիտեք ինչ է սն որ կ'արգիլէ, որպէս զի ինք իր ատենին յայտնուի : 7 - Վասն զի անօրէնութեան խորհուրդը հիմուկութե կը զօրանայ. բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ, ղեռէ արգիլէ՛ մինչև ինք մեջտեղէն վերնայ : 8 - Ու ետքը պիտի յայտնուի այն անօրէնը, որ Տէր (Յիսուս) իր բերին հոգիովը պիտի սպառէ, ու իր գայուն յայտնուելովը պիտի կորսնցնէ : 9 - Որուն գայը Աստուանի աղբեցութիւնովն է բոլոր զօրութիւնով և նշաններով ու սուտ հորշքներով, 10 - Եւ կորուսածներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր խաղաղութիւն-

*Ուստ, Աստուծոյ պէս պիտի

գոհութիւն ամէն մարդոց համար, 2 - Մանուկները թագաւորներուն և բարձր իշխանաւորներուն համար . որպէս զի իրազայ ու հանգարար կեանք վարենք բոլորովին աստուած պաշտութիւնով ու պարկեշտութիւնով : 3 - Վասն զի Այն է սոցէկը ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջև, 4 - Որ կ'ուղէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գաս : 5 - Քանզի մէկ Աստուած կայ, ու մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց մէջուղ, Քրիստոս Յիսուս մարդը, 6 - Որ իր անձը ամենուն սեղ փրկուեք սուսու : իր աստեանի վկայութիւնը ըլլալու, 7 - Որու ետ քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ, (Ճշմարտ կ'ըսեմ * Քրիստոսով և սուս չեմ խօսիր.) Տեխնոններուն վարդապետ եղայ հաւատքով ու ճշմարտութիւնով : 8 - Սրբ կ'ուզեմ որ այր մարդիկ ամէն սեղ ազօրք ընեն սուրբ ձեռքեր վերցնելով առանց բարկութեան ու երկամտութեան : 9 - Նոյնպէս ալ կեները վայելուչ հագուստով, ամօթ խածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն, ոչ թէ ճիւտաւածքներով կամ սակիով կամ մարդարիտներով կամ մեծամտիք հանդերձներով, 10 - Հապա բարի գործերով ինչպէս կը վայել աստուած պաշտութիւնը դաւանող կեներուն : 11 - Կին մարդը թող սրբի լուսութեամբ ամենայն հնազանդութիւնով : 12 - Բայց կին մարդու հրաման չեմ տար սրբիցնեան, ոչ ալ այր մարդուն իշխելու, հապա լուս կենալու : 13 - Վասն զի առաջ Ազամ ստեղծուեցաւ, ու ետքը Եւս : 14 - Եւ Ազամ չեարեւեցաւ, հապա կինը խարուեցաւ ու յանցանք գործեց : 15 - Սակայն պիտի փրկուի անիկա որդեծնութեամբ, եթէ կենան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով :

ԳԼ. Գ

Սյու խօսքը հաւատարիմ է . եթէ մէկը եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ, սոցէկ գործի կը ցանկայ : 2 - Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլալ, մէկ կնոջ այր, զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, սորվեցնելու յար-

*Ո՛րն է, չունի

մար, 3 - Ոչ գինեմուլ, ոչ զարնող, * հոգա հանգարտ, ոչ կաւուղ, ոչ արծաթասէր, 4 - Որ իր տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, եր գաւազակները հնազանդութեան մէջ պահելով՝ բոլոր ծանրաբարոյութեամբ : 5 - (Ապա եթէ մէկը իր տանը վերակացութիւն ընել չգիտնայ, ինչպէս Աստուծոյ եկեղեցին հոգաբարձու պիտի ըլլայ.) 6 - Ոչ ալ նորոհաւատ ըլլայ, որ չըլլայ թէ հպարտանալով Աստանայի դատապարտութեանը մէջ կենայ : 7 - Հապա պէտք է անոր դուրսէն երդնելուն ալ բարի վկայութիւն ունենալ, որ չըլլայ թէ նոխարիքի մէջ ու Աստանայի սրբոյցութիւն մէջ կենայ :

8 - Նոյնպէս ալ սարկաւազները ըլլան ծանրաբարոյ, ոչ երկեղու, ոչ գինեակէր, ոչ անարգ շահեմնդրութեան ետեւ եղող : 9 - Հապա հաւատքին խորհուրդը պահեն մարդը խղճմբտանքով : 10 - Եւ ասոնք ալ առաջ թող փորձուին, ետքը եթէ անհոգազրելի գտնուին, սարկաւազութեան պաշտօնը կատարեն : 11 - Նոյնպէս ալ անոնք կեները ծանրաբարոյ ըլլան, ոչ շարախօս, հապ զգաստ, ամէն բանի մէջ հաւատարիմ : 12 - Սորկաւազները մէկ կնոջ այր ըլլան, և երէն զաւակներուն ու իրենց տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլան : 13 - Քանզի անոնք որ սարկաւազութեան պաշտօնը աղէկ կը կատարեն, բարի տասիճան մը իրենց կը շահին, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ շատ համարձակութիւն :

14 - Այս բաները կը զրեմ քեզի, յուսալով մտարք քեզի գալ : 15 - Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ, որպէս զի գիտնալ թէ ինչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ տանը մէջ պարտիլ, որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատութիւնը : 16 - Եւ յայտնապէս մեծ է աստուած պաշտութեան խորհուրդը . Աստուած մարմինով յայտնուեցաւ, Հոգիով արդարացաւ, Տեխնոններուն երևցաւ, Տեխնոններուն մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի մէջ հաւատցուեցաւ ու փառքով համարձակ :

*Ո՛րն է, ոչ անարգ շահեմնդրութեան ետեւ եղող, հապա

ԳԼ. Դ

Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ վերջին տոնները մէկ բանիները հաւատքէն պիտի ազատաւորեն, և մորթեցուցիչ ոգիներու ու զեւեբու ուսմանընտրու ուշագրութիւն պիտի ամն, 2 - Աստուած իր կեղծաւորութիւնովը, որոնց խղճմտները խանձուած է : 3 - Արմք ամուսնանալէ պիտի արդիւն, ու ետ պիտի պահեն կերակուրներն՝ զարմը Աստուած ստեղծեր է որպէս զի հաւատացեալները և ճշմարտութիւնը ճանչցողները գոհութեամբ վայելին : 4 - Վասն զի Աստուծոյ ամեն ստեղծածը բարի է, ու մերժելու բան մը չկայ, եթէ գոհութեամբ ընդունուի : 5 - Քանզի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի : 6 - Այս բաները եղբայրներուն յիշեցնելով միտուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաւ, ու պիտի անանիս հաւատքին խօսքովը և այն բարի վարդապետութիւնովը՝ որու հետեղ եղար : 7 - Բայց պիտի ու պառակաւան առապելներէն և զի կեցի, և թու անձգ աստուած պաշտութեան վարժեցուց : 8 - Վասն զի մարմինն վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, բայց աստուած պաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է, որ թէ՛ ներկայ է թէ՛ սպասելի կենդանի խոտմուռք սենի : 9 - Այս խօսքը հաւատարիմ է և բոլորովին ընդունուելու արժանի : 10 - Վասն զի բուն տար համար կ'աշխատիք ու նախատիք կը կրենք, քանզի կենդանի Աստուծոյ յաւատք ենք, որ ամէն մարդոց Փրկիչն է, մանաւանդ հաւատացեալներուն : 11 - Այս բաները պատուիրէ ու սորվեցուց : 12 - Չըլլայ որ մէկը քու մանկութիւնը անարգէ, հապա դուս օրինակ եղիք հաւատացեալներուն խօսքով, վարժեցնելով, սիրով : * հաւատքով ու մարքութեամբ : 13 - Մինչև ես գամ՝ միտք դիր կարգադրու յորդարելու, սորվեցնելու : 14 - Անհոգ վրայը քու վրագ եղած պարգևին վրայով որ մարգարեութեամբ քեզի արուեցաւ՝ երեցներուն ձեռքերը քու վրագ դրուելովը : 15 - Աստուծոյ վրայ խորհէ ու աստուծ յաւատարմէ, որպէս զի քու յաւատարմութիւնը

* ամենուն յայտնի ըլլայ : 16 - Չգուշացիր քու անձիդ ու վարդապետութեանը, ու միշտ աստուծ մէջ կեցիր, քանզի այդպէս ընելով՝ քեզ ալ պիտի ստեղծես, ու զանոնք ալ որոնք քեզ մտիկ կ'ընեն :

ԳԼ. Ե

Սերք աստիկ մի յանգիմաներ, հապա հօր պէս յորդարէ չունի . երեսուսորդները՝ եղբայրներու պէս, 2 - Պառուսները՝ մայրերու պէս, գեւաճասակ կեները՝ քրոյրերու պէս ամէն կերպ մարքութիւնով : 3 - Արեւարիները պատուէ զանոնք որ ճշմարտապէս որբուարի են : 4 - Իսկ եթէ որբուարի մը զաւակներ կամ թոռներ ունենայ, թող անոնք առաջ սորվին իրենց տանը մէջ որդիական գով ջուցնել, ու փոխարէն հաստուցանել իրենց ծնողներուն : 4 - Վասն զի այն է բարի և ընդունելի Աստուծոյ առջև : 5 - Բայց ան որ ճշմարտապէս որբուարի է ու միակ մնացած, իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է, և զիշեր ցորեկ ազօրքի ու կողտանքի կը պարտուի : 6 - Բայց փափկապէս որբուարի կենդանայն մեռած է : 7 - Եւ այս բաները պատուիրէ որպէս զի անարատ ըլլան : 8 - Բայց եթէ մէկը իրեններուն ու մեռուակը իր ընտանեքին հօգ չտանիր, անիկա հաւատքը ուրցած է, ու անհաւատ մըն ալ գէշ է : 9 - Արեւարի որբուարիները կարգը թող սեպուրի, որ վախճան տարուրէն պակաս չէ, մէկ երկան կին եղած, 10 - Բարի գործերով վկայուած . եթէ զուսկներ մեծցուցած ըլլայ, եթէ սուրբերուն ոտքերը լուսացած ըլլայ, եթէ նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ, եթէ ամէն ոչնայ արեւարիները մերժէ . բանի երբ Քրիստոսի գեմ յանգնելու հեշտաւորութեան ամենամտար կ'ըլլայ, ամենամտար կ'ուզեն : 12 - Եւ դատապարտութիւն կ'ընդունին, վասն զի առաջուան հաւատքնին մէկը կ'ընդունին, 13 - Նաև ծոյլ ըլլալ կը սորվին, ասուն տունն սորվողները և ոչ միայն ծոյլ, հապա

* Կեմ, ամէն բանի մէջ

շատախոսներ ու հետաքրքիրներ, և անպատեհ բաներ կը խօսին 14 - Աւստի կ'ուզեմ որ դեռահասակ կիները ամուսնանան, հասակներ ծնանին, անաշէն ըլլան, գաւառները պատճառ շատն հակառակորդին: 15 - Քանզի արդէն ոմանք Ստասնայի ետեւէն ելին: 16 - Եթէ հաւատացեալ այր մտրդ մը կամ կին իր որբեարիներ ունենայ, թող օգնութիւն քնն աննոց, և եկեղեցին չծանրարեանի, որպէս զի ճշմարտագէտ որբեարիներուն օգնութիւն քնն:

17 - Աղէկ վերակացութիւն ընող երէցները կրկին պատուոյ արժանի թող սեպուին, մտնականդ անոնք որ կ'աշխատին խօքըր արդէն 18 - Վասն զի գրբըր կ'ըսէ թէ կայի մէջ աշխատող եղին դուռնը չկապես. և թէ Մշարը իր վարձքին արժանի է: 19 - Երեցի վրայով ամբաստանութիւն մի ընդունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վկաներով: 20 - Չանոնք որ մեղք կը գործեն, ամենուն առջև յանդիմանեն, որպէս զի ուրիշներն ալ վախնան: 21 - Վկայութիւն կը գնենմ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի ու ընտրեալ Տրեշտաններուն, որ այր անոնքը պահեստ առնոց նախապաշարման, բան մը աշատութեամբ չընէրով: 22 - Ետտով մեկուն վրայ ձեռք չդնես, և ուրիշներուն մեղքերուն հաղորդ չըլլաս. դուն քեզ մտրուր պահէ:

23 - Ասկէ ետեւ լոկ ջուր չիմես, հապաքել մըն ալ զինի գործածէ քեռ ստամբարիդ ու յաճոխ հիւանդութիւններուդ համար:

24 - Կան մարդիկ որոնք մեղքերը յայտնի են, ու առաջուրէն գատատանի հասած. և կան որոնք ետեւէն կ'երթան: 25 - Նոյնպէս ալ անոնք բարի գործերը յայտնի են. ու անոնք որ ուրիշ կերպ բան մըն են, չեն կրնար ծածուկ մտալ:

ԳԼ. 9.

Այն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են, իրենց տերերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն, որպէս զի Աստուծոյ անունը ու վարդապետու-

թիւնը չհայհոյուի: 2 - Եւ անոնք որ հաւատացեալ տերեր ունին, թող չարհամարհեն եղբայրները ըլլանուն պատճառաւ, հապաքելի ծառայութիւն քնն, վասն զի անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարեբարութիւն քնն: 3 - Եթէ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցրէ, ու մտիկ չընէ մեր Տերոջը Յիսուս Քրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն, և այն վարդապետութեանը որ աստուած պաշտութեան համեմատ է, 4 - Այնպէս հպարտացած է ու բան մը չզրտեր, հապաքել ձեռքով ու հակառակութիւններով ախտացած է. որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ, կուր, հայհոյութիւններ, գէշ կասկածներ, 5 - Միտքով ապականած ու ճշմարտութենէ հեռացած մարդոց զբարանութիւնները, որոնք աստուած պաշտութիւնը շահավաճառութիւն մը կը սեպեն. այնպիսիներէն մէկդի կեցիր: 6 - Ասկայն աստուած պաշտութիւնը գոհունակութեանով մեկտեղ մեծ շահավաճառութիւն մըն է: 7 - Վասն զի բան մը չըրերնք աշխարհ, ու յայտնի է որ չունք կրնար անկէ բան մը տանիլ: 8 - Հապաքելի արդուր ու հանգերձ ունենալով աննոցմով բաւականանիր: 9 - Բայց անոնք որ հարտանալ կ'ուզեն, կ'ընան փորձութեան ու սրտայթի և շատ յիմարտական ու քնատակար ցանկութիւններու մէջ, որոնք աստուածի ու կորուստի մէջ կ'ընկղան մարդիկ: 10 - Վասն զի ամէն շարութիւններուն տրամար արժանիութիւն է. որոնք մէկ քանինքը անձնատուր ըլլալով հաւատքէն մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին:

11 - Բայց դուռ, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր այր բաներէն, ու գնա արդարութեան, աստուած պաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեղութեան ետեւէն: 12 - Պատերազան հաւատքին բարի պատերազմը, բունէ յաւիտենական կեանքը որոն կանչուեցար, և շատ վկաներու առջև դաւանեցար բարի դաւանութիւնը: 13 - Կը պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջև, որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յիսուսի ուն, որ Պննտայի Պիզատոսի առջև վկայեց բարի դաւանութիւնը, 14 - Որ դուն

այն պատուէրը ամբիծ. անարատ պահեստ մինչև մեր Տերոջը Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը: 15 - Չոր իր առեւնին պիտի ցուցնէ Երանելին ու միայն Հզորը, թագաւորներուն թագաւորը ու տերերուն Տէրը: 16 - Որ միայն ունի անմահութիւն աններքէնայի լոյսի մէջ ընկած, զոր մարդոցմէ մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տեսնելու կարող է, որոն պատիւ և զօրութիւն յաւիտենաւ Ամէն:

17 - Այս աշխարհին մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր որ չհպարտանան, և անաղոյդ հարստութեան վրայ յայտերնին չդնեն, հապաքելիդ:

նի Աստուծոյ վրայ, որ ամէն բան մեզի տաւատորէն կու տայ վայելելու: 18 - Բարեք գործեն, բարի գործերով հարստանան, աստուածուն, և սրբիքդ զեռնաբնէ հաղորդ ըլլան: 19 - Բարի հիմ անձնէն անձներուն հանդերձ, եպիս ցամար, որպէս զի յաւիտենական կեանքը ձեռք ձգեն:

20 - Ով Տիմոթէոս, չէիք որոնք անոնք պահէ, փախելով սրտէն անոնցնարանութիւններէն և ստանուն գիտութեան հակառակութիւններէն, 21 - Չորոնք մէկ քանինքը դաւանելով հաւատքէն մոլորեցան: Ենթադրեցի զի իմ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԿ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՄՈՒԷՆՈՍ

ԳԼՈՒԻ Ա.

Պօզոս, Յիսուս Քրիստոսի աւարտեալ, Աստուծոյ կամբով կենաց խտուսներին պէս որ Քրիստոս Յիսուսով է, 2 - Տիմոթէոսի, է՛ սիրելի որդիիս, շնորհք, սղորմութիւն և խաղաղութիւն մօր Աստուծոյ ու Քրիստոս Յիսուս մեր Տերոջմէն:

3 - Ենթահալ կեմ Աստուծոյ, զոր կը պաշտեմ է՛ նախնիքներէս մտրուր խղճմտանքով, (երբ անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ կը յիշեմ զի երբ ու ցորեկ, 4 - Յանկալով քեզ աննել, ու միայն բերելով բու արեւունքներդ, որպէս զի ուրախութիւնով լինցուիմ) 5 - Մտածելով քու վրայ եղած անկեղծ հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մարդ Լուսողեայի ու քու մօրդ Եւնիկիէ վրայ ընակեցաւ, և համոզուած եմ որ քու վրայ ալ կայ: 6 - Անոր համար քու միտքդ կը ձգեմ որ արժարձես Աստուծոյ պարգևը, որ քեզի որոնք է՛ իմ ձեռքերուս քու վրայ գրուելով: 7 - Վասն զի Աստուած մեզի երկչառութեան հոգի չտեսաւ, հապաքութեան ու սիրոյ և զգաստութեան: 8 - Աւստի ամօթ մի սեպեր մեր Տերոջը

վկայութիւնը, ոչ ալ զիս անոր համար կապուածո. հապաք մտնակեց եղբւր և ետարանին շարտարաններուն, Աստուծոյ զօրութեանը համեմատ: 9 - Որ մեզ փրկեց ու աւարտ կոչուեց կանչեց, ոչ թէ մեր գործերուն նախով, հապաք իր նախաստձանութեանը ու շնորհքին նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի արուեստ յաւիտենական գարեբէն աւարտ: 10 - Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երևնալովը. որ մահը խափանեց, և ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահութիւնը աստուծոյ անորանին միջոցաւ: 11 - Որոն էս քարոզիչ ու աւարտեալ զբուցեցայ ու հեթանոսներուն վարդապետ: 12 - Անոր համար այս շարտարաններն ալ կը կրեմ. բայց ամօթ չեմ սեպեր, վասն զի գիտեմ թէ որոնք եմ հաւատացեր, և համոզուած եմ որ իմ էլէն աւանդած բան կրնայ պահել մինչև այն օրը: 13 - Ահա՛ որունէ այն ողջամիտ խօսքերուն օրինակ զորոնք ինձմէ լսեցիր, հաւատարմով ու սիրով որ Քրիստոս Յիսուսով է:

ՊՏՆԻԿ, Ճշմարիտ

14 - Այն բարի աւանդք պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքով որ մեր մէջ բնակած է: 15 - Զայն գիտես որ ինձմէ երես դարձուցին այն ամէնը որոնք Ասիա էին, որոնցմէ են Փիղեզոս ու Հերմոզիւնէս: 16 - Տէրը սղարմութիւն տայ Սնեփիսիոսի տանը, վասն զի շատ անգամ զիս հանգստացուց ու իմ շղթա աւամբ շնակեց: 17 - Հապա երբ Հուովմ եկաւ, շատ ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ: 18 - (Տէրը իրեն տայ որ այն օրը Տէրջմէն ողորմութիւն գտնէ.) և Եփեսոսի մէջ ալ որչափ սպասուորութիւն որ բրաւ Էքէի, դուռն զանկիա շատ աղէկ գիտես:

ԳԼ Բ

Արդ դուն, իմ որդեակս, զօրացիր այն շնորհքով որ Քրիստոս Յիսուսով է: 2 - Եւ այն բաները զորոնք ինձմէ լսեցիր շատ վիպանքով հաւատարիմ մտրդոց յանձնէ, որոնք կարող ըլլան ուրիշներու ալ սորվեցնել: 3 - Արդ դուն ներշնչութիւններու համբերէ Յիսուս Քրիստոսի բարի ղեկավարի մը պէս: 4 - Զինուորեալ մը այս կեանքին գործառնութիւններովը չըրազիր, որպէս զի զօրավարու հաճոյք ըլլայ: 5 - Եւ եթէ մէկը մրցի, չպակուիր՝ եթէ ըստ օրինի չմրցի: 6 - Աշխատող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն վաճիլել: 7 - Եւ մտքը ինչ որ կ'ընեմ՝ Տէրը քեզի իմաստութիւն տայ ամէն բանի մէջ: 8 - Մտաք դուրս Գաւթի զեղէն եղող Յիսուս՝ Քրիստոսով մտնել ներքէն յարութիւն առած, իմ քաղաքէ մեծաբանին համեմատ: 9 - Որուն մէջ չարագործի մը պէս կը չարարուեմ մինչև անգամ կապերով: Բայց Աստուծոյ խօսքը կարուած չէ: 10 - Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ ընտրեալներուն համար, որպէս զի անոնք ալ հասնին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է յաւիտեանակա փառքով: 11 - Այս խօսքը հաւատարիմ է. վասն զի եթէ անոր հետ մեռանք, ահա հետ պիտի ապրինք ալ: 12 - Եթէ համբերեմք, ահա հետ պիտի թարգմանուինք ալ: Եթէ պէս սուրբնանք, ինք ալ մեզ պիտի սուրբանայ: 13 - Եթէ չհաւատանք, ինք հաւատարիմ կը մնայ, իր անձը չկրնար սուրբանայ: 14 - Այս բաները անոնց միտքը

ձէք՝ Տէրոջը առջև վկայութիւն դնելով, խօսքերու վրայ վէճ չընել որ բանի մը օգտակար չէ, հառ-ձայն լսողներուն կործանութեան համար է: 15 - Զանք բրէ քու անձը բնաբը ցուցնել Աստուծոյ առջև, այնպիսի բանուոր մը ըլլալով որ պիտի չամէնք, ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրելով: 16 - Բայց պիտի ու փուճ խօսքերէն մէկգիկ կեցիր, քանզի անոնք աւելի յառաջ կ'երթնան ամբարշտութեան մէջ: 17 - Եւ անոնց խօսքը քողակեցի պէս կը ճարպիկ. որոնց կարգն են Հիմնոս ու Փիղեզոս: 18 - Որոնք ճշմարտութեան մտրեցան, ու կ'ընեն թէ Էքէի յարմարութիւնը արդէն եղած է, և կը կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը: 19 - Բայց Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ, ու այս կեկքը ունի, թէ Տէրը կը ճանչնայ գտնոնք որ իրն են: և՛ Անիրաւութեան մէկգիկ թող կենայ այն ամէնը որ Քրիստոսի անուրը կանուանէ: 20 - Սակայն մեծ տան մը մէջ ոչ թէ միայն ոսկին ու արծաթէն ամաններ կան, հապա փայտէ ու հողէ առանձնէ ալ կան: և անոնք պատուի համար են ու անոնք անարարութիւն համար: 21 - Ուստի եթէ մէկը իր անձը այնպիսի բաներէն մտքրէ, անկիա պատուական անթի մը պիտի ըլլայ, սրբուած ու էր Տէրոջը պիտանի, ամէն բարի գործերու համար պատրաստուած: 22 - Երեսուորական ցանկութիւններէն ալ փախիր, ու զիս արգարութեան, հաւատքի, սիրոյ, խաղաղութեան ետեւ անոնց հետ որ Տէրը ահա՛նք կը կանխէ մտքը որտով: 23 - Բայց յիմարական ու անիրեմտա վէճերէն մէկգիկ քաշուէ, զիտանալով որ անոնցմէ կուրներ կը ծնան: 24 - Ու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կուր ընել, հապա հեզահողի ըլլալ ամէնուն, սորվեցնող, սի չպահայ: 25 - Քաղցրութեամբ խրատել հակառակ կեցողները, որ ըլլայ թէ Աստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմարտութիւնը ճանչնալու համար: 26 - Եւ Սատանայի որդայութեան զգաւորանան, որմէ բռնուած են իր կամքին ճշմարտութիւնը:

*Ուստի՛ Տէրոջը

ԳԼ Գ

Եւ զայս գիտցիր որ վերջին օրերը չար ժամանակներ պիտի գան: 2 - Վասն զի մարդիկ պիտի ըլլան անձնուներ, արժամատեար, ամբարտաւան, հպարտ, հայհայել, ծնողներու անհաղանգ, ապերախ, անուրբ: 3 - Անգուժ, անհաշտ, բանասրկաւ, անժամկալ, դատանարար, բարին չսիրող, 4 - Մտանիչ, յանգուգն, գուռոզ, աւելի Տեշտատեք քան թէ աստուածատեար: 5 - Որոնք աստուածայտաութեան կերպարանք ունին, բայց անոր զօրութիւնը սուրացած են: և դուն ասոնցմէ մէկգիկ կեցիր: 6 - Վասն զի ասոնցմէ են որ տուններն ներս կը մտնեն, ու գերի կ'ընեն մեղքով բեռնաւորուած ախարամիտ կիները զանազան ցանկութիւններէ վարձուած, 7 - Որ միշտ կը սորվին, ու բնաւ ճշմարտութիւնը ճանչնալու չեն կրնար հասնել: 8 - Հապա ինչպէս Յոնէս ու Յամբէս հակառակ կեցան Մովսէսի, նոյն, ու առաւպիչներու ետեւէ պիտի մտորին: 9 - Բայց դուն ամէն բանի մէջ սրթութիւն կեցիր, ներշնչութիւններու համբերէ, աւետարանիչը գործ գործէ, քու պաշտօնը կատարել: 6 - Վասն զի ես արդէն զո՛՛ջ ըլլալու նախապէս եմ, ու իմ մէկնելուս ատենը հասեր է: 7 - Բարի պատեալովը պատուովըցող, ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահէցի: 8 - Ասկէ ետեւ կոյ կը մնայ ինձի արգարութեան պատիք, զոր Տէրը, սուրբ Գաւթոս օրը, ու ալ թէ միայն ինձի հոգա պն ամէնուն ալ՝ որ անոր յայտնուելը սիրեցին:

9 - Զանք բրէ շուտով ինձի գալ: 10 - Վասն զի Գեմա զիս թողուց ու այս աշխարհը սիրեց, և զնայ թեոսը զնիկէ: Կրէսկէս քա՛նք Գաղատիա, Տեսոս՝ Գաղատիա: 11 - Միայն Դուկայն ինձի հետ է: Մարկոս առնես՝ քեզի հետ բերես, վասն զի ինձի օգտակար է այսպատարութեան համար: 12 - Եւ ես Տիւքիսիոսը Եփեսոս զրկեցի: 13 - Այն վերաբերուէ՛ զոր հրովագար թողուցին Կարգոսի քով, երբ գաս՝ բեր, քերը գիտես, որն ք կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկուի՛ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղող գիշերատարովը: 16 -

*Բոլոր գիրքը Աստուծոյ շունչն է, և օգտակար է սորվեցնելու, յանդիմանելու, շնորհելու և արգարութեան խրատելու համար, 17 - Որպէս զի Աստուծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ամէն բարի գործերու պատրաստուած:

ԳԼ Դ

Այս վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի, որ պիտի դատէ կենդանիները ու մեռելիները իր յայտնուելուն ու թաղուորութեան ատենը: 2 - Խօսքը քաղուցէ, մտադրութեամբ քննէ՛ք պարագէ ատենին ու ատենէ դուրս, յանգիմանէ, աստուէ, յորդաբէ ամենայն երկայնմտութեամբ ու վարդապետութեամբ: 3 - Վասն զի ժամանակ պիտի գոյ որ սղջամիտ վարդապետութեամբ պիտի չհամբերեն, հապա իրենց յեկեղիս ես լավոր իրենց ցանկութիւններուն համեմատ վարդապետներ պիտի դիպեն իրենց: 4 - Եւ ճշմարտութեան ակամօքներին պիտի դարձրնան, ու առաւպիչներու ետեւէ պիտի մտորին: 5 - Բայց դուն ամէն բանի մէջ սրթութիւն կեցիր, ներշնչութիւններու համբերէ, աւետարանիչը գործ գործէ, քու պաշտօնը կատարել: 6 - Վասն զի ես արդէն զո՛՛ջ ըլլալու նախապէս եմ, ու իմ մէկնելուս ատենը հասեր է: 7 - Բարի պատեալովը պատուովըցող, ընթացքը կատարեցի, հաւատքը պահէցի: 8 - Ասկէ ետեւ կոյ կը մնայ ինձի արգարութեան պատիք, զոր Տէրը, սուրբ Գաւթոս օրը, ու ալ թէ միայն ինձի հոգա պն ամէնուն ալ՝ որ անոր յայտնուելը սիրեցին:

9 - Զանք բրէ շուտով ինձի գալ: 10 - Վասն զի Գեմա զիս թողուց ու այս աշխարհը սիրեց, և զնայ թեոսը զնիկէ: Կրէսկէս քա՛նք Գաղատիա, Տեսոս՝ Գաղատիա: 11 - Միայն Դուկայն ինձի հետ է: Մարկոս առնես՝ քեզի հետ բերես, վասն զի ինձի օգտակար է այսպատարութեան համար: 12 - Եւ ես Տիւքիսիոսը Եփեսոս զրկեցի: 13 - Այն վերաբերուէ՛ զոր հրովագար թողուցին Կարգոսի քով, երբ գաս՝ բեր, քերը գիտես, որն ք կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկուի՛ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղող գիշերատարովը: 16 -

*Կա՛, Բոլոր աստուածաշունչ Գիրքը օգտակար ալ

Նեկուպոլիս, վասն զի միաքս զրի ձևեւը
հան անցնել : 13 - Չեմաս օրինականը
ու Ապոստոլ փութով ճամբոյ զիր ,
հոգ Կաթողոս որ անոնց բան մը չպակսի :
14 - Եւ մերկններն ալ թող սորվին
բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ հար-

կուսը պարագաներու մէջ , որպէս զի
անպատեղ չըլլան : 15 - Բարե կ'ընեն
քեզի ամէնն ալ որ ինծի հետ են . բա-
րե տար անոնց որ մեզ կը սիրեն հա-
ւատարմ . շնորհքը ձեր ամէնուն հետ
ըլլայ : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապեալը,
և Տիմոթէոս եղբայրը, Փիլիմոնի , մեր
սիրելիին ու գործակցին , 2 - Եւ Ապ-
փիս սիրելիին, ու Արքեպպոս մեր զին-
ուարակցին , ու բու տանդ մէջի եկե-
ղեցիին . 3 - Շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծակ մեր Հօրուն և Տէր
Յիսուս Քրիստոսէ :

4 - Ար գոհանամ միշտ իմ Աստուծ-
մէն՝ քեզ իմ աղօթքներուս մէջ յի-
շելով , 5 - Երբ կը լսեմ՝ քու սերդ ու
հաւատարգ՝ զոր ունիս Տէր Յիսուսի վրայ
և բոլոր սուրբերուն վրայ , 6 - Արպէս
զի քու հաւատարեղ հաղորդակցութիւ-
նը պողարեր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսու-
ս թէ՛ մեր վրայ եղած ամեն բարու-
թեանը ճանչցուելովը : 7 - Քանզի շատ
ուրախութիւն և մխիթարութիւն ու-
նինք քու սիրոյդ վրայ , որ սուրբերուն
սիրտերը քեզմով հանգստացած են ,
կըպայր :

8 - Ասոր համար թէեւ շատ համար-
ձակութիւն ունիմ՝ Քրիստոսով վայր-
լուջ եղածը քեզի հրամայելու , 9 -
Բայց խուէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ ,
այնպիսի մէկը ըլլալով՝ ինչպէս եմ ես
Պօղոս ձերացած , ու հիմա Յիսուս
Քրիստոսի համար կատուած ալ : 10 -
Աղաչեմ քեզի իմ որդւոյս Սնեփոն-
սի համար, զոր իմ կապանքներուս մէջ
ծնայ , 11 - Ար ատեն մը անպիտան էր
քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ

պիտանի է . 12 - Չանկա ես զրկեցի-
դուն ալ ընդունէ զանկա , որ է իմ
աղերս . 13 - Չոր կ'ուզէի իմ քովս
պահել , որպէս զի քու տեղդ ինծի
սպասուարութիւն ընէ աւետարանին
կապանքներուն մէջ : 14 - Բայց առանց
քու կամքիդ չուզեցի բան մը ընել ,
որպէս զի քու բարեբարութիւնդ իբր
թէ տիպանոք եղած չըլլայ , հապա
կամաւ : 15 - Քանզի թերեւ այր պատ-
ճառաւ անկա քիչ մը ատեն զատ-
ուեցաւ , որպէս զի զանկա յաւիտ-
եան ունենաւ , 16 - Ոչ թէ ալ ծառա-
յի մը պէս , հապա ծառայէ վեր , սի-
բելի եղբոր պէս . ե իբէ ինծի այսպէս
եքեք է , որչափ աւելի պիտի ըլլայ
քեզի թէ՛ մարմնին կողմանէ ու թէ՛
Տէրոջը : 17 - Ուստի եթէ զիս Էդէ հա-
ղորդ կը սեպեա , ընդունէ զանկա՝ որ-
պէս թէ զիս : 18 - Եւ եթէ քեզի սնի-
բաւութիւն մը բրած է կամ պարտք մը
ունի , զայն իմ հաշիւես անցուր : 19 -
Ես Պօղոս իմ ձեռքով զրեցի , ես կը
վճարեմ . որ չլսեմ՝ քեզի թէ զուն
ալ քու անձդ ինծի պարտական ես :
20 - Այս , եղբայր , թող քեզմէ ունե-
նամ այս օգուտը Տէրոջմով . հանգչե-
ցուր իմ աղերս՝ Տէրոջմով : 21 - Քու
հաղաւորութեանդ փառահանալով
քեզի զրեցի , քանզի զիտեմ որ բա-
ձեա ալ աւելի պիտի ընեա :

22 - Ասկէ զատ ինծի ընկալարան մըն
ալ պատարաստէ , վասն զի կը յուսամ

*Ո՞ւնէ, մեր

*Ո՞ւնէ, Քրիստոսով

թէ ձեր աղօթքներուն միջոցաւ ձեզի
պիտի շնորհուիմ : 23 - Բարե կ'ընէ
քեզի Եպափրատ , իմ գերութեան ըն-
կերս Քրիստոս Յիսուսով . 24 - Եւ

Մարիս , Արիստարքոս , Իւմաս , Ղու-
կաս , իմ գործակցներս : 25 - Մէր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին
հետ ըլլայ : Ամէն :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԵՔՐՈՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԻ Ա

Շատ մատերով ու շատ կերպերով
աւաղած ընէ խօսելով Աստուած հայ-
րերուն հետ մարդարէներով , 2 - Այս
վերջին օրերս եր Արդիով խօսեցաւ մեզի
հետ , զոր ամէն բանի ժառանգ գրաւ-
կը փառաց լայն է և իրեութեան բուն
պատկերը . որ իր գործութեան խօսքովը
ամէն բան կը բանէ , իր անձով մեր
մեղքերը սրբելով բարձրելով , Ապոս-
տոլոս մեծութեան աջ կողմը նստաւ : 4 - Եւ
պինչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն ,
որչափ անոնցմէ աւելի աղէկ անուն
ժառանգեց : 5 - Վասն զի հրեշտակ-
ներէն օրո՞ւ բաւ երբէք , Գուն իմ Ար-
դիս ես , ես այսօր քեզ ծնայ . և գարձե-
կալ՝ ես անոր Հայր պիտի ըլլամ , ու
անկա ինծի Արդի պիտի ըլլայ : 6 - Եւ
գարձեալ եր Անդրանիկ աշխարհ կը
մտցնէ՝ կ'ընէ , Աստուծոյ բոլոր հրեշ-
տակներն ալ անոր երկրպագութիւն
թող ընեն : 7 - Եւ հրեշտակներուն
վրայով կ'ընէ , որ իր հրեշտակները
հոգիներ կ'ընէ , ու իր պաշտօնեաները
կրակի բոց , 8 - Սակայն Արդիին կ'ընէ
Քու տիպար , ով Աստուած , յաւիտ-
եան յաւիտենից է . քու թագաւորու-
թեան գաւազանդ ուղղութեան գա-
ւազան է : 9 - Արդարութիւնը սիրեցիր
ու անորութիւնը ստեղծեց . անոր հա-
մար , ով Աստուած , քու Աստուածդ
ուրախութեան իւզով օժեց քեզ քու
ընկերներդ աւելի : 10 - Եւ Գուն ,
ով Տէր , սկիզբէն երկրի հիմերը գրել ,

ու երկինք քու ձեռքերդ գործն է .
11 - Անոք պիտի կարուին , բայց դուն
կը կենաս ու կը մնաս . ու ամէնը լավի
պէս պիտի մաշին , 12 - Ու վերաբիւր
պէս պիտի գալարես զանոնք , և պիտի
փոխուին . բայց դուն նոյն ինքն ես , ու
քու տարիներդ պիտի չպակսին : 13 -
Եւ հրեշտակներէն օրո՞ւ բաւ երբէք ,
Իմ աջ կողմն նստէ , մինչև քու թշու-
սիներդ սուրբութեան պատուանդան
դնեն : 14 - Չե՞ որ անոնք ամէնը սպա-
սուորող հոգիներ են , օրոնք սպասա-
ւորութեան կը զրկուին անոնց համար՝
որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն :

ԳԼ Բ

Անոր համար պէտք է մեզի ալ ա-
ւելի ուշադրութիւն տալ Քր լուծ բա-
ներուն , որ չըլլայ թէ երբէք պակսինք :
2 - Վասն զի եթէ այն խօսքը որ հրեշ-
տակներուն ձեռքով գրուեցաւ ,
հաստատուն եղաւ , և ամէն յանցա-
ւորութիւն ու անհասկանալիութիւն
արդար հաստացում առաւ , 3 - Հոգ-
մեք ինչպէս պիտի աղափոխէ եթէ
անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փրկութե-
նէ մը , որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն
առաւ , ու լսողներուն ձեռքով մեզի
հաստատուեցաւ . 4 - Աստուած ալ
վկայեց նշաններով ու հրաշքներով և
զանազան գործութիւններով ու Սուրբ
Հոգիին պարգևներով , ինչպէս ինք
կամեցաւ :
5 - Վասն զի ոչ թէ հրեշտակնե-
րուն հապանդեցուց այն գալու աշ-

ԳՂ. Գ

խարճը, որուն վրայով մենք կը խօսինք. 6 - Հապա մէկ տեղ մը վկայեց ու բառ, Մարդը ինչ է՞ որ զաննիկա կը սիշուս, կամ՝ մարդու որդին՝ որ անոր այցելուութիւն կ'ընեն. 7 - Քիչ մը վար բրիր զաննիկա հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պակեցներ զաննիկա, և բառ ձեռքերուդ գործերուն վրայ կեցուցներ զաննիկա. 8 - Ամէն բան անոր ստեղծութեան սակ հնազանդեցուցներ. ուստի ամէնը որ անոր հնազանդեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չձգեց. բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած: 9 - Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պակեցուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր մահուան չարարանքին համար, որպէս զի Աստուծոյ շնորհքովը ամէնուն համար մահ ճաշակէ: 10 - Արովհետեւ կը վայելէր Անոր, (որու համար ամէնը, և անով ամէն բաները եղած են,) շատ որդիներ փառքին մէջ մոցնելու տեսնը՝ անոնց փրկութեան Առաջնորդը չարարանքով կատարել:

11 - Վասն զի ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբուի, ամէնն ալ մէկէ են. անոր համար ինք ամօթ չտեսներ եղբայր կոչել զանոնք՝ բռեցով, 12 - Գուտնեղը եղբայրներուն պիտի պատահի, ժողովքին մէջ քեզ պիտի զովեմ: 13 - Եւ դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ. ու դարձեալ՝ Ահա ես ու այն զաւակները զորոնք Աստուծո՞ւմ ինծի տուաւ: 14 - Առաջի որովհետեւ զաւակները մարմինն ու սրիւնն հաղորդ եղան, ինք ալ նմանապէս անոնց բաժանորդ եղաւ, որպէս զի էր մահովը փճացնէ զաննիկա որ մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն է Սասանեան. 15 - Եւ ազատե զանոնք որ մահուան վախովը միշտ ծառայութեան մէջ կ'ազդէին: 16 - Քանզի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք չընեն, հապա Արրահամ սերունդին ձեռք կը բռնէ: 17 - Անոր համար պէտք էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման ըլլալ, որպէս զի ինք պարմած ըլլայ ու հաւատարիմ՝ քահանայապետ՝ Աստուծոյ կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը բաւելու համար: 18 - Քանզի ինչ բանով որ ինք չարարուեցաւ փորձութիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ:

Առաջի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին մասնակիցներ, նայեցէ՛ք մեր զաւանթութեանը Առաքեալին ու Քահանայապետին, Քրիստոս Յիսուսի. 2 - Որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինք դրաւ, ինչպէս Մովսէս ալ՝ անոր բոլոր ասանք մէջ: 3 - Վասն զի ինք Մովսէսէն շուտ աւելի փառքի արժանացաւ, որչափ աւելի պատիւ կ'ունենայ քանք շինողը քան թէ տուներ: 4 - Քանզի ամէն տուն մէկէ կը շինջը բայց ան որ ամէն բաները բրաւ՝ Աստուծո՞ւմ է: 5 - Եւ յիշուի Մովսէս անոր բոլոր ասանք մէջ հաւատարիմ էր ծառայի մը պէս՝ զրուցուելու բաներով վկայ ըլլալու համար. 6 - Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր ասանք վրայ, որուն տունը մենք ենք, միայն թէ այն համարձակութիւնը և յոյսին պարձանքը մինչ կը շինջը հաստատուենք:

7 - Առաջի ինչպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի լսէք, 8 - Զեր սիրտերը մի խտացնէք բարկացնելու տեսնին պէս անապախակ մէջ փորձութեան օրը, 9 - Ուր ձեր հայրերը զիս փորձեցին, քննեցին զիս, Եւ զիս քառասուն տարի իմ գործեր տեսան: 10 - Անոր համար զգուշացայ այն ազգէն ու բոսի, Միշտ մոլորած են օրսովն, և իմ ծամբաներս չճանչցան անոնք. 11 - Առաջի երգումը բրի իմ բարկութեան մէջ թէ իմ հանգանիս պիտի չմտնեն: 12 - Նայեցէ՛ք, եղբայրներ, չըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսիդին անհաւատութեան շար սիրա ըլլայ՝ ապատմը ըլլալու կենդանի Աստուծո՞ւմ. 13 - Հապա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէ՛ք, քանի որ Այսօր կ'ըսուի, որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը խտանայ մեղքին խորտութիւնովը: 14 - Քանզի մենք Քրիստոսի մասնակից եղած ենք, միայն թէ այն հաստատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնելը. 15 - Քանի որ կ'ըսուի, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խտացնէք բարկացնելու տեսնին պէս: 16 - Քանզի *ոմնակ լսեցին ու բարկացուցին, բայց ոչ թէ՛ ամէնը որ իզկրպատէ եղած էին Մովսէսի ձեռքով: 17 - Որոնցմէ՞ զգուցեալ այն քառասուն տարին. չէ՞ որ մեղան-

*Վա՛մ, որո՞նք լսեցին ու բարկացուցին. չէ՞ որ

չողներէն, որոնց ստորները անապախակ մէջ ինկան: 18 - Եւ որոնք հմա՛ւ էր գումը բրաւ իր հանգիստը չմտնէ, եթէ ոչ՝ անհաւատներուն հմա՛ւ: 19 - Եւ կը տեսնենք որ չկրցան մտնել էրեւոյ անհաւատութեանը համար:

ԳՂ. Գ

Արեմն ա՛լ վախանք, որ չըլլայ թէ անոր հանգիստը մտնելու խոտմտեցնէ, որ քեզ մնացեր է, ձեզմէ մէկը զրկուած գտնուի: 2 - Վասն զի մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած ենք. բայց անոնց շահ չըլլաւ այն խօսքը լսելը, քանզի հաւատքով խառնուած չէր լսողներուն մէջ: 3 - Իսկ մենք որ հաւատացներ, հանգիստը կը մտնենք. ինչպէս բառ, Առաջի երգումը բրի իմ բարկութեան մէջ թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն. թէ է և գործերը աշխարհի սիրտէն եղած էին: 4 - Վասն զի քեզ սպառն կ'ըսէ տեղ մը եթէ ներքոք օրս չմտնէ համար, Եւ Աստուծո՞ւմ եթէ ներքոք օրը հանգեցաւ որ բոլոր գործերէն. 5 - Ահ հա նորէն կ'ըսէ թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն: 6 - Առաջի որովհետեւ անոնց կը մնայ հոն մտնել, և անոնք որ առաջուքն աւետիս տար առած էին, անհաւատութեան համար չմտնէ. 7 - Նորէն օր մը կը ստահանէ՛ ու կ'ըսէ Այսօրը Կուրիթի բերնով այնքան ժամանակէ ետեւ, ինչպէս բառեցաւ, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խտացնէք: 8 - Վասն զի եթէ Յեսուս հանգեցուցած ըլլար զանոնք, ալ անկէ ետք ուրիշ օրուն համար չէր վրուցներ: 9 - Արեմն Աստուծոյ ժողովուրդին քե՛ր հանգիստ մը կը մնայ: 10 - Վասն զի ան որ անոր հանգիստը մտնաւ, ալ հանգեցաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուծո՞ւմ լսեցին: 11 - Արեմն զանանք այն հանգիստը մտնել որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օրինակին պէս ինչպէս: 12 - Վասն զի Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու գործող, և ամէն երկայրի սուրբ կարող, որ կը թափանցէ մինչև շունջը քո՞ւսներու, և կը քննէ օրսին խորհուրդները ու մտածմունքները. 13 - Եւ չկայ արարած մը անոր զինոց չերեւցած, հապա ամէն բան բայց և յոյսին է

անոր աչքերուն առջև, որու պէտէ՛ր քե՛զ մեր հայեւը:

14 - Արք մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ունինք երկրիցք անցած, Գիտուա՛ր Արդիս, ամառ բրաները Ժր գտումն ինչպէս: 15 - Քանզի ոչ թէ այնպիսի քահանայապետ մը ունինք՝ որ կարող չըլլայ մեր տկարութիւններուն կարեկից ըլլալ, հապա ինք ամէն կերպով փորձ առած է քեզ նման, Բայց առանց մեղքի: 16 - Առաջի ա՛լ համարձակութիւնով մտանանք շնորհաց ամթոսին առջև, որպէս զի ոգորմութիւն ընդունինք ու շնորհք գրանենք պէտք եղած ասնէ քեզ օգնելու:

ԳՂ. Ե

Վասն զի ամէն քահանայապետ մարդոց մէջէն առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ Աստուծոյ կողմը, որպէս զի պատարագներ ու զոհեր մատուցանէ մեղքերու համար. 2 - Եւ կարող է կարեկից ըլլալ անոնց՝ որ աղէտ ու մարտիակ են, ժան զի ինք ալ տկարութիւնով պաշարուած է. 3 - Եւ այս պատճառաւ պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին համար՝ նոյնպէս ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ մատուցանել: 4 - Եւ ոչ թէ մէկը ինքիմէս պիտի պատիւը կ'առնէ, հապա ան որ Աստուծո՞ւմ կանչուած է, ինչպէս Ահա՛րան: 5 - Նոյնպէս ալ Քրիստոս ոչ թէ իր անձը մեծարեց քահանայապետ ըլլալու, հապա աննիկա՛ որ զրուցեց անոր թէ՛ Կու՛ն իմ՝ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. 6 - Ինչպէս ուրիշ քե՛զ մէն ալ կ'ըսէ, Կու՛ն յաւիտեան քահանայ ես Մեղքեղեղեկի կարգին պէս: 7 - Որ իր մարմինն օրերը սաստիկ գոռուով ու արցունքով աղօթք և աղաչանք մատուց անոր որ կարող էր զինք մահաւանջ ազատել, ու լուսեցաւ էր՝ բարկապաշտութեանը պատճառաւ. 8 - Թէ պէտ էր Որդի է, Բայց իր չարարանքներէն հնազանդութիւն ստղեցաւ. 9 - Առաջի կատարուեցաւ, բայց իրեն հնազանդողներուն յաւիտեական փրկութեան պատճառ եղաւ. 10 - Աստուծո՞ւմ կոչուեցաւ Քահանայապետ Մեղքեղեղեկի կարգին պէս: 11 - Որուն վրայով շատ բարեկէ ունինք, որ գրծ-

*Վա՛մ, երկրէն ուղարկուելու

յուն նմանութիւնովը ու շուքովը կը ծառայեն, ինչպէս Մովսէսի հրամայաւեցաւ, երբ խորանը պիտի շինէր. քանզի ըսաւ, «նայի որ լեւոր քեզի յուշուած օրինակին պէս շինես ամէնը» :

6 - Բայց հիմա Յեռու ա՛լ աւելի գեղազանց պաշտօնի մը հասաւ, որչափ որ լուսագոյն խոտանուէրն մը հաստատուած լուսագոյն ուխտի մը միջնորդ է :

7 - Վասն զի եթէ առաջինը անմուղադրելի ըլլար, «բէ՛ժ երկրորդին տեղ չէր փնտռուէր : 8 - Քանզի կը յանդիմանէ գանձը ու կ'ըսէ, Ա՛հ օրեր կուգան, կ'ըսէ Տէրը, որ Երուսաղէմ տանը հետ ու Յուդայի խորանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ» :

9 - Այլ թէ այն ուխտին պէս՝ զոր անոնց հայրերուն հետ ըրի, այն օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ գանձը իջրպատի երկրէն հանելու համար . վասն զի անոնք իմ ուխտիս մէջ չէկցան, ես այ անհոգ եղայ անոնց վրայով, կ'ըսէ Տէրը :

10 - Քանզի այս է այն ուխտը՝ զոր Երուսաղէմ տանը հետ պիտի ընեմ՝ այն օրերէն ետքը, կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջ պիտի դնեմ, և անոնց արտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք, ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ, և անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան :

11 - Աւ ընաւ պիտի շտրվեցնեն ամէն մէկը իր բնկերին, և ամէն մէկը իր եղբորը, ըսելով թէ Տէրը ճանցիր. քանզի անոնց պղտիկէն մինչև մեծը ամէնը զիս պիտի ծանշնան. 12 - Վասն զի ես անոնց անիրաւութիւններուն ներսը պիտի ըլլամ, և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չլիչեմ :

13 - Երբ «-իտք ըսելովը առաջինը հինգուց . ու այն օր կը հիմնայ և կը ձերանայ, ա՛լ կորուստի մօտ է :

ԳԼ Թ

Արդարեւ առաջին «-իտքն ալ ունէր պաշտամունքին կանոնադրութիւնները որ աշխարհային սուրբ տեղը : 2 - Վասն զի առաջին խորանը, որ Սրբութիւն կ'ըսուէր, «-իտքն կողմնաեցաւ, որուն մէջ կար աշտանակը ու սուրբ և առաջաւորութեան հացը : 3 - Եւ երկրորդ վարագուրին ետին այն խորանը որ Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր : 4 - Որուն մէջ էր սակի բուրբաւը, և ուխտին տապանակը, ամէն կողմէն սակիով

պատած . որուն մէջ էր սակի տապանակը մանանայով լեշու, և Ահարոնի գաւառանը որ ծաղկեցաւ, և ուխտին տապանակները, 5 - Եւ անոր վրայէն փառաց քերովընէնը՝ որ քառութիւնին վրայ հովանի կ'ընէին . որոնց համար դէպք չէ հիմա մէկիկ մէկիկ գրուցի :

6 - Եւ այս բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով, առաջին խորանը ամէն աստի կը մտնէին քահանաները՝ պաշտամունքը կատարելու : 7 - Բայց երկրորդը տարին անգամ մը միայն քահանայապետը էր ժողովրդի, ոչ թէ առաջնի արեւնի, զոր իրեն համար ու ժողովուրդին սխալմունքներուն համար կը մտաուցանէր : 8 - Հոգին Սուրբ զայս ցուցնելով թէ սրբարանին ճանապարհը յայտնի եղած չէր, քանի որ տակաւին առաջին խորանը կը կենար : 9 - Որ օրինակ մըն էր այն ժամանակին որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուցուէին, որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կատարելալ ընել պաշտօն մատուցանողը, հապա միայն կերակուրներով ու խմելիքներով : 10 - Եւ կերպ կերպ լուսացումներով մարմնաւ որ արարարութիւններ էին, որոնք մինչև ուղղութեան աստի կը կենային : 11 - Բայց երբ Քրիստոս եկաւ, գալու ըսելիքներուն Քահանայապետը, աւելի մեծ ու կատարեալ և անձեռնադրծ խորանով, ոչոնքն անով որ այս ստեղծուածներէն չէ, 12 - Այ ալ նախադնեալ ու զուարակներու արեւնով, հապա իր արեւնովը մէկ անգամ սրբարանը մտաւ՝ յաւիտեական փրկութիւն ստանալով : 13 - Վասն զի եթէ ցուցերուն ու նախադնեալ արեւնի և երկնջին մտիքը օրակուրով պղծեալները կը սրբէր մարմնի մաքրութեան կողմանէ, 14 - Այ ս'ըջափ աւելի Քրիստոսի արեւնը, որ յաւիտեական Հոգիին ձեռքով իր անձը անորատ դարձուց Մտաուց Մտաուց, պիտի սրբէ ձեր խղճմտանքը մեռած զործերէն՝ կենդանի Աստուածը պաշտելու :

15 - Եւ ասոր համար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, որպէս զի երբ մահը առաջին ուխտի ժամանակը գործուած յանցանքներուն քառութեանը համար եղած ըլլալով, հրաւիրուածները յաւիտեական ժառանգութեան խոտանուէքը առնեն : 16 - Քանզի ուր կտակ մը ըլլայ, հարկ է որ կտակը ընդդիմ

մահը մտնէ : 17 - Վասն զի կտակը մեռնելէն ետե հաստատ կ'ըլլայ : քանզի ընտելուեցաւ թիւն չուներնար քանի որ կտակը ընողը ողջ է : 18 - Անոր համար առաջին «-իտքն ալ առաջնի արեւնի չէր հաստատուէր : 19 - Վասն զի երբ Մովսէս օրէնքին ամէն պատմելները բոլոր ժողովուրդին պատմեց, ցուէրուն ու նախադնեալ արեւնի ամէնովը ըսելով ու կորներն մի բուրգով և զարպով լուսն գրեցին և բոլոր ժողովուրդին վրայ սրկեց : 20 - Եւ ըսաւ, Ասիկա է այն ուխտին արեւնը, զոր Աստուած ձեզի պատուեցրեց : 21 - Եւ խորանին վրայ ու պաշտօնին բոլոր զործիքներուն վրայ նշան պէս սրկեց արեւնը : 22 - Եւ գրեթէ ամէն լուսն արեւնով կը մաքրուի օրէնքին նայիլով, ու արեւն շիտաբուած թողութիւն ըլլար :

23 - Աստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները ասանցով մաքրուէին. բայց ըսեմ երկնաւորները՝ առանց մեռելի աղէկ զոհերով : 24 - Քանզի Քրիստոս ոչ թէ ձեռնադրծ սրբարանը մտաւ, որ ճշմարտիտի օրակնակն է, հապա ըսեմ երկնիցը՝ որպէս զի հիմա մեզի համար Աստուծոյ առջև ներկայանայ : 25 - Այ թէ՛ որպէս զի շատ անգամ իր անձը «-իտքն ալ մտաուցանեմ, ինչպէս քահանայապետը որ ամէն ատրի սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արեւնով : 26 - Ապա թէ ոչ չեղած արեւնով չարչարուն հետե պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետե մեկ անգամ դարձուց Վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝ մեղք մեկիկի ձգելու համար : 27 - Եւ ինչպէս մտաուց սոսցանուած է մէկ անգամ մեռնել, ու անկէ ետքը դատաստան, 28 - Նայեալ ալ Քրիստոս մէկ անգամ «-իտքն ալ մտաուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերջնելու համար, բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան համար անոնց որոնք անոր կը սպասեն :

ԳԼ Ժ

Քանզի օրէնքը գալու բարեբերուն չուէր, ու ոչ թէ այն բաներուն ըսեմ կերպանքը ունենալով, միշտ ամէն ատրի մատուցուած նոյն զոհերով երեք չկրնար կատարելալ ընել գանձը

որ կը մտանան : 2 - Ապա թէ ոչ պիտի չդադարէին մատուցուելէն, պաշտօն մատուցանողներուն մէկ անգամ մաքրուելէն ետե ա՛լ մեղքի վրայով խղճմտանքի կտակի մտաուցութիւն մը չունենայնուն համար : 3 - Բայց անոնց մով ամէն ատրի մեղքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ : 4 - Վասն զի նախադնեալ ու ցուէրուն արեւնը չկորուցաւ : 5 - Անոր համար իր աշխարհ մտնելու տակնը կ'ըսէ, Չո՛ս ու ընծայ չուզեցի դուն, հապա ինծի մարմնի մը պատարագներ : 6 - Ողջակէշներու ու մեղքի պատարագներու չհաւեցար : 7 - Այն ատմելի, Ահա կու գամ ես, (գիրքի տառի մէջ ինծի համար գրուած է) քու մէջ երբ բնելու, ով Աստուած : 8 - Վերջ բնելով թէ Չո՛ս ու ընծայ և ողջակէշներ ու մեղքի պատարագներ օրէնքին ու անոնց չհաւեցար, (որոնք չուզեցին) ու անոնց չհաւեցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը մատուցուին) : 9 - Ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ ես, քու կամքդ բնելու, ով Աստուած . առաջինը կը թէքքեց հետ պիտի ընեմ հաստատ : 10 - Որ կամքով մեզ ալ սրբուցանեմ : Յիսուս Քրիստոսի մարմնին մէկ անգամ պատարագուելովը : 11 - Եւ ամէն քահանայ որ ըստ օրէնքի պաշտօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը մատուցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը վերջնել : 12 - Բայց սակայն մէկ զոհ մատուցանելով մեղքերու համար, մշտնաջենաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ : 13 - Եւ ասի ետե կը սպասէ, մինչև իր թշնամիները իր ոտքերուն պատուանդան դրուին : 14 - Վասն զի մէկ պատարագով մշտնաջենաւորապէս կատարեց օրուածները : 15 - Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեղք վկայութիւն կու տայ, քանզի առաջ ուրեք բնելէն ետե 16 - Թէ Այս է այն ուխտը զոր ես անոնց հետ պիտի ընեմ՝ այն օրերէն ետքը, (կ'ըսէ Տէրը) իմ օրէնքներս անոնց արտին մէջ պիտի դնեմ, ու անոնց միտքին մէջ պիտի գրեմ զանոնք : 17 - Ետքը կ'ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չլիչեմ : 18 - Իսկ ուր անոնց թողութիւն կայ, ա՛լ մեղքի համար պատարագ դէպք չէ : 19 - Աստուած, երայրներ, համարձակութիւն ունենալով սուրբ տեղը

մտնելու Յիսուսի արևուտը, 20 - Այն նոր ու կենդանի ճամբուր՝ զոր բացաւ մեզի պարագութիւն մէջէն, որ է իր մարմինը, 21 - Եւ մեծ քահանայ մը «նշնաւով Աստուծոյ ասանք իրայ», 22 - Մօտենանք ճշմարտաւ սրտով, լեցուն հաւատաբով, սիրաբերին չար խղճէն մարբուած, ու մարմինն մարուր ջրով լուացուած . 23 - Անխախտ պահէնք յոյսին դաւանութիւնը, վասն զի հաւատաբարձ է անիկա որ խոտացաւ : 24 - Եւ իրարու հոգ ասնինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան գրգռելով . 25 - Եւ մէկտեղ ժողովուրդ չիժողունք, ինչպէս ամանք սովորութիւն ունին . հապա Գեղեցի յորդորենք , ու այնչափ աւելի՛ որչափ այն օրուան մտանայր կը տեսնէք :

26 - Վասն զի եթէ ճշմարտութեան գիտութիւնը ընդունելէ՛ ետե կամուս մեղք գործելու ըլլանք, ալ անկէ ետե մեղքերու համար «բէշ գոհ մը չմար», 27 - Հապա զարթորելի սպասել մը գառատաննին, ու կրակի սրբութիւն մը էլ հոյ, որ պիտի լափէ հակառակորդները : 28 - Մէկը եթէ Մովսէսի օրէնքը անարգէր, առանց սղորմութեան երկու կամ՝ երեք վկաներով կը մեանէր : 29 - Ալ որչափ աստիկ պատժի արժանի պիտի սեպուի կը կարծէք անիկա, որ Աստուծոյ Արդին ստքի տակ առաւ , և ուստիս արեւը անմարուր սեպեց, որով ինք սրուեցաւ , և շնորհոյ Հոգին նախատեց : 30 - Քանզի գիտե՞ք զանիկա որ բաւաւ , իմս է վրէժ-ինգութիւնը , ես պիտի հասուցանեմ, կ'ըսէ Տէրը . Ե գարձեալ՝ Տէրը պիտի գատէ իր ժողովուրդը : 31 - Սորոսակիցի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռքը կիսայր :

32 - Արդ միտքերնիդ բերէք այն առաջին օրերը, որոնց մէջ լուսաւորուելէ ետե շատ աստիկ չարչարանքներ կ'ընդհարէ : 33 - Երբեմն նախատիքներով ու վիշտերով խայտառակուած , երբեմն ալ սլալիսի վիճակի մէջ կողդներով կ'զոր ըլլալով : 34 - Վասն զի՝ իմ կապերուս մէջ ինձի՛ չարչարակից եղաք, ու ձեր ստացաւ օձքին կողպատուիր ուրախութեամբ ընդունեցիք , գիտնալով որ լուսազոյն և մնայուն ստացուածքներ ունիք ձեզի երկինքը :

*Ո՛րնչ, կապուածներուն

35 - Ուստի չեղէ մի ձգէք ձեր վատահաւութիւնը, որ մեծ վարձքի հասուցեմ' անի : 36 - Վասն զի պէտք է ձեզի համբերութիւն , որպէս զի Աստուծոյ կամքը ընելով՝ խոտմուկը վայելէք : 37 - Քանզի ալ տակէ քիչ մը ատենն ան որ գտնէք՝ է պիտի գայ ու պիտի չուշանայ : 38 - Եւ Արդարը հաւատաբէն պիտի ապրի . ու եթէ մէկը ետ քաշուի, իմ՝ հոգիս անոր չհամբեր : 39 - Իսոյց մեկը ետ չենք քաշուել որ կորսուենք, հապա կը հաւատանք որ ձեռ հոգին փրկուի :

ԳԼ ԺԱ

Արդ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը - չերեցած բաններուն ապացոյցն է . 2 - Վասն զի անով առաջինները վկայութիւն ընդունեցին :

3 - Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհ Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու աներեւոյթ՝ բաներէն այս երեցածները եղան :

4 - Հաւատքով Աբէլ Վայելն աւելի ազէկ զո՞հ մտաւոց Աստուծոյ, որով վկայուեցաւ որդար ըլլալը . վասն զի իր պատարագներուն վրայ Աստուծո՞ւ վկայութիւն եղաւ էբէն . և անով, թէ պէտ մեռաւ, Բայց տակաւին կը խօսի :

5 - Հաւատքով Ենովք բեւեռ փոխադրուեցաւ որպէս զի մաշ չտեսնէ . ու Դեղձը չէր գանուեր, վասն զի Աստուած փոխադրելէն առաջ վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հաճելի էր : 6 - Իսոյց առանց հաւտաբի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ . վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մտանայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուծոյ կոյ, և թէ վարձահաստոյց կ'ըլլայ անանց օր զինք կը փնտռեն :

7 - Հաւատքով՝ Նոյ պատգամ' առնելով Աստուծոյ՝ գեռ չերեցած բաներուն համար , վախնալով քապանք շինեց իր տանը փրկելու համար, որով աշխարհս գառտպարտեց, և ժառանգաւոր եղաւ այն արգարութեանը որ հաւատքով կ'ըլլայ :

8 - Հաւատքով , երբ Աբրահամ կանչուեցաւ, մտիկ ըրաւ այն տեղը ելլելու, զոր ժառանգութիւն պիտի առնէր . և երա գնաց, ու չէր գիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ : 9 - Հաւատքով պան-

դըխացաւ աւետեաց երկրին մէջ որպէս թէ օտարութեան մէջ , և վրաններու մէջ ընակեցաւ Իսահակի ու Յակոբի հետ մէկտեղ, որոնք իրեն հետ ժառանգորդ էին նոյն խոտմուկներն . 10 - Վասն զի ինք կը սպասէր այն հիմերով հաստատուած քաղաքին, որուն ճարտարագետը ու արարիչը Աստուած է :

11 - Հաւատքով ինք Սառա ալ որդէնստեղծուեց սերմը առնելու զօրութիւն ընդունեց, և ատենը անցած՝ հասակի մէջ գաւաճ ծնաւ . վասն զի հաւատաբարձ սեպեց զանիկա որ խոտմուկը բերէր : 12 - Ուստի այն մեկէն ծնան, (այն ալ մեռածի պէս,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս , ու ժողկեղբրը եղած աւաղին պէս առանց համարների :

13 - Ասանք ամենն ալ հաւատքով մեռան խոտմուկները չառած , հապա հեռուէն տեսան զանոնք ու *ողունեցին, և խոտովանեցան թէ իրենք օտարներ ու փոխառնութիւն են երկրի վրայ : 14 - Քանզի անոնք որ այսպիսի բաներ կը խօսին , յայտնի կ'ընեն թէ դառաւ մը կը փնտռեն : 15 - Եւ յիսուսի եթէ զանիկա յիշէին՝ ուրիշ որ էրան , ժամանակ ունեւին չոն դառնալու : 16 - Իսոյց հիմա լուսազոյն գաւաճ մը կը փայտարին, այսինքն երկնաւորին . ուստի ամբթ չտեպեր Աստուած անոնց Աստուածը ըսուել , վասն զի ինք անոնց քաղաք մը պատրաստեց :

17 - Հաւատքով Աբրահամ իր փորձուած ատենը Իսահակը պատրաստեց . և ան որ խոտմուկները առած են, էր մէկ հատիկ արգել կը մատուցանէր : 18 - Որու բուսեցաւ թէ Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի : 19 - Քանզի զի մտածէր թէ Աստուած մեռելներէն ալ կարող է յարուցանել . ուրիշ օրինակով մը ընդունեց զանիկա :

20 - Հաւատքով Իսահակ զալու բաներուն համար Դաբեթընով՝ օրհնեց Յակոբը ու Իսուբը : 21 - Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատենը՝ Յովսէփի որդիներէն ամեն մէկը օրհնեց , և երկրպագութիւն րբաւ իր գաւազանին գլխուն վրայ : 22 - Հաւատքով Յովսէփ իր վախճանելու ատենը յիշեցուց Իսրայէլի որդիներուն Եֆեմարտէն :

*Ո՛րնչ, հաւատալով սղջունեցին :

Ելլելը, ու իր սակորներուն համար պատուէր տուաւ :

23 - Հաւատքով , երբ ծնաւ Մովսէս , իր ծնողներուն ձեռքով երեք ամիս գաղաւէկ պահուեցաւ . վասն զի աղան գեղեցիկ տեսան , ու չվախցան թագաւորին հրամանէն : 24 - Հաւատքով Մովսէս, երբ մեծցաւ, չընդունեց Փարաւոնի աղջկան որդի ըսուել . 25 - Քանզի ավելի ազէկ սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին հետ չարչարուել , քան թէ մեղքին ժամանակաւոր զուարճութիւնը վայելէլ : 26 - Եւ ավելի սեճ հարատուութիւն սեպեց Քրիստոսին նախասինքը՝ քան թէ Եղիպտոսի գանձերը . վասն զի գիտնալով կը սպասէր վարձքի հասուցումին : 27 - Հաւատքով Եղիպտոսը թողուց, ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն . վասն զի համբերեց որպէս թէ Անտեսանելին կը տեսնէր : 28 - Հաւատքով ըրա զատիկը և արիւն սրակելը, որպէս զի անդամնիկները սատկեցնողը իրենց չդպչի :

29 - Հաւատքով Կարմիր ծովէն անցան որպէս թէ ցամաք . որուն փորձը ընելով Եղիպտացիները ընկղմեցան :

30 - Հաւատքով Երէքովի պարկապները ինկան եօթը օր անոնց բոլորաւք պարտուել :

31 - Հաւատքով Ռոստը պոռնիկը անհաւատներուն հետ չկորսուեցաւ , որ լրտեսները խաղաղութեամբ ընդունէր էր :

32 - Եւ ալ Ինչ՛ ըսեմ . վասն զի ժամանակը բաւական չէ որ պատմեմ Գեղեցիի ու Բարսիլի և Սամիսոնի ու Յեփթայի և Կաւիթիի ու Սամուելի և արէ մարգարէներուն համար : 33 - Որոնք հաղթեցին թագաւորութիւններու յաղթեցին, արգարութիւն գործեցին, խոտմուկներու հասան , աւելուծներու բերաններ գոցեցին , 34 - Կրակի զօրութիւն մարեցին , սուրբ բերնի աղաւտեցան , սկորութիւնն ու ժողցան , պատերազմի մէջ զօրաւոր եղան , օտարներու բնակները ցրուեցին , 35 - Այններ իրենց մեռելները ընդունեցին յարութիւն առած . ոմոնք չարչարուեցան և չընդունեցին ազատութիւնը, որպէս զի լուսազոյն յարութեան համարն : 36 - Ուրիշներ ալ նախտիքներու ու ձեճերու , նոն կապերու ու բնատերու փորձը առին : 37 - Քարկոսուեցան , սղջուեցան , փոր-

ձանքի մէջ ինկան, որով սպաննուելով մեռան, ոչխարի մորթ երով ու այծի մորթ երով պարտեցան, կարտուածիւն թաշելով, նեղը կիսով, չարչարուելով, 38 - (Որոնց արժանի չէր աշխարհս) անսպասներու ու լեւներու և պրերու ու երկրի խոտչներու մէջ մարտելով : 39 - Եւ ասոնք ամէնը հաւատարմով վկայուած խոտմուճքը չառին : 40 - Գանդի Աստուած մեղի համար աւելի աղէկ բան մը նախապատրաստեց, որպէս զի անոնք առանց մեղի չկատարուին :

ԳԼ ԺԲ

Աւստի մենք այ, որ այսօրով վկաներուն չազմութիւնը մեր բոլորովորդ պատած ունինք, ամէն ծանրութիւն մեր վրայէն մէկգի ձգենք, և Քրիստոսը պաշարող մեղքը, ու համբերութիւնով վաղենք մեր առջև դրուած ասպարէզի ընթացքը : 2 - Յիսուսի նախնիք, Քրիստոսային առաջնորդին ու կատարողին . որ այն ուրախութեանը համար որ իր առջև կեցած էր, խաչը յանձն առաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ ամօթին աջ կողմը նստաւ :

3 - Արդ միայն բերեք զանկիս, որ այսպէս համբերեց մեղաւորներուն խրեն զէմ հակառակ խոսելուն, որ չլլայ թէ ձեր անձով յոգնիք ու թուլնայ : 4 - Տակուին արիւն խաչելու չափ պտտեղակելով հակառակ չիցեցք մեղքին : 5 - Եւ մտցաք այն յորդորանքը որ ձեզի հետ կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ իմ, Տերօջը խրատը մի անարգել, ու անկէ յանդիմանուելով մի թուշար : 6 - Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն որդին զոր կ'ընդունի : 7 - Եթէ խրատի համբերեք, Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի . բանզի մը որդին է ան զոր հայրը չպատժեր : 8 - Իսկ եթէ դուք առանց խրատի ըլլաք, որու ամէնը մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք ու ոչ թէ որդիներ : 9 - Կսե մեր մարմնաւոր հայրերը Քրիստոսին ունինք որով շնորհ չունինք : չէ որ այ աւելի պիտի հնազանդենք հոգիներուն չորր ու սարկինք : 10 - Վասն զի ասոնք քեչ օրեր Քրիստոսին

*Յ-ն. ամբը

իրենց հաճոյ երեցածին պէս, բայց անկա մեր օգուտին համար՝ որպէս զի իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք : 11 - Եւ յիշուի ամէն խրատ նոյն ասոնք ուրախարար չլծուի, հայտարարուած կան, բայց ետք արդարութեան խաղարար պտուղը կը հատուցանէ անով վարձուողներուն :

12 - Աստի թուցած ձեռքերը ստիկար ծունկերը հաստատեցէք : 13 - Եւ շիտակ ծամբաներ բրէք ձեր ոտքերուն, որ չլլայ թէ ան որ կառ է խոտորի, այլ մտնուանդ բժշկուի : 14 - Խաղաղութեան ետէէ եղէք ամէնուն հետ և սրբութեան, առանց որոյ մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը : 15 - Զգուշացէք, չլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքին ետ մնայ : չլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր երևնայով չեչ նեղէ, ու անով շատերը պղծուի : 16 - Չլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ, կամ անտարբէր կտակ պէս, որ կերակուրի մը համար իր անկողնակութիւնը ծախսեց : 17 - Գանդի գրեւոր որ թէպէտ ետք ուղիք օրհնութիւնը ժողովուրդէ, Բայն մերձեցաւ : Վասն զի սպառնալով թեան տեղ չգտաւ հօրէ և այն, թէպէտե տրցունքով խնդրեց զանկիս :

18 - Վասն զի դուք մտեցած չէք չօշափելի լեռանը, որ կրակով կը վառուի, ոչ այլ մեղին և խաւարին ու մրկիկին, 19 - Եւ փողին հնչուելուն, ու խօսքերուն ձայնին, զոր լսողները աղաչեցին որ մէկմը այն խօսքը չըսուի իրենց : 20 - Վասն զի չէին կրնար տանիլ այն հրամանին, եթէ գողան մին ալ լեռանը գոչի պիտի բարեխօսի : 21 - Եւ այնպէս հազարի էր այն երեզլթը որ Մովսէս ըստ, Աստուծի կը վախնամ ու կը դողայ : 22 - Բայց դուք Սիոն լեռանը մտեցիք էք, ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին, երկնաւոր Երուսաղէմի, և ընդունաք հրեշտակներուն : 23 - Ու երկիրքը գրուած անդրանիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղեցիին, և Աստուծոյ որ ամէնուն Գառաւորն է, ու արգարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարուեք են, 24 - Եւ Յիսուսի որ նոր ուխտին միջնորդն է, ու սրբկուելու արիւնին՝ որ Արեւի բեռնի աւելի աղէկ կը խօսի :

*Կ-մ, գլորի +ՈՒ-ն+ Կ-տեւնէն, կամ նետով զարնուի

25 - Զգուշացէք, չլլայ որ մերժէք զանկիս որ չեչ կը խօսի . վասն զի եթէ անոնք երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները խօսող մերժելով չազատեցան, ու ընդիմաբար կ'ընէր իմէ երկիրքին խօսողներէս երես դարձնենք : 26 - Որուն ձայնը այն ասոնք երկիրը շարժեց, և հիմա խոտացել է ու կ'ընէ, Նորէն պիտի շարժուի, ոչ թէ միայն երկիրը, հայտարար երկիրքը : 27 - Եւ այն Նորէն Բաբել կը ցուցնէ շարժուած բաներուն յեղափոխութիւնը շինուած բաներու պէս, որպէս զի անշարժ բաները հաստատուած մնան : 28 - Աւստի անշարժ թագաւորութիւնը աւած ըլլալով մտնէ բաները այն շնորհքը, ուրով զԱստուած պաշտենք հաճոյական կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշտութեամբ : 29 - Վասն զի մեր Աստուածը մաշուց կրակ է :

ԳԼ ԺԳ

Երբայրսիրութիւնը չի Քրիստոսային մայր : 2 - Հիւրասիրութիւնը մի մտնաք, վասն զի անով անոնք հրեշտակներ ընդունեցին զգիտնայով : 3 - Միտքերնիդ ըլլան կապուածները, որպէս թէ անոնց հետ դուք կապուած էք . և չարչարուածները որպէս թէ դուք այլ մարմին ունեցող էք : 4 - Ամուսնութիւնը յարողովն պատուական է, ու անկողինը անարատ է . բայց պոռնիկները ու շնացողները Աստուած պիտի դատէ : 5 - Բարեբերնիդ արծաթատէր չլլայ, բաւական սեպեցէք որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ . վասն զի ինք զրուցեց թէ Բնաւ քեզ պիտի չլծուի, ու Բնաւ քեզ երես պիտի չզգեմ : 6 - Այնպէս որ համարանկ ըլլանք բերու, Տէրը իմ օգնականն է, ու ես պիտի չվախնամ . մարդը ինձի ինչ պիտի ընէ : 7 - Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ Իբե՞ն հաւատքին նմանող եղէք : 8 - Յիսուս Քրիստոս խոսեց և երէկ ու այսօր և յաւիտեան : 9 - Կերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի տարուեք իրար, բունդի աղէկ է որ պիտու շնորհքով հաստատուի՝ ոչ ոչ թէ կերակուրներով . որոնց մով օգուտ մը չունեցան անոնք որ այնպէս գողցին : 10 - Սեղան մը ունինք

մենք, ուրկէ իշխանութիւն չունին ուսուցում անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն : 11 - Բանզի ո՞ր անասուններուն արիւնը որ սուր տեղը կը տաքուի մեզի համար քահանայապետ ձեռքով, անոնց մարմինները բանակէն դուրս կ'այլուին : 12 - Աւստի Յիսուս այլ, իր արիւնով ժողովուրդը սրբելու համար, դռնէն դուրս չարչարուեցաւ : 13 - Ուրեմն Իէէ+ իրեն ելլենք յանկէն դուրս, մեր վրայ տանելով անոր նախատինքը : 14 - Վասն զի մենք հոս մայրուն քաղաք չունինք, հայտարարութեամբ կը փնտռենք : 15 - Աւստի անոր ձեռքով ամէն ասոնք Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք, այսինքն Քրիստոսներուն պատուը, որոնք իր անունը կը գաւառեն : 16 - Իսկ բարեբարութիւնը ու խորտեւելեալ հաղորդակցութիւնը մի մտնաք, վասն զի Աստուած այնպիսի պատարագներու կը հաւանի : 17 - Ձեր առաջնորդներուն մտիկ բրէք ու անոնց հնազանդ կեցէք, վասն զի անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան . որպէս զի ինքուսթիւնով ընեն այն գործը, և ոչ թէ հառաչելով, վասն զի այն ձեզի օտակար չէ : 18 - Մեզի համար աղօթք բրէք, վասն զի մենք համոզուած ենք թէ աղէկ խղճմունք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուղեկ աղէկ վարմունք ունենալ : 19 - Եւ մասնաւոր կ'աղաչեմ որ զայս ընէք, որպէս զի աւելի շուտով ձեզի դառնամ :

20 - Եւ խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը, որ յաւիտեանկան ուխտին աւրելնով ոչխարներուն մեծ Հովիւն է, 21 - Զեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջ իր առջև հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որու փառք յաւիտեան յաւիտեանիցի Ամէն :

22 - Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, այս յորդորական խօսքին համբերել, վասն զի համապատարագ բրեցի ձեզի : 23 - Գիտցէք որ Քրիստոսը Տիմոթէոս արձակուած է, որու հետ, եթէ շուտով գայ, պիտի տեսնեմ ձեզ : 24 - Բարե բրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն . ձեզի բարե կ'ընեն անոնք որ Իտալիայէ են : Ետքսէք ձեր ամէնուն հետ ըլլայ : Ամէն :

ՅԱԿՈՒԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յակոբոս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, աստուերկու ցեղերուդ, որ աշխարհում ցրուած էք, ողջջն: 2 - Եղբայրներ, բոլորովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբ կերպ կերպ փորձանքներու մէջ կ'իջնաք, 3-Գիտնալով որ ձեր հաւատարմին փորձառութիւնը համբերութիւն կը գործէ: 4 - Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ, որպէս զի կատարեալ ու ամբողջ բլլաք, ու բանի մը պահպանութիւն չունենաք:

5 - Ապա եթէ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ պակաս ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծոյ, որ ամենաւն առատագէտ կու տայ ու շնորհակտեր, և անոր պիտի տրուի: 6-Միայն թէ հաւատարմ թող խնդրէ ու չերկմտի, վասն զի ան որ երկմտու է, ծովուն հողմակոծեալ ու աստանեալ աղիքներուն նման է: 7 - Այն մարդը թող չկործէ որ Տէրոյմէ բան մը պիտի առնէ: 8 - Երկմտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ:

9 - Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ թող պարծենայ, 10 - Եւ ան որ հարուստ է, իր խոնարհութեանը վրայ, վասն զի անկիս խոտի ծաղկին պէս պիտի անցնի: 11 - Քանզի արեւ տասնիկ տարութիւնով մը կը ծաղի ու կը ցամաքեցնէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թափի, ու անոր երեւութիւն գեղեցկութիւնն ալ կը կորուսի: նոյնպէս ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի:

12 - Երանելի է այն մարդը որ փորձութեան կը համբերէ, վասն զի եթէ փորձուելով ընտիր գտնուի, կենաց պատիք պիտի առնէ, զոր Տէրը զինք սիրողներուն խոստացաւ: 13 - Զբլլայ որ մէկը, որ փորձութեան մէջ է, բռն թէ Աստուծոյ կը փորձուիմ: վասն զի Աստուած չար բաներով չփորձուի, ոչ ալ ինք մէկը կը փորձէ: 14-Ասկայն

ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խորուած: 15 - Անկէ ետե ցանկութիւնը յղանալով՝ մեղք կը ծնանի, և մեղքը որ կատարուի մահ կը ծնանի: 16 - Մի խորուիք, իմ սիրելի եղբայրներ: 17 - Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգէ վերէն է, և լուսոյ Հորմէն կ'իջնէ, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն կամ դառնալու չուք մը չկայ: 18 - Ի՞նչ ուզեցողք մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որպէս զի մենք իր ստեղծածներուն երախտը մը բլլամք: 19 - Աստի, իմ սիրելի եղբայրներ, ամէն մարդ թող շուտ ըլլայ լսելու, ու ծանր խօսելու, և ծանր ըրարկանալու: 20 - Վասն զի մարդուն բարեութիւնը Աստուծոյ արգարութիւնը չգործեր:

21 - Աստի ամէն աղտոտութիւնը ու շարութեան առաւելութիւնը մէկգի ձգելով, հեղուցութեամբ ընդունեցէք ձեր մէջ սերմանաւած խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել:

22 - Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և ոչ թէ միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խորելով: 23 - Վասն զի եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կատարող ըլլայ, անկիս նման է մարդու մը՝ որ հոգի չի մէջ աչքերը անկած իր բնական երեսը կը գիտէ: 24 - Վասն զի գիտելով տեսաւ ինքզինք ու անցաւ դնաց, և շուտ մը մուցաւ թէ ինչ պիտի մէկն էր: 25 - Բայց ան որ աղաւտութեան կատարեալ օրէքին աչք անկելով կը նայի, և անոր մէջ կը կենայ, անկիս Խօսք լսող -- մուցող ըլլալով, հապա գործը կատարող, և բանելի պիտի ըլլայ իր կատարելուն մէջ: 26 - Եթէ մէկը զինք կրծնուէր, կը սեպէ ու իր լեզուին սանձ չգնէր, հոգա իր սիրտը կը խորէ, այնպիսիք հոգա իր սիրտը կը խորէ, 27 - Ասկրծնափրութիւնը փուծ է, 27 - Աստուծոյ ու Հօրը քով մարդը ու անա-

*Որ-նչ, ձեզմէ մէկը

բոս կրծնափրութիւնը ոչ ոք է: Արբեբուն ու որբարիներուն տես երթալ իրենց ներքեւեան աստեր, ու անձը անտրատ պահել աշխարհէ:

ԳԼ Բ

Ի՞նչ եղբայրներ, ըլլայ որ աշտուութեամբ բռնէք հաւատքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, փառաց Տէր-ը 2 - Քանզի եթէ ձեր ժողովքին մէջ մարդ մը մտնելու ըլլայ, որ ունենայ սոկի մտտանի և փառաւոր հոնգերձներ, հան աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ աղաոտ հանգերձներով, 3 - Եւ նայիք անոր վրայ որ փառաւոր հանգերձներ ունի, ու բռն թէ Գուն հոս նստէ պատուով: և այն աղքատին բռնք թէ Գուն հոգ աղքի վրայ կայնէ, կամ Եկուր նստէ պատուանդանի քով, 4 - Զեր մէջ խորութիւններ ընող ու շար խորհուրդներու դատաւոր չէք բլլար: չէ՞ որ Աստուած աշխարհի աղքատները ընտրէ, որոնք հաւատքով հարուստ են, ու ժառանգաւոր արքայութեանը զոր զինք սիրողներուն խոստացաւ: 5 - Բայց զուք աղքատները անորքեցէք, հարուստները չե՞ն որ ձեզ կը հարուստարեն, ու ձեզ դատատանարանները կը բաշեն: 7 - Աննք չե՞ն որ կը հայհոյեն այն բարի անունը որ ձեր վրայ կանչուած է: 8 - Արդ եթէ զուք արքունական օրէնքը կը կատարէք զիրքին շնորհ համեմատ, թէ Գուն ընկերդ սիրես բու անձիգ պէս, աղէկ կ'ընէք: 9-Բայց եթէ աշտուութիւն կ'ընէք, մեղք կը գործէք, և օրէնքէն կը յանդիմանուիք օրինազանցներու պէս: 10-Քանզի ով որ բոլոր օրէնքը պահէ, ու մէկ բանի մէջ յանցաւոր ըլլայ, անկիս ամէնուն պարտական կ'ըլլայ: 11 - Վասն զի ան որ ըստ թէ Եւնութիւն մի ընէր, բուտ թէ Մի սպանաններ, ուստի եթէ շնութիւն չընես բայց սպանութիւն ընես, օրինազանց կ'ըլլաս: 12 - Այն պէս խօսեցէք և այնպէս ըրէք որպէս թէ ազատութեան օրէնքով պիտի դատուիք: 13-Վասն զի դատատանը անողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողորմութիւն չընէր, և ողորմութիւնը կը պարծենայ դատատանին զիմոյ:

14-Ինչ ոչ ոք է, եղբայրներ, եթէ

մէկը բռն թէ հաւատք ունի, ու գործ չունենայ, միթէ հաւատքը կրնայ փրկել զանկիս: 15-Եթէ եղբայր մը կամ բայր մը մերկ ըլլայ, կամ օրուան կերակուրին կարօտ, 16-Աւ ձեզմէ մէկը անց բռն, Գոցէք խաղաղութեամբ, տաքցէք ու կշտուէք, և մարմինն պիտի եղած բաները աննց չապ, ինչ օգուտ է: 17 - Այսպէս ալ հաւատքը եթէ երէն հեք գործ չունենայ, բոս ինքեան մեռած է: 18 - Կաւ կրնայ մէկը բռն թէ Գուն հաւատք ունի, եւ ալ գործեր ունիմ: դուն քու հաւատքդ ցուցուր ինձի առանց գործերու, ու ես քեզի ցուցնեմ իմ հաւատքս իմ գործերէս: 19 - Գուն կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է, աղէկ կ'ընես: զեւերն ալ կը հաւատան և կը սարսափին: 20 - Բայց կ'ուզե՞ս գիտնալ դուն, ալ անոր մարդ, որ հաւատքը առանց գործերու մեռած է: 21 - Արրահամ մեր հայրը գործերով չարդարացաւ, երբ իր օրքին Խասհակը սեզանին վրայ հանեց Կ՛ ԸԵԼԱ: 22 - Կը տեսնե՞ս որ հաւատքը անոր գործերուն հետ մէկտեղ գործէ, ու այն գործերով հաւատքը կատարեալ եղաւ: 23 - Եւ զիրքին Խօսք կատարուեցաւ, որ կ'ըսէ, Արրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու այն իրեն արգարութիւն սեպեցաւ: և ինք Աստուծոյ բարեկամ բուեցաւ: 24 - Կը տեսնե՞ք որ մարդ գործերով կ'արդարանայ, ու ոչ թէ միայն հաւատքով: 25 - Եւ այնպէս ալ Աստուած պահելով չէ՞ որ գործերով արդարացաւ, կը լրտեսները ներս առաւ, և ուրիշ ճամբայով արձակեց շնորհ: 26 - Քանզի ինչպէս մարմինը առանց հոգի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործերու մեռած է:

ԳԼ Գ

Եղբայրներ, շատ վարդապետներ մի ըլլաք, զիմոյով որ աւելի մեծ դատատանն պիտի ընդունինք: 2 - Վասն զի ամէն ալ շատ յանցանքներ կ'ընէք, եթէ մէկը խօսքով յանցանք չընէ՝ անկիս կատարեալ մարդ է, որ կարող է բոլոր մարմինն ալ առնէ: 3 - Տես որ ձերքուն բերանք սանձ կը զնէք, որպէս զի աննք մեզի հնազանդին, ու աննց բոլոր մարմինը կը

կառավարենք . 4 - Ահա նաևերն ալ ո՛րչափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հո-
վերէն կը բըշուին , բայց ամենափոքր
զեկով մը կը կառավարուին՝ շեկա-
վարին կամքը ո՛ր կողմը որ ուզէ : 5 -
Այսպէս ալ լեզուն պղտիկ անգամ
մըն է, ու մեծ բաներ կը թօտ . ահա
քիչ մը կրակը ո՛րչափ բան բոցի կու
տայ : 6 - Լեզուն ալ կրակ մըն է, ու
նիրաւութեան տեսիլքը մը . լեզուն
մեր անգամներուն մէջ այնպէս դրուած
է, որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և
բնութեան շրջանը կը բանկցնէ, ու ինք
գեհեանէն կը բանկի : 7 - Բոլոր գա-
զաններուն ու թռչուններուն և սու-
զաններուն ու ծառու մէջ եղածնե-
րուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և նուաճ-
ուած է մարդկային բնութենէն : 8 -
Բայց լեզուն մարդը մէկը չկրնար
նուաճել . անիկա անզորուց չար է, --
մահաբեր թունով լեցուն է : 9 - Անով
կ'օրհնենք զԱստուած ու Հայրը, և ա-
նով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Աս-
տուծոյ նմանութիւնովը ստեղծուած
են : 10 - Միևնոյն բերնէն կ'ելլեն օրհ-
նութիւն ու անէժք . եղբայրներս ,
պէտք չէ որ այս այսպէս ըլլայ : 11 -
Միթէ աղբիւր մը միևնոյն բերնէն ա-
նոյլ ու լեզի կը դրխէ : 12 - Միթէ
կարիլ՞ է , եղբայրներս , որ թղթին
ձիթապատեղ բերէ, կամ որթը՞ թուզ .
նմանապէս կոբէլ չէ որ աղբիւրէ մը
աղի ու անոյշ ջուր ելլէ : 13 - Չեր մէջ
խմտառուն ու խելացի ո՞վ կայ . թող
անիկա բարի վարմունքովը ցուցնէ իր
գործերը իմաստութեան հեղաթիւ-
նով : 14 - Ապա եթէ դառն նախանձ
և հակառակութիւն ունենաք սիրտե-
րուդ մէջ , մի պարծենաք ու ճշմար-
տութիւնը սուտ հանէք : 15 - Այս
իմաստութիւնը վերէն իջած չէ, հապա
երկրաւոր , Հնչար ու գիւտական է :
16 - Քանզի ուր նախանձ ու կռիւ կայ,
հոն է անկարգութիւնը և ամէն չար
բաները : 17 - Հապա վերէն իմաստու-
թիւնը նախ սուրբ է, ետքը խաղա-
բարբ, հեղ , հլու , սղարմութիւնով
ու բարի պատշգոյնով լեցուն, անկարգ-
նառէր ու անկեղծ : 18 - Եւ արգարու-
թեան պատուը խաղաղութիւնով կը
սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղու-
թիւն կ'ընեն :

ԳԼ Գ

Արեկ՞ են պատերազմները, և արեկ՞
կախները ձեր մէջ . չէ՞ որ ձեր ցան-
կութիւններէն որոնք ձեր անգամնե-
րուն մէջ կը պատերազմին : 2 - Կը ցան-
կաք ու չունիք, կը սպաննէք ու կը նա-
խանիք , և չէք կրնար ձեր --դա՞նքն
հասնիլ . կը պատերազմիք ու կը կրու-
ուիք , բայց չունիք , վասն զի չէք
խնդրեր . 3 - Կը խնդրէք ու չէք առնէր,
վասն զի չարաչար կը խնդրէք՝ որպէս
զի ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք :
4 - Ենացողներ, չէ՞ք գիտեր որ այս աշ-
խարհին սերը Աստուծոյ դէմ թշամու-
թիւն է . ուստի ով որ կուզէ աշխարհի
բարեկամ ըլլալ , ինքզինք Աստուծոյ
թշամի կ'ընէ : 5 - Կամ թէ կը կար-
ծէք որ զիբքը պարսօ՞վ տեղ * կրն թէ
Նախանձի կը փափաքի մեր մէջ բնա-
կող հոգին . 6 - Սակայն առէի շնորհք
կու տայ . անոր համար կ'ըսէ , Աս-
տուած ամբարտաւաններուն հակառակ
կը կենայ, բայց խնարհներուն շնորհք
կու տայ : 7 - Աւասի հնազանդեցէք Աս-
տուծոյ . Սաստանցի հակառակ կեցէք,
և անիկա ձեզմէ պիտի փախչի : 8 - Աս-
տուծոյ մտտեցէք, ու անիկա ձեզի պիտի
մտտենայ . սրբեցէք անբերնի, միզա-
ւորներ, և մտքեցէք սիրտերնիդ, երկ-
միտներ : 9 - Տառապանք քաշեցէք ,
սուգ բրէք ու լացէք . ձեր ձիծաղը սու-
զի դառնայ , ու ձեր ուրախութիւնը
սրամութեան : 10 - Տերքը առջև խ-
նարհեցէք, ու ան ձեզ պիտի բարձրա-
ցնէ :

11 - Մէկզմէկ մի բամբասէք , եղ-
բայրներ . ան որ իր եղբայրը կը բամ-
բասէ կամ իր եղբայրը կը գատէ, օ-
րէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը դա-
տէ . ապա եթէ օրէնքը դատես , ալ
դուն օրէնքը կատարող չես , հապա
գատուոր : 12 - Միշն մէկ Օրէնցիք
[ու Գատուոր] կայ, որ կարող է փրկե-
լու և կորսնցնելու . գուն ո՞վ էս որ
ուրիշը կը գատես :

13 - Հիմա մտիկ բրէք դուք որ կ'ը-
սէք, Այսօր կամ՝ վաղը երթանք այս
անուն քաղաքը ու հոն տարի մը կե-
նանք, և առուտուր բնենք ու փաստը-
կինք . 14 - (Ի՞նչք որ վաղը չէք գիտե-
ր

*Կամ, կը թօտի . նախանձի՞ կը փափա-
քի մեր մէջ բնակող Հոգին

15 - Քանզի ի՞նչ է ձեր կեանքը . յի-
շուի շագի մըն է , որ քիչ մը տան
կ'երևնայ ու ետքը կ'աշնչանայ .) անոր
տեղ ըրուե էիք . Եթէ Տերը կամենայ
ու տարիքը, այս կամ այն բանը բնէք :
16 - Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանու-
թիւնովը կը պարծենաք . բոլոր այսպի-
սի պարծանքները չարութիւն են : 17 -
Աւասի ով որ բարին ընէր զիմաց ու
չընէ, այն մեղք է անոր :

ԳԼ Ե

Աղէ հիմա , հարուստներ , լացէք
ու սղարցէք այն թշուառութիւնե-
րուն համար՝ որոնք ձեր վրայ պիտի
գան . 2 - Ձեր հարստութիւնը ապա-
կանած է, ու ձեր հանգրծները՝ ցեցի
կերակուր եղած : 3 - Ձեր ոսկին ու
արծաթը ժանդատած է , և անոնց
ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ ,
ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ կրակի
պէս . վերջին օրերուն համար գունձ
դիպեցիք : 4 - Ահա ձեր արտերը հնձող
բանուորներուն վարձքը զոր ետ պահե-
ցիք՝ կ'աղաղակէ , ու հնձողներուն ըս-
ղաքը գօրութեանց Տերոջը սկանջնե-
րուն հասուս : 5 - Երկրի վրայ փափ-
կութեամբ և հեշտութեամբ տարե-
ցաք սիրտերնիդ անուցիք՝ որպէս թէ
մարթուելու օրուան համար : 6 - Իտ-
տապարտեցիք -- սպաննեցիք արդարը,
որ ձեզի հակառակ չկենար :

7 - Աւասի համբերող եղէք, եղբայր-
ներ, մինչև Տերոջը գալուտար . ահա
երկրագործը կը սպասէ երկրի պատ-
ուական պտուղին՝ անոր համար համ-
բերելով , մինչև առաջին ու վերջին
անձրևը առնէ : 8 - Ի՞նչք ալ համբե-
րութիւն բրէք , սիրտերնիդ հաստատ
բանեցէք . վասն զի Տերոջը գալուտար
մտ է : 9 - Իրարու դէմ մի հառաչէք,
եղբայրներ , որպէս զի չդատապարտ-

ուիք . ահա Գատուորը գրանը բով
կայներ է : 10 - Եղբայրներս , չարա-
բանքներու և համբերութեան օրինակ
առէք մարգարէները , որոնք Տերոջը
անուշովը բուցան : 11 - Ահա համ-
բերողներուն երանի կու տանք . Յորի
համբերութիւնը լուցիկը դուք , և Տե-
րոջը --չք ըբ--ձ փախձանը ստուգ , որ
Տերը բողմուգութ ու սղարմուց է :

12 - Արդ ամէն բանէ առաջ , եղ-
բայրներս, երդուած չընէք, ոչ երկինքի
վրայ, ոչ երկրի վրայ , ոչ ալ ուրիշ
երդուած մը . հապա ձեր այնն այս ըլլայ,
և ոչ՝ ոչ , որ չըլլայ թէ դատապար-
տութեան սակ ինչաք :

13 - Եթէ ձեզմէ մէկը նեղութեան
մէջ է, աղօթք թող ընէ . եթէ մէկը ու-
րախ է, աղոթա թող երգէ : 14 - Եթէ
ձեզմէ մէկը հիւանդ է, եկեղեցին ե-
րեցնիք թող կանչէ , ու անոր վրայ
աղօթք թող ընէ, ու Տերոջը անուշովը
իւղով օժեն զանիկա : 15 - Եւ հառա-
քով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւան-
դը, ու Տերը զանիկա սուք պիտի հանէ .
և եթէ մեղք ալ գործեր է, պիտի ներ-
ուի անոր : 16 - Ձեր յանցանքները
իրարու խտտովանեցէք , ու աղօթք
բրէք իրարու համար, որպէս զի բժըշ-
կուիք . արդարին ջերմեանց աղօթքը
չատ ազգուութիւն ունի : 17 - Եղիս
մեզի պէս կիրքերու ենթակայ մարդ
մըն էր , ու աղօթքը բրաւ որ անձրե
չգայ, և երեք տարի ու վեցամիս երկրի
վրայ անձրև չեկաւ : 18 - Եւ նորէն
աղօթք բրաւ, ու երկինք անձրև տուաւ
և երկիր իր պտուղը բուսցուց :

19 - Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ մէկը
ճշմարտութենէն մնարի, ու մէկը գա-
նիկա գարձի բերէ , 20 - Գիտցած ըլ-
լայ թէ ան որ մեղաւոր իր մարտու-
թեան ճամբայէն կը դարձնէ , հոգի
մը մահուանէ կ'ազատէ, ու մեղքերու
բաղմութիւնը կը ծածկէ :

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱՍՄԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքել, օտարականներուց որ ջրուած էք Պոնտոսի, Գաղատայի, Կարպատիկոսի, Ասիայի ու Բիթլիսիայի մէջ, ընտրուած 2-ձոր Աստուծոյ կանխադատութեանը համեմատ՝ Հոգիին որդուցընելովք, հնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի արիւնին սրկուելուն համար շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ:

3-Օրհնեալ է Աստուած ու ձեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հոգիք, որ իր առատ սորոմութեանը համեմատ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեղսներէն յարութիւն առնելով, 4-Անեղծ ու անարատ և անթաւամ ժառանգութեանը համար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզի, 5-Որ Աստուծոյ զօրութեանովը պահպանուած էք հաւատքով այն փրկութեանը համար՝ որ պատրաստուած է վերջին ժամանակը յայտնուելու: 6-Որով կ'աբխանայք, թէ և Տիմոն, ինչպէս չարքը կը պահանջէ, քիչ մը ատեն արամած էք դանազան փորձութիւններով: 7-Արդէն զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը (որ կորստական սովիէն աւելի պատուական է, թէ և անիկա կրակով կը փորձուի) գանուի զայնութեանով ու պատուով և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը: 8-Չոր դուք չտեսած՝ կը տեսնէք, զոր հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատմելի ու փառաւորեալ խնդրութեանով: 9-Չեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներեւոյզ փրկութիւնը, 10-Որ այն փրկութեանը համար փնտառեցին ու բնեցին մարդարեւները՝ քանզի մարդարեւոցն ձեզի բոլորու շնորհքին համար: 11-Ու կը բնեցին թէ ե'րբ կամ ինչպիսի ատեն կ'իմացնէր իրենց մէջ եղած Քրիստոսի Հոգին, որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի

շարժարուելը, ու անկէ ետե փառաւորուելը: 12-Որոնց յայտնուելու, որոնք ոչ թէ իրենց հոգա մեզի մատակարարեցին այն բաները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքով՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Հոգեւով Սրբով որ երկինքէն զրկուեցաւ: որ այն բաներուն՝ հրեշտակները կը ցանկան անկեղտոյց նայիլ:

13-Ուստի ձեր միաբերուն մէջքը գտնուած արթուն կեցած, կատարելապէս յուսացէք այն ձեր վրայ հասնելու շնորհքին, Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը, 14-Հնազանդութեանը պահուելու պէս, ոչ թէ ձեր աղետութեան ատենին առաջին ցանկութիւններովը վարուելով, 15-Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս դուք ալ սուրբ եղէք Յէր ըրող վարմանքներուն մէջ: 16-Վասն զի գրուած է թէ Սուրբ եղէք, քանզի ես սուրբ եմ: 17-Եւ եթէ Հոյր կը կաշէք զանիկա՝ որ աւանդ աշառութեան կը դատել ամեն մեկուն գործին համեմատ, ուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը վախով անցուցէք: 18-Գիտնալով որ դուք ոչ թէ ապականուած արժանով կամ անկող փրկուեցաք ձեր հոյսերէն աւանդուած ունայն ճամբաներէն:

19-Հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝ որպէս թէ անիկա ու անարատ դառի մը: 20-Որ առաջաքննէ ճանջուած էր աշխարհի սիրտէն առաջ, ու վերջին ատենները յայտնուեցաւ ձեզի համար, 21-Որուն միջոցով Աստուծոյ հաւատացիք, որ զանիկա մեղսներէն յարուց, և անոր փառաւորութիւն տուաւ: որպէս զի ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ: 22-Չեր անձերը մարքելով Հոգիին միջոցաւ ճշմարտութեանը հնազանդելով, եղբայրներու հետ մէջ անկեղծ ըլլալով, սուրբ սրտով մեկզմէկ պինդ սիրեցէք, 23-Նորէն ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականացու սերմէն, հապա անապականացուէն Աստուծոյ

կենդանի ու յաւիտենական խօսքովը: 24-Վասն զի ամէն մարմին խոտի պէս է, և մարդուն ըրող փառաւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկի պէս: խոտը կը չորնայ ու անոր ծաղիկը կը թափթփի: 25-Բայց Տէրոյն խօսքը յաւիտեան կը մնայ, այսինքն է այն խօսքը որ աւետարանով ձեզի քարոզուեցաւ:

ԳԼ Բ

Ուրեմն մէկզի ձգելով ամէն չարութիւնը ու ամէն խարեութիւնը ու կեղծաւորութիւնները, և նախանձր ու ամէն չարախօսութիւնը, 2-Նորածին մանուկներու պէս բանական, ու անխորախ կաթին փափաքեցէք, որպէս զի անով մեծնաք [ինչև փրկութիւնը], 3-Եթէ Տէրոյն քաղցը ըլլալուն համը առիք: 4-Որու մտանալով, այն կենդանի Վէմին, որ թէ-նա Աստուծէն ընտրուած ու պատուական է, 5-Իսկ ոչ կենդանի քարերու պէս շինուի հողէսր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն մը, Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով Աստուծոյ հաճելի հողէսր պատրաստելու մատուցանելու: 6-Որով Տիմոն զիրքին մէջ ալ կայ թէ Ահա Միտին մէջ ընտիր, պատուական անկիւնի վէմ մը կը գնեմ: և ով որ անոր հաւատայ՝ ընաւ պիտի չամհնայ: 7-Ուստի ձեզի հաւատացանդներուց պատուական է ան, բայց անհաւատներուն՝ այն քարը զոր շինողները անորդեցին անիկա անկիւնի գրուելու: 8-Եւ զլըրման վէմ ու զոյթութակութեան քար անոնց որ չհաւատայով խօսքին կը զոյթակոյն, որու սահմանուած ալ էին: 9-Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք, թաղաւորական ընտիր ցեղ մըն էք, սուրբ աղօք, սեպհական ժողովուրդ մը, որպէս զի քարոզէք անոր առաքինութիւնները, որ ձեզ խոտարէն իր քանչիկ լոյսին կանչեց: 10-Որ ատեն մը ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք: որ առաջ ողորմութեան չէիք, բայց հիմա ողորմութեան զառարկանք: 11-Սիրելիներ, կ'աղաչեմ, պանդխտաներու և օտարականներու պէս մէկզի կեցէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որոնք հոգիի դէմ կը պատեւարման: 12-Չեր վարմունքը Տիմոն

նոսներուն մէջ բարի պահելով, որպէս զի ինչ բանով որ ձեզ չարագործներու պէս կը բամբուսեն, ձեր բարի գործերը տեսնելով փառաւորեն զԱստուծաւ պայցելութեան օրը: 13-Ուստի հնազանդ եղէք ամէն մարդկային սահմանադրութեան Տէրոյն համար, թէ՛ թաղաւորին՝ վերնագոյն մեկուն պէս, 14-Թէ՛ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն զրկուածներու պէս, չարագործները պատժելու և բարեգործները գովելու համար: 15-Վասն զի Աստուծոյ կամքը այսպէս է, որ բարեգործ ըլլալով անիկաք մարդոց տղիտութիւնը պապանձեցնէք: 16-Ազատներու պէս ըլլալով, և ոչ թէ Յէր տղատութիւնը չարութեան ծածկոցի մը պէս գործածելով, հոգա Աստուծոյ ծառաներու պէս: 17-Ամէնը պատուեցէք: Կորսոյրութիւնը սիրեցէք: Աստուծէմ վարեցէք: Թաղաւորը պատուեցէք:

18-Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ ըլլան էրէնք տերերուն, ոչ թէ միայն բարեբաններուն ու հեղեբուն, հոգա փառատարաններուն ալ: 19-Քանզի այս շնորհք մըն է, եթէ մէկը առ Աստուծով ունեցած խղճմունքովը անիրաւ տեղ կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ: 20-Վասն զի ինչ զովութիւն կ'ըլլայ չէիք, եթէ մեզք գործելով ձեզմէք ու համբերէք: ապա եթէ բարեք գործելով չարչարուիք ու համբերէք, անիկա Աստուծոյ քով շնորհք մըն է: 21-Քանզի դուք այս բանին համար կանչուեցաք, վասն զի Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, ու ձեզի օրինակ թողոց՝ որպէս զի իր շաւիղներուն հետեւէք: 22-Որ մեզք մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ նեղութիւն մը չգանուեցաւ: 23-Որ կը նախատուէր, և փոխարէնը չէր նախատեր: 24-Որ կը նախատուէր, ու սպառնալով չէր ընէր: հոգա ինքզինք արգարութեանը դատողին կը յանձնէր: 24-Որ մեր մեղքերը իր մարմնովը խառափախելով վրայ վերցուց, որպէս զի մեզք մեղքերէն ազատիւք, ու արգարութեան համար ապրինք: որուն վերքերովը դուք բժշկուեցաք: 25-Վասն զի մարմնաւոր ոչխարներու պէս էիք, բայց հիմա ձեր հոգիներուն ձովիւն ու Տեսուչին դարձաք:

ԳԼ. Գ

Մտնանապէս կենեք ճազանդ ըլլան իրենց սյրերուն, որպէս զի եթէ ամենք խօսքին ճազանդ չըլլան ալ, առանց խօսքի շահուն կենեալն վարձուերովը : 2 - Տեսնելով ձեր երկիւղած պարկիշա վարքը 3 - Որոնց հարգարեւելք ըլլայ գրուն մտքերու զուգարեւելքը և ոսկիներու շարքերով կամ չտեղ ճանդերններ ճազանդով : 4 - Ճազա ցրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով Տեղ ու ճանդարար Տոգիին շարք իւր անոնք, որ Աստուծոյ առջև խրատ պատուական է : 5 - Վասն զի տանքը սուրբ կենեքը, որոնք իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ գրած էին, անձերին սյրայէ կը զարգարեկն՝ իրենց սյրերուն ճազանդ ըլլալով : 6 - Ինչպէս Սուսա ճազանդ էր Աբրահամի, և դանիկա տէր կը կոչէր : որ դուք բարեգործ ըլլալով ու երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զուակները կ'ըլլաք : 7 - Նմանապէս սյրերը խոհեմութիւնով պնդեց Տեա ընակուն, տկար անթիթի պէս պատիւ տալով կենեալն, իրրե կենաց շնորհքին ժառանգակիցներու, որպէս զի ձեր աղօթքներուն արգելք ըլլայ :

8 - Վերջապէս ամէնդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք, կարեկից, եղբայրասէր, սորորմած - * քաղցրարարայ : 9 - Չըլլայ որ շարութեան փոխարէն շարութիւն ճառագանէք, կամ նախարարիք փոխարէն նախասիրք . այլ ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտնալով որ այս բանին ճամբը կանչուեցաք, որպէս զի օրհնութիւն ժառանգէք : 10 - Վասն զի ան որ կ'ուզէ կեանքը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, իր լեզու թող դադարեցնէ շարութեան, ու իր շրթունքները՝ նեղութիւն խօսելէ : 11 - Չարութեանէ ետ բարուի ու բարութիւն ընէ, խաղաղութիւն փնտռէ և անոր ետեան երթալով : 12 - Վասն զի Տերոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր ականջները՝ աննոց աղօթքին . բայց Տերոջը երեք շարագործներուն վրայ է : 13 - Եւ ո՞վ ձեզի շարք մը պիտի ըստցնէ՝ եթէ դուք բարիին Տեսնող ըլլաք : 14 - Բայց եթէ արդարութեան ճամբը շարչարուիք ալ՝ երանելի էք . և աննոց

աճէն մի վախնաք ու մի շփոթեք : 15 - Ճազա Տէր Աստուծոյ սիրտերնուդ մէջ սուրբ պահեցէք . և միշտ պատրաստ եղէք Տեղութեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու առ մէնուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը ճազանդեն : 16 - Եւ բարի խղճմտութեամբ ունենաք, որպէս զի ինչ լանով որ ձեզ կը բամբասեն իրրե շարագործներ, ամբթով ման անոնք որ Քրիստոսով եղած ձեր լարի վարձուերը կը պախարակեն : 17 - Վասն զի առեկի աղէկ է բարեգործութիւն ընելով շարչարուիլ, եթէ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ շարագործութիւն ընելով : 18 - Վասն զի Քրիստոս ալ մեղքի ճամբը մէկ անգամ շարչարուեցաւ, Արդարը անարդարներուն վրայ, որպէս զի մեզ Աստուծոյ մտեցնէ . որ թեպէտ մեռաւ մարտիրոսով, բայց կենդանի եղաւ Տոգիով : 19 - Որով բանտի մէջ եղած Տոգիներուն ալ գնաց ու բարեցեց : 20 - Որոնք ատեն մը սարսափուէին, երբ Աստուծոյ երկայնատեղութիւնը կը ճամբիէրը՝ անոնք նոյն օրերը՝ երբ տապանը կը շինուէր, որուն մէջ քիչ անձեր, այսինքն ուր Տոգի, ջուրէն տարեցան : 21 - Որ մեզ ալ այն օրինակին պէս միտութիւնը ճիմն կ'ապրեցնէ, (ոչ թէ մարմինին աղաք մէկը ձեզ կը ճազա բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Աստուծոյ) Յիսուս Քրիստոսի յարութիւնովը : 22 - Որ երկիւղը զատած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, Տրեշտակներուն ու իշխանութիւններուն և զօրութիւններուն իրեն ճազանդելովը :

ԳԼ. Գ

Ուստի որովհետեւ Քրիստոս մեզի ճամբը շարչարուեցաւ մարմնով, դուք ալ նոյն միտքով զինտարեցէք : Վասն զի ան որ մարմնով շարչարուեցաւ, մեղքէն դազարած է : 2 - Որպէս զի ալ ոչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ ճազա Աստուծոյ կամքին պէս տարբեր մարմինի մէջ մնացած ատեն : 3 - Վասն զի Տերքէ մեզի կեանքի անցեալ ժամանակը, որուն մէջ Տեսնանալներուն կամքը կատարեցինք, ու զի Տեսնանալով, ցանկութիւններով, գիմեմարութիւններով, անառ-

* Ուստի, խոնարհ

թող Աստուծոյ փառք սայ : 17 - Քանզի ժամանակ է որ զատաստանք Աստուծոյ տունէն սերի . և եթէ առաջ մեզմէ էւ հիւ, ճազա աննոց վերջը ինչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Աստուծոյ աւետարանին չեն ճազանդերը : 18 - Եւ եթէ արդարը զժամարու կը փրկուի, հոգումարիչը ու մեղաւորը մըր պիտի գտնուին : 19 - Աւստի աննոց որ Աստուծոյ կամքին ճամբնու կը շարչարուին, բարեք գործելով իրենց Տոգիները թող անո յանձնեն, իրրե ճառատարիմ Ստեղծողին :

ԳԼ. Ե

Չեր մէջ եղող երեցներուն կ'աղաչեմ, է- ու աննոց պէս երեց ըլլալով, ու Քրիստոսի շարչարանքներուն վկայ, և յայանուելու ճանդերնեալ փառքին մտանակից : 2 - Աստուծոյ ճամբ որ ձեր մէջ է՝ արձեցեցէ, վերակացու ըլլալով ոչ թէ տկամայ՝ ճազա կամու, ոչ թէ անարգ շահանդութեամբ : ճազա յօժարութեամբ, 3 - Ոչ թէ զի ճանդներուն վրայ տիրելով ճազա Տոգին օրինակ ըլլալով : 4 - Եւ Տոգուապետին երեցած ատենք փառաց անթաւամ պսակը պիտի ընդունէք :

5 - Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, ճազանդ եղէք ձերերուն . և ամէնդ իրարու ճազանդ ըլլալով խոնարհութիւն ճազէք : Վասն զի Աստուծոյ ամբարտաւաններուն ճակատակ կը կենայ, բայց խոնարհներուն շնորհք կու սայ : 6 - Ուրեմն Աստուծոյ Տոգը ձեռքին տակ խոնարհեցէք, որպէս զի ձեզ ժամանակին բարձրացնէ : 7 - Չեր ամէն Տոգը անոր ձգեցէք, վասն զի առեկա ձեզի ճամբը կը Տոգայ :

8 - Արթուակի եղէք, Տոգեցէք, վասն զի ձեր ճակատակորդը, Աստուծոյ, մեկնող առեւծի պէս կը պարտի, ու կը փնտռէ թէ ո՞վ կ'ըլլէ : 9 - Որով գեմ կեցէք Տուտարով ճառատուած, գիտնալով որ ձեր եղբայրներն ու աշխարհի մէջ նոյն շարչարանքները կը կրեն :

10 - Եւ բոլոր շնորհաց Աստուծոյ, որ մեզ իր յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով, քիչ մը ատեն ներութիւն կրեմեկ ետքը, ինք ձեզ կատարեալ ընէ, Տաս-

կութիւններով, արեցութիւններով ու անօրէն կուսպաշտութիւններով վարուեցանք : 4 - Ու այս րանին կը զարմանան որ դուք նոյն շափազանց անառակութեան մէջ անոնց ճեա չէք վազել, ու ճայչայութիւն կ'ընեն : 5 - Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատել կենդանիները ու մեռելիները : 6 - Քանզի տար ճամբը մեռելներուն ալ աւետարանը քարոզուեցաւ, որպէս զի դատուին մարդոց կողմանէ մարմնով, ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ Տոգիով :

7 - Սակայն ամէն լանի վախճանը մտեցէր է . ռուսի զգաստ եղէք ու աղօթքի մէջ արթուն կեցէք : 8 - Եւ ամէն լանէ առաջ իրարու Տեա օրտանց սեր ունեցէք : Վասն զի սերը մեղքերու բարձրութիւնը կը ծածկէ : 9 - Իրարու Տիրապրութիւնը ցուցուցէք առանց տրտանջ ընելու : 10 - Ամէն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ առաւ, զանկիս իրարու մատակարարեցէք Աստուծոյ զանազան շնորհաց բարի անտեսներուն պէս : 11 - Եթէ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատգամներուն պէս խոսէ . եթէ մէկը մատակարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրութեանէն խոսէ, որպէս զի ամէն լանի մէջ Աստուծոյ փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով . որով փառք և զօրութիւն յաւիտենա յաւիտենից : Ամէն :

12 - Սիրելիներ, օտար բան մի սեպէք այն նեղութեան բարեքը, որ ձեզ փորձելու ճամբը կ'ըլլայ, որպէս թէ օտար բան մը ձեզի ճանդիպած է : 13 - Ճազա ուրտի եղէք՝ բանի որ Քրիստոսի շարչարանքներուն Տոգորդ եղած էք, որպէս զի անոր փառքին յայանուելու ատենն ալ ցնծութեամբ ուրտիանաք : 14 - Եթէ Քրիստոսի անունը ճամբը նախատուէք, երանելի էք : Վասն զի փառաց [և զօրութեան] և Աստուծոյ Տոգին ձեր վրայ ճանդան է . * արդարեւ աննոց կողմանէ կը ճայչայուի անկիս, բայց ձեր կողմանէ կը փառաւորուի : 15 - Չըլլայ որ ձեզ մէկը շարչարուի իրրե մարդասպան, կամ դող, կամ շարագործ, կամ իրրե ուրիշին լանին խառնուող : 16 - Բայց եթէ շարչարուի իրրե Քրիստոսի կողմէ թող չամչնայ, ճազա սյս մտաին

* Ուստի, շարչար

ատուէ, զօրացնէ ու Տիմէ: 11 - Իրեն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

12 - Սիրուանոս հաւատարիմ եղբոր ձեռքով , (Ինչպէս ես կը կարծեմ ,) համառօտ մը ձեզի գրեցի, յորդորելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարտ շնորհքը, որուն մէջ հաստատ

կեցեր էք: 13 - Բարև կ'ընէ ձեզի Բարեկնի մէջ եղած Էփեզեցի որ յեղէ Տեա ընտրուած է, ու իմ որդիս Մարկոս ալ: 14 - Բարև տուէք իրորա սիրոյ համարումով: Խաղաղութիւն ձեր ամէնուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԿ ԸՆԴՀԱՆՐԱՍԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Եման Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և առաքելալ, յեղի՝ որ ձեզի հետ նոյն պատուական հաւատքին հասար մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի արգարութիւնովը: 2 - Ենորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելնոյ Աստուծոյ ու մեր Տէրօք Յիսուսի գրտութիւնովը:

3 - Ինչպէս իր ատուածային զօրութիւնը կենաց և ատուած պաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները ձեզի առաւ անոր գրտութիւնովը՝ որ մեզ փառքով ու առաքելութիւնով հրաւրեց: 4 - Որոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստումներ արուած են ձեզի, որպէս զի ասոնցմով ատուածային բնութեանը հազարք բլլաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութեան յառաջ եկած ազականութեան փախչելով: 5 - Եւ այս բանին համար բոլոր ջանքերնից գրած՝ ձեր հաւատարմ վրայ առաքելութիւն աւելցուցէք, ու առաքելութեան վրայ գրտութիւն, 6 - Եւ գրտութեան վրայ փաշկաղաթիւն, ու փաշկաղաթիւն վրայ համբերութիւն, և համբերութեան վրայ ատուած պաշտութիւն, 7 - Առ ատուած պաշտութեան վրայ եղբայրսիրութիւն, ու եղբայրսիրութեան վրայ սէր: 8 - Վասն զի բանի որ այս բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ'աճին, պարտապ ու անպտուղ չեն ընէր յեւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալուն մէջ:

9 - Բայց որուն քով որ այս բաները չկան, անիկա կոչը է ու կարծատես, որ մտքեր է իր առաջուան մեղքերէն մաքրուիլը: 10 - Ասոր համար, եղբայրներ, աւելի ջանք բրէք որ ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք, վասն զի զայս ընելով՝ բնաւ պիտի չվերպիք: 11 - Բանցի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտեական թագաւորութիւնը մտնել:

12 - Առտի իս միշտ այս բաները միտքերնից ձգելու վրայով զանցառ պիտի չբլլամ, թէեւ գիտէք և հաստատուած էք ներկայ ճշմարտութեանը վրայ: 13 - Եւ իրաւունք կը սեպեմ, թէ քանի որ այս *մարմինն մէջ եմ, միտքերնից ձգելով ձեզ արթնցնեմ: 14 - Բանցի զիտեմ որ ես չուամով այս իմ մարմին պիտի մեղքանամ, ինչպէս ձեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը յայտնեց ինձի: 15 - Առտի պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ կելլէս ետքն ալ միշտ կաւրոյ բլլաք այս բաները յիշել: 16 - Վասն զի ոչ թէ մենք վարպետութեամբ շնորհուած առապելներու ետեւէ կրթարով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գարուար ձեզի ցուցանցին, հապա անոր մեծափառութեանը տեղանքով բլլալով: 17 - Վասն զի ինք Հօր Աստուծմ փառք ու պատիւ տաւ, այն մեծ վկայելութեան փառքէն այնպիսի ձայն մը գալով: թէ

*Ուստի, զրանին

Ատիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ: 18 - Եւ այս երկինքէն եկած ձայնը մենք լսեցինք, որու հետ էինք սուրբ լեռանը վրայ: 19 - Եւ մարգարեական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի հաստատուն է. ու աղէկ կ'ընէք՝ եթէ անոր մտադրութիւն ընէք, որպէս թէ մութ տեղը լոյս տաւող ճրագի մը, մինչև ցորեկը լուսնոյ ու արուսեակը սիրտերնուզ մէջ ծագի: 20 - Բայց առաջ զայս գիտնաք, որ գրոց ամէն մարգարեութիւն իր յատուկ մեկնութիւնը չունի: 21 - Վասն զի մարգարեութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չարուեցաւ, հապա Աստուծոյ սուրբ մարգիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան:

ԳԼ. Բ

Բայց սուս մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ ալ սուս վարդապետներ պիտի բլլան, որոնք գաղաւկ պիտի մտցնեն կորուսիչ Տերձուածողութիւններ, ու զիրենք ծախու առնող Տէրը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արագահաս կորուստ: 2 - Եւ չատերը աննոց՝ կորստական ընթացքներուն՝ ետեւէ պիտի երթան, որոնց համար ճշմարտութեան ծամբան պիտի հայհոյուի: 3 - Եւ ազահասութիւնով խորամտնկութեամբ հնարուած խօսքերով ձեզ վաճառաշահութեան պիտի գործածին: որոնց դատապարտութիւնը շատնցմէ դարձու ըլլաւ չուշանար, ու աննոց կորուստ չբարտար:

4 - Վասն զի եթէ Աստուած մեզք գործող հրեշտակներուն չենայեց, հապա իսուարի կայերով խորատորք ձգած՝ դատատանի պահել տուաւ: 5 - Առաւջուան աշխարհին ալ չենայեց. միայն թէ՛ Նոյ ու թերորդ անշ, արդարութեան քարտիչը, պահեց, երբ ջրհեղեղը ամբարշտներուն աշխարհին վրայ բերաւ, 6 - Եւ Սոգոմի ու Գոմոնի քաղաքները մեծի դարձրելով -- կործանելով՝ դատապարտեց, եւսքը ամբարշտութիւն ընելու մարդոց օրինակ ընելով զանոնք: 7 - Եւ այդատեց արդար Ղովոր, որ անօրէններուն անառակ վարմունքէն ձանձ

րացեր էր: 8 - (Վասն զի այն արդարեւ աննոց մէջ կենալով՝ աշխարհ տեսնելով ու ահանջով լսելով, օրէ օր էր արդար հոգին կը առնէր անոնքն վարմունքովը): 9 - Տէրը զիտէրուսեպաշտները փորձութեանէ ազատելու և անիրաւները ամբձանքի համար դատատանի օրուան պահել:

10 - Մանաւանդ աննք որ պղծալից ցանկութեամբ մայմինի ետեւէ կ'երթան, և ետեւէ ինքնահաւան ու յանգուցն են, չեն վախնար փառաւորներուն դէմ հայհոյել: 11 - Երբ հրեշտակները, որ անշի շատ մեծ են զօրութեանով ու կարողութեանով, Տէրու առջև հայհոյութեամբ դատապարտութիւն չեն բերեր աննոց վրայ: 12 - Բայց ամեն անբան անասուններու պէս, (որ բնականաբար որսի ու ապականութեան համար եղած են), չգիտցած բաներուն դէմ կը հայհոյեն, և իրենց ապականութեանով պիտի ապականին, 13 - Անիրաւութեան վարձքը բնագունելով, որ ցորեկուան մէջ եղած զեղաւթիւնը զուարճութիւն կը սեպեն. արաս ու բերձ են, իրենց խաբարութիւններովը զուարճանալով՝ երբ ձեզի հետ կերուխումի կը նստին: 14 - Եւսութեամբ լեցուն աշքեր ունին, որ պղքէ չեն գաղտնիք անհաստատ հոգիները կը խաբարեն. ազահասութեան սոխարած սիրտերունին. անիծեալ զաւակներ են: 15 - Երասիկ ծամբան ձգելով մնորեցան իւղիւրեան Բաղասամի ծամբան հետեւելով, որ անիրաւութեան վարձք սիրեց: 16 - Բայց իր անօրէնութեան յանգիմանութիւնը խօսելով՝ մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց: 17 - Առնք ջուր չունեցող տղաբներ են, ու փոթորիկէ բշուած մեղքը, որոնց համար թանկ խաւարը պահուած է յաւիտեան: 18 - Բանցի ունայնութեան հպարտ խօսքեր ընելով՝ զիճուութիւններով, մարմնի ցանկութիւններով կը խաբեն զաննք որ բէշ մը առած փախել էին աննոցմէ՝ որ մարտութեան մէջ կը պարտին: 19 - Աննոց ապականութեան կը խոստանան, և իրենք ապականութեան ծառանք են: Վասն զի ինչ բանէ որ մէկը յարթուի, անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ: 20 - Վասն զի եթէ Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսը

*Ուստի, անասակութիւններուն

գիտութիւնովը աշխարհի պղծութիւններէն հրաժարելէ ետեւ՝ դարձեալ այն բաներէն լռնուած յաղթունն, անոնց վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ : 21 - Այսն զի աղէկ էր անոնց՝ որ քաղաքաբազմութեան ճամբուն ճանչցած չըլլային, քան թէ ճանչնալով ետ դառնային այն սուրբ պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ : 22 - Սակայն անոնց հանդիպեցաւ այն ճշմարիտ առաւելին բանը, թէ նուրը նորէն իր փոխածին կը դառնայ, ու լուսացուած խորը յեղի մէջ թապալտեցուաւ :

ԳԼ Գ

Սիրելիներ, այս երկրորդ թուղթը հիմն ձեզի կը գրեմ, որոնցմով ձեր անկեղծ միաբը կ'արթնցնեմ՝ յիշելու : 2 - Որպէս զի սուրբ մարգարէներէն առաջուրէն գրուցուած խօսքերը, և մեր այսօրին Տէրոջը ու Փրկչին առաքեալներուն, պատուէրները միաբերինդ բերեք : 3 - Բայց առաջ զայս գիտնաք, որ վերջին օրերը ծաղր բնողներ պիտի գան, որոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ պիտի քայլեն, 4 - Եւ պիտի բռնեն, Ռւր է անոր գալուն խոտմունքը, վասն զի քանի որ հայրերը բնացան, ամէն բան այնպէս կայ կը մնայ արարածներուն սկիզբէն հետէ : 5 - Բանդի անոնք (որոնց ուղածը այս է) այն բանը մտցեր են, թէ երկինք առաջուրէն եղաւ, ու երկիր ջուրերէն և ջուրերով հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը : 6 - Որով հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականուած կորուսեցաւ : 7 - Եւ հիմնուան երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաստանին ու ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը կրակի համար պահուած : 8 - Եւ այս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ, սիրելիներ, որ Տէրոջը քով մէկ օրը հազար տարուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս : 9 - Տէրը չուշացներ էր

խոտմունքը, ինչպէս ոմանք ուշացուցած կը սեպեն, հապա մեզի երկրայնամիտ կ'ըլլայ : Վասն զի չուզէր որ մէկը կորուսէ, հապա որ ամէնը ապաշխարանքի գան : 10 - Սակայն Տէրոջը օրը՝ գողի պէս պիտի գայ, որ ասն էրկինք սաստիկ շառաչելով պիտի անցնի, ու տարեբերելը բռնկած պիտի լուծուին, երկիր ալ, ու ինչ գործեր որ անոր մէջ կը գտնուին, պիտի այրուին : 11 - Աւստի որովհետև այս ամէն բաները պիտի լուծուին, ձեզի ինչպիսի մարդիկ ըլլալ կը վայելէ սուրբ վարժուելով ու բարեպաշտութեամբ, սպասելով : 12 - Ու որտորաւով Աստուծոյ օրուանը գալուն, որուն մէջ երկինք կրակով այրուած պիտի լուծուի, ու տարեբերելը բռնկած պիտի հայլին : 13 - Սակայն իր խոտմունքին համեմատ, նոր երկինքի ու նոր երկրի մը կը սպասենք, որոնց մէջ արգարթութիւն կը բնակի :

14 - Աւստի, սիրելիներ, ասոնց սպասելով ջանացեք, որ ան ձեզ տնրիծ ու անարատ գանէ խաղաղութիւնով : 15 - Եւ մեր Տէրոջը երկրայնամուծիւնը փրկութիւն սեպեցեք : Ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը Պոզոս ալ իրեն տրուած խմատութիւնովը գրեց ձեզի : 16 - Ինչպէս ամէն թուղթերուն մէջ ալ այս բաներուն վրայով կը խօսի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց Խօսեք կը գանուին, զորոնք տգէտներն ու անհուշաները ծուռ կողմը կը դարձնեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն ալ՝ իրենց անձին կորուստին համար : 17 - Աւրեմի դուք, սիրելիներ, առաջուրէն գիտնայով զոչոյշ եղեք, որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէութեան լռնուած ձեր հաստատութեան իյնաք : 18 - Հապա աճեցեք մեր Տէր ու Փրկչի Յիսուս Գրիստոսի շնորհքովը ու գիտութիւնովը. անոր փառք հիմն ալ ու մինչև յուրիշանական օրն ալ : Ամէն :

*ՈՒՄԻՆ, գիշերուն գողի

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Սկսեցաք Բանին վրայով որ սկիզբէն էր, որու համար լեցնեք, զոր մեր աշխարհը տեսանք, որու նայեցանք ու մեր ձեռքերը շօշափեցին : 2 - (Եւ կեանքը յայտնուեցաւ, ու տեսանք և կը վիպեցինք ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտենական կեանքը, որ Հօրը քով էր ու մեզի յայտնուեցաւ :) 3 - Զայն որ տեսանք ու լեցնեք, ձեզի կը պատմենք, որպէս զի դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք : Եւ մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Գրիստոսի հետ : 4 - Եւ այս բաները կը գրենք ձեզի, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ : 5 - Եւ տախիւ է այն պատգամը զոր իրմ լեցնեք ու ձեզի կը պատմենք, թէ Աստուած լոյս է, ու անոր մէջ բնու խաւար չկայ : 6 - Եթէ բռնեք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունենաք, ու խաւարի մէջ պտտուիք, սուտ կը զրուցենք և ճշմարտութիւնը չենք բնոր : 7 - Ապա եթէ լոյսի մէջ քայլեալ : 9 - Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մէջ է, ու ինչպէս անկիա լոյսի մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Գրիստոսի արիւնք մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ : 8 - Եթէ բռնեք թէ Մեզի մեղք մը չունենաք, ինչպիսիքնիս կ'սպասենք, ու մեր մէջ ճշմարտութիւն չկայ : 9 - Եթէ խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քայլէ, ու չգիտեր թէ ո՞ր կ'երթայ, վասն զի խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է : 10 - Եթէ բռնեք թէ Մեզի մը չգործեցինք, սուտը լոյսի կ'ընենք զանկիա, ու անոր խօսքը մեր մէջ չէ :

տոս արգարքը : 2 - Եւ անկիա մեր մեղքերուն քաւութիւն է, և ոչ թէ միայն մերկաներուն, հապա բոլոր աշխարհի ալ :

3 - Ու ասով գիտենք թէ զանկիա ճանչցանք, եթէ անոր պատուիրանքները պահենք : 4 - Ան որ կ'ըսէ թէ Ես զանկիա ճանչցայ, ու անոր պատուիրանքները չպահէր, ստախոս է, ու անոր մէջ ճշմարտութիւն չկայ : 5 - Բայց ան որ անոր խօսքը կը պահէ, և իրաւքնէ իր մէջ կատարեալ է Աստուծոյ սէրը. ասով կը ճանչնանք թէ անոր մէջ ենք : 6 - Ան որ կ'ըսէ թէ աւանոր մէջ կը բնակի, այնպէս պէտք է քայլէ՝ ինչպէս անկիա քայլեց :

7 - Եղբայրներ, ոչ թէ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, հապա այն հին պատուիրանքը զոր սկիզբէն է վեր ունեցէք, ու հին պատուիրանքը այն խօսքն է, զոր դուք սկիզբէն լեցնեք : 8 - Կարձեալ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջ ու ձեր մէջ : վասն զի խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կ'երեւայ : 9 - Ան որ կ'ըսէ թէ լոյսի մէջ է, ու իր եղբայրը կ'ատէ, անկիա տակուին խաւարի մէջ է : 10 - Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, լոյսի մէջ կը բնակի, ու իր մէջ գայթակղութիւն չկայ : 11 - Բայց ան որ իր եղբայրը կ'ատէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քայլէ, ու չգիտեր թէ ո՞ր կ'երթայ, վասն զի խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է : 12 - Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, վասն զի ձեր մեղքերը թողուած են անոր անուան համար : 13 - Կը գրեմ ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանկիա որ սկիզբէն է : Կը գրեմ ձեզի, երեստարդներ, վասն զի դուք չարին յաղթեցիք : 14 - Կը գրեմ ձեզի, տղաքներ, վասն զի դուք ճանչցաք Հայրը Գրեցի ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանկիա որ սկիզբէն է :

ԳԼ Բ

Ի՞նչ որդեակներս, այս բաները ձեզի կը գրեմ, որպէս զի մեզք չգործեք : Եւ եթէ մէկը մեզք գործելու ըլլայ, Հօրը քով բարեխոս սուրբ Յիսուս Գրիստոսի

*ՈՒՄԻՆ, Սիրելիներ

առջև վկայեցին քու սիրոյդ վրայով . որ եթէ աստուածաճառքը կերպով զանոնք ճամբայ դնես , աղէկ պիտի մնես : 7 - Վասն զի Աստուծոյ անուանը համար երան , ու ճիշտանուններն բան մը չեն առնել : 8 - Առտի մեք պարտաւոր ենք այնպիսիները ընդունիլ , որպէս զի ճշմարտութեանը գործակից ըլլալ :

9 - Եկեղեցիին գրեցի . բայց Դիտրեփուս , որ անոնց մէջ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , մեզ չընդունիր : 10 - Ասոր համար եթէ գտն , անոր ըրած գործերը պիտի յիշեմ , որ մեզի գէժ շաղափրակելով չարատեսութիւն կ'ընէ . և ստով ալ գոհ չեղած՝ ինք չընդունիր եղբայրները , ու անոնք որ կ'ուզեն ընդունիլ՝ կ'արդիւնէ , ու եկեղեցիին ալ

կը հանէ : 11 - Սիրելի , չարին նմանող մի ըլլար , հապարտարիւն . ան որ բարեք կը գործէ , Աստուծոյ մէջ . բայց ան որ չարեք կը գործէ , անկիս զԱստուծոյ տեսած չէ : 12 - Ինքնաբերական համար ամենն ալ կը վկայեն , բուն իսկ ճշմարտութիւնն ալ . մեք ալ կը վկայենք , և գուցէ գիտէք որ մեր վկայութիւնը ճշմարտ է :

13 - Շատ բան ունէի գրելու , բայց չեմ ուզեր մշտնով ու գրելով քեզի գրել : 14 - Սոկրատէս յոյս ունիմ՝ մտաւոր քեզ տեսնել , ու բերան առ բերան պիտի խօսիմք : 15 - Ինչպէս որ ինքն քեզի . բարեկամները բեղի բարե կ'ընեն . բարե բըէ մէջ բարեկամներուն ամէն մէկուն անուամբ :

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Յուգոսլաւիայի Գրեգորիոս ծառայող Գրեգորիոս եղբայրը , ձեզի որ Հայր Աստուծոյ սիրտում էք , և Յիսուս Քրիստոս պահուած ու կանչուած . 2 - Ազգայնութիւն ու խաղաղութիւն և սեր ձեր վրայ շատնայ :

3 - Սիրելիներ , բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը համար , ե՞մ անչի հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու յորդորել որ միջոց այն հաւատքին համար որ անգամ մը սուրբերուն ասանդուեցաւ :

4 - Բանգի մէկ քանի մարդիկ գաղտուկ մտան , որ առաջուրնէ այս դատաւարտութեանը համար որոշուած էին , ամբարիշտներ , որոնք մեր Աստուծոյ շնորհքը անասակութեան դարձուցին , և միմիայն Իշխանը ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը սուրբացան : 5 - Արդ կ'ուզեմ միտքերնիդ բերել , թէ ետեւորեմ գիտէք ստիպալ , թէ Տէրը որ ժողովուրդը եզրկատար երկրէն ազա-

տեց , ետք չհաւատացողներ կորսնցուց : 6 - Իւ պէն Տրեշտակները , որոնք իրենց իշխանութիւնը չպահեցին , հասարակութեանը բնակութիւնը ձգեցին , մշտնջենաւոր կապիւրով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան դատաստանին : 7 - Ինչպէս Սոգոմ ու Գամար և անոնց բուրբալը եղած քաղաքները , որոնք ասանց նման պրանկեցան ընկերներուն մարմինն հասնելու երթալով , մեր առջև օրինակ կիցի են յախանական կրակին դատաւարտութիւնը ընդունելով : 8 - Նմանապէս այս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն , տերութիւնը կ'անարգեն , փոռաւորներուն գէժ կը հայհայեն : 9 - Բայց Միքայէլ Տրեշտակապետ երբ Աստուծոյ գէժ գնելով Մովսէսի մարմինն համար կը վիճէր , չհամարձակեցաւ հայհայտութեան դատաւարտութիւնը բերել անոր վրայ , հապարտաւ , Տէրը յանդիմանէ քեզ : 10 - Իսկ ասանք այն բաներուն զորոնք չեն հասկնար , հայհայտութիւն կ'ընեն . և այն բաները զորոնք ընտկանար անբան անասուններու պէս զի-

*ՈՒՆԻՄ, Աստուած իշխանը

տեն , անոնց մէջ կ'արականին : 11 - Վայ անոնց , որոնք կոյրենի ճամբովը զայցին , ու Բարտոլոմէոսի մարմնութեանը գէժ ցանկութեամբ վարձքի տեւէ գացին , ու կորիւն հակառակութեանը գէժ կորուսեցան : 12 - Ասանք ձեր սիրոյ ինչոքներուն մէջ արտանք են , և ինք ձեզի հետ կերտաւոր կը նստին , աներկիւղ իրենց անձը կը կերակրեն . անջուր ամպեր՝ հովերէն բշուած պատուհին կորսնցուցած ծառեր , բերք չունեցող , երկու անգամ մեռած , արմատէն խլուած : 13 - Ծովու կատարած ախրներ , որոնք իրենց անձերուն ամօթը կը փրփրցնեն . մարտական աստղեր , որոնց համար խաւարին մէջը պահուած է յաւիտեան :

14 - Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ենովք ալ , որ եթէներսդ էր Արամէ , ու բաւա , Ահա Տէրը իր իւրաւոր սուրբերովը եկաւ : 15 - Ամենուն դատաստան ընելու , ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամբարտաւորութեանը բոլոր գործերուն համար , և բոլոր ինքն խօսքերուն համար , զորոնք ամբարիշտ մեղաւորները անոր գէժ խօսեցան : 16 - Ասանք արանջողներ ու քրթմնազոյներ են , որոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ կ'երթան , և իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը վրուցեն , և շահի հա-

մար երեսպաշտութիւն կ'ընեն : 17 - Բայց գուցէ , սիրելիներ , միտքերնիդ բերէք այն խօսքերը որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի աստիճաններէն ասաւ . ու ընէ զորոցուցան . 18 - Որոնք ձեզի կ'ընէին թէ վերջին ժամանակը ձեր բնոյնը պիտի ըլլան , որոնք իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան :

19 - Ասանք ինքզինքնին դատող շնչաւորներ են , որոնք Հոգին չունին : 20 - Բայց գուցէ , սիրելիներ , անձերնիդ ընելով ձեր ամենատարբեր հաւատքի վրայ , և Սուրբ Հոգիով ազօրք ընելով , 21 - Անձերնից Աստուծոյ սիրոյ մէջ պահեցէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի սիրտութեանը սպասելով յաւիտեական կեանքի համար : 22 - Եւ խորութիւն ընելով անոնց սպրակեցէք : 23 - Իւ անոնք վախով ազատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք , ատելով մարմինէն ազատուած հանգերն ալ :

24 - Իւ անոր որ կարող է ձեզ անբեր զպահել , և իր փառքին առջև անարատ կայնեցնել ցնծութիւնով : 25 - Մեր Փրկչին , միմիայն՝ Աստուծոյ , [մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով] փառք ու մեծութիւն , զօրութիւն ու իշխանութիւն [բոլոր դարերէն առաջ ,] և հիմա ու բոլոր դարերու մէջ : Ամէն :

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱԻՆՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը , զոր Աստուած անոր առաւ իր ծառայողներուն ցուցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլալ . և իր Տրեշտակին ձեռքով զովելով իր Յովհաննէս ծառային իմացուց , 2 - Որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը բրաւ , ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը՝ ինչ որ ասես : 3 -

Երանի անոր որ կը կարգայ , ու անոնք որ կը լսեն այս մարգարէութեան խօսքերը , և կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է . վասն զի ժամանակը մտնելու է :

4 - Յովհաննէսէ ետք իր եկեղեցիներուն որոնք Ասիայի մէջ են . շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անիկ որ է և որ էր և որ պիտի գայ , ու եթէ ձեզ Հոգի

*ՈՒՆԻՄ, իմաստուն Աստուծոյ

ներէն՝ որոնք անոր աթոռին առջև են, 5 - Եւ Յիսուս Քրիստոս Տաւառարիմ վկայէն, որ մեռելներուն անգրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արեւնովը մեր մեղքերէն լուսաց, 6 - Եւ մեզ թագաւորներ ու քահանաներ բրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը. անոր փառք է գորութիւն յաւիտեան յաւիտենից: Ամէն:

7 - Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանիկա, և անոնք որ զանիկա խոցեցին, և անոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրի բոլոր ազգերը: 8 - Այո, Ամէն: Ես եմ Այֆա և Օմէզա, * Կ'ըտէ Տէր [Աստուած], որ է և որ էր և որ պիտի գայ: Ամենակալ:

9 - Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը, և Յիսուս Քրիստոսի ներգութեանը ու արքայութեանը և Տամբերութեանը մէջ ընկերակիցը, Պատուաբաժնի կողմէն իմ Աստուծոյ խօսքին Տամար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը Տամար: 10 - Եւ - Կիբրակի օրը Հոգին իմ վրաս եկաւ, ու ետեւն աճծ ձայն մը լսեցի փողի ձայն պէս, որ կ'ըսէր, 11 - Ինչ որ կը տեսնես, գիրքի մը մէջ գրէ, ու գրէ՛ Խօթը եկեղեցիներուն, որոնք կ'իփտասի, ու Չմտնորայի, և Պերգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարգիսիէի, ու Փրիլոգեդփիոյի, և Լաւոզիկիոյի մէջ են: 12 - Եւ դարձայ այն ձայնը տեսնելու՝ որ ինձի կը խօսէր, ու երբ դարձայ՝ եօթը սակեղէն աշտանակներ տեսայ: 13 - Եւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ մէկը Որդւոյ Տարգոյ նման, ու պճնաւոր պատմու ձայն մը Տագած ու կուրծքին վրայ սոկի գոտի մը կապած: 14 - Եւ իր գլուխը ու մտքերը՝ բուրդի պէս ճերմակ - ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս: 15 - Եւ իր ստքերը՝ սակեղանի նման, որպէս թէ Տնոցի մէջ կրակ գարձած, ու իր ձայնը՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս: 16 - Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ ուներ, ու իր բերնէն որոճ երկներան սուր մը կ'ըլլէր, և իր երեսը արևու պէս էր՝ որ իր գորութիւնովը կը փայլի:

17 - Ու երբ տեսայ զանիկա, իր ստքը ինկայ մեռելի պէս, ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս գրաւ ու բառ ինձի, Մի վայնար. ես եմ Առաջինը ու Վերջինը: 18 - Եւ ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կենդանի եմ՝ յաւիտեան յաւիտենից: * Ես ունիմ մահուան ու դժոխքին բանալիները: 19 - [Ուստի] գրէ ինչ որ կը տեսնես, զայն որ կայ ու զայն որ ետքը պիտի ըլլայ: 20 - Եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ զոր իմ աջ ձեռքին մէջ տեսար, և եօթը սակեղէն աշտանակները. այն եօթը աստղերը եօթը եկեղեցիներուն Տրեշտակներն են. և եօթը աշտանակները՝ եօթը եկեղեցիներն են:

Գ Լ Բ

Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն Տրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղերը ունի, ու եօթը սակեղէն աշտանակներուն մէջ կը պարտի: 2 - Գիտեմ՝ թու գործերդ և թու աշխատութիւնդ ու թու Տամբերութիւնդ, և որ չարերուն չես կրնար տանիլ, ու փորձեցիր զանոնք որ կ'ըսեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և գտար թէ ստախոս են: 3 - Ու Տամբերութիւն ունենալով՝ Եղիւ-Քէն կրեցիր իմ անուան Տամար՝ ու չմտնայր: 4 - Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ, որ թու առաջուան սերդ ձգեցիր: 5 - Միտքդ բեր Տիմո ուրիշ որ ինկար, ու ապաշխարէ և +- առաջուան գործերդ բրէ. Եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու թու աշտանակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ եթէ չապաշխարես: 6 - Բայց տեսիկա ունիս, որ Նիկողայոսեանց գործերը կ'ատես, զորոնք ես ալ կ'ատեմ: 7 - Ան որ ախանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն. Ան որ կը յաղթէ, անոր ուտել պիտի տամ՝ իկենաց ծառէն՝ որ Աստուծոյ գրախտին մէջ է:

8 - Եւ Չմտնորայի մէջ եղած եկեղեցւոյն Տրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը, որ մեռաւ:

ու կենդանացաւ: 9 - Գիտեմ՝ թու գործերդ ու ներգութիւնդ և ազատութիւնդ, (բայց Տարաւաս եւ) ու անոնց ՏոյՏոյութիւնը որ կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են, ու չեն, Տագա Սատանայի Ժողովը մը: 10 - Բնաւ մի վտանար այն յաներկ զորքը պիտի կրես, ահա Տամարիւն ձեզմէ մէկ յաներկերը բանալ պիտի ձգէ որպէս զի փորձուիք, և ասոր օր ներգութիւն պիտի ունենաք. մինչև ի մահ՝ Տաւառարիմ ետիր, ու քեզի կենաց պատու պիտի տար: 11 - Ան որ ախանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն: Ան որ կը յաղթէ, երկրորդ մահէն պիտի չիլտաուի:

12 - Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն Տրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ սրած երկերան սուրբ ունի: 13 - Գիտեմ՝ թու գործերդ, և թէ ո՛ր կը ընտելիս, այսինքն Սատանայի աթոռին եղած տեղը, ու իմ անուան կը պահես, և իմ Տաւառար շուրացար այն օրերը անգամ՝ որ Անթիոս իմ Տաւառարիմ վկայ պատնաւեցաւ ձեր մէջ, ուր Սատանայ կը ընտելի: 14 - Բայց քեզի դէմ՝ քեզ մը բան ունիմ, որ Տոյ Տոյաւասի վարչապետութիւնը բանոցներ ունիս, որ Տոյալիկի սորվեցուց Երայէլի որդիներուն առջև. զայն ահա թիւնդ զնէ, որպէս զի անոնք կուսեցան զՏաւառարիւն ուսին ու պատնաւութիւն ընեն: 15 - Այսպէս ալ զուսն Նիկողայոսեանց վարչապետութիւնը բանոցներ ունիս, զոր ես կ'ատեմ: 16 - [Ուստի] ապաշխարէ. Եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու իմ բերնէս սրովը պիտի պատեցայ զիմ անոնց Տես: 17 - Ան որ ախանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն. Այ որ կը յաղթէ, պահուած մտանայէն ուտել պիտի տամ անոր, ու ձերնիկ ինձ մը պիտի տամ անոր, և այն ինձին վրայ որ անուն մը գրուած, զոր մէկը չգիտեր, բայց միայն ան որ կ'ընդունի:

18 - Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն Տրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ կրակի բոցի պէս աչքեր ունի, ու իր ստքերը սակեղանի նման են: 19 - Գիտեմ՝ թու գործերդ և սերդ ու Տամարութիւնդ, և թու Տաւառար ու Տամբերութիւնդ, և թէ թու վերջին գործերդ տաւջին:

ներէն շատ են: 20 - Բայց քեզի դէմ՝ * բան մը ունիմ, որ թող կու տաս Յեզաբել կիցը, որ ինքեզ մարգարէու Տի կ'անուանէ, ու իմ ծառաներս մոլորեցնելով՝ կը սորվեցնէ պատնաւութիւն ընել և կուսեցան զՏաւառարիւն ուսել: 21 - Եւ ես անոր Ժամանակ տուի իր պատնաւութեանը վրայ ապաշխարելու, ու չապաշխարեց: 22 - Ահա ես զանիկա անկողին պիտի ձգեմ, ու անոր Տես շուտութիւն ընողները՝ մեծ ներգութեան մէջ, եթէ իրենց գործերուն վրայ չապաշխարեն: 23 - Եւ անոր զուսակները մահով պիտի սպաննեն: Ըրուր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երկխոսները ու սիրտները կը քննեմ. և ամէն մէկուդ ձեր գործերուն Տամբերութեանը Տաւառարիւն պիտի Տաւառարեց: 24 - Բայց ձեզի կ'ըսեմ միտնորդ որ Թիւատիրի մէջ էք, ու այս վարդապետութիւնը չունիք, որ Տամարցար Սատանայի խորունկ բաները, (ինչպէս կ'ըսեն,) Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն չե՞մ ձգեք: 25 - Հապա զայն որ ունիք՝ պահեցէք մինչև ես գամ: 26 - Եւ ան որ կը յաղթէ ու իմ գործերս մինչև վերջը կը պահէ, անոր իշխանութիւն պիտի տամ՝ ազգերուն վրայ: 27 - (Եւ պիտի Տոյալէ զանոնք երկաթէ գաւազանով. անոնք բուստ ամաններու պէս պիտի փշուրին.) 28 - Ինչպէս ես ալ իմ Հօրմէս տաի. ու անոր պիտի տամ՝ տաւառտեանստաղը: 29 - Ան որ ախանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:

Գ Լ Գ

Եւ Սարգիսիէի մէջ եղած եկեղեցւոյն Տրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ ունի Աստուծոյ եօթը Հոգիները ու եօթը աստղերը. Գիտեմ՝ թու գործերդ՝ որ դուս անուն ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած ես: 2 - Արթուն կեցիր և Տաւառարու մնացած բաները որոնք մեռնելու վրայ են, վասն զի թու գործերդ Աստուծոյ առջև կատարեալ չգտայ: 3 - Հիմա միտքդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր, ու պահէ և ապաշխարէ. բայց եթէ արձնալու չըլլաս, գողի պէս թու վրայ պիտի գամ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ ո՛ր

* Ո՞րն է Վաւերեան, Առաջինը ու Վերջինը, + Այո, Ես եմ Այֆա և Օմէզա, Առաջինը և Վերջինը, և ինչ Ո՞րն է, Աստի եղած եօթը

* Ո՞րն է Վաւերեան, Ամէն. + Ո՞րն է Վաւերեան, զորոնք տեսար, + Ո՞րն է, և իմ անուան Տամար աշխատեցար

* Ո՞րն է, քեզ մը բան

ժաման քու վրայ պիտի գամ : 4 - Սակայն բանի մը անձեր ունիս Սարգիսէի մէջ, որոնք իրենց հանդերձները չազատեցին, և ձերմակներով պիտի պարտին ինձի հետ, բանց արժանի են : 5 - Ան որ կը յաղթէ՝ ձերմակներ պիտի հազնի, ու ես անոր անունը կենաց գրեմք : 6 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 7 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 8 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 9 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 10 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 11 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 12 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 13 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 14 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 15 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև : 16 - Ան որ անոնք հրեշտակներուն առջև :

պող, թեզ բերնէս դուրս փոխելու վրայ եմ : 17 - Բանցի կ'ըսես, իս հարուստ եմ ու մեծացայ, և բանի մը կարու չեմ : ու չես գիտեր որ դուս ինչո՞ք ու կայր ու մերկի 18 - Ես քեզի խորհուրդ կու տամ : ինձմէ կրակի մէջ փորձուած ուրի ծախու առ, որպէս զի հարստանայ, ու ձերմակ հանդերձներ որպէս զի հազնիս, որպէս զի քու ամթ թափ մերկութիւնդ չեբեմայ : և ոչ քերթ գեղ զի որպէս զի տեսնես : 19 - Ես իմ անէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ : ևստի նախանձաւոր եղի որ ապաշխարէ : 20 - Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ : եթէ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, անոր քով պիտի մտնէ : և անոր հետ ընթրիք պիտի ընեմ, անոյ ինձի հետ : 21 - Ան որ կը յաղթէ, ինձի հետ իմ ամթոսս նստել պիտի տամ անոր, ինչպէս ես ան յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ անոր ամթոսը նստայ : 22 - Ան որ ահանջ ունի, թող լսէ թէ Հօզին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ. Դ

Այս բաներէն ետքը տեսայ, և ահա երկինքի մէջ բացուած դուռ մը կար, և առաջին ձայնը զոր լսեցի՝ փողի նման էր, որ ինձի հետ կը խօսէր ու կ'ըսէր, Հոս ելի որ անկէ ետքը ըլլալու բաները քեզի ցուցնեմ : 2 - Ես շուտ մը Հօզին իմ վրաս եկաւ : և ահա ամթոս մը դրուած էր երկինքի մէջ : 3 - Ու ամթոսին վրայ մէկը նստեր էր : և նստողը յայտն անոր խօսքերու երեւածին նման էր : 4 - Եւ ամթոսին բարձրաբեր ծիծառն՝ զմտախօս երեւածին նման : և ամթոսին բարձրաբեր քաննչորս ամթոսներ, և այն ամթոսներուն վրայ քաննչորս երեցներ *նստեր էին՝ ձերմակ հանդերձներ հազած, ու զլուսնին սակիտ պատկեր ստեղծ : 5 - Եւ ամթոսին փայլակներ ու ամթոսներու արտա մներ կ'էլեկէին, ու ամթոսին առջև ետքը հաս բարձրած կրակի դամբարան կային : որպէս Աստուծոյ ետքը Հօզինն էր : 6 - Եւ ամթոսին առջև իրբև ապակեղէնի ծով մը՝ սկիզբակի նման, և ամթոսին մէջ ու ամթոսին

*ՈՒՆՆՆ, նստած տեսայ

բարձրաբեր՝ չորս կենդանիներ, որոնք աչքերով լեցուն էին առջևէ ու ետէ : 7 - Եւ առաջին կենդանին առեծի նման էր, ու երկրորդ կենդանին՝ զուարթի նման, և երրորդ կենդանին՝ մտրուե երես ունէր, ու չորրորդ կենդանին՝ թուշոց արծիւի նման : 8 - Եւ չորս կենդանիներուն ամէն մէկը շարժանակի վեց վեց ունէր, ու ներքին աչքերով լեցուն էին : 9 - Ան չէին հանդաւոր ու պատիւ և գահաւոր իրաւունք ու պատիւ : 10 - Ան չէին արձանաւոր, որ էր եւ որ է եւ որ պիտի գայ : 9 - Ու երբ այն կենդանիները փառք ու պատիւ և գահաւոր իրաւունք ու պատիւ ամթոսին վրայ նստողին, որ կենդանի է յաւիտեան յաւիտենից : 10 - Բաննչորս երեցները ամթոսին վրայ նստողին առջև կ'իյնային ու երկրպագութիւն կ'ընէին յաւիտեան յաւիտենից կենդանի զոզին, և իրենց պատկերը ամթոսին առջև կը ձգէին ըսելով, Արժանի ես, Տէր, փառք ու պատիւ և զորութիւնս անունը, վասն զի ամէն բան գուռ ստեղծեցիր, և քու կամքովդ եղան ու ստեղծուեցան :

ԳԼ. Ե

Եւ ամթոսին վրայ նստողին աջ ձեռքը գրեք մը տեսայ՝ ներքին ու դուրսէ գրուած, և ետքը կ'ըսէր, Ամթոսն իմ վրայ նստողին և Գառնուկին օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զորութիւն յաւիտեան յաւիտենից : 14 - Եւ չորս կենդանիները կ'ըսէին, Ամէն ու թերեցներ ինկան ու երկրպագութիւն ըրին :

ԳԼ. Զ

Եւ տեսայ, երբ Գառնուկը ճիշդներէն մէկը բացուած, ու չորս կենդանիներուն մէկէն որոտու մի պէս ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկաւ ու տես : Ու տեսայ, և ահա ձերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնող արեղ մը ունէր : և պակ մը արեւեցաւ անոր, և անի-

*ՈՒՆՆՆ, ասոնք
 †ՈՒՆՆՆ, թատուարն
 ‡ՈՒՆՆՆ, քաննչորս երեցները
 §ՈՒՆՆՆ, յաւիտեան յաւիտենից կենդանի երեցներ
 §ՈՒՆՆՆ, ետքը կ'ըսէր

*ՈՒՆՆՆ, նստած տեսայ

կա յաղթող էր ու յաղթելու էլու : 3 - Աւ երբ երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ կենդանիէն լսեցի որ կ'ըսէր : *Եկուրք 4 - Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շաւազոյն, ու անոր վրայ Տեճնողին էջու-նաթիւն տրուեցաւ որ երկրէ խաղաղութիւնը առնէ, որպէս զի իրար սպաննին. ու անոր մեծ սուր մը տրուեցաւ :

5 - Աւ երբ երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կենդանիէն լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ու տես. ու տեսայ, և աճա սե ձի մը, ու անոր վրայ Տեճնողը իր ձեռքը կշռու մը ունէր : 6 - Աւ չորս կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Կապիճ մը ցորենը մէկ դասէ կանի, ու երեք կապիճ գարին մէկ դաս Տեկանի . և ձէթին ու զինիին փսսա չընեն :

7 - Աւ երբ չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդանիէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուր ու տես : 8 - Աւ տեսայ, և աճա գեղին ձի մը, ու անոր վրայ Տեճնողին տնտերը Մահ էր, և Իժոխքը անոր ետեւէն կ'երթար . ու անոնց իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով ու երկրի գաղաններով ստակեցնեն :

9 - Աւ երբ հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին տակ տեսայ այն մարդոց հոգիները, որոնք սպաննուած էին Աստուծոյ խօսքին Տամար, ու անոր վկայութիւնը Տամարը զոր իրենք ունէին :

10 - Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին, Ով սուրբ ու Տշմարտի Տէր, մինչև երբ չես դատեր ու մեր արեւնին վեժժը երկրի բնակիչներուն պահանջեր :

11 - Եւ Տերմակ հանդերձներ տրուեցան անոնց, ու բուսեցաւ անոնց որքիշ մը ատեն ալ հանգչին, մինչև անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լսին ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին :

12 - Եւ տեսայ, երբ վեցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեցաւ մաղեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [բոլորովին] արեւնի պէս եղաւ :

13 - Աւ երկինքի սառցերը գետինը թափեցան, ինչպէս տաստիկ հովէն շարժուած թղկնին իր ստաս պատուները կը թափէ : 14 - Եւ երկինքը գա-

լարուող տամի մը պէս կը քաշուէր, ու բոլոր լեռները և կղզիները իրենց տեղերէն շարժեցան : 15 - Աւ երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հարուստները, հազարապետները և զորաւորները, ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները պրերուն և լեռները ու ապաւստներուն մէջ պահուարեցան : 16 - Եւ լեռներուն ու ապաւստներուն կ'ըսէին, Մեր վրայ ինչեք ու մեզ ծածկեցեք անոր երեւոյն որ ամբողջ վրայ կը նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն : 17 - Վասն զի անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ, և մ'վ կրնայ դիմանալ :

ԳԼ Ե

Եւ անկէ ետեւ տեսայ չորս հրեշտակներ որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին, ու երկրի չորս հովերը բռնեցէին, որպէս զի երկրի վրայ հով չպիէ, ու ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ : 2 - Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ արեւեղէն եղաւ, ու կենդանի Աստուծոյ կնիքը ունէր, և մեծ ձայնով մը աղաղակեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնց էջու-նաթիւն տրուած էր երկրի ու ծովուն փտտելու, 3 - Աւ ըսաւ, Երկրի փսսա մի ընէք, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն, մինչև մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատները կնիքեք : 4 - Եւ կնքուածներուն համբար լսեցի որ էր հարիւր քառասունչորս հազար Կորսյէլի սրգիներուն բոլոր ցեղերէն կնքուած : 5 - Յուդայէ ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, 6 - Ասերի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Տեգի-թաղիմի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Մանասեի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, 7 - Նմուսեի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Վեիի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, Իսաբարի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, 8 - Զարուգոմի ցեղէն տասուերկու հազար կնքուած, 3 - Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանի առջև կայեցաւ, ու ոսկեղէն ինկանոս մը ունէր, և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ, որպէս զի բոլոր սրբոց արեւելքներուն հետ ամբողջ առջև եղաւ :

9 - Ասկէ ետք տեսայ, և աճա մեծ րազմութիւն զոր մէկը չէր կրնար

համբել, բոլոր ազգերէն ու ցեղերէն և ժողովուրդներէն ու լեզուներէն, որոնք ամբողջ առջև ու Գառնուկին առջև կեցեր էին Տերմակ հանդերձներ հազար և ձեռքերին արմուկները բռնած : 10 - Եւ մեծամոյն կ'աղաղակէին ըսելով, Փրկու-թիւն մեր Աստուծոյն որ ամբողջ վրայ կը նստի, ու Գառնուկին : 11 - Եւ բոլոր հրեշտակները ամբողջ ու երեցներուն և չորս կենդանիներուն բոլորաբը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ ամբողջ առջև ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին : 12 - Ըսելով, Ամեն թրհնութիւն ու փառք և իմաստութիւն ու դոճու-թիւն և պատիւ ու զօրութիւն և կարողութիւն մեր Աստուծոյն յաւիտեանս յաւիտեանց : Ամեն : 13 - Աւ երեցներէն վրայ պատասխան տալով ինձի ըսաւ, Աստուք որ Տերմակ հանդերձներ հազար են՝ մ'վ են, և ուրիշ է կան : 14 - Եւ ալ ըսի անոր, Տէր իմ, դուք գիտեալ ու բաւանձի, Աստուք են մեծ շեղութենէ եկողները, որոնք իրենց հանդերձները լուսացին, ու զանոնք Գառնուկին արեւնով Տերմակեցին : 15 - Անոր համար Աստուծոյ ամբողջ արեւնի կը ծառայեն ցորեկ ու գիշեր իր ամառը ըն մէջ . և ամբողջ վրայ նստողը իր վրանք պիտի տարածէ անոնց վրայ : 16 - Աստուհեաւ ոչ պիտի անթիւնան ու ոչ ծարաւին, ոչ ալ արեւ կամ տաքութիւն մը անոնց վրայ պիտի ինչայ : 17 - Վասն զի Գառնուկը որ ամբողջ մէջ է, պիտի հովուէ զանոնք, ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի լուսաշնորդէ զանոնք . և Աստուած լուսարդ արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼ Ը

Ու երբ եօթներորդ կնիքը բացաւ, լուսութիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ :

2 - Եւ տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որոնք Աստուծոյ առջև կը կայեցէին. ու անոնց եօթը փող տրուեցաւ : 3 - Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանի առջև կայեցաւ, ու ոսկեղէն ինկանոս մը ունէր, և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ, որպէս զի բոլոր սրբոց արեւելքներուն հետ ամբողջ առջև եղաւ :

4 - Աստուք որ Տերմակ հանդերձներ հազար են՝ մ'վ են, և ուրիշ է կան : 14 - Եւ ալ ըսի անոր, Տէր իմ, դուք գիտեալ ու բաւանձի, Աստուք են մեծ շեղութենէ եկողները, որոնք իրենց հանդերձները լուսացին, ու զանոնք Գառնուկին արեւնով Տերմակեցին : 15 - Անոր համար Աստուծոյ ամբողջ արեւնի կը ծառայեն ցորեկ ու գիշեր իր ամառը ըն մէջ . և ամբողջ վրայ նստողը իր վրանք պիտի տարածէ անոնց վրայ : 16 - Աստուհեաւ ոչ պիտի անթիւնան ու ոչ ծարաւին, ոչ ալ արեւ կամ տաքութիւն մը անոնց վրայ պիտի ինչայ : 17 - Վասն զի Գառնուկը որ ամբողջ մէջ է, պիտի հովուէ զանոնք, ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի լուսաշնորդէ զանոնք . և Աստուած լուսարդ արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ուսկի սեղանին վրայ մտաւցանէ : 4 - Եւ խունկերուն ծուրը սրբոց աղօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ առջև եկաւ : 5 - Աւ հրեշտակը առաւ ինկանոցը ու զանիկա սեղանին կրակէն լեցաւ, և ձգեց երկրի վրայ . ու եղան ձայներ և սրտուներ ու փայլակներ ու երկրաշարժ : 6 - Եւ եօթը հրեշտակները, որոնք եօթը փողերը ունէին, պատրաստուեցան որ հնչեցնեն :

7 - Եւ առաջին հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու եղաւ կարկուս ու կրակ արեւնով խառնուած, ու երկրի վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրի երրորդ մասը այրեցաւ,] և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ, ու ամեն կանանց խոտ այրեցաւ :

8 - Աւ երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, և որպէս թէ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովան երրորդ մասը արեւն եղաւ : 9 - Եւ ծովուն մէջի շնչուար աղբարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորուսեցաւ :

10 - Աւ երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու երկինքէն մեծ աստղ մը ինկաւ զամբարի պէս բորբոքած, և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ : 11 - Եւ այն աստղին անունը Օշինդր էր. ու ջուրերուն երրորդ մասը օշինդր եղաւ, և շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանզի դառն եղան :

12 - Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ, այնպէս որ անոնց երրորդ մասը խուսարի, և օրուան երրորդ մասը լցոյ չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուանը :

13 - Եւ նոյեցոյ՝ ու երկինքի մէջ թռչող *հրեշտակի մը ձայն լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ, երկրի վրայ բնակիչներուն՝ այն մտացած փողի ձայններուն համար, որոնք երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն :

ԳԼ Թ

Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն աստղ

*Ո՞րտէ, արծիւի

*Ո՞րտէ, Եկուր ու տես

մը ինկաւ երկրի վրայ . և անգուցիկ գուբին բանային անոր տրուեցաւ . 2 - Ու անգուցիկն գուբը բացաւ , ու այն գուբէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս . ու խաւարեցաւ արեւը ու օգբ գուբին ծուխէն :

3 - Եւ ծուխէն մարտիներ կ'ելլէին երկրի վրայ , ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ երկրի կարիճներուն ունեցած զօրութեանը պէս . 4 - Եւ անոնց բուռեցաւ որ չփասեն երկրի խոտին , ոչ ալ կանանչեղէնի մը և ոչ ծառի մը , հապա միայն այն մարգոց , որոնք իրենց ճակատներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չուսնին : 5 - Եւ անոնց հրաման տրուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք , հապա չարչարեն զանոնք Տիեզր ամիս . ու անոնց Գոմէ չարչարանքը կարիճի Գոմէ չարչարանքին պէս էր՝ երբ մարգր կը գարնէ : 6 - Եւ այն օրերը մարգրիկ մտջը պիտի փնտռեն ու պիտի չզանեն . և պիտի ուզին մեռնել , ու մտջը անոնցմէ պիտի փախչի : 7 - Եւ մարտիներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս , ու անոնց զլուխներուն վրայ *ակեղէն պատկներու պէս , և անոնց երեսները մարգոց երեսներու պէս էին . 8 - Ու անոնք մտջը ունէին կնիքու մտջերուն պէս , ու անոնց սկառները տուիճնէրու սկառներուն պէս էին . 9 - Եւ զրահներ ունէին երկաթէ կրահներու պէս . ու անոնց թևերուն ձայնը պատերազմի վազող շատ ձիեր լծուած կառքերու ձայնին պէս էր : 10 - Եւ կարիճներու նման պոչեր ունէին , ու պոչերուն վրայ խոյլթոյց . և իշխանութիւն ունէին Տիեզր ամիս մարգոց փաստին : 11 - Եւ իրենց վրայ թաղարու ունէին անգուցիկն Տրեշտակը , որուն անունը Նորայեցիքէն Վարդան , և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Քլադոգրիան : 12 - Մէկ վայր անցաւ . տակէ ետև աճարակու վայրի ալ կու գան :

13 - Եւ վեցերորդ Տրեշտակը փոքր հնչեցուց , ու ձայն մը լսեցի Աստուծոյ անջև երող սակի սեղանին չորս եղջիւնքերէն , 14 - Որ կ'ըսէր վեցերորդ Տրեշտակին որ փոքր ունէր , Նիքրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս Տրեշտակները արձակէ : 15 - Եւ այն չորս

*Ո՛ւնէ , սակի նման
†Այլեւն , կորուսիչ
‡Քլադոգրիան , կորուսիչ

Տրեշտակները արձակուեցան , որ պատրաստուած էին ժամի ու օրուան և մարտի ու արարի համար , որպէս զի մարգոց երբորդ մտջը մեռցնեն : 16 - Եւ ձիուոր զօրքերուն համարներ երկու ըւրբ ըւրբուց էր , ու լսեցի անոնց համարներ : 17 - Եւ տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը , ու անոնց վրայ հեծնողներ՝ որոնք ունէին Տրեշտակն ու յալիթիքըն և ծծմիւղէն զրահներ . և ձիերուն զլուխները առիճներու զլուխներուն պէս էին , ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծուճի կ'ելլէր : 18 - Այս երեք [հարուած] ներէն մարգոց երբորդ մտջը մեռաւ , այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծուճիէն , որոնք անոնց բերնէն կ'ելլէին : 19 - Վասն զի *անոնց զօրութիւնը բերաններուն մէջ է ու պոչերուն մէջ . քանիչ անոնց պոչեր օճերու նման էին , ու զլուխներ ունէին որոնցմով կը փնտռէին : 20 - Եւ ուրիշ մարգրի որոնք այս հարուածներէն չսպաննուեցան , իրենց ձեռքերուն գործերէն չսպառչարեցին , որ երկրպագութիւն չընեն զեկերուն , ու սակիէ և արծաթէ և ու ալբնէ և քարէ ու փայտէ շինուած կառքերուն , որոնք ոչ կրնան տեսնել , ոչ ալ լսել ու ոչ քայլել :

21 - Եւ ան չսպառչարեցին իրենց մարդատպանութիւններէն , ոչ ալ իրենց կտրարդութիւններէն , ոչ ալ իրենց պանկութեանէն և ոչ իրենց գողութիւններէն :

ԳԼ Ժ

Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր Տրեշտակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր , ու ամոց հապաճ էր և իր զլուխ վրայ ծիծուճի կար . ու իր երես արեւի պէս էր , և երեսերը՝ կրակի սիւներու պէս . 2 - Եւ իր ետևը զբաղի մը ունէր բացուած , ու ձի ու սաքը ծովուն վրայ դրաւ , և ձի մտջը ցամաքին վրայ : 3 - Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց առիճի մը գոչիւնն պէս . ու երբ աղաղակեց , եօթը որսուսները իրենց ձայներով խօսեցան : 4 - Ու երբ եօթը որսուսները խօսեցան , պիտի գրէի . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ Քիլոսեր , կնքէ այն բաները

*Ո՛ւնէ , այն ձիերուն
†Ո՛ւնէ , իրենց ձայներով խօսեցան
‡Ո՛ւնէ , ինձի կ'ըսէր

զօրանք եօթը որսուսները խօսեցան , ու զանոնք մի գրբեր : 5 - Եւ այն Տրեշտակը զոր ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնոճ տեսայ , իր [աջ] ձեռքը երկինք վերցուց : 6 - Ու երբորդ բլուս յաւիտեան յաւիտենից կնքանի երգչին վրայ , որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջ է , ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջ է , և ծովը ու ինչ որ անոր մէջ է , թէ ա՛լ ժամանակ պիտի չըլլայ : 7 - Հասցաւ եօթներորդ Տրեշտակին ձայնին օրերը՝ կըր փոքր հնչեցրէն , Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի , ինչպէս իր ծառաներուն , մարգարէներուն , աւետիս տուաւ :

8 - Եւ այն ձայնը կըր երկինքէն լսեցի , նորէն խօսեցաւ ինձի ու բաւա , Ինչ առ այն լսոյ զբաղի՞ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնոճ Տրեշտակին ձեռքն է : 9 - Իս ալ Տրեշտակին գացի ու ըսի անոր , Տուր ինձի այդ զբաղիք . ու բաւա ինձի , Առ տակաւ ու կեր . և քաւ փորից մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ , բայց բերնից մէջ մեղիքի անոյշ պիտի ըլլայ : 10 - Եւ զբաղիքը Տրեշտակին ձեռքէն առի և կնքայ զանիկա . և իմ բերնիս մէջ կնքի պէս անոյշ էր , և աւետիւն ետքը փորիս մէջ դառնութիւն եղաւ : 11 - Ու բաւա ինձի , Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ փոքր վաղերէն երեսն և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու *վրայով :

ԳԼ ԺԱ

Եւ ինձի եղէզ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս , և Տրեշտակը կայնիք էր և կ'ըսէր , կնք ու չափէ Աստուծոյ արձար ու սեղանը , և անոր մէջ երկրպագութիւն ընողները : 2 - Ու գաւաղիքը որ տաճարին դուրսն է , ձգէ և ձի չափեր , զամեն զի անիկա հեթանոսներուն արուած է , ու անոնք սաքը վաղարը պիտի կրկնուեն քառասուն երկուսուսիս : 3 - Եւ իմ երկու վիպերուն զօրութեան պիտի տամ , և անոնք քառք հապաճ հապաճ երկու հարիւր և փոխուն օր մարգարէութիւն պիտի ընեն : 4 - Ասոնք այն երկու ձիերէն են , որոնք երկրի Տերը սաջև կը կենան :

*Կամ , առջև

5 - Եւ եթէ մէկը ուզէ անոնց փնտրել , անոնց լեռաններէն կրակ կ'ելլէ , ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ . և եթէ մէկը ուզէ անոնց փնտրել , պէտք է որ անիկա այսպէս սպաննուի : 6 - Ասոնք իշխանութիւն ունին երկինքը վաղելու , որպէս զի իրենց մարգարէութիւն օրերը անձրև չգայ , ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ զանոնք արեւը գարձնելու , և ամեն կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝ քանի անգամ որ ուզեն : 7 - Ու երբ իրենց վիպութիւնը կատարեն , այն աստեղ անոնց գէն էլլոյ՞ զապաճը անոնց հետ պատերազմ պիտի ընէ , և անոնց պիտի յաղթէ ու պիտի սպաննէ զանոնք : 8 - Եւ անոնց գրեթէ թիւը՝ չորսուսն այն մեծ քաղաքին հրապարակին մէջ , որ հոգեւորապէս կ'ըսուի Սոգոմ ու կզիպտոս , ուր *մեր Տերն ալ խաչուեցաւ : 9 - Եւ ժողովուրդներէն ու ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց դիերը երեք ու կէս օր . ու թող պիտի շատն անոնց դիերը գերեզմաններու մէջ թաղուի : 10 - Եւ անոր որ երկրի վրայ կը բնակին , ուրախ պիտի ըլլան ու ինչպէս անոնց վրայ , մինչև անգամ իրարու ընծանք պիտի զրկեն : 11 - Կամ զի այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին :

11 - Եւ երեք ու կէս օրէն ետև Աստուծոյ կնքանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ , ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան . և զանոնք տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ : 12 - Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի , որ կ'ըսէր անոնց , Վեր ելէք , հաւ էլէք : և անոնք ամնոյ՞ երկինք վերցան , ու անոնց թշնամիները զանոնք տեսան : 13 - Եւ նոյն ժամանակ մեծ երկրաշարժ մը եղաւ . ու քաղաքին տասներորդ մտար կործանեցաւ , և այն երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան , ու փնտցանները վախով լեցուեցան ու փոքր տուին երկինք Աստուծոյն : 14 - Երբորդ վայր անցաւ . ահա երբորդ վայրը շուտով կու գայ :

15 - Ու եօթներորդ Տրեշտակը փոքր հնչեցուց . ու երկինքի մէջ մեծ ձայններ եղան որ կ'ըսէին , Աշխարհի թաղաւորութիւնները մեր Տերըք ու իր Օծեալինը եղան , և ինք պիտի թաղաւ

*Ո՛ւնէ , իրենց †Ո՛ւնէ , լսեցի

ւորէ յաւիտեանս յաւիտենից : 16 - Եւ քանակը իր երեցները որոնք իրենց ամթռաներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջև, իրենց երեսներուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագութիւնը բերն ընելով, 17 - Քեզի գոհութիւն կը մտաուցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուծոյ, որ եւ որ էր*, որ քու մեծ գորութիւնդ աւեր ու թողաւ որեցիր : 18 - Եւ ազգերը բարկացան . ու քու բարկութիւնդ եկաւ, և մեռելներուն ժամանակը որպէս զի դատուին, ու վարձք ստո քու ծառաներուդ, մարգարէներուն, և սուրբերուն ու քու անուանէգ վարդապետներուն, պատկերներուն ու մեծերուն, և երկրի ապականիչները ապականես :

19 - Աւ երկինքի մէջ Աստուծոյ ստաճար բացուեցաւ, և Դանոր ուխտին առաջնակը իր ստաճարին մէջ երեցաւ . ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որսառածներ ու երկրաշարժ և խոշոր կարկուտ :

ԳԼ ԺԲ

Աւ երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեցաւ . կին մը արեւը իր վրայ առած, ու լուսինը իր ոտքերուն տակ . և իր գլխուն վրայ աստուերկու ստողէ պսակ մը : 2 - Եւ յղի էր, ու երկունքի մէջ ըլլալով և ծնանելու համար շատ նեղութիւն քաշելով կը պատար :

3 - Աւ երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեցաւ, և ա՛յն մեծ շառագոյն վիշապ մը, որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիր ունէր, և իր գլուխներուն վրայ եօթը թագ : 4 - Եւ անոր վրայ երկինքի աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր, ու զանոնք երկրի վրայ ձգեց . և վիշապը կեցիր էր այն կնոջ առջև որ ծնանելու վրայ էր, որպէս զի երբ ծնանի, անոր զաւակը կ'ըլլէ : 5 - Աւ ինչե արու զաւակ մը ծնաւ, ու երկաթէ զաւազանով պիտի հովուէր լոյրը ազգերը : և անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ քով . ու անոր ամթռութիւնը : 6 - Եւ կինը անապատ փոխաւ, ուր անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծոյ, որպէս զի հոն կերակուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուսն օր :

*Ո՛հնէ, Ի՛նչեքն, և որ պիտի գաս +Ո՛հնէ, Տէրոյք

7 - Աւ երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ . Միջպէլ և իր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմեցան . վիշապն ալ իր հրեշտակներով պատերազմեցաւ : 8 - Աւ չկրցան դէմ կենալ, ու երկինքի մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց : 9 - Եւ էբ գոռուեցաւ մեծ վիշապը, այն սափռուան օձը որ Բանասրկու ու Սասանոյ կ'ըլլուի, որ ըստը աշխարհ մըր ճեղցաւ . ու իր հրեշտակները իրեն հետ էբ ձուռեցան երկրի վրայ : 10 - Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ որ կ'ըսէր, Հիմա եղաւ որ Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը . վասն զի մեր երդոյցներուն դէմ՝ շար խոտոր վարձուեցաւ, որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ'ընէր ձեր Աստուծոյն առջև ցորեկ ու գիշեր : 11 - Եւ անոնք անոր յարթ եղին Գառնուկին արևունով, ու իրենց վկայութիւնը խորովրդ : և իրենց կենդիւր չսիրեցին մինչև ի մահ : 12 - Ասոր համար ու բախտեք, ով երկինք ու անոր մէջ բնակողներ . վայ երկրի ու ծովու*, վասն զի Բանասրկուն ձեզի իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝ դիտնալով որ քիչ ժամանակ պիտի կենայ :

13 - Աւ երբ վիշապը տեսաւ որ ինք երկրի վրայ ձուռեցաւ, արու գուռակ ծնանող կնոջ հետևէ ինկաւ : 14 - Եւ այն կնոջ մեծ արժիւի երկու թեւեր արուեցան, որպէս զի անապատ իր տեղը թռչէր, ուր պիտի կերակուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին երեսէն : 15 - Եւ օձը իր բերանէն դեռի պէս շար վազացաւ կնոջ ետևէ, որպէս զի զանիկա Տեղեգու ընկզմէ : 16 - Աւ երկիր օգնեց կնոջը ու երկիր իր բերանը բացաւ և կ'ըլլէ այն գետը զոր վիշապը իր բերանէ վազացաւ : 17 - Աւ վիշապը բարկացաւ կնոջ դէմ, և գնաց պատերազմելու ան ուրիշ զաւակներուն հետ, որոնք Աստուծոյ պատուելութիւնը ունեին :

18 - Եւ չկայնեցայ ծովուն աւազի վրայ :

*Ո՛հնէ, Ի՛նչեքն, բնակիչներուդ +Ո՛հնէ, Յիսուս Քրիստոսի +Ո՛հնէ, կայնեցաւ

ԳԼ ԺԳ

Աւ տեսայ որ ծովէն գաղան մը կ'ըլլէր, և սնէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիր . և անոր եղջիրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ հայհոյութեան անուաններ կային : 2 - Եւ այն գաղանը զոր տեսայ, ընծու նման էր, ու իր ոտքերը առջու արտէրու պէս, և իր բերանը աւելի բերնի պէս . ու վիշապը անոր տուտա իր զօրութիւնը և իր ամթռը ու մեծ իշխանութիւնը : 3 - Եւ անոր գլուխներէն մեկը մահու չափ վերաւորուածի պէս պէս . ու անոր ճամբուն վէրքը առողջացաւ . և բոլոր երկիր գաղանին ետևէն զարժացաւ : 4 - Եւ երկրպագութիւն բերն վիշապին՝ որ գաղանին իշխանութիւնը տուտա, ու երկրպագութիւն ըրին գաղանին լսելով, Ո՛վ է այդ գաղանին նման, և ո՞վ կ'ըսայ աստոր հետ պատերազմ ընել : 5 - Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խոտոր բերան արուեցաւ . և քառասունաւորեալ ամիս անոր իշխանութիւնը արուեցաւ իր արտէրներէն : 6 - Աւ իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անուշը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյելու : 7 - Եւ անոր ինչեքն-թեւ արուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յարթելու . և անոր իշխանութիւն արուեցաւ բոլոր ցեղերու [և Ժողովուրդներու] ու լեզուներու և ազգերու վրայ : 8 - Եւ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակողները, որոնք անուանները աշխարհի սկզբէն ի վեր մտնութեամբ Գառնուկին կենաց գիրքին մէջ գրուած չեն : 9 - Ով որ ականջ ունի, թող լսէ : 10 - Ով որ գերութեան թող լսէ, ինք գերի պիտի տարուի . ով որ սրով սպաննէ, պէտք է որ ինք սրով սպաննուի . հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հաւատքը :

11 - Եւ ուրիշ գաղան մը տեսայ՝ որ երկրէ կ'ըլլէր, ու գառնուկի նման երկու եղջիր ունէր, ու կը խոտոր վիշապի պէս : 12 - Եւ առաջին գաղանին բոլոր իշխանութիւնը իր վարկը անոր առջև, ու երկիրը և անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն

*Ո՛հնէ, տեսայ +Ո՛հնէ, և բոլոր

առաջին գաղանին՝ որուն մահուան վէրքը առողջացաւ : 13 - Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր, ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցներ երկրի վրայ մարդոց առջև : 14 - Աւ երկրի վրայ բնակողները կը մտրտեցնէր այն նշաններով, որ իր ձեռքը տրուած էր գաղանին առջև ընկալու . ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատկեր չինեն այն գաղանին, որ սրով վերաւորուած էր ու առողջացաւ : 15 - Եւ ինչեքն-թեւ արուեցաւ անոր, որ գաղանին պատկերին հոգի տայ, որպէս զի գաղանին պատկերը խօսի, և ով որ գաղանին պատկերին երկրպագութիւն չընէ, զանիկա սպաննել տայ : 16 - Եւ կը ստիպէր ամենը, այնինքն պատկերը ու մեծերը և հարուստները ու աղքատները և աղաքները ու ծառաները, որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ձախտին վրայ գրուած ընդունին : 17 - Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել, բայց միայն ան՝ որ ունի գրուած կամ գաղանին անուշը կամ անոր անուանը թիւը : 18 - Հոս է իմաստութիւնը . ով որ միտք ունի, թող հաշուէ գաղանին թիւը . բանցի մարդու մը թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուսը վեց է :

ԳԼ ԺԴ

Եւ տեսայ, և ա՛յն Գառնուկը կայներ էր Միծ լեւանը վրայ, ու անոր հետ հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնք ունեին [անոր անուշը և] անոր Հօրը անուշը իրենց ձախտաներուն վրայ գրուած : 2 - Աւ երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ քուրսուր ձայնի պէս ու մեծ որսառուի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելու ձայնի կը նմանէր : 3 - Եւ անոր երգ կ'երգէին ամթռութիւն առջև ու չորս կենդանիներուն ու երեցններուն առջև . և մէկը չէր կրնար այն երգը սրբիլ բաց ի այն հարիւր քառասունչորս հազարին, որոնք երկրէ գնուած էին : 4 - Ասոնք անոնք են որ կիններու հետ չխառնակեցան, քանցի կոյս են . ասոնք Գառնուկին ետևէն կ'երթան ուր որ ան երթայ . ասոնք մարդոց մէջէն գնուեցան Աստուծոյ ու Գառնուկին երախայրի քլալու .

*Ո՛հնէ, որպէս թէ նոր

5 - Եւ անոնց բերանը սուս չգտնուցաւ, վասն զի անբերն են:

6 - Եւ ուրիշ Տրեշտակ մը տեսայ, որ կը թռչէր երկինքի մէջ, և ունէր յաւիտենական աւետիպը՝ քարոզելու ըրտը ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովարդներուն որոնք երկրի վրայ կը բնակին: 7 - Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Աստուծոյ վախճանքը ու փառքը տուէր անոր, վասն զի անոր դատաստանին ժամը եկաւ: ու երկրպագութիւն բրէր անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն սպրիւրները:

8 - Եւ անք ետեւէն ուրիշ Տրեշտակ մը եկաւ ու բառ: Ընկաւ, ինկաւ մեծ Ինքնութիւն, վասն զի բոլոր ազգերը արեւելքուց կը կատարէր պաշտօնութեան զինքն: 9 - Եւ անոնց ետեւէն քերթորդ Տրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով մը բառ: Այլ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և դրոշմը իր ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի: 10 - Անիկա Աստուծոյ պաշտօնութեան զինքնն պիտի խմէ, որ անխառն լեզուով է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի սանջուի սուրբ Տրեշտակներուն սաջեւ ու Գառնուկին առջև: 11 - Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտենա յաւիտենից, և ցորեկ ու գիշեր Տանջաութիւն չուանին անոնք՝ որ գայտնին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր անուանը գրոշմը կ'ընդունին: 12 - Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յիտուտի հուսաբքը կը պահեն: 13 - Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ Տրեշտակ մըն զրէր: Այսուհետեւ երանգի են այն մեռելները որոնք Տրեշտակ կը ննջեն, այո, կ'ըսէ Տրեշտակ, որ իրենց աշխատութեան հանգիստն ու իրենց գործերը իրենց ետեւէն կ'երթան:

14 - Եւ տեսայ, և ահա ճերմակ ամպ մը, ու այն ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդույ մարդոյ նման. և իր

զլուխը սակիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր:

15 - Եւ տաճարէն ուրիշ Տրեշտակ մը կ'ելլէր, որ ամպին վրայ նստողն մեծ ձայնով կ'արարակէր: Եւ ինչպէս, երկնցուքը քու մանգաղը ու հնձէ: վասն զի հնձելու ժամանակը եկաւ, վասն զի երկրի հուսնքը հաստեղծուեալ է: 16 - Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկիր հնձուեցաւ:

17 - Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ Տրեշտակ մը եկաւ, և տակաւ սուր մանգաղ մը ունէր: 18 - Ու սեղանէն ուրիշ Տրեշտակ մը եկաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր, ու բառ, Երկնցուքը սուր մանգաղը, ու երկրի սյգիկն սղկոյզները կիժէ, վասն զի անոր խաղաղութիւնը հաստեղծուեալ է: 19 - Եւ այն Տրեշտակը իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկրի սյգիկն ինչպէս կիժեց, ու Աստուծոյ բարկութիւնն մեծ հնձանին մէջ մեղք: 20 - Եւ հնձանը քաղաքին գուրքը կ'ստեղծեցաւ. ու հնձանն արիւն կ'ելլէր, ու մինչև ձիւրուն սանձերը ու հաղար վեց հարկը սապարէզ իւ հոսեր:

ԳԼ ԺԵ

Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ երկինքի մէջ, եօթը Տրեշտակներ՝ որոնք եօթը վերջին հարկուները ունէր, որովհետեւ աննոցմով կը կատարէր Աստուծոյ բարկութիւնը: 2 - Ու տեսայ որպէս թէ ազակեղէն ծով մը կրակով խառնուած, և անոր որ յաղկեցին գազանին ու անոր պատկերին ու անոր անուան թիւին, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները ունէին: 3 - Եւ Աստուծոյ ծառային, Մովսէսի, երգը կ'երգէին, ու Գառնուկի երբը՝ լուսով, Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ, ով Տէր Աստուծոյ Ամենակալ: արդար ու ճշմարտ են քու ճամբաներդ, ով թագաւոր բարոց: 4 - Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ,

*Ունէր, թեզի եկաւ
†Ունէր, և անոր գրոշմին և
‡Ունէր, ազգայ

*Ունէր, Ինչպէս, Աստուծոյ ամթոսին առջև
†Ունէր, Բարեբան քաղաքը
‡Ունէր, ուրիշ
§Ունէր, հոս են անոնք որ
§Ունէր, ինչի կ'ըսէր

ու քու անունը չփառաւորէ, վասն զի գուռ միայն սուրբ է: քանզի բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջև երկրպագութիւն պիտի ընեն, վասն զի քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան:

5 - Եւ սակէ ետեւ տեսայ, ու բացուեցաւ վիպութեան խորանին տաճարը որ երկինքն էր: 6 - Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը Տրեշտակները մարքուր ու պղծաւ կուտ հազամ՝ և իրենց կարծեքուն վրայով սակեղէն գոտի կապած՝ տաճարէն ելան: 7 - Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը Տրեշտակներուն եօթը սակեղէն սկաւառակներ տուաւ յաւիտենա յաւիտենից կենդանի եղող Աստուծոյ բարկութիւնով լեցուն: 8 - Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքն ու անոր գոթութիւնէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մանել, մինչև կատարուին եօթը Տրեշտակներուն եօթը հարուածները:

ԳԼ ԺԶ

Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը Տրեշտակներուն կ'ըսէր, Գառնուք Աստուծոյ բարկութեան [եօթը] սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք: 2 - Եւ առաջին հրեշտակը լսեց և իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց, ու զպաշար պարարտներ եղան այն մարդոց վրայ որոնք գալուստին գրոշմը ունէին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէին: 3 - Ու երկրորդ Տրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն վրայ թափեց, ու լեռերը մեռած մարդու արիւն գարծան, և ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան:

4 - Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն ու ջուրերու աղբերներուն վրայ թափեց, ու անոնք արիւն դարձան: 5 - Եւ ջուրերուն Տրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Արդար են դուք, որ ես եւ որ էիր, և սուր ես, ու այսպիսի գատաստաններ ըրիր: 6 - Վասն զի անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնք թափեցին, և դու անոնց արիւն խմել տուիր, քանզի արժանի են:

*Ունէր, ով Տէր, որ

7 - Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Այո Ամենակալ Տէր Աստուծոյ, քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարտ են:

8 - Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին վրայ թափեց: 9 - Ու անոր պէտքէն արեւեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկը կրակով: և աստիկ տարէն խորշակահար եղան մարդիկ, և հայհոյեցին Աստուծոյ անունը, որ այս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի. ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան:

10 - Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գազանին ամթոսին վրայ թափեց, ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ. և ցաւէն լեզուներին կը ծամէին: 11 - Եւ երկինքի Աստուծոյ հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և իրենց պարարտներուն պատճառաւ. ու իրենց գործերէն չապաշխարեցին:

12 - Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ գետին, Եփրատի, վրայ թափեց, ու անոր ջուրերը ցամաքացան, որպէս զի արեւը թագաւորներուն ծամբան պարտասուի: 13 - Եւ տեսայ ուր զիշտակն ըրինէն ու գազանին ըրինէն և սուս մարգարէին ըրինէն երեք պիղծ ոգիներ ինչպէս գորտեր նման, 14 - Վասն զի անոնք գեղեցուքներ են որ նշաններ կ'ընեն, ու բոլոր աշխարհի թագաւորներուն կ'երթան, որպէս զի զանազ Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օրումը պատկազմին համար ժողովն: 15 - (Ահա գոյի պէս կու գամ՝ և երկինքն անոր արթնուն կը կենայ ու իր հանդերձները կը պահէ, որպէս զի մեկ չապարտի ու իր ամօթը երևնայ:) 16 - Եւ զանոնք տեղ մը ժողովեցին, որ Երբայիցերէն Արմազեղան կ'ըսուի:

17 - Եւ եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց, ու երկինքի տաճարէն, ամթոսէն, մեծ ձայն մը ելաւ՝ լուսով, եղաւ: 18 - Եւ չփայլակներ ու ձայներ և սրտուածներ՝ եղան ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ոչնչեց որ մարդոց երկրի վրայ բլուղէն ի վեր ոչնչեցին մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր: 19 - Եւ մեծ քաղաք

*Ունէր, ուրիշ մը լսեցի
†Ունէր, ու երկրի և
‡Ունէր, ձայնը և սրտուածներ ու փայլակներ

ու մարդասիրտներուն, ու պոռնիկներուն, և կոխարգներուն, ու կռապաշտներուն, և բոլոր ստորասներուն բաժինը կրակով ու ծծուձիով վառած լինին մէջ պիտի ըլլայ, որ է երկրորդ մասը:

9 - Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցան եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը ինծի եկաւ, և ինծի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Եկուք ցուցնեմ քեզի հարսը, Գառնուկին կինը: 10 - Եւ հոգիով մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, և ցուցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ *քաղաքը, որ երկինքէն փառած մէ կ'իջներ:

11 - Եւ Աստուծոյ փառքը ուներ, և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական քարի նման էր, ակնկանիկ երևումով յասպիս քարի պէս: 12 - Եւ անոր պարիսպ մեծ ու բարձր էր, և տասուերկու դռներ ուներ, ու դռներուն վրայ տասուերկու հրեշտակներ կային, և դռներուն վրայ անուններ գրուած էին՝ այսինքն Երայելի որդիներուն տասուերկու ցեղերուն: 13 - Արևելեան կողմէն երեք դռն, ու հիւսիսային կողմէն երեք դռն, և հարաւային կողմէն երեք դռն, ու արևմտեան կողմէն երեք դռն: 14 - Եւ քաղաքին պարիսպը տասուերկու հիմեր ուներ, ու անոնց վրայ Գառնուկին տասուերկու սուրբ երայելներ [տասուերկու] անունները գրուած էին: 15 - Եւ ինծի հետ խօսողը ձեռքը սկիզէ եղեգ մը ուներ, որպէս զի սուգ քաղաքը և անոր դռները ու անոր պարիսպները չափէ: 16 - Եւ քաղաքը քառակուսի էր, ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր, և քաղաքը նոյն եղեգով տասուերկու հարսը տարարեց չափեց, անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էին: 17 - Եւ անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս կանգուն չափեց, մարդու չափով, այսինքն հրեշտակին չափը: 18 - Եւ անոր պարսպին շինուածքը յասպիս +ուրէ էր, ու քաղաքը զոտ ոսկի էր մաքուր ապակիի նման: 19 - Եւ քաղաքին պարսպին հիմեր ամէն դռնով պատուական քարերով զարդարուած էին, տասանին հիմը յասպիս էր, երկրորդը

*ՈՒՆԻ, մեծ քաղաքը

չափերով, երրորդը՝ քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմբուխ, 20 - Հինգերորդը եղնգնաքար, վեցերորդը՝ սարգին, եօթներորդը՝ սկիւքար, ու յերրորդը՝ բիւրեղ, իններորդը՝ սպաղին, տասներորդը՝ քրիստապատ, մետասաներորդը՝ յակնիթ, երկասասաներորդը՝ ամֆոթիոն: 21 - Եւ տասուերկու դռները տասուերկու մարդարիա էին, ամէն մէկ դուռը մէյրէկ ամբողջ մարդարիա էր, ու քաղաքին հրապարակը մաքուր սկիւ էր թափանցիկ ապակիի նման: 22 - Եւ անոր մէջ տաճար չտեսայ, և ցուցուց ինծի Սէր Աստուած Ամենակալն ու Գառնուկը անոր տաճարն են: 23 - Եւ քաղաքը արևի ու լուսնի պէտք չուէի, որ զանկա լուսաւորեն, փայլի Գառնուկի փառքը զանկա կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը Գառնուկն է: 24 - Եւ [փրկուած] աղբերը անոր լուսով պիտի քաղեն, ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջ պիտի բերեն: 25 - Եւ անոր դռները ցորեկը պիտի չզոցուին. (Վասն զի հոն գիշեր պիտի չըլլայ): 26 - Եւ աղբերուն փառքը ու պատիւը անոր մէջ պիտի բերեն: 27 - Եւ հոն բնառ *անմաքրութիւն մը պիտի չունենէ, ոչ ալ պղծութիւն ու ստութիւն գործող մը, հապա միայն անոնք՝ որ Գառնուկին կենաց գիրքին մէջ գրուած են:

ԳԼ ԻԲ

Եւ ինծի կենաց ջուրի շքեա մը ցուցաց ակնկանիկ պէս պայծառ, որ կ'իլլէր Աստուծոյ ու Գառնուկին ու թողէն: 2 - Եւ այն +ուրէին հրապարակին մէջ, ու այն գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ կար, որ տասուերկու հեղ պտուղ կը բերէր ու ամէն ամիս իր պտուղը կու տար և այն ծառին տերեւները հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլլար: 3 - Եւ ամբողջ աշխարհը պիտի ըլլայ, ու անոր մէջ պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին ամբողջ, և անոր ծառաները պիտի պաշտեն զանկա: 4 - Եւ անոր երեսը պիտի տեսնեն, ու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ պիտի ըլլայ:

*ՈՒՆԻ, անմաքրութիւն ընդ +ՈՒՆԻ, մաքուր գետ

5 - Եւ հոն ալ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ ու արևու լոյս պէտք չէ. քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զանոնք, և յաւիտեանս յաւիտենից պիտի թագաւորեն:

6 - Եւ ըսաւ ինծի, Այս խօսքերը հաւատարիմ են ու ճշմարիտ. և *սուրբ մարգարէներուն՝ Տէր Աստուածը իր հրեշտակը զրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլայ: 7 - Ահա ես շուտով կու գամ. երանի անոր որ կը գտէ այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը:

8 - Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները. և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին ստերուն տաջև՝ որ այս բաները ինծի կը ցուցնէր: 9 - Եւ ըսաւ ինծի, Զգուշացիք, մի չճեղ Գլանի կը ես բռնկին ու քու եղբայրներուդ, մարգարէներուն, և այս գիրքին խօսքերը պահողներուն ծառայակիցն եմ: Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ: 10 - Եւ ըսաւ ինծի, Այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը մի կըրէր, Գլանի գիտամնակը մտն է: 11 - Ան որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ, ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ, և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ, ու ան որ սուրբ է՝ ալ սուրբ ըլլայ: 12 - Ահա ես շուտով կու գամ, և իմ վարձք ինծի հետ է՝ ունէն մէկուն իր գործին համեմատ հատուցանելու: 13 - Ես եմ Ալֆա և յնէզա, Առաջինը ու Վերջինը, Աղբիւրը և Վախճանը: 14 - Երանելի են ա-

*ՈՒՆԻ, մարգարէից հոգիներուն

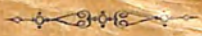
նոնք որ անոր պատու իրանքերը կատարեն, որպէս զի իշխանութիւն նենան կենաց ծառն վրայ, և զորէն ներս քաղաքը մտնեն: 15 - Եւ զուրս դէպէ՞ ճան շուները ու կտակները և պոռնիկները ու սպանութեանը և կռապաշտները ու այլ մէկը որ ստութիւն կը սիրէ և կ'ընէ:

16 - Ես Յիսուս իմ հրեշտակի զոցի՝ այս բաները ձեզի վկայելու եկեցիներուն մէջ. ես Գառնուկի ամուսնու ցեղն եմ, ու առաւօտեան պայտաղը: 17 - Եւ Հոգին ու հարստան, Եկուք, և ան որ կը լսէ թող և Եկուք, ու ան որ ծարաւ է՝ թող և ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը տանէ:

18 - Ինչ կը վկայեմ ամենայն այս գիրքին մարգարէութեան խօսքերը լսէ. եթէ մէկը ասոնց վրայ բան աւելցնէ, Աստուած ալ անոր վրայ ասի աւելցնէ այն հարուածները որ այս գիրքին մէջ գրուած են: 19 - Եթէ մէկը այս մարգարէութեան խօսքերն իսկ մը պակաս փոխութիւն խօսքերէն բան մը պակաս փոխութիւն խօսքերէն բան մը պակաս փոխութիւն խօսքերէն կ'ընէ՝ ալ անոր վրայ ասի աւելցնէ կենաց շքեղքէն և սուրբ քաղաքին՝ որ այս գիրքին մէջ գրուած է: 20 - Այս բաներուն վկայութիւն տես զի կ'ընէ, Այս, շուտով կու գամ և Ամէն, Եկուք, Տէր Յիսուս: 21 - Եւ Տէր Յիսուս Յիսուս Քրիստոսի շնորհքով ամենուն հետ ըլլայ: Ամէն:

*ԿՈՒՄ, վրայով +ՈՒՆԻ, քաղաքի
+ՈՒՆԻ, ծառան
*ՈՒՆԻ, և այն բաններէն որ ճՈՒՆԻ, բոլոր սուրբներուն

**ՍՈՒՐԲ ԴՐՈՑ ՄԷՋ ՅԷՇՈՒՍԾ ՉԱՓԵՐՈՒՆ,
ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ**

1. ԵՐԿԱՅՆՈՒԳՆԻՆ ՉԱՓԵՐ

	Երկուցի Է 100-րդ	Մեկի Է 100-րդ
սուգ չորս մասնաչափ,	0 . 12	0 . 04
դ. 3 սուգ,	0 . 26	0 . 24
դուռն, 2 թիղ,	9 . 71	0 . 44
կաշափ, 4 կանգուն,	2 . 85	1 . 8
լեկիչի եղեգր, 6 կանգուն,	4 . 27	2 . 77
սպարեղ, 100 քրկաչափ,	284 . 62	184 . 94
արտի օրուան ճամկայ, 6 սպարեղ,	1,707 . 71	1,109 . 0
րն, 8 սպարեղ,	2,276 . 95	1,479 . 5

2. ՀՆԳԱՆԵՐԹՈՑ ՉԱՓԵՐ*

	Օգոստոսի 1-ին Է 100-րդ	Սեպտեմբերի 1-ին Է 100-րդ
դուռն,	0 . 100	0 . 3
լեկ, 12 ճաշակ,	3	3 . 3
դուռ, 6 շիվեն,	18	23 . 9
և կամ թավեր, 10 մար,	180	229 . 6

3. ԱՐՄՏԵԱՑ ՉԱՓԵՐ*

	Օգոստոսի 1-ին Է 100-րդ	Սեպտեմբերի 1-ին Է 100-րդ
այնձ,	1	1 . 2
լեկ, կամ սասանորդ, արդուին 100-րդ մար,	1 . 320	2 . 2
դուռ, 6 կապիձ,	6	7 . 0
դուռ, 3 քրի,	18	22 . 9
և կամ թավեր, 10 արդու,	180	229 . 0

4. ԿՇԻՌՆԵՐ

	Օգոստոսի 1-ին Է 100-րդ	Սեպտեմբերի 1-ին Է 100-րդ
կերաս,	0 . 23	0 . 7
Որդ, 20 կերաս,	4 . 68	14
ուս, 100 սիկդ,	1 . 46 . 83	1,425 . 8
Տարանդ 3000 սիկդ,	33 . 206 . 10	42,765 . 3

5. ԵՐԿԱՅՆՑԻՈՑ ԱՐԾԱԹ ՈՒ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԱՐԹԷՐԸ

ԱՐԾԱԹ	Ղ.Ը.Ն.	Փ.Ր. Ֆրանկ Է 100-րդ
Սիկդ,	12	24
Կերաս,	1,260	16
Տարանդ,	37,812	20
ՈՍԿԻՈՑ		
	201	27
Կերաս,	20,166	27
Տարանդ,	605,000	137,500

6. ՀՈՌՈՎՄԱՅՆՑԻՈՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՐԹԷՐԸ

	Ղ.Ը.Ն. Է 100-րդ	Ֆրանկ Է 100-րդ
մայ,	1 . 57	0
քարանկա, 2 լու մայ,	3 . 15	
սիկ, 6 ասքարանկա,	12 . 60	
լեկան, 10 քանկ,	3 . 06	
կրքամեան, 2 քանկան,	6 . 12	
սեւ 6 քանկան,	12 . 24	
00 քանկան,	315 . 00	

յանկայէն Նդանիթոյ և արմեայ, անո՞ս անիի և

1686

10000 << Ազգային գրադարան

0015050

1626